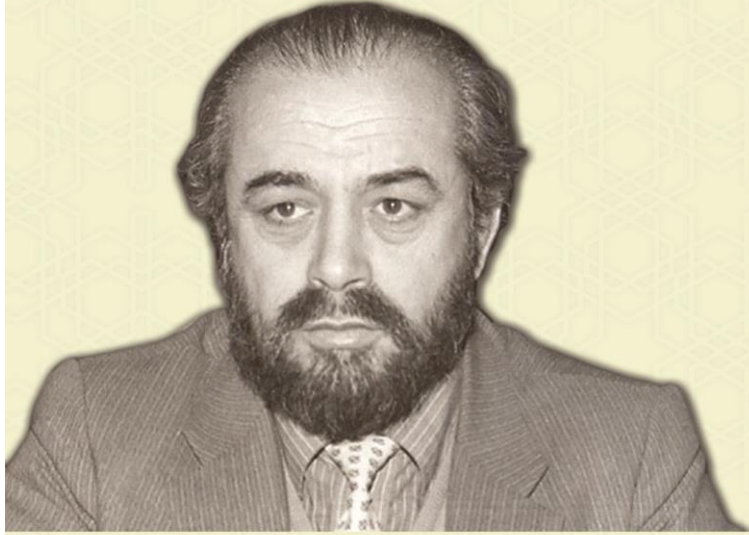

Hasan Hüseyin VAROL
*Yaşadıklarım
ve
Gördüklerim*

Kitabın Adı ve Bölümleri

Yaşadıklarım ve Gördüklerim

- (1. Bölüm: Hayatımın, Sosyal, Kültürel ve Siyasal Boyutu)
(2. Bölüm: Hayatımın Kur'an'a Hizmet Boyutu)
(3. Bölüm: Hayatımın Tasavvuf Boyutu)

Kitabın Yazarı

Kur'an Muallimi Hafız

Hasan Hüseyin VAROL

www.hasanhuseyinvarol.com

Yayına Hazırlayan

Mustafa VAROL

Kapak

Neva Kurumsal Reklam Çözümleri

www.neva-krc.com

Basım

Damla Ofset Matbaacılık ve Ticaret A.Ş.

Büsan Organize San. Ankara Yolu Girişi

10631. Sk. No:4 Karatay/Konya

T: +90 (332) 345 00 10 – F: (332) 345 39 19

www.damlaofset.com.tr

Eylül – 2015

Hayra Hizmet Vakfı Yayınları

www.hhv.org.tr - e-posta: vakif@hhv.org.tr

Aziziye Mh. Piri Mehmet Paşa Sk. No:5 Karatay / Konya

T: +90 (332) 351 96 98 – 351 88 06 – F: (332) 352 40 38

Hasan Hüseyin VAROL

***Yaşadıklarım
,
ve
Gördüklerim***

الحمد لله رب العالمين
والصلاة والسلام على رسولنا محمد
وعلى آله وصحبه أجمعين

*Kovulmuş Şeytan'dan Allah'a sığınırım,
Rahmân ve Rahîm Olan Allah'ın adıyla başlarım,
Hamdolsun Alemlerin Rabbi olan Allah'a,
Salât ve Selâm olsun Rasulullah'a,
Allah'ın Rahmeti, bereketi ve ihsânı,
bütün insanların üzerine olsun,*

Âmîn...

İçindekiler

Takdîm

Hayatımın Sosyal, Kültürel ve Siyasal Boyutu - Hatıralar

Birkaç Söz.....	1
Kızılçakır Köyü.....	5
Köyün Tarihi.....	5
Köy Adını Nereden Aldı	5
Köyün Ekonomik Durumu	5
Köyün Coğrafi Durumu	5
Köyde Göç Olup Olmadığı, Var İse Nedenleri?	6
Kızılçakır Güzellemesi.....	6
Köyden Eski ve Yeni Görüntüler	7
Köyümde Neler Gördüm (Şiir).....	15
Selam Olsun (Şiir).....	18
Soyumuz	19
Babamın Babası Cihetinden Soyum (Soyağacı).....	19
Sülalemiz.....	20
Bozoğlu Abdullah'ın Oğlu Hasan Dedem	23
Hasan Dedem	24
Hüseyin Çavuş Dedem.....	25
Koca Hasan Dedem.....	25
Ahmet Varol (Amcam)	27
Tahsin Varol (Babam)	29
Aladiken Köyü	38
Beş Kağrı Saman	39
Fatma İyioldu	40
Akkavuk Koca (Akkavuk Mehmet Efendi)	43
Babamın Annesinin Annesi Cihetinden Soyumuz (Soyağacı).....	46
Babamın Annesinin Babası Cihetinden Soyumuz (Soyağacı).....	47
Semerciler Sülalesi	47
Semerci Mehmet Efendi.....	47
Sarı Müsevid Mehmet Efendi.....	47
Arife Hanım.....	50
Koca Memiş Dayım	51
Ondan Bir Hatıra.....	54
Gök Leyla	54
Kırık Hüseyin	54
Ayşe Teyzem	55
Fatma Teyzem	55

Gök Fadim.....	55
Annem Cihetinden Soyumuz (Soyağacı)	57
Omarlar Sülalesi	57
Omar'ın Bekir.....	58
Omar'ın Hasan.....	58
Omar'ın Mehmet	59
Omar'ın Hüseyin, Hanife Karı ve Ismahan Karı	59
Kezban Karı.....	59
Ayşe Teyzem'den Bir Hatıra	60
Mehmet Dayım	60
Süleyman Dayım	61
Hasan Hüseyin Dayım	61
Hürü (Huriye) Varol (Annem)	63
Malkayası	72
Fadimana (Arife).....	77
Bana Gelince.....	77
Çocukluk Hayatım ve Çocukça İşlerim	79
Yeni Türk Harfleri.....	83
Kitap Okuma Merakı.....	85
Sevgi ve Merhamet Duygusu.....	87
Arapça Öğreniyorum.....	93
Ağazade Osman Efendi Hocam	95
İstanbul'a Yolculuk.....	97
Kitap Okumaya Devam	100
Felsefe Beni Çekiyor	102
Bana Bir (Yol) Gösterin!.....	103
Askerlik Hayatım.....	108
Görevler Başlıyor	111
Ekonomik Çalışmalar	116
Sun'î Altın Yapma Çabası	117
Defîneçilik Olayı ve Cinlerle Temas	119
Defîne Bulalım	119
Tavukçuluk İşî	123
Madencilik İşî.....	124
Gaz Sobası İmalatı	124
Öğrencilerle Buluşma	125
Siyaset Çukuruna Düşmeden Siyaset.....	126
Tartışmaların Sonuçları	130
Siyasetten Uzak Bir Hayat.....	137

Hayra Hizmet Vakfı'nın Doğuşu	139
Hayra Hizmet Vakfı'nın Çalışmaları.....	146
İdare Makamı	146
Zekat Sandığı	147
Emanet Sandığı.....	148
İşletme Tasarruf Birliği.....	155
Gimsan A.Ş.....	156
Pitaş A.Ş.	156
Tünel Kalıp Sistemi ve Toplu Mesken	156
Hibaş A.Ş.....	160
Hizemtaş A.Ş.	160
Himtaş A.Ş.	160
Değişik Çalışmalar.....	162
Haber Bülteni.....	162
Kitap Basımı.....	163
Kütüphane	165
Şubeler.....	165
İlgın.....	165
Bursa.....	165
MSP'lilerle Ters Düşme Olayının Nedeni.....	166
Karaman	172
Beyşehir	172
Belören.....	172
Karapınar	173
Ereğli.....	173
Seydişehir.....	173
Alibeyhüyüğü	174
Akşehir	175
Eskişehir.....	175
Türkiye'de Karışıklıklar ve Meczûblardan Haberler	175
Gerçekleşen Rüyalara	178
Uçaksavar Kışlasında Gördüklerim.....	182
Yurt Binası İnşaatı	190
Vakfın Vergi Muafiyeti.....	193
Hayra Hizmet Vakfı Temel Hizmetleri.....	194
Vakfın Gelirleri	195
İlk Genel Merkez Binamız.....	195
Yeni Genel Merkez Binamız.....	197
Çağımıza Selam Dergisi.....	200

Hayatımın Kur'an'a Hizmet Boyutu.....	207
Önsöz.....	209
Kur'an'la İlk Tanışmam	213
Kur'an'la Arkadaşlığımız	216
Osmanlıca'yı Öğreniyorum.....	218
Karabaş Tecvidi'ni Yazıyorum.....	223
Başka Bir Yazı Gördüm	223
Jandarma Devri.....	225
Konya'ya Hicret.....	226
Hafız Şükrü Efendi Hocam	228
Teneşirlik Olayı	230
Hocamın Hakkımdaki Düşünceleri.....	232
Hıfzı Tamamladım	234
Tahir Hoca'da Arapça Dersi.....	235
Bir Rüya	238
Bir Çıkış Yolu Arıyorum.....	240
Şeyhu'l-Kurrâ Postalcızâde Hacı Abdurrahîm Efendi.....	242
Ağazâde Osman Efendi	243
Akşehir'e Gidiyorum.....	245
İstanbul Yolunda	248
Ermeneikli Mustafa Saffet Efendi.....	253
Sadettin Kaynak.....	253
Askerlik Hayatım.....	259
Kur'an Hizmeti Tekrar Başlıyor	266
Kur'an-ı Kerim (Şiir).....	275
Hatıra	279
Bir Rüya	283
Süleyman Efendi Cemaati	284
Bir Hatıra	287
Konya Müftülükleri	290
Şu Anda Ne Yapıyorum?.....	291
Arşivdeki Hatıra	303
Farklı Zamanlarda Farklı Konular	306
Saatçi Osman Efendi	306
Gederet Köylü Hacı Amca	309
Rahmetullah Efendi	312
Urfa'da Bir Toplantı	313

Mü'minlerin Dostu Kim?	316
Ufku Aydınlatan Bir Işık.....	318
Merhum Başbakan Necmettin Erbakan.....	320
Biraz da Gülelim mi?.....	322
Allah Seni Hz. Muhammed'e Komşu Etsin.....	324
Bir Hatıra	327
Kur'an Üstadı Olan Üstadım...!	327
Ömrünü Hakk'ın Kelamını Okumaya ve Okutmaya Adanmış Değerli Hocam'a (şiir).....	329
Kur'an-ı Kerim	330
Kur'an'la Aramız Nasıl?.....	330
Kur'an-ı Kerim ve Biz.....	330
Kur'an Eğitimi Evde Başlatılmalı	333
Kur'an-ı Kerim'i Nasıl Okumalıyız?.....	338
Hafızlık Müessesesi Hakkında	340
Hafızlık Müessesesi Artık Bitti Mi?.....	342
Kur'an'ın Hafızı Olmak	343
Hafızlıkta Esas Olan Şeyler.....	343
Hıfza Nasıl Başlanır?	345
Hayatım Boyunca Unutamadığım Olay	348
Kur'an-ı Kerim İndiği Zaman Arap Yarımadası'ndaki İnsanlar.....	351
Kur'an Okuyanların Mükafatı	352
Peygamberimizin Kur'an-ı Kerim Hakkındaki Sözleri.....	354
Ashabın ve Alimlerin Kur'an-ı Kerim Hakkındaki Beyanları	355
Kur'an-ı Kerim Sadece Allah Rızası İçin Okunmalıdır	357
Gösteriş Hakkında.....	357
Cübbü'l-Hazen.....	357
Hâmili Kur'an Hakkında	357
Kur'an-ı Kerim Nasıl Okunmalı?	359
Kur'an'ın Sözlük Anlamı	364
Kur'an'ın İsimleri	365
Kur'an-ı Kerim'in Terim Anlamı.....	365
Netice.....	367
Kur'an-ı Kerim'in Gelişi ve İnişi.....	373
Levh-i Mahfûz Nedir?.....	375
Beytü'l-İzzeh Nedir?	375
Kalb-i Peygamberî.....	376
Kur'an'ın Vahyi Nasıl Olmuştur?	377
Kur'an'ın Yazılışı.....	378
Bazıları Diyorlar ki.....	384
Kur'an İlimleri.....	385

Kıraatü'l-Kur'an İlmi.....	388
Kitâbetü'l-Kur'an İlmi.....	388
Tefsîru'l-Kur'an İlmi.....	389
Kur'an-ı Kerim'i Nasıl Bir Metodla Anlamalıyız?.....	391
Kur'an'ın Büyüleyen Niteliği.....	395

Hayatımın Tasavvuf Boyutu 399

Önsöz.....	401
Bir Yalnız Adam (Şiir)	403
Sûfilerin Hayatı	407
Tarîkat-i Âliyye-i Nakşibendiyye Silsilesi.....	407
Silsilenin Açıklaması.....	408
Şeyh Muhammed Es'âd Erbîlî (K.S.).....	409
Gönül Nur-i Cemâli'nden (Kaside).....	412
Min Hicrike (Kaside).....	412
Bir Hatıra	413
Şeyh Mahmûd Sâmî Ramazanoğlu (K.S.).....	414
İnsan-ı Kâmil'in Gelişi.....	417
İlk Tohumlar.....	417
İlk Tarikat Dersi.....	420
Mustafa Doğanay Hazretleri.....	420
Saat Kavgası	422
Nefsin Mertebeleri	423
Mükerrerrem İnsan.....	424
Nefsi Emmâre	426
Nefsi Levvâme.....	426
Nefsi Mülheme.....	426
Nefsi Mutmeinne	426
Nefsi Râziye	427
Nefsi Merziyye	427
Dişçi Hacı Mehmet Efendi Hazretleri	428
Seyr-i Sülûk'ta Yapılacak Dersler	430
Dersin Vakti ve Zamanı	431
Nefsin Hesaba Çekilmesi	432
Dersin Yapılışı	432
Silsile-i Şerîfe.....	437
Rabıta Hakkında Bir Açıklama.....	441
Hülâsâ.....	445

Askerlik Dönüşü İlk Ziyaret.....	445
Babam'la İlk Ziyaretim	446
Benim İçin Önemli Bir Sohbet.....	449
Muhabbetin Sevkiyle Bir Ziyaret	451
Bu Bir Keramettir	454
Topbaşzâde Şeyh Mûsâ Efendi (K.S.)	456
Eserleri.....	459
Bize Göre Hacı Mûsâ Efendi Hazretleri	460
Dr.Mehmet Hulusi Baybal	460
Önemli Bir Hatıra	461
Topbaşzâde Şeyh Osman Nuri Efendi (K.S.)	465
Kendisiyle İlk Görüşmem.....	467
Şeyh Muhammed Hikmet Efendi (K.S.)	470
Bir Hatıra	472
Şeyh Ahmet Atasayar Efendi (K.S.).....	473
Yahyalılı Şeyh Hacı Hasan Efendi (K.S.)	474
Şahid Olduğum Hasan Efendi	476
Huzur Dolu Bir Ziyaret.....	477
Yahyalılı Şeyh Hacı Hasan Efendi'nin Nasihatidir	480
Okuyanlara Selam (Şiir)	480
Şeyh Süleyman Döndüren Hoca Efendi (K.S.).....	482
Şeyh Hacı Tahir Büyükkörükçü Hoca Efendi (K.S.).....	486
Eserleri.....	487
Bir Hatıra	488
İlk Hac Yolculuğum	492
Bir İmtihan.....	502
Diplomanı Beğenmedim	503
Camiyi Değiştirelim	504
Hocam'dan Son Bir Hatıra	506
Merhum Hocam'ı Son Ziyaretim	506
Meçhul Asker Şeyh Mustafa Celâleddin Efendi (K.S.).....	507
Biraz Bekleyeceğiz.....	508
Meçhul Asker	511
Müdürü Değiştirelim mi?	512
27 Mayıs 1960 İhtilali	515
İki Büyük Zâtın Teşrîfi.....	516
Hasan Celal İsmi.....	518
Orada İhtilal Olacak, Gitme !... ..	519
Kabr-i Nebî'nin Perdeleri.....	520

<i>Muhammed Harrânî (Hz.)</i>	521
<i>Hatmin ve Kıyâmın Zuhûru</i>	522
<i>Ağabeyi Sevenlerden Ahmet Gözükara Kardeşimiz Anlatıyor</i>	525
<i>Ağabeyi Sevenlerden İbrahim Baş Kardeşimiz Anlatıyor</i>	527
<i>Ağabeyi Sevenlerden İlhan Armutçuoğlu Kardeşimiz Anlatıyor</i>	530
Güzel İnsan Ömer Kirazoğlu (Rahmetullahi Aleyh)	534
<i>Onunla Tanışmamız</i>	536
<i>Birinci Mektup</i>	537
<i>İkinci Mektup</i>	540
<i>Üçüncü Mektup</i>	542
<i>Dördüncü Mektup</i>	544
<i>Beşinci Mektup</i>	547
<i>Son Mektup</i>	550
<i>Açıklama</i>	551
<i>Hikmetli Bir Hikaye</i>	551
Hafız Ali Ulvi Kurucu Ağabey	554
<i>İlk Tanışmamız</i>	554
<i>Bir Daha Görüşmeyecek miyiz?</i>	555
<i>Madde ve Ötesi (Şiir)</i>	558
<i>Tasavvuf (Şiir)</i>	558
<i>Tasavvuf (Şiir)</i>	559
<i>Duâ (Şiir)</i>	559
<i>Vatanın Gerçek Sahibine (Şiir)</i>	559
Bütün Bunlardan Sonra Ben Ne Haldeyim?	560
Gündüz Gece (Şiir)	562
Meçhul Asker Hacıveyiszâde Hacı Mustafa Efendi (K.S.)	563
Akşehir'li Ahmet Efendi Hoca	567
Lâdikli Hacı Ahmet Hüdâî Hazretleri	571
<i>Zemzem olayı</i>	572
<i>Tayy-i Mekân ve Tayy-i Zamân Olayı</i>	573
<i>Kutbü'z-Zamân Olayı</i>	575
<i>Muhtelif Olaylar</i>	576
<i>Zemheride Yaş Üzüm</i>	577
<i>İnsan Yetiştirme Olayı</i>	577
<i>Kore'de Kunûrî Savaşı</i>	578
<i>Meded Yâ Rabbenâ Kullara Meded (Şiir)</i>	579
Hacı Duran Amca	580
Bu Muammayı Çöz	582
Muamma	583

Meczûb Demirci Mehmet Efendi	585
Bityemezli Meczûb Ali Hoca	587
İncil Okuyorum.....	588
Allah'tan Sağlık İste Sağlık	588
Arif Ağabey Anlattı	588
Kalk Ahmet Kalk! Evi Su Basacak!.....	589
Parsanalı Meczûb Mustafa	590
Hocayı Değiştireceğim	591
Seni Askere Göndereceğim	592
Bastonlu Meczûb Mehmet Ağa	594
Sen Üzülme Ben Hz. Pîr'e Söylerim.....	594

Takdîm

Muhterem Okuyucu;

Elinizdeki bu kitap, asıl itibariyle üç ayrı kitap şeklinde düşünülmüştü. Yapılan istişareler üzerine, bu üç bölümün tek kitapta toplanması uygun görüldü. Lâkin bendeniz, her biri için ayrı ayrı önsözler yazmıştım. Şu durumda bu yazdığım önsözleri ya kaldırmak, ya da değiştirmek gibi iki yol görünüyordu. Düşündüm ki, bu önsözler, o bölümde anlatılan olayların bir özeti ve bir nevî açıklaması niteliğindedir. O sebeptendir ki, onları yerinde bırakmayı daha uygun gördüm.

Genel anlamda bu kitabın muhtevâsı, gördüklerim, yaşadıklarım ve güvenilir kişilerden dinlediklerimden meydana gelen bir hatıralar topluluğudur. Önce öğrencilerim, sonra arkadaşlarım, dostlarım, tanıdıklarım ve beni tanıyan kardeşlerimin ısrarlı istekleri üzerine kaleme alınmıştır. Seksen küsur yıllık bir ömrün içerisinde bir demet veya bir çimdik tuz mesâbesinde bilgilerdir.

Bilenler iyi bilir. Hatıra yazmak apayrı bir çalışma gerektirir. Oldukça zor bir iştir. Hayatın her an değişen gerçekleri içerisinde, uzun ömürlü ve akılda sabit kalabilen olayların yanında, hiç ömrü olmayanlar da vardır. Hatıralar işte böyle bir şeydir.

Lâkin, okuyacak kimselerin içerisinde bize duâ etmelerine sebep olan bazı işler olur da, duâ ederlerse, ömür boyu çekilen sıkıntıların, verilen emek ve tüketilen enerjilerin karşılığı olabileceği ümîdiyle yazılmıştır.

Hatıra olarak yazılmış kitaplar, şâyet içerisinde örnek alılabilecek davranışlar, düşünceler ve ahlâki durumlar olursa bir fayda sağlarlar. Değilse sadece laflardan ibâret olurlar. Bendeniz bu hatıraların faydalı olabileceği ümîdiyle okuyan kardeşlerimden bir hayır duâsı bekliyorum.

Allah'ın Rahmeti, Bereketi ve Selâmı, hepimizin üzerine olsun...

Âmîn...

Hasan Hüseyin VAROL

***HAYATIMIN
SOSYAL, KÜLTÜREL ve SİYASAL
BOYUTU***

Hatıralar

BİRKAÇ SÖZ

Konya'dayım... Uzakta bir köy var... Orada...

Bebekliğimin, çocukluğumun ve 14 yaşıma kadar gençliğimin geçtiği köy...

Elime aldığım ilk kitap, Kur'an-ı Kerim olmuştur. Okumayı öğrendiğim ilkyazı da O'nun yazısıdır. Başka yazı görmemiştim. Ömür boyu o yazıyı okuyacağımı sanıyordum, okuyorum elhamdülillah. Sıbyân mektebinden başka da mektep bilmiyordum. Sonra başka bir yazıyla karşılaştım. Hocam Bolat'lı Yusuf Hoca bana Osmanlıca'yı okumayı ve yazmayı öğretti. Yine sanıyordum ki, hep bu yazıyla karşılaşacağım...

Köy halkının kış geceleri toplanıp okudukları şairlerin ve alimlerin kitaplarını okumaya başlamıştım. Onlar da Osmanlıca'ydı. Kitapları seviyordum, okumayı da...

Sonra başka bir yazı ile karşılaştım. Fakat, onu okuyamıyordum... Onu da öğrendim... Hikayesi kitabın içerisinde geçiyor... Ufkum genişlemişti... Kur'an-ı Kerim'i okuyabiliyordum. Osmanlıca kitapları okuyabiliyordum. Yeni Türk harfleri ile yazılmış kitapları da okuyabiliyordum artık...

Köyümüzde ilkokul yoktu. O dönemlerde köy çocuklarının bu konuda nasibi yoktu. Şehirli çocukların ulaştıkları nimetlerden mahrumdular. Bendeniz bu satırları yazarken yaşıma sekseni geçmişti. Hala içimde bastıramadığım bir nostalji sürüp gidiyor. "Herkesin okuduğu okullarda ben de okuyabilseydim" diye...

Köylü çocukların başına musallat olan yokluk, yoksulluk bizim de başımızdaydı. Kısıtlı tarım alanlarında rençberlik yaptım. Nadasla uğraştım. Ekin ekim, topladım harman yaptım. Davar çobanlığı, köyün sığır çobanlığını, kendi öküzlerimizin çobanlığını yaptım. Üzüm bağlarında üzüm topladım, küfelere... Sonra pekmez kaydattım... Bahçelerde çalıştım, dağlardan odun topladım. Kafi miktarda ekinimiz olmadığından, taşların içerisinde Annemle beraber dikenler, otlar topladım, ot samanı yapmak için... Kış döneminde çok kar yağardı. Hayvanları ahırda besledik, onlara verilen yemin asıl hammaddesi samandı.

Köy halkının tamamının faydalanabileceği işleri yapmayı çok hayal ederdim. Su çıkarmak için kuyu kazmayı, pınar yapmayı seviyordum. Fakat çocuk gücümle üstesinden gelemeyince oturup onun hayalini kuruyordum. Şuradan bir su çıkarsam, ya da bir kuyu kazabilsem de, aşağı doğru uzayıp giden tarlaları köylüler sulasalar, orada her çeşit sebze ve meyveyi yetiştirseler diye düşünürdüm.

Ayrıca kuşları çok severim. Onların hallerini ve davranışlarını inceler, onlara yardım etmeye çalışırdım. Çocukluğumda böyleydin, halen de öyleyim... Bütün çeşitleri ile karıncaları, arıları, kuzuları, oğlakları çok severdim. Özel olarak kendileri ile ilgilenince, onlar da beni tanırlardı. Yine kediler, köpekler ve tavuklar sevdiğim ve ilgilendiğim hayvanlar arasındaydılar. Köyün bu ortamında yaşamaya çalışırken, bir rüzgar esti, beni Konya'ya getirdi. Ailecek Konya'ya hicret ettik. Sene 1947...

Konya Sultan Selim Camii imamlarından Kurrâ Hafız Şükrü Özaydın Hocam'ın önünde buldum kendimi... Hafızlığı tamamladım... Merhum Hocam Tahir Büyükkörükçü'de arapça okudum... Şeyhu'l-Kurrâ Postalcıade Hacı Abdurrahim Efendi'nin talebesi emekli öğretmen Ağazade Osman Nuri Koçbeker'den Tecvid ve Tashîhü'l-Hurûf dersleri aldım.

Bir başka rüzgar esti, götürdü beni İstanbul'a attı... İki yıl İstanbul'da kaldım. İlk gün vapurda giderken satış yapan kişilerin söyledikleri sözlerin pek çok kelimesini anlayamıyordum. Bir köy çocuğunun bir anda kendisini İstanbul gibi bir megakentte bulması sonucu, bana bir yabancı ülkedeymişim hissi veriyordu. Köyden Konya'ya, Konya'dan İstanbul'a gelmem, benim yetişmemde, gelişmemde ve sosyal hüviyet kazanmamda önemli değişikliklere sebep oldu.

İki yıllık İstanbul hayatım, orada gördüğüm alimler ve veliler, dergahlar ve benzeri maneviyat merkezleri, ayrıca manevi hayatımı kemaliyle etkilemiştir...

Konya'ya döndüğümde gayri resmi olarak camilerde görev yapmaya başladım... Artık hayatımın çizgisi belli olmuştu...

Ben Diyanet işlerine mensup bir yol üzerinde yürüyecektim. Öyle de oldu... İmamlık, hatiplik ve Kur'an öğretmenliği yapıyordum.

Doymak bilmeyen bir hırsla kitap okuyordum. O nedenle geniş bir bilgi ve kültür seviyesi kazanmıştım... Çevremde halktan ve gençlerden oluşan bir kitle oluştu. O dönemde Türkiye'de ideolojik kutuplaşmalar, siyasi mücadeleler vardı. 1954 yılında askere gittim Toplam 24 ay askerlik yaptım. Orada da sivil hayatımdaki çizgiler devam etti.

Askerlikten sonra resmi görevler dönemi başlamış oldu. Konya'nın merkez camilerinde görevlerim devam etti. 1982 yılında emekliye ayrıldım. Düşünce ve ideal dünyamdaki arzularımı gerçekleştirmek için Hayra Hizmet Vakfı'nı kurdum... Sosyal, siyasal, kültürel ve ekonomik alandaki bilgi ve düşüncelerimi denemek için vakıf, bir laboratuvar oldu benim için...

Gönlümde biriktirdiğim bütün istek ve arzuların pek çoğunu orada tecrübe ettim. Başarıdıklarım oldu, başaramadıklarım oldu. Koskoca bir ömür su gibi aktı gitti.

Akşehirli Ahmet Efendi merhum hocamın sözüyle şu anda ben, "pazara değil, mezara daha yakın" durumdayım.

Hayatımın; iyisiyle-kötüsüyle, doğrusuyla-yanlışıyla her şey bu kitapta yazılmıştır. Asıl büyük kitap ahirette karşıma çıkacaktır. Rabbimin rahmetine sığınarak rızasına ulaşmak ümidiyle, öğrencilerime ve torunlarıma hatıralarımı bırakıyorum.

Her türlü güzel görüntülere rağmen ahlak ve karakter itibariyle gittikçe bozulan bir nesil geliyor. Bu dünyada ve Türkiye'de insanlar, esefle ifade etmeliyim ki, seküler bir insan toplumu haline geliyor. Bu ifademde hiç istisna yapmak istemiyorum. Zira Müslim-Gayri Müslim, Dindar-Ateist, Kadın-Erkek, Zengin-Fakir hepsi bu bozulmanın içerisinde.

Yüce Allah, bütün beşeriyet hakkında hayırlar, iyilikler ve güzellikler murâd etsin... Amin...

Hasan Hüseyin Varol

KÖYÜMÜZ

KIZILÇAKIR KÖYÜ

Köyün Tarihi

Tarihi kaynaklar ve kalıntılar Helenistik Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlılar yörede uygarlık kurmuşlar. İlk çağda İsauria bölgesinin Cilica bölgesinde yer almıştır.

Bölgeyi Akdeniz'e bağlayan yol Antik İsauria Polisi güzergah nedeniyle önemlidir. Bu güzergah Selçuklular zamanında kullanılmıştır. 1784 yılında Sarıkçı Yüzük aşiretinden gelen Topbaş Mehmet Ailesi yerleşmiştir. Zamanla ağalar arasında kavgaları olmuştur. Bölge Rasih ve Emin beylere bırakılmıştır. Topbaş Mehmet ise öldürülmüş, sonra Emin Bey bölgeye hakim olmuştur. Ekim 1920'deki Delibaşı olaylarına tanık olmuştur. 1927'de köy ağası ile köylüler kavgaya girmiş ve ağa öldürülmüştür.

Köy Adını Nereden Aldı?

Eskiden toprakların üzerinde kırmızımsı çakılların bulunması itibarıyla ilk zamanlar Kızıl Çakıllı yer olarak adlandırılmıştır. Zamanla halk dilinde Kızılçakır olarak değiştirilmiş, günümüze kadar bu isimle gelmiş ve halen aynı ismi devam etmektedir. Halen köyde anılan "Kızıldaş Beleni, Kızıltoprak Tepe ve Çatırık Boğazı" gibi yerler renk itibarıyla kızıl renktedir. Köyün doğu tarafındaki "Yazı Ovası" da kızıl renktedir.

Köyün Ekonomik Durumu

Arazi engebeli olduğundan çiftçilik pek yoktur. Az miktarda da olsa halk, çiftçilikle uğraşmaktadır. Engebeli arazilerde bağ ve meyve ağacı yetiştiriciliği yapılmaktadır. Biraz da hayvan beslenmektedir. (Keçi-Koyun karışığı davar, inek ve özellikle öküz beslenir. Son dönemlerde çift motoru ve harman makinası alanlar da vardır.)

Köyün Coğrafi Durumu

Kuzeyinde Sarioğlan kasabası ve Boyalı, Kuzören, Koçaş köyleri, Güneyinde Armutlu Köyü, Hamzalar, Eşenler köyleri, Do-

ğusunda Güneysınır İlçesi, Mehmet Ali, Kızılöz köyleri vardır. Batısı dağlarla çevrilidir. İklim karasaldır. Bitki örtüsü olarak, bozkır bitki örtüsüne sahiptir. Köyün hane sayısı 100 ve nüfusu ise 300-400 arası kişiden oluşmaktadır. (2014)

Evlenecek delikanlılar için, askerliğini yapmış, iş sahibi olmuş olması zorunlu değildir. Görücü usulü hakimdir. Kız beğenilir, söz kesilir. Evlenme yaşı genelde 18 civarındır. Altın takı olayı çok azdır. Düğün davetiyesi için havlu dağıtmak adettir. Havlunun yerine komşular ve dostlar tabak, tencere ve benzeri eşyalar getirir. Kadınlar ve erkekler ayrı eğlenirler. Daha önceki yıllarda okuma-yazma oranı düşüktü. Köye 1948 yıllarında ilkokul yapılmasından sonra bu oran yükselmiştir. Köyden çok kimseler Avrupa Ülkelerine çalışmaya gidince de, oralaradaki görgü ve kültürün köyümüze de yansımaları olmuştur.

Köyde Göç Olup Olmadığı, Var İse Nedenleri?

Köyde göç olmaktadır. Nedenleri; geçim sıkıntısı, iş imkanının olmayışı ve evlenme. Köy şu anda 100 küsür hanedir. Fakat halen Konya'da 300 hane aile bulunmaktadır. Bunlar Köy'ün göç edip Konya'ya yerleşenleridir. Köyün yetiştirdiği ünlü kişilerden "Kamil Efendi, namı diğer Kamil Evliya isimli zattır. Süleyman Tuhnahan Hazretlerinin talebelerindendir. Hasan Hüseyin Varol, Kur'an okumada Türkiye birincisidir. Son dönem özel hocalardan ders alıp yetişmiştir."

Kızılçakır Güzellemesi

İdaresi; İli Konya, ilçesi Bozkır. "Pekmezin pek leziz olur Kızılçakır." Gerçekten Kızılçakır'ın pekmezi, o civardaki köylerin pekmezlerinden çok daha güzeldir. Mehmet Ali köyünde beyaz bir toprak vardır. Şıranın asitini o toprakla giderirler. Ondan dolayı pekmez, hem parlak ve hem de tatlı olur.

Köyden Eski ve Yeni Görüntüler

1950 senesinde çekilmiş bir resim. Sağa giden yol Bozkır'a, sola giden yol ise Karaman'a gider. Karşı yol Hadim, Taşkent ve Akdeniz'e gider. Burası şimdiki Sarıoğlan bölgesidir. Kızılçakır köyüne giden yol ise biraz ileriden sola döner. Burası Büyükpınar diye anılan, fakat şu anda tamamen şehirleşmiş bir bölgedir.

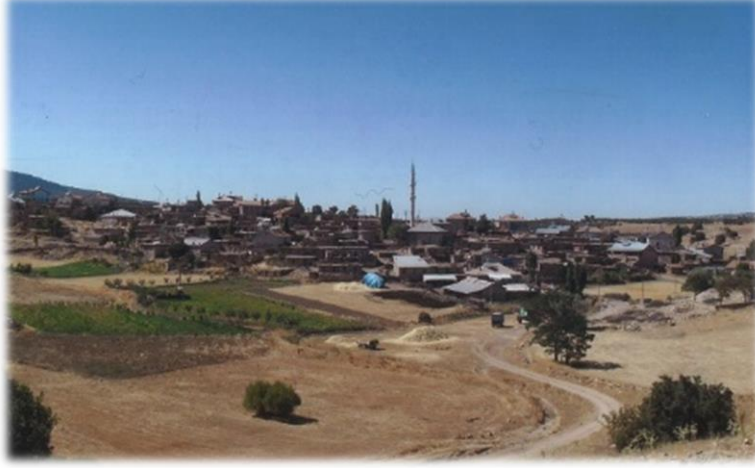
Kızılçakır Köyü'nün eski bir görüntüsü

Kızılcakır Köyünden eski manzaralar. Okul yapılmış ama, henüz caminin minaresi yok. Yeni görüntüler aşağıda gelecektir.

Bu resim de eski bir resimdir. Köyün doğusunda Yenisu denilen yeri göstermektedir. Köyün davarları ikindi üzeri buraya gelir. Köylüler de gider ve davarların sütlerini sağlar gelirler.

Bu resimler, 2012 yılında çekilmiş ve yakın tarihte köyün durumunu göstermektedir.

Köy halkından bir grup cemaat. Cami önünde toplu bir görünüm.

Köyün Kur'an Kursu öğrencileri. Kucağında çocuk ile oturan kişi ise köyün imamıdır. Büyük dayımın oğlu Mustafa Kılıç. Birlikte hafız olduk. O vefat etti. Uzun yıllar köyde imamlık ve Kur'an Kursu hocalığı yapmıştı. Allah rahmet eylesin.

Köyün ilkokul öğrencileri. Halktan bazı kişiler ve öğretmen. Bu ve benzeri okullarda okumak bizlere nasip olmadı. Şimdiki nesil çok mutludur.

Köyden bir düğün alayı. Gelin getiriliyor.

Düğün alayı köyün etrafından geçiyor. Sağda görünen ev amcamın eviydi. Bitişğinde de bizim ev vardı. Satmıştık. Düzlük görünen saha harman yeridir. Köyden geçen deve kervanları, burada kalırlar ve sonra yollarına devam ederlerdi. Tuz gölünden tuz yüklerler ve sonra Aladağ, Alanya ve Antalya'ya götürürlerdi.

Aynı yer ve aynı manzara. Ancak sol başta gelin arabaları ve yengeler (hanımlar) görülmektedir.

Bu görülen ağaç, çok yaşlı bir karaağaçtı. Bizans dönemin-den kalmadır. Çevresinde çok oyunlar oynardık. Yine köy çocuk-ları bir oyun esnasında altına ateş yakmışlar, o da yanmış ve yok olmuş. Köyümüzün alamet-i farikalarındandı. Arka planda görü-nen küçük bina, köyün en güzel ve tatlı suyu olan Kurupınar'dır. Diğer yer de köy kadınlarının çamaşırhane olarak kullandıkları Yunaklık'tır. Şimdi hiçbir şey kalmamış ve her şey değişmiştir.

Köyümüzün en meşhur çeşmelerinden birisi olan Kuşa Çeşmesi. Bununla ilgili hatıram kitabımın içerisinde gelecektir. Bunun yanında da Kuşa Mezarlığı bulunmaktadır. Halen bazı cenazeler oraya defnedilirler.

Yine köyümüzün en meşhur bölgelerinden Malkayası görünüyor. Bu Malkayası'nın da hikayesi kitabın içerisinde bolca anlatılacaktır.

Son dönemlerde bizim civarımızdaki köylerde, yaz aylarında "Şenlik" adı altında toplantılar yapılmaya başlandı. Köylünün zenginlerinden birisi masraflarını üstleniyor, Türkiye'de ve dünyada bulunan köylüler ve o bölgenin insanları da davet ediliyor, köyün bir yaylasında toplanılıyor. Gelenlere yemekler ikram ediliyor, gösteriler yapılıyor. Uzun zamandır birbirlerini görmeyenler görüşüyorlar. Cemaatle namaz kılınıyor, gençler birbirlerini tanıyorlar. Köyün kendine has kültürü onlara aktarılmaya çalışılıyor. Eski Araplardaki panayırlar gibi. Orada herkes bir maharet gösteriyor. Kimisi güreşiyor, kimisi konuşuyor ve kimisi de şiir okuyor. Bendeniz de 2006 yılında aynı yerde yapılan şenlikte, aşağıdaki şiirimi okumuştum.

KÖYÜMDE NELER GÖRDÜM

Sarıoğlan'dan çıktım köyüme doğru
Uzaktan bakınca dedeyi gördüm
Geldikçe yaklaştım evime doğru
Havlu kapısında neneyi gördüm

Tepeye büyük bir bayrak dikmişler
Tarlayı bahçeyi sürüp ekmişler
Sonra üzerine sürgü çekmişler
Nadası ekini fideyi gördüm

Yaşlılar gidiyor gençler geliyor
Feleğin çemberi durmaz dönüyor
Sırası gelenler hemen ölüyor
Gidiyor yaşlanmış ebeyi gördüm

Kimi köyde yaşar kimi dışarda
Kimi güneşlerde kimi baharda
Boğaz için geçer ömür saharda
Fırın küreğinde pideyi gördüm

Ömür dağda geçer köyün gereği
Tamamı yarısı bazen çeyreği
Kalburu gözeri pişmiş çöreği
Teyzemin evinde eleği gördüm

Lakaplar meşhurdur şu köy yerinde
Çoğu unutulmuş yoktur yerinde
Ben de unutmuşum kalmış derinde
Hayalimde nice dedeyi gördüm

Köyün girişinde Koca Hasanlar
Cıvdırlar, Çatallar bir de Kırıtlar
Şevketler, Güdükler gelsin Hatıplar
Onbaşılar derken tekeyi gördüm

İbrahim Çavuşlar yanda Cımbıtlar
Kılıçlar soyuna derler Omarlar
Cıvanlar bilirim ve Akkavuklar
Torunlar deyince dereyi gördüm

İsmayılar vardı yanda Memişler
Beldarlar acaba neler demişler
Durmuşlar bahçede elma yemişler
Kolunda sepeti seleyi gördüm

Geniş sülaledir Alıgalfalar
Onlara benziyor İyiosmanlar
Bilmeyen yok kimdir Haciosmanlar
Tutun gölgesinde sineği gördüm

Memiller Yörükler Elmaslar derken
Ümmüler Seyitler kalkarmış erken
Demirci Kadir'i körük çekerken
Önünde kazmayla küreği gördüm

Yenisu önünde davarlar yatmış
Sütü sağmış halam helkeye katmış
Sığır köye dönmüş kapıya bakmış
Ahırın önünde ineği gördüm

Çevremizde komşu köylerimiz var
Sarıoğlan Yeniköy Armutlu civar
Hamzalarla Ağras acelemiz var
Kayağızındaysa tüfeği gördüm

Kızılöz Boyalı Kuzören köyler
Mehmet Ali Koçaş sırada derler
Pekmez toprağını kalburda eler
Kaynamış pekmezi köpüğü gördüm

Eşenler dağı çok uzakta kalmış
Karaçalıyı kör bulutlar sarmış
Kaplançalda kurtlar inlere dalmış
Eşeği yemişler semeri gördüm

Soğuksu pınarı köye güneyde
Çubuğun yeşili Karagüneyde
Üzümün tatlısı Kocagüneyde
Üzümü çok dolmuş küfeyi gördüm

Çatlık boğazı'nı sel almış gitmiş
Kızıлтаş Belen'de çok mantar bitmiş
Alıbögedinde sular birikmiş
Çimmeyi öğrenen bebeyi gördüm

Beldar kuyusundan tatlı su içtim
Delalmadan ben de löküyle geçtim
Kurupınar diye bir pınar seçtim
Şenliğe giderken siyeği gördüm

Ovası otlağı güzel köyümün
Deresi yaylası güzel köyümün
Suları suvatı güzel köyümün
Sürünün yanında köpeği gördüm

Topaktaş Kuşayı unutmayalım
Fatiha Yasin'i çok okuyalım
Artık bu sözlere nokta koyalım
Yaz bitti karpuzu keleşini gördüm

SELAM OLSUN

Selam olsun toprağına taşına
Selam olsun kurusuna yaşına
Selam olsun ekmeğıne aşına
Ana-baba çoluk-çocuk gençlere

Bu toprağın kıymetini bilene
Selam olsun bu beldeyi sevene
Selam olsun bizden sonra gelene
Ana-baba çoluk-çocuk gençlere

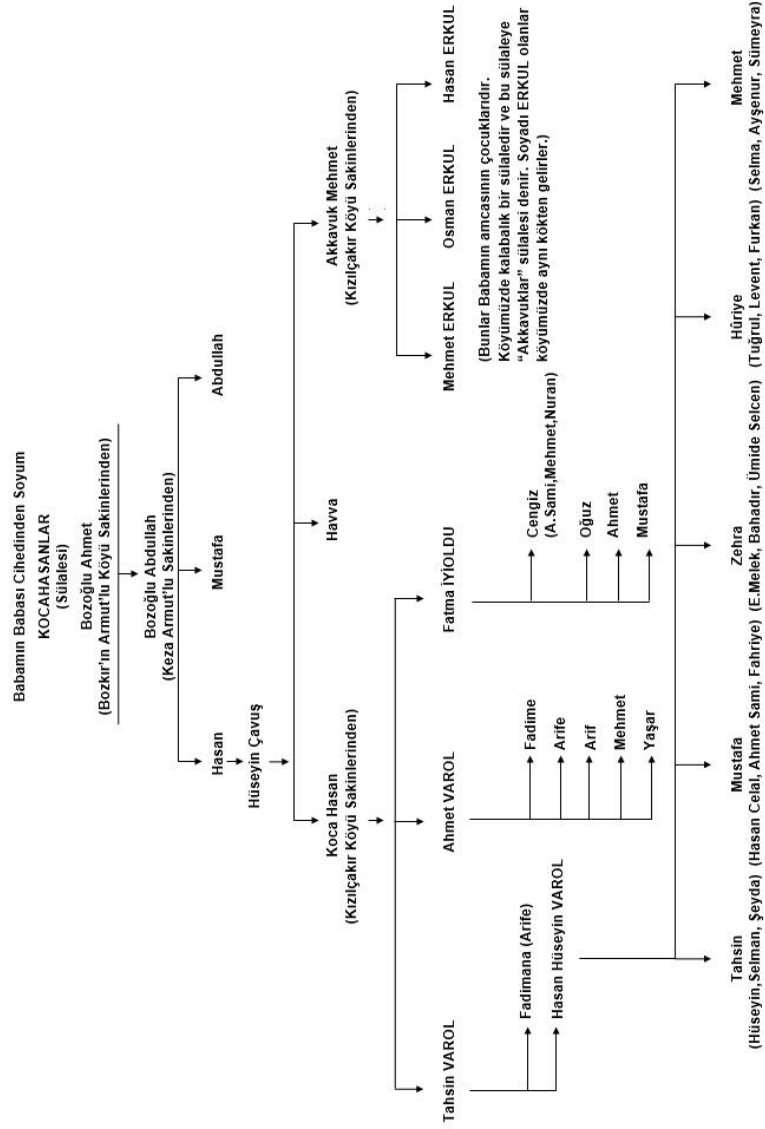
Dedem nenem bu toprağın bağrında
Dayım teyzem hepsi onlar yanında
Selam olsun gelenlere sonunda
Ana-baba çoluk-çocuk gençlere

Yokuşlarda alın teri dökene
Yer altından kütükleri sökene
Selam olsun çileleri çekene
Ana-baba çoluk-çocuk gençlere

Bu şenliği düzenleyen beylere
Çevremizde bütün komşu köylere
Selam olsun örnek olan sizlere
Ana-baba çoluk-çocuk gençlere

Topaktaş'ta ve Kuşa'da yatana
Onlar için Kur'an Hatmi yapana
Selam olsun geleceğı bakana
Ana-Baba çoluk-çocuk gençlere

SOYUMUZ

SÜLALEMİZ

1970'li yılların başında Fatih Çarşısı'ndan Ahmet Efendi Çarşısı'na kütüphaneyi taşıdığımız günlerde "soyumuzun nereye kadar tesbiti mümkün mü acaba?" şeklinde bir düşünce doğdu, bende...

Konuyu önce Babam'a sordum. Babam; "Oğlum, onu Amcandan sor, o bilir" diyerek beni Amcam'a yönlendirdi.

Kalem-kağıt zaten her an yanımda hazır olur, aklıma gelen şeyleri yazardım. Özel olarak Amcama gittim. Elini öptüm. Hal-hatır sorduktan sonra Amca dedim. Ben size bazı şeyler sormak için geldim, inşallah yardımcı olursunuz. "Buyur yiğenim" dedi.

"Amca, bizim sülalenin aslı nereden hangi köyden gelmiştir? Bu konuda bildiklerinizi bana anlatırsanız, ben de yazmak istiyorum dedim.

Amcam Ahmet Varol :

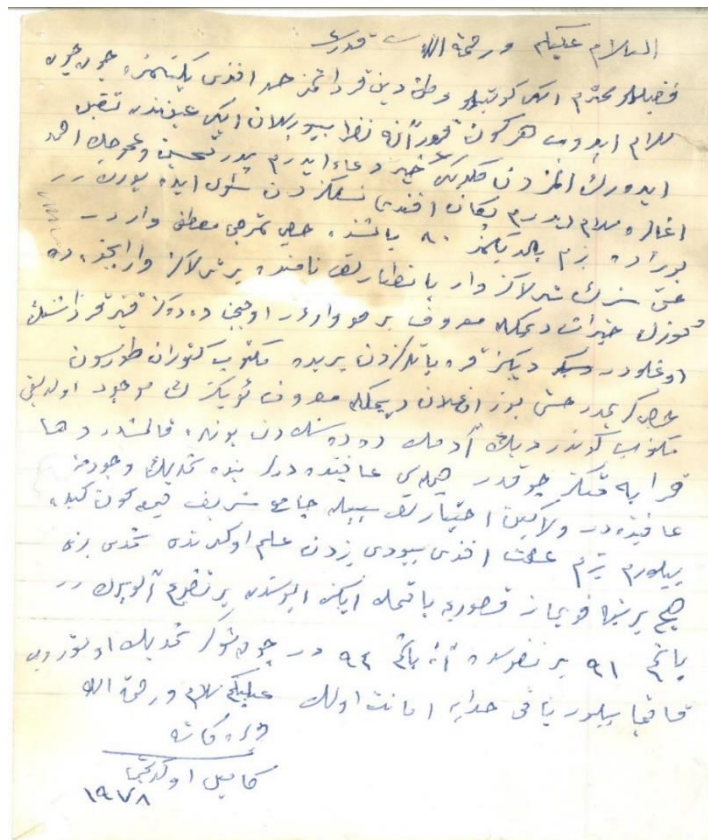
"Yiğenim, bizim aslımız Armutlu köyünden gelmektedir. Baba tarafından o köye dayanırız. Ana tarafından Hadim'in Gerez köyüne dayanırız. Büyük dedem Armutlu Köyü halkından Bozoglulu Ahmet'tir..." diye cevap verdi.

"Ana tarafından soyumuz ise Hadim'in Gerez Köyü'ne uzanır. Anamın anası Arife karı Gerezli Semerci Mehmet Efendi'nin kızıdır. Mehmet Efendi'nin oğlu Sarı Müsevid Mehmet Efendi Konya'nın büyük ve tanınmış hocalarındandır ve bizim dayımızdır" diyerek anlattı. Ben de bu anlattıklarını şemalar halinde tesbit ettim. Bir soy kütüğü hazırladım. Bunu geliştirmek için Amcam'a zaman zaman gittim. Mümkün olduğunca da detaylara indim. Aşağıda yapacağım açıklamaları işte bu soy kütüğüne göre yapacağım inşallah... Bunların büyük kısmı Amcamın anlatmalarına dayanmaktadır.

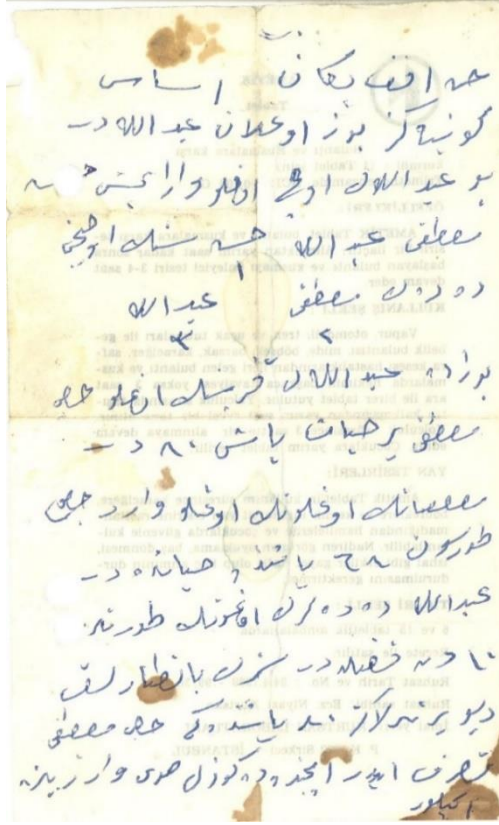
Armutlu Köyünden İsmet Öğütçü isminde benim kırk yıllık bir arkadaşım vardı. Bir de tanıdığım O'nun amcası vardı. Eski dönem medresede yetişmiş hocalardan bir zattı. Kâmil Efendi... Köyün eski yeni bütün sakinlerini bilen bir zattı. İşte bu Kamil Efendi Hoca'ya bir mektup yazdım. Ve "Muhterem Hocam, bizim

sülalenin büyüklerinden ve küçüklerinden bildiklerinizi bana yazsanız size dua ederim" dedim.

Bunun üzerine Kamil Efendi'den bir mektup aldım. Hatıra olsun diye aldığım o mektubun bir kopyasını da buraya koyuyorum.

Kamil Efendi'nin verdiği bilgiler buraya sığmayınca, ilave-
ten bir takvim yaprağına devam etmiş ve bilgileri tamamlamıştır.
Şöyle ki;

Merhum Ka-mil Efendi hocanın mektubunu aynen aktarıyorum. Diyor ki:

"Es-Selamü Aleyküm ve Rahmetullah. Faziletli muhterem eski köylüm. Vatan, din kardeşim Hasan Efendi yiğeni-miz. Çok çok selam edip her gün Kur'an'a bakan iki gözlerinden öperim. Elimizden geldiğince hayır dua ediyorum. Pederin Tahsin ve amcan Ahmet ağalara selamlar ediyorum.

Yiğen efendi, neslinizden suâl edi-

yorsunuz. Burada bizim bildiğimiz 80 yaşında demirci Hacı Mustafa vardır. Hatta sizin tarlanız var Mantarlık namında. Bu tarlanızın içerisinde "Güzelhayrat" demekle maruf bir su vardır. Üçüncü dedenizin kız kardeşinin oğludur. Diğer akrabalarınızdan birisi de mektubu getiren Dursun Hacı Kerim'dir. Hatta Bozoğlu demekle maruf evinizin mevcut olduğu, mektup gönderdiği adamın dedesinindir, bunlara kalmıştır. Daha başka akrabalarınız çoktur. Cümlesi afiyettedirler. Ben de şimdilik vücudum afiyettedir. Lâkin ihtiyarlık sebebiyle camii şerife Cuma günü gidebiliyorum. Bizim İsmet efendi büyüdü(!). bizden ilim öğrendi, şimdi bizi hiçbir şeye koymaz. Kusuruma bakmayın. İkiniz iyisin-

den bir takvim alıp bana gönderin. Yaşım 91'dir nüfusda. Ana yaşı 94'dür. Çok şükür şimdilik oturup kalkabiliyorum. Bâki Hüda'ya emanet olun... Aleyküm Selam ve Rahmetullahi ve Berakâtühü. Kamil Öğütçü: 1978..." Mektubun ek bölümünde de şöyle deniyor: "Hasan Efendi yiğen, esas künyeniz Bozoğlu Abdullah'tır. Bu Abdullah'ın üç oğlu varmış. Hasan, Mustafa, Abdullah... Hasan senin üçüncü deden. Burada Abdullah'ın kızının oğlu Hacı Mustafa halen hayattadır ve yaşı seksendir. Mustafa'nın oğlunun oğlu vardır. Hacı Dursun, 68 yaşında hayattadır. Abdullah dedenizin oğlunun torunları on'dan fazladır. Sizin mantarlık diye bir tarlanız vardır. Hacı Mustafa tasarruf etmektedir. İçinde güzel suyu vardır, sebze ekilir..."

Merhum Kamil Efendi'nin bu ifadesinde geçen zevatın hepsi vefat ettiler. En son Kerim Dursun Amca da vefat etti. Oğlu Hasan Hüseyin Dursun sağdır. Zaman zaman gelir görüşürüz. Şimdi Bozoğlu Abdullah dedemin oğlu ve dedemiz Hasan'dan başlayarak aşağı doğru izah edelim.

Bozoğlu Abdullah'ın Oğlu HASAN DEDEM:

Bu Hasan dedemin oğluna "Hüseyin Çavuş" deniyor. Gerçek Hasan dedemin gerekse Hüseyin Çavuş hakkında fazlaca bir bilgiye ulaşamadım. Hüseyin Çavuş'un Osmanlı ordusunda çavuşluk rütbesine yükseldiği ve asker olduğu şeklinde bazı bilgiler aldım. Kalan ömrünü Armutlu köyünde geçirmiş ve orada vefat etmiş.

Bendeniz bu konu üzerinde araştırmamı devam ettirdim. Tarihçi bir arkadaşım vardı. Hayra Hizmet Vakfı Kitaplığı'na sık gelir giderdi. Adı Yusuf Küçükdağ. Yanıma gelmişti O'na sormuştum. "Yusuf Bey, sen boş durmazsın, hangi konuyu araştırıyorsun bakalım" dedim.

"Hocam bir teklif aldım, Armutlu Köyü'nün tarihini araştırıyorum. Bu konuda bir kitap hazırlayacağım inşallah" dedi.

"Çok iyi Yusuf bey" dedim. "Benim aslım da Armutlu Köyü'nden gelmedir. Lakabımız Bozoğlu Abdullah diye ifade ediliyormuş. Bu konuyu da araştır bakalım ne çıkacak?" dedim.

Doç.Dr. Yusuf Küçükdağ (şimdi profesör oldu) 1996 senesinde kitabı bastırıp piyasaya sürdü. Kitabın 162. sayfasında bendenizden bahsederken 358 nolu dipnotta "Bozoğlu Ahmet 1845 yılında Armutlu Köy'ünde ikamet etmekte olup, 59. hanede vergi mükellefidir" diyor. 59. haneye bakıyorum ki, sayfa 253, orada Bozoğlu Abdullah 58. hane, Bozoğlu Ahmet 59. hanededir. İkisi de vergi mükellefidir ve ikisi de çiftçilik yapmaktadır. Bunların da üstünde yani bunların babası olan ve Amcam'ın ifade ettiği zat, asıl Bozoğlu Ahmet, herhalde ölmüş olacak ki, görünmüyor. Kamil Hoca'nın ifadesine göre Bozoğlu Abdullah, bizim kayıtlı ve bilinen dedemiz olduğu anlaşıyor.

Kamil Efendi'nin ifadesine göre, Bozoğlu Abdullah'ın üç oğlu varmış. Hasan, Mustafa ve Abdullah... Kamil Hoca diyor ki; "Hasan, senin üçüncü dedendir." Evet, Bozoğlu Ahmet birinci dedem, O'nun oğlu Bozoğlu Abdullah ikinci dedem, O'nun oğlu Hasan da benim üçüncü dedemdir.

HASAN DEDEM

Bu Hasan dedemin oğlu Hüseyin Çavuş, Osmanlı Ordu-sunda çavuşluk yapmış, herhalde emekli olunca gelip Armutlu'da yaşamış ve orada vefat etmiş...

Buna benzer birisi de benim köyümdeydi. Adına İbrahim Çavuş denirdi. Bendeniz beş yaşlarımda iken Annemle onlara girdik. Köylü kadınlarından farklı giysiler içerisinde olan hanımlar vardı. Davranışları da olgun ve görgülü Osmanlı hanımlarını andırıyordu. Annem genç birisi olarak onlara hizmet ederdi.

Konuşmaları da bilgili ve görgülü olduklarını gösteriyordu. Ev eşyaları dahi normal olarak köy yerinde bulunan eşyalardan farklıydı. Boy aynaları vardı. Masalar vardı. Ayrıca ayakta duran sallamalı büyük saatler vardı. O zaman gördüklerimi şimdi düşünüyorum da, hane halkının her yönüyle bir saraylı tavrı bulunuyordu.

Bu örnekten hareketle, Hasan dedemin oğlu Hüseyin Çavuş'un da aynı şekilde olduğu kanaatine varıyorum.

Bu silsileden gelen sülalemizin lakabı vardır. KOCAHASANLAR Sülalesi... Şimdi sıra geliyor, bu Kocahasanlar sülalesini incemeleye...

Bendeniz bu sülalenin bazı mensuplarını gördüm. Gerçekten iri-yarı adamlardı. Geniş omuzlu, uzun boylu, cüsseli ve güçlü-kuvvetli adamlardı. Sülalede mutlaka Hasan ve Hüseyin isminde birisi bulunuyor. O nedenle herhalde "Kocahasanlar" lakabı verilmiş olsa gerek...

HÜSEYİN ÇAVUŞ DEDEM

Hüseyin Çavuş'un üç oğlu ve bir kızı varmış. Armutlu Köyü'nde kalan oğlunun ismini öğrenemedim. Fakat ben çocukken Armutlu'lu İhsan adında biri bize gelirdi. Merhum Babam, İhsan adındaki kişiye "Emmimin İhsan" diye hitap ederdi. Gerçekten O da kabadayı birisiydi. Kamyonu vardı, ekmeğini onunla kazanıyordu. Zaman zaman bize gelirdi. Babam'la çok derin sohbetlere girerlerdi. Babam'ın "Emmioğlu" dediği İhsan, Hüseyin Çavuş'un Armutlu Köyü'ndeki oğlunun oğludur. Yani Hüseyin dedemin torunudur...

Hüseyin Çavuş'un diğer iki oğlu ve bir kızı Kızılçakır Köyü'ne gelip yerleşmişler. Oğlanın birisinin adı hasan, diğerinin adı Mehmet, kızının adı ise Havva'dır.

KOCA HASAN DEDEM

Bu "Hasan" Babam'ın babasıdır. Bunun da lakabı "Kocahasan"mış. Biraderine de "Akkavuk Mehmet" veya "Akkavuk Koca" derlermiş.

Koca Hasan dedem, Çanakkale Savaşı'ndan sonra Filistin harbine gönderilmiş ve orada şehit düşmüş.

Rahmetli Babam anlatmıştı. Hasan dedem Filistin harbine giderken köye uğramış ve üç gün kalmış. Çocuklarını kucağına alır, hem ağlar hem de onları okşarmış. "Biz artık dönemeyiz" diye herkesle helalleşerek gitmiş. İşte gidiş o gidiş.

Bu zat çok güçlü-kuvvetli bir zatmış. O nisbette de cesurmuş. Yunan askeri Afyonkarahisar'a kadar gelince, köylüler korkmaya başlamışlar. Bu sırada köyde biraz meczupluk bulunan bir

zat varmış. Köylünün korktuğunu görünce, onlara: "Yahu ne korkuyorsunuz, Koca Hasan Emmi buradayken, buraya düşman nasıl gelecek!" dermiş. Ve dedem merhum Koca Hasan Filistin'de şehit düşmüş.

Ben bu Koca Hasan Dedemi görmedim. Fakat O'nun bira-deri olan ve Akkavuk Koca diye bilinen Mehmet efendiyi gördüm.

Kocahasan dedemin bir olayını dinlemiştim. Ya Amcam'dan ya da Babam'dan. Şu anda tam bilemiyorum. Evet, insan bir güç ve kuvvete sahip olabilir. Fakat bu güç ve kuvveti iyi yönde kullanırsa daha güzel olur. Doğru olmayan bir yönde kullanırsa zulüm olur. Maalesef Kocahasan dedem de sahip olduğu güç-kuvveti, cehalet ve arkadaşlık adına kötüye kullanmış...

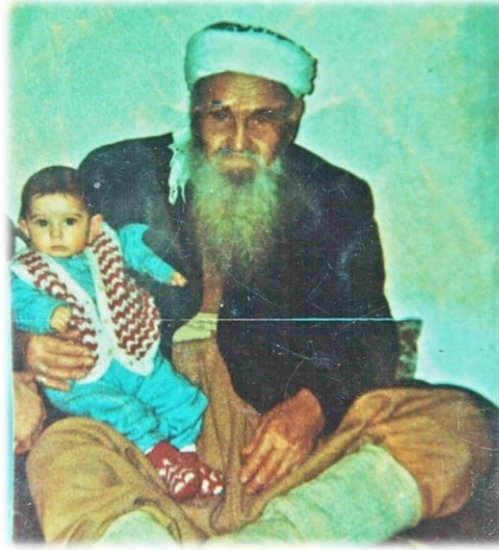
Bir arkadaşı, komşusu falancanın kızını oğluna istemiş. O kişi de vermemiş. Oğluna kız isteyen adam, dedemin çok yakın arkadaşı olunca ona gelmiş durumu anlatmış. "O kızı, benim oğluma aliver" demiş. Peki diyerek ikisi birlikte gitmişler... Kız babası bahçede, hanımı ve kızı yanında çalışıyorlarmış... Bunların geldiğini görünce adam koşmuş, kızını kucaklayıp kollarını kenetlemiş. Fakat Kocahasan dedem bıçağını çıkarmış, hiç insaf etmeden adamın kollarını yaralamış. Adam kızını bırakmış, lâkin bedduada bulunmuş; "senin çocukların da başkalarının elinde kalsın, yetim büyüsün diye ağlamış. Çok büyük bir hata işlenmiş. Ve nitekim, dedem Süveyş harbine gitmiş ve dönmemiş. Hanımı Fadime karı ölmüş. Arkasından çocuklara neneleri Arife karı bakmaya başlamış, fakat kısa bir zaman sonra o da ölmüş. Gerçekten çocuklar başkalarının elinde kalmış. Olayın devamını yeri gelince anlatacağım.

Kocahasan dedemin üç çocuğu vardı. Ahmet, Tahsin ve Fatma... Ahmet benim amcam, Fatma benim halam, Tahsin de Babam'dır. Kocahasan dedemle ilgili bazı bilgileri az önce vermiştim.

AHMET VAROL (Amcam)

Kocahasan dedemin büyük oğludur. "Kocaahmat" amcamın lakabıdır. Uzun boylu, cüsseli, güçlü-kuvvetli birisiydi. Yürüdüğü zaman sanki bastığı yer sallanırdı. Mert adamdı. Sesi güzeldi ve Kur'an-ı Kerim'i güzel okurdu. Bir dönem "Sıbyan Mektebinde" hocalık da yaptı. İran'ın dini lideri Humeyni'ye benzerdi. Fizik yapısı, yüzü, saç ve sakalı itibari ile görenler, Humeyni'ye benzetirlerdi. Zamanla yaşı ilerleyince o gürbüzlük kayboldu. Fiziki görüntüsünde de küçük değişiklikler oldu.

Amcam 86 yaşında vefat etti. Ölünceye kadar Kur'an-ı Kerim'i gözlüksüz okurdu. Birinci hanımı doğum üzerine vefat etti. Ondandır iki kız ve bir oğlan evladı vardı. İkinci hanımından da bir oğlan ve bir kız evladı bulunuyor. İsimleri: Fadime (öldü), Arife, Arif Varol, Mehmet Varol ve Yaşar, bunlar sağdır ve hayattadırlar. Allah rahmet eylesin.

Ahmet Varol (Amcam) Torunuyla... Namı Meşhur "Kocaahmat"

Amcam'ın bir-iki menkıbesini anlatmak istiyorum: Meslek itibarıyla çiftçilik yapardı. Fazlaca bir toprağı olmasa da, bizim köyün insanları genelde çiftçilik yaparlar, bağları varsa üzüm, pekmez gibi tarımsal ürünlerle meşgul olurlar. Biraz da hayvan beslerler ve bunlarla kendi kendilerine yeterli olmaya çalışırlardı. Amcam da aynı durumdaydı

Rahmetli amcam arzu etmiş bir at arabası almak istemiş. Konya'nın Çumra ilçesine gitmiş. Eski zamanda oraya "İskele" derlerdi. Kara tren oradan geçirdi. Orada durur ve indir-bindir yapardı. O nedenle iskele denirdi.

Amcam İskele'ye gelmiş ve tek atlı bir araba almış. Başka daha neler aldıysa arabanın üstüne koymuş. Fakat, at alacak parası olmadığı için arabayı, kendisi götürmesi gerekmiş. Bizim köyle İskele'nin arası yaklaşık 100 km. vardır. Koşulmuş arabayı köye kadar getirmiş. Fakat o zaman Elmasun, şimdi ise Güneybağ denilen köyü, bizim köye doğru geçince gayet dik bir rampa var... Toprağın rengi de gök. O nedenle adına "Gökbel" derler. Orada atlar da zorlanır öküzler de... Bunu bizim köylüler bildikleri için, amcama sorarlarmış? "Ahmet Emmi! Yahu Gökbel'i nasıl çıktın?" diye. O da hem güler hem de "ulan yiğen, hem Kocaahmat, Kocaahmat dursunuz, hem de böyle sorarsınız, bu olacak şey mi? Allah'a şükür hiç zorlanmadım,çektim,aldım geldim" dermiş.

Aşağıda anlatacağım, rahmetli Babam avcıydı. Tavşan avını da severdi, keklik avını da... Fakat amcamın avla ilgisi yoktu.

Bir akşam köyün delikanlılarından bir grup oturmuşlar. Amcam da varmış... Avcılık üzerine konuşuyorlarmış. Saatlerce bu konuşma devam etmiş. O sırada Amcam, içerisinden "yahu, bu iş bu kadar tatlıysa, bir de ben ava gideyim" demiş.

Toplantı dağılmış, herkes evine giderken Amcam Babam'a; "yahu, bizim oğlan, şu kekliği ver de, ben de yarın bir ava gideyim... Sizin anlatmalarınızdan çok heveslendim" demiş. "Olur ağa vereyim" demiş Babam. Kekliği vermiş. Amcam, kekliği kafesinde eve getirmiş. Gece erken kalkmış ve kafesi almış yürümüş. Köyün yakınında "Koruluk" denen bir ormanlık var. Oraya

gitmiş. Daha önce keklik avcılarının yaptıkları bir "küme" varmış. Kekliği yerine koymuş ve kendisi de kümeye girmiş. Fakat keklik cins ve usta olunca başlamış ötmeye ve çağırmaya... Hemen o civardan bir keklik cevap vermiş ve gelmiş. Bunlar Amcam'ın çok hoşuna gitmiş. İki tane keklik, birisi yerde diğeri kafeste çekişiyorlarmış. Tam o sırada silahın patlaması ve yerdeki kekliğin ölmesi لازمmış ki, kafesteki keklik bunu istiyormuş. Amcam hemen davranmış, fakat ne o? Silah yok. Meğer Amcam, evden çıkarken kekliği aldığı gibi çıkmış ve silahı almadan gitmiş. Yani, silahı almayı unutmuş. Bir taraftan kendisi gülmüş, bir taraftan da üzülmüş. "Artık taşla da keklik avlanmaz ki" demiş ve dönmüş gelmiş. Öğle vakti camiye gitmiş. Babam da orada. Namazdan sonra eve gelirlerken Babam sormuş: "Ağa ne yaptın? Ava gittin mi?" demiş. "Gittim bizim oğlan gittim, hem de birkaç tane keklik vurdum geldim" demiş. Şakayla karışık laflar olunca Babam, "Ağa, olmadı mı yoksa?" demiş. "Yahu bizim oğlan, sorma, aman kimse duymasın valla, bu köylüler bana gülerler" demiş. Olayı anlatmış. Fakat, başta Babam başlamış gülmeye, arkadaşlarına anlatmış, onlar gülmüşler. Lâkin Amcam, bir daha ne delikanlıların toplantılarına katılmış ne de avdan ve avcılıktan bahsetmiş!...

TAHSİN VAROL (Babam)

Merhum Babam. Kocahasan dedemin ikinci oğludur. 1978 senesinde 64 yaşında vefat etmiştir. İki çocuğu vardı. Birisi ben-deniz Hasan Hüseyin Varol, diğeri kız kardeşim Fadimana (Arife)'dir. Babam'ın asıl adı Hasan Tahsin'miş. Lâkin Hasan'ı nüfus kütüğünde kalmış. Tahsin ismi dillerde dolaşmış. Resmi dairelerde Hasan diye geçer, halk arasında herkes onu Tahsin Ağa bilir. Aynı sıkıntı benim de başımdan geçti. Resmiyette adım Hüseyin, ama halka dilinde ise Hasan'dı. Asıl ismim ise Hasan Hüseyin'di. Ben bunu mahkemeye verip düzelttirdim, yeri gelince izahlı anlatacağım inşallah.

Babam'ın ismini, Konya'nın büyük hocalarından Sarı Müsevid Mehmet Efendi'nin evinde doğduğu için bu hoca efendi koymuş. "Bunun adı Hasan Tahsin olsun" demiş. İleride anlatacağım. Lâkin şimdi söylemem gereken, bu zat Babam'ın annesinin öz dayısı olur. O sebeple Babam hep "Müsevid dayım" diyerek anardı.

Babam Tahsin Ağa

Rahmetli Babam uzun boy-luydu. Fakat zayıftı. Namazına çok düşkündü. Köydeki hayatı çiftçilikle ve bağ bekçiliği ile geçti. Fazla bir toprağımız yoktu. O nedenle ova köylerinden Aladiken ve Sotur köylerinde bağ bekçiliği yapardı. Ekin-harman işlerini rahmetli Anam tek başına hallederdi.

İki üzüm bağımız vardı. Eski köy bağları bir, bir de Kocagüney bağlarıydı. İki küçük bahçemiz vardı. Birisi Kabaklık'ta diğeri ise Kırgın denilen yerdeydi. Bu bağları ve bahçeleri Babam köyde olursa beraber, olmazsa Annem tek başına hallederdi.

Babam avcıydı. Avcılığı çok severdi. Tavşan avlardı, keklik avlardı. Gece yarısı kalkar ava giderdi. Saat olmadığı için rahmetli Anam'a, "beni ay şu hizaya gelince ve şu yıldız şu hizaya gelince kaldır" diye emir verirmiş. O da eşim öyle istiyor diye, uyu-maz onu bekler ve kaldırmış. Sonradan "üç yıldız peter" marka bir saat almış da, Anam rahatlamış. Bir gün

amcası Akkavuk Koca'nın oğlu Osman Erkul'la beraber tavşan avına gitmişler. Beş tane birisi vurmuş, beş tane de birisi. Sırtla-

rına almışlar köyün içerisinden evlerine gelmişler. Görenler "maşallah" dememiş, fakat "yahu arkadaşlar, dağda tavşan bırakmamışsınız" diyerek haset etmişler. Bu sözlerden sonra Babam ve amcazadesi Osman, uzun süre tavşan vuramamışlar. Kendilerine nazar değmiş. Hocaya okunmuşlar da sonra düzelmiş.

Unutmadığım bir olay da şudur: Babam ve annesi tarafından dayısı olan Kocamemiş dayı ve kafadengi birkaç arkadaş, azıklarını, ihtiyaçlarını ve silahlarını alıp, şimdi Güneysınır ilçesine bağlı olan Elmasun dağlarına ava gitmişler. Onbeş gün oralarda avlanmışlar. Yedikleri hep av eti. Ekmek yok. Gittikleri yer çıplak gözle bile bizim köyden görünür. Yangılı tepesi diye ifade edilen bir tepe... Ormanlıkmış. Sular soğuk. Hava soğuk, oralarda günlerce kalmışlar. Soğuk suları içerken dudakları çatlamış. Gülemiyorlarmış. Çünkü hemen dudakları kanarmış.

Bir gün Memiş dayı silahını bulamamış. Aramış, taramış fakat silah yok. Meğer silah omuzundaymış. Seslenmiş "Tahsin, ulan yiğen benim silah yok. Bulamadım. İçinizde gören var mı?" deyince, hepsi gülüşmeye başlamışlar... Fakat hepsinin dudakları kan revan içerisinde kalmış. Bunun üzerine köye dönmüşler.

Rahmetli Babam, bağ budama mevsiminde "Eski Köybağları" denilen bölgede bulunan bağımızı budayormuş. Çok titiz bir insandı. Yaptığı işi iyi yapardı. Önce çubukların dibini temizler, sonra budarmış. Bağ budayanların çok kullandıkları bıçkıdan elinde bir tane varmış. Çubuğun dibini temizlerken Babam bıçkının sapını ağzına almış, ağzında tutuyormuş, "kaybolmasın" diye... Onu da ağzında unutmuş. Çubuğun dibini temizledikten sonra budamak için bıçkırı aramış. Taramış fakat bulamamış. Başka çubukların yanlarını aramış, yok yok yok... köylü olunca ağzının disiplini yoktu. Bu duruma çok sinirlenmiş ve; "ulan bu avradını..." diye sövmeye başlarken, bıçkının ağzında olduğunu görmüş. Memişler sülalesinin böyle halleri çokça olurmuş...

Burada bir hatıramı daha yazayım. Bendeniz Sultan Selim Camii'nde görevliydim. Annemin vefatı üzerine camiye nisbeten yakın olan bir eve taşındım. Şems-i Tebrizi Camii yakınında bir evdi. Evin küçük bir bahçesi vardı. Bahçeye, üzerine oturulsun

diye büyükçe bir ağaç uzatılmış. Küçük oğlum Mehmet Bahaüddin'in bir tavşanı vardı. Evin bodrumunda barınır, bahçede gezer dolaşırdı. Bir gün camiye gidiyorken pencereden baktım. Babam ağacın üzerine oturmuş, elinde tesbih, karşısında tavşan ona bakıyor ve bir şeyler yer gibi ağız hareket halinde... Sanki Babam'la konuşuyor. O esnada Babam da ağlıyor. Enteresan bir manzara. Aşağı indim. Babam'a: "Baba, ne yapıyorsun?" Dedim. "Sorma oğlum, bu tavşan var ya, beni sorguya çekiyor!" Bu, "nasıl oluyor Baba?" dedim.

"Ben köyde avcılık yaparken bir kış günüydü. Dizboyu kar vardı. Önümden bir tavşan kaçtı. Ben de onu kovaladım. Lâkin silahı çekip vurmam. Nedense onu canlı yakalamak istedim. O haliyle öğleye kadar kovaladım. Sonunda hayvancağız pes etti ve onu yakaladım. Canlı olarak eve getirdim."

"Şimdi bu tavşan bana, sende hiç akıl, fikir, insaf ve merhamet yok muydu da benim kardeşimi öyle yaptın?" diyor. "Ben de cevap veremiyorum. Ancak ağlamaya gücüm yetiyor" diye anlattı.

Nereden nereye. Babam'ın köydeki haliyle Konya'ya geldikten sonraki hali çok değişmişti. Köyde iken de ibadetlerine çok düşküncüydü. Fakat ağzının disiplini yoktu. Cehalet vardı. Fakat Konya'ya gelince Aziziye ve Kapu Camii'nde yapılan va'z-ü nasihatleri hiç kaçırmazdı. Maneviyatı ve bilgisi arttıkça olgunlaşmıştı, Allah Rahmet Eylesin...

Babam'ı anlatmaya devam etmek istiyorum. Biz 1947 senesinin Ekim ayında köyden Konya'ya hicret etmiştik. O tarihe kadar köydeki gelir kaynaklarımızla kıt kanaat geçinip gittik. Fazla bir toprağımız yoktu. Babam, küçük çaplı bir çiftçiydi. Yurukarda ifade ettim, iki küçük bahçe ve iki ayrı bağımız vardı. Sekiz on kadar da davarımız vardı. Bir çift öküzümüz vardı. Karasabanla çift sürerdik. Bir ara on yaşlarımdayken ben de çift sürmüştüm. Babam'ın boş zamanı fazlaydı. Bu boşluğu ya bağ bekçiliği yaparak, ya da köyün çobanlığını yaparak değerlendirirdi. O sıralarda ben de bir süre çobanlık yapmıştım. Bir arkadaşım vardı. "Kel İbrahim" derlerdi. Onunla beraber davar çobanlığı

yapmıştım. Bir hafta süresince köye hiç uğramadığımız zamanlar olurdu. Sırtımız bitlenirdi. Eve gelirdim. Çamaşır ve elbisemi de-ğiştirir, bir de yıkanır tekrar giderdim. Bir ara Babam'la öküz çobanlığı da yaptım. Sonra Babam bu işleri bıraktı ve tamamen bağ bekçiliğine gitti.

Babam'la beraber köyün öküz sürüsünü götüğümüz sıralardaydı. Armutlu köyüyle Kızılçakır köyünün sınırında ormanlık bölgede çok ot vardı. Kızılçakır köyünün güneybatısı istikametine bulunuyorduk. Yavaş yavaş öğle vakti gelmişti. Hayvanların "Yahya'nın Suyu" denilen pınarın başına suvata getiriyorduk. Dar bir boğazdan geçerken tosunlardan birisi kuyruğunu dikmiş, sürüden ayrılmış, dağa doğru kaçıyordu. Ben seslendim. "Babaaa ! Tosunun birisi kaçıp gider. Bögelek mi tuttu bilmem!" dedim. Babam baktı ve güldü. "Gel Hasan, gel oğlum gel! O tosun değil, ona "karacanavar" derler. Bir adı da yaban domuzudur. Bizden korktuğu için kaçıyor" dedi. Şimdi bendeniz hayvanlarla ilgili belgesel izlerken görüyorum. Arslanın önünden kaçarken domuz hep öyle kaçıyor. Gördüğüm de hep o zamanı hatırlıyorum.

Burada geçen "bögelek" ne demektir. Bizim bölgenin insanları bilirler. Bal arısının biraz büyüğü bir sinek vardır. Adına "Bögelek" denir. Nedendir bilinmez, sığır cinsinden hayvanlara konar ve onların kanlarını emer. İğnesi vardır batırır. Fakat sadece sığırlara konar. Diğer hayvanlar at, eşek ve benzeri hayvanlara konsa da o hayvanlar pek belli etmezler. Lâkin sığırlar o sinekten çok korkarlar. Onu gördükleri anda kaçmaya başlarlar. O kadar kaçarlar ki, şaşırırsınız. Bu bögelek denen hayvan, yani sinek "eğer gülmesem sığır çatlayıncaya kadar kovalarım" dermiş. Ben de yukarıda bahsettiğim kaçan domuzu bu bögelektan kaçıyor sanmıştım.

Köyümüzde Kara Ahmad'ın hacı İsmayıl adında bir adam vardı. O zamanlar onüç yaşlarımda idim. Benim yaşıtımda bir oğlu vardı. Onu dövmüş ve o da kaçmış gitmiş. Öküzler ahırda kalmış. Köyüm öküzlerini toplu olarak otlatan birisi olmadığı zamanlarda, herkes kendi malını kendisi otlatırdı. Üç-beş komşu birle-

şir, malları da birleştirip toplu halde de otlatırlardı. Yaz günlerinde genellikle dağlarda yatarlardı. Kara Ahmad'ın Hacı İsmayıl'ın karısı bize geldi. Babam'la ve annemle görüştüler. Ahırda kalan öküzlerini benim gütmem için anlaştılar. Biz Konya'ya hicret etmeden bir sene kadar evveldi. Onüç yaşlarımdaydım.

Öküzleri teslim aldım ve bir grup arkadaşın arasına katıldım. Dağda kalıyorduk. Her gün birimiz gider ve gruptaki arkadaşların azığını toplar gelirdi. Bir gün azık toplama sırası bana geldi. Köye geldim. Herkesin azığını aldım. Benim azığımı verecek olan kadın evde yokmuş. Bekliyordum. Gelen yok. Akşam olmaya başlamıştı. Yolumun üzerinde "Siyek" denilen bir tepecik vardı. Güneş battıktan sonra oraya mutlaka canavarlar uğrardı. Ben orayı nasıl geçerim korkusu içerisindeyken, kadın geldi. Azığımı aldım ve hemen koştum, koştum... Köyün davarı "Toprak-tepe" denilen yerde yatıyordu. Köpek sesleri duyuluyordu. Biz de "Üçpınar" mevkiinde bir vadiye yatıyorduk. Davarla aramızda "Kocagüney" bağları vardı. Neyse ben Siyeği geçtim. Zaten karanlık basmıştı. Arkamdan canavar ulumaları başlamıştı. Nihayet geldim, ama bütün arkadaşlar korkuya düşmüşler beni bekliyordular.

Hayvanları çalılara bağlamışlar. Büyükçe de bir ateş yakmışlar. Oturduk yemeklerimizi yedik. Bir süre sonra da yattık. Uyumuşuz... Sabah uyandığımızda baktık ki, hiçbir hayvan kalmamış. "Ulan arkadaşlar kalkın! Hayvanlar yok" diye bağırdılar. Fırlayıp kalktık. Sağa-sola koştuk. Dağılmış öküzleri topladık. Meğer gece davara canavarlar gelmiş. Köpekler arkalarına düşmüş. Canavarlar kaçmış, köpekler kovalamış. Tam da bizim yattığımız vadiye girmişler. Bu korkunç kovalamaca esnasında öküzlerden bazıları korkmuş, kimisi ürkmüş ve ipini koparan, çalıyı söken gitmiş... Bizim hiçbir şeyden haberimiz olmamış. Sabahleyin tepeye çıkıp baktık ki, hayvanlar, ekinlerin içerisinde, ikişer üçer gruplar halinde otlanıyorlar. Topladık ve eksiklerimiz var mı yok mu kontrol ettik. Bir eksikliğimizin olmadığını anlayınca rahatladık. Zaten bu

olaydan sonra da ben Konya'ya geldim. Eğer Konya'ya gelip hafızlığa başlamasaydım, köydeki hayatım böyle devam edip gidecekti. Allah ebeveynime rahmet eylesin...

Yine böyle öküzleri güdüp, dağda yattığımız dönemlerde idi. Bu defa kendi öküzlerimizi güdüyordum. "Kaplançalı"nın arka tarafında, yani kuzey kısmında "Yirce" diye ifade ettiğimiz bir tarlamız vardı. Orayı sürüyorduk. Yemeğimizi yedik. Benim belimde bir çoban kavalı vardı. Öğrenmeye çalışıyordum. Babam, "Hasan şu kavalı ver bakayın" dedi. Ben Babam'ın kaval çaldığını bilmiyordum. Verdim. Başladı üflemeye... Yahu, ne güzel çalıyormuş meğer... dinledim ve imrendim. Tam o esnada Babam; "Hasan sol tarafına bir bak" dedi. O çalmaya devam etti. Baktım bir yılan... Sapanın açtığı çizginin kenarına başını dikmiş, kaval dinliyor. Babam çaldı, ben ve yılan dinledik. Bir süre sonra Babam, çalmayı bıraktı. Yılan bir süre daha orada durdu ve sonra çekti gitti.

Bu çalışmanın baş tarafında referans verdiğim Yusuf Küçükdağ'ın, Armutlu isimli kitabının 253. sayfasında 58. hanede kayıtlı bulunan Bozoğlu Abdullah'ın, yaptığı iş hanesinde "rençber ve bağ bekçiliği" diye yazıyor. Buradan anlıyorum ki, bizim sülaleye rençberlik ve bağ bekçiliği, ta dedelerimizden gelen bir iş kolu oluyor. Bir ara Babam rahatsızlanmış ve çalışamaz hale gelmiş... Bu haliyle askere gitmiş.

Hastalığının sebebine gelince, o dönemde Türkiye'de tek parti iktidarı vardı. Devir İsmet Paşa devriydi. Her vatandaş vergi vermekle mükellefti. Fakat millette vergi verecek para yoktu. Elde ettiği tarım ürünlerinden vergi verir, hayvan başına vergi verir, başka şekillerle de vergi verirlermiş. Parası olandan para, ürünü olandan ürün, hayvanı olandan hayvan vergi olarak alınır-mış. Köyde devletin casusları varmış. Onlar hemen haber verirlermiş. Jandarmalar hemen gelir, harmanı savurup buğdayı loda yapan insanların hasılatını, sahibi çalmasın diye dört bir tarafına damga basarlarmış.

Hala unutamadığım bir olay var... Rahmetli Babam'la Anem, bir gece evin içinde bir metre kutrunda ve derinliğinde bir

çukur kazdılar. Gaz lambasının ışığında bu çukura buğday doldurdular. Üzerini kapattılar ve evin sergisi keçi kılından dokunmuş sergiyi üzerine serdiler. Hiç bilinmeyecek şekle getirdiler. Ertesi gün bir pencere şeklinde yapılmış, lâkin dışarıda duvar olduğu için pencere değil, penceremsi yerin önünü beyaz çamurla ördüler. En üstte dört parmak genişliğinde bir açıklık bıraktılar. Orası birkaç gün bekledi ve kurudu. Aynı şekilde üzerini belirsiz hale getirdiler.

Neden böyle yapıyorlardı. Çünkü devlet ellerinden alıyor ve onlar ne ile geçinecekler diye düşünmüyordu. Vatandaş da kendi malından çalabildiği kadar çalıyordu. Aksi halde bir gün gelip ekmek bulmak mümkün olmayacaktı.

İşte böyle günlerden biriymiş. Babam vergisini veremeyince yol yapımında çalışmak üzere gitmiş. Ne kadar zaman kaldırsa dağda kalmışlar. Yol yapımında çalışmışlar. O çalışmalar esnasında Babam, midesini ve bağırsaklarını üşütmüş ve dolayısıyla yemesi içmesi pek mümkün olmamış. Devamlı bir mide ağrısı çekiyormuş. O sırada askere gitmiş. Askerde hastalığı aynen devam etmiş.

Konya'da herkesçe bilinen Mevlana Çarşısı var. Mevlana türbesinin karşısındadır. O çarşının bulunduğu yerde eskiden bir askeri hastane vardı. Biz köyden Konya'ya geldiğimiz dönemlerde idi. Babam, o hastanede midesinden ameliyat geçirmiş. Daha sonra o hastane yandı. Uzun süre üstü dam olarak açık durdu. Altındaki mekanlar sonradan dükkan yapıldı. Sonra Ahmet Öksüz Belediye Başkanı iken, şimdiki Mevlana Çarşısı oraya yapıldı. Bu çarşının şimdilerde de artık yıkılacağı söylenmektedir.

Babam ameliyat olduktan sonra kendisine "askerlik yapamaz" raporu vererek terhis etmişler. İş yok, gelir yok, çalışma gücü olmayan bir insan. Ama ameliyata rağmen ağrı-sancı devam ediyor ve bir şeyler yeyip içemiyor. Köyde bütün işler annemin sırtında, biz de küçüğüz ve O'na yardım edemiyoruz.

Bu sıralarda Babam, Çumra'nın Sodur isimli köyünde, ecdad mesleği "bağ bekçiliğine" başlıyor. Bendeniz o dönemi iyi hatırlıyorum. Babam arada bir geliyor, çamaşırlarını değiştiriyor

ve tekrar gidiyordu. Köy ova köyü olduğu için yağ bol, yoğurt bol, yiyecek bol... Lâkin Babam hasta olduğu için, hiç birini yiyemiyor. Bekleyince de bozuluyormuş. Yiyecekler olduğu gibi boşa gidiyormuş. Bir gün çok önemli bir olay olmuş. Sodur köyünden Ayşe Abla isminde yaşlı bir kadın, bağların içerisinde dolaşüyor ve bazı otları topluyormuş. Babam yanına gelmiş ve sormuş: "Ayşe Abla! Ne hayır, ne yapıyorsun?" demiş. "Oğlum, ben biraz doktorlanırım da bazı otları ilaç yapmak için topluyorum" demiş.

Babam, "Ayşe Abla o zaman bir de bana çare bul, ben de hastayım" demiş. Bunun üzerine Babam'ın yüzüne dikkatlice bakmış ve "evet evlat, sen hastasın!" demiş. "Peki, nedir senin hastalığın" diye sorunca, Babam, hadiseyi tâ baştan itibaren anlatmış. "Midemde bir hazımsızlık var o bir türlü geçmedi" demiş.

Kadın, çantasından bir kuru ot çıkartmış. "Bunu sigara gibi sar, bir sabah, bir öğle ve bir de akşam iç" demiş. "Birkaç gün sonra bir şeyin kalmaz inşallah" demiş ve gitmiş. Babam sigara kullanmazdı. Cuma günü Cuma Namazı kılmak için köye gelirmiş. O'nun sigara kullanmadığını cemaat de biliyormuş. Cuma'dan önce halk caminin önünde otururken, Babam, Ayşe Abla'nın kendisine verdiği otu sigara gibi sarmaya başlamış... Görenler, "ne o Tahsin Ağa, sende mi tütün içmeye başladın?" Diye sormuşlar. Bunun üzerine Babam, başından geçen olayları onlara anlatmış. "Sen Ayşe Abla'nın verdiği otu bırak da, tütün iç tütün" demişler.

Ben çocukluğumdan hatırlarım. Beli kuşaklı tütün paketi, tekel müdürlüğü tarafından satılırdı. İçerisinde sarılacak kağıdı da beraber bulunurdu. Babam gitmiş bakkaldan bir paket tütün almış getirmiş. Cemaatten birkaç kişi devreye girmiş ve Babam'a sigara hazırlamışlar. Ezan okununcaya kadar on onbeş adet sigara sarmışlar. Babam onları bir tabakaya koymuş, bir de kibrit alıp, namazdan sonra bağa gelmiş. "Bir tanesini yaktım" diyor Babam. "Kerahatten keramet umulmaz" derdi hocalar. "Bakalım nasıl bir netice verecek" diye düşünüyordum. "Hiç de tat almamıştım. Lâkin yine de Ayşe Abla'nın dediği üzere, bir sabah, bir öğle ve bir de akşam olmak üzere içiyordum..."

"Ertesi günü yine aynısını yaptım. Üçüncü gün bende bir şeyler olmaya başladı. Bu hastalığa yakalandığım günden itibaren, ameliyat bile olmama rağmen, midemde hiçbir değişiklik olmamıştı. Üçüncü gün bende bir ishal olmaya başladı. Ben bütün içmeye devam ettim, ishal de devam etti. İçimde ciddi bir rahatlama oldu. İştahım açıldı. O yiyemediğim nimetleri yemeye başladım. Haftaya Cuma Namazı için camiye gittiğimde, cemaat, "Tahsin Ağa, ne yaptın?" diye sordular. Ben de anlattım. Çok rahatlamıştım. Ağrılarım sancılarım kalmamıştı. Memnun olduğumu söyledim."

Buraya kadar sizlere aktardığım bu bilgileri, bendeniz biz-zat Babamdan dinlemiştim. O arkadaşlarına bunları anlatırken, bütün teferruatıyla ben de duymuştum.

Bu olaydan bir süre sonra Babam eve gelince, gördük ki, biraz toparlanmış, rengindeki hastalık hali gitmiş. Sağlıklı bir kişi olmuş. Fakat bu arada bütün içmenin tiryakisi olmuş. Tabakasından tütünü çıkartıp, sigara yapmaya çalışırken, onun da elleri ve parmakları titriyordu. Onu öyle görünce, Kocahasan dedemin kardeşi Akkavuk Koca'yı hatırladım. Yukarıda anlatmıştım. Onun da sigara sararken elleri ve parmakları titriyordu. Demek ki, bu haller bizim sülalede irsîdir.

ALADİKEN KÖYÜ

Rahmetli Babam, Sodur köyündeki bekçiliği bitince, bu defa Karaman'a bağlı Aladiken köyüne bağ bekçisi oldu. Birkaç yıl üst üste bu köyde bekçilik yaptı. Onun anlattığı ve benimde yaşadığım bir olayı burada anlatmak istiyorum.

Aladiken köyü Karaman'a giderken sağ tarafta bulunan, Torosların başlangıcı, yüksek dağların eteklerine yakın bir köydür. Zaman zaman Toroslardan , bağlardaki üzümlere yaban domuzlarının indiği görülmüştür. Hayvanlara da zarar verirlermiş. Yaban domuzundan birisini bir köylü öldürürse, diğer köylüler ona bolca hediyeler verirlermiş. Belki aniden karşıma çıkabilir diye Babam silahında "domdom" kurşunu denilen domuzlar için öldürücü bir kurşunu mutlaka bulundurmuş. Bu ihtiyatlı hareketin semeresini de görmüş.

Şöyle anlatıyor; "İkinci namazı kılıyordum. Sol tarafıma gelen kısımda dereye benzer bir çukur vardı. İçerisinde sık çalılık bulunuyordu. Namazdayken bir hışırtı duydum. Silah biraz ileri-deydi. Sürünerek gidip silahı aldım ve hedefe yöneldim. Sürünerek yaklaştım. Gördüm ki, çalıların arasına saklanmış. Lâkin o beni görmedi. Yönü bana doğruydı. Hedef aldım ve tam alnından vurdum. Oracıkta çöke kaldı. Şüphelendim, öldü mü, ölmedi mi emin olamadım. Biraz durdum hiçbir hareketini görmeyince gittim namazımın farzını kıldım geldim. Tosun gibi büyük bir hayvandı.

O civarda avcılığıyla övünen, böyle bir av vurunca, derisini yüzüp ağaca geren, köyleri dolaşarak halktan bahşiş toplayan birisi vardı. Ona haber gönderdim. Geldi baktı ve çok sevindi. "Tahsin ağa, izin ver ben bunu kendim öldürdüm diyerek derisini dolaştırayım, sana da bir şeyler veririm" demişti. Götürdü ve dediği gibi de yaptı.

Bendeniz yakinen biliyorum ki Babam, iyi bir avcıydı. Attığıını mutlaka vururdu. "Merak ettim" diyor. Kurşun alnından girmesi lazımdı. Bir işaret göremeyince çok merak ettim. Çağırdığım adam gelinceye kadar ben yüzdüm. Baktım ki, kurşun alnından girmiş, iç organlarını parçalayarak kuyruğunun altında kalmış. Bu yüzden hayvan, hiç devinemedi oraya yığılmış kalmış.

Silah sesini duyan köylüler koşa koşa geldiler ve durumu gördüler. O günden sonra benim ünüm şanıma orada arttı ve etrafa yayıldı.

Beş Kağnı Saman

O zamanlarda ova köylerinde ekinler pek bol olurdu. Bizim köylerde ise, fazla tarım alanı olmadığı için, kışın hayvanların yiyeceği samanı da, ya çevre köylerden ya da dağdaki otları toplayıp saman yaparak temin ederdik.

Babam Aladiken köyü ağalarından rica etmiş, beş kağnı saman sözü almış. Köye geldi. Bazı komşularla görüştü. Kabul edenlerden beş komşu kağnılara bindik, doğru Aladiken köyüne

geldik. Orada üç gün kaldık. Babam ve arkadaşları kağınlara saman doldurdular, ben de öküzleri otlattım. Onbir yaşındaydım. Bir akşam bize köy odasında yemek ikram etmişlerdi. Yemekte bir tatlı geldi. Herhalde "Saçarası" olsa gerek. Üzerine sızırılmış bal döktüler. Onu hep birlikte yemiştik. Hala tadı damağımda duruyor, hiç unutamıyorum.

Neyse kağınları tıka basa samanla doldurmuşlar. Öküzleri koştuk ve bizim köye doğru yola çıktık. Güneybağ köyünü geçince o meşhur "Gökbel" yokuşuna geldik. Öküzlerin kağınları çekmesi mümkün değil. Kağınının birisini hep birlikte iteleyerek tepeye çıkardık. Ben başlarında dururken diğerlerini de aynı şekilde çıkardılar. Biraz dinlendik ve yeniden yola koyulduk. Gece olmuştu. Ayın dolunay evresine rastladığı için ortalık aydınlıktı. Sabaha yakın bir saatte köye ulaştık. Her kağınının yarısını bizim samanlığa doldurduk. Diğer yarısını kağı sahibi götürdü. Böylece saman getirme faslı da bitmiş oldu.

O zamanki yıllarda her köyde bir "köyodası" olurdu. Bizim köyde de vardı. Başka köylerden gelip bir gece kalan ve ertesi gün yola devam eden yolcular olurdu. Onlar her zaman hayvanlara verecek saman bulamazdı. Böyle zamanlarda köylüler adamı bize gönderirlerdi. Biz de torbasına saman doldurur, adamı gönderirdik. Adamların duasını alırdık. Annem de Babam da bu tür hizmetleri ve yardımları severlerdi. Sırf bunun için saman bulundururduk.

FATMA İYİOLDU (Halam)

Kocahasan dedemin hayatta kalan üç çocuğundan birisi ve en küçükleriydi Halam...

Yukarıda bahsetmiştim. Kocahasan dedemin bir yanlışı yüzünden aldığı bir bedduanın tesiriyle olsa gerek, Kocahasan dedem Süveyş-Filistin savaşına gitmiş ve bir daha dönmemiş. Bir müddet sonra eşi Fadime nenem vefat etmiş. Çocuklar yetim kalmışlar. Arkasından neneleri olan Arife karı da vefat etmiş. Halam, Babam ve Amcam kimsesiz kalmışlar. Amcam kendi işlerini evirip çevirmeye çalışırken, Babam da köyün imamı olan İshak

hocaya çırak durmuş. Halam hem daha küçükmüş hem de hiç kimsesi kalmadığı için perişan oluyormuş.

O sırada Konya'dan bir aile gelmiş köye. Evlat edinmek arzusuyla bir kız çocuğu istiyorlarmış. Birisi onlara Halam'ı söylemiş. Bunun üzerine Amcam ve Babam da gelmişler, kardeşlerinin hiç olmazsa bu perişan durumdan kurtulması için razı olmuşlar. Halam'ı hazırlamışlar ve ağlaşarak o aileye teslim etmişler. Ancak hiç kimsenin aklına o ailenin adresini almak gelmemiş. Sadece bize "Hasta Mehmetler" denir. Lakabımız budur demişler ve alıp gitmişler.

(Kocahasan Dedemin Kızı)
Fadime (Fatma) İyioldu
Merhume Halam

Aradan uzun bir zaman geçmiş. Lâkin Babam'ın içerisinde kız kardeşini bulma arzusu her geçen gün artmış. Konya'ya çalışmak için her gelişinde kardeşini ararmış. Hasta Mehmetler lakabını hatırlamış ya da Amcam'a sormuş. Bulunduğu yerlerde aslen Konya'lı birisini bulduğu zaman ona sorarmış. Bu Konya'da "Hasta Mehmetler" diye bir aile varmış, tanıyor musunuz? Dermiş. Günlerden bir gün Aziziye Camii'nin önünde adamın birisi "daleeeek" diye bağırarak bir şeyler satıyormuş. Babam anlatıyor. Merak ettim yanına vardım, "sen ne satıyorsun gardaş?" diye sordum. Sabah vaktiydi. "Görmüyor musun kardeşim

şim salep satıyorum. Otur sana da vereyim iç" demiş. Babam kendi kendine yanlış duyduğunu düşünürken, ben bu adama da sorayım diye aklına gelmiş. "Yahu gardaş, sana birisini sormak istiyorum. Acaba tanır mısın?" demiş. "Buyur kimmiş?". "Burada Hasta Mehmetler diye bir aile varmış. Ben onları arıyorum. Onlarda kız kardeşim var onu görmek istiyorum" demiş.

"Ben onları tanıyorum, şu arka sokakta evleri var" deyince Babam heyecanlanmış... "Nerede?" Diye sormuş. "Şu tellal pazarı var ya, onun arkasındaki sokağın içerisinde" demiş. Babam, salebini içmiş, parasını vermiş ve hemen adamın dediği yere gelmiş. Allah'dan olacak ya halam, genç bir gelin olmuş, büyümüş ve kapılarının önündeki çeşmeden su dolduruyormuş. Babam O'nu görmüş ve tanımış, fakat bir şey söyleyememiş. "Evi buldum, kardeşimi de gördüm ya, sonra bir daha gelip görebilirim" demiş ve oradan ayrılmış.

Meğer Halam, evlatlık olarak geldiği evin büyük oğlu Mehmet'le evlendirilmiş ve evin muteber gelini olmuş. Kayınvalidesi vardı Miyase Abla, son derece titiz, otoriter , disiplinli bir kadındı. Halam kendi huyuna göre yetişince, başkasına gelin vermeyi düşünmemiş. Kendi oğluna almış.

Halam rahmetli, çalışmaktan hiç yılmazdı. Kalabalık nüfusu olan bu evin, tüm işlerini evirip çevirirdi. Kayınpederi Ali amca hayattaydı. Kayınvalidesi zaten 110 yaşlarına yakın vefat etti. Eşinin kardeşi vardı Nebi diye, o da onlardaydı. Eşinin kız kardeşi vardı, galiba adı Fahriye idi... Şehir merkezinde bir evleri vardı. Bir de Büyükkumköprü yöresinde büyükçe bağları, bahçeleri vardı. Halam geniş ve kalabalık olan bu aile içerisinde yetişmişti. Dört tane oğlu vardı, bir de kızı varmış ama o ölmüş.

Çocukları, Oğuz, Ahmet, Cengiz ve Mustafa'dır. Bunlardan en büyükleri Cengiz, benim eniştem olmuştur. O'nun da iki oğlu ve bir kızı vardır. Sami, Mehmet ve Nuran... Eniştem de, kardeşim de vefat ettiler. Allah hepsine rahmet eylesin...

Babam rahmetli, çok yüksek bir sevinç ve heyecan içerisinde köye gelmiş ve amcama durumu anlatmış. O da sevinmiş... Konya'ya tekrar gittiğinde Babam, evlerine gitmiş ve kendisini tanıtmış. İçeri almışlar. Halamın kayınvalidesi Miyase Abla gerekli ilgiyi göstermiş, Halam'la Babam'ın görüşmesine konuşmasına müsaade etmiş. Bu gelişmelerden sonra bir güven ortamı doğunca, bir müddet sonra Halam, iki oğluyla birlikte bizim köye geldiler.

Yanılmıyorsa altı yaşlarımdaydım. Cengiz ve Oğuz'la birlikte Halam'ı misafir ettik. Cengiz benim yaşlardaydı. Oğuz daha küçüktü. Şehirli çocukları oldukları belliydi. Giysileri ve bakımlı halleri dikkat çekiyordu. Halam bize kırmızılı beyazlı halka şekerler getirmişti. Onları çok sevmiştim. Sanıyorum bir hafta kadar kaldılar ve gittiler. Aradan yıllar geçti. Biz 1947 senesinin Ekim ayında Konya'ya hicret etmiştik. O tarihten sonrasını da hicret günlerini anlatırken yazmayı düşünüyor ve bu konuyu burada noktalamak istiyorum.

Burada şu notu da düşelim. Soyadları Hastamehmet olarak geçiyormuş. Rahmetli Ali amca, "evlat, önceleri hastaydı, ama şimdi iyioldu" demiş ve bunun üzerine soyadını "iyioldu" şeklinde değiştirmişler. Şu anda bu ailenin soyadı "iyioldu" şeklinde devam etmektedir. Biz de bundan sonraki konularda bu soyadını kullanacağız.

AKKAVUK KOCA (Akkavuk Mehmet Efendi)

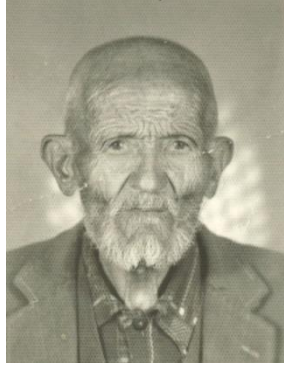
Sanırım 5 veya 6 yaşlarımdayken, rahmetli annemle bir akrabamıza gitmiştik. Odaya girdiğimizde köşede oturan uzun boylu, geniş omuzlu, ak sakallı, başında poşudan sarık bulunan, heybetli bir zat oturuyordu. Tabakasını çıkardı. İçerisindeki tütünden bir sigara sardı. O esnada benim en çok dikkatimi çeken, ellerinin ve parmaklarının titremesiydi. Allah-u a'lem yaşlılık-tandı. Sonra o zatı bir daha görmedim.

Yukarıda zaman zaman adını zikrettiğim bir zat. Hüseyin Çavuş'un çocuklarından. Kocahasan dedemin kardeşidir. Beş-altı yaşlarımdayken ben kendisini görmüştüm. Heybetli bir adamdı, camiye devamlı birisiymiş.

Bizim köyün yaşlı bir imamı vardı. O anlattı: "Akkavuk Koca şu köşeden çıktığında saate bakardım, tam olarak ezana beş dakika var olurdu. Mutlaka beş dakika önce camiye gelirdi ve bütün vakitlerde böyleydi. Camiye çok düşküdü" diye...

Bu zatın benim bildiğim üç tane oğlu vardı. Mehmet, Osman ve Hasan... Bunlar vefat ettiler. Şu anda torunları köyde yaşamaktadırlar. Hatta ben bu notları yazarken, köy muhtarlığını bu zatın torunlarından birisi yapmaktaydı.

Rahmetli Babam, Akkavuk Osman'la iyi arkadaş idiler. Tavşan avına beraber giderlerdi. Bir defasında on tane tavşan vurmuşlar da, köylüler kıskanmışlar ve bunlara nazar değmiş, uzun süre tavşan vuramamışlardı.

Mehmet Erkul

Babam'ın Amcası Akkavuk Koca'nın
Büyük Oğlu.
Çocukları Recep, Ramazan, Huriye,
Fatma, Havva ve Səriye'dir.

Hasan Erkul

Akkavuk Kocanın Küçük Oğlu
Çocukları: Mustafa, Ayşe, Mehmet,
Kadir, Şerife, Duran, Fatma, Mevlüt
ve Emine Erkul

Yeri gelmişken bir hatıramı burada anlatmak istiyorum. Bir gün Babam'ın kolunda bir kol saati gördüm. O abdest almak için çıkardığında ben, kaşla-göz arasında saati aldım. Çok hoşuma gitmişti ve çok merak ediyordum. Gümüş kaplamaya benziyordu. Dikkat çekiciydi. Hemen koluma takmıştım. Babam istediye de ağladım, vermedim. Öteki çocuklara göstererek kendimce gururlanıyordum. Saat ne kadar güzel ve çekici olursa olsun, nihayet saattir. Çabuk bozulabilir, ben kaybedebilirdim.

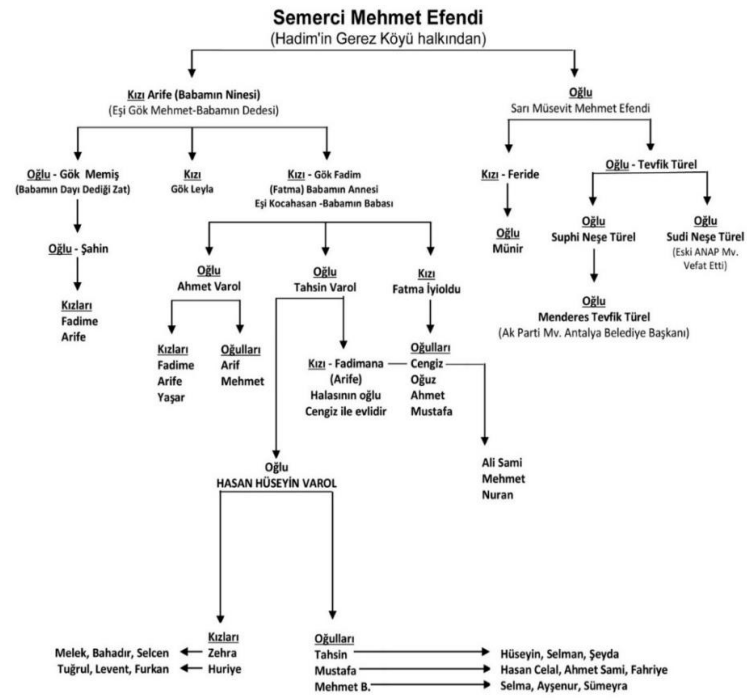

Osman Erkul (Akkavuk Osman)
Akkavuk Kocanın Ortanca Oğlu
Çocukları: Ali İhsan, Mehmet, Nazife,
Fatma ve Mustafa olmak üzere beş
tanedir.

Nitekim oynarken saatin kurma kolu düştü. Aradım, bulamadım. Artık bu saat bozuldu diyerek, kayanın üstüne koydum. Elime bir taş alıp saati ezdim. Ben nereden bileceğim onun önemli bir meta' olduğunu? Ezdikten sonra getirdim parçasını anama verdim. O bana çok kızdı. Sonra Babam geldi, ona da söyledi, o da çok kızdı. Ama bir şey yapmadı. Amcasının oğlu Osman'a aynı-sından bir saat alıp verdi. Aradan yıllar geçti. Tâ 1963 yılında bir arkadaşım ile ortak olduk ve bir saatçi dükkanı açtık. Altı sene saat tamirâtı ve saat alım-satımıyla uğraştım. Sonra ayrıldım ve Kur'an Kursu hocalığına devam ettim. Çocukluğumda sanata olan merakımı bir parça gidermiş oldum.

TABLO - I

Babamın Annesinin Annesi Cihetinden Soyumuz

SEMERÇİLER
(Sülalesi)

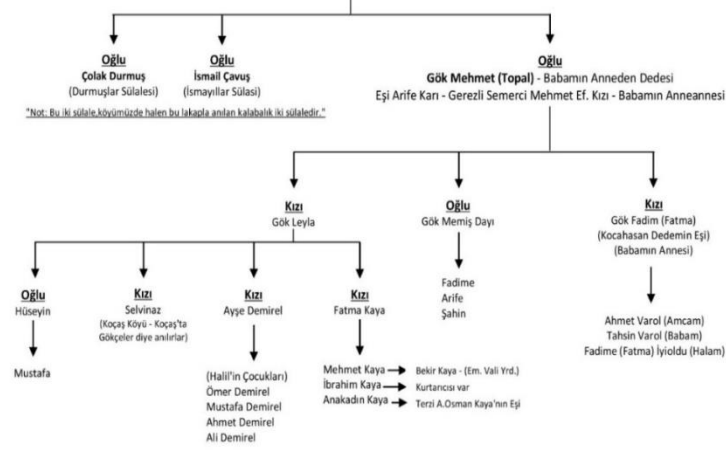
TABLO - II

Babamın Annesinin Babası Cihetinden Soyumuz

MEMİŞLER
(Sülalesi)

Memiş Kahya

(Memiş Koca - 90 Yaşında Vefat Etmiş)

BABAMIN ANNESİ CİHETİNDEN SOYUMUZ

SEMERÇİLER SÜLALESİ

Semerci Mehmet Efendi

Rahmetli Amcam'ın anlattığına göre, Konya'nın Hadim ilçesine bağlı Gerez köyü eşrafından Semerci Mehmet Efendi olarak bilinen ve asil bir aileden gelen bu Mehmet Efendi, o dönemde meşhur ve muteber olan semercilikle meşhur birisidir. Lâkin ağıbaşlı, kamil, olgun ve sözü dinlenen bir zattır. Bilinen iki çocuğu vardır, Mehmet ve Arife... Bu sülaleye "Semerciler Sülalesi" denilmektedir.

Sarı Müsevid Mehmet Efendi

Semerci Mehmet Efendi'nin oğludur. Konya'ya gelmiş ve Konya medreselerinde okumuş, icâzetli hocalardan birisidir.

Caner Arabacı'nın "Osmanlı Döneminde Konya Medreseleri" isimli kitabında, şöyle anlatılıyor:

"Bu Medresede Ömer Efendi ile Ali Kemalî'nin ne kadar müderrislik yaptıkları bilinmemektedir. Fakat son dönemlerde bilinen müderris "Sarı Müsevid" lakabı ile tanınan Mehmet Efendi'dir. "Alim, fâzıl, metîn ve vakur bir zat olan" Mehmet Efendi, aslen Hadim'in Gerez köyündendir. İlk tahsilden sonra Konya'ya gelip Zaferiye Medresesi'ne girmiş, orada müftü Aladağlı Hacı Ahmet Rüştü Efendi'de okuyarak 1892 M. yılında icazet almıştır. Fıkıhta ihtisas sahibi olduğu için on yıla yakın müsevidlik yapmıştır. Ardından Fevziye Medresesi'ne müderris olmuştur. Zaman içerisinde müftü yardımcılığına getirilmiş, o günkü ifadesiyle "Sarı Müsevid Mehmet Efendi" ünvanıyla anılmıştır. 1920 yılında vefat eden Mehmet Efendi, şimdi park olan Şems Mezarlığı'na gömülmüştür.¹

Mehmet Efendi, çok talebe yetiştirmiştir. Bunlardan bir tanesi de küçük attar dükkanından geçimini sağladığı ve örgü milleri sattığı için "Milci Hoca" diye tanınan Cebbarzade Şükrü Efendi'dir.(1941) Bu zat, aynı zamanda Sarı Müsevid Mehmet Efendi'nin damadıdır. Babam ve Annemin Feride Abla diye hitap ettikleri bir hanım vardı. Tam Osmanlı hanımlarından, boylu-boslu, görgülü ve olgun bir hanımdı. Bir oğlu vardı. Adı Münir idi. Allah rahmet eylesin.

Konya'nın Eski Garaj mevkiinde, Sarıyakup mezarlığı olarak bilinen mezarlığı takiben Mengene istikametine doğru giderken, bir su kanalı vardı. O kanalın üzerinde yapılmış bir köprünün adı, "müsevidin köprü" diye bilinen bir köprüydü. Şu anda köprü yok ama, halen ismi aynen devam etmektedir. Zira köprünün yanında kerpiçten yapılmış bir ev vardı. O ev, Müsevid Mehmet Efendi'nin eviymiş. Şu anda ev de yoktur, yerine yeni

¹ Caner Arabacı, Osmanlı Döneminde Konya Medreseleri, s. 274.

binalar yapılmıştır. Ancak orada bulunan bir mescid vardı. O mescid şimdi büyük bir cami oldu. O caminin adı ise, Müsevidin Camisi'dir. Bu duruma göre, "Müsevidin evi, Müsevidin köprüsü ve Müsevidin Camisi" olarak halen ifade edilen bu yerler, oranın alâmet-i fârikası olmuştur.

Biz aile olarak Konya'ya geldiğimizde, 1947 yıllarında orada kerpiç ev ve köprü vardı. İleride anlatacağım Sarı Müsevid Mehmet Efendi'nin yeğeni **Fadime Hanım** Babam'ın annesidir. Fadime Hanım Babam'a hamileyken, Konya'ya gelmişler. Bir müddet bu evde kalmışlar. Hatta Babam, o evde dünyaya gelmiş. Adını da Müsevid Mehmet Efendi, "Hasan Tahsin" olarak koymuş. Fakat Babam ve annesi Fadime Hanım orada fazla kalmamışlar ve tekrar köye dönmüşler.

O günün şartları içerisinde yaşayan insanların pekçok şeyden mahrum oldukları bir gerçektir.

Sarı Müsevid Mehmet Efendi'nin babası Semerci Mehmet Efendi, o evi yaparken bir ara "Oğlum Mehmet, biraz gel de şu ağacı dama beraber atalım, ben yalnız yapamadım" demiş. Oğlu Mehmet gelmiş ve yardım etmiş, fakat "baba, ben şimdi dersimin başından kalktım ve buraya geldim. Tekrar dersimin başına oturacağım, kafamı toparlayıp dersime eğilebilmek için epeyce kendimi zorlamam lazım" demiş.

Derslerine bu derece düşkün ve gayretli olan bu zat, bir gün Zaferiye Medresesi'ne müderris olmuş ve orada talebe-i ulûmun yetişmesine çalışmış.

O'nun medrese dönemine ait bana şöyle bir menkıbe anlatıldı. Doğruluk derecesini bilemiyorum. Konya'nın Köprübaşı semtinde "cevizaltı" diye bilinen ve karşısında "çukurmektep" denilen bir yer vardı. Onların devamında Ovaloğlu ve Nakiboğlu camileri ve medreselerinin yanında, Sarı Müsevid Mehmet Efendi'nin de medresesi varmış.

Bir gün medresenin umumi kapısından içeri bir köpek girmiş. Havluda dolaşırken talebeler de havluya çıkmışlar. O sırada köpeği görenler onu kovalamaya başlamışlar. Sağdan-

soldan seslenmeler ve kovalamacalar olunca, hayvancağızkapıyı bulamamış. Şaşkınlık içerisindeyken, kapıdan müderris Mehmet Efendi girivermiş. Talebeler O'nu görünce, odalarına kaçmışlar. Havluda kimse kalmayınca hayvan, kendine gelmiş ve kapıdan çıkıp gitmiş.

Bu olay üzerine hoca, bütün talebeleri havluya toplamış ve onlara uzun uzun nasihatten sonra, "ey medreseye gelip, burada okuyup hoca olmak isteyenler! Medresenin kapısından her giren kişi okuyup alim olmaz. Eğer öyle olsaydı, biraz önce bu medreseye girip sonra çıkan kelb de hoca olurdu!.." demiş. "herkes kendisine dikkat etsin, hayvanlara karşı da, insanlara karşı da edeb ve olgunluk yaraşır" diye onları uyarmış.

Sarı Müsevid Mehmet Efendi'nin benim bildiğim **Tevfik Türel** isminde bir oğlu ve kendisine **Feride Abla** diye hitap ettiğimiz bir de kızı vardı. Kızının evvelki eşinden bir oğlu vardı, adı Münir idi. Tevfik Türel'in Antalya'da olduğu ve bir gazete sahibi olduğu bilgisine ulaşmıştım. Sonra bu Tevfik Türel'in galiba iki oğlu varmış. Birisi Sûdî Neşe Türel, diğeri Suphi Neşe Türel. Bu Suphi Neşe Türel'in oğlu **Menderes Türel**, Ak Parti milletvekilidir. Daha önce de Antalya Belediye Başkanlığı yapmıştır. Sûdî Neşe Türel'in çocuklarını bilmiyorum. Kendisi önceki zamanlarda Anavatan Partisi'nde milletvekili idi. Sonra bakan oldu. Vefat ettiğini duydum.

Sarı Müsevid Mehmet Efendi'nin akrabalarından bir kol da Güneysınır ilçesine bağlı Mehmet Ali köyündedir. Detayını incelemeye vaktim olmadığı için bu kol hakkında fazla bilgim yoktur. Ancak Milli Selamet Partisi'nin tanıtımı için Babam'la o köye varmıştım. O vesileyle görüşmek istedik. Fakat onlar da CHP'li imişler. Çok fazla iletişim kuramadık ve dolayısıyla bilgi de edinemedik.

ARİFE HANIM

Semerci Mehmet Efendi'nin Kızı, Sarı Müsevid Mehmet Efendi'nin kızkardeşidir.

Bizim oralarda yaşlanmış hanımlara "karı", yaşlanmış erkeklere ise "koca" derler. Ben de buna uyarak "Arife Karı" ifadesini kullanacağım.

Yukarıda bir nebze bahsetmiştim. Semerci Mehmet Efendi'nin oğlu Sarı Müsevid Mehmet Efendi, bir de kızı olan **Arife** vardı. Şimdi sıra bu Arife'den bahsetmeye geldi. Sizlere O'nu anlatmaya çalışacağım.

Önce şu bilgileri vermemiz lazım. Bizim köyde "Memişler" lakabını taşıyan bir sülale var. Bu Memişler'in en başında "**Memiş Kahya**" denilen bir zat bulunuyor. Bu zata ayrıca "Memiş Koca" dahi denmektedir. Bu Memiş Kahya doksan yaşında vefat etmiş. Bu zatın üç oğlu var. İsmail Çavuş, Çolak Durmuş ve Gök Mehmet. Buna ayrıca Topal Mehmet de denilmektedir.

Bunlardan İsmail Çavuş'un sülalesine "**İsmayıllar**", Çolak Durmuş'un sülalesine de "**Durmuşlar**" denir. Halen köyümüzde bu lakaplar kullanılmaktadır. Bunlarla akrabalığımız bilinmektedir. Lâkin ben burada çok detay vermeyeceğim. Memiş Kahya'nın diğer oğluna gelince, buna Gök Mehmet veya Topal Mehmet denmektedir. "**Memişler**" sülalesinden Gök Mehmet. Bu Gök Mehmet, Hadim'in Gerez köyü eşrafından **Semerci Mehmet Efendi**'nin kızı **Arife Hanım**'la evlenmiştir. Böylece "**Semerciler**" sülalesiyle "**Memişler**" sülalesi arasında bir akrabalık bağı kurulmuştur.

Gök Mehmet'le eşi Arife Hanım'ın çocukları, Gök Memiş, Gök Leyla ve Gök Fadim'dir. Müsaadenizle bunlar üzerinde biraz duralım. Durum biraz daha açıklığa kavuşsun.

KOCA MEMİŞ DAYIM

Gök Mehmet'le Eşi Arife Karı'nın çocuklarından Koca Memiş, buna Gök Memiş dahi denilmektedir. Adı üstünde "Koca Memiş". Babam rahmetli bu zata, annesinin erkek kardeşi olduğundan dolayı, dayı diye hitap ederdi. Kocaman bir adamdı. Çok cesur, korkusuz birisiydi. Sesi ve okuyuşu güzel, namaza devamlı birisiydi. Hanımı vefat etmişti. Sonradan evlendi ama

çocukları olmadı. O hanımdan da ayrıldı ve Ağras köyünden birisiyle evlendi. Ondan iki kızı oldu. Fadime ve Arife, ikisi de vefat etti. Sonra Kongul'lu bir hanımla evlendi. Ondan bir oğlu oldu, adı Şahin... Onların çocukları ve torunları var. Bunlarla ilişkilerimiz devam etmektedir.

Bizim köye biz çocukken, deve kervanları gelirdi. Bunlar Alanya-Antalya tarafına tuz taşırlardı. Her devenin bir sağ tarafına, bir de sol tarafına, yaklaşık elli kilo ağırlığında çuval yükletirlerdi. Bizim evin hemen arkası harman yeri idi. Develeri oraya ıhtırlar ve onların karınlarını doyururlar, sularını içirirlerdi. Deve sahipleri bu işlerle uğraşırken, köylüler de bizim evin önünde toplanırlar, deveye yükletilen elli kiloluk tuz çuvalını kim kaldırabilir, kim kaldıramaz yarışı yaparlardı.

Bazıları kucakladığı gibi kaldırır, bazıları da kaldıramazdı. Elli kiloluk tuz çuvalını her yiğit kaldıramazdı. Koca Memiş dayı da oradaydı. O'na "Memiş Dayı, sen kaldırabilir misin?" dediler. "Ulan yiğen, bilmem ki, kaldırabilir miyim?" dedi. Sonra geldi ve çuvalın birisini, hiç ellerini değdirmeden, dişleriyle tutup kaldırdı, sonra da göğsünün üzerine koyup yürüdü ve biraz ileriye koydu. Görenler şaşırdılar ve hep bir ağızdan maşaallah çektiler. Ben de bu hadiseyi bizzat görmüştüm.

Bir defasında da yılan ile bir gösteri yapmıştı. Onu da anlatmak istiyorum. Köyümüzün bir demirci ustası vardı. Demirci Kadir derlerdi. Onun atölyesinde iki taraflı bir körük bulunurdu. Birisi o körüğü kullanır, usta da ocakta demiri kızartarak ona şekil verirdi. Özellikle kağnılara, at arabalarının tekerlerine takılan demirleri o usta yapardı. Karasapanın ve pullukların tüm demir işlerini de bu usta yapardı. Onun bu atölyesinin ismi "körüklük" diye bilinirdi. Köylüler de, biz çocuklar da çoğu zaman onun atölyesinin ön kısmında toplanırdık.

Koca Memiş Dayı'nın gençlik resmi. (Bu resim 90 senelikmiş) Oğlu Şahinden alınmıştır.

Bir gün kalabalık bir köy topluluğu orada oturuyordu. Koca Memiş dayı elinde bir yılanla çıkageldi. Köylülerin bazıları yılanı görünce kaçıştılar. Bazıları da korku dolu gözlerle ona bakıyorlardı. Lâkin hepsi tedirgin ve kaçmaya hazırlıklı gibi izliyorlardı.

Köylüler; "Memiş Dayı! O ne yahu?" dediler. "Ulan yiğenim, bu bir yilandır, hanginizin koynuna salayım!" dedi. "Peki, sana bir şey yapmıyor mu?" diye sordular. O da; "Hayır, ben şerbetliyim, bana bir şey yapamaz, aslında siz buna bir şey yapmazsanız, o da size bir şey yapmaz!" dedi. Fakat dikkatimizi çeken taraf o ki, yılanın boğazından tutmuş, boğazını sıkınca,

hayvan kendisini salıveriyor, boğazını gevşetince de hemen koluna dolanıyor ve sıkıyordu. "Bakıyorum da, hepiniz korktunuz, iyisini ben bunu götürüp bir yere salayım, gitsin" dedi ve götürdü.

Bu Memiş Dayı aynı zamanda çok iyi bir avcıydı. Lâkin çoğunlukla tilki denen hayvanı vururdu. Onun derisini satarmış. Bu hayvan çoğunlukla kümes hayvanlarına zarar veren bir hayvandır. Onun için öldürülürdü. Ama Memiş Dayı o hayvanı derisi için avlarmış. Bu hayvanın kendisine has bir seslenişi varmış. Sabahları öyle seslenirmiş. Memiş Dayı'nın bir kızı vardı, öldü. Bu çocuk hastayken tilkinin haykırışı gibi haykırarak ölmüş. Bunu gören Memiş Dayı, hatasını anlamış ve bir daha tilki öldürmemiş.

Bizim köylülerle komşu Hamzalar köylüleri arasında, sınır ihtilafından dolayı silahlı bir çatışma yaşanmıştı. O çatışmada ön sıralarda bulunuyormuş. Ayağa kalmış ve karşısındakilere meydan okumuş, ama karşıdan hemen kurşunu yemiş, cenazesini getirdiler. Köylünün hepsi kendisini severdi. Bütün

ahali toplandı ve cenazeyi kaldırdılar. Arkasında bir kaç yetim bırakarak, 62 yaşında gitmişti. Allah rahmet eylesin.

Ondan bir hatıra: Bizim köyün erkekleri genellikle belle-rine uzun kuşak bağlarlar. Kadınlar elleriyle örerler, fakat ol-dukça uzun olurdu. Rahmetli Babam'ın da böyle bir kuşağı vardı. Ben ucunu tutardım, O da kendi etrafında dönerek onu beline sarardı. Memiş Dayı'nın da varmış böyle bir kuşağı. Bir gün Me-miş Dayı, yatsıdan sonra, karanlık bir ortamda, bizim "Çatırık" diye tanıdığımız dağların arasındaki bir yoldan geliyormuş. Yo-lun kenarında "Topaktaş" mezarlığı bulunuyor. Yürüyorken arka-sından bir sürünme sesi geliyormuş. Memiş Dayı dururmuş, ses de dururmuş, yürürmüş, ses de yürürmüş. Epeyce bu şekilde git-tikten sonra, "ulan arkamdan herhalde birisi takip ediyor" diye düşünmüş. Yavaşça omuzundaki silahı eline almış, ani bir hare-ketle arkasına dönmüş ve "davranma" demiş, silaha basmış. Fa-kat ne görsün arkasında kimse yok. Sadece belindeki kuşak çö-zülmüş, ucuna da bir çalı parçası takılmış, yürüdükçe sürünme sesini çıkarıyormuş.

Bu olayı bizim evde Babam'a anlatırken Annem de dinle-miş. Rahmetli Annem, kız kardeşimle birlikte bana anlatırken elinde bir değnek vardı. Onu silah gibi tutarak Memiş Dayı'nın "davranma" derken ani dönüşünü de bize göstererek anlatı-yordu. Fakat o anda ayağı kaydı ve düştü. Biz de kardeşimle be-raber, hem Annem'e hem de Memiş Dayı'ya doyasıya gülmüş-tük.

Gök Leyla: Gök Mehmet'le eşi Arife hanımın çocukların-dan Koca Memiş'i anlattım. Şimdi sıra Gök Leyla'da. Bu Gök Leyla, Koca Memiş'in kız kardeşidir.

Bu hanım, Babam'ın teyzesidir. Fakat ben onu hiç görme-dim. Hakkında da fazla bilgim yoktur. Bu hanımın bildiğim dört tane çocuğu bulunmaktadır. Hüseyin, Ayşe, Selvinaz ve Fatma... Bunlardan Kırık Hüseyin'i çok iyi tanıyorum. Ayşe teyzemi ve Fatma teyzemi tanıyorum, lâkin Selvinaz teyzemi tanımıyorum.

Kırık Hüseyin: Babam bu zata dayı diye hitap ederdi. Bi-zim eve çok sık gelirlerdi. Hoş sohbet birisiydi. Kuddûsî Divanı'nı,

Ahmediye, Muhammediye divanlarını okurdu. Güzel bir sesi vardı, anlattıklarını cemaate dinletirdi. Bazen de Mızraklı İlmi-hal'i okurdu. Bir de Karadavud isminde kalınca bir kitap vardı, onu da okurdu. Bu zatın benim yaşlarımda bir oğlu vardı. Benim arkadaşımı. Adı Mustafa idi. Ama genç yaşta vefat etmişti. Ben on yaşında Osmanlıca'yı öğrendikten sonra, onun okuduğu bu kitapların hepsini ben de, aynı şekilde okumaya başladım. Allah rahmet eylesin...

Ayşe Teyzem: Bu Kırık Hüseyin'in kız kardeşidir. Buna da Kırık Ayşe'si denirdi. Çok sehavetli bir teyzemdi. Çocukları, Ömer, Mustafa, Ali ve Ahmet'tir. Bunlara Halil'in çocukları da denirdi. Bu teyzem hakkında da fazla bilgim bulunmamaktadır. Allah rahmet eylesin.

Fatma Teyzem: Şükrü Kaya'nın eşidir. Mehmet, İbrahim ve Anakadın isminde çocukları vardır. Mehmet Kaya'nın oğlu **Be-kir Kaya**, Konya vali yardımcısı iken emekli oldu. Araştırmayı ve okumayı çok seven birisidir.

Gök Fadim: Gök Mehmet'le eşi Arife Karı'nın üçüncü çocuğudur. Kocahasan dedemle evlenmişlerdir. Böylece bu Gök Fadim sebebiyle biz, Semerciler ailesiyle akraba oluyoruz. Yukarıda söylemiştim, "Kocahasanlar" ailesiyle "Semerciler" ailesi arasında bir akrabalık bağı oluşmuştur.

Kocahasan dedemle eşi Fadime Karı'nın çocukları; biri ölmüş, kalanlar ise Ahmet Varol, Tahsin Varol ve Fatma İyi-öldü'dür. Yukarıda uzun uzun anlattığım için, burada tekrar anlatmaya gerek yoktur. Sırasıyla bunların çocuklarını ifade etmek istiyorum.

Ahmet Varol, amcamdır. Ölen hanımından üç evladı vardı. Fadime (öldü), Arife ve Arif. İkinci hanımından da iki evladı var. Oğlu Mehmet ve kızı Yaşar. Bunlar hayattadırlar.

Tahsin Varol, Babam'dır. İki evladı var, bendeniz Hasan Hüseyin Varol ve kız kardeşim Fadimana (Arife) vefat etmiştir.

Fatma İyiöldü, halamdır. Dört oğlu vardır. Cengiz (öldü), Oğuz, Ahmet ve Mustafa.

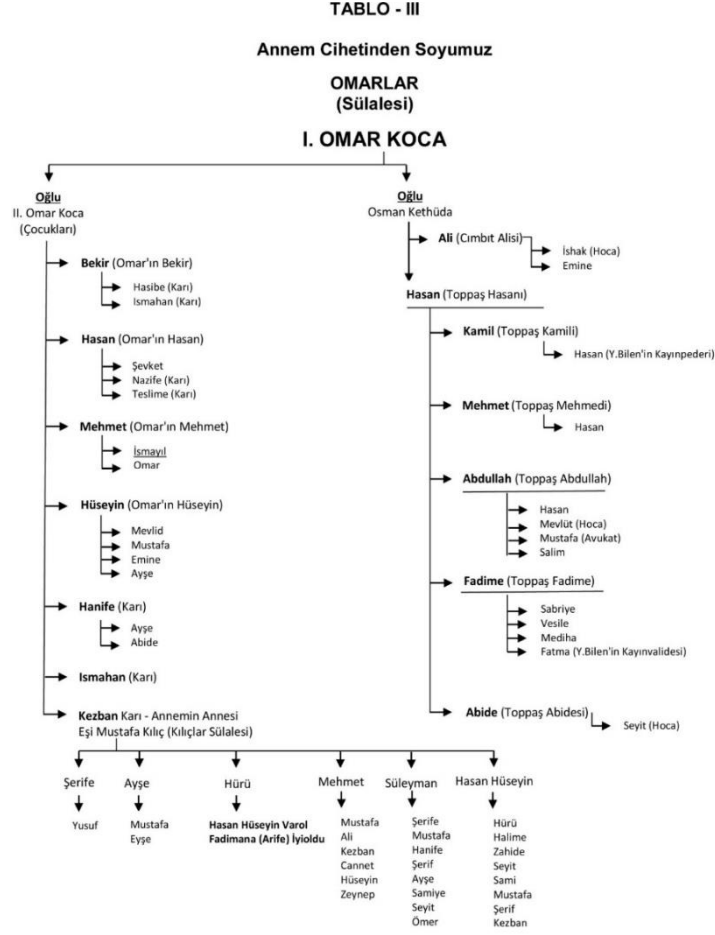
Bu şecereyi detaylandırabilirim. Ancak, uzatmayı düşünmüyorum. Çünkü hem heveslisini görmedim, hem de çok dallanıp, budaklanacak.

Son söz, buraya kadar Babam'ın babası cihetinden soymuz ile, Babam'ın annesi cihetinden soyumuzu tesbit etmiş oldum. Şöyle ki, Bozoğlu Ahmet, oğlu Bozoğlu Abdullah, oğlu Hasan, oğlu Hüseyin Çavuş, oğlu Kocahasan, oğlu Tahsin Varol, oğlu bendeniz Hasan Hüseyin Varol. Benim çocuklarım ise, oğlum Tahsin Varol, kızım Zehra Yaya, oğlum Mustafa Varol, kızım Hurriye Nohutçu, oğlum Mehmet Bahaüddin Varol. Bunlarla ilgili bilgiler de uzayabilir ancak, iki kızımı gelin ettim, oğlum Tahsin ve Mustafa emekli oldular, küçük oğlum Prof.Dr. Mehmet Bahaüddin Varol ise, Aksaray Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi Kurucu Dekanı ve aynı üniversitenin rektör yardımcısıdır. Oğullarımın üçü de yüksek tahsillidir. Onların da çocukları var. Benden sonra isterlerse bu şecereyi devam ettirirler.

Babam'ın annesi cihetinden soymuza gelince, Semerci Mehmet Efendi, kızı Arife Karı, kızı Fadime Karı, oğlu Tahsin Varol, oğlu bendeniz Hasan Hüseyin Varol, oğullarım Tahsin, Mustafa ve Mehmet Bahaüddin Varol...

Babam'ın annesinin babası cihetinden sülalesine gelince, bu konuda yine yukarıda detay bilgi vermiştim, ancak şunu söyleyebilirim.

Memiş Kahya, üç oğlu vardır, oğlu İsmail Çavuş, bunlara "İsmayıllar" denir, oğlu Çolak Durmuş, bunlara "Durmuşlar" denir, oğlu Gök Mehmet (Topal Mehmet). Bu zat Babam'ın annesinin babasıdır. Yani Babam'ın dedesidir. Bunun da üç evladı vardır. Gök Fadim, Babam'ın annesidir, bunun da üç evladı vardır. Oğlu Ahmet Varol, amcamdır, oğlu Tahsin Varol, Babam'dır, kızı Fatma İyioldu, halamdır. Bu sülaleye "Memişler" sülalesi deniliyor. Detaylı bir şeceresini başta size sunmuştum. Oraya da tekrar bakabilirsiniz.

ANNEM CİHETİNDEN SOYUMUZ

OMARLAR SÜLALESİ

Buraya kadar anlatmaya çalıştığım sülaleler, Babam'ın baba cihetinden Kocahasanlar Sülalesi, Babam'ın annesi cihetinden Hadim'in Gerez Köyü'nden Semerciler Sülalesi, Babam'ın annesinin babası Gök Mehmet cihetinden ise Memişler sülalesidir. Bundan sonraki kısımda benim Annem cihetinden OMARLAR sülalesini anlatmaya çalışacağım.

Alparslan'ın Malazgirt zaferinden sonra Anadolu'ya doğru devam eden türkmen aşiretleri meyanında büyük dedem I. Omar Koca, iki kardeşiyle beraber Yerköprü civarında OMAROĞLU köyünü kurmuşlardır. (Şimdiki Habiller Köyü) Sonra oradan bir sebeple Gödelesin köyüne gelen dedem, oradan da Armusun köyüne gelmiş ve orada vefat etmiştir.

Küçük dedem II. Omar Koca, demirci ustası olduğu için, Kızılçakır köyü ileri gelenleri gidip kendisini ikna etmişler ve Kızılçakır köyüne getirmişlerdir. Yeni köyüne yerleşen küçük dedem II. Omar Koca, hayatını orada sürdürmüştür. Büyük dedem I. Omar Koca'nın iki oğlundan birisi bu Omar Koca, diğeri ise Osman Kethüda'dır. O da kardeşi Omar Koca ile Kızılçakır köyüne yerleşmiştir.

Bizler her ne kadar Ömer diye söylesek de, köy halkı ve o zamanın insanları Omar diyorlar. Türkçe'de "kalın heceyle başlayan kelimenin yine kalın heceyle bitmesi" şeklindeki kurala daha uygun olması hasebiyle bendeniz, kelimeyi aynen onların kullandığı gibi kullanmak istiyorum.

Kızılçakır köyüne yerleşmiş olan küçük dedem Omar Koca'nın çocukları şunlardır. Bekir, Hasan, Mehmet, Hüseyin, Hanife, İsmahan ve Kezban'dır. Bunların durumu hakkında dayılarından aldığım kadarıyla bilgi aktarmak istiyorum.

Omar'ın Bekir: Karaman'da medrese hocası iken orada vefat etmiştir.

Omar'ın Hasan: Omar dedem Kızılçakır köyüne yerleşince, o köyün "Kırgın" denilen mevkiinde bir bahçe almış. İçerisinde su çıkmış ve onu pınar haline getirmiş ve başkaları da bu sudan faydalanmıştır. Bendeniz küçükken annemle gider oradaki bize düşen küçük bir parçaya sebze ekerdik. Zaman zaman da orayı sulamaya giderdik. Ayrıca bu Omar dedemin diktiği bir karadut ağacı vardı, onun dutundan yemeye giderdik. Ağaç çok yaşlanmıştı. Şayet halen duruyorsa inşallah bir resmini buraya koymak istiyorum. İşte bu dedemin Hasan ismindeki oğlu, bu bahçede çalışırken, kendisini yılan sokmuş ve bir süre sonra öleceğini anlayınca bir yazı yazmış ve o yazıyı eşeğin boğazına

asmış. Eşek biraz eğitilmiş imiş ki, boğazına bir şey asılınca koşarak doğru köye gelmiş. Bahçe ile köyümüzün arası 2 km. den fazladır. Hayvan gelmiş kapının önünde durmuş. Bakmışlar boğazında bir kağıt asılı. Osmanlıca yazıyla "çabuk gelin, beni yılan soktu, ölüyorum" yazılıymış. Hemen hızlı bir şekilde gelmişler ama adam ölmüş. Allah rahmet eylesin.

Omar'ın Mehmet: Bu zat hayatına normal devam ederken kendisini kuduz dalamış. O zamanlar kuduz iğnesi veya ilacı olmadığı için, kurtulamamış. "Başkasına zarar vermesin" diyerek bir yere kapatmışlar. Üzerine su atmak suretiyle çırpına, çırpına çok acı ve acıklı bir şekilde ölmüş. Allah rahmet eylesin.

Omar'ın Hüseyin, Hanife Karı ve Ismahan Karı ile ilgili herhangi bir bilgiye ulaşamadım. Allah hepsine rahmet eylesin.

Kezban Karı: Kendisine Omar'ın Kezban derler. Bir de Kara Kezban derlerdi. İşte bu Kezban Karı benim nenemdir. Yani annemin annesidir. Eşi Mustafa Kılıç vefat edince, altı tane çocukla kalmış. Onları büyütmek için hayatın çileleriyle mücadele etmiştir. Büyük dayım anlatıyordu. Temmuz ve Ağustos sıcaklarında tarlada ekin yolarken, fakirlikten ayağına giyecek bir şey bulamazdı. Anam ayağına geniş yapraklı otlardan bağlar ve böylece toprağın yakıcı sıcakından korunmaya çalışırdı. Dayım bunu hem anlatır hem de bir taraftan ağlardı.

Bendeniz 6-7 yaşlarımdayken, Kezban nenemin başucunda Yasin okurdum. Hastaydı, saçları bembeyaz ağarmıştı. Sekerat-ı mevt halinde idi. O gün başında durma nöbeti annemdeydi. Sabah yakındı. Yasin okuyordum. Rahmetli Annem: "Hasan, kuzum sen oku da ben şuraya başımı koyayım. Uyku bastırdı. Bir şey olursa beni uyandır" demişti. Annem uykuya dalınca, ben de okumaya devam ediyordum. O esnada baktım nenem gidiyordu. Annemi uyandırdım. Fakat üç defa ağzını açtı ve kapattı. Kuşlar da ölürken öyle yaparlardı. Tıpkı kuşlar gibi ağzını üç defa açtı kapattı ve ruhunu teslim etti. Çocuk ruhumda öyle bir iz bıraktı ki, bu satırları yazarken bile aynı şeyleri yaşıyorum. Ruhü şâd olsun.

Kezban Nenemin Çocukları: Şerife, daha nenem hayattayken vefat etti. Ayşe teyzem, Civan Ali derler, bir zatın karısıydı. Ben onun da ölümünü biliyorum. Çok sahavetli, idrakli ve anlayışlı bir kadındı.

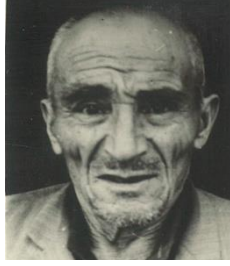
Ayşe Teyzem'den bir hatıra: Bir gün onlara gitmiştim. Sabah yemek yiyorlardı. Sofrada keş, pekmez ve yufka ekmek vardı. Aynı şeyler bizim evde de vardı. Ama onlar yerken benim de canım çekti. Fakat utanıyordum. Rahmetli teyzem sofraya çağırıyordu. Tekrar tekrar çağırıyordu, ama ben utandığım için bir türlü gitmiyordum. Her defasında içimden "bir daha çağırırlarsa gideceğim" diyordum. Çağırıyordu, lâkin gidemiyordum. Bu esnada, çocukluk hali, galiba sofraya dikkatle bakıyormuşum. Teyzem rahmetli kalktı, geldi ve benim elimden tuttu ve sofraya oturttu. Bu olayı da hiç unutamıyorum. Onun hatırasını yaşatmak için oğlum Mehmet Bahaüddin'in kızlarından birisine Ayşenur ismini verdim. Hastalığının ne olduğunu bilmiyordum. Lâkin karnına su doluyordu. Annem ve bazı kadınlar, karnındaki suyu bir leğene boşaltıyorlardı. Bir kaç gün sonra yine aynı oluyordu. Sonra öldü. Allah rahmet eylesin.

Mehmet Kılıç
Büyük Dayım

Mehmet Dayım: Nenemin en büyük çocuğuydu. Bir defasında çift sürerken, dinlenmek üzere bir ağaç gölgesine oturmuş, o esnada bir rüzgar esmiş. Küçük bir hortum oluşmuş. Hortum dayımı ve ağacı içerisine almış ve o esnada üç defa silah patlar gibi bir ses çıkmış ve o olaydan sonra dayım sâra hastalığına tutulmuş. Hastalık geldiği zaman kendisini kaybeder, dişleri kilitlenir, üç defa sağ bacağına kaldırır ve kuvvetlice yere vururdu. O da böylece öldü gitti. Allah rahmet eylesin.

Çocukları, Mustafa, Ali, Hüseyin, Kezban, Cennet ve Zeynep olmak üzere altı tanedir. Ben bunları yazıyorken, Mustafa ve Cennet ölmüşlerdi. Diğerleri halen hayattadır. Kendileriyle görüşüyoruz.

Süleyman Kılıç
Ortanca Dayım

Süleyman Dayım: Kezban nenemin ortanca oğludur. Bu dayım, dedesi Omar Koca'nın demircilik mesleğini devam ettiren dayımdır. Kendisi iyi bir ustaydı. Elin-den her iş gelirdi. Kendisinde iyi bir sanatkar aklı ve mantığı vardı. Köyümüzün aşığı tarafında demirci ustası bu idi. Yukarısında da meşhur demirci Kadir usta vardı. Aynı zamanda çok güzel ud ve cümbüş çalardı.

Çocukları, Mustafa, Hanife, Şerife, Ayşe, Samiye, Seyit, Ömer. Bunlardan Şerife, Mustafa, Samiye, Seyit ve Şerif öldüler. Diğerleri hayattadır.

Benim oğlum Mustafa galiba bu dayıma çekmiş... Hem sanatkar aklı var, hem de güzel ud çalıyor.

Hasan Hüseyin Dayım: Kezban nenemin en küçük çocuğudur. Annem ondan önce... Lâkin, hakkında anlatacaklarım fazla olduğu için annemi, en sona bırakıyorum.

Hasan Hüseyin Kılıç
Küçük Dayım

Hasan Hüseyin dayım da diğer dayılarım gibi sanatkar ruhlu birisiydi. Maharetliydi. İnşaat işlerinden iyi anlardı. Şenşakrak bir adamdı. Hoş sohbetti. Babam'a çok hürmet ederdi. Konya'da bize geldiği zaman, Babam'la yatsı namazına camiye gider gelirlerdi. Sohbeta başlarlar ve neredeyse sabaha kadar sohbet ederlerdi. Annem de onlara çay yapar ve yanlarında otururdu. Ben onların böyle tatlı tatlı sohbetlerine imrenirdim. Lâkin benim derslerim olduğu için yanlarında uzun süre kalamazdım.

Dayımın başından iki defa evlilik geçti. Birincisinde hanımı doğum üzerine vefat etmiş. Dayım, ikinci cihan harbi esnasında askerdi. O askerdeyken hanımı ve çocukları ölmüş ve yuvası kaplanmıştı. Sonra askerden gelince Kör Siyit lakaplı birisinin kızıyla evlendi. Bu Kör Siyit denilen adam topaldı, lâkin çok enteresan birisiydi. Mahallenin çocukları olarak bizler, o gelirken arkasına düşerdik. "Siyit Emmi!, bize bir osduruvir" derdik. Topal olduğu için sakat ayağını biraz fazla kaldırır ve seslice yellerdi... Bizler de gülerdik. Çocuklar durur mu? "Haydi bir daha" derdik. O da aynısını bir daha yapardı. Adam evine girinceye kadar peşini bırakmazdı, o da bize kızmazdı ve bizi kırmazdı. Sonradan öğrendik ki, adam meğer o sesi ağzıyla yaparmış. Sırf arkasına düşen çocukları güldürmek için. Biz de gerçekten sesli yellendiğini sanırdık.

Bu günkü gibi hatırlarım, dayım bu zatın kızıyla evlendiği gün, yağın sulu sepen altında gelini ata bindirmişlerdi. Yengemin adını yeni hatırladım, Dudu idi. Aslında Ayşe Dudu'dur. Lâkin halkın dilinde Dudu olarak söylenirdi. Dayımın bu yengemden olan çocukları, Kezban, Şerife, Mustafa, Sami, Siyit, Zahide, Halime ve Hürü olmak üzere sekiz tanedir. Şu anda bunlardan Hürü ve Mustafa vefat etti, diğerleri hayattadır.

Dayım da diğer köylüler gibi biraz çiftçilik yapar, biraz inşaat işleriyle uğraşırdı. Bağ-bahçe fazla değildi. Sadece kendisine yetecek kadar bağ-bahçesi vardı. Bir de çift atı ve arabası vardı. Onlarla ekin harman işlerini götürürdü. Kimseye yük olmazdı. Ailesiyle kendi kendine yeterli bir hali vardı. Maalesef bir gün ahırda hayvanlara yem verirken, atın birisi nasıl olduysa kulak tözüne bir tekme vurmuş ve oracıkta ölmüştür. Köye gidip cenazesini kaldırmıştık. Allah rahmet eylesin...

Kuşa mezarlığında Mehmet Dayı'mın kabri başında Fatiha okunuyor. Kasketli kişi, oğlu Mustafa Hoca, aynı zamanda köyün imamıydı. Ayakta duranlardan ortadaki zat Babam, onun solundaki Süleyman dayım ve sol baştaki de Halil eniştemin oğlu Mustafa Demirel'dir. Diğer kişinin kim olduğunu tesbit edemedim.

HÜRÜ (HURİYE) VAROL (Annem)

Kezban nenemin çocuklarındandır. Biraz önce bahsetmiştim. Hasan Hüseyin dayımın büyüğü olan Annem'e, adı Huriye olması lazımken, köylüler "Hürü" derlerdi. Nüfus cüzdanında da Hürü yazıyordu. Köy kültürü olarak hala köylüler çocuklarına bu ismi verdiklerinde "Hürü" olarak verirler. Ben de kızlarımdan küçük kızımın adını, Annem'in adını yaşatmak için, "Huriye" olarak koydum.

Annem'in çocukluk döneminde sıbyân mektebi varmış. Osmanlı'nın son dönemleri. Diğer köy çocukları gibi, O da orada ne öğrenebildiyse onu biliyordu. Zaten yetim büyüdüğü için oraya da fazla devam edememiştir.

Rahmetli Annem
Hürü Varol - 1974
senesinde 54 yaşında
vefat etti.

Babam uzun boyluydu. Annem'se kısa boylu. Bu resmi çekerken ayağının altına biriket koymuştum. Buna rağmen Babam'ın omuzuna bile varamamıştı.

Sadece namazda okuyacağı kısa sureleri biliyordu. Başkaca bir okumayazması yoktu. Lâkin, zeki idrakli bir kadındı. Annesinden ve diğer olgun kadınlardan duyduğu ve gördüğü önemli şeyleri hemen öğrenir, onu uygulardı. O nedenlerle maharetli bir kadındı.

Merhum Babam, hem yetim kalmış, hem de köyün imamı İshak Hoca'ya çırak durmuştu. O nedenle fakirdi. Merhume Annem de öyleydi. Yetimlikten gelen iki fakir kişiyi birbiriyle evlendirmişler. Annem'in anlattığına göre, odanın sergisi keçi kılından dokunmuş bir çulmuş. Köyümüz insanların giydikleri şalvar, aba, kazak, çorap ve kuşak gibi giysiler, genelde karakoyun yününden örülmüş ya da dokunmuş giysilerdir.

Annem anlattı. "Bir gün bulgur pilavı pişirmiştım. Yanında sudan başka bir şey yoktu. Anneme gittim, "ayran varsa bana bir tas ayran ver" dedim. Ekşimiş bir tas ayran verdi. Aldım gelirken canım çekti, birazını içtim. Sonra "aktır, götürür" dedim ve biraz su ilave ettim. Pilavın yanına koydum. Onunla yemeğimizi yedik."

"Bazen, sirkenin içerisine su katar, onunla yerdik. Bazen da varsa pekmez şerbeti yapardım. Sonraki yıllarda Allah bize birkaç tane koyun ve keçi verdi de, evimizde süt ve süt ürünleri bol bol bulunur oldu. Çalıştık, çabaladık biraz bağımız-bahçemiz oldu. Biraz tarlamız oldu. Onları ekip diktik. Derken patates, so-

ğan, mercimek, nohut, buğdaydan bulgur, fasulye gibi kendimize yetecek ve kimseye muhtaç olmayacak kadar nimetleri verdi Allah, çok şükür..."

Köy yerinde fazlaca bir tarım alanı olmadığı için, bazı komşular davar beslemeye, bazı komşular da inek beslemeye teşebbüs ederlerdi. Bizim ineğimiz hiç olmadı ama, on-onbeş kadar koyun-keçi karışık davarımız vardı. Gerçekten bu hayvanlar bereketli hayvanlardır. Hem kuzulamak suretiyle çoğalırlar, hem de etleri ve yünleri ile de insanlara faydalıdırlar.

Kur'an-ı Kerim'in, Nahl, Mâide, En'âm surelerinde bunlardan bahsetmesi boşuna değildir. Özellikle Nahl suresindeki şu ayetlere hayran olmamak mümkün mü? Bendeniz bunları gördüm. Köyün davarlarını da göttüm. Yani çobanlık yaptım ve bunları yaşadım.

"Hayvanları da O yarattı. Onlarda sizin için ısıtıcı (şeyler) ve birçok faydalar vardır. Onlardan bir kısmını da yersiniz." Nahl:5

"(Onları) akşamleyin getirirken, sabahleyin (otlamaya) salıverirken de sizin için bir güzellik (ve zevk) vardır." Nahl: 6

"(Onlardan bazıları) ağırlıklarınızı sizin ancak zorlukla varabileceğiniz beldelere taşırlar. Hiç kuşkusuz Rabbiniz pek şefkatlidir,çok merhametlidir." Nahl:7

"Hem binersiniz diye, hem de zinet olmak üzere atları, karıtları ve eşekleri de yarattı ve bilemeyeceğiniz daha neler yaratır." Nahl: 8

"Şüphesiz, sizin için sağlam hayvanlarda da elbette bir ibret vardır. Size onların karınlarındaki fışkı ile kan arasından halis bir süt içiriyoruz ki, içenlerin boğazından kolaylıkla geçer gider." Nahl: 66

"Allah, evlerinizi sizin için bir huzur ve sükûn yeri yaptı ve sizin için davar derilerinden gerek göç gününüzde, gerekse konaklama gününüzde, kolayca taşıyacağınız evler; yünlerinden, yapağılarından ve kıllarından bir süreye kadar (faydalanacağınız) bir ev eşyası ve bir ticaret malı meydana getirdi." Nahl: 80

Soframızda süt, yoğurt, peynir, kestirme, keş gibi yiyecekler eksik olmazdı. Pekmez de her evde bulunan bir nimetti.

Türk kavminin Ortaasya'dan Anadolu'ya gelirken getirdiği alışkanlıkları ve maharetleri devam ediyordu. Bendeniz bu hatırlarımı yazarken yaşıam 80'i geçmiş birisi durumundayım. 75 sene evvelinden ve benim çocukluk dönemimden gördüklerimi anlatayım. O zaman derin dondurucu, elektrik, buzdolabı yoktu. Şekerin adını duyardık ama kendisini görmezdik.

Buna karşılık "ıstar" derler bir tezgah bulunurdu. Köylüler onda çul dokurlardı. Keçi kılından üretilen birçok eşya vardı. Çuval, çul, geri, torba, çadır, sergi vs., keza koyun yününden aba, ceket, şalvar, torba vb. bir çok eşya. Bunlar o "ıstar" denilen tezgahda dokunurlardı.

Bir koyun veya keçiyi keserdik. Sonbaharda bu işler yapıldı. Kışın yemek için. Fakat etleri uzun müddet muhafaza etmek zordu. Önce kesilen hayvanın etleri kemiklerinden iyice alınırdı. Sonra onlar güzelce dilimlenirdi, fakat kopartılmazdı. Temiz bir ip gerilir ve o etler ipin üzerine asılırdı. Görenler sucuk sanabilirdi ama o günlerde sucuk bilinmezdi. O etler öylece güneşte kurur ve içlerinde hiç nem kalmazdı.

Sonra Annem onları bir çömleğe doldurur ve ayrı bir yere koyardı. Kış geldiğinde sulu yemek yapmak istediğinde, o etlerden yeteri kadar çıkartır, bir küçük tencereye akşamdan ıslatırdı. O parça sabaha kadar suyun içerisinde ıslanınca, taze bir et haline gelirdi. Onu kuru fasulyenin veya nohut yemeğinin içerisinde koyar ve pişirirdi ki, yemesine doyum olmazdı.

Kesilmiş olan hayvanın sadece etleri değil, sakadat cinsinden olan ne varsa, bağırsakları dahi gayet güzel temizlenir, yıkanır, bembeyaz hale getirilir, sonra da ince ince doğranırdı. Bu doğrama işlemi bittikten sonra onlar, bolca tuzlanırdı. Sonra önceden hazırlanmış olan işkembenin içerisine tıka basa doldurulurdu. Sonra düz bir kayanın üzerine konur ve üzerine de değirmen taşı konurdu. Birkaç gün içerisinde o epeyce yassılırdı. Sonra Annem onu alır ve güneşe karşı evin duvarına asardı. Her gün bir tarafını değiştirir ve on-onbeş gün sonra o epeyce kurur

ve suyunu çekerti. Kuruduktan sonra onu da içeriye getirir kordu.

Yemek yapacağında ondan bir kepçe alır, onu tavada güzelce kavurur ve yemeği onunla pişirirdi. Hayatta onun kadar lezzetli bir kavurma yediğimi hatırlamam.

Günlerden bir gün, rahmetli Annem, bir bulgur pilavı pişirmiş. Tabağın içerisine de koymuş ve takkeli dağ gibi de yükseltmiş. Yukarıda bahsettiğim sakadat kıymasından da pilavın üzerine koymuş. Olacak ya, kıymanın birisi de tam pilavın en zirvesine düşmüş. Ben de onu çok seviyorum ya, onu kimse almadan ben almayı düşünüyormuşum. Babam rahmetli de beni izliyormuş. Ben de ona baktım. Tam o sırada, Babam sanki zirvedeki kıymayı alacakmış gibi hamle yapınca, ben ondan daha hızlı davranarak, hemen kıymayı avuçladım. Bunun üzerine, Babam ve Annem benim bu halime gülmekten yemek yiyemediler. Bu konularda anlatılacak çok şey var fakat, bizden sonra gelen insanlar teknolojinin pek çok nimeti sayesinde rahat yaşayacaklar. Köy çocuklarının neler çektiğini, nelere katlandıklarını, nelerden mahrum olduklarını hiç düşünemeyecekler. Bunları okumak bile onlara çok ağır gelecektir.

Bir de şunu anlatayım da içerimde kalmasın. Rahmetli Annem, hayvanlarımızın sütünü sağar getirirdi. Onları güzelce pişirir ve yoğurt çalardı. Birkaç tane tencere olunca da onları turfana doldururdu. Üzerine de belli bir ölçüde su dökerdi. Ben otururdum. Annem onu ayarlayınca bana verirdi. Ben de onu sallardım. Arada bir havasını boşaltır, yeniden sallardım. Bir süre sonra Annem: "tamam, Hasan oldu" derdi. Küçük veya büyük bir kazan getirir ve onun içerisine dökerdi. Eline kepçeyi alır, o kazanın içerisindeki ayranı karıştırır karıştırır yağlar toplanırdı. Yağı tamamen aldıktan sonra ayranı beyaz bir bez torbaya doldurur, kayanın üzerine koyardı. Orada onun kalan suyu süzülerek akardı. Sonunda "süzme yoğurt" elde edilirdi.

Kazandan alınan yağa gelince, taptaze tere yağıydı. Anam benim ekmeğime sürerdi, ben de onu yemeğe hiç doyamazdım.

Annem rahmetli anlatıyor:

"Baban camiden gelince altına serecek bir minder yoktu. Doğrudan çulun üzerine oturuyordu. Düşündüm evdeki bez parçalarını topladım. Biraz da gidip annemden istedim. Onlardan ince de olsa bir minder yaptım ve babanın altına serdim. Çok sevindi, çok memnun oldu.

Köyümüzün imamı Bolatlı Yusuf Hoca birkaç arkadaşla beraber bize Osmanlıca'yı öğretmişti. Bendeniz Osmanlıca'yı öğrenince Osmanlıca yazılmış kitapları okumaya başladım. Bu arada "Mızraklı İlmihal" diye bir kitap okuyordum. Bir gün Anam, "Hasan hay kuzum, sen bu kitabı oku ben de dinleyeyim" dedi. "Olur Ana" dedim. O işi ile meşgul olurken ben de, önüne oturur ve Mızraklı İlmihali okurdum. Elleri meşguldü ama kulakları bende idi, çok dikkatli dinlerdi. Bendeniz bazı kelimeleri anlamıyordum. "Yahu Ana, ben bunların bazılarını okuyorum ama anlamıyorum" derdim. "Sen oku kuzum, sen oku, ben anlıyorum" derdi. Sonradan anladım ki, meğer Annem ilmihal bilgilerini oradan öğreniyormuş.

En çok hayret ettiğim şey o ki; Annem Kur'an okumayı bilmezdi. Osmanlıca'yı hiç bilmezdi. Lâkin bir gün baktım Kur'an okuyordu. "Yahu Ana, sen Kur'an okumayı bilmezdin, fakat şimdi okuyorsun, kimden öğrendin?" dedim.

"Guzum, kimseden öğrenmedim, Baban Kur'an okurken onu dinledim takip ettim ve ben de o şekilde okumaya başladım" dedi. "Ben, dedi, Kuddûsi divanını, Ahmediye ve Muhammediye Divanı'nı okuyorum, hatta Mızraklı İlmihali bile okuyorum. Sana ihtiyaç kalmadı" dedi.

Rahmetli Babam, akşam camiden geldikten sonra, yemeğini yer, abdestini yeniler ve Kur'an okumaya başlardı. Anam da her işini bırakır O'nu dinlerdi. Dinleye dinleye bir gün bakıyorsanız Kur'an okumaya başlıyor. Sadece Kur'an değil, Babam Kuddûsi Divanını, Ahmediye, Muhammediye divanlarını da okurdu. Anam onları okumayı da öğrenmiş...

Bir gün baktım komşu kadınları başına toplamış, onlara Kuddûsi Divanını okuyor. İyice dinledim bazı kelimelerde takılı-

yor, lâkin okuyordu. İşte ben buna hayret ediyorum. Kitabın basımı biraz daha karışık olmasına rağmen, Anam okuyordu. Sor-dum, onu da yine Babam okurken dinleye dinleye öğrenmiş.

1947 senesinde Konya'ya hicret ettiğimizde, beni götürüp Sultan Selim Camii İmamı Kurrâ Hafız Şükrü Efendiye, hafız olsun diye teslim ettiler. Hocam bana üç gün yüzünden okuma dersi verdi. Dördüncü gün ezber verdi. "Senin yüzünden okuman sağlam görünüyor, seni ezbere geçiriyorum" dedi hocam...

Bunun sebebi vardı. Çünkü bu benim yiğitliğimden değil, Anam'ın ciddi gayretinden ileri geliyordu.

Her zaman söylediğim ve unutamadığım olay; "Köyün çocukları ile harman yerinde oynuyoruz. Koşuşturmaktan dolayı acıkıyordum. Oyun yerine evimiz çok yakındı. Hemen geliyor ve Annem'e acıktığımı söylüyordum. "Sen şimdi git, beş sayfa Kur'an oku, sonra sana ekmek vereyim" derdi.

Bir taraftan oyun beni bekler, bir taraftan karnım aç etmek ister, fakat ekmeğe de oyuna da yol Kur'an'dan geçiyor. Bendeniz işte bu noktada ekmeğe ve oyuna çabuk yetişebilmek için, beş sayfa değil de üç sayfa okuyordum. Anam Kur'an okumayı bilmediği için "okudum" diyordum. Şüpheleniyordu fakat bir şey demiyordu. Anam ekmek veriyordu fakat, yarım yufka veriyordu. Zaman ikinci cihan harbi zamanıydı. Kıtık vardı. Başka nedenlerden dolayı da yarım yufka veriyordu. Bendeniz onu alıyor, hem yiyor, hem de oyun alanına koşuyordum.

Bu durum fazla sürmüyordu. Tam yarım saat sonra yine geliyordum. Yine acıktığımı söylüyordum. Yine beş sayfa okumam isteniyordu. Bu olayın bazen beş defa tekrar ettiği oluyordu. Anacığım ince bir siyasetle bana 15-20 sayfa Kur'an okutuyordu. Ne ben farkındaydım, ne de bir başkası.

Bahçeye gidersek Kur'an benimle giderdi. Orada belli aralıklarla okurdum. Tarlaya, bağa, ekine, ota nereye gidersek giderdim, Kur'an da benimle giderdi. Köyün çocukları kışın okurlardı, yazın ise neredeyse unutulardı. Lâkin Anam benim yakamı bı-

rakmazdı. Bendeniz bunun faydasını hafızlığa başladığımda gördüm. Diyebiliriz ki, en zor sayfaları dahi, 20 veya 30 dakika gibi kısa bir sürede ezberlerdim.

Bir gün rahmetli Anam'la Kırgın'daki bahçemize geldik. Orada sebzelerin suyunu verdik. Üzümlerin olgunlaştığı dönemdi. Oradan da karşı yakadaki "Kocagüney" denilen mevki-deki bağımıza geçtik. Yedi sekiz yaşlarında bir çocuktum. Anam önde ben de arkasında gidiyoruz. Bağların içerisinde geçerken yeşil yaprakların arasından siyah-beyaz üzümler görünüyor. Gerçekten gören insan imrenir. Ben de imrendim. O sırada Anam firsatini kullanarak bana "Hasan, guzum, sen bu üzümlere imrenme, biraz sonra kendi bağımıza varacağız, sana orada en güzel, bunlardan daha güzel üzümleri keseceğim, bunlar başkalarına ait üzümler, alırsak doğru olmaz" diyordu. Kız kardeşim daha bebekti ve Anam onu sırtında taşıyordu. Bağımıza geldik, anam dediği gibi, çok güzel üzümler kesti. Sonra onları yıkayıp önüme koydu. Yedim... Burada çok ince ve hassas düşüncenin dışı vuruluşunu görüyoruz. Başkalarına ait bir şeyi, bir cingil üzümler de olsa, çocuğuna yedirmek istemiyordu.

Rahmetli Babam, bağ bekçiliği yaptığı için köyde bulunamazdı. Bütün işleri Anam evirir çevirirdi. Bir gün Annem'le Kabaklık mevkiindeki bahçemize gitmiştik. Avarları suladık, biraz da dinlendik. Yemek yedik. Sonra Anam, toprak yüzeyi tamamen taşlardan oluşmuş, köylülerin kepir dedikleri taşların arasında, yetişmiş olan dikenleri toplamaya başladı. Onları toplayıp ot samanı yaparlardı. Kışın hayvanlara verirlerdi. Hava son derece sıcaktı, Anam çalışmaktan yorulmuş ve susamıştı. Bana "Hasan, yavrum şu testiye al da, şu pınardan bir soğuk su getir de içeyim" dedi. Aldım testiye gittim. Pınardan bir güzel doldurdum geldim. Lâkin, Anam'a çok yaklaştığım bir sırada ayağım taşa takıldı ve düştüm. Testiye hakim olamadım ve testi kırıldı. İçerisinde bir yudum bile su kalmadı. Üstelik dizim de acımişti. Sonra baktım ki, dizim yüzülmüş ve kanamış. Anam'ın beni dövmesinden de çok korkardım. Olaydan sonra Anam, "gel de, sana bir sorayım" diye beni döveceğini ima etti.

Ben gelir miyim? Hemen kaçtım. On yaşlarında olduğumu sanıyorum. Bulunduğumuz yerin biraz ilerisinde tarlamız vardı ve içerisinde de aşılanmış çok güzel bir armut ağacı vardı. Oraya geldim, ağaçtan olgunlaşmış bir armut kopardım. Hem yedim hem de yürüdüm. Nereye gidiyorum? Köyümüzün kuzeyinde bir tarlamız vardı, bir gün önce oradaydık. Tarlanın içinde büyükçe bir ağaç vardı. Köylülerin "Dağ Armudu" dedikleri bir ağaçtı. O ağacın başında bir kuş yuvası vardı. Ben de çıkıp bakmıştım, yavrular aç kalmıştı. Ana ve baba kuş görünmüyorlardı ve ben onların karnını doyurmuştum. Çekirgeleri öldürüp onlara yedirmiştim.

Niyetime onları aldım, hem gidiyorum hem de çekirge topluyordum. Oraya gidip o kuşları doyuracağım, biraz da yeşil nohut koparıp eve döneceğim. Fakat burada bazı noktalar var. Bunları belirtmeliyim. Önce bulunduğum yer ile gideceğim yerin arası yaklaşık 15 km. den az değil. Orman olan yerler var. Düz ova olan yerleri var. Oralar aslında tehlikeli yerler, lâkin benim aklıma hiç korku gelmiyordu. Bir diğer husus, ben Anam'ı orada güneşin altında bırakmışım, ta falan yerdeki kuşları düşünüyorum. Çocukluğum ve Anam'ın döveceği korkusuyla işin bu inceliklerini düşünemiyordum. Daha başka tehlikeler de beni bekliyor olabilirdi. Fakat gittim ve varacağım yere vardım. Topladığım çekirgeleri kuş yavrularına verirken, ana ve baba kuş geldiler. Bana saldırıyorlardı. Ağaçtan indim biraz yeşil nohut aldım ve köye dönmek üzere yola koyuldum. "Kuşa" denilen yere geldim ama akşamın karanlığı bastı. Kuşa pınarının başında oturdum. Kendi kendime "şimdi ben buradan nasıl gideceğim? Kuşa mezarlığı var, ileride "Malkayası" var, orası çok tehlikeli bir yerdir. Şeytanlar ve cinler kaynaşıyorlar orada. Ben oralardan nasıl geçerim?" diye düşünüyordum. O sırada birisinin gelmekte olduğunu, seslerini duydum. Onlar da çok büyük bir korku içindeler. Pınara yaklaştıklarında benim hayaletimi görünce, kadın durdu. "Sen kimsin? İn misin cin misin?" dedi. "Korkma teyze ben Tahsin'in oğluyum" dedim. "Hasan sen misin?" dedi. "Evet benim"

dedim. "Ne duruyorsun burada?" diye sordu. "Korktum otuyorum" dedim. "Biz de çok korktuk, bir arkadaş arıyorduk, Malkayası'ndan beraber geçeriz" dedi.

Köyümüzde "Malkayası" adı verilen bölge hakkında biraz bilgi vermek istiyorum. Ayrıca oldukça komik bir olayı da anlatarak yazmaya devam edeceğim.

Malkayası

Yolun iki tarafında iki tepe bulunmaktadır. İkisi de kayadan oluşmaktadır. İki kayalık tepe arasından dar bir yol geçer. Köyümüzün en tatlı ve güzel suyu o kayaların altından gelmektedir. "Kurupınar" deniliyor ama kuru değil. Bu kayalar üzerinde Bizans döneminden kalma kaya mezarlar vardır. Ayrıca bir köy harabesi de mevcuttur. Fakat eski-yeni, genç-yaşlı, kadın-erkek olsun bütün köylüler o iki kayanın arasından geçen dar yoldan akşamları ve geceleri geçmekten korkarlar. Çünkü o yer, gerçekten cin taifesinin yaşadığı yer olarak bilinmektedir. Bir çocuk olarak ben de, yanıma gelen kadın da oradan nasıl geçeceğimizi düşünmek zorundayız. Bu sebeple ikimiz birbirimize güvenerek geçmeye çalışacağız.

Kuşa'dan köye doğru giden yol. Karşıda görünen kaya meşhur Malkayası'dır. Bu yol oradan geçmekte ve yalnız başına geçmek korku vermektedir.

Yukarıda karnından su alındığını bahsettiğim ve torunuma ismini verdiğim Ayşe teyzemin bir eşi vardı. Adına Civan Alisi derlerdi. Bu zat aynı zaman da Ahmet amcamın da kayınbiraderiydi. Biraz safça bir insandı. Lâkin çok güzel sesi vardı. Bazen camide ezan okur, kameti de o getirirdi. Coşkun adamdı.

O zaman böyle coşkun akan, başında beklediğim Kuşapınar'ı. Bugün maalesef verinde yoktur. Ne su kalmıs, ne de pınar...

Bir yaz günü köylü birkaç genç o Malkayası'nın yanındaki Kurupınar'ın soğuk suyunda yıkanıp serinlemek için soyunmuşlar. Gece yarısı yıldızların ışığından faydalanmak istemişler. Aslında orasının cinlerin kaynaştığı ve oynadığı bir yer olduğunu herkes biliyor ve oradan geçerlerken okunması gereken ne varsa korkunun tesiriyle okunarak geçiliyor. İşte bu Civan Alisi eşeğe binmiş geliyormuş. Onun dah-çüş dediğini duyunca, yıkanmakta olan gençler, üryan durumda çamaşırlarını kucaklayıp, Malkayası'nın tepesine koşarak tırmanmaya başlamışlar. Civan Alisi bunları görünce cinlerin ocağına düştüğünü zannederek, gür ve güzel sesiyle hemen ezan okumaya başlamış. Ezan okununca cinler şeytanlar kaçarlar ya, o sebeple ezan okumaya başlamış. Gençler de onun bu haline hem gülerler, ama hem de kaçarlarmış. Ertesi günü olayı duyanlar, Civan Alisi'ne, "Ali dayı, dün gece cinleri

korkutmuşsun, sen korkmadın mı?" diye sorarlarmış. "Ulan yiğen, çok korktum. Lâkin hepsi kaçtılar. Ama ulan yiğen efendi, onlar da bizim gibi kakhahayla gülüyorlardı" diye anlatıyormuş.

Yol arkadaşım kadının yanında 6-7 yaşlarında bir çocuğu vardı. Bir de eşeği. Dağdan geliyorlarmış, beraberleştik ve Malkayası denilen cinler mahallesinden geçtik. O evine gitti, ben de evimize gittim. Eve geldim ama lâkin, dövülmekten korkuyordum. Hiç kimseye görünmeden evin damına çıktım. Dam, kara örtüydü, üzerinde ot yığını vardı. Kurusun diye oraya koymuştuk. Karnım aç ta olsa, yorgundum. Otun içerisine girdim. Sıcaktan ot iyice ısınmış, ben de hemen uyuyakalmışım.

Annem ve Babam telaşa düşmüşler. Hısım akrabaya sordularsa da sonuç alamamışlar. Teyzemin kocası eniştem Şükrü Kaya vardı. Akıllı, tecrübeli ve bilgili birisiydi. Ona gidip sormuşlar "ne yapalım?" diye, o sormuş, "damda ot var mı?", "var" demişler, "o çocuk akıllı çocuk, gece dağda kalmaz, mutlaka köye gelmiştir, ama korktuğu için eve giremez, otun içerisine yatmıştır, oraya bir bakın, yoksa bana haber verin" demiş. Geldiler ve beni otun içerisinden alıp eve getirdiler. İyi ki, bir şey yapmadılar bana. Anacığım, hem ağlıyor hem de bana yiyecek hazırlıyordu. Şu anda onun içerisindeki sıkıntıyı anlıyorum. Çok üzülüyorum lâkin, çocukluk hali, o zaman düşünemiyordum. Anamdan özür diliyorum, fakat o şimdi yok...

Gece gaz lambasının ışığında ben hafızlığa çalışırken, anam yanımda otururdu. Uykusu gelince de, yastığa başını koyar, dayanarak uyurdu. Bazen ben de uyuyakalırdım. O hemen uyanır, tatlı ve müşfik bir sesle beni uyandırır, tekrar derse başlatırdı. Koyunları ve kuzuları otlatan bir çobandan daha titiz ve uyanık beni güderdi. Hafızlığımı da, bildiğim pek çok şeyi de Anam'a borçluyum. Allah O'na rahmet eylesin...

Annem'in bir tavrını daha size anlatayım da, onu da bitireyim.

Bir vesile oldu İstanbul'a okumaya gittim. Orada iki yıl kaldım. Bunları hatıralarımın farklı bir yerinde anlatacağım. So-

nunda döndüm ve Konya'da Çiçekçiler Mescidi'nde görev yapıyordum. Bir sabah namazından sonra, cemaatten birisi, "hocam, akşam mevlidimiz var, okur musunuz?" dedi. Ben de "akşam benim maniim var, başka bir yere gideceğim" dedim.

Bunu derken Babam da vardı, duydu dediklerimi. Başladı bana ağır laflar söylemeye, mübarek adam bir kere kızmaya başladı mı, kolay kolay bırakmazdı. Eve geldik hala laf saymaya devam ediyordu. Annem de duydu. Birkaç kez "herif yeter gayri" dediyse de, Babam durmadı. Bendeniz iyice bunaldım. Kafam çok karıştı, artık Konya'yı terk etmeye karar verdim.

Bir bisikletim vardı. Steyr marka idi. Atladım ve çarşıya geldim. Tellal pazarında o bisikleti 5 liraya sattım. Bir miktar da yanımda vardı. Gittim otobüse yazıldım. Saatim geldi, bindim ve doğru İstanbul'a geldim. Fakat, kış günü olduğundan İstanbul'da bir sis oturmuş, Üsküdar'dan Beşiktaş'a gitmek mümkün değil. Vapurlar çalışmıyor. Gece yarısı bir motor "ben götüreyim" diye iskeleye yanaştı. Bekleyen çok adam vardı, herkes atladı, ben de atladım. Fakat iki metre ilerisi görünmüyordu. Deniz motoruna haddinden fazla insan bindiği belliydi. Motorun kaptanı el feneriyle yol bulmaya çalışıyor, bir taraftan da yola devam ediyorduk. Motorun üzerinde oturanlardan daha çok ayakta duran yolcular vardı. Tam Beşiktaş rıhtımına yanaşmıştık. Çok büyük bir gemi rıhtımda duruyormuş. Görmek mümkün değil. Geminin ışıkları yanıyordu, ama sisten görünmüyordu. Motor her ne kadar süratli değilse de geldi, gemiye tosladı. Ön tarafta ayakta duranların çoğu bu sarsıntıyla birlikte denize düştüler. Artık küfrün bini bir paraydı. Ortalık kaynıyordu, o hengamede karaya çıktık. Lâkin ne taksi var ne de otobüs.

Yürüdüm, Osman Yılmaz isminde bir ağabeyimiz vardı. O'nun camisine geldim. O'da cihangir Camii'ne geçmiş. Haydi oradan tekrar oraya vardım. Sokak kapısı kocaman bir demir kapıydı. Onu da hoca arkasından kilitlemiş. Uğraştım, açamadım. Kapıyı epeyce çaktıktan sonra Osman Hoca uyandı. "Yahu, gecenin bu saatinde kimsin sen?" diye öfkeli öfkeli seslendi. Kendimi

tanıttım. Geldi kapıyı açtı. Beni de çok severdi. Saffet hocada beraber okumuştuk. Oturduk, uzun uzun konuştuk, macerayı ona anlattım. Bana hem gülüyordu, ama hem de kızılıyordu. Derken sabah oldu.

Konya'da akşam olup da benim gelmediğimi görünce Annem, "O çocuğa olmadık lafları saydın, o da kaçtı gitti. Ya Hasan'ı bulursun, ya da işte ben de gidiyorum" diyerek Annem de evden çıkmış gitmiş. Babam'a böyle bir tavır koymuş.

Babacığım, ne yapsın, pişman olmuş ama neden sonra. Sormuş, soruşturmuş, benim İstanbul'a gidebileceğimi tahmin etmiş. Fakat Babam, İstanbul'a hiç gitmediği için oraları bilmez. Buna rağmen benim kimlerin yanına gidebileceğimi sormuş ve öğrenmiş. Sonunda atlamış otobüse ve gelmiş İstanbul'a.

Bendeniz Osman hocanın evinde biraz yattım. Kalktım, Beyazıt caminin önünde bir ağabey vardı. Abdulgani Uygun adında. İstanbul'da bulunan Konya'lının hemen hemen hepsi oraya uğrarlardı. Onlar hakkında taze bilgileri de ancak Gani abiden alabilirdim. Onun yanına geldim kucaklaştık, görüştük. Biraz da ağlaştık. Çünkü çok oturmuş, kalkmış, yemeklerde, sohbetlerde beraber olmuştuk.

Biraz konuştuktan sonra bana, "sen ne yaptın Hasan!, bu kış gününde Anne'ni ve Baba'nı çok üzümüştün. Biraz evvel Baban geldi, iki gözü iki çeşme ağlıyor. Annen bırakmış gitmiş, Baban çok pişman olmuş. Abdest tazelemeye gitti. Bunu sen yapmama-lıydın!" dedi. Tam o anda Babam da çıkageldi kucaklaştık. Ağlaştık. Gani ağabey çay ısmarladı, içtik. İzin istedik. Ayrılacağımızda Gani ağabey "Hafız Hasan, Baba'na büyük camileri gezdir de öyle gidin" dedi. Gayri öyle yaptık ve Konya'ya döndük. İşte bu olayda Babam'ı tâ İstanbul'lara getiren etken, rahmetli Anne'min benim için tavır koyması olmuştur. Şimdi ben her ikisine de dua ediyorum.

Rahmetli Annem 54 yaşında vefat etti. Çok genç yaşta bir ölüm. Babam rahmetli de 64 yaşında vefat etti. Onun da ölümü genç sayılır. Çilelerin kucağında geçen bir ömür. Anneciğim 1974

senesinde, Babacığım da 1978 senesinde ahirete gittiler. Arkalarında iki çocukları vardı. Birisi bendeniz, diğeri ise, kız kardeşim.

Kız kardeşim de çok çileli bir hayat sürdü. Öldü. Allah O'na da bol bol rahmet eylesin. Bana gelince, şu anda 83. yaşımı yaşıyorum. Benim de onların yanına gitmem yaklaşıyor. Çünkü bütün arkadaşlarım gittiler. Kocahasanlar sülalesinde en yaşlı ben kalmışım. Elbette herkese olan bana da olacak. Rabb'imden hayırlı akibetler niyâz ediyorum.

Fadimana (Arife): Kız kardeşimin adı nüfus kaydı yapılmadığı için, kendisinden önce kız kardeşim ölünce, onun nüfus cüzdanıyla hayata devam etmiştir. Onun için resmi kayıtlarda Arife, ama halk arasında Fadimana olarak bilinirdi. Yetmişdört yaşlarındayken vefat etmiştir. Kız kardeşimin halen hayatta olan 2 evladı bulunmaktadır. Mehmet İyioldu ve Nuran Küçükşen. Büyük oğlu Ali Sami İyioldu, bu kitabın yazılma aşamasında vefat etti.

Bana Gelince: Adım Hasan Hüseyin Varol, olduğu halde, nüfus cüzdanında Hüseyin, halk arasında Hasan'dı. Askerliğimi dahi Hüseyin olarak yaptım. Resmi dairelerde hep Hüseyin, halk arasında Hasan olarak biliniyordum. Mahkemeye müracaatta bulundum. Dava açtım ve Hasan Hüseyin şekline getirdim.

Soyadıma gelince: Bir yanlış okuma yüzünden onu da "vural" olarak uzun süre taşıdım. Rahmetli Ahmet Amcam'ın ve çocuklarının soyadlarının "varol" olduğunu görünce, dikkatimi çekti. Bozkır nüfuz müdürlüğüne bizzat gittim. Müdüre durumu anlattım. Bizim köyün nüfus kütüğünü getirtti. Aradık, bulduk. Orada aynen bizimki de, amcamların soyadı gibi "varol" idi. O saatten sonra ben de soyadımı hep "varol" olarak kullandım.

Benim beş tane çocuğum var. Tahsin, Zehra, Mustafa, Huriye ve Mehmet Bahaüddin Varol... Cenâb-ı Hakk acılarını göstermesin. Şu anda hepsi sağdır. Hepsinin üçer evladı var. Yani bendenizin 15 torunu bulunuyor. Ancak Tahsin'in büyük oğlu vefat etti. Geriye 14 torunum kaldı, Allah onlara sağlık afiyet versin.

Başımdan üç evlilik olayı geçti. Oğlum Tahsin ile kızım Zehra ilk evliliğimdendir. Diğerleri ikinci evliliğimden olan çocuklarımdır. Bunlarla ilgili bazı bilgiler verip vermemek üzerinde düşünüyorum.

Çocuklarıma isim verirken gözettiğim hususlar oldu. Babam'ın adını Sarı Müsevid Mehmet Efendi vermiş. Hasan Tahsin demiş fakat, Tahsin olarak meşhur olmuş. Hasan'ı nüfus cüzdanında resmîyette kalmış. Ben de ilk oğlum olunca ona Babam'ın ismini verdim ve "Tahsin" dedim. O'nun kız kardeşi Fatma Zehra'nın isminde herhangi bir dahlim olmadı. Annesiyle ayrılma konusunu yaşıyorken o henüz doğmamıştı. Orada doğdu ve onlar tarafından bu isim verildi.

Mustafa oğlum, ikinci evliliğimden olan ilk çocuğumdur. O'na Annem'in babası olan zatın ismini verdim. Hem Allah Rasulü'nün ismi, hem de Kılıçlar sülalesinin babalarının ismi olsun diye "Mustafa" dedim. O'nun kız kardeşine de Annem'in ismini verdim ve "Huriye" dedim. İkinci evliliğimden olan en küçük oğluma, mensubiyetiyle iftihar ettiğim, Şah-ı Nakşibend hazretlerinin ismini vermek istedim. Lâkin Muhammed ismini yazdıramadım. Sonunda "Mehmet Bahaüddin" demek suretiyle ancak işi bitirebildim. Üçüncü evliliğimden bir çocuğum olacaktı. Mutfakta "aspiratör" cihazı şase yapıp alev aldı. Onun korkusuyla annesi düşük yaptı. Nasip olmadı. Ona da Abdullah ismini vermeyi düşünüyordum.

Tahsin'in üç evladından ölen Hüseyin'le Selman'a isimlerini ben vermiştim. Mustafa'nın üç evladından Hasan Celal ile Ahmet Sami'nin isimlerini ben verdim. Fahriye'ye bu ismi, Babaannesesi kendi kız kardeşi Tahir Hoca Efendi'nin merhum hanımının ismini verdi ve "Fahriye" dedi. Mehmet Bahaüddin'in üç evladından Selma ile Ayşenur'a isimlerini ben verdim. Küçük kıza kendileri isim verdiler ve "Sümeyra" dediler. Kızım Huriye ve Zehra'nın çocuklarına verilen isimlerde herhangi bir dahlim olmamıştır.

Cenâb-ı Hakk'tan niyâzım odur ki, neslimizden ehl-i Kur'an, ehl-i Salât ve ehl-i İslâm eksik olmasın... Âmîn...

ÇOCUKLUK HAYATIM ve ÇOCUKÇA İŞLERİM

Konya'nın Kapu Camii diye bilinen camisinde görevliydim. 1980'li yıllardı. O güne kadar doğum tarihim nüfus cüzdanımdaki yıl, yani 1934 olarak biliyordum. Bir gün namazı müteakip, mihraptan kalkıp, hücreme doğru yürüdüm. Kendisini çok iyi tanıdığım ve "Yakup Amca" diye hitap ettiğim zat karşıma geldi. "Amca, hoş geldin, nasılsın?" diye sordum. "Sağol Hocam, iyiyim" dedikten sonra bana; "Hocam, sen kaç doğumlusun?" diye sordu. Ben de "nüfus cüzdanımda 1934 yazıyor" dedim. "hayır Hocam, sen 1933 doğumlusun. O dönemde ben köy katibiydim. Doğan ve ölenleri ben yazardım. Sen doğunca rahmetli Baban bana geldi, seni yazdırmak için. İkimiz konuştuk. "Bir sene geç yazalım da, askere giderken biraz daha gelişmiş olsun" diye. Onun için 1934 yazdık, halbuki sen, aslında 1933 doğumlusun. "Yakup Amca, sen beni bir sene daha yaşlandırdın" dedim. Bu konuşmadan sonra ben, doğum tarihim, nüfus cüzdanımda yazılı olanı değil, Yakup Amca'nın dediği 1933'ü kullanıyorum.

Çocukluk dönemimle ilgili bazı olayları dört yaşımdan itibaren hatırlıyorum.

Rahmetli Annem'le beraber bir gün, köyün aşağı tarafındaki güdüklerin evine gittik. Orada ranza gibi yüksek bir yerde yatan, yaşlı hasta bir kadın vardı. Kendisine "Güssün Karı" diyorlardı. Aslı Gülsüm'müş, lâkin köylüler O'na Güssün diyorlardı. Annem beni O'nun yanına koydu. Önüme bir de yarım kavun koydular. Bir de kaşık verdiler. Ben onu yerken Anam, bir yere vardı geldi. Bunu hatırlıyorum.

Bir başka gün, tavukların yumurtalarını bıraktıkları folluktan, yumurtaları takkeme doldurdum. Evimizin önünde bir kaya vardı. Aşağı doğru meyilli, ama düz bir kaya idi. Yumurtayı vuruyordum, onun akışından ve kırılışından büyük haz duyuyor ve gülüyordum. Anam bunu görünce, kalan yumurtaları benden aldı ve beni iyice bir pataklamıştı.

Biraz yağmur yağmıştı. Evin önündeki çukura bulanık su birikmiş. Ben de elime bir çubuk aldım ve o birikinti suya vurup, üzerime sıçramasına da hem gülüyor ve hem de zevkle devam

ediyordum. O esnada Annem geliverdi. Benim üstüm başım çamur içerisinde kalmıştı. Annem bu duruma çok kızdı. Lâkin çocukluk ve çocukça halim olunca, beni götürüp, üzerimdekileri değiştirdi, elimi yüzümü yıkadı ve bir daha böyle yapma diyerek patakladı.

Yine bir gün Babam'ın kolunda beyaz bir şey gördüm. Dikkatimi çekti, çok merak ettim. Babam abdest almak üzere kolundan onu çıkartıp pencereye koydu. Ben de hemen kaşla-göz arasında onu oradan aldım ve Babam'ın yaptığı gibi koluma taktım. Benden almak istediler ama ağlamaya başlayınca vaz geçtiler. Saatmiş, bilmiyordum. O kolumda olduğu halde sokağa çıktım. Arkadaşlarıma gösteriyor, onlara benim olduğunu söylüyor ve övünüyordum. Derken saatin kurma kolunu düşürdüm. Ne kadar aradımsa da bulamadım. Bu bozuldu diyerek onu taşla ezdim. Meğer o da emanetmiş. Babam amcasının oğlu Akkavuk Osman'dan almış. Birkaç gün kullanıp verecekmiş. Ben bunları nereden bileceğim. Neyse ki bana bir şey yapmadılar fakat, Babam onun yerine aynısı olmak üzere bir başka saat almış ve sahibine vermiş.

Herhalde çocukluğumdaki bu merakımın devamı olacak ki, 1965 yılında bir arkadaşımın ortak bir saat dükkanı açtık. Ben orada altı sene kadar saatçilik yaptım. Hem tamirat işleri ve hem de alım-satım yapardık. O dükkanda az çok bir miktar birikimim de olmuştu.

Altı yaşına girmiştim. Çevremde olup biten bir çok şeyi anlamaya başlamıştım. Rahmetli Babam akşam namazından gelince hemen yemeğini yer, abdest alır ve hemen Kur'an okumaya başlardı. Rahmetli Annem de onun yanına oturur işini önüne koyar, hem işini görür ve hem de onu dinlerdi. Bendeniz de Annem'in yanına oturdum. Bir gün baktım Babam ağlıyordu. Annem'e "Anne, Babam neden ağlıyor?" diye sordum. Bana, "Kur'an okurken bazen ağlar" diye cevap verdi.

Ertesi gün yine aynı şekilde Babam, Kur'an okumaya başladı. Annem de işini önüne koydu ve onu dinliyordu. Benim içimden bir arzu geldi. Annem'e, "Ana, ben de Kur'an okumak istiyorum" dedim.

Annem, Babam'a, "Babası, Hasan da Kur'an okumak istiyormuş, bana söyleyip duruyor" dedi. "Öyle mi?" dedi. "Hasan! Gel oğlum bakayın" dedi. Beni dizinin üzerine oturttu. Kur'an-ı Kerim'in son suresi olan Nâs suresini açtı. "Bak Oğlum Hasan, ben ne dersem sen de aynısını söyleyeceksin" dedi.

Besmele'den başladık. Onu birkaç kez söyledik. Sonra Nâs suresini, ayetleri tekrarlayarak üç defa okuduk. Babam, yatısı namazı için camiye gitti. Bense olağanüstü bir sevinç içerisindeydim. Kur'an okumaya başladım diye. Babam camiden geldi ve biz, o Nâs suresini birkaç kez daha aynı şekilde okuduk. Yarın devam edelim dediler ve ben gidip yattım.

Ertesi gün yine başladık. Bu defa Felâk suresini aynı şekilde okuduk. Sonraki İhlâs suresi, Tebbet Suresi şeklinde devam ettik. Zilzâl suresine geldiğimizde ben artık harfleri, hareketleri, cezmleri, şedde ve medleri tanıdım. Kelimelerin nasıl söyleneceğini bilir oldum. Ve bendeniz Zilzâl suresini rahat bir şekilde okudum. Tabii ki, ben seviniyorum, Babam seviniyor ve Annem seviniyordu. Bunun üzerine Babam, beni baştan yani Fâtîha suresinden başlattı. Her gün bir sayfa okurum Babam da dinlerdi. Derken bu şekilde ilk hatmimi altı yaşlarımda iken inmiş oldum.

Böylece elime verilen ilk kitap Kur'an-ı Kerim olmuştur. İlk hocam da merhum Babam'dır. Sonra Armutlu köyünden bizim köye imam olan merhum Süleyman Efendi'dir. Ondan sonra rahmetli Ahmet Amcam'da okudum. Ondan sonra Hadim ilçesine bağlı Bolatlı Yusuf Hoca'da devam ettim.

Bu Bolatlı Yusuf Hoca bendeki kaabiliyeti ilk keşfeden zattır. Ben kendisinden çok faydalandım. İleride bunları sizlere anlatacağım, inşaallah...

Bolatlı Yusuf Hoca merhum, İstiklal Savaşı gazilerinden bir zattı. Bize Kur'an okuturken, bir gün köylülerden birisi geldi ve "Hocam! Jandarmalar geliyor" dedi. Hocanın dili tutuldu.

Beti-benzi attı. Bize elleriyle dağılın işareti yapabildi. Biz de çil yavrusu gibi dağılıp, çalılar arasına, örtmelere ve samanlıklara saklanmıştık. Unutamadığım olaylardan birisidir bu... O zaman Jandarma devriydi. Köylüler çocuklarını okutamazlardı. Yasaktı. Başlarına takke giyemezler, örme giyemezlerdi. İlla da şapka giymeleri şarttı. Ezanlar, kametler hep Türkçe okunurdu. O dönem öyleydi. Allah bir daha göstermesin.

Köylülerden birisi, çocuğunu "okutsun" diye, köy imamına çirak verirdi. O çocuk hem hocanın işini görür, hem de Kur'an okur, bir yandan da dini bilgileri almaya çalışırdı. Çok sıkı ve sıkıntılı günlerdi. Sonra bizler saklandığımız yerlerden çıktık. Baktık ki, Jandarmalar Ağras köyüne gidiyorlarmış, onları köyün karşı yakası, Yenisu yamacında giderlerken gördük.

Bir gün arkadaşımız Sarı Osman'ın evinde üç arkadaş ders çalışıyorduk. Sarı Osman rahmetli numara yazmak istemiş. Fakat başka bir yazı bilmediğimiz için Kur'an yazısıyla (م م ر) yazmış. Bize gösterdi, oldu olmadı şeklinde tartıştık. Sonra bunu yarın hocaya gösterelim bakalım ne diyecek diye karar verdik. Ertesi gün hocaya gösterdik ve "olmuş mu hocam?" dedik. Hoca baktı, "bunu siz mi yazdınız?" dedi. Biz de "Osman yazdı" dedik. Hoca "çocuklar bu olmamış ama zamanı gelmiş" dedi.

Bunun üzerine zar-zor bulduğumuz bir kağıt parçasına bir örnek yazıp, onunla bize Osmanlıca okuma-yazmayı öğretmek istemişti. "Zamanı gelmiş" dediği bunun içinmiş. Osmanlı harfleriyle şu beyiti yazdı ve bize verdi. Hoca'nın yazdığı beyit şöyleydi. Ruhu şâd olsun...

دار دنیا خوشد آما عاقبت موت اولمک سیدی
دوقی جنت خوشد آما شدت نار اولمک سیدی

Merhum Hocam aynen böyle yazıp vermişti.

Aşırı derecede meraklı olduğum için Osmanlıca harflerle yazılmış olan bu beyti, tekrar tekrar yazarak öğrenmiştim. Başka

örnekler de vermişti. Onları da okuyup yazmam sonucu evimizde bulunan Kuddûsî Divanı, Ahmediye ve Muhammediye Divanı gibi kitapları okumaya başladım.

Bu konuda epeyce bir mesafe almıştım. Artık Osmanlıca olarak yazılmış kitapları gayet rahat okuyabiliyordum. Hatta bir gün, Yusuf Hocam bize Karabaş Tecvidi'ni okutuyordu. Kendisine "Hocam, ben bu kitabı yazmak istiyorum" dedim. "yazabilir misin?" dedi. "Evet, yazarım" dedim. Her gün parça parça yazdım ve yazdığım her parçayı kendisine getirip gösterdim. Hatalarımı düzeltir ve nasıl yazılacağını da gösterirdi. Allah rahmet eylesin. Yusuf Hocam'dan ben çok faydalanmıştım. Kendisini her zaman anar ve dua ederim.

YENİ TÜRK HARFLERİ

Bir gün sokakta büyük bir kağıt parçası buldum. Üzerinde bir adam resmi, başında büyük bir şapka, paltosunun kuyruğu yılan dili gibi çatal, çenesinde hokkabaz sakalına benzer bir sakal... Fakat kağıt üzerindeki yazı, benim bildiğim yazıya benzemiyordu. Okuyamamıştım.

Sonradan öğrendim ki, bu "Köylü" gazetesinin bir parçasıymış. Üzerindeki resim de Amerika'yı ifade eden Sam amca'nın resmiymiş... Ama ben okuyamıyordum. Kur'an-ı Kerim'i okuyabiliyordum. Osmanlıca'yı okuyup yazabiliyordum. Fakat bu yazıyı okuyamıyordum. İçimden kesin karar verdim "bu yazıyı öğreneceğim ve okuyup, yazacağım" diye.

Babam'dan istedim, fakat izin vermedi. Kime gittimse bunun elif-basını bana yazmadı. O gazete parçasını bir yere sakladım. Bir kış günü. Gece hıçkırık seslerine uyandım. Baktım, bir asker var ağlıyor, onunla beraber Annem Babam da ağlıyorlar. O askeri görünce tanıdım. Rahmetli Hasan Hüseyin dayımdı. İçimden, "bu dayım askerden geldi, bu yazının elif-basını bilir, ona yazdırayım" dedim. Ben de ağlamaya başladım.

Onlar ağlıyordu. Çünkü dayımın iki çocuğu vardı. Öldüler. Hanımı da öldü. Yuvaları kapanmıştı. Dayım askerdeydi. İkinci cihan harbi günleriydi. Böylece acı bir haberin ona yazılması mümkün değildi. Bunlardan haberi yoktu. Terhis olup gelmiş. Soğuk

ve karlı bir kış günüydü. Evine gelmiş ki, kapı kilitli. "Belki eniştemdelerdir" diyerek bize gelmiş. Gece vaktiydi, durumu öğrenince hepsi birden ağlıyorlardı. Onların ağıtına ben de uyandım.

Ben de ağlamaya başladım. Ama benim derdim bu yazının elif-basını yazdırmaktı. "Alfabe" demeyi bilmiyordum. Ağıtım durmadı. Sonunda bana sordular. "Sen neden ağlıyorsun?" "Bana elif-bayı yazın" dedim ve ağlamaya devam ettim. Nihayet bu acılarına rağmen benim istediğimi yapmak üzere harekete geçtiler.

Köyümüzde henüz ilkokul yoktu. Ayrıca yokluk ve yoksulluk da pek fazlaydı. Şimdinin öğrencileri sahip oldukların nimetlerin şükrünü ne kadar uğraşsalar yine ödeyemezler.

Araya araya bir güdük kalem buldular. Kalemi buldular ama kağıt yok. Çaresiz Babam'ın nüfus cüzdanının son sayfasına ikisi yardımlaşarak 29 harfi yazdılar. Dayım askerde biraz öğrenmiş, Babam da 15 günlük bir kursa gitmiş, o da biraz öğrenmiş. Neyse bana istediğim elif-bayı yazdılar. Ben onu koynuma koydum ve yattım. Hayatımın en güzel ve en rahat uykularından bir uykuydu. Çünkü istediğimi elde etmiştim. O zamanlar nüfus cüzdanları bir cep defteri gibiydi. Babam vefat edince nüfus cüzdanını bozkır nüfus müdürlüğüne teslim etmiştim. Şayet bir fotokopi imkanı olsaydı o zaman kopyasını alır ve şimdi buraya ilave ederdim.

Sabahleyin anam 10 yumurta verdi. Bakkala gittim. Bir kalem, bir defter ve bir de silgi aldım. Çok kısa bir süre içerisinde o harfleri, hem yazmayı hem de isimlerini öğrendim. İlk yazdığım kelime kendi ismimdi. Babam'a gösterdim. Fakat ben ismimi "hsn" şeklinde yazmışım. O dedi ki, "oğlum, şunların aralarına 'a' koyacaksın ve 'hasan' diye yazacaksın..." hemen onun dediği gibi yaptım.

İşte benim okumam da yazmam da böyle başladı. Ne mektep gördüm, ne de medrese. Bütün ilmim ve irfanım kendi kendimle mücadele ederek Allah'ın yardımıyla hasıl oldu.

Sonra o gazete parçasını sakladığım yerden çıkardım. Uğraşa uğraşa onu okumayı öğrendim. Adeta ezberledim. Köyden Konya'ya pekmez satmaya giden birisine rica ettim ve o gazetenin yenisini getirttim. Onu daha kolay okudum. Derken Konya'dan herhangi bir gazete geldi mi, beni köy odasına çağırırlardı. Orada toplanmış olan köylülere, o gazeteyi ben okurdum, onlar dinlerlerdi. Çünkü harp zamanıydı, herkes haber peşinde koşuyordu.

Cenâb-ı Hakk'a şükürler olsun 10 yaşımıdaydım. Henüz köyümüzde okul yoktu. Ama ben Osmanlıca'yı ve hem de yeni Türkçe'yi okuyup yazabiliyordum.

KİTAP OKUMA MERAKI

Yukarıda adlarını saydığım Osmanlıca kitapları okudukça bende bir kitap okuma merakı başladı. Elime ne geçerse okuyordum. İster yeni yazı, ister eski yazı... Ufkum açılıyordu. Mızraklı ilmihali ben okurdum Annem dinlerdi. Fakat ben anlamıyordum. Annem, "sen oku guzum, ben anlıyorum" derdi. Sonradan anladım ki, gerçekten o Mızraklı İlmihal kitabı, halkın ihtiyacı olan en önemli dini meseleleri anlatıyormuş. Kuddusi divanı ise bende şiirsel bir duyarlık oluşturdu. Serencame isimli kitap, tamamen manzum idi. İnsanın hem dünya hayatını anlatıyor, hem de ahirette başına gelecekleri manzum şekilde anlatıyordu. Ben onu, bizim evde toplanan Babam'ın arkadaşlarına ve annemin arkadaşlarına okurdum. Onlara okuya okuya adeta ezberlemiştim. Bu defa ezberden okumaya başlamıştım. Mevlid kitabında, Hikaye-i Kesikbaş, Hikaye-i Deve, Hikaye-i Güvercin gibi hikayeleri de ezberden okurdum.

Kitap merakı dedim ya, kendi köyümüzün camiinde minbere çıktım. Baktım orada kitaplar var. Onların içerisinden benim okuyabileceğim ne bulduysam aldım. Bir gün Koçaş köyüne gitmiştim. Aynı şeyi orada da yaptım. Daha 11 yaşında iken benim küçük bir kitaplığım olmuştu. Onları çok seviyordum. Tozlarını alıyor, yırtıklarını tamir ediyor ve yerlerini düzeltiyordum.

Bir yaz günü köyümüzün hatipliğini yapmış İshak Hoca diye bir zatın evine girdim. Karısının kulakları hiç duymazdı.

Onun haberi olmadı. Odanın birisine girdim. İçerisinde bir kitap dikkatimi çekti, o kitabı hemen aldım. Bu arada bir de divit ve hokka vardı. Onları da alarak oradan uzaklaştım. Eve geldim o kitabı okumaya çalıştım. Meğer kitap "Havas" ilmine aitmiş. Onu bir yerde sakladım.

İki-üç gün sonra hocanın evine tekrar gittim. Çünkü odanın birisine girememiştim. Oradaki kitapları elden geçirememiştim. Kafam hep orada takılı kalmıştı. Gerçi pek bana yarar bir şey yokmuş. Bir-iki şey almıştım ancak, hocanın karısı beni yakaladı. Elimde koynumda ne varsa aldı, ben de hemen oradan kaçtım.

Fakat hoca efendi işin farkına varmış. Kitabı Babam'dan istemiş. Benim bu yaptığım işlerden Babam'ın hiç haberi yoktu. Babam bana bir gün, "İshak Hocanın evinden kitap mı aldın?" dedi. "Evet" dedim. "Şu kitabı getir de bir göreyin" dedi. Getirdim, baktı baktı ve "evet bu o kitap" dedi. Annem "hangi kitap?" deyince, "İhsan'ın kızına ilaç yaptığı kitap" dedi. Ben onların bu konuşmalarından bir şey anlamıyordum. Sonra bana döndü ve "oğlum, sen bu kitabı yazabilir misin?" diye sordu. Yaklaşık 200 sayfa, Osmanlıca, içerisinde şekiller, rakamlar olan bir kitaptı. İlmi Havâs kitabıydı. Yazması gerçekten zordu. Ama yazabilirdim. "Evet Baba, yazabilirim" dedim ve baştan sona o kitabı yazdım.

Sene 1947'nin Ekim ayı idi. Artık köyde durmak istemiyorduk. Babam beni okutmak istiyordu. O niyetle Konya'ya geldik. O sırada Hoca kitabı tekrar isteyince Babam ona, "bak hoca, o kitabın aynısı bizde var. Eğer sen bize bir kötülük yaparsan, biz de sana yaparız. Al şu kitabını ne yaparsan yap demiş ve kitabı vermiş..."

Çocukluğumda bende bulunan bu okuma arzusu ve kitap sevgisi sonraları büyük bir kütüphaneye dönüşecek, aynı zamanda Kur'an okumadaki kabiliyetim ve yeteneğim de imam olmama, Kur'an Muallimi olmama dönüşecektir.

SEVGİ ve MERHAMET DUYGUSU

Hayvanlara karşı bir sevgim vardı. Onları besler, büyütür, yardımlarına koşardım, iyi bir köpeğim vardı. Yavrudan büyüttüm. Bir gün, evimizin önüne bir deve kervanı geldi. Kervancılardan biri bu köpeği istedi. Dayanamadım, verdim götürdüler. Çok üzüldüm. Ama, artık köpek gitti. Aradan üç sene geçti. Yine bir kervan geldi. Fakat, ne göreyim!... Kapının önünde büyükçe, beyaz bir köpek... Ben onu zor tanıdım. Ama o beni tanıdı. O an ki durumu hiç unutmuyorum. Köpeğimle kucaklaştım... Onu sevdim. Bir güzel karnını doyurdum. Sonra tekrar gittiler. Ayrıca kedilere, kuzulara ve oğlaklara karşı bir çocuk gibi sevgi beslerim.

Yine bir yaz günü. Kocabelen denilen yerde nohut ekmiştik. Annemle oraya gittim. Büyükçe bir ağacın başında bir kuş yuvası vardı. Köralak kuşunun yuvası, fakat anaları da yok? Babaları da. Yavrular açlıktan bağıyorlar. Çekirgeleri öldürüp takkeme doldurdum. Ağaca çıktım ve o yavruların ağızlarına birer birer verdim. Altı tane yavruydu. Karınları doyunca sesleri kesildi. Yavruların sesleri kesilince annem hem ağladı hem benim bu hareketimden memnun oldu ve bana dua etti."

Köyümüzün bir kilometre doğusunda bizim bir tarlamız vardı. Bir tepenin eteklerinde, yamaçta bir tarla... Kaba ağaç mevkii denirdi. Orada bir su çayırı vardı. Bir gün, düşündüm. "Şuradan bir su çıkarsam. Şu aşağıdaki tarlaları sulasam. Ekinler, sebzeler, ağaçlar, bağlar, bahçeler oluşsa ve herkes ondan faydalansa gibi gönülden bir arzu duydum. Elime bir kazma, bir kürek aldım. Biraz da yiyecek. Gittim orayı kazdım. Fakat yoruldum. Çocuktum. Hakkından geledim. Hala şu an dahi o arzumu sürdürüyorum. Bu ve benzeri duygularım, Hayra Hizmet Vakfı'nın kuruluşunun iç muharrik güçleri ve unsurları oldu.

Bu yaptığım iş, 1946 yıllarında idi. O içimde taşıdığım arzu bugün gerçekleşmek üzere. Benim su çıkarmayı düşündüğüm yerin 1 km. kadar kuzeydoğusuna Devlet Su İşleri bir "gölet" yaptı. Biraz daha genişletileceğinin haberini aldım. Eğer onu da yaparlarsa Kızıl-

çakır köyü halkı, bu göletin suyundan benim düşündüğüm gibi faydalanmaya hazırlanıyorlar. Eğer onlara bir de "damlama, sulama" öğretilir ve teşvik edilirse, ö bölgede önemli bir ürün elde edilecek imkanlar doğacaktır. Şimdi bendeniz genç olsaydım, bu düşüncelerimi hemen uygulamaya geçirmeye çalışırdım. Bizim köylülere göstermek gerekiyor.

2012 senesinde köye gittiğimde bu resmi çektiymiştim.

DSİ'nin yapmış olduğu göletin durumu. (2012)

Bir hatıra, bir sevinç belgesi olarak buraya koyuyorum. Bu gölet, şu anda önemli hizmetlere vesile olmaktadır.

Köy hayatının bir realitesi olarak karasapanla tarla sürdüm, ekin ekim. Yani rençberlik yaptım. Babam'la sığır çobanlığı yaptım. Davar çobanlığı yaptım. Ekin yoldum, harman kaldırdım. Bunları köyde yaşayan her çocuk ve her genç adam yapmak zorundadır. Ben de onlardan biriydim.

Hayatımın bir önemli boyutu da Kur'an okumayla ilgilidir. Yukarıda bir nebze temas etmişim, ilk Kur'an dersimi rahmetli Babam'dan almıştım. Sonra Armutlulu Süleyman Efendi Hoca'dan, rahmetli amcam Ahmet Varol'dan ve Bolatlı Yusuf Hoca'dan dersler aldım.

Bir gün camide namazdan sonra bir aşır okumuştum. Aynen Yusuf Hocam gibi okumuşum. Namazdan sonra Yusuf Hocam Babam'ı çağırmış. Ona "Tahsin Efendi, bu çocuğu Konya'ya götür, iyi bir hocaya teslim et. Bu çocukta fevkalade bir okuma kabiliyeti var" demiş. İşte bunun üzerine biz köyden Konya'ya hicret ettik. Sene 1947 Ekim ayıydı.

Babam anlatmıştı. Annemle evlendiklerinde, zifaf gecesi, gelinin yüzünü besmeleyle açtıktan sonra anneme "şimdi iki rek'at namaz kılalım ve Cenâb-ı Haktan bir oğlan evladı isteyelim. Okusun, okutsun ve millete faydalı olsun" dileğiyle Allah'a duâ edelim demiş. Yusuf Hoca'nın da yönlendirmesiyle Konya'ya geldik. Ertesi gün beni götürdü. Sultan Selim Camii imamı hocam merhum Hafız Şükrü Özeydin efendiye "Hocam, bu çocuğu sana getirdim. Eti senin kemiği benim. Bunu okutursanız memnun olurum" dedi.

Hocam beni üç-beş gün yüzünden okuttu. Hemen ezber verdi ve hafızlığa başladım. Benim yüzünden Kur'an okumam çok işlekti. Çünkü rahmetli annem beni devamlı Kur'an'la meşgul etmişti. Hiç yakamı bırakmamıştı.

Şu hatıramı burada anlatmadan geçemem. Çocuklarla sokakta oynuyoruz. Acıktım. Geldim. "Ana, ben acıktım" dedim. İkinci cihan harbinin bütün şiddetiyle devam ettiği günlerdi. Ortada bir de kıtlık vardı. Annem bana, "git beş sayfa Kur'an oku ondan sonra ekmek vereyim" dedi. Gittim, üç sayfa okudum. Annem'e beş sayfa gösterdim. Çocukluk bu ya!.. Dışarda oyun bekliyor. Karnım aç. Ekmeğe de, oyuna da yol Kur'an okumaktan geçiyor. Neyse. Annem yarım yufka verirdi. Yerdim ve tekrar oyuna koşardım. Lâkin yarım saat sonra yine acıkırdım. Yarım yufka ne tutacak? Tekrar gelirdim. Acıktığımı söyledim. O da yine "beş sayfa Kur'an oku da, ondan sonra" derdi.

Bu ve benzeri metodlarla ben yazın da, kışın da, Kur'an'dan hiç kopmadım. Onun için hemen ezbere başladım. Ve hamdolsun bir yıl içerisinde hıfzımı tamamladım.

Sultan Selim Camii'nin batısında Yusufaga Kütüphanesi'nin bitişiğinde Saathane diye bilinen yerde okudum. 1948 senesinin sonlarında hafızlık merasimimiz yapıldı.

Hafız arkadaşım, Şükrü Bağrıaçık anlattı. Arkadaşlarla oturuyorduk bana hitaben, hafız abi, siz, bir gün dersinizi verdiniz. Kalktınız giderken, Şükrü Hocam oradaki hocalara sizi gösterdi ve "Eğer, yerimi doldurursa bu çocuk doldurur. Bu çocuktan ümitliyim, ağzı çok yatkın, zekası çok müsait, maşaallah" diyerek size karşı teveccüh gösterdi" dedi.

Ben bu hatıralarımı anlatayım da, hem evlatlarıma, hem de torunlarıma yadigar olsun.

Hafızlar bilirler. Ben, dört sayfayı bitirmiştım. Birinci sayfaya başladığımda günde bir sayfa bana az gelmişti. Saathane'den çıkıp evimize giderken dersimi yolda ezberlerdim. Bunun üzerine her cüzün sonundaki dört sayfayı bitirince hocam bana üç ham sayfa verdi ve yedi sayfa ders istedi. On beşinci cüze kadar iyi geldim. Fakat, galiba nazara uğradım, ders kafama girmede. O gün derse gitmedim. Ertesi gün de gidemedim, öğle namazından sonra hocam gelip Babam'ı bulmuş. "Hafız iki gündür derse gelmedi, hasta mı?" diye sormuş.

Halbuki ben her sabah kahvaltımı yaptım. Derse geldim. Dersanenin dış kapısından girdim, fakat hocaya görünmeden tekrar çıktım gittim. Derse gelmediğimin kimse farkına varamadı. Lâkin hocam arkamı arayınca işler değişti. Babam'dan bir haber geldi ki iş çok fena. Ne yapmam lazım düşündüm. Büyük Kumköprü'de oturuyorduk. Hasta Mehmet Camiinde de müezzinlik yapıyordum. Caminin bir anahtarı da bendeydi. Camiden bir post aldım. Bir ibrik, bir mum, bir rahle, evden de bir tane tandır ekmeği aldım. Caminin teneşirliğine girdim. Kapının arkasına postu serdim. Kapının üstündeki camdan ışık görünmesin diye teneşiri getirip oraya gerdim. Gece yarısına kadar üç günlük dersi, 21 sayfa ezberledim. Camide yattım. Erkenden kalkıp çarşıya geldim. Dershaneye girdim. Amma hocam çok fena bakıyordu. Döveceği belliydi. Fakat ben, elhamdülillah dersimi iyi bellemiştim. Yanına oturdum. Kulağımdan tuttu, dürdü-büktü, çok fena acıttı. "Oku bakalım" dedi.

Konya Sultan Selim Camii'nin orta kapısında. Önde oturan Hocam Kurrâ Hafız Şükrü Efendi, ayakta kilerden ortada duran Hafız Şükrü Bağrıaçık, onun sağındaki Bendeniz'im. Hocanın solundaki Merhum Hafız İsmail'dir.

Başladım. Der-
sin birisi hiç yanlışsız
bitti, ikinciye başla-
dım. Şöyle bir baktı, bir
şey demedi. O derste
iki yanlışla bitti, üçün-
cüye başladım. "Bir
daha mı var?" Diye
sordu. "Evet" dedim.
Onu da verdim. Elini
sırtıma koydu "aferin,
aferin, aferin" diyerek
sıvazladı ve ağladı. Ni-
çin ağladığını bilmiyo-
rum. Fakat benim ku-
lağımın acısı bir ay sü-
resince gitmedi.

İşte hepsi
buydu. Hafızlığımı bi-
tirdim. Duamız yapıldı
ve mezun olduk. Dua
merasiminde rahmetli
Hakkı Özçimi hocamız
da bulundu ve onun ısrarıyla hocamızla bir

resim çekirmek de nasip oldu. Allah hepsine rahmet eylesin.

Kapu Cami'inde Ramazanda ve Ramazan'ın dışında devamlı mukabele okudum, namazlardan önce de Hocam'a da devam ettim. Askerlikten sonra da bir hatme başladım, lâkin hocam vefat etti bitiremedim. Allah kabrini cennet eylesin, Amin...

Hafızlığa çalışırken annemin bana gösterdiği itina ve dersle-
rimi iyi belleyleyebilmem için yaptığı fedakarlığı hiç unutamam. Beni
çok tatlı bir tavır ve sesle uyandırır. Dersimin başına oturturdu. Ken-
disi de yanımda otururdu. Bazen başını yastığa dayar hafif uyurdu.
Şayet ben Kur'an-ı Kerim'in üzerinde uyuya kalırsam, hemen yine

tatlı bir şekilde beni uyandırır. Eğer O'nun bu fedakârlığı olmasaydı, hafızlığım bu kadar kolay olmazdı. Şimdi böyle fedâkar analar göremiyorum. Kendi rahatlarından başkasını düşünmüyorlar.

Rahmetli Babam çalışırdı. Köyde rençberlik yapardı, çobanlık yapardı, bağ budardı. Bağ bekçiliği yapardı, iyi bir avcıydı. Fakat namazına çok düşkün, dini gayret ve salâbeti nadir insanlarda bulunan bir zattı. Konya'ya gelirken evimizi bağ ve bahçemizi, tarlamızı ve nemiz varsa hepsini satıp gelmiştik. Tekrar bir daha köye dönmeyelim diye böyle yapmışlardı.

Konya'da mevsiminde bağ budardı. Annem çul dokurdu. Kışın Babam üzüm-pekmez pazarında üzüm alır-satardı. Kıt kanaat geçinip giderdik. Annem de, Babamda tek kuruş haram karıştırmak için uğraşırlardı. Bu konuda olağanüstü bir gayret sarfederdiler.

Köyde neyimiz varsa satmıştık. Sene 1947, elimizde tam üç bin lira vardı. Eğer bir yol gösteren olsaydı, Konya'nın yarısı satın alınırdı. Lâkin, olmadı. Birkaç kişiyle ortak bir kamyon aldılar. Tabii ki zarar ettiler. Rahmetli annem onuruna çok düşkün bir kadındı. Babam'a "herif, sen beni tekrar köye götüreceksin. Burada ölürüm yine gitmem. Şuradan hemen bir arsa al. Üzerine kendimiz kerpiçten bir ev yapıp oturalım" dedi. Bunun üzerine, Mengene Mahallesi'nde Mekki Hasan'lardan 530 metre yer aldılar, ikisi uğraşa çabalaya oraya bir ev yaptılar, oturdular. O sırada Babam bu duruma çok üzülüyordu. Elindeki paraların böyle zayi olması onu çok rahatsız etmişti. Annem ona "Efendi, Efendi! Üzülmeyi bırak, Allah'a şükredelim. Bizim bilmediğimiz taraftan malımıza hak-hukuk karışmış olabilir. Cenâb-ı Hakk bu şekilde bizi temizlemiştir" dedi. Ondan sonra da Babam'ın bu konuyu hiç dile getirdiğini görmedim.

ARAPÇA ÖĞRENİYORUM

Hafızlığımı bitirdikten sonra Tahir Büyükkörükçü Hocam'da 16 arkadaşla arapçaya başladım. İbrahim Koçaşlı, Eğisteli Kerim, Mehmet Çinkara, Ahmet Küçük, Memiş Yöntem, ben ve diğerleri. Emsile, Bina, Maksut ve Avamil kitapları... Bunlardan Avamil'i bitirdiğimiz gün polisler ve jandarmalar bizi bastılar. Sarıyakup, Kanara

Arapça Hocam
Hacı Tahir Büyükkörükçü

Köprüsü yanında bir mescitte okuyorduk. Birisi ihbar etmiş. Gelip bizi yakaladılar. Sene 1950 idi. Hocam çok hareketli ve etkili bir vaizdi. Pek çok seveni yanında, korkunç dış bileyenler de vardı. Gerçekten iyi bir hatip, genç bir vaizdi. Keskin bir zekaya sahipti. Va'za başlayalı birkaç yıl olmuştu. Ünü şanı Konya dışına taşmıştı. Toplumu son derece etkiliyordu. Devir Demokrat Parti devriydi. C.H.P.'liler O'nun bu durumundan rahatsızlık duyuyorlardı. Öğrendiğimize göre onlardan biri gizlice haber ver-

miş, yerimizi göstermiş, gelip bizi yakaladılar. Kitaplarımızı, isimlerimizi yazdılar. Hocam'ı, kitapları ve bir arkadaşımızı bir jipe bindirip karakola götürdüler. Arkadan bir polis de bizi elinde tabancasıyla toplu olarak oraya götürdü.

Hocam ayrı bir odada, biz başka bir odada savcıyı bekledik. Akşama yakın savcı geldi, ifadelerimizi aldı ve saldı. Fakat, bu olay, şehirde bomba gibi patladı, halk galeyana geldi. Yeni iktidar olan Demokrat Partililer hareketlendi. Olay D.P.-C.H.P. mücadelesi halini aldı. Hocamın vaizlik belgesini aldılar. Görev yaptırmadılar. Gazeteciler işi büyüttü. Derken İçişleri Bakanlığı tarafından vali, arkasından savcı ve hakim başka yere tayin edildi. Hocamın vesikası yeniden verildi ve halk sükunete kavuştu.

Bu olaydan üç gün evvel bir rüya görmüştüm, şöyle;

Kapu Camii'nin doğu kapısından girdim. İçerisi lebalep dolu. Caminin müezzini Kör Ali caminin mihrabında gramofon çalıyor. Bir şarkı söyleniyor. Ben yukarı, Mahfele çıktım. Baktım bizimkiler müezziniğin önündeler. Halka halinde oturmuşlar, sırtlarında cüppe ve başlarında sarık var. Ben de gelip yerime oturdum ve halka tamamlandı. Fakat o sırada başında foter şapka olan birisi aramıza oturmak için uğraşıyordu. Tam oturacağı zaman camide bir dalgalanma başladı. Korkunç bir panik hali içerisinde cemaat kaçıyordu. O sırada ben kendimi Alaaddin tepesinden iniyorken buldum. Oradan Ceylani'nin sineması diye bilinen sinemanın önüne geldiğimde, içeriden müthiş bir ezan okunmaya başladı. Adeta yerime mihlanıp kaldım. Ezan bitti. Ben de o sırada uyandım. Son derece birbirine ters olaylarla dolu bir rüya. Ve bu rüya bizim yakalanmamızla birlikte Konya'da meydana gelen tüm olayları anlatıyordu. Lâkin, ben rüyamı dersten sonra anlatacaktım. Ona fırsat vermediler. O gün Avamil'i bitirip bir hafta-on gün kadar derslere ara vermeyi de kararlaştırmıştık. Ve kitap şöyle bitiyordu:

"Tevekkelnâ alâ men lâ ye'til-hayru illâ min cihetihi."

Manası: Biz bir zâta (Allah'a) tevekkül ettik ki, hayır (ve şer) ancak onun canibinden gelir.

Bu olaydan sonra Hocam Tahir Efendi bir daha talebe okutmadı.

O günlerde ben eski odun pazarı Kur'an kursuna gittim. Orada, Hafız Mustafa Batı (Derbentli), Hafız Hasan Hüseyin Kulak, Sivaslı Mehmet Efendi (Topal Hoca), Ağazade Osman Nuri Koçbeker ve Postalcıade Abdurrahim Efendi vardı.

Abdurrahim Efendi Kapu Camii'nin hatibiydi, İstanbul'un büyük hocalarında okumuş. Mısıra gitmiş orada okumuş. Konya'da Reîs'ül-Kurrâ bir zattı. Tecvid, kıraat, aşere ve takrîb okutuyordu.

Onun talebelerinden Ağazade Osman Nuri Koçbeker Hocam'dan Tashîhü'l Hurûf ve tecvid ilmini aldım.

AĞAZADE OSMAN EFENDİ HOCAM

Bu zât emekli öğretmendi. Son derece şişmandı. Çok güçlü bir sesi vardı, iyi bir tecvid uygulayıcısıydı. Abdurrahim Efendi'den aldığı bilgileri bize çok iyi aktarıyordu. Talebe canlısı birisiydi. Talebelerin her türlü ihtiyacıyla ilgilenirdi. Konya'da İmam-Hatip Okulu açıldığında, yaşı okul çağını geçmiş bazı arkadaşlarımızı, öldü diye nüfustan sildirir, sonra ketm-i nüfûs olmuş diyerek yeniden yazdırır ve okula kaydederdi.

Osman Hocam Konya'nın merkez köylerinden Gödene köyünde öğretmenlik yapıyormuş. Kendisi anlatıyor: "Köy çocuklarını resmi ders saatinden bir saat önce toplar, onlara Kur'an ve dini bilgiler öğrettirdim. Devir tek parti devriydi. Kur'an okumak yasak, ilmihal öğretmek yasaktı.

Bu işlere karşı olan birisi beni şikayet etmiş. Bunun üzerine aniden bir müfettiş geldi. İlkbahar günleriydi. Ben okulda meguldüm. Müfettiş yanıma geldi ve sorgulamaya başladı. Ters ters sorular sorunca öflendim. Başka bir kimse de yanımda yoktu. Hocam gerçekten güçlü kuvvetli birisiydi. Sınıfım penceresi açıktı. Adamın yakasını desteledim, ayağından da tuttum. Ulan sizin gibilerin geleceğini bilseydim, cephede düşmana tek bir kurşun bile atmazdım, dedim ve pencereden dışarıya fırlattım. Adam yuvarlandı gitti ve kaçtı. Sonra beni oradan başka okula verdiler.

Biz Osman Hocamda ders okurken, çok yaşlı adamlar gelir Hoca'nın elini öperlerdi. Hocam bize; "Bunlar benim talebelerimdi" diyerek bize tanıttırdı.

Osman Hocam öğretmen olduğu için psikolojiden çok iyi anlardı. Hayat adamıydı. Halkla ilişkilerde ustaydı. Âdâb-ı muâşeret kurallarını çok iyi bilir ve bizleri de o yönde irşâd ederdi.

Kendisi anlatıyor: "Ben Gödene'de öğretmenken, uzun kış gecelerinde yatsıdan sonra evlerde otururduk. Bir akşam ev sahibi misafirlere ikram etmek amacıyla "Kenevir Helvası" yapmış.

Sohbet başladı, ben kitap okuyordum, onlar da dinliyorlardı. Fakat baktım ki hepsi uyumuş. Yavaşca kalktım, dışarı çıktım. Kenevir helvasının tepsisini aldım gidiyorken, içlerinden birisi gözünü açmış. Bakmış ki hoca yok. Diğerlerini uyandırmış, hepsi birden arkama düştüler, toplandık ve gülüşe gülüşe helvayı yedik.

Bir arkadaşım ile saatçi dükkanı açmıştık. Namaz vakitlerinin dışında orada bulunurdum. Hocam aktüel konuları sever ve ilgilenirdi. Bazan bana uğrardı. Geldiği zaman oturur, şöyle bir bağrını kaşır ve "Hafız! Varsın yalan olursa olsun, sadre şifa verir haberler varsa anlat" derdi.

Osman Hocam, Şeyhul Kurrâ Postalcıade Hacı Abdurrahim Efendi'nin talebesiydi. O'ndan aldığı tecvid derslerini bir kitap haline getirmişti. "Tatbikatlı Tecvid" diye de isim vermişti. Bizzat kendisi imzalayıp bana bir tanesini hediye etmişti. Halen kütüphanemde mevcuttur. Bendeniz o dönem Konya İmama Hatip Okulu'nda Kur'an muallimiydim. Bu eserden oldukça faydalanmıştım.

Akşehir Müftüsü Süleyman Efendi'nin yönlendirmesiyle, İstanbul'a okumaya gitmiştim. Tophane Nusretiye Camii'nde kalıyordum. Günlerden bir gün Osman Hocam oraya geldi. Kendisi hem yaşlı ve hem de kiloluydu. Bizim kullandığımız odaya çıkmıyordu. Camii'nin içerisinde bir hücre vardı. Orayı ayarladım ve O'nu orada misafir ettim. Tuvalet ve abdest alacak yer aşağıda vardı. Orada birkaç gün kaldı. Sonra beni de yanına aldı ve beraber Bursa'ya gittik. Orada M. Kemalpaşa'ya gittik. O'nun oralarda arkadaş ve talebeleri varmış, onlara misafir olduk.

O dönem benim kitap okuma hırslımın devam ettiği dönemlerdendi. O yolculukta da kitaplarımla birlikteydim. Osman Hocam da bunu biliyordu. M.Kemalpaşa'da öğle namazını kıldık, bir arkadaşın dükkanına gidiyoruz. Orada yemek yiyeceğiz. Gidiyorken yolda bir kitapçı dükkanı gördüm. Hocamlar gidiyorlardı. Ben hemen o kitapçı dükkanına girdim. Ben kitaplara dalmışım, onlar gitmişler. Beni beklemişler. Gelmeyince telaşa düşmüşler. Hocam onların telaşlandığını görünce, "Durun! Telaşlanmayın.

Geldiğimiz yol üzerinde kitapçı dükkanı var mı?" Diye sormuş. "Var" demişler. "Gidin bakın O, oradadır" demiş. Geldiler ve beni alıp götürdüler. Allah'tan bütün hocalarıma rahmet niyaz ediyorum.

İSTANBUL'A YOLCULUK

Osman Hocam bir gün bana dedi ki : "Hafız! Bu sene, seni Akşehir'e göndereceğim. Ramazan'da orada mukabele okuyacaksın. Çünkü ben bilirim bu Konya'lı adama para vermez. Siz büyüüp gelirsiniz, yarın evleneceksiniz, para lâzım..." Peki hocam

Osman Nuri Koçbeker hocam ve hafızlarla birlikteyiz. Kendisinden çok istifade ettim. Allah gani gani rahmet eylesin.

ama, "Şükrü Efendi Hocam Sultan Selim'de okutmak istiyordu, ne yapacağız?" dedim... "Ben ona söylerim, sen merak etme" dedi.

Ramazana üç gün kala arkadaşım Mevlit Çevikbaş'la beraber bize bir mektup verdi. Oto-

büse bindirdi, "bu mektubu uncu Recep Ağa'ya verin" ne derse onu yapın başkasına karışmayın" dedi. Akşehir'e geldik. Uncu Recep Ağa'yı bulduk mektubu verdik. Okudu ve "tamam hafızlar" dedi.

"Şimdi İplikçi Camii'ne gideceğiz. Biriniz namazdan önce, diğeriniz namazdan sonra aşır okuyacaksınız. Eğer hoca efendi beğenirse seslenmez, beğenmezse susturur ve kovar, şayet yakalarsa döver" dedi. Benim içime bir korku çöktü. Heyecanlandım. Zaten çekingen bir halim vardı.

Camiye gittik. Mevlit namazdan önce okudu. Ben de heyecan dolu bir kalple, namazı kıldım. Mihrapta heybetli bir insan

Süleyman Hocam. Akşehir Müftüsü idi. Beni İstanbul'a yönlendiren zat.
Allah Rahmet Eylesin.

oturuyordu. Tekbir alışlarından belli ki, kurradan birisidir. Hocanın sağ tarafına oturdum. Hocanın hareketlerini göz ucuyla takip ediyorum, şayet anormal bir hareket görürsem hemen kaçabileyim istiyordum.

Hoca elini yüzüne sürdü. Ben "eûzü" yü çektim. Göz ucuyla baktım hoca dinliyor. Kur'an-ı Kerim'i okumaya başladım. Hocadan bir ses çıkmayınca rahatladım ve güzel okudum. Bitirip Fatiha dedikten sonra, hoca kalktı ve hücreesine gitti. Giderken yürüyüşü, endamı, heybeti, bende bir iz bıraktı.

Recep Ağa beşuş bir çehreyle bize, "hafızlar tamam, gelin Hoca Efendi'yi bir ziyaret edelim, elini öpüp duâsını alalım" dedi. Gittik elini öptük ve biraz oturduk. O zat bana, "evladım, sen İstanbul'a git İstanbul'e, Orada benim talebem Enderûnî İsmâîl Efendi var, ondan oku" dedi. Ben, "Efendim, gitmek isterim, amma maddi durumumuz müsaîd değildir" dedim. Recep Ağa'ya döndü ve "sen bu çocuğa yardım et gitsin, okusun. Bunda kabiliyet görüyorum" dedi. Recep Ağa "Peki, Efendim. Eğer giderse yardım ederim" dedi. Hoca'nın elini öpüp ayrıldık.

Bu Hoca Efendi Akşehir Müftüsü Süleyman Efendi'dir. Kendisi aslen Laz'dır, İstanbul'daki Ayasofya Camii'nin hatibi

imiş. Orası kapatılınca bunu Akşehir'e sürmüşler. O günkü Diyanet Reisi hoca efendinin değerini bildiği için onu hemen Akşehir Müftüsü yapmış. Hoca gerçekten kurrâ idi. iyi bir Kur'an okuyucusuydu. Allah rahmet eylesin.

Recep Ağa memnundu. Ben sevinçliydim. Konya'ya geldim. Şükrü Hocam gücenmişti. Onun yalvara yakara gönlünü ettim. Osman Hocam, bilseniz ne kadar sevindi. Peder-Validem de memnun oldular. Bana 25 TL. harçlık verdiler. Akşehir'e geldim. Recep Ağa da 75 TL. harçlık verdi. Oradan İstanbul'daki arkadaşım A.Aydın Tarı'ya telgraf çektik ve trenle İstanbul'a geldim. Haydarpaşa Garından beni aldılar.

Enderûnî İsmail Hocam.
Kendisinden ta'lim dersi aldım.
Sübhanek'e'yi 45 günde geçebilmişim...
Allah rahmet eylesin.

Padişah İkinci Mahmut tarafından yaptırılan Tophane Nusretiye Camii'nde kaldım. Arkadaşlardan Aladdin Akçaba ağabey, ertesi gün beni Enderunî İsmail Efendi Hocam'a götürdü. Teslim etti. Kıraat ta'limi derslerine "sübhanek" den başladım. Ona devam ederken Arapça derslerini de, Ermenekli M.Saffet Efendi'den almaya başladım. Saffet Efendi'den aldığım dersleri bize, müzakere eden Tayfur Hocamız vardı. Siyah ve uzun sakallı. Çok güzel bir hocaydı. Saffet Efendi gerçekten iyi alimdi. 150'liklerdendi. Anadolu çocuğuydu. Çok himmetini gördüm.

Gönenli Mehmet Efendi, bize günde bir lira verirdi, onunla geçinirdim. Sonra o Nusretiye Camii'ne müezzin oldum. 55 TL. maaş alırdım. Tam iki sene orada tahsile devam ettim. Konya'ya döner-dönmez Aziziye Camii müezzini Mehmet Efendi, beni öğle ve ikindi ezanlarını okumak üzere görevlendirdi.

İstanbul'da Sultanahmet Camii imamı Sadettin Kaynak hocamdan musikî dersi aldım. O arada meşhur Dede Efendi'nin torunu Münir Dede'ye de devam ettim. Fevzi Özçimi, Nuri Yılmazgil gibi ağabeyler de devam ediyorlardı. İstanbul'da Abdurrahman Şeref Güzelyazıcı, Alasonyalı Hacı Cemal Öğüt, müsevid Fuâd Çamdibi, Hâkî Efendi, Ömer Nasuhi Bilmen Hoca efendi ve emsali zevatın sohbetlerinde bulundum. Hasan Akkuş, Abdurrahman Gürses, Yeraltı Camii imamı Ali Efendi gibi hocaları dinledim.

Mehmet Zahid Kotku Efendi'yi, hâssaten Mahmud Sami Ramazanoğlu'nu devamlı takip ettim.

KİTAP OKUMAYA DEVAM

Yukarlarda yazmıştım. Köydeyken eski ve yeni Türkçe'yi okuma ve yazmayı öğrenmiştim. Konya'ya gelince yine boş durmadım. Bana her gün 25 Kuruş harçlık verirlerdi. Onun 15 kuruşuna bir şeyler alırdım. Artan 10 kuruşuna ise ya bir dergi alırdım, ya da bir gazete... Çarşıdan Kumköprü'ye gelene kadar yolda okurdum. Eve yaklaştığımda hemen yırtar ve atardım. Çünkü elimde görürlerse bana kızarlardı.

Bir defasında, verdikleri harçlığı birkaç gün biriktirdim. Nihal Atsızın "Bozkurtların ölümü" isimli romanını alıp okudum. Çok hoşuma gitmişti. Sonra "Bozkurtlar Diriliyor" isimli romanı okudum. Bu iki roman bende derin bir iz bıraktı. Kitap okuma arzumu şiddetlendi. Sonra başka romanlar okudum, şu anda isimlerini unuttum. Aslında bu iki romanı okuduktan sonra koyu bir "Türkçü" olmuştum. Okuduğum diğer romanlarsa Osmanlı tarihinden esinlenmiş, daha çok İslâmî muhteva ve tema ile yazılmış romanlardı. Bu türler beni daha iyi sardı. Ve devam ettim. Okumayı işletmiştim. Bir taraftan da hafızlığa çalışıyordum.

Bu durum devam etti. Bu defa daha çok ilmi konuları içeren eserler okumaya başladım. Merak duyduğum her konuda birkaç kitap okuyordum, İstanbul'daki hayatımda da aynı hız ve tempo ile okumayı sürdürdüm.

Çocukluğumda "Kerem ile Aslı, Ferhat ile Şirin, Zaloğlu Rüstem, Kanlı Gömlek'i okumuştum. Bende biraz da şairlik vardı. Divan Edebiyatı'ndan cep kitapları şeklinde yayınlanan edebiyat eserlerini aralıksız takip ettim. Nihat Sami Banarlı'nın bir eserini okudum. Ondan hece veznini çok iyi öğrenmiştim. Şiirlerimi hece vezniyle yazardım. Onları bir defterde toplamıştım. Çaldırdım. Sonra nesirle yazmaya başladım.

"İslam'ın ilk Emri Oku" dergisinde yazılar yazdım. Kon-ya'da yayınlanan "Şafak Gazetesi" nde, "Anadoluda Hamle Gazetesi" nde uzun süre makaleler yazdım, derken yolum felsefeye uğradı. Daha önce ilm-i kelâm derslerini iyi okumuştum. Felsefeyle karşılaşınca ikisi arasındaki çatışmaya şahit oldum. Bir Felsefe, bir de Kelam okumaya başladım. Bu konuda enterasan tesbitlerim oldu. Onları bir kitap olacak şekilde hazırladım fakat bastıramadım.

Necip Fazıl'ın yayınladığı "Büyük Doğu" dergisinin tiryakisiydim. O kadar ki bu derginin çıkacağını da, kapanacağını da bir hafta öncesinden rüyada görürdüm. Günlük gazeteleri, haftalık "Yeni İstiklal" gazetesini devamlı okurdum. Bu okuma hastalığı bende hala devam eder.

Sultan Selim Camii'nde imamlık yaptığım dönemlerde bir gün elime Adnan Adıvar'ın "Tarih Boyunca İlim ve Din" isimli kitabı geçti. Bin sayfadan fazlaydı. Kalın ve büyük boy bir kitaptı. Caminin müezzini Süleyman Gülderen kitabı elimde gördü. "Bu ne olacak" diye sordu, "okuyacağım" dedim. "Allah sana akıl, fikir versin! Bu kadar büyük kitap okunur mu?" dedi. Ve ben o kitabı üç gün içerisinde okuyup bitirmiştım.

Az bir maaş almama rağmen her gün birkaç kitap alırdım. Çocuklarım elimde paketle gelince yiyecek bir şeyler getirdiğimi sanarak sevinirlerdi. Fakat paket açılınca içerisinden yine kitap çıkardı. Bu halimden utanır olmuştum. Sonra artık kitapları geceleri getirmeye başladım. Epeyce kitabım olmuştu. Ama okuyordum, İstanbul'da da neredeyse her gün sahaflara uğrar güzel kitaplar getirirdim.

1975 yılında Hayra Hizmet Vakfı'nı kurup kütüphanemi oraya devredinceye kadar bu halim devam etti. Ondan sonra artık ben değil vakıf alıyordu.

İlkokul bile okumamıştım. Ama doymak bilmeyen bir okuma hırsı vardı. 1963 yılında bir arkadaşımın ortak bir saatçi dükkanı açmıştı. Bir gün tezgahın başında oturuyordum. O ara müşteri falan gelmemişti. Okumam gereken bir kitap açtım onu okuyordum. O sırada bir müşteri geldi. Benim tezgah başında kitap okuduğumu görünce "ilk defa burada görüyorum. Hem iş yapıyor, hem de kitap okuyorsunuz. Sizi tebrik ederim" deyiverdi.

FELSEFE BENİ ÇEKİYOR

Felsefeyle meşgul olduğum dönemde, karşıma Marksist Felsefe çıktı. Olayların yorumu açısından bana değişik geldi. Hegel'in "Diyalektik" mantığının pratiğe uygulanması dikkatimi çekti. Marks ve Engels'i okudum. "Marksist Felsefe'nin Temel İlkeleri"ni birkaç kez okudum. Fakat fikri bir çıkmaza girdim. Bunalıma düştüm.

İdealizm ve Materyalizm görüşleri arasında sıkıştım. Kaçınıcı sayısı olduğunu şu anda bilemiyorum, ama "oku" dergisinde bu halimi en güzel şekilde anlatan "Bana Bir Yol Gösterin" başlığıyla bir yazı yazdım. Kur'an-ı Kerim'le çok meşguldüm. Ondan aldığım mesaj ise ne idealizmle ne de Materyalizmle ilgiliydi. Ama ne denmesi gerektiğini bilmiyordum. Tekrar "Kelâma" döndüm ve yeniden bir daha, bir daha okudum.

Materyalistler "Düşünce beynin ürünüdür." Beyin madde-dir. Onun ürünü ise maddeden soyutlanmış, saf düşüncedir... Şu halde önce madde vardır? Sonra düşünce... Önce maddi olaylar gelir sonra onların sebebiyle onların ürünü olan düşünce doğar... Öyleyse madde öncedir. Madde ezeli ve ebedidir..." diyorlar.

Burada yeri gelmişken 1967 yılında "İslam'ın İlk Emri OKU" Dergisi'nin 66. sayısında yayınlanan bir yazımı sizlere aktarmak istiyorum.

Bana Bir (Yol) Gösterin!

Dünya yuvarlağı üzerinde, üç milyara yaklaşan insan topluluğu içerisinde bir ferd... Onları anlamak istiyorsanız, işte size çok küçük, cılız ve âciz bir insan, bir kişi...

Ben, bir Türk genciyim... Bu vatanın bir çocuğuyum... Şu anda üzerinde bulunduğum nokta, ruh ve mânâ dünyamın merkez noktası halinde parıltılar ve belirtiler gösteriyor... Eğer böyle ise, tam bir daire biçiminde beni kuşatan çizgi çemberi, namütenahi boşluk içerisine, namütenahi ışıklar dağıtan güneş misâli, Ya bütün yollar bende bitiyor, yahut, sonsuzluk içerisinde yok olmak üzere, benden başlıyor düşüncesini doğurmakta haklı görülmelidir...

Meşhur fakat, gerçekte mevhum ve meçhul Kaf dağının, mevhum ve meçhul Anka'sı gibi, dağın zirve noktasında bulunuyorum... Çevremde, bana doğru gelen tel tel, lif lif yollar. . Sonra aynı hal üzere benden uzaklaşan ve enginlere doğru uzanıp kaybolan uçsuz yollar...

Baş dönmeleri içerisinde kendimi bir çukurda buluyorum. Bir çukur ki, tam tersine döndürülmüş Kaf dağı... Bütün varlığımı sarsan, benliğimi yok eden, ürpertici, dehşet dolu korkunç çukur... Çukurun tâ dibinde mahpus ve mahsur kalmış birisi... Ben!.. Garib ve perişan Ben!.. Çizgiler hâlinde yukarıya doğru sayılamayacak kadar yollar... Yahut aşağıya doğru inen ve bende son bulan azap dolu yollar!..

Safha safha açılıp kapanan ruh dünyamda, şimdi bir çöl görüyorum... Güneş, çölden doğup çölde batıyor. Cılız ve titrek ışıklarıyla Ay dahi aynı yolun yolcusu olmaktadır. Gündüzleri ısı sıfır üstü yüz dereceye ulaşırken, geceleri ani bir düşüş halinde sıfır altı yüz dereceye inmektedir... Issız ve her (ân) korkulu bir zaman birimi şekline bürünüyor. Kuş uçmaz kervan geçmez bu yerde aç susuz ve uykusuz geçen ızdıraplı hayat, bir yol bulurum ümidiyle acılığını kaybediyor...

Kurtuluş ne kadar tatlı, kurtulmak ne iyi, ne güzel şeydir. Kurtulmak için çırpınmak, bir gün karşıma bir yol çıkar diye kıvrınmak, en acı hayat çilesini unutturan biricik yol...

"Arıyorum... Durmadan, usanmadan, bıkmadan arıyorum, kurtuluşa beni götürecek olan yolu... Ama çöl... Bitmiyor ki!.. Sonu gelmiyor ki!.. Arayış, gerçek arayış... Gerçeği arayış... İşte en büyük, en kutsî en ulvî dâvâ... Bu arayıştır ki, korkunç çölün bir yerinde, karşıma büyük bir site çıkardı... Koştum... Belki kurtuluş yolumu gösterecek birisini bulurum diye.

Siteye giren büyük yoldan yürüdüm... Sağıma soluma bakıyorum, ne başka bir yol var, ne de bir insan... Sessiz bir site. Ancak sağlam ve muntazam yapılmış binalar göze çarpıyor... Nihayet, yolum, büyük, ama çok büyük ve tam daire halinde bir salona erişti. Orta yerinde bir masa. Yuvarlak fakat tozlu,

önünde, bir de ayağının biri kırılmış sandalye duruyor. Etrafıma bakındım ve gördüm ki, salonun içerisi çepeçevre kapılarla dolu. Ne kadar da çok kapı?

Ne garip tecellî-i ilâhî!.. Ben bir yol ararım, karşıma binlerce yol çıkar... Bir kapı ararım, yüzlerce kapıyla karşı karşıya gelirim... Şimdi ben hangisine gideyim? Hangi kapıyı çalayım? Nereye gideyim? Kime sorayım? Yoksa geldiğim yoldan tekrar çöle mi döneyim? Söyle bana? Ey aklım!.. Nerde senin yol göstericiliğin, nerededir kuvvetin? Ey yıllarca göz nuru dökerek kafama, kalbime doldurduğum bilgilerim!.. Gerçek kurtarıcılık yaftasını taşıyan sen değil misin, ey ilim? Söyle bana, hangi kapıdan gidilir kurtuluşa? Şu anda ve şu hayat denilmeyen hayatta sana muhtacım!.. Söyle ne yapayım?

Başım öne eğilmiş halde, ne yapacağımı, nereye gideceğimi düşünürken, kulağıma derinden sesler geldi. Bunun üzerine, kalkıp kapıları bir bir yoklamayı ve kurtuluşa giden yolun kapısını bulmayı düşündüm.

Bir bir dolaştım, yokladım kapıları... Hepsinde başka başka âlem, çeşit çeşit hâdiseler gördüm. En son açtığım kapıdan içeri daha girer girmez karşıma bir piri fânî çıktı. Oturuyordu. Sakalları ve saçları dizlerine kadar uzanıyordu. Bana en acib gelen hâli. Beş dakikada bir durmadan değişiyor, sonra eski vaziyetine tekrar geliyordu. Bir bakarım her tarafı simsiyah olur, sonra tekrar bembeyaz hâle gelir... Ben onu hayret dolu bakışlarla seyrederken o, gür fakat ürpertici bir sesle sordu :

- Kimsin, ne için geldin?!

- Bir insanım. Ruhumda dolduramadığım bir boşluk var. Yıllardır ıstırap çekerim elinden. Bu yakıcı, eritici işkenceden kurtulmak ve tatmin edici bir yol bulmak emeliyle yollara düştüm. Taşlara sordum, ağaçlardan yardım diledim, hayvanlar dünyasını bir bir gezdim, sulardan, göklerden imdat istedim, kimse bu derdime bir devâ bulmadı. Hatta cevap dahi alamadım iniltilerime. Şimdi yolum buralara uğradı. Bana bir yol gösterin ki, bu dertten kurtulayım!..

- Buraya gelinceye kadar birçok kapı vardı, onları açıp gezdin mi? İçerisindeki insanların neler yaptıklarını gördün mü?

- Evet gördüm. Birinde canileri, birinde zânileri. Birinde hırsızları, birinde kumar oynayanları, birinde içki içenleri, birinde tesbih çeken, namaz kılanları, hâsılı her birinde olup biten yüzlerce hâdiseyi gördüm ve seyrettim...

- İşte o gördüğün insanlar senin gibi içinde, ruhunun tâ derinliklerinde doymayan, dolmayan bir boşluğu doldurmak üzere buraya gelen ve o gördüğün şekilde ihtiyaçlarını gidermeye çalışan kimselerdir. Şayet sen de onlar gibi bir hasta isen, onlardan hangisini istersen git ve orada derdine deva bulmaya çalış!..

- Ey ulu kişi!.. Ey pîr. Ben neredeyim, kiminle görüşüyorum ve siz kimsiniz?!...

- Benim ismim zamandır! Bazen geceden, bazen de gündüzden geçerim. Onun için bir siyah bir de beyaz olurum. Bu gördüğün site dünyadır. İçindekiler ise her biri ayrı bir kapının kulu, başka bir yolun yolcusu, halinde yaşayan insanlardır...

- Ey zaman isimli pîr... Gördüm ki, içerdeki hepsi, ruhlarında meydana gelen boşluğu doldurmak ve onun verdiği ızdırabı, dayanılmaz sancıyı dindirmek için çeşitli tatmin yolları üzerindeler. Lâkin benim derdim, bu tür geçici, fânî tatmin usulüyle denecek gibi değil. Ben öyle bir yol arıyorum ki, sonunda sonsuzluk bulunsun. Ruhumun iniltilerini ebediyyen dindirsin... Hakikî ve ulvî gayeye eriştirsün ve ruhum bir daha, dolmayan bir boşluktan âzâde kalsın!..

- O halde ey insanoğlu; sen, İslâm'ı, haliyle, kaliyle, hakikati ile yaşamağa muhtaçsın!.. Sana kitaplar, hitaplar değil, yaşamak lâzım. Bunun tek sırrı, İslam'a teslim olmaktır. Bunu yap, çünkü senin yolun ancak bu olabilir...

Şimdi söyleyin bana ey dostlar!.. İçinizde İslâm'ı hakikatiyle yaşayan birini tanıyor musunuz? Bütün varlığıyla İslam'a teslim olmuş birisini biliyor musunuz? Bana ancak gideceğim yolu o gösterebilir. Yoksa bütün ömrümce kulaklarınızda uğuldayacak şu sesi duyacaksınız :

- Bana bir "yol" gösterin!!!...

(Bkz.: "İslam'ın İlk Emri OKU" Dergisi, Sayı:66, yıl:1967)

İdealistler ise bunun tam tersini söylerler. "Önce düşünce, saf düşünce, maddeden soyut halde düşünce vardır, sonra o düşünce maddeyi meydana getirir. Öyleyse düşünce önce madde sonradır." Diyerek ona zıt bir görüş ileri sürerler. "Düşünce maddeye dönüşür. Şu gördüğümüz varlıklar, bizim kafamızda bulunan düşüncemiz olarak vardır. Bizde düşünce yani fikir denilen şey olmasa bunlar olmaz" gibi görüşlerle idealistler, Materyalistleri reddetmeye çalışırlar.

İşte ben bu ikisi arasında sıkıştım. Bunların bir yanlışlarının olabileceğini, tesbit ve yöntemlerinde bir hatanın olabileceğini düşündüm ve aradım. Tam iki yıl bu bunalım sürdü. Sonra, Allah'a şükür ki düğümü çözdüm.

Gecem, gündüzüm, saatlerim hep böyle geçti. Uykularım kaçtı. Organizmada bozulmalar başladı. Kendimden korkmaya başladım. Bir gün Mengene'deki evimizin izbesindeyim. Bahçede abdestimi aldım. Kollarımı silerken izbeye indim. O anda düğüm çözüldü. Müthiş bir nara attım. Ve "buldum! Çözdüm!" diye hem bağırıyorum hem de odanın içinde zıplıyorum. O sırada annem heyecan ve korku dolu bir tavırla koştu, beni tuttu. "Ne oldu Oğlum! Delirdin mi, ne yapıyorsun?" diye bağırdı. Rahatlamıştım. Dinlenmiştim. Gözümün önü açılıverdi. Yepyeni bir ufuk

doğdu. Aradığımı bulmuştum. Cenâb-ı Hakk'a sonsuz şükürler olsun.

Burada söz biraz uzayacak belki, ama hiç olmazsa biraz açmakta fayda var. Materyalistler insanın beynini esas alıp, düşünceyi onun ürünü bilirler. Beynin maddi olmasını delil getirirler. Peki, beyni kullanan kim? Önümüzde beş dakika önce ölmüş adamın beyni de, ağzı da, dili de duruyor!.. Ama o sapasağlam duran beyin düşünce üretmiyor!.. Madem "düşünce" beynin ürünüyse şimdi neden üretmiyor?

İdealistlere de soruyorum. "Eğer madde, mananın eseri ise, yahut düşünce, yahut ruh, maddeyi üretiyor ise, bu ölmüş adamın beyni, vücudu neden durmuş? Biraz evvel düşünen, konuşan, hareket eden kimdi, neydi, nereye gitti?"

Bunların her ikisi de yanlış ve çok ciddi bir çelişki içerisindedirler. Bunların insana bakışları yanlıştır. Evreni, varlık ve olayları yorumlama metodları hatalıdır.

İnsan bir bütündür, ruh ve beden bütünüdür. "Ruh x beden", yahut "beden x ruh" eşittir: İnsan! Eğer insanı böyle bir "bütün" olarak ele almazsanız, onu ve onun ürettiği düşünce, hareket ve işi anlayamazsınız. İnsanda ruh ve beden birlikte düşünmek zorundadır. Buna "Tevhid" denir. "Vahdet" denir. Şu halde insan ne ruhsuz bir maddedir, ne de maddesiz bir ruh... Ruhsuz beden durağan olduğu gibi, bedensiz ruh da durağandır. Birbirine o derece bağlıdır ki, ikisi birlikte olmazsa "insan" olmaz. Onda öncelik sonralık ayırımı yapılamaz.

Şu halde insandan kaynaklanan bir iş önce duygu, sonra düşünce, sonra plan-proje ve sonra maddi unsurlardan oluşan bir eser olur. Yani insanın ortaya koyduğu her eserde dahi insanın bu yapısı görülür, örneğin: Bir makine: bu makinanın varlığında, insanın ruhunun ve bedeninin etkisi birlikte bulunur. Karşımızdaki bir makineyi incelediğimizde onda hem maddeyi görürüz hem de düşünceyi. Yani hem maddeyi görürüz, hem de o maddeyi meydana getiren bilgiyi ve düşünceyi...

Karşınızda gördüğünüz bir binayı, inceleyiniz. Onda belli bir şekil ve suret görürsünüz. Ama o suret ve şekil bize aynı anda kendisini o hale getiren bilgiyi, düşünceyi de anlatır. Şu halde insan kendisi nasıl bir "bütün" ise, yani, ruh ve beden bütünü ise, ortaya koyduğu her iş, olay ve eser de aynıdır. Her ikisinin tek başına etkisi hiç bir eşyayı ortaya getiremez. Beden olmadan ruh, ruh olmadan beden bir iş göremez. Eserlerdeki hesaplar, kitaplar, güzellikler, şekiller vs. in ortaya çıkması, ancak bu iki unsurun "bütünlüğünün, vahdetinin, birliğinin sonucudur."

İçerisinde insanın da dahil olduğu, içinde yaşadığımız bu evren, bir eserdir. Bu eseri bu şekle getiren birisinin olması zaruridir. Biz buna "Allah" diyoruz. Bu Allah, ne ruhtur, ne manadır, ne düşüncedir, ne de maddedir. O bir bütündür. O'nun alemine "Vahdet âlemi, tevhid âlemi" denir. Evreni yorumlarken iki ayrı açıdan bakmak yanlıştır. Tevhid inancına aykırıdır. Evrenin, varlığını, yokluğuna tercih ederek onu bu şekil ve surette ortaya koyan zatın aslını bilmesek te, eserinden O'nun "Vahdetine, tevhidine" gitmemiz gerektiğine inanıyoruz.

Bu prensibe ulaşamayanlar, daima çelişkiler içerisinde, bulanık bir hayat içerisinde bocalayıp duracaklardır.

"Benim, insana, sosyal açıdan bakışım da yükselme oldu. Felsefî açıdan ona işçi-işveren ayrımı yaparak bakanlar olduğu gibi, inanan-inanmayan açısından bakanlar da oluyor. Irk ve soy ayrımı yapanlar, bunların karışımından oluşan "halk" ayrımı açısından bakanlar da vardır... Beni en çok tedirgin eden düşünce yapısı da bu oldu. Bu parçalardan, gruplardan birisini kabul edip diğerini yadsımayı içime sindiremiyordum. İçine düştüğüm bunalımın, bir bakıma özünde bu vardı.

Heyecanla "buldum" diye bağırdığımda ben, sosyal olgu açısından da "insan bütünü" ne ulaşmıştım... Kâinata Allah'tan gayri hiç bir şeyin parçasız, bölümsüz, bölünmesiz, yani inkıtasız olmadığını, ancak her şeyin kendi cinsi içerisinde bireylerden ve gruplardan oluşan bir "bütüne" ulaşması lazım geldiği düşüncesine ulaşmıştım. İnsanın fert, aile, grup, cemaat, soy-sop açısından parçalara sahip olsa da, yine insan olduğu ve dünyada tüm

yaşayanları ve ölenleriyle, geçmişleri ve gelecekleriyle bir "insan bütünü" oluşturduğu düşüncesine ulaştım... İşte o zaman artık rahatladım... Bu andan itibaren de sistemimi, hayatımı, düşünce temellerimi bunun üzerine oturttum... Yaptığım bütün çalışmalarımın altında "ayırimsız bütün insanlar" vardır. Bu "Rahmaniyet" e bağlı bir anlayıştır. Yani, bu anlayış Allah'ın "Rahman" sıfatının ifadesidir. Hz. Muhammed'in gönderiliş gayesidir. "Biz seni bütün insanlara-âlemlere gönderdik" ayetinin hikmetidir. Yani, her türlü parçaya, grup ve zümreye rağmen insan fert olarak da toplum olarak da bir "bütün" dür.

"Deryayı ırmaklar besler!"

"Deryalar damlalardan oluşur!" Fakat o bir "su" bütünüdür. Ama acısı, tatlısı, tuzlusu vs. olabilen bir "bütün"... İnsan da böyledir. İnsanı gruplar, parçalar halinde görmek, Şeytanın işidir, onu parçalardan oluşmuş bir "bütün" olarak görmek ise Rahman'ın işidir. Benim felsefem, düşüncem ve dünya görüşüm budur. Düşündüğüm toplum düzeni buna uygun olarak hazırlanmıştır.

ASKERLİK HAYATIM

İki yıllık askerlik devresinde birkaç önemli hatıramı nakledeyim de artık bu dönemi kapatalım.

Ankara'nın Çubuk ilçesinde, 2. Ordu 8. Kolordu'nun 28. Tümen'ine bağlı, 230. Piyade Alayı kışlasındayız. Yıl 1954. Acemi erat toplandık. Herkesin tahsil durumunu tesbit ediyorlar. Başımızda bir Teğmen var. Bu Teğmen "içinizde ilkokulu bitirenler şuraya, ortaokulu bitirenler şuraya, liseyi bitirenler de şuraya" diyerek herkesi ayırdı. Tahsilli olan-olmayan belli oldu. Fakat, sadece ben kaldım. Ben ilk, orta, lise şeklinde bir tahsil görmedim. O şehirli aile çocuklarının ulaştığı mutluluk. Biz, köy çocuklarının ki ise sadece çobanlık...

Ben tek başıma kalınca sordu "senin tahsilin yok mu?" deyince "Hayır efendim!" dedim. Bak, asker, "senin, tahsilim yok dediğine inanmıyorum. Sen, gizliyorsun" dedi.

"Peki! Sen, sivil hayatta ne yapıyordun? Ne işle meşguldün?" diye sordu. "Ben hafızım, imamlık yapıyordum, komutanım!" dedim. "Okuma yazman var mı?" dedi. "Var Komutanım, yeni ve eski Türkçe'yi hem okur, hem yazarım" dedim. "Ben, demedim mi?" Bundan daha iyi tahsil olur mu? Sen, şu liseli olduğunu söyleyenler arasına geç bakayım" dedi.

Bölüklere dağıtıldık. Ben 1. Tabur 4. Bölüğe düştüm. Acemi eğitimi yapıyoruz. Benim derslerde ve eğitimde gösterdiğim başarı dikkatleri çekiyordu. Hafız olduğumu Bölük Komutanımız dahi öğrenmişti. Bir kış günüydü. Diz boyu kar ve çok sert bir soğuk vardı. Eğitime çıktık. Bölük toplandı. Bölük Komutanı Ömer Yüzbaşı Ankara'daydı. Yardımcısı bir Teğmen'di. Beni çağırdı. Korkmuştum. Bir asker selamıyla karşısına durdum. Bana "Evladım, sen koğuşa git. Kur'an oku. Bizim de geçmişlerimize gönder" dedi. Dediği şekilde yaptım. Bu olayı hiç unutamıyorum. O zattan Allah razı olsun.

Acemi eğitimi bitmişti. Bölüklere dağıldık. Ben Havan Bölüğü'ne düşmüştüm. 81 mm.'lik havanlar vardı. Katırlarla taşırıldık. Bir süre katır tımar ettik. Sonra imtihana girdik ve onbaşı olduk. Askerde ilk Ramazan ayı geliyordu. Bizim bölük komutanımız Yüzbaşı Vedat Tuğcu'ydu. Aynı zamanda Emir Subayı olarak, karargahta bulunuyordu. Beni istemiş ve "acele gelsin" demiş. Vardım.

"Evladım, sen hafızdın, değil mi?" Ben "Evet Komutanım" dedim, "şimdi seni Alay Komutanına götüreceğim. Sorduklarına iyi cevap ver" dedi. Alay Komutanı'nın odası hemen bitişiğindeydi. Kapıyı vurdu, içeriye girdi. "Askeri getirdim, komutanım" dedi.

Yüzbaşının bana anlattığına göre, Alay Komutanı, Ramazan Ayı'nda askere teravih namazı kıldırabilecek birisini sormuş. O da kendi bölüğünde bu işi yapabilecek birisinin olduğunu söyleyerek beni çağırmış.

Alay Komutanı'mız Yarbay'dı. Adı Muammer Ülgen'di. Bu zat 27 Mayıs 1960 Askeri hareket sonrası Malatya Valisi olmuştu.

Bir kaza sonucu vefat etti. Çok iyi bir insandı. Gerçekten imanlı birisiydi. Allah rahmet eylesin.

Komutanın odasına girdim. "Nerelisin evladım?" Dedi. "Konya'lıyım, komutanım" dedim. Ooo Çok iyi, ben de Konya'lıyım. Kuleli Askeri Lise'sini orada okudum. Konya'yı çok sevdim. Onun için ben de Konya'lıyım" dedi.

"Adın ne senin?" Dedi. "Hüseyin Varol komutanım" dedim. "Hafız mısın?" "Evet, komutanım!" "İmamlık yaptın mı?" "Yaptım, komutanım" dedim.

"Bak çocuğum Ramazan yaklaşıyor. Bu eratin oruç tutması ve teravih namazı kılması lazım. Seni bu iş için görevlendiriyorum. Yanına güzel okuyanlardan üç hafız daha bulacaksın. Namazdan önce mukabele okuyacaksınız. Sırayla birer gün okursunuz. Yemek sahurda yenecek. Oruç tutmayanlar artandan yiyecekler. Eğer sağ olursam ve burada kalırsam, bu alaya elektrik getirdim, hamam yaptırdım, bir de cami yaptıracağım. Şu anda cami olmadığına göre namazı nerede kılabiliriz?" Dedi.

Çubuk ilçesine giden yolun sağında taburlar, solunda da karargah vardı. Karargahın karşısında taburlara girerken bir yol vardı. Ortasında büst, sağında ve solunda iki çayırılık vardı. Solundaki çayırılık hem geniş hem daha temizdi. Orasının bu iş için uygun olduğunu söyledim. Çok uygun buldu. "Ama" dedi. "Tam kiblemizde büst var, ne yapacağız?" dedi. "Komutanım" dedim. Namaz esnasında üzerine bir bayrak örteriz. Sizin, merasimlerde üzerinde konuşma yaptığınız kürsüyü de mihrap yaparız olur, bir sakıncası yoktur" dedim. Çok heyecanlandı ve "Bravvvo" dedi. "Şu andan itibaren oradan gelip-geçmeyi yasaklıyorum. Etrafını çitle çevireceğim. O güne kadar tertemiz olacak. Sen hemen göreve başla" dedi.

Çıktım. Bölük komutanıma uğradım, içerideki durumu anlattım. Çok memnun oldu. "Seni tebrik ederim, çocuğum. Hayırlı olsun, şimdi sen bu alayın imamısın" dedi.

Alay komutanının dediği aynen gerçekleşti. Çok neşeli, rahat huzur içerisinde bir Ramazan geçirdik. Bayramdan birkaç gün

Önce komutan beni tekrar çağırdı. Bana "Evladım, bayram namazına ben de geleceğim, Alaydaki tüm Subayları da mecbur tutacağım. Eratla beraber bayram namazını kılacağız. Herkes bölüğüne dönecek. Saat:10:00 da Bölük komutanları başlarında, her bölük burada bir masanın arkasında duracak, biz de onları bayramlayacağız. Sen hem namaz, kıldıracaksın hem de güzel bir hutbe okuyacaksın, hazırlıklı ol" dedi.

Dediği şekilde oldu. Namazdan sonra bir masa üzerine çıktım hutbe okudum. Çok duygulu bir hutbe oldu. Komutanlar dahil oradaki bulunan herkes ağlaştık. Saat 10:00 da herkes yerini aldı. Alay komutanı yanına üç tane tabur komutanlarını aldı, beni de çağırdı. Onlar komutanlar, ben de Alay İmamı olarak başlarında bölük komutanları, tüm bölükleri bayramladık... Güzel bir hoparlör teşkilatımız vardı. En sonunda ben bir Kur'an okudum, kısa bir dua yaptım ve merasim bitmiş oldu.

Bu hadise 1955 senesinin Ramazan'ında olmuştu.

20 Mayıs 1996 günü. Hacı Hasan Camii'nde namaz kıldır-dım. Arkasından aşır okudum. Kalktım giderken orada asker arkadaşım Kalaycı Hasan'a rastladım. Halini hatırını sordum. Bana "Hocam, o Ramazan'ı ben hiç unutamıyorum. Neydi o günler?" Diyordu.

Ertesi yıl, yani 1956 Ramazan ise bunun tam tersine çok acı geçti. Alay Komutanımız Ankara Merkez Komutanı oldu, gitti. Yerine Albay Fazıl Çiloğlu geldi. Kur'an-ı ayakları altında çiğneyen birisiydi. Gece gündüz içiyordu. Ramazan'ın ikinci günü sarhoş kafayla alarm vurdu ve askeri gece yola çıkardı. Bazı komutanların dayatması üzerine vaz geçti.

Eh, Allah'ın kulları işte böyle. Kimisi Ramazan'a nasıl bakar, diğer kimisi nasıl bakar. Ne diyelim? Hayat bu...

GÖREVLER BAŞLIYOR

Buraya kadar anlattıklarım benim yetişmemle ilgili, alt-yapı oluşturan okumalar, çalışmalar ve tecrübelerdir. Bundan sonra anlatacaklarımsa hem yetişme hem de yetiştirme dönemimdir.

Hayatımın bundan sonra anlatacağım bölümünü birkaç boyutta ele alarak anlatmak zorundayım. Değilse olaylar birbirine karışacak, anlaşılması zorlaşacaktır.

Önce resmi olan olmayan görevlerimi anlatmak istiyorum. Çünkü gününbirlik hayatımızı devam ettirebilmek için elbette bir gelir kaynağına ihtiyaç duyulur. Bizim de gelirimizi sağlayacağımız bir başka mesleğimiz yoktur. Yetişme durumumuz itibariyle cami görevlisi olmamız bir bakıma zaruri olmaktadır.

Hafızlığa çalıştığım dönemde Büyük Kumköprü'deki "Hasta Mehmet Camii"nde müezzinlik yapmaya başladım. Bu görev resmi değildi. Mahalle halkının verdiği basit bir ücretle iki yıl kadar devam etti.

Sonra Mengene Camii'nde imamlik yapmaya başladım. Mahalle halkından Kavaklı köylü Ahmet Ağa'nın evinde oturdum. Bir yıl kadar da orada görev yaptım. O sıralarda İstanbul'a gittim. II.Mahmut tarafından yaptırılmış olan Tophane Nusretiye Camii'nde görev için imtihana girdim. Kazandım. Caminin meşrutasında kalıyordum ve camide zaman zaman müezzinlik yapıyordum. Beyoğlu müftülüğü oradaydı. Müftü efendi benim okuyuşumu beğendiği için, oraya tayinimi emretmiş. Bunun üzerine, yaşı 18'e girmediği için 3 ay kadar gayri resmi görev yaptım. Yaşı 18'e girer girmez evraklarım tamamlandı ve resmen müezzin oldum. Bir sene görev yaptım. 1953 yılı ortalarında Konya'ya döndüm. Konya'da Aziziye Camii Müezzini merhum Mehmet Şimşir Hoca Efendi, öğle ve ikindi ezanlarını okumak üzere bana görev verdi, İstanbul tavrıyla orada ezanlar okurdum. Cemaat ve cemiyetin takdir ve tebriklerini kazandım.

O esnada Çiçekçiler Mescidinde üç vakit yani akşam, yatsı ve sabah namazlarını kıldırmak üzere, mahalleli tarafından görevlendirildim. Bu durum 1954'ün Ekim ayında askere gidinceye kadar devam etti. Askere gittim. Askerlikteki olayları yukarıda anlatmıştım. Burada konuyla ilgili bir hatıramı anlatmak istiyorum.

Hasan Küçükbaşçı ile ben sivil olarak, sevk evraklarımız yanımda Ankara'ya gittik. Bir pazar günüydü. Hacıbayram Ca-

mii'ne öğle namazını kılmak üzere vardığımızda, gördük ki, müezzin, minarenin önünde duruyor. Arkadaşım bana "şu müezzin-den izin isteyim de şurada bir ezan oku" dedi. "Peki dedim" vardık. Selam verdik ve o söyledi. Adam şöyle bir baktı. "Okuyabilir misiniz, nerelisiniz?" dedi. Konya'lı olduğumuzu söyledik. Fakat, o zat reddedemedi. Ama güvenemedi de. Zoraki de olsa "Peki" dedi. Minareye çıktım. Vakit gelmişti. Ezana başladım. Güzel bir ezan okudum. Arkadaşım anlatıyor. "Sen ezana başlayınca, müezzin minarenin dibinde volta atmaya başladı. Bir taraftan da "yok, hayır, bu ezanı Konya'lılar nerede okuyacak, mümkün değil" diyordu. Ama hayranlığını da gizleyemiyordu."

Ben, indim, kucakladı, tebrik etti. Nereye gittiğimizi, nerede okuduğumuzu sordu. Anlattım. Sonra içerde bütün vazifeleri bana yaptırdı ve sonunda da bir Kur'an okuttu. Asker arkadaşım Hasan Küçükaşçı hala onu söyler dururmuş!...

Askerden geldim. Gelir-gelmez Çiçekçiler Mescidinin cemaati beni tekrar istediler. Onlara "Artık ben resmi bir görev almak zorundayım. Eğer burayı cami yaparsanız burada görev yaparım" dedim. Tamam, dediler ve hemen mescidi yıkıp güzel bir camii yaptılar. Kadro aldılar. Onlar bu işle uğraşırken. Ben Kur'an Kursunda fahri görev aldım. Oraya devam ediyordum. Yıl 1957 idi. 1958 yılının başlarında Çiçekçiler Camiinde resmen göreve başladım.

O sırada Konya Müftüsü Abdullah Efendi idi. Hasta Mehmet Camiinde de Cuma hutbelerini okumak üzere görevlendirilmiştim. Bu camide cuma kılınmaya başlayınca artık kendi camime beş vakit devam ediyordum.

O yıllarda isteyen iki görevi birden götürebiliyordu. Hem imamlık hem Kur'an Kursu Hocalığı devam ediyordu. Konya İmam Hatip Lisesi'nde Kur'an Muallimi olan merhum Hakkı Özçimi Hocam ayrılmış. Yerine bir hoca arıyorlarken bana söylediler. Okul Müdürü Bekir Elam bir dilekçe vermemi istedi. Verdim. Beni Müftü Abdullah Efendiye gönderdi. Elime bir de mektup verdi. Mektubu Müftüye verdim. Okudu. "Otur bakıyım hafız"

dedi. Oturdum. Bir Kur'an okuttu. Tecvid sordu. Kimde okuduğumu sordu. Hepsini cevapladım. "Hafız evladım, daha gençsin. Büyük bir okula Kur'an Hocası olacaksın. Bu konuda çeşitli kitapları oku, ilmini artır. Gelecekte bu hususta ehil birisi ol" diyerek tavsiyelerde bulundu ve bir yazı ile beni okul müdürüne gönderdi. Müdür yazıyı okudu. "Tamam hafız" dedi. Seni göreve başlatalım. İlkokul diploman var mı? dedi. "Hayır, yok" dedim. "Falan okulda her ay imtihan yaparlar. Oraya müracaatta bulun, imtihana gir ve bir ilkokul diploması getir" dedi. Konya İmam Hatip Okulu'nda, 1957-1958 ders yılının ikinci döneminde göreve başladım.

Diplomayla ilgili bir hatıramı da anlatmam lazım. Allah'a şükürler olsun ki Kur'an-ı Kerim, hayatımın her safhasında benim imdadıma yetişti. Burada da öyle oldu.

"İmtihana girdim. Fakat ilkokul okumadığım için matematiğim zayıftı. Soruların hepsini tamam cevaplamışım. Ama hesap neticesini yanlış yazmışım. Beni içeriye çağırdılar, imtihan kağıtları içerisinde en tertipli düzenli kağıt benimkiymiş. Ama hesap neticesi yanlışmış. Kadın erkek 7-8 tane öğretmen var. Ben ayaktaayım. Yanımda da ayakta bir bayan öğretmen var. Müfettiş bana sordu. "Bu diplomayı ne yapacaksın?" "Efendim, İmam Hatip Okulu'na Kur'an öğretmeni olacağım. Oradan istediler" dedim. "Sen Kur'an okumayı bilir misin?" "Evet, bilirim" dedim. Baş öğretmene döndü. "Sor bakalım, sayın hocam, bir şeyler sor!" Dedi. Baş öğretmen başladı.

- "Kur'an-ı Kerim kaç sure?
- 114 sure efendim.
- Kaç cüz?
- 30 cüz efendim.
- Bir cüz kaç sayfa?
- 20 sayfa efendim. Bir cüz kaç hizib?
- 4 hizib efendim.
- Kur'an-ı Kerim kaç sayfa?
- 600 sayfa efendim.
- Kur'an da kaç tane besmele var?

- 113 besmele var efendim.
- Kaç tane secde ayeti var?
- 14 tane secde ayeti var efendim.
- Kur'an-ı Kerim kaç ayet?
- 6236 ayettir efendim.
- Bunların hepsi senin kafanda mı?
- Evet efendim" dedim. Bu arada benim yanımdaki bayan

öğretmen elini kafama koydu ve "Hocam bu kafa çok sağlam bu delikanlıya diplomasını verin" dedi. İlkokul diplomasını alırken dahi Kur'an imdadıma yetiştii. Ümid ediyorum ki, ahirette de yetiştirecektir. Bi iznillah...

Okulda göreve başladım. 1962-63 ders yılı itibariyle kadrolu hocalar gelince ben ayrıldım. Böylece orada 5 yıl kadar öğretmenlik yaptım.

Cemaatten birisiyle bir ihtilafa düştüm. O nedenle Çiçekçiler Camii'nden, Ulırmak Burhandede Cami'ne geçtim. 1959 da Çiçekçiler Camii'nde görevli olduğum sıralarda evlendim. Aynı zamanda İmama Hatip Okulu'nda da göreve başladım. Fakat, ailede şiddetli geçimsizlik başladı. Ne yaptım önleyemedim. İlk çocuğum Tahsin doğdu. Çocuk da geçime vesile olmadı. 1959 yılı ortalarında ayrıldım, ikinci çocuk anasının üzerindeydi. Kız oldu. Kızım Fatma Zehra dünyaya gelmişti. Orada vazife yaparken 1961 yılında tekrar evlendim. Hacı Mehmet Atçeken'in kerimesiyle kurduğumuz evlilik hayatı hamdolsun devam ediyordu. Ondan da iki oğlum bir kızım oldu. Şu anda üç oğlan iki kız olmak üzere 5 çocuk babasıyım.

Burhandede Camii'nde on sene görev yaptım. Bu arada camiinin bitişğinde yapılan Kur'an Kursu'nu da birkaç yıl devam ettirdim. Okul öğretmenliği 1963 yılında sona erdi. Fakat Kur'an Kursu devam etti.

Burhandede Camiinden. Sultan Selim Camii'ne geldim. Sene 1969 du. Yine burada camiye yakın bir kurs olan İrfaniye Kur'an Kursunda öğretmen ve idareci olarak görev yaptım. 1973 yılında oradan ayrıldım. Haftada bir cuma günü öğleden sonra kadın Kur'an Kursu hocalarına Kur'an dersi vermeye başladım.

Bu da uzun süre devam etti. Müftü Mehmet Ulucan Merhum değişince, ben de işi bitirdim. Sultan Selim Camii'nde de on sene görev yaptım. 1979 senesinde oradan Kapu Camii'ne nakledildim. Müddetim dolmuştu. Vazifeye devam etmem zorlaştı. Durmadan ev değiştiriyordum. Büyük oğlumun evlenme zamanı gelmişti. Hem onu evlendirmek, hem de daha serbest olmak istiyordum. Müftüler ve Müftülük personeliyle de geçinemez olmuştum. 1982 yılında emekliye ayrıldım. Şimdi yine imamlık yapıyorum. Ama bir camiye bağlı olmadan...

Buraya kadar hayatımın ekseni diyebileceğim önemli bir boyutunu açıklamış oldum. imamlık görevi bana pek çok yönden faydalı oldu. Hafızlığımı korudum. Maişetimi temin ettim. Bol zamanım olduğu için çok okuma fırsatı buldum. Sosyal ve kültürel çalışmalara bol zaman ayırabildim. Halkla çok yakın ilişki kurabildim. Yaptığım diğer çalışmalarda son derece rahat hareket edebilme imkanı bulmuştum.

EKONOMİK ÇALIŞMALAR

Çocuklar çoğalınca imamlık maaşım yetmiyordu. Çok kitap alıyordum. Ta çocukluğumdan ve İstanbul'da okuduğum yıllardan beri almak ve okumak bende yerleşmiş bir hastalıktı. Zekat - fitre almazdım. Iskat-ı Salat diye bilinen cinsten paralar almazdım. Sadece imamlıktan ve kurs hocalığından elime ne geçiyorsa onunla yetiniyordum.

Bu arada ideoloji olarak İslam Hukuku'nun toplum hayatına geçmesi ve hakim olması düşüncesi bende, bir mefkure ve bir ideal olmuştu. Hayatımın her anına nüfuz eden bu düşünce aynı zamanda benim tüm ekonomik çalışmalarımın da mihverini oluşturmuştu.

"İslam namına, Allah için, insana hizmet" şeklinde formüle ettiğim bu düşüncenin önce çevreme sonra giderek topluma yayılmasını istiyordum. Bunun için bazı ekonomik çalışmalara teşebbüs ettim. Bazen siyasi denebilecek çalışmalara girdim. Eğitim-öğretim, sosyal ve kültürel çalışmalar yaptım. Pek çok gencin yönünü doğrulttum, yöntemini belirledim. Fakat, gördüm ki bu

çalışmaların etkili olabilmesi için ekonomik bir gücün elimde olması lazım. İşte bu düşünceyle bir ortak bulup saatçi dükkanı açtım. Sanıyorum "Hür Saatçi" unvanıyla açtığım bu işin tercihinde, tâ çocukluğumda taşla ezdiğim kol saatinin etkisi vardır. İmam-Hatip okulundaki görevimden ayrılmadan altı ay kadar önce bu işyerini açmıştım. Okuldan ayrılınca oraya ağırlık verdim. 1963 yılları başındaydı. Hem Burhandede Camiinde görev yapıyordum, hem saatçilik yapıyordum, hem de kitap okuyordum. Sene 1968'lerin sonuna doğru ayrıldım. Ortağımın benden habersiz yapmış olduğu bir tasarruf bende güven sarsılmasına neden oldu, ayrıldım. O günün parasıyla 15.000 TL. alacağım vardı. Onu da aylık 500 liralık taksitlere bağlayıp çekildim.

SUN'İ ALTIN YAPMA ÇABASI

"İslam Namına Allah için İnsana Hizmet" düşüncesini gerçekleştirebilmek için çabalarımız sürüyordu. Bu ve benzeri ideallerin neticelenmesi için, maddeye, paraya ihtiyaç vardı. Bu parayı bulmanın yolları vardı elbet. Hem de çok kolay yolları vardı. Fakat biz o yollara tevessül etmek istemiyorduk. "Zor olursa olsun ama, helalinden olsun" diyorduk.

Ulurmak Burhandede Camii'nde görevli iken, oraya yakın bir evde oturan Aşık Tahir amca diye birisi vardı. Eski Konya halkından bir zattı. Aşık Şemi'den bize çok şiir okurdu. Kendisinin de özlü şiirleri vardı.

İşte bu Aşık Tahir amcanın elinde bir kitap varmış. O kitapta altın yapma formülleri bulunuyormuş. Bizim arkadaşlarımızdan Şih Usta, onunla çok iyi dost oluyormuş.

Lâkin, Aşık Tahir amca kitabı gösteriyor fakat vermiyormuş. Kitap Osmanlıca ve içerisinde Arapça metinler de varmış. Bunları bize Şih Usta anlatmıştı. Usta bize "eğer o kitap elimizde olsa, biz bu işi yaparız ama Aşık Tahir o kitabı vermiyor" dedi.

Ben dedim ki, "Şih Usta, sen o kitabı iste ve deki, Amca bana bu kitabı ver, akşam evde okuyayım sabah ta erken getireyim" de... Ben size yatsı namazını kıldırıp geleyim, o kitabı sabaha kadar yazar bitiririm. Sen de sabah götürür verirsin. Aşık

Tahir amca hiç bir şey sezmez" dedim. Ne yapalım yani, bunu söylediğim zaman fotokopi makinası yoktu ki. Benim söylediğim olay 1960'lı yıllarda oluyordu. El ile yazmaktan başka çaremiz yoktu. O kitap ta yazmaydı zaten.

Neyse Şih Usta planı uyguladı ve kitap geldi. Dört arkadaş Şih Usta'nın evinde toplandık. Siyah kaplı bir deftere yazılmış orta boylu bir kitap formatında. 150 sayfaya yakın Osmanlıca, bazı yerleri de Arapça idi. Fakat iyi yazılmış, rahat okunuyordu.

Önümüzde bir masa, ben de dizüstü oturdum ve "Bismillah" deyip başladım. Hakikaten sabah namazına yakın yazdım bitirdim. Evlerimize dağıldık, yazdığım defteri ben götürdüm. Onu birkaç gün inceledim. İçerisindeki formülleri ve onların nasıl uygulanacağını anlatıyor. Hangi eczaları temin edeceğimizi belirtiyor. Bunları arkadaşlarla da karşılıklı görüştük ve malzemeleri bulmaya ve yaptırmaya karar verdik.

İsimleri çok değişik eczalar vardı. Onları da Osmanlıca olan Kamusu'l-A'lam'dan bulduk. Çünkü gümüşün, altının, civanın isimleri ile benzeri maddelerin isimleri de tamamen değişikti. "Gümüş bürâdesini civa ile Salaye taşında karıştıracaksınız, ateş üzerinde bir potada kaynatacaksınız" diyordu.

Gümüşü bildik peki "bürâde" neymiş? O da gümüş tozuymuş. Bunu gidip birisinden isteyemedik. Kendimiz yaptık. Şöyle;

1960 ihtilalini yapanlar, tedavüle gümüşten yapılmış 10 liralık sürdürdüler. İçerisine başka bir madde karıştırmamışlar. Saf gümüşten bir on lira. Biz bu on lirayı aldık, mengeneyle sıkıştırıp, ege ile toz haline getirdik. Birkaç gün uğraştık, diğer eczaları da hazırladık.

Yine bir gün, Şih Usta'nın evinde yukarı katta, gazyağı ocağının üzerinde, potada bunları kaynattık. Sabaha kadar uğraştık. Arkadaşımız Celâleddin İren dayanamadı, o gitti. Ustayla ben işi bitirdik. Sıvı bir madde oluştu, onu küçük bir şişeye koyduk. Fakat bu esnada biz zehirlenmişiz. Allah'tan ki, evin tavanı hasır olduğu için kurtardık. Eğer evin tavanı beton olsaydı, bizim

kurtulmamız mümkün değildi. Ben camiye gidemedim, orada biraz yattım ve eve geldim. Lâkin üç ay süreyle diş etlerimden ve bıyıklarımın cıva kokusu geldi ve tabii ki dişler öldü.

Şişeye koyduğumuz o sıvı yeşil bir renk aldı. Parmağımızdaki gümüş yüzüğü ona batırdık, yüzük altın rengini aldı. Seviniyorduk, lâkin birkaç gün geçince, yüzük eski haline geldi. Tabii ki, biz de zehirlenince hevesimiz kırıldı. O iş de öylece kalmış oldu.

DEFİNECİLİK OLAYI ve CİNLERLE TEMAS

Yukarıda ifade etmeye çalışmıştım. Hayatımın ekonomik, siyasi, kültürel, okuma ve çalışmalardaki ekseni "İslam Namına, Allah için İnsana Hizmet" ilkesi olmuştur. Diyebilirim ki, hayatım bu eksen etrafında dönüp dolaşmış ve gelişmiştir. Bazen bir macera, bazen büyük bir tehlike ve bazen de pek çok tecrübeler geçirmiştir.

Define Bulalım: Bu çalışmalarda 3-5 arkadaşım vardı. Onlar da benim kafadarlarımdı. Bazı uğraşmalarımızdan sonuç alamayınca, "bari bir define bulalım da, bu düşüncelerimizi öylece geliştirelim" diye karar verdik. Bu iş üzerinde bir araştırma yaptık. Meğer bizim gibi define bulmaya çalışan çok insan varmış. O dönem Konya'da define arayan bazı kişilerle tanıştık. Bu tanışma olayı çok gelişti ve genişledi. "Konya Definciler Derneği" adında bir dernek kurma aşamasına bile geldi.

Fakat tam bu esnada benimle beraber yola çıkan bir arkadaşım, Ankara'ya gitmişti. Mesleği ile ilgili bir işi çıkmıştı. Orada kimden öğrendiyse öğrenmiş fakat, bize söylemiyor. "Bir duâ" veya "isimler" öğrenmiş gelmiş. Onların nasıl okunacağını da, nasıl çağırılacağını keza öğrenmiş.

Arkadaşımız öldü. Allah rahmet eylesin. Çok iyi bir insandı. Kendisine saçları omuzlarına kadar döküldüğü için, "Şih Usta" diye isim takmıştık. Asıl adı "Mustafa, Muzaffer Kirdiş" idi. Ama bu isimleri hiç söylenmezdi. Herkes onu "Şih Usta" diye bilir ve öyle hitap ederdi.

7-8 yaşlarında bir erkek çocuğu buluyorduk. Gözlerini bağ-
lıyor ve Şih Usta'nın karşısına oturtuyorduk. Önceden define ol-
ması ihtimali olan bir yeri isim ve adresini tesbit edip hazırlıyor-
duk. Her şey tamam olunca seans başlıyordu. Şih Usta gizli tut-
tuğu isimleri içinden okuyordu. Sonra çocuğa hitaben, "bir nokta
ışık gelsinn!" diyerek tekrar ediyordu. Biz de orada oluyor ve
heyecanla bekliyorduk. Derken çocuk, "ışık geldiii" diyordu. Bu-
nun üzerine o yerin adını ve adresini veriyorduk, orasının göste-
rilmesini istiyorduk. Çocuğa gösteriliyordu. Biz de gidip orayı ka-
zıyorduk. Bu şekilde kazdığımız yerler epeyce vardı. Orada şahit
olduğum şeyleri anlatırsam, söz çok uzayacak görünüyor.

Bize gelen haber ve adresler üzerinde çalışmalar ve seans-
lar bir süre devam etti. Bu esnada bizim bir başka ustamız vardı.
Abdullah Azmi Arslan... Bu zat çok iyi bir radyo, teyp, telefon ve
televizyon ustasıydı. Elektronik işlerden iyi anlıyordu. O kendisi
bir cihaz geliştirmiş, onu kullanıyor ve sinyal sistemiyle toprak
altındaki metal maddeleri tesbit ediyordu. Onunla görüştük. Bir
müddet onunla çalıştık. Ustanın cihazı metal maddeleri tesbit
ediyordu. Lâkin, onların cinsini belirleyemiyordu. Yerin üç metre
altına kadar sinyal gidip geliyordu. Fakat altın mı, gümüş mü, sac
mı, demir mi onu ayıramıyordu.

Buna rağmen biz bun unla da çalıştık ve bazı kazılar yaptık.
Bir defasında bir adam geldi ve evinin duvarında define oldu-
ğunu söyledi. Gittik duvara cihazla baktık, sinyal alıyorduk. Sağa,
sola, yukarı, aşağı bakarak yerini merkezledik. Evin duvarının o
bölgesini kazdık. Duvar delindi. Fakat ne görelim, evin duvarının
arkasında iki su güğümü, bir leğen ve bir de ibrik çıktı. Arkadaş-
larımız gülmekten kendilerini alamadılar. Ev sahibi ise hem gülü-
yor hem de üzülüyordu. Yukarıda ifade etmiştim, bu konuda da
pek çok olay var. Lâkin söz uzar gider.

10-15 kişiden oluşan bir grubumuz vardı. Bir defasında de-
dik ki, "yahu arkadaşlar! her defasında bir erkek çocuk arayıp
durmayalım. Biz hepimiz sıradan kendimizi deneyelim. Eğer biri-
mize bir nokta ışık gelecek olursa o arkadaşla devam edelim de-
dik.

Gerçekten hepimiz, sıradan kendimizi denedik. Fakat hiç birimizde olmadı. Cihazı yapan Abdullah Usta ışığı gören kişi oldu. Artık arama işini cihazla yapmayı bıraktık, cihazın sahibiyle yapmaya başladık.

Bir odanın içerisinde oturuyoruz. Abdullah Usta'nın gözlerini bir yaşmakla kapatıyoruz. Şih Usta'nın karşısına oturtuyoruz. Ve seans başlıyor... Şih Usta okuyacağını okuyor, sonra başlıyor. "Bir Nokta Işık Gelsinnnn!" diyerek tekrar ediyor. Işık geliyor, ama ışıkla beraber bir takım adamlar da ortaya çıkıyor. Abdullah Usta onları bize anlatıyor ve onların söylediklerini de bize nakle diyordu. Biz de bir şeyler söylüyoruz, Usta onlara ulaştırıyor. Derken biz onlardan beklentimizi söylüyoruz. Onlar bize, "eğer bizimle anlaşma yaparsanız, o zaman size yardım ederiz, değilse etmeyiz" dediler. Bunun üzerine arkadaşlarla müzakere ettik ve anlaşmaya karar verdik.

Arkadaşlar bendenizi başkan seçtiler. "Sen bizim adımıza bu anlaşmayı yürüt" dediler. Bunun üzerine onlara, "bizim arzu ettiğimiz şey, bir define bulmak ve onunla insanlara, İslam'a faydalı olacak hizmetler yapmaktır. Sizinle bu konuda anlaşmaya karar verdik" dedim.

Onlar da bize, "size bu hususta yardım ederiz, sizden istediğimiz bazı şeyler olabilir. Sizden onların yerine getirilmesini bekleyeceğiz. Fakat sizinle bir müddet ilişkimiz devam etmeli ki, sizin ne nisbette sadakat göstereceğinizi görelim" dediler.

Bu anlaşma üzerine biz, her hafta Cumartesi akşamı, sırayla bir arkadaşımızın evinde toplanıp, seansları yapmaya başladık. Fakat hiç birimizin aklına gelmedi. Bunlar kim? Bunlar insan mı? Cin mi? Bir süre sonra rahmetli arkadaşım Celâleddin İren durumu bana açtı. "Hoca, ben korkuyorum, bunların konuşmaları benim hoşuma gitmiyor. Sen ne diyorsun" dedi.

Ben de kendisine, "yahu Celal, farkında mısın? Bütün arkadaşlar üzerinde bir ağırlık oldu. Sanki sarhoş gibiyiz. Ölü gibiyiz, ne yaptığımızı bilmiyoruz. Doğru dürüst düşünemez hale geldik" dedim.

Bu durum devam ediyordu. Ben üç gün üstüste aynı rüyayı görüyordum. Her gün rüyamda bir mezarlıkta oluyorum. Açılmış mezarlar görüyorum. Mezarlardan çürümüş ceset kokuları geliyordu. Buna rağmen, yani bu rüyalara rağmen, bunların ne anlama geldiğini düşünemiyordum. Bir gün merhume eşim Havva Mediha Hanım, bana "Hocam! Ben üç gündür korkulu ve kötü kötü rüyalar görüyorum" diyor ve benim gördüğüm rüyanın ayısını anlatıyordu.

Arkadaşları topladım. Abdullah Usta'nın olmadığı bir toplantı yaptım. Hepsinde farklı bir takım haller olduğunu gördüm. Onlara "arkadaşlar, biz define bulacağız diye, galibe bir tehlikenin içerisindeyiz. Sizler biliyor musunuz? Bizim irtibat içerisinde olduğumuz şahıslar kimlerdir?

Hiç birimiz bilmiyoruz. Bizim Şih Usta "bunlar Ricâlullah denilen Allah dostları olamaz mı?" dedi. "Ustam, bunu da bilmiyoruz" dedim. "Peki, ne yapacağız" diye sordular.

Ben konuşuyorum; "Bir seans yapacağız ve ben onlara soracağım. Siz kimsiniz? Eğer söylemezseniz, sözleşmeyi bozacağız" diyeceğim. Şayet cinlerden iseler, sözleşmeyi yine bozacağız. Çünkü şu ana kadar bize doğru olan bir haber vermediler. Hep oyalayıp durdular. Bunda bir hinlik görüyorum" dedim. Onlar da "tamam Hocam, nasıl istersen öyle yap" dediler.

Ertesi gün Cumartesi ve toplanıp seans yapma günümüzdü. Ulırmak Burhandede Camii'nde görevliydim. O nedenle bizim evde toplandık. Diyanet işleri Başkanlığı'nın üç ciltlik bir Kur'an meali vardı. Onu önümdeki masanın üzerine koydum.

Abdullah Usta arkadaşımız Kur'an okumayı bilmezdi. Her zamanki gibi, gözlerini bağladık. Şih Usta başladı. "Bir nokta ışık gelsinn!" derken geldiler.

Ben sordum; "Şu ana kadar sizin kimler olduğunuzu bilmiyoruz. İlk olarak bugün sizlerin kim olduğunuzu öğrenmek istiyoruz. Değilse bu işi burada bitireceğiz dedim.

Biraz önce yazmıştım. Abdullah Usta Kur'an okumayı bilmez, Kur'an'la ilgisi de yoktu. Fakat inançlı bir adam, namazını

da hiç geçirmezdi. Onun ağzıyla bize cevap verdiler. "Madem bizim kim olduğumuzu merak ediyorsunuz, "sure 72, ayet 6 ve 26'ya bakınız" dediler. Hemen önümdeki mealden sure 72'yi buldum. Ne görelim sure 72, cin suresi. Ayet 6 şöyle; "Ve doğrusu insanlardan bazı erkekler, cinlerden bazı erkeklere sığınıyorlar da, onların taşkınlıklarını artırıyorlardı." Ayet 26 da şöyle deniyordu: "O, bütün gaybı bilir, fakat gaybı apaçık kimseye beyan etmez."

Sanki 1400 yıl önce inen ayetler bizim için inmiş gibiydi. Bizler bunu aynen yaşıyorduk. Ayette geçen "Raheka" kelimesinin sözlüklerdeki anlamı şöyle: "Ahmak, cahil ve sefih (akılsız) olmak. Kötülük, zulüm ve günaha dalmak." Bir başka sözlükte ise: "Akli gitmek ve şaşkın olmak" şeklinde ifade ediliyor ki, biz bütün arkadaşlar, bunları aynen yaşadık. Bize "yerin altındakiler de gayb şeylerdir, biz de onları bilemeyiz" demek istiyorlar.

Demek ki, biz cinlerin ocağına düşmüşüz. Hemen orada anlaşmayı bozduk ve bunu onlara ilettik. Cevapları: "Hasan Hoca bizimle irtibatı sürdürsün, ona üç tane "huddâm" verelim, istediği yerde kullansın" oldu. Ben de "hayır, ben böyle bir şey istemem" dedim ve macerayı kapattım.

Sonuç, cinlerle biz insanların yaşantısı çok farklıdır. Onların hayatında demirle-kömürün, altınla-toprağın, gümüşle-kalayın bir farkı yoktur. Onların sosyal hayatlarında bunlar kullanılmaz. O nedenle de bunları bilmezler ve bize yalan söylerler.

Fakat buraya şu notu da düşmek isterim. Bugün ABD ve İsrail istihbarat örgütleri, cinlerle irtibat kurup, onları istihbarat konusunda kullanıyorlarmış. Türkiye'deki MİT teşkilatında çalışan ve bu işlerle uğraşırken bir darbe yeyip, felç olan birisini tanıyordum. Öldü, Allah günahlarını bağışlasın.

TAVUKÇULUK İŞİ

Konya'da ilk defa "Altın İbik Tavukçuluk Kooperatifi" ni biz kurduk ve ben kooperatif başkanlığına getirildim. Mengenedeki evimizin bahçesine bir kümes yaptım. Bin kadar tavuk yetiştiriyordum. Yerleşmemiş bir iş kolu ve yeni bir piyasa olunca çok

zikzaklı bir çalışma ortamıyla karşılaştık. Yumurtanın tanesi 26 kuruştı. Bu en yüksek fiyat artışıyla 31 kuruşa çıkmıştı. Fakat önüne gelen tavukçuluk yapmaya başlayınca bir hastalık başladı. Ne kadar tavuk varsa aldı götürdü. Bana sadece Tavukçuluk Kursu'ndan aldığım bir diploma kaldı. Aslında o diplomayı buraya koyacaktım, lâkin arşivimde bulamadım. Ne oldu onu da bilemedim.

MADENCİLİK İŞİ

Sonra bir süre madencilik yaptım. Birkaç mühendisle ortaklaşa yürüttüğümüz bu işin başında, şimdi profesör oldu Ali Selçuk Biricik vardı. Çok uğraştık. Fakat, elimizde ruhsatı alınmış pek çok önemli maden olmasına rağmen yürütemedik, işten anlayan mühendisler ayrılıp gittiler. Abdullah Yaman'la ikimiz kaldık. İkimiz de yürütemedik. Abdullah Yaman arkadaşımız hala bu işle meşgul. Fakat o partiyi vurdu.

GAZ SOBASI İMALATI

En son yaptığım iş "Zümersan" markasıyla imal ettiğimiz gaz sobası oldu. Güzel bir üründü. Epeyce de çalışmıştık. Isıtma sanayi piyasasına girmiş ve % 92 ısıtma enerjisine ulaşmıştık. Kayseri Üniversitesi'nde yapılan test sonucu "sıvı yakıtlarda bu ısıyı elde etmek bu güne dek % 80 ni geçmiş değil. Bu olağanüstü bir buluş" dediler. Ve bunu rapor olarak verdiler. Patent almak için çok uğraştık, bürokrasi engelini aşamadık, yedi senelik bir çalışmadan sonra fabrikasyona girmek istedik. Fakat, Türkiye ekonomisinde hızlı bir enflasyon yükselmesi oldu. Arkasından yetişemedik. Nihayet ortağım olan Muzaffer Usta'ya "kardeş, ben borçlara girerek İslam'a hizmet edemem. Artık işte dükkan, işte tezgah. Hepsi senin olsun. Bana mücade" dedim ve ayrıldım.

ÖĞRENCİLERLE BULUŞMA

Askerden gelir-gelmez 1957 senesi başlarında Kur'an Kursu'nda görev aldım, eski İmam Hatip Okulu binasının batısında bulunan kurs, ismini şu anda bilmiyorum. Merhum Hüseyin Tekinbaş'a yardımcı olarak görev yaptım. İşte o sırada hem Kur'an Kursu Derneğinde çalıştım, hem de haftanın Cuma, Cumartesi ve Pazar günleri esnaf, tüccar ve öğrencilerden oluşan gruplara sohbet ettim.

Sonra İmam Hatip Okulu'nda görev aldım. Okul öğrencileriyle yakın ilişkiler kurdum. Onlara çeşitli konuşmalar yapardım. Çok okuyordum. Hemen her konuda bilgi birikimim vardı. Onların sorularına cevap veriyor ve yeni bazı konularda kendilerine bilgiler sunuyordum, özellikle okulun 6. ve 7. sınıfındaki öğrenciler içerisinde benden yaşlı olanlar bile vardı. Bu gençlerle ilişkim okul sonrasında da devam etti. Pek çoğuyla şu anda da devam etmektedir.

O yıllarda Eğitim Enstitüsü açılmıştı Konya'da. Orada okuyan ve bizim frekansımızı tutan öğrencilerden kalabalık bir grup oluşmuştu. Onlarla çalıştım. Sonra yüksek İslam Enstitüsü açıldı. Benim İmam Hatip Okulu'ndan öğrencilerim oraya girmişlerdi, onlarla da bir grup oluşturdum. O arada bir Yüksek Okul daha açıldı Mimarlık ve Mühendislik Akademisi. Onlardan da 40 kişilik bir grup oluşturdum. Bazen bu grupları birleştirdim. Geniş salonlu evler bulurdum. Sohbetler evlerde devam ederdi. Sonra Milli Türk Talebe Birliği'nin şubelerini açtık. O çatı altında orta, lise ve yüksekokul öğrencilerini topladık. M.T.T.B.'nin binasında geniş bir salon hazırladık ve toplantıların genişini oralarda yapmaya başladık. Devamlı konferans, sohbet ve seminer çalışmaları yaptım. Yıllar hep böyle devam etti. Camilerde ve kurslardaki görevim, beni halkla iç içe bırakmıştı. Halk üzerinde bir etkim oluşmuş ve bu gittikçe derinleşme ve genişleme sürecine girmişti. Gençlerle olan bu ilişkilerim de onlar arasında popülaritemin artmasını sağlamıştı. Fakat, durmadan okuyordum ve durmadan konuşuyordum.

SİYASET ÇUKURUNA DÜŞMEDEN SİYASET

27 Mayıs 1960'ta askeri darbe olmuştu. Ben o zaman İmam Hatip Okulu'nda Kur'an Muallimiydim. Günün hareketli olayları arasında özellikle basın yayın araçlarını da izliyordum. Gökhan Evliyaoğlu ve Hami Tezkan'ın çıkardığı Son Havadis gazetesini, Büyük Doğu mecmuasını, Yeni İstiklal gazetesini, Düşünen Adam dergisi ve diğerlerini çok yakından izliyor ve okuyordum.

Türkeş Bey'le tanışıp, konuşuyoruz.

Ankara'ya giderken yolda çekilen bir resim. Benim Solumdaki Tefik Fikret Kılıckava'dır. Oturanlar ise, Nurullah, Kazım Dumancı, Pala Celal vd.

Derken yeni siyasi partilerin kurulmasına izin verildi ve rahmetli Ragıp Gümüşpala Paşa tarafından Adalet Partisi kuruldu. Bizim, kendilerini yakından tanıdığımız fikir ve siyaset adamları bu partide toplanmışlardı. Adalet Partisinin ilk Genel Kurulunda Genel İdare Kuruluna kimlerin seçildiğini ve kimin daha çok oy aldığını merak ederek basında araştırma yaparken içlerinde 950 küsur oy alarak birinci seçilen Süleyman Demirel'in ilk defa ismini duyuyordum, fakat kendisini tanımıyordum. Çünkü bu zat bizim piyasada yoktu. Bu durum dikkatimi çekti ve araştırmaya başladım. Kısa zaman içerisinde onun Bilgi Locasına kayıtlı bir Mason olduğunu belgeledim.

Bu beyefendinin bir gün bir yerlerden patlak vereceğini düşündüm. Gümüşpala vefat etti. Yerine Sadettin Bilgiç bakıyordu. Ve O, kendisini Parti Genel Başkanlığına hazırlıyordu. Fakat Büyük kongreye bir ay vardı ki, bir gün bütün basın organları sür-manşet Demirel'in Genel Başkanlığa aday olduğunu yazmaya başladı. Ben bu zatın kim olduğunu biliyordum. Ama çevremdeki insanları ikna edemiyordum. Herkes onun iyi birisi olduğunu söylüyordu. Çünkü basın ve özellikle fısıltı gazetesi bunu böyle yayıyordu. Bense oldum olası masonlara karşı son derece güvensizlik duyan birisiydim.

İsmet İnönü, Demokrat Partiden Adnan Menderes, Hasan Polatkan ve Fatin Rüştü Zorlu'yu astırmış, karşısında güçlü bir rakip bırakmamıştı. Bir meclis oturumunda Gökhan Evliyaoğlu müthiş bir konuşma yapmış ve İnönü'yü epeyce hırpalamıştı. Demirel Genel Başkan olunca bu ve benzerlerini hemen partiden ihraç etti. Demokrat Parti'nin yerine geçti diye hepimiz AP'li olan bizler, 1965 seçimlerinde ne yapacağımızı düşünüyorduk.

Gökhan Evliyaoğlu'nu TBMM'de yaptığı bu konuşmadan dolayı seviyorduk. Onun CKMP'den Konya Milletvekili adayı olduğunu duyduk. Hemen temasa geçtik ve 20 kişilik bir ekiple kendisini desteklemeye karar verdik. Aslında bu çok tehlikeli bir çıkıştı. Ama yaptık. Herkesin AP'li olduğu bir ortamda bizim Cumhuriyetçi Köylü Millet Partisi'nin bir adayını desteklememiz yadırganmıştı.

Biz diyorduk ki "Demirel, masondur. Masonlarla iş görür. Onun için partiden bizim adamlarımızı ihraç ettirmiştir." Onlarsa, "Hayır" Demirel İslam Köylü'dür. İyi bir müslümandır. Hatta iyi bir derviştir. Siz yanlış biliyorsunuz." Yine onlar bize "siz, ihtilal yapan, Menderes ve arkadaşlarını astıran Türkeş ve adamlarını nasıl oluyor da destekliyorsunuz?" diyorlardı. Tabii bu ithamlara cevap vermekte zorlanıyorduk. Doğrusu Türkeş'i ve arkadaşlarını da hiç tanımiyorduk. Bu konuda biz de, bizi itham edenler gibi düşünüyorduk. Ama biz Demirel'in ve yakın arkadaşlarının mason olduklarını biliyor ve onlara güvenmiyorduk. Bu ortamda seçimlere girdik. Allah'a şükür ki olaylar hep bizi tasdik eder şekilde gelişip gitti.

Bu tartışmalar böyle devam edip gidiyordu. Sonra bu, aileler, arkadaşlar arasına kadar indi. Hoş olmayan sonuçlar doğuruyordu. Tam da seçimlerin arifesine gelmiştik.

Seçimlerden bir gün önce Babam geldi ve bana; "oğlum Hasan! Seçimlerden sonra sana yemin vereceğim, eğer oyunu Adalet Partisi'ne vermezsen, seni evlatlıktan reddedeceğim, haberin olsun" dedi. Bunun üzerine saatçilikte ortağım olan Ahmet Dolgun arkadaşıma durumu anlattım. Ahmet Usta oyunu AP'ye verecekti. Ben de Gökhan Evliyaoğlu'nu desteklemek için CKMP'ye verecektim.

Dedim ki, sen benim yerime CKMP'ye ver, ben de senin yerine AP'ye vereyim. Şayet Babam yemin isterse, yalan olmasın diye anlaştık. Artık o benim yerime verdi mi, vermedi mi, bilmiyorum. Fakat ben verdim ve o tehlikeyi de öylece atlatmıştım.

O günlerin hatırası olarak şunu da yazmak istiyorum. Tahir Büyükkörükçü hocamla hem talebe-hoca ilişkimiz var, hem de sıhriyyet itibarıyla bacanak oluyoruz. Hısımlığımızın üzerinden 5-6 sene geçtiği halde, Hocam evimi hiç teşrif etmemişti. 1965 seçimleri günlerinde ailecek evime geldiler, oturduk, konuştuk. Konuşmalar esnasında söz, yine bizim arkadaşlarla Türkeş ve partisini destekleyeceğimiz üzerine geldi. Bana fazla da yüklenmeden, bu hareketimizin yanlış olacağını söylemeye çalıştı. Hatta

Adalet Partisi'ni, Demirel ve adamlarını desteklememizi Sami Efendimiz de ifade etmişler dedi.

Ben de kendisine cevap olarak: "Hocam! 1950 senesinden beri bendeniz, Sami Efendi hazretlerinin cemaati içerisindeyim. Kendisinin bugüne kadar hiçbir siyasi parti için tavsiyede bulunmadığı gibi, en küçük bir ima ve işaret yapmadığını da biliyorum. Bahsettiğiniz şahıs ve partisine de böyle davranacağı kanaatindeyim" dedim.

Hocam, "bunu damadı Ömer Ağabey'den duydum" dedi.

Bendeniz: "Muhterem Hocam, Ömer Ağabey iyi insan, güzel insan, lâkin, siyasetten uzak birisidir. Ben O'nun bu yöndeki sözlerine güvenmem. Ama, eğer siz bizzat efendi hazretlerinden duyduysanız, bütün bu husustaki bilgilerimi bir kenara bırakır, efendi hazretlerinin dediği yönde hareket ederim" dedim.

"Hayır, ben kendim duymadım" dedi. Bu konuyu hemen kapattık.

Aradan birkaç yıl geçti. Demirel, masonluğunun gereğini yerine getiriyordu. Hoca'nın sevmediği işler yapıyordu. Daha doğrusu hükümetin çalışmaları tam söylenenin aksineydi.

Bir Ramazan günüydü. Bendeniz Uluirmak Burhandede Camii'nde görevliydim. Hocam da o dönem Konya Müftüsü idi. Konya'nın meşhur hafızları ve okuyucuları Teravih namazını Sultan Selim Camii'nde kılıyorlardı. Hocam namazdan önce konuşuyormuş, okuyucular da namaz aralarında, ilahiler-tevşihler okuyorlarmış.

Mahallemiz halkından hafız Ahmet Naci Kağnıcı bana, "Hocam, bugün yatsıdan sonra bize gel... Tahir Hocam ve diğer arkadaşlar gelecekler, siz de bulunun" dedi. Gitmiştim, onlar da geldiler.

İçlerinde Adalet Partililer de vardı. O günlerde AP içerisinde de gruplaşmalar başlamıştı. Yeminliler grubu diye bir grup vardı. Bunlar partiyi ele geçirme çabası içerisindeydiler. Demirel'i dahi zorluyorlardı. O günlerde Ankara'da kongreleri vardı. Konya'dan da delege olarak gidenler olmuştu.

Kağnıcı'nın evinde Ankara'ya gidip gelenlerden Ahmet Kolat ve arakadaşları da oradaydılar. Hocam onlara sordu: "Arakadaşlar, siz Ankara'daydınız, neler oldu anlatır mısınız?" dedi.

Bunun üzerine Ahmet Kolat: "Yahu Hocam sorma, Demirel de onlardan taraf oldu" deyince, Hocam hiddetle "bırak şu edepsiz, ahlaksız, iki yüzlü..... adamı" diyerek sayıyordu ki, bendenizi gördü. Herhalde bizim evdeki tartışmalar ve benim o gün söylediğim laflar aklına geldi. O gün bana karşı çıkan Hocam, bugün benim bulunduğum noktaya gelince, sözlerinin arkasını getiremedi ve öylece sustu kaldı... "Düşünce ve görüşlerimde ben hiç yanılmadım" diyen Hocam, o gün yanıldığının farkına varınca mahcup olmuştu.

TARTIŞMALARIN SONUÇLARI

Bunları ben niçin anlatıyorum. Memleket ve Millet adına saf duygularla yola çıkan ben, bu olaydan sonra kendimi önce CKMP, sonra Milliyetçi Hareket Partisi içerisinde buldum. Çevremde gençlerden oluşan bir kitle vardı. MHP yöneticileri, özellikle Sayın Alparslan Türkeş, çalışmalarını gençlik üzerine yönettirdi. Zaman geldi Türkeş Bey'le tanıştık. Zaman zaman Ankara'ya çağırıldım ve oradaki toplantılarda konuşmalar yaptım. Artık partinin Konya'da önemli bir unsuruydum.

Ama, benim değişmeyen bir eksenim vardı. Ben topluma İslam Hukuku'nun hakim kılınmasını istiyor ve bu doğrultuda çalışıyordum, bu tarz çalışmam bazılarını tedirgin etti. 1969'lu yıllara gelindiğinde seçimlerin havası esmeye başlamıştı. Bana ve arkadaşlarıma karşı çok belirgin bir olumsuz tavır konmaya başlandı...

Benimse, halkla ve gençlikle münasebetim çok iyiydi. Bu yüzden beni kaçırmak ve küstürmek de istemiyorlardı. Sadece etkisi olmayan ama etrafından ve elindeki potansiyelden faydalanan birisi olmam isteniyordu. Halbuki benim bütün kazancım, servetim ve varlığım, toplumun bana karşı oluşmuş sevgisi ve güveniydi. Ben de bunu kimseye yedirmek istemiyordum. İdealin ve düşüncelerimin gerçekleşmesi için bu durum bana son derece lazımdı.

Seçimlerde biz merhum Osman Yüksel Serdengeçti'yi aday göstermek istiyorduk, genel Merkez ise merhum Tefvik Fikret Kılıçkaya'yı göstermek istiyordu. Tefvik Bey iyi bir arkadaşı-mızdı. Ama, onunla Konya'nın önüne çıkamazdık, kendisinde halkın hoşuna gitmeyecek bazı, haller vardı. O nedenle biz Osman Bey'in olmasını istemiştik. Ankara'ya gidip konuyu Türkeş Bey'le görüştük. Bize cevabı "Ben Tefvik Bey'e söz verdim. Konya'yı kaybetme pahasına da olsa dönmem" şeklinde oldu. Biz de "Peki, o halde kusura bakmayın" deyip geldik ve hemen çekildik.

Ankara'ya giderken yine yolda verilen bir mola esnasında çekilen bir resim.

Tam bu sırada Sayın Necmettin Erbakan Adalet partisine alınmadı. Onun Konya'dan bağımsız aday olmak istediğini öğrendik. Arkadaşlarımızla toplanıp bir durum değerlendirmesi yaptık. Netice olarak Erbakan ile görüşüp onun MHP'ye girmesini sağlayıp mücadeleyi sürdürmek istedik. Hocayla görüşme işini de bana verdiler.

Biz onun Konya'ya gelmesini beklerken, Konya Milletvekili ve İçişleri Bakanı Sayın Faruk Sükan'ın benimle görüşmek istediği haberi geldi.

Değerli arkadaşım rahmetli Vahdi Tuncel yanında helvacı Asım Sözbir'le beraber geldiler ve beni alıp Şeker Fabrikası'na

götürdüler. Baktım rahmetli Bahri Dağdaş orada. Olgun ve ağırbaşlı haliyle oturmuş, etrafındakilere tatlı tatlı konuşuyor. Selam verip içeriye sayın Bakan'ın odasına geçtik. İçişleri Bakanı Sayın Faruk Sükan beni ne için çağırıyor, benimle neden görüşme ihtiyacı duyuyor?

Biraz önce anlattım. Hayatımın yirmi yıllık bir dönemi, hem kendimi hem de başkalarını yetiştirme çalışmasıyla geçti, 1965 Genel Seçimleriyle birlikte benim çalışmalarım bir siyasi parti çatısı altında sürmeye başlamıştı. Bunu onlarda biliyordu. Çünkü halkın geniş bir tabanı beni tanıyor ve bana itimat ediyordu. Gençliğin büyük bir çoğunluğu da öyleydi. Rahatlıkla her konuda konuşabilen bir eleman olunca onlar, benim bu potansiyelimden faydalanmak için bizi bir yere salmak istemiyorlardı.

1969 yılı genel seçimleri yaklaşıyordu. Bakan Dr. Faruk Sükan Konya Milletvekili, benim toplum üzerindeki bu ağırlığımı bildiği için benimle konuşma ihtiyacı hissetmiş. Çünkü Adalet partisi her seçimde biraz daha oy kaybına uğruyordu.

Konuştuk. İki saat süren bir konuşmaydı. Bazen tartışma, bazen istişare ve bazen de dalaşma şeklinde geçen bir konuşma yaptık. Bana teklifi şuydu. "Komünistler geliyor, Çok büyük bir tehlike. Seçimlerde bizi desteklerseniz, biz komünistlerin hesabını göreceğiz."

Herkes biliyordu ki Türkiye'de 1960 askeri harekatiyle başlayıp, 1980 harekatiyle biten dönemde, sağ partiler daima tehlike olarak Komünizm'i ve komünistleri gösterdiler. Halktan bu yolla oy aldılar. Fakat artık bu taktikler eskidi. Halk aldatıldığının farkına vardı. Politikacılara inanmaz oldu. O günlerde Faruk Bey'de "Komünistlerin kimler olduğunu biliyoruz" gibi bir başlıkla dergi büyüklüğünde bir fasikül bastırmıştı.

Orada "Biz komünistlerin soluk aldıklarını bile tesbit ediyoruz" diyordu. Evet, diyordu ama, hem kendi şoförünün hem de makam odasının karşısındaki odanın hizmetçisinin önemli ve tehlikeli komünistlerden olduğunu bilmiyordu.

Şöyle bir cevap verdim: "Sayın Bakanım, kusura bakmayın. Bu seçimlerde sizi yani AP'yi desteklemeyeceğiz. Çünkü siz, Komünizm tehlikesinden bahsettiniz. Ama iktidara gelince aynen onlar gibi hareket ettiniz. Artık bu iş bitti. Sağcılarla solcuların bir farkının olmadığı anlaşıldı. Bizden size bundan böyle oy yok."

Bakan: "bu cevabı vereceğinizi tahmin etmiştim. Fakat iki saattir bizi uğraştırdınız. Sizden bir ricam alacak, bari onu yerine getirin" dedi. "Buyurun" dedim. "Sayın Necmeddin Erbakan'ın MHP'den aday olmasını sağlayın, çok faydalı olur" dedi.

İşin gerçeği o ki, biz de arkadaşlarımızla böyle düşünüyorduk. Hoca'yla görüşüp bunu kendisine anlatmayı planlamıştık. Kendisine "Sayın Bakanım, biz de öyle düşünüyoruz. Kendisiyle bu konuyu görüşeceğiz. Kabul ederse siz de biz de seviniriz" dedim ve ayrıldım.

Sultan Selim Cami'nde imamdım. Namaz vakti geçmişti. Vahdi Tuncel ve Asım Sözbir yakamı bırakmak istemediler. Ben Erbakan Hoca ile yalnız görüşmek istiyordum. Bir yolunu bulup onları savdım. Öğle namazını kılmak için Kapu Camii'ne girdim. Baktım Erbakan Hoca orada. O namazını bitirmiş çıkıyor. Kendisine görüşmek istediğimi söyledim. "Elektrikçi Çoktosunlar'ın dükkanındayım, orada görüşelim" dedi.

Namazı kılıp, hemen vardım. Selam-kelam, hoş-beşten sonra içerisinde bulunduğumuz durumu anlattım. Sebeplerini uzun uzun anlattıktan sonra kendisinin MHP'den aday olmasını düşündüğümüzü söyledim.

Benim için çok önemli saydığım ve hala bir prensip olarak gördüğüm şu sözlerle cevap verdi. "Muhterem Hocam, en zayıf bir dernek bile olsa onun yönetimini ele geçirmek için, yıllarca uğraşmak gerekir. Böyle yaparsak hem enerjimizi tüketmiş, hem de zamanı boşa harcamış oluruz. Biz, kendimiz bir hareket başlatırız. Bizim gibi düşünenler bize, onlar gibi düşünenler de onlara gider. Kendi hareketimizi kendimiz yaparız. Başkalarıyla uğraşıp durmayız" dedi. Çünkü, kendisi de Odalar Birliği'nde aynı durumdaydı.

O gün akşam Çoktosunlar'ın evinde toplanmak üzere karar verdik. Ben izin aldım ve ayrıldım. Hoca'nın görüşü kafama yatmıştı. Çünkü ben MHP içerisinde çalışıyordum. Fakat düşüncelerimden görüşlerimden dolayı zaman zaman dışlanıyordum. Orada uğraşıp durmaktansa daha rahat çalışabileceğim bir ortama ihtiyaç duyuyordum.

O gün akşam toplandık. Yüzde doksani bizim gençlerden oluşan bir topluluk vardı. Yanılmıyorsam 100 kişi kadar vardık. Erbakan Hoca bize düşündüklerini anlattı ve bağımsız aday olarak çıkmak istediğini, kazanırsa parti kuracağını ve hedeflerini uzun uzun anlattı.

İçişleri Bakanı Dr. Faruk Sükan'ın bana: "Erbakan Hoca'nın MHP'den adaylığını koymasını sağlayın" şeklinde isteğinin, onlar açısından ne kadar faydalı, ama bizim açımızdan ne kadar yersiz olduğunu da anlamıştım.

İşin burasında şunu hatırladım. Günlerden bir gün Şeytan Muâviye hazretlerinin sabah namazına kalkmasını engellemiş, O'na çok tatlı bir uyku vermiş ve hazret uyuyakalmış. Sabah namazı geçmiş. Muâviye buna çok üzülmüş. Günlerce ağlamış istiğfar etmiş. O'nun bu ağlayışı ve istiğfarı Şeytan'a çok ağır gelmiş, bu yaptığı hareket karşısında mahcup olmuş ve İmam'ın istiğfarı ona büyük bir eza vermiş.

Bir başka gün Şeytan tekrar gelmiş ve İmam Muâviye'yi erkenden namaza kaldırmış. Hz. Muâviye onu hemen yakalamış ve: "Ey Mel'un, söyle bakalım, beni neden erkenden kaldırdın? Daha önce üzerime gaflet verip namazımın geçmesine sebep oldun, şimdi ise beni erkenden kaldırıyorsun, sen benimle oyun mu oynuyorsun?" demiş.

Şeytan: "Yâ İmam, ben her ne kadar Şeytan isem de, yine de bazen insanların hayrına işler yaparım. Bu sebeple de böyle bir iyilikte bulunmak istedim. Yoksa başka bir düşüncem yok" demiş.

İmam: "Hayır, sen yalan söylüyorsun. Gerçeği açıklamazsan, seni şuraya bağlar ve insanların eline teslim ederim" deyince, Şeytan: "Ya İmam, o gün sana tatlı bir uyku verdim. Sabah namazının geçmesine neden oldum. Lâkin sen öyle ağladın öyle ağladın ve öyle tevbe ettin ki, hem günahın affoldu, hem de derecen çok yükseldi. Yani sen benim beklediğim kötü duruma düşmedin, aksine yükseklerle yüceldin. Ben de yaptığıma pişman oldum. Senin bir daha öyle yüksek mertebelere ulaşmana gönlüm razı olmadı. Onun için seni erkenden kaldırdım" demiş.

Kıssadan hisse... Politikada şeytanlaşan bu insanlar, kendilerine rakip olmasın diye, Erbakan Hoca'yı MHP'ye yönlendirmeye çalışıyorlardı. Hoca'nın idraki sayesinde bu tuzağa düşmedik, hamdolsun...

Hemen ertesi gün Sultan Selim Camii'ne yakın, eski Çay bahçesi karşısında bir büro kiraladık. Büroda Hoca'nın Özel Kalem Müdürü Ali Fuat ismindeki arkadaş, Adil Küçük, Raşit Küçük ve Tayyar Çoktosun görev yapacaklardı. Biz de pek çok arkadaşla işin siyasi çalışmasını yapacağız.

Bir Cuma günü namazdan sonra, ben bir aşır okudum. Rahmetli Mustafa Önal, bir dua yaptı ve seçim bürosunu açtık. Hareket başladı. 45 günlük çok hızlı ve verimli bir çalışma yaptık. Ekibimiz gittikçe güçlendi. Çünkü MHP'nin küskünleri bizler, AP'nin küskünleri Çoktosunlar, CHP'nin küskünleri Hanefi Çınar ve arkadaşları toplandık. Erbakan Hoca'nın çok ikna edici konuşmaları genç kardeşlerimizin gayretleri, Nuri Baş kardeşimizin yazdığı marş, hepsi birleşince önüne durulmaz bir hareket çıkardık.

Seçimler yapıldı. O gün 15 bin oya bir milletvekili çıkıyordu. Biz üç tane milletvekilinin aldığı oyu almıştık. O güne kadar bağımsız milletvekili adaylarının hiç birisi kazanamıyordu. Muhaliflerimiz buna güveniyorlar, "tek adam koskoca mecliste ne iş yapacak, oyları boşa vermeyin" diye propaganda yapıyorlardı. Ama planları tutmadı ve Erbakan Hoca 1969 Genel Seçimlerinde Konya'dan bağımsız milletvekili çıktı.

Aradan kısa bir zaman geçti. 1970 senesi içerisinde Milli Nizam Partisi Erbakan ve arkadaşları tarafından kuruldu. Biz Konya'da şubesini açmak için çalıştık. Bir ekip oluşturduk. Bir akşam Çoktosunlar'ın atölyesinde arkadaşlara abdest aldirttim ve iki rekat namazdan sonra besmeleyle imza attırdım. En çok dikkatimi çeken durum, imza atıncaya kadar arkadaşların geri durmalarıydı. Fakat imzayı attıktan sonra hepsinde bir hareketlilik başladı. Türkiye genelinde hızla gelişen MNP, bazıları korkuttu. Sonra MNP çalışmalarını hızla sürdürürken, mahkemeye verildi ve kapatıldı. Zaten böyle bir şey bekleniyordu. Resmi ideolojinin böyle bir şeye tahammülü yoktu. O gün kendilerine imza attırdığım arkadaşlar bana geldiler, büyük bir heyecan ve korkuyla, kızgın bir şekilde "Hocam, sen bizi idama mı gönderecektin de parti kurdurdun?" dediler. Kendilerini teskin etmeye çalıştım. Gitmişlerdi. Ama benim kafam karıştı. Bu insanlarla, bir büyük dava, insan soyunun kurtuluşu davası nasıl gerçekleşecek?...

MHP içerisinde çalışırken tepkiler gördüm. MNP'nin kapanmasından sonra tepkiler gördüm. Genelde politik çalışmalardan zaten hoşlanmıyordum. Özellikle aktif politikayı sevmiyordum. Benim yaratılışıma uygun durum okumak, anlamak ve anlatmak, ilmi çalışmalar yapmak, yardıma muhtaç insanlara yardımda bulunmak. Bu huylar politikadan uzak durmamı gerektiriyordu. O nedenle yeni bir çalışma alanı bulmam gerektiğine karar verdim.

1969 seçimlerinden sonra gördüm ki, toplumda ideolojik temele dayalı yeni siyasi akımlar oluşuyor. Ve bunlar partileşiyor. Ben bunlardan İslamcı düşünceyi benimsiyordum. Ama bir siyasi partinin içerisinde bulunmayı da düşünmüyordum. Çünkü benim gelişim itibarıyla topluma malolmuş bir geçmişim vardı. Her siyasi partiye mensup insanın ve her ideoloji mensubu kişilerin sevdiği ve kabul ettiği bir kişiliğim vardı. Bunu açıktan bir yere bağladığım zaman diğerlerinin karşıma geçmesinden çekiniyordum. Düşündüğüm ve planladığım hizmetler açısından bunun böyle olması lazımdı. İşte bu duygu ve düşüncelerle kesin

karar verdim. Siyasi partilerle ilişki kurmayacağım. Fakat siyasi düşünce ve ideoloji olarak da İslamcı bir kimlikle o yönde çalışacağım.

SIYASETTEN UZAK BİR HAYAT

Yukarıda sosyal, siyasal ve kültürel çalışmalar başlığı altında anlattığım hayatımın bu boyutundan artık "siyasal" bölümünü burada noktalamak istiyorum. Bundan sonra sosyal ve kültürel çalışma ağırlıklı bir boyut sürdüreceğim.

1969 yılı. Genel seçimlerden hemen sonra ilmi araştırma ve çalışmalar yapmak üzere "Sütun Araştırma Merkezi" ni kurdum. Bunun için evimdeki bütün kitapları getirdim. Bu işe gönül vermiş arkadaşlardan bir de ekip oluşturdum. Fatih çarşısının 4. Katında bir oda kiraladım. Genç arkadaşlar raflar yaptılar, çalışma masaları yaptılar ve hareketi başlattık.

Orada hem ilmi araştırmalar yapıyor, hem de konferans, seminer, sohbet ve benzeri çalışmaları planlayıp uyguluyoruz. Bu alanda çalışmalar ilerledikçe bizim de zevkimiz ve azmimiz artıyordu. Her ne kadar maddeten sıkıntı çekiyorsak da bu işin tadını almıştık. Uzun süre devam ettirmeye çalıştık.

Biz "Sütun Araştırma Merkezi'nde" çalışırken bir gün benim tanıdığım, Hüseyin isminde birisi geldi. Bu zat Şeyh Ahmet Efendi Vakfı'nın görevlisiydi. Mezkur vakfın mütevellisi de tanıdığım biri olan Seyit Faruk Önder idi.

Bu Seyit Faruk Önder, 1972'lerde sanıyorum senatör olmak arzusuyla, Nevşehir'den aday olmuş, Bendeniz'in İstanbul'da beraber olduğumuz çok yakın arkadaşım Osman Yılmaz da Nevşehir'de merkez vaizlerindendi. O'na yazılmış bir mektup istemeye gelmiş Hüseyin ağa. Görüştük, konuştuk, ben de "olur" dedim.

Bu esnada arkadaşlarımız tek tek gelmeye başladılar. Her gelen arkadaş bir kitap alıyor ve ortadaki büyük masanın etrafına oturuyordu. Hüseyin Ağa'nın dikkatini çekti. Bana "siz burada ne yapıyorsunuz?" diye sordu. "Burası bir araştırma merkezi. Şunlar

kitaplar, ben de hocayım, bu arkadaşlar da kendilerine verilen konuları araştıran arkadaşlar" dedim.

"Çok güzel ama burası dar, eğer isterseniz bizim oradan size daha geniş bir yer verebiliriz, üstelik kira falan da almayız" dedi.

"Eh inşallah, biz gelip bir bakalım, ona göre bir karar verelim" dedim. Gidip baktık, durum çok güzeldi. Arkadaşlarla yaptığımız istişare neticesinde, Aziziye Camii'nin güneyinde bulunan Şeyh Ahmet Efendi Çarşısı'na taşındık. Bize oradan geniş bir yer tahsis ettiler. Mezkur vakfın mütevellisi Seyit Faruk Önder bey, bize bu konuda gerçekten yardımcı oldular. Bizim çalışmalarımız da hızlandı.

Bu bahsettiğim Ahmet Efendi Çarşısı toptan gıdacıların boşalttığı depolar ve dükkanların bulunduğu bir yerdi. Bize tahsis edilen oda genişti, ama elektrik ve su yoktu.

Bir gaz lambası aldım. Onun ışığında çalışıyordum. Şimdi Bursa İlahiyat Fakültesi'nde Arapça hocası olan Doç. Dr. Hulusi Kılıç geldi. O manzarayı görünce şaşırdı. "ne yapalım" dedim kendisine "maddi imkanımız olmayınca, bunlara katlanıyoruz, fakat bir gün inşallah Cenâb-ı Hakk büyük imkanlar verecek bize" dedim. Hulusi Hoca sonradan profesör oldu, şimdi de emekli...

Şeyh Ahmet Efendi Vakfı mütevellisi Seyit Faruk Önder bey Ankara'da kalıyordu. Bir ara Konya'ya geldi. Benim çalışmalarımı görünce, dedi ki: "Hocam, burası olmamış, size daha aydınlık bir yer verelim, gel bakalım" dedi.

Beraber çarşının doğu tarafına geldik. Sultan Selim Camii'ne bakan cephe çok geniş ve aydınlık bir mekandı. "Burası daha iyi değil mi?" dedi. "Evet" gerçekten orası daha güzeldi. Orada bize salon ve iki oda verdi. Biz hemen oraya taşındık. Salonun tam ortasında bir de sütun vardı. Bizim de adımız, "Sütun Araştırma Merkeziydi". İsmiyle musemması birbirini tuttu diye sevindik.

Çalışmalarımızın temposu artarak devam ediyordu. Fakat bu işe ilk başladığımız Adil Küçük, Mustafa Öztoklu, Emrullah

Ünal, Ziya Ercan, Mustafa Yıldırım, Ahmet Gün, Mehmet Çevik, Abdülkerim Durmaz, Abdullah Büyüksütçü, Abdülmuttalip Yıldırım, Fahrettin Tuzcu, Ahmet İyibildiren ve Mustafa Yavuz gibi gençlerden bazıları askere gitti. Bazıları da öğretmen olup gittiler. Ben yalnız kaldım.

Kütüphane gittikçe büyüyordu. S. Faruk Önder Bey de bizim bu çalışmalarımızı gördükçe heveslendi ve büyük dedesi adına bir kütüphane oluşturmak istedi. Bazı kitaplar aldı. Kütüphaneyi müşterek hale getirmek istedi. Fakat ben ona ait kitapları ayrı demirbaş defterine yazdırmıştım. Sonunda ayrılacağımızı biliyordum. Nitekim de öyle oldu.

1980 yılına kadar orada kaldık. Sonra aramıza kara kedi girdi ve biz ayrıldık. Şimdi aynı yerde "Şeyh Ahmet Efendi Kitaplığı" adıyla çalışan bir kütüphanenin doğmasına da vesile olduk. Benim gençlerle olan çalışmalarım sohbet, konferans, seminer şeklinde devam ediyordu. Artık bir vakıf kurma düşüncesi bizi epeyce meşgul etmeye başlamıştı. Konuyu arkadaşlara mektup yazarak bildirdim. Görüş ve kanaatlerini aldım. Hepsi çok sevin-diler ve bir an evvel kurulmasını istediler.

HAYRA HİZMET VAKFI'NIN DOĞUŞU

Yanılmıyorsam 1972 yılında dernekler kanununda bir değişiklik olmuştu. Mevcut dernekler ellerindeki taşınmazları altı ay gibi kısa bir sürede satıp elden çıkartacaklar, sadece idarehane olarak kullandıkları binalar kalacaktı. Bu şekilde bir değişiklik yapılmıştı.

Bu değişiklik yapılmadan 25 yıl önce kurulmuş olan "Cemiyet-i Hayriye" derneği, taşınmaz mal yönünden Konya'nın en zengin derneği idi. Tüm mallarının kısa zamanda elden çıkartılması mümkün değildi.

Ayrıca "Hafız Yetiştirme Derneği" adında bir dernek daha vardı. Süleymancılarının elindeydi. Bir kombinezon oluştu. O dernek onların elinden alındı. Yerine "Manevi Değerleri Koruma Derneği" diye bir dernek kurmak üzere bir hareket başladı. O günlerde Tahir Büyükkörükçü hocam Konya müftüsüydü. Doğal

olarak böyle bir derneğin kurulmasından haberdar edildi. Hafız Yetiştirme Derneği'nin yeni Başkanı ise Ahmet Gürtaş idi. İlk görüşmede Tahir Hocam olumlu bakmıştı işe, ancak ne olduysa oldu, Hocam vazgeçti. Bendeniz de Hafız Yetiştirme Derneği'nin yönetim kurulunda bulunuyordum.

Ahmet Gürtaş bana, "Ya Hocam, Tahir Hocam neden vazgeçti? Ne yapmayı düşünüyor, bunu bize bir öğreniver" dedi.

Bendeniz gittim, Hocam'la görüştüm. Bana ifadesi şu oldu: "Yeni kuracağımız dernek hem daha tanınmıyor, madde-ten de zayıf olur. Biz bir grup arkadaşla İstanbul'daki "İlim Yayma Cemiyeti'nin" bir şubesini açmak istiyoruz" dedi. Ben de oradan çıktım, eniştem Terzi Cengiz'in dükkanına geldim. O bana bir çay söyledi. Onu içiyorken, "Enişte, Hoca'nın yeni kuracağı cemi-yette sen var mısın?" Diye sordum. Çünkü eniştem Hoca'nın ce-maatindendi.

"Evet Hoca varım, bana bir isim listesi verdiler, ben onlarla görüşeceğim" dedi. "Listeyi görebilir miyim?" Dedim. Hemen çıkardı. Baktım, o listedeki adamlarla o iş asla yürümez. Ben bunu biliyorum. "Yahu, enişte, sen bu işle ilgilenemezsin, sen ver bunu bana ben gerekeni yapayım" dedim. "Tamam" dedi. Ben listeyi aldım. "Peki başka kimler var?" Dedim. "Veysel Öksüz var, bir de Kağnıcı var" dedi. Ben hemen çıkıp doğru kağnıcı Hafız Ahmet'e geldim. Bir bahane ile ondaki listeyi de aldım. Geldim Veysel Öksüz'e. Ondan da aldım ve Ahmet Gürtaş'a geldim. Yaptığım çalış-mayı anlattım, çok güldü ve sevindi. Biz hemen "Hafız Yetiştirme Derneği'nin Yönetim Kurulu'nu" topladık. Konuyu tartıştık, so-nunda derneğin adını "Manevi Değerleri Koruma ve İlim Yayma Cemiyeti" olarak değiştirdik. Sabahleyin erkenden vilayete mü-racaatımızı yaptık.

Vilayet ve emniyet ile ilgili işleri tamamladık. Derneğin yeni tüzüğünü gazeteye verdik. Böylece başka alternatifleri en-gellemiş olduk. "Hafız Yetiştirme Derneğini" feshettik. Mâmele-kini yeni derneğe devrettik. İşte dernekler kanunu değiştiğinde bu "Manevi Değerleri Koruma ve İlim Yayma Cemiyeti" de çalışı-yordu. Onun da epeyce taşınmaz malı vardı. Bunun da hemen

elden çıkartılması zordu. Bendeniz, bu derneğin genel muhasibi idim.

O sıralarda "İmam Hatip Okulu Yaptırma ve Yaşatma Cemiyeti" vardı. "Yüksek İslam Enstitüsü Yaptırma ve Yaşatma Cemiyeti" vardı. Daha başka cemiyetler de vardı. Bunların hepsi bu kanundan etkileniyordu.

Ne yapacağımızı bilemiyorduk. O günlerde Konya'da noter olarak çalışan Celal Özdemir isminde bir noter vardı. İyi bir arkadaştı. Milliyetçi-Türkçü bir karakteri vardı ama inançlıydı. Konuyu görüşmek üzere ona gittik. Anlattık, "bir çıkış yolu bulmamız lazım" dedik.

"Bunun tek çıkış yolu vardır. O da bir vakıf kurup, bu cemiyetlerin taşınmazlarını o vakfa intikal ettirmektir" dedi. Kafamıza yattı, O bir tüzük hazırladı. Müzakere ettik. Eksikleri tamamladık, ilaveler yaptık vs. adını da o koydu "Türk Anadolu Vakfı" diye. Sonra 5 tane cemiyet genel kurul toplantısı yaparak, taşınmaz mallarının yeni kurulacak vakfa devredilmesi için karar aldı.

Böylece, 1973'lerde hem Cemiyet-i Hayriye Vakfı kuruldu, Hem de Türk Anadolu Vakfı kurulmuş oldu. Vakıf kurucuları arasında benim ismim de vardı. Ahmet Gürtaş hoca, seni de listeye aldım demişti. Fakat vakıf kurulduktan sonra benim ismimi listede göremedim. Ahmet Bey'e "Hocam, benim ismim yok" dedim. Hocam, "kusura bakma, senin ne kadar çok istemeyenin varmış, toplantıda senin adın okununca, pek çok kişi itiraz etti. Ben de yazamadım" dedi. Ben de "peki Hocam" dedim.

Yukarıda bahsettiğim kütüphaneyi kurduktan sonra, benim gençlerle diyalogum hızla gelişti. M.T.T.B.'nin Konya şubesi açıldı, onlarla ilişkilerim arttı. Ülkücülerle de ilişkilerim çok iyiydi. Ayrıca halk arasında da, esnaf, sanayici ve öğrencilerle de ilişkilerim çok ileri safhadaydı. İmam Hatip Okulu'nda Kur'an öğretmeni idim. O vesile ile de ilişkilerim iyiydi.

Eğitim Enstitüsü, Yüksek İslam Enstitüsü ve Mimarlık ve Mühendislik Akademisi gibi yüksekokullarda kırkar, ellışer kişilik

gruplarım vardı. M.T.T.B.'nin salonunda ortaokul ve lise öğrencilerine konferanslar veriyordum. Çok okuyordum ve çok konuşma yapıyordum. Konya halkı arasında popülaritem çok yüksekti. Etrafımda genç nesil epeyce çoğalmıştı. Onların içerisinde maddeten de ihtiyaç sahibi gençler fazlaydı. Ben tek başıma karşılamakta zorlanıyordum.

Şeyh Ahmet Efendi Çarşısı'nda bulunuyorduk. Kütüphane iyi çalışıyordu. Bu gençlerin ihtiyaçlarını karşılayabilmek için bir kuruluşa ihtiyaç duymaya başladım. Bunun üzerine Türk Anadolu Vakfı'na gittim. İçerisinde bulunduğum durumu anlattım. "Bana bir şekilde destek olursanız, size bu gençleri yönlendirebilirim" dedim. Maalesef olumlu bir cevap alamadım.

Bu durum üzerine arkadaşlarla oturup konuştuk. Dernek mi kursak, bir şirket mi kursak, veya bir kooperatif mi kursak, diye çıkış yolları aradık. Baktım ki bu iş olmuyor, kendi kendime, "yahu Allah onlara akıl vermiş, bana da vermiş, Devletin kanunları var, onlara bu imkanı veriyorsa bana da verir. O halde ben de bir vakıf kurar, yoluma devam ederim diye düşündüm ve çalışmalara başladım.

Şayet benim müracaatıma olumlu bir cevap verilseydi, vakıf kurmazdım. "Madem ki istenmiyorum, ben tek başıma bu işi götürebilirim, başkalarına da hiç gerek yok" demek zorunda kaldım. İşte "Hayra Hizmet Vakfı" böyle doğdu.

Günlerce uğraşıp, bir tüzük hazırladım. Tüzüğü, o güne kadar okuduğum ve araştırdığım eserlerden, bende meydana gelen Bir İslam Devleti'nin nasıl olması gerektiği düşüncesine uygun olarak hazırlamıştım. Kuracağım vakfın en azından bu düşüncemi test edebileceğim bir laboratuvar olmasını istiyordum.

Şubeler olarak mahalli meclisler tasavvur ediyordum. Onların temsilcilerinden oluşan bir genel meclis düşünüyordum. Vakıf Divanı, Başkanlık Divanı isimleri ile yönetimi belirleyen divanlar düşünüyordum. Gelirler açısından faizsiz bir banka sisteminin nasıl olması gerektiğinin tesbitini yapmıştım, bunu uygulamak istiyordum. Sosyal yardımlar için en önemli kaynak zekat-

tır. Bunu tek elde toplayıp sonra dağıtmayı düşünüyordum. Eğitim-öğretim konusunun nasıl olması lazım geldiğinin denenmesine inanıyordum. Vakfın ticari faaliyetlerle ne ölçüde ilgilenmesi gerektiğini denemek istiyordum. Vakfın iç ve dış politikasının müsbet manada nasıl olması lazım geldiğini denemek istiyordum.

Evet, ben bunları düşünüyorum ve pek çok şeyi de hayal ediyordum. Lâkin içinde yaşadığım toplumun bilgi, görgü ve anlayış seviyesini tahlil etmemiştim. Ortaya koyacağım uygulamaların bazıları belki bu toplumun 30 sene sonra anlayabileceği prensipler durumundaydı. Hüsn-ü kabul görmeyebilirdi. İşte bunları düşünememişim.

Fakat ne olursa olsun bunların hepsi, benim için denenmesi gereken konulardı. Madem vakıf kuracaksam bunları da en azından deneyip, kafamdan atmalıydım. Bunları tüzüğe lisan-ı münasiple derç ettim, zikrettim, yazdım. İlk hazırladığım tüzük böyleydi. Sonradan bazı maddeleri mecburen değiştirdim.

Tüzüğe yazdığım bu konuların pek çoğunu deneyebildim. Devletin kanunlarının elverdiği, mevzuatın müsadese nisbetinde, deneyebildiklerim kadar deneyemediklerim ve hatta deneyip de netice alamadıklarım oldu.

Hayra Hizmet Vakfı'nı kurarken, onu diğer hayır kurumları gibi klasik, bilinegelen bir hayır kurumu gibi değil, benim kafamda oluşan İslam Devleti imajının bir laboratuvarı olmasını düşünmüştüm. Tüzüğü bizzat kendimin hazırlaması bundandır. Vakfı kurarken sadece kendim kurucu oldum. Nedeni budur. Başka kurucular olsaydı, benim bu düşüncelerimin uygulanmasına karşı çıkarlardı. Nitekim bizzat kendi tayinimle oluşturduğum yönetim kurulu üyelerinden bile çok sıkıntı çektim. Zamanla öğrenip alıştılar ama, ilk dönemler çok sıkıntılı oldu. İlk karar defterlerine bakarsanız, orada arkadaşların epeyce sonra imzalarını görürsünüz. İlk kararların altında sadece benim imzam vardır.

Beraber çalıştığım arkadaşlarımı özellikle gençlerden seçtim. Hem onları yetiştirmeyi hem de enerjilerinden faydalan-

mayı düşündüm. Eskimiş, yaşlanmış toplumdan pek çok şeyi alarak gelmiş insanların aklına yatmayan her şeye itiraz ettiğini bildiğim için, gençleri tercih ettim.

İşte böyle... Benim düşüncelerime temel teşkil edecek tüzüğü hazırladıktan sonra, sıra vakfın ismine gelmişti. Burada en çok kaçındığım şey, gösteriş anlamında "riya"ya elverişli bir vakıf olmamasına dikkat etmektir. Çünkü hayır yapan insanların hemen hepsi ya isminin, yada anne babasının isminin zikredilmesini veya, değer verdiği bir şahsın ismini zikrettirmek istediğini gördüm. Buna karşıydım. Bir de ben gecemi-gündüzümü, enerjimi bilgi ve birikimlerimi ortaya koyduğum halde bu hiç itibar görmeyecek, fakat üç-beş lira yardım eden kimse, yardım ettim diye bize tavra satacak!.. Bunu da hiç mi hiç içime sindiremedim... O nedenle ki vakfı kurarken de, vakfı kurduktan sonra da, hiç bir zengin adama gitmedim ve böylelerine yer vermedim, itiraf edeyim ki bunun bazı sıkıntıları vardı. Ama Allah'a şükür ki onu aştım... Şimdi bazı vakıflar var. Onlar, ya bir siyasi parti cemaatine, ya bir tarikat cemaatine sırtlarını dayamışlardır. Bazıları da, uzun yıllar dernek olarak çalışmış, büyük imkanlar elde etmiş, sonra vakfa dönüşmüş güçlü bir imkanla çıkmışlardır. Bizim hiç böyle bir durumumuz olmadı. Her şeyimizle orijinal bir çıkışla doğmak istiyorduk, öylece de oldu.

Vakfın ismiyle ilgili olarak arkadaşlarla müzakerelerde bulunduk, Pek çok isim belirlendi. Ama gönlüme uygun geleni henüz bulamamıştım. Ancak Kur'an-ı Kerim'de Bakara Suresi'nin 148. ayetinde "Hayırda yarışınız" ayetinin tefsirini Hamdi Yazır'ın Kur'an Dili tefsirinden okudum. Orada "Hayrın" çok güzel bir anlamı vardı. Onu aldım, hatta tüzüğün 5. maddesini bu anlayışı ifade etmek için yazdım. Mezkur ayetten "Hayır" kelimesini aldım. Rasulullah'ın bir hadisinde "Bir hayrın yapılmasına vesile olan kimse, hayrı yapan kimse gibi ecir alır" buyrulmaktadır. Buradan da bir takım hayırlara vesile olmanın bir hizmet olacağını düşünerek "Hizmet" kelimesini aldım. Ve "Hayra Hizmet Vakfı" ismini buldum. Bunu bütün arkadaşlara böyle izah ederek yazdım. Hepsinin onayını aldım. Bu arada bu ismin bir "amblem"

haline gelmesi için bir çalışma başlattım. Gençlerden Mustafa Yavuz kardeşimiz vakfın bugünkü amblemini yaptı geldi. O da çok hoşumuza gitti, hemen kabul edildi.

Amblemden Vakfın ismi hem Osmanlıca harflerden hem de Türkçe harflerden oluşuyor ve istif son derece dikkatle yapılmıştır, ismin Osmanlıcası (خيره خدمت وقفی) şeklindedir. Bunların baş harfleri olan (و خ خ) harflerini aldık. Güzel bir istif ile de vakfın amblemi ortaya çıkmış oldu.

Gençlerden Hafız Nevzat Büyüksarıkulak ve Hafız Ahmet İyibildiren ile ben üçümüz notere gittik. Hatırladığım kadarıyla noter ücreti 300 TL. idi. Onu da bir yerden borç olarak almıştım. Tüzük noter senedi haline geldi. Yine gençlerden genç avukat Hasip Şenalp eliyle de mahkemeye müracaatta bulunduk. İlk duruşmada hakim, "bu tüzüğe göre, vakfın gayesi çok geniş, fakat, tahsis edilen malvarlığı ile bu gaye gerçekleşmez, tahsisatı artırın ve yeniden gelin" dedi ve bizi geri çevirdi.

Konya'nın Erenköy mahallesinde 2.000 m² büyüklüğünde bir arsam vardı. Muhterem Celâleddin Çelikkol Ağabeyim vesile olmuştu da almıştım. Onu hemen 50.000 TL'ye sattım. Tüzüğün o maddesini yeniden düzenledim ve tekrar mahkemeye müracaatta bulundum. 08.07.1975 tarihinde tescili yapıldı ve Hayra Hizmet Vakfı resmen kurulmuş oldu.

Vakıf kuruldu. 50.000 TL de tahsis edildi. Fakat elde para yoktu. Çünkü bu 50.000 TL'ye "Yeni Karabaş Tecvidi"ni bastırılmış ve onu ödemiştım. Elimde kitap olarak bulunuyordu. Zamanla satınca ödedim.

Biz Ahmet Efendi Çarşısında bulunuyorduk. Çalışmalarımız gittikçe tanınıyordu. Bir Kurban Bayramında 110 arkadaşla bayram tebriki bastırıp gönderdim ve Vakıf için Kurban derisi istedim. 100 tane deri geldi. Onları sattım. 6.000 TL. tuttu. Onunla hem borçlarımı ödedim hem de yeni çalışmalara başladım.

Kütüphane çok hareketliydi. Bütün işleri ben kendim yapıyordum. Salonun, büronun, hatta tuvaletlerin temizliğini dahi, ben kendim yapıyordum. Vakıf faaliyete geçince işler biraz daha hızlandı, o işler için iki arkadaşımızın görevlendirilmesi gerekiyordu. Hemen kendileriyle görüştüm ve Abdullah Büyüksütçü ile Abdülmuttalip Yıldırım'ı resmen personel olarak görevlendirdim. Temizlik işine de Nuh inan diye bir eleman görevlendirdim. Bu şekilde çalışmaya başladık. Fakat her gün biraz daha hareketleniyorduk. Bulunduğumuz büro bize dar gelmeye başlamıştı. S.Faruk Önder Bey'den yeni odalar istiyorduk, o da veriyordu. Sonra vermekten vaz geçti. Öğrendiğimize göre onu korkutmuşlar. "Hasan Hoca'ya elini veren kolunu zor kurtarır. O çarşığı senin elinden alır" demişler, ondan sonra işler değişti.

HAYRA HİZMET VAKFI'NIN ÇALIŞMALARI

İdare Makamı

Yıl 1976, Vakfın harekete geçtiği yıl. İlk yaptığım iş Vakfın idare makamını oluşturmak oldu. Resmen tek kurucu ben görünüyordum. Tüzüğe göre de tek yetkili durumundaydım. Bu yetkime dayanarak, hem idare makamını, hem Vakıf Divanını, kimleri istersem onlardan tayin yaparak oluşturabilirdim. Bu husustaki kararı yazıp altını imzaladığım zaman, tayin edilen kişiler resmiyet kazanırlar ve sorumluluk yüklenirlerdi.

Fakat, bunu arkadaşlara anlatamadım ve kabul ettiremedim. İlk karar defterine bakılırsa, orada ilk kararların altında sadece benim imzam vardır. Sonra sonra alıştılar, anladılar ve görevi kabul ettiler. İdare makamının ilk üyeleri ise şunlardır:

Hasan Hüseyin Varol, Adil Küçük, Mustafa Öztoklu, Abdullah Büyüksütçü, Bilal Saklan, Mahmut Yeşil, Abdullah Parlayan, Abdülmuttalip Yıldırım, Ahmet İyibildiren, Ahmet Önkal...

Bu ekip bir süre hizmeti götürdü. Sonra bu idare makamı üyelerine şunlar eklendi. Hidayet Atiker, Mehmet Çevik, Emrullah Ünal, Ziya Ercan, Osman Endiz, Mehmet Güneş, Ziya Özbozacı ve Hasip Şenalp...

Bu arkadaşlarımızın çalışmalarını gördükten ve kendileri hakkında bir kanaat sahibi olduktan sonra, bu defa teşekkül ettirilmesi gereken Vakıf Divanını, yani genel kurulu oluşturdum. Bu elemanların hepsine birer görev verdim ki, onları hem yetiştireyim, hem de ani toplantılar yapabileyim. Ve bu düşündüklerim aynen gerçekleşti. Bir iç telefon irtibatı ile hemen toplanıp, son derece çabuk ve önemli kararlar alabiliyor ve istişareler yapabiliyorduk.

O zaman bizimle çalışan bu arkadaşlarımız, şimdi hem kendi işlerinde hem de toplumun değişik kesimlerinde çalışarak önemli başarılar elde etmeye devam etmektedirler. İstisnasız hepsi, bizimle olan çalışmalarından zevkle, vakfın ve benim te-sirlerimden sitayişle bahsederler.

Zekat Sandığı

İslam devletinde zekat, zenginlerden alınıp fakirlere dağıtılan bir vergidir. Bu devlet gelirlerinin önemli bir bölümünü oluşturur. Başlı başına bir fondur ve 8 sınıf insana dağıtılır.

Türkiye'de hatta İslam âleminde,uzun süredir bu fonun çalışma tarzında ve sisteminde önemli sapmalar olmuştur. Ben bunun aslına uygun şeklini denemek istedim. Ve işte bu mak-satla ZEKAT SANDIĞI adıyla bir sandık kurdum.

Konya'lı müslümanlar zekatlarını vermeye düşkündürler. Fakat, bizzat fakirin kendisine vermeyi adet edinmişler. Ama bu onlara hocalardan intikal etmiş. Onlar hep böyle tavsiye etmişler, halk ta bunu böyle uygulamıştır, Yusuf Kardavi Fıkhu'z-Zekah isimli kitabında zekat mükellefinin zekatını doğrudan muhtaç kimseye vermesindeki olumsuzlukları çok güzel anlatmaktadır.

Hem bu tür olumsuzlukların artadan kalkması, hem parçalandıkça faydasız ve verimsizleşen bu imkanın heder edil-mesi, hem de gerek mükellef, gerekse muhtaç, her ikisinin de güvenerek verip almasını sağlayan bir kuruluşun devreye gir-mesi gerekiyordu.

İşte bunlar ve daha başka sebeplerden dolayı zekat sandı-ğını kurdum. Ayrı bir makbuz bastırdım. Aynî ve nakdi zekatları

bu sandıkta topladım. İdaresine bu konuda titiz bir elemanı görevlendirdim. Hareket o kadar çabuk hızlandı ki, artık Konya'da nerede bir fakir varsa bize gönderilmeye, nerede zekat varsa bize gönderilmeye başlandı... Sonuç bize gösterdi ki mükelleflerin bizzat fakiri bulması çok zor. Fakirin de mükellefe gidip istemesi zor. İşte biz vakıf statüsü içerisinde İslam Devletinin bir görevini bu şekilde denemiş ve çok güzel bir netice almış oluyorduk. Bu sandık halen devam eder. Eskisi kadar faal değildir. Sebebi çok uzun anlatılmaya muhtaçtır. Ama biz ve bize güvenen arkadaşlarımız zekatlarımızı halen, bu sandık eliyle dağıtıyoruz.

Zekatın sadece fakirlere verileceği başka yerlere verilemeyeceği şeklinde bir anlayış da yine hatalıdır. Hem fakire hem de fakirin faydalanacağı bazı yerlerin ihya ve inşasına da sarf edilebilir. Çünkü bu bir devlet geliridir ve devletin bunları nerelere sarf edeceği Kur'an-ı Kerim'de beyan edilmiştir.

Emanet Sandığı

Hayra Hizmet Vakfı'nı kurarken bir gruba, bir cemaate veya birkaç zengin ve varlıklı kişilere dayanmamıştım. 1950'den 1976'ya kadar geçen zaman içerisinde halkla hep içiçe yaşadım. Onlara hizmet ettim. Hiç kimsenin kasasına kesesine, ırz ve namusuna göz dikmedim. Bu yüzden bana karşı çok derin bir sempati tabanı oluştu. Allah'ın bana lutfettiği güzel Kur'an-ı Kerim okuma yeteneği, cami görevi, Kur'an muallimliği, hatiplik, ülfet ve sempatik olma gibi nimetlerle halkın bana karşı bir sevgisi ve güveni doğdu. Konya halkından bana karşı bu durumu bilen bazı politikacılar, benim sırtımdan kelek kesmek için epeyce uğraştılar. Tabii ki onlara fırsat vermedim. Bu hususu yukarılarda anlatmıştım.

Benim bu konumum, çok önemlidir. Hayra Hizmet Vakfı'nın sıfırdan başlayıp, çok kısa bir zaman içerisinde parlaması ve önemli bir potansiyele ulaşmasının sebebi işte bu güven ve tabandır. Hareketin başlamasından sonra, idare mekanizmasının da bu güveni devam ettirebilmesi nisbetinde yaşaması mümkündür. Eğer güven sarsılırsa sıkıntı başlar, çünkü bizim en kritik noktamız burasıdır. Sermayemiz budur.

Buna rağmen bir gün gelip te, bu güvenin sarsılacağını, en azından ciddi erozyona uğrayacağını tahmin ettiğim için, tedbirlerimi ona göre almıştım. Nitekim kendi içimizden kaynaklanan zafiyetlerle, dışımızdan bizi kıskananların menfi propagandalarıyla, bir de benim herhangi bir siyasi partiye meyletmeyişimden dolayı, bize cephe alan partilerin, çok açık ve aleyhte yaptıkları yaygın propagandalarla bahsettiğim güven ciddi biçimde erozyona uğradı. Başka bir olumsuz yön de şudur: İçerisinde bulunduğum toplumun bilgisi, anlayışının dar olması ve ileri görüşten çok uzak kalmasıyla, belki 30 yıl sonra anlayabileceği fikir ve düşünceleri ortaya koymamız olmuştur. Nitekim bu fikir ve düşünceler, zaman içerisinde güven problemi ortaya çıkarmıştır.

Doğaldır ki, biz de boş durmadık. Toplantılar yaparak, sohbetler tertip ederek, kitap, broşür ve bülten çıkartarak mücadelemizi sürdürdük. Hatta hutbelerimde cevaplar vererek. 12 Eylül 1980 askeri harekatında tutuklanmam, 1983'de tutuklanıp, 6 ay kadar içeride kalmam da, bu mücebelede bizi zayıflatan unsurlardan olmuştur.

Bütün bunların olabileceğini önceden görmüştüm. Ve kimse uyanmadan ben hemen deneyeceklerimi denemek, hem de vakfın ayakta durmasını saklayacak imkanlara ulaşmak istiyordum. Benim için önemli olan bu idi. Zekat sandığı o güne dek kimsenin düşünemediği bir çalışmaydı. Onu başlattık. Toplum benimsedi ve devam ediyor. Şimdi Emanet Sandığı kurmayı düşünüyordum.

Nedir Emanet Sandığı? Ne iş yapacaktır? Esprisi nedir? Kafamda tasarladığım projeye göre bu tür bir deneme sonuç verirse, İslam Devletinde mali yönden önemli bir kaynak bulmuş olacaktım. Mevcut kanunlar çerçevesinde bunu deneyip, projeyi genellemeyi düşünüyordum. Ben bu konuyu vakıfnameye derç etmeye çalıştığım günlerde, bir bankada çalışan bir arkadaşım geldi. Ondan şunları sordum. Konya'da bankalardaki mevduatın kaçta kaç faizlidir? İfadesine göre 1970'li yıllarda Konya'da bankalardaki mevduatın sadece % 20'si civarında bir mevduat faizli-

dir, % 80' i ise sadece cari hesaplardaki paralardır. Ve bunlar bankaların arayıp ta bulamadığı bedava paralardır, üstelik bankalar müslümanların inançlarını istismar ederek, hesap açtıranlara, "faizsiz açıyoruz, değil mi?" diyerek insanları zorluyorlardı. Faizin haram olduğuna inanan bir müslümanın "hayır, faizli olacak" demesi mümkün mü?

Ben de zaten bunu düşünüyordum. Parasını hiçbir karşılık almadan bankada tutan bu insanların "emaneten" yatırdıkları bu tür paraları celbedip, onları toplum yararına kullanmak istemiştim. Sadece bu değil. Parası olup ta bankaya yatırmayı düşünmeyenlerin parasını da, reklam ve konuşmalarla sandığa çekmek istemiştim.

Bu arada bankaların hemen hepsine bir yazı yazdım. Fakir öğrenciler için bankalardan yardım istedim. Verilen cevaplarda böyle bir fonlarının olmadığını beyan ettiler. Fakat bazı bankaların personeli kendi aralarında bir şeyler toplayıp göndermişlerdi. Bu durum ben de, halkın parasının % 80'ini bedava kullanan bu banklara karşı olumsuz duygular doğmasına neden oldu. Bu paraların hepsini olmasa da bir miktarını çekmek suretiyle buna engel olmak istedim.

Bu izahlardan Emanet Sandığı'nın ne anlama geldiği artık az-çok anlaşılıyor. Emanet Sandığı, parasını sadece muhafaza etmek için bankaya koyan, ihtiyaç anında gidip alan, buna karşılık bankadan hiçbir şey beklemeyen insanların, bu paralarından umumun faydalanacağı hizmetler için istifade etmeyi düşünmüştüm. Bu işin herkese görünen tarafı idi, ama asıl benim denemeyi düşündüğüm şeyi arkadaşlarım dahi bilmiyorlardı. Bilmelerine de şimdilik gerek yoktu.

1976'nın sonlarına doğru bir kararla "EMSAN" ünvanıyla Emanet Sandığı'nı kurdum. Ahmet Denizkuşları'nı vezneye, Ziya Özboyacı'yı da müdürlüğe atadım. Bir-iki de muamele personeli ile çalışmayı başlattım. İlk hesabı ben açmayı düşünüyordum. Geç kalmışım. Bana, 9 nolu hesap düştü. Büyük bir iştahla başladık. Avukat Hasip Senalp arkadaşımız, mevzuata uygun yönlerini

tesbit etti ve biz evrakları ona göre hazırladık. Tahsil, tediye fişleri, hesap kartları, ekstralar, çekler vs. hızla gelişti ve 1977 yılı başından itibaren faaliyete geçildi.

Ben ve arkadaşlarım, katıldığımız her toplantıda bunu anlatıyor, izah ediyor ve hayır hizmetlerine destek olunmasını tavsiye ve teşvik ediyoruz. Toplumun böyle bir şeye ihtiyacı varmış ki hemen tuttu. Bir ay gibi kısa bir süre içerisinde 500 mudiye ulaştık. Sene sonunda 3000 mudi oldu... Bu kadar insan hepsi aynı gün para çekmeye gelmiyordu. Bakıyorsunuz bazıları para yatırıyor bazıları çekiyor... Bazen yatıran fazla, çeken az, bazen de aksine oluyor. Fakat önemli miktar elde bekliyordu.

İşte bize lazım olan ise bu elde bekleyen paraydı. Biz mevduatı üçe böldük. Bir bölümü günlük çekimlere, bir bölümü olağanüstü çekimlere, diğer bölümü ise durağan bir para olduğu için uzun vadeli yatırımlarda kullanılmak üzere belirlendi.

Bu paralardan kimseye borç para vermiyorduk. Sandığın esprisi, Vakfın hizmetlerini desteklemektir. Bu maksadın dışına hiçbir zaman çıkmadık. Hatta hesap cüzdanı verdiğimiz mudilerle bir sözleşme imzaladık. "Bu paradan, Hayra Hizmet Vakfı yapacağı hizmetlerde istifade edebilir" diye. Zarardan doğrudan vakıf sorumlu oluyordu. Mudilere her türlü güveni vermeye çalışıyorduk. Zamanla şüpheler dağıldı. Güven arttı. Tahmin etmediğimiz olaylar oldu. Ve biz, durumdan son derece memnunduk.

1979 yılı sonu itibarıyla, altıbin mudiye ulaşmıştık. Ve ciromuz üç milyarı bulmuştu. Vakfın Kur'an Kursu, öğrenci yurdu gibi pek çok hizmeti bu dönemde devreye kondu. Gelir getirici çalışmalarımız ve yatırımlarımız da bu döneme rastlar.

Fakat, Türkiye'nin siyasi, ekonomik ve finansal ortamı hiç de iyi gitmiyordu. Enflasyon yükseliyor 24 Ocak 1980 kararları alınıyor, para sıkıntısı başlıyordu. Ve ardından 12 Eylül 1980 ihtilali oldu. Bize dış bileyen birkaç banka müdürü, bizi komiteye ihbar ediyor ve çok ciddi bir teftiş geçiriyoruz. Yeminli murakıp olan zat "toplanan paraları, karşılıklı veya karşılıksız kimseye

borç olarak vermemişsiniz, sadece vakfa ait hizmetlerde kullanmışsınız. Bundan dolayı bir suç işleme durumu olmamıştır" diye rapor veriyor ve Allah'a şükür onu atlatıyoruz.

Burada şu hatıramı yazmadan geçemeyeceğim.

T.C. Vakıflar Bankası Konya Şubesi Müdürü beni telefonla aradı. "Sayın Hocam, sizin yüzünüzden bir Devlet bankası ani teftiş geçiriyor, kendinize dikkat edin" dedi. Ben de "olabilir, canın sağolsun" diye cevap verdim.

Devletin yeminli murakıby gelmiş bizim hesapları teftiş edecekmiş. Sandığın bütün defterlerini, vakfın defterlerini istedi. Sandık Müdürü Ziya Özboyacı kardeşimiz, götürdü teslim etti. Fakat Ziya bey döndüğünde endişeliydi. O'nun o endişesi bizi de etkiledi. Çare yok bekliyoruz, birkaç gün içerisinde teftiş tamamlandı. Defterlerimiz iade edildi. Ancak hakkımızda nasıl bir rapor verildiğini bilmiyoruz. Acaba başımıza ne gelecek korkusuyla yata-tıp-kalkıyoruz.

Ziya Bey defterleri almaya gidince, yeminli murakıby arkadaş ona "Hocam'a selam söyle, gelip kendisini ziyaret edeceğim" demiş. Geldi, kısa boylu, esmer, bııklı bir genç. Siması bana yabancı gelmedi, ama tanıyamadım. Oturdum, hoş-beşten sonra bana "Hocam, beni tanıdınız mı?" Dedi. "Simanız yabancı gelmiyor, ama tanıyamadım" dedim. "Adım Mustafa Tosun, Konya İmam Hatip Okulu'ndan talebenizim" deyince hemen tanıdım. Çünkü sadece onu değil sülalesini tanıyordum.

"Hocam! Dedi, biz yeminli murakıby, o nedenle teftiştten önce geledim. Teftiş bittikten ve görevimle ilgili çalışmayı tamamladıktan sonra sizi ziyaret etmek istedim. Vakfın emanet sandığı ile ilgili bir şikayet dosyası geldi. Ben sizi tanıyordum. Vakfı tanıyordum ve biliyordum. Bir başkasının eline geçmesin diye ben talip oldum ve onun üzerine geldim. Teftiş ve denetimlerini yaptım. Endişe edecek bir şey yok. Ancak şu..., şu... noktalara dikkat ediniz" dedi ve biraz evvel yazdığım şeyleri söyledi.

Hizmetlerimizde samimiyet hakimdi. Kendimize çıkar sağlamadığımız gibi, böyle bir şeyi de hiç düşünmüyorduk. O nedenle de Cenâb-ı Hakk bizi böyle böyle koruyordu.

Emanet sandığı halen devam ediyor ama epeyce küçüldü. Yani özel finans kurumları çıkınca herkes, paralarını oralarda değerlendiliyor. Biz denememizi yapmıştık ve alacağımız sonucu da almıştık. Bizim için önemli olan da bu idi. Şu anda emanet sandığı meselesi tamamen bitmiş ve kapanmıştır.

Burada yine unutamadığım bir olayı anlatmak istiyorum.

Yıl 1982'nin Şubat ayı. Turgut özel kara parayı aklamak ve sermaye artırımını sağlamak için bir karar aldı. "15 Şubat 1982 günü bankaya hesap açtıran, veya varsa bu hesaba para yatırıp, maliyeye dekontunu ibraz eden kimselerin, bu paraları kendilerinin resmi sermayesi olarak tescil edilecek ve herhangi bir vergi tahakkuk ettirilmeyecektir" şeklinde.

Meğer bizim sandığımızdaki paranın da tamamı kara paraymış. Böyle bir kapı açılınca korkmaya başlamıştım. Tedbirimi aldım ama yine mevduatın % 20'sine yakın bir para uzun vadeli bir yatırıma gitmişti. O gün kasamızda 110.000 TL. görünüyordu. Bunun nakit olarak 90.000 TL. si vardı. Şubat'ın 12'sinden itibaren çekimler başladı. 13'ünde hızlandı. 14. ve 15. günleri çok çok hızlandı ve 15. gün öğle vaktiydi. Sandıkta 20.000 TL. olması gerekirken, sadece 50 TL. vardı. Durum çok iyi görünmüyordu. İşte o sırada hesabında 350 TL. olan bir mudi gelip, 150 TL. çekmek üzere vezneye geliyor. Fakat para yok. Veznedar Ahmet Denizkuşları'nı o güne kadar hep güler yüzlü görürdüm. O gün odama geldiğinde o güler yüzden eser yoktu. İçim burkuldu. Yıkıldım. Abdullah Büyüksütçü yoktu, yanımda Latif Başaşçı bey vardı. O dayanamadı ve hemen gitti. Ahmet Denizkuşları'na "siz o zata bir çay ikram edin, inşallah bir futuhat olur" dedim ve gönderdim. Tek başıyaydım. Hemen secdeye kapandım ve, "Ya Rabbi! Ben bunu şan şöhret için yapmadım, kendime menfaat sağlamak için de yapmadım. Niyetim iyi ve halistir. Sen bunu benden daha iyi biliyorsun. Beni mahcup etme, beni rüsvay etme" diye yalvardım ve ağladım. O esnada telefon çaldı. Kalktım büyük bir korku

ile ahizeyi kaldırdım. Ahmet Denizkuşları "Hocam, geçmiş olsun, 900 TL. geldi ve o bekleyen adamı gönderdim" dedi. Beş dakika sonra tekrar telefon çaldı ve yine Ahmet; "Hocam, şu anda elimizde 3.500 TL. var" Diyerek beni rahatlattı. Elhamdülillah o günden sonra bir daha o sıkıntıyı yaşamadım. Böyle bir fütuhatin olacağını o gün gece gördüğüm bir rüyadan anlamıştım:

Köyümüzde oluyorum. Tam da sabah namazı vakti. Abdest almak istiyorum. Fakat sırtımda bir ceket var. Kollarımı sıvadım. Ceket dar olduğu için sıkıntılıyım. Abdest alacağım yer de kabir gibi bir çukur, orası da dar. Bu sıkıntılı hal içerisinde çok zorlandım fakat abdestimi aldım... O sırada karşıdan bir taksinin farları yüzüme vurdu, baktım bana doğru geliyor. Ayakta duruyorum. Arabanın içerisinde üstadım, müşşidim Mahmud Sami Ramazanoğlu Efendi Hazretleri, yanında Dişçi Hacı Mehmet Efendi ve Demirci Mustafa Efendi merhumlar var. Bana selam verdiler ve tatlı bir tebessümle gittiler.

Ben bu rüyayı sıkıntıdan unutmuşum. O secdeden kalktığım zaman hatırladım. Zaten ben hatırlamadan problem çözülmüştü. Kendilerine manen bağlı bulunduğum bu muhterem zevat eliyle Cenâb-ı Hakk bana yardım edeceğini tebşir etmişti. Bundan sonra da çok çok rahatladım.

Başta yazmam gereken bir paragrafı, burada yazıp bu konuyu bitireyim. O güne dek okuduğum kitaplardan edindiğim kanaate göre İslami bir toplumdaki banka sisteminin, bu gün batıda uygulanan ve bizde de devam ettirilen banka sistemiyle hiç ilgisi yoktur. Yapıları ve fonksiyonları itibariyle çok farklı kurumlardır. Batı kaynaklı bankalar, deyim yerindeyse sömürüye yönelik araçlardır, İslami kaynaklı banka veya finans kurumu, halkın kalkınmasına karşılıksız yardımlaşmaya yöneliktir. Ve devletin himayesinde yaşamını sürdürür.

Bu temel farklılığı bizzat laboratuvar denemesiyle de belgeledim. Ama bu konu ayrıca bir kitap, hatta detaylı bir proje çalışması gerektirdiği için burada ele almadım.

İ.T.B. - İşletme Tasarruf Birliği (Ticari Faaliyetler)

Bilindiği üzere zekat sandığında toplanan paraların herhangi bir yere sarf edilmesi uygun değildir. Emanet Sandığında toplanan meblağın da ticarete kullanılması bizim için risklidir. Bunlardan faydalanma imkanı olmayınca ticari faaliyetlerimizi deneyebilmek için başka bir formül bulmamız gerekiyordu.

Vakfın çalışmalarının toplum üzerinde estirdiği bir hava oluştu, Elde genç bir idareci kadro da yetişti. Bu temel üzerinde ticari faaliyette bulunmakta fayda gördüm. İlk günlerde "SER-EMEK" başlığıyla tesbit ettiğim "Sermaye ve Emek" ilişkisi çerçevesinde bir ticari faaliyet düşündüm. Sonra bunu "İşletme Tasarruf Birliği" şeklinde gayri resmi başlattım. Bu, ilerde bir şirket veya kooperatife dönüştürülecekti.

Burada asıl maksat şuydu. Küçük tasarrufları toplayıp, onları ticari bir işte değerlendirmek, böylece hem vakfın ticari yönündeki çalışmalarını denemek, hem de ortaklara para kazandırmak... Merkezi sistemle yönetilen kurumlar hantal olur. Hareket ve manevra kabiliyeti, karar alma ve uygulama yeteneği yavaş olur. Halbuki ticari faaliyetlerde hareketlilik, çabukluk esastır. Ama bir denemekte fayda var deyip bu işe giriştik. Meğer biz büyük bir maceraya atılmışız.

Ortaklık kaydına başladık. Elimizde duyurma imkanımız da olunca hemen yankı buldu. Yeni yeni ortaklar gelmeye başladı. Toplanan paranın resmi bir sistem içerisinde çalıştırılması mecburiyeti doğdu. Bir araştırma ve soruşturma yaptım. Vakıf olarak bir ünvan, belli bir sermaye koyup, belli bir iş dalında ticari faaliyet yapabileceğimizi, kanunen bunun mümkün olduğunu tesbit ettim. Bunun üzerine önce işletme şeklinde harekete geçtik. Sırasını şu anda bilmiyorum ama, Hizmet Emlak İşletmesi, Hizmet Kağıt İşletmesi, Hizmet Gıda İşletmesi, Hizmet Mühendislik İşletmesi, Hizmet Emaye İşletmesi, Hizmet Çayevi, Çamaşırhane İşletmesi, Tuğla imalatı İşletmesi ve İhtiyaç Pazarlama A.Ş. Yani İPA ile ortaklık gibi ticari işletmeler, hemen arka arkaya gelişti.

Fakat 12 Eylül 1980 ihtilalinden sonra bizde bir korku başladı. Vakfa ait işletmelerin elimizden alınacağı şeklinde çıkan dedi-kodular bizi ürküttü. Bunun üzerine bu işletmeleri Anonim Şirkete dönüştürüp işletmeleri tasfiye etmeyi uygun gördük. Şirketlerin tüzüklerini Hüseyin Menekşe ile Abdullah Büyüksütçü hazırladılar. Çok kısa bir zaman içerisinde formaliteler tamamlandı, işletmeler tasfiye edildi ve şirketler kuruldu. Bunlar, Gimsan A.Ş., Pitaş A.Ş., Hibaş A.Ş., Hizemtaş A.Ş., Himtaş A.Ş. olmak üzere beş tanedir.

Bunların bu şekilde doğması ve gelişmesi hususunda bizim hesaplarımızı yöneten Hüseyin Menekşe arkadaşımızın çok yardımını gördüm. Allah O'ndan ve yardım edenlerden razı olsun.

GİMSAN A.Ş.: Gıda maddeleri imalatı, satış ve pazarlama konusunda çalışıyordu. Konya'nın toptancılar sitesinde bir mağazası, merkezde de bir mağaza ve büyük bir deposu vardı. Karpınar'da Ereğli'de birer mağazası ve Karaman'da iki mağazası vardı. Ayrıca Bozkır Belören'de pekmez tesisi olmak üzere 220.000 m²'lik bir arazi ve 250 m²'lik binası, elektrik ve suyu olan bir yatırımı vardı. Şu anda yıl 2015. Sarioğlan'daki bu yerler Konya Şeker şirketine satılmış. Orada onlar eliyle bir tesis kurulacağını öğrendim ve sevindim, onlara başarılar dilerim.

PİTAŞ A.Ş.: Pazarlama, ithalat ve ihracat konusunda çalışıyordu. Konya'nın Sekiler mevkiinde 1.025.000 m² lik bir arazi satın alınıp, toplu mesken yapma işi planlanmıştı.

TÜNEL KALIP SİSTEMİ ve TOPLU MESKEN

Pitaş eliyle yapmayı düşündüğümüz toplu mesken inşaatı üzerinde çalışırken, satın aldığımız 1.025.000 m² lik alanın önce halihazır haritasının yaptırılması gerekiyormuş. Bu konuyu Ayata Mühendislik Bürosu sahibi Uçman Ayata ile Sille Belediyesi mühendisi Şemseddin Bey'le görüştük ve anlaştık. Harita ve imar planı yapılması konusunu Konya şehir imar planını yapan mühendis Yavuz Taşçı ile görüştük, anlaştık ve çözdük.

Fakat o esnada 12 Eylül 1980 ihtilali yapıldı. Konya, Sille ve Dere Belediye başkanları görevden alındı. Onların yerine

Konya valisi görevlendirildi. Bizim işler yattı. Tekrar harekete geçmek için epey bir zaman geçti. Ancak Yavuz Taşçı'nın bir iyiliği oldu, onu unutmuyorum. Şehir imar planı için "birinci öncelikli alan" kararı aldrıp onaylatmıştı. Bizim işimizi bu karar kolaylaştırdı, sağolsun.

Neyse ki bu işler tamamlandı. Fakat o bölgede o zaman ne yol, ne elektrik ve ne de su vardı. Uygun yerine bir sondaj kuyusu yaptırarak. 140 m. derinden su çıkardık. En kötüsü biz arsa alan vatandaşa, imarlı parsel vereceğimizi söyledik. O tarihlerde Konya'da "kafa parseli" diye ifade edilen sistemle arsa satılıyordu. Biz onu yapmak yerine her şey resmi olsun istedik. Lâkin anamdan emdiğim süt, sanki burnumdan geldi.

Tam bu noktada Yavuz Taşçı ve Uçman Ayata "Hocam, yarın burada inşaat hareketi başlayınca çok teklif alacaksınız. Almanya'dan "Tünel Kalıp Sistemi"ni Konya'ya kuralım" dediler. İnceledik, araştırdık, olabileceği kanaatine vardık.

Şayet orada çalışacak işçilerin ortak olacağı bir şirket veya kooperatif kurulursa, hem Alman Çalışma Bakanlığı ve hem de Türkiye Çalışma Bakanlığı, kurulacak fabrikanın oradan buraya taşınmasında çok yardımcı olur, dediler.

Bunun üzerine oraya gidip bahsedilen tünel kalıp sistemini ve o sistemle yapılan meskenleri görmemiz gerekiyordu. Bu arada tanıdığımız ve orada çalışan işçi arkadaşlarla da konuyu görüşmek istiyorduk.

Biz Konya'dan üç ki, Bendeniz, Latif Başaşçı ve Mehmet Güneş gitmek üzere yola çıktık. Ankara'dan Yavuz Taşçı'yı da aldık. Uçak biletleri, pasaportlar, vizeler tamamlandı ve Almanya'ya gideceğiz.

Benim durumum hala takıntılı. Her ne kadar mahkeme hakkımda berat kararı verdiyse de, tutuklanmaktan korkuyorum... Otelde kaldık. Sabah namazından sonra biraz daha uyu-mak istedim ve yattım. Tam o sırada bir rüya görüyorum. Önüme aniden bir kaya çıktı. Kafamı vurdum ve o anda başım döndü. Fakat uzun sürmedi, ayıldım.

Yine aynı rüya olunca korkmaya başladım. Mutlaka bir tutuklama olacak. Acaba uçağa bineceğim sırada mı? Yoksa daha önce mi? Gibi içimde hep bir sıkıntı vardı. Lâkin arkadaşlarıma söylememeye çalışıyorum. Bu kuşkular içerisinde uçağa bindik. Havalandıktan sonra biraz rahatladım. Ama hala rüyanın etkisinin deydirdim ve Almanya'ya vardık.

Orada bizi havaalanında bekleyen bir arkadaşımız olacaktı. Almanya Çalışma Bakanlığı'nda uzun yıllar çalışmakta olan Mazhar Mühür...

Bizler Türkiye'den giden Bendeniz, Latif Başaşçı, Mehmet Güneş ve Yavuz Taşçı olarak Mazhar Bey'le buluştuk. O bizi Dortmund Şehrinde bir otele götürdü. Tanıdığımız işçilerden orada çalışanlarla daha önceden irtibat kurmuştuk. Otelde onlarla da buluştuk. Ertesi gün bir toplantı yapmayı kararlaştırdık, onlar gittiler. Mazhar Mühür ile bir toplantı yaptık. Almanya'da bir aylık yapacağımız çalışmanın plan ve programını hazırladık. Akşama doğru bazı yerleri gezdik ve otele geldik. İşçi arkadaşlar da geldiler. Otelin lobisinde oturuyor ve üzerinde durduğumuz, bizi Almanya'ya getiren konuyu müzakere ediyoruz. O sırada arkadaşımız Mehmet Güneş'i akrabasında birisi geldi ve götürmek istedi. "Gece getireceğim" deyince biz de "tamam" dedik ve o gitti. Bizim oturduğumuz otelin bir kısmı otelin giriş holüne karşı kapalıydı. Bendeniz de otelin holünü gören tarafta oturuyordum. Uzun boylu, dolgun vücut yapılı sivil birisi hızla otelin idare bölümüne geçti. Benim dikkatimi çekti ama bir şey anlamadım. Sonra kısa bir zaman durdu ve yine aynı hızla çıktı gitti.

Beş dakika sonra resmi ve sivil polisler, ellerinde silahlar içeri girdiler ve silahları bize doğrultup, bir şeyler söylediler. Biz anlamadık fakat arkadaşlarımız anladılar. Onlar ellerini kaldırıp, duvara döndüler ellerini duvara dayadılar. Biz de öyle yaptık. Sonra gelip üzerimizi aradılar. Latif Bey'le bir işçi arkadaşın pantolonunu çıkarttılar. Aramada bir şey bulamadılar. Bizim kaldığımız odaya çıktılar. Yanlarında bir de köpek vardı. Karyola, dolap, etejer, kitaplar vs. ne varsa hepsini devirdiler döktüler. Hiçbir şey bulamadılar.

"Toparlanın, karakola gidiyoruz" dediler. Bizi ve diğer arkadaşları minübüse doldurup götürdüler. Karakoldayız. Bizde bir şey bulamayınca bu defa İnterpol'den soracağız dediler. İşte o sırada Ankara'da gördüğüm rüya gerçekleşti. Yani tutuklandık. Fakat Türkiye'de değil Almanya'da.

İnterpol'den haber gelinceye kadar orada bekledik. Bu bekleme esnasında, otel lobisinde oturduğumuz sırada içeriye girip çıkan sivil polis benimle konuştu. Pasaportumda mesleğim "imam" yazdığı için dikkatini çekmiş. Bir iş için bir müddet Türkiye'de kalmış. Bana bunları anlattı. Almanya'ya ne için geldiğimizi sordu. Kendisine "biz Almanya'dan Türkiye'ye bir fabrika götürmek istemiştik. Orada mesken yapımı üzerine çalışacaktık. Fakat geldiğimiz ikinci günü bu olayla karşılaştık. Çok üzüldüm. Geldiğime pişman oldum. Biz tam bir ay Almanya'da çalışma ve araştırma yapacağız. Sizden bir belge istiyorum. Başımıza böyle bir olay daha gelmesinden endişeliyim" dedim.

Bana, "ben de çok üzüldüm. Bu sözleriniz beni çok yaradı. Ben şahsım adına özür dilerim. Burada kaldığınız sürece size böyle bir şey olmaz" dedi.

Tam o anda birisi bağırdı. Meğer İnterpol'den cevap gelmiş ve biz temiz çıkmışız.

Bize kılavuzluk eden Mazhar Mühür de oraya geldi ve bir şeyler konuştu. "Bizim misafirlerimiz hakkında ihbar ve şikayette bulunan kimseler buraya gelmedikçe, buradan gitmem ve Çalışma Bakanlığı'na da suç duyurusunda bulunacağım" dedi. Sonra polislerle anlaştılar. Meğer PKK'li bir grup genç ihbarda bulunmuşlar. "Erbakancılar uyuşturucu satmak için buradalar" diye. Hadisenin arka planı bu imiş.

Bizi tekrar otele getirdiler. Otel sahibine de durumu anlattılar. Sakıncalı kişiler olmadığımız anlaşılınca, ertesi gün biz çalışmalara başladık. Bir ay süreyle oralarda gezdik. Fabrikaları ve yaptıkları evleri gördük. Ancak Türkiye'deki enflasyonun hızla yükselmesi karşısında maalesef sonuca ulaşamadık.

Şu anda o bölgede Anakent, Güzelyurt, Bağlarbaşı ve 500 Evler kooperatifleri tarafından yaptırılmış olan kentler oluştu. Keza 2015 yılı itibariyle o bölge, çok gelişmiş ve Konya'nın en güzel yerleşim alanlarından birisi olmuştur.

HİBAŞ A.Ş.: Matbaacılık, basım, kitapçılık ve matbaa malzemeleri satışıyla meşgul oluyordu. Matbaa malzemeleri satan bir mağazası, kitap, kırtasiye satan bir mağazası, büyükçe bir matbaası, Seydişehir'de bir kitap kırtasiye mağazası vardı.

HİZEMTAŞ A.Ş.: Emaye sanayi üzerinde çalışıyordu. Bir dökümhanesi, temizleme tesisi ve Meram sanayiinde bir fabrikası bulunuyordu. Sonra bu şirket eliyle Zümersan oluştu. Zümer markalı gaz sobaları imalatı yapıldı. Gazyağı yakıtının pahalalanması ile bu işe son verildi. Benim yaklaşık altı yıllık bir ömrüm de bu iş için tükendi.

HİMTAŞ A.Ş.: Mühendislik, proje ve inşaat sektöründe çalışıyordu. Son derece geniş, önemli konut ve iş merkezleri, çarşılar yaptı. O güne dek uygulanmayan bazı yeniliklerle sahasında yeni sistemler geliştiriyordu. Bu kuruluşu arkadaşımız Latif Başaşçı o günün değeri olan 110.000 TL.'ye satın almıştı. Şimdi halen devam ediyor. Vakfın birçok inşaat işinde ücretsiz binalar yaptı, Allah razı olsun.

1985 yıllarında bunların tamamı tasfiye edildi. Bu şirketleri yöneten arkadaşlara satıldı. Şimdi onlar, kendi işlerini yürütürken, iş olarak da, genel kurul üyeliği olarak da vakıfla ilişkileri aynen devam etmektedir.

Küçük çaplı işletmeleri tasfiye etmiş ve ticari faaliyetlerimizin tamamını bu beş ana konuda yoğunlaştırmıştık. Holding olmak üzere hazırlandığımız ve her şeyi tamamlamış olduğumuz bir sırada Türkiye'nin ekonomik, siyasal ve mali yapısında bir deprem yaşanmaya başlandı. Enflasyon hızla yükseldi, para darlığı başladı. İ.T.B. ortaklarından sağlanan paralarla kurduğumuz ortaklık hisseleri hızla geri çekilmeye başladı. Bir alabora yaşıyordu.

Siyasi muarızlarımız ve rakip kuruluşların aleyhimizde propagandaları hızla devam ediyordu... Bu durumda yeni sermaye ilavelerine ihtiyaç vardı. Bunu Emanet Sandığından sağlamayı düşünmemiştik. Sandığın kuruluş gayesine uygun düşmüyordu. Zaten orada da hesap kapatmalar gittikçe artıyordu. Bu durumda şirketler sanki bizim için bir "KİT" olmuşlardı. Olağanüstü toplantılarla, bir acil durum değerlendirmesi yaptık ve hemen tasfiyelerine karar verdik.

Merkez ve ilçelerdeki işyerlerinde çalışan ve oralarda idarecilik yapan arkadaşlara açık artırma usulüyle satışını gerçekleştirdik. Vakfın bundan sonra sadece hizmet üreten bir kurum olarak çalışmasına karar verdik.

Tehlikeyi kolay atlatmıştık. Biraz yara-bere aldıysak da tedavisi mümkün oldu. Zaman içerisinde borçlarımızı tasfiye ettik. Allah'a şükür ki binlerce insanla parasal ilişkimiz olmasına rağmen kimsenin bizde hakkı ve alacağı kalmadı. Hele hele hiç kimseyle mahkemelik olmadan bu işleri bitirdik.

Bu denemeden edindiğim sonuç: hangi ortamda olursa olsun, Devlet gibi, Belediye gibi, Vakıflar gibi hizmet kurumları, yani merkezi sistemle yönetilen kurumlar, her şeye rağmen hantal, yavaş yani karar mekanizması ağır çalışan kurumların ticaret ile uğraşması faydalı değildir. Çünkü ticari faaliyetler, ani karar-

lar ve davranışlar istemektedir. Piyasa şartlarına adapte olamayanlar, kim olursa olsun ticarete para kazanamaz. Hele bir de bizim ekipteki pek çok arkadaşımız gibi talebelikten ayrılıp, kendisini hiç bilmediği böyle bir ortamda bulursa, ayrıca onların eğitilmesi gibi bir sorun da ortaya çıkar ve iş tamamen zorlaşır. Benim burada asıl sorunum da bu idi zaten. Hem gençleri eğitmek, hem personeli şuurlandırmak, hem halkı ve ortakları ikna etmek, hem de muhalif ve muarızlarla mücadele etmek. Ama Allah'a şükür bunların hepsinin üstesinden geldim. Şu anda Hayra Hizmet Vakfı aynı itibarını korumaya devam ediyorsa, işte bundandır.

Ancak şunu ifade edeyim ki, piyasanın, ticaret ve sanayinin kurallarına göre, merkezi idareye bağımlı olmaksızın çalışan işyerleri olursa, onların kazançlarıyla vakfın beslenmesi ve desteklenmesi çok yerinde olur. Bunun da başarısı yetişmiş elemanla olur. O da bizde yoktu.

DEĞİŞİK ÇALIŞMALAR

Haber Bülteni

Çalışmalarımızı halka duyurmak, muarızlarımıza cevaplar vermek, halkı belli konularda bilgilendirip ve uyarmak gibi maksatlarla, bir "Haber Bülteni" çıkarmayı düşündük.

20 Ağustos 1977'de çıkarmaya başladığımız bu bülten, gerçekten de çok işimize yaradı. Vakfın hizmetlerinin sergilenmesi açısından, yeni atılımlarımızın, yeni projelerimizin duyurulması açısından, oldukça faydasını gördük. İlk dönemde aylık, sonraları iki veya üç aylık aralıklarla çıkardık.

hayra hizmet vakfı

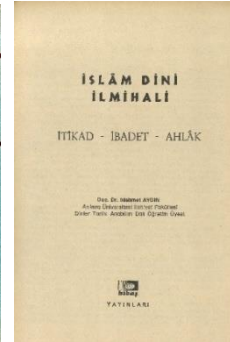
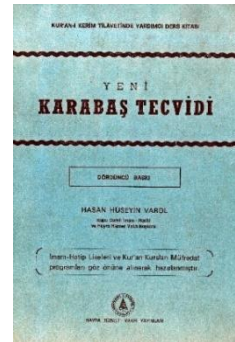
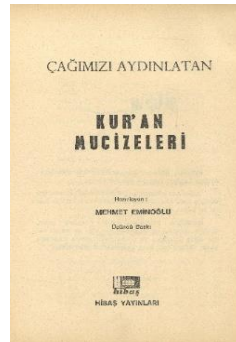
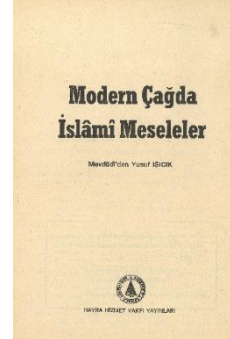
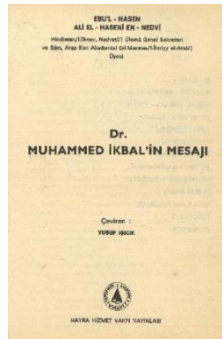
HABER BÜLTENİ

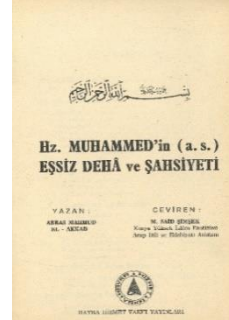
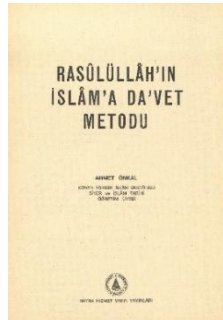
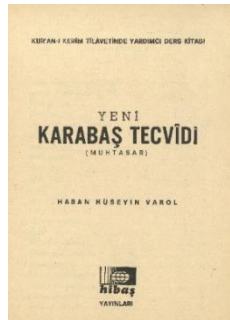
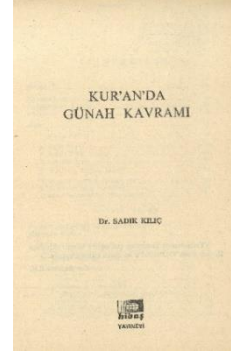
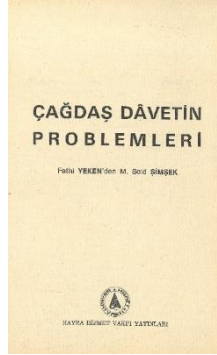
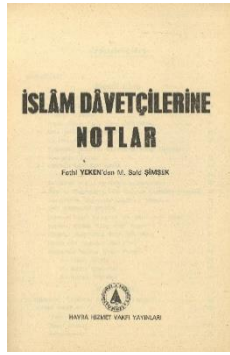
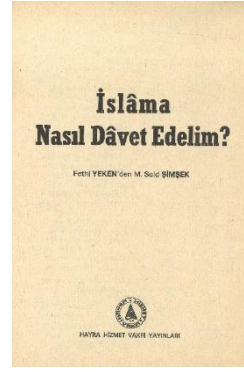
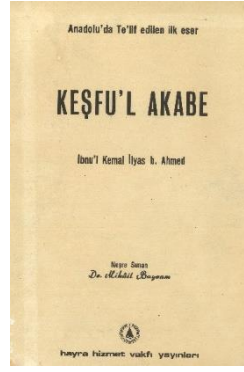
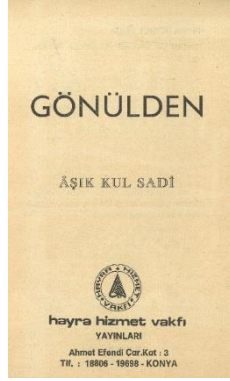
ADRES : Ahemetefendi Çarşısı Kat 3 KONYA Tel. : 18806-19698 Sayı : 1 20.8.1977

Vakfın arşivlerine bakılırsa sevimli, muhtevalı ve ses getiren bir yapıyla bülten örnekleri görülür. Sonraları kendi matbamızda kendi elemanlarımız eliyle bastırıyorduk. Parasız olarak

halka dağıtıyorduk. Beşbin, Onbin bazen de Yirmibin bastırıldığı-mız oluyordu.

Kitap Basımı: Kültür hizmetlerimizin devamı olarak ter-ceme ve te'lif, pek çok arkadaşımızın kitaplarını bastırdık. Son-raları Hibaş Yayınları olarak piyasaya sürdüğümüz eserlerden eli-mizde arşiv olarak bulunanlardan bazıları :

KÜTÜPHANE

Yine kültür hizmetlerimizin temelini oluşturan, benim ideali mi temsil eden kütüphanenin eser yönünden takviyesi, hizmet yönünden gelişmesi, araştırmacı ve okuyucuların ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için üzerinde titizlikle durduğumuz önemli bir hizmet ünitemizdir. Yukarılarda anlatmıştım. 1969 yılında kurduğumuz bu bölüm, şu ana kadar gelişerek gelmiştir.

Ancak modern bir kütüphane olması için projemiz hazırlanmaktadır. Finansman sağlanır sağlanmaz onu da gerçekleştireceğiz inşallah. Şu anda 60.000 ciltlik kitap arşiviyle, salonu, bilgisayarları, fotokopi ve tarama makinalarıyla hizmet vermeye devam eden bir kütüphanedir.

ŞUBELER

Hızlı bir çalışma temposuyla devam edince, bize Türkiye'nin hemen her yerinden şube açmak için müracaatlar yapılyordu. Fakat, biz hem yavaş gidilmesi, hem de dağınıklık doğması için bu isteklere olumlu cevap vermiyorduk.

1- ILGIN: İlk Şubemizi Konya'nın Ilgın ilçesinde açtık. Yıl 1976. Yönetim Kurulu üyelerimizden iki arkadaşımız oraya görevli olarak gidince, onlar eliyle ilk şubeyi ve ilk yurdu açlık. Birkaç yıl sonra kapattık.

2- BURSA: Ondan sonra Bursa'da bir şube açmıştık. Bizim kendileriyle meşgul olduğumuz gençlerden orada okuyanlar ve buradan oraya gitmiş olanlardan bir grup genç vakfın şubesini açtılar... Kendilerini kıramadığımız için peki demiştik. Bunlar Emanet Sandığı da açmışlardı, iyi de gidiyorlar ve çok da güzel

çalışıyorlardı. Fakat bizimle Konya'da cedelleşen MSP'liler oradaki adamları, Osman YUMAKOĞLU'na durumu bildirmişler. O da gençlere neler dediyse, çocuklar mazeret beyan ettiler. Biz de şubeyi kapattık. Eşyalarımızı bir kamyonu yükleyip getirdik.

MSP'lilerle Ters Düşme Olayının Nedeni

Yeri midir, değil midir bilmiyorum ama, bu olayı da burada anlatayım da hem benim içimde kalsın, hem de bu olayın mahiyeti bilinmiş olsun.

1975'li yıllar. O güne dek M.T.T.B.'ye mensup gençlerle çok güzel çalışmalar yaparak, geldim. Son zamanlarda MSP'liler de MHP'lilerin "ülküçü gençleri" ne bakarak, "Akıncılar" ismiyle bir çıkış yaptılar. Bunu da yeni bir gençlik oluşturma yerine M.T.T.B.'yi bölmek niyetiyle onların içinden kapma yoluna gittiler... Burada asıl maksat, açıktan partiye katılmak istemeyen Türkiye'nin en büyük gençlik organizasyonu olan M.T.T.B.'nin dağıtılması idi. Biz buna razı değildik. Onlar böyle bir maksatla hareket edince bizde karşı çıktık. Giderek bu iş açık bir, mücadeleye dönüştü. Konya'da, spor salonunda M.T.T.B.'nin büyük bir gövde gösterisini yaptık ve orada çok açık ithamlarla karşı tarafı suçlamıştım. İşte bu yüzden şimşeklerin hücumuna uğradım. Hedefteki adam haline geldim.

Arkadaşımız Ali Güneri, gerek Vakıf olarak, gerek şahıs olarak beni de partiye açıktan bağlı ve o doğrultuda çalışan birisi olmam için uğraştı. Bense 1969 seçimlerinden ve MNP'nin kurulmasından sonra aktif siyasetin dışında kalmayı ve mümkünse davaya çalışacak adam yetiştirmeyi planlamış ve o doğrultuda çalışmaya karar vermiştim. Beni bu kararımdan çeviremediler... Bu defa gençlikle arama girmek istediler, bu da olmadı. M.T.T.B.'yi bölme yoluna gittiler. Aramız iyice açılmıştı. İşe başka kişileri de soktular ve kavga şiddetlendi. Onlarla görüşmüyor, toplantılarına gitmiyordum.

O günlerde Konya basınında bir tartışma başlatmıştım. Özel sohbetlerimde anlatıp da bir türlü açığa çıkaramadığım görüşümü artık benim de piyasaya sürmem gerekiyordu. Fakat o

günlerde Türkiye'de anarşik olaylar gittikçe yayılıyordu. Sadrettin Yüksel Hoca'nın oğlu o günlerde öldürülmüştü. Türkiye karışyordu. Her grup öldürülen adamlarına mevlid okutuyordu. MSP'liler de öyle yapıyorlardı. Konya'nın Kapu Cami'nde bir mevlid okuttular. Beni davet etmediler. Ali Güneri bizi çağırma-mıştı. Etrafındakiler onu kınamışlar. "Konya'nın birinci derecede bir hocasını neden çağırma-mıştır" diye sorgulamışlar.

Özellikle mevlidde benim olmadığımı çok fazla tenkit eden arkadaşlar olmuş. Ali Güneri arkadaşımız da, aradaki soğukluğu gidermeyi düşünmüş galiba o esnada Erbakan Hoca parti binasında basın toplantısı yapıyormuş. Ondan sonra gelip vakıfta beni ziyaret etmeyi planlamış. Benim bunlardan haberim yoktu.

Araboğlu Makası'nda terziler pasajının açılışı vardı. Ben oraya gitmiştim. Açılışı ben yapmışım. Açılıştan sonra doğru vakfa geldim. O sırada bir telefon geldi. Telefondaki genç, "Hasan Hocam!, Yerinizdeyseniz, Erbakan Hocam sizi ziyarete gelecek" dedi. Ben de ona: "Evladım, ben oraya gelirim, Erbakan Hoca'nın buraya gelmesine gerek yok dedim. O ısrar etti, ben de ısrar ettim. Sonunda o genç: "Ama Erbakan Hocam öyle istiyor" deyince, ben "o hoca öyle istiyorsa, ben hoca da böyle istiyorum" dedim. O genç bunun üzerine telefonu kapattı, ben de kapattım. İşte bu olay kıyameti koparmaya yetti.

Ali Güneri arkadaşımızın kendi kendine çevirdiği bu dolap yetmemiş gibi, hemen çıkıp doğru bizim İPA mağazamızın müdürlüğünü yapan Adil Küçük'e varmış. İki gözü iki çeşme: "Senin Hasan Hoca'nın yaptığını gördün mü? Erbakan Hoca ziyarete gelmek istediği halde kabul etmedi. Siz bu adamın yanında hala ne duruyorsunuz? O kim oluyor da Erbakan'ı kabul etmiyor gibi" bir sürü tahrik edici laflar etmiş. Tabi bizim Adil de buna kanmış.

Ertesi gün, Cumartesi öğle namazına Sultan Selim Camii'ne geldiler. Olan bitenden benim yine haberim yok. Adil Küçük, avukat Hasip Şenalp ve Belediye Reisi Mehmet Keçeciler... Namazdan sonra benim hücrede oturuyoruz. Bana: "Hocam!, Dün Erbakan Hocam sizi ziyaret etmek istemiş, siz de kabul etmemişsiniz! Biz buna çok üzüldük. Sizin hocadan özür dilemenizi

istiyoruz" dediler. Bunun üzerine sordum, "size bunu kim söyledi?" "Ali Güneri söyledi. Dün Adil Küçük'e gelmiş ve durumu anlatmış. O da bize anlattı" dediler.

"O zaman siz bir hukukçu olarak, onu da, beni de dinlemeniz gerekmez mi? Beni dinlemeden üzülmeyiniz ve özür dilememi istemeniz uygun düşer mi?" diye sordum. "Doğru, sizi de dinlememiz lazım" dediler.

Bunun üzerine onlara telefon hadisesini anlattım. Bu hadisede Erbakan Hoca'yı reddetmek diye bir şey yok. Sadece onun vakfa gelmesini istemediğim için kendisiyle orada görüşebileceğimi söyledim."

Sordular, "peki, Vakfa gelseydi ne olurdu? Onu ağırlamak-tan mı korktunuz?"

"Hayır! Onun Vakfa gelmesini istemeyişim ondan ziyade Vakfın geleceği ile ilgilidir... Çünkü Hayra Hizmet Vakfı yeni kuruldu. Ayrıca büyük imkanlara sahip bir kuruluş da değildir. Bu vakfın gelişmesi, genişlemesi, ayakta durup hizmet edebilmesi için, % 90 halkın yardımına ihtiyacı var. Konya halkı ise son derece muhtelif. Kendilerinin yardımına muhtaç olduğumuz bu taban, çeşitli partilere mensup insanlardan oluşuyor. Siyasi partiler ise halkı birbirine düşman ediyor. Şimdi biz vakıf olarak daha yeniyiz, güç biriktirme dönemindeyiz. Tam bu sırada Sayın Erbakan'ın bu kadar kuruluş varken onların içinden gelip Hayra Hizmeti ziyaret etmesi demek, bu vakfı daha doğarken halkın gözünde falanca partinin bir yan kuruluşu olarak tescillemesi demektir. Bu durumda, diğer partilere mensup kimseler bize cephe alacaklar ve yardım etmeyeceklerdir. Bunun adına "doğarken ölmek" denir. Böyle bir şeye ben izin veremem. Bu olay aslında iyi niyetli bir olay değildir. Kendisine boyun eğmeyen Hasan Hoca ve onun eliyle kurulan bir müesseseyi yok etmek, ya da ona boyun eğdirme olayıdır."

"Sadece bu değil, Türkiye'de işin bir de resmi kurum ve kuruluşlar boyutu vardır. Sayın Erbakan'ın vakfı ziyareti gizli yapılmıyor ki. Herkesin ve özellikle basının gözü önünde yapılıyor. Böyle bir ziyaret gerçekleşikten sonra biz, vakıf adına hiçbir

resmi dairede işimizi yaptıramayız. Arkadaşlar!. Bir şeye dikkatinizi çekmek istiyorum..."

Bilesiniz ki, Türkiye'de bizim gibi kuruluşların en büyük sıkıntısı şudur. Eğer halkın isteklerini gerçekleştirmeye çalışırsanız, Devleti daraltırsınız. Ve eğer Devletin istekleri doğrultusunda hareket ederseniz, halktan destek bulamazsınız. İşte bu iki kutup arasında kendinize bir yer edineceksiniz. Halkın % 90'nını karşınıza alamayacağınız gibi, Devleti de karşınıza alamazsınız. İşte beni böyle hareket etmeye sevkeden faktörler bunlardır. Yoksa neme gerek, şu veya bu insanın işi-gücü politikası... Evet, durum bundan ibarettir, beyler" diye konuştum.

Avukat Hasip Şenalp, "Hocam, bütün bunları o anda nasıl düşünüp te böyle cevap verdiniz, ben ona hayret ettim" dedi. O'na "Bunlar o anda değil, çok önceden hesap edilip düşünülmüş şeylerdir" diye cevap verdim.

Başkan Keçeciler; "Durumun böyle olduğunu bilseydim, buraya gelmezdim. Mahcup oldum. Sizden özür diliyorum" dedi. Adil Küçük ise, "Ali Güneri bizi yanılttı. Çok yanlış bir iş yaptık" diye hayıflandı. Sonra hep birlikte çıkıp gittik.

Ama bu olayın yankıları sürdü. Ali Güneri arkadaşımız aklınca bir politika yapıp bizi sindirmek veya diskalifiye etmek istiyordu, beceremedi.

Aramızda 1973'lü yıllardan beri devam edip gelen sürüşme bu olayla doruğa ulaştı. Aramız iyice açıldı. Bizzat bana gönderilen bir ultimatomla! şöyle dendi: "Hasan Hoca'yı da Hayra Hizmet Vakfı'nı da piyasadan sileceğiz." Şu Allah'ın işine bakın ki, 12 Eylül 1980 ihtilaliyle onlar piyasadan silindiler. Biz ise çalışmalarımıza halen devam ediyoruz.

Arkadaşımız Ali Güneri'nin yapmış olduğu hareket aslında, Hayra Hizmet Vakfı'nı ve onun kurucusu olan Bendenizi partiye bağlamak için çalışmalarından sonuç alamayınca, bizi sindirmek, korkutmak ve halkın gözünden düşürmek için komplo kurmaktı.

"Hasan Hoca Erbakan'ı kabul etmedi, bu olacak iş mi?" diyerek bizi halkın gözünden düşürme çabasına girdi. Biz de buna

karşı durduk ve savunmaya geçtik. Toplumun büyük bir bölümü bizi biliyor ve seviyordu. Onların bize saldırmasını, kötülemesini asla kabul etmeyen özellikle genç bir kitle vardı. Bu durum kutuplaşmayı ve boğuşmayı artırıyordu. Bir siyasi parti açısından da bu durum hoş olmuyordu.

O dönem Muhterem Tahir Hocam MSP milletvekiliydi. Benim de hem hocam, hem de bacanağım oluyordu. Bu olumsuz durumu ortadan kaldırmak için harekete geçmiş, pek çok insanı çağırılmış bu arada beni de çağırdılar. Bir akşam Hoca'nın evinde toplandık. Konu açıldı ve bana sordular: "Neden, Erbakan hocayı kabul etmedin?"

"Bu soru başkaları tarafından da bana soruluyor fakat, işin aslında böyle bir şey yoktur. Bunu burada sizlere açıklamak istiyorum. İzninizle dedim ve anlattım."

Muhterem Hocam ve değerli hazırun; Erbakan hocamın parti binasında basın toplantısı yaptığı saatlerde bendeniz de, Arapoğlu Makası denilen yerde yeni yapılmış olan Terziler Pasajı'nın açılışını yapıyordum. İşim bitti, vakfa geldim. Tam kapıdan girdiğimde telefon çalmaya başladı.

Açtım telefonu, karşımda genç bir kardeşimiz; "Hocam ben sizi Milli Selamet Partisi'nden arıyorum. Erbakan Hocam şu anda basın toplantısı yapıyor. Toplantıdan sonra vakfı ve sizi ziyaret edecek, müsait misiniz?" diye sordu.

"Kardeşim, Erbakan hocamın buraya gelmesine gerek yok, ben oraya gelebilirim" dedim. Genç ısrar etti, ben de ısrar ettim. "Fakat, Erbakan hocam böyle istemişti" dedi. Ben de kendisine, "evladım, o hoca öyle istediye, ben hoca da böyle istiyorum" dedim. Muhatabım telefonu kapattı, ben de kapattım. Sonra bir takım olaylar oldu. Hasan hoca Erbakan hocayı kabul etmedi diyerek, toplumu bana karşı tahrik ettiler, halbuki ben böyle bir şey kesinlikle söylemedim, sadece "o gelmesin, ben oraya geleyim" dedim. Bunun neresi kabul etmemektir, anlamadım.

Bunun üzerine o toplantıda bulunan MSP milletvekili Ahmet Remzi Hatip, Tahir Hocam'a hitaben: "Hocam, burada bir

açıklama yapmak istiyorum, izin verir misiniz?" dedi. "Buyur Ahmet Bey anlat" dediler.

"O gün Erbakan hocam basın toplantısı yapıyorken ben oradaydım. Hocayla aramızda kimse yoktu. Yanımda Ali Güneri arkadaşımız oturuyordu. Cebinden bir kağıt çıkardı ve bir şeyler yazdı, bana verdi ve Hoca'ya vermemi söyledi. Kağıdı hocaya vermeden önce okudum. "Muhterem Hocam, toplantıdan sonra Hayra Hizmet Vakfı'nı ve Hasan Hoca'yı ziyaret edebilir miyiz?" diye yazıyordu. Ben de Erbakan hocama uzattım. Baktı, "tamam, olur" dedi. Sonra Ali bey bir genci çağırdı ve onun kulağına bunu söyledi. "Telefon et ve bana cevabını getir" dedi.

Aradan kısa bir zaman geçti. O genç geldi ve Ali Bey'in kulağına "efendim, müsait değilmiş" dedi. Bunun üzerine Ali Güneri bey tekrar bir kağıt yazdı ve bana verdi. "Hasan Hoca'nın manisi varmış, gidemeyeceğiz" diye yazıyordu.

Ahmet Remzi Hatip sözünü bitirince oradaki arkadaşlardan Necip Alkan isminde bir arkadaş söz istedi. "Buyur" dediler.

"Muhterem Hocam, o gün Hasan hocamı arayan genç, hocamla konuşurken ben de paralel bağlı diğer telefonda konuşmalarını dinledim. Hasan Hocam aynen anlattığı gibi konuştu. Hiçbir zaman kabul etmiyorum gibi bir şey söylemedi. Ben oraya gelebilirim, Hoca'nın buraya gelmesine gerek yok demişti. Bu "kabul etmiyorum" sözünü ya o genç uydurdu, ya da Ali bey. Yoksa ben Hasan hocamdan böyle bir şey duymadım." Dedi.

Tahir Hocam bunun üzerine, "Muhterem arkadaşlar, bu ifadelerden anlaşılıyor ki, bazı şahısların dikkatsizliği neticesinde, böyle bir ortam oluştuğu anlaşılıyor. Bacanağım Hasan efendiden özür dileyelim ve bu işi burada bitirelim. Hepinize teşekkür ediyorum, sağolun, varolun" diyerek toplantıyı kapattı.

Şubelerimizden Bursa ve Beyşehir Şubelerimizin merkezden bir tesirle kapatılmasının altında yatan sebepler işte bunlardı. Allah'a şükür ki bizim sabır ve temkinimizle bu iş çözülmüş oldu. Şimdi onlarla da herkesle de iyiyiz.

3- KARAMAN: Böyle kapatılan şubelerimizden birisi de Karaman'da açılmıştı. Orada iki adet mağazamız vardı. İdarehane ve kütüphanemiz vardı. Burs ve sosyal yardım fonu çalışıyordu. Fakat Karaman Müftüsü her işimizde bize zorluk çıkardı. Kendisine saygı duyduğum Kamerzade Mustafa Efendi ile görüşüp kütüphaneyi onun idaresinde bir vakfa devrettik ve Karaman'dan çekilip şubeyi kapattık.

4- BEYŞEHİR: Beyşehir ilçesindeki şubemizi de maalesef kapattık. Oradaki hizmetleri şimdi merkezden idare ediyoruz. Orada da çok değerli bir grup arkadaşımız şubeyi açtılar. Güzel bir çalışma yaptılar. Cami, Kur'an Kursu, Yurt gibi hizmetler de gerçekleştirdiler. Fakat siyaset hastalığı onları da vurdu. Şubeyi yürütemeyeceklerini söylediler. Biz de tekrar açmadık ve merkezden yönetiyoruz.

Bizim daha doğrusu benim, MSP'lilerle çok ciddi ve tehlikeli boyutlara varan bir ters düşme olayımız vardı aramızda. Onu bahane ederek bizi yıkmayı ve beni silmeyi gaye edinerek üzerimize yürüdüler. Sırf bir arkadaşın kaprisinden dolayıdır başka bir şey değil. İşte o sebeple bizim ilk zamandaki bu şubelerimiz üzerinde böyle yaptılar.

5- BELÖREN: Bozkır'ın Belören Bucağında bir şube açmıştık, Orada bazı yatırımlar düşünüyorduk. Orası benim memleketim olduğu için bu hizmet hareketinin bir kolu da orada olsun istemiştim. Önce bir Kur'an Kursu yapalım, sonra bir Pekmez Fabrikası kuralım diye düşünmüştük. Armutlu köyünden arkadaşım İsmet (İsmail) öğütçü ile beraber çok uğraştık. Fakat Türkiye'nin ekonomik darboğazı enflasyon belası bizi orada da vurunca, belli bir safhadan sonra işi götüremedik.

Kur'an Kursunu yaptık, elhamdülillah. O faaliyetini sürdürüyor. Lâkin köyden hiç kimse sahip çıkmıyor. Köyün iki tane resmi cami imamı var. İkisi de boş durur. Ayrıca bir de Kur'an Kursu hocası istiyorlar. Diyanet onu da verecek fakat yeterli öğrenci olmayınca o da olmuyor... Halbuki 19.000 m²'lik bir bahçesi var. Sınıfları, idarehanesi ve diğer müstemilatı ile güzel bir kurs yapıldı. Şimdi hizmete hazır durumdadır. Köylü beyler ne zaman

isterlerse o zaman kullansınlar. Bu bina bir müddet kurs olarak, bir müddet de okul olarak hizmet etti. Şu anda ben bu notları yazdığım tarihlerde boş olarak duruyor. Vebali köy halkının boyundadır.

Yine Belören'de 220.000 m²'lik bir arazi satın aldık. İçerisinde 50 kw. lık bir trafo ile elektrik getirdik. 250 m²'lik bir bina yaptık. Kuyu açıp suyunu temin ettik. Ama içerisine makinalarını koyup pekmez imalatına geçemedik. Halen öyle duruyor. Not: Şu anda bu arsanın, Konya Şeker şirketi tarafından satın alındığını öğrendim. İnşallah iyi olur.

6- KARAPINAR: Konya'nın Karapınar İlçesinde arkadaşı-
mız Mehmet Uzunlu'nun başkanlığında gayretli bir ekip oluştu.
Allah razı olsun kendilerinden. 1979'dan beri çalışıyorlar. Orada
orta tahsil öğrencileri için güzel bir yurt binası yapıldı. İmam Ha-
tip Okulu için ek bir bina, cami ve kütüphane yapıldı. Kızlar için
de bir kurs binası tamamlanmak üzere. Ayrıca ileriye dönük bazı
planlar ve hazırlıklar yapılıyor. Şu anda bunların hepsi faaliyette-
dir.

7- EREĞLİ: 1979 yılında Ereğli'de de bir şube açtık. Arka-
daşımız Recep Arlı öne düştü ve orada birçok arkadaşla güzel bir
hareket başlattı. Halen devam ediyor. Müessese oturdu. Orada
da yurt, İmam Hatip Okulu kızlar bölümü, kütüphane ve cami ol-
mak üzere bir külliye oluştu. Cenâb-ı Hakk onlardan ve yardım
edenlerden razı olsun. Ereğli halkından terzi Süleyman Zorlu'nun
merhume annesinin bağışladığı arsa ile başlayan çalışma, güzel
bir sonuçla bugüne geldi. Hizmet devam ediyor elhamdülillah...

8- SEYDİŞEHİR: 1978'li yıllarda şubemizi açtık. Merhum
Mehmet Şen amcanın destekleri ve yardımlarıyla büyükçe bir
yurdun temelini attık. Merkez Vaizi Muhterem Muammer Şen
hocamızın gayretleri ve halen bu işin üzerinde bilfiil devam et-
mesi bizi memnun ediyor. Cenâb-ı Hakk ta kendisinden razı ol-
sun. Şu anda Seydişehir'de 300 öğrenci kapasiteli bir yurdumuz,
bir idare merkezimiz, altında bir pansiyon, kütüphane ve 8 adet
daire mevcuttur. Dairelerin gelirleriyle bazı işleri yürütüyoruz.

Şu anda yıl 2015'dir ve pek çok şey değişmiştir. Fakat, hizmetler devam ediyor.

Daireleri Merhum Mehmet Şen bağışlamıştı. Bu zat, eskilerden ve çok değişik bir insandı. Mustafa Kemal ve İsmet İnönü hayranı onların büyük boy resimleri evinin, en güzel yerinde asılı dururdu. Çok da zengin birisiydi. Fakat kimseye inanmayan ve güvenmeyen bir adamdı. Dindarlığı da zararı yok iyiydi. Hayır kurumu olarak Seydişehir'de faaliyet gösterenler veya dışarıdan, namını duyup gelenler, ona neler söylerlermiş, ne hareketler yaparlarmış görseniz. Ama hiç birisine zırnık vermemiş.

Muammer Hoca, İmam Hatip Okulu öğretmeni İrfan Ergun kendisiyle yakın irtibata geçtiler. Bir süre sonra beni çağırdılar. Gidip kendisiyle tanıştım. Uzun uzun sohbetlerde bulundum. Her gidişimde uğrardım. Bir defasında bana: "Hoca Efendi! ben rahatsızım. İyi bildiğin bir doktor varsa Konya'da ona muayene olmak isterim" dedi. Kendisine "evet var" dedim. Siz arkadaşlarla gelerseniz, onlar size yardımcı olurlar, sizi iyi bir doktora kontrol ettiririm" diye cevap verdim.

İrfan Bey'e de özel olarak "bu zatı getireceğinizde bana hemen telefonla bildir" dedim, öyle yaptı ve telefon açıp "biz geliyoruz" dedi. Ben hemen Dr. Ali Kemal Belviranlı'yı aradım. Kendisine durumu uzun uzun anlattım. Bu zatı iyi bir muayeneden geçirmesini ücret almamasını Hayra Hizmet Vakfı'ndan geldiği için böyle yaptığını söylemesini rica ettim. Sağolsun gerekeni en iyi şekilde yaptı. O zata gösterdiğimiz bu samimi davranışlar neticesinde bize güveni geldi ve 8 tane dairesini Vakfa verdi. Şu anda o dairelerin gelirinden oradaki öğrenciler faydalanırlar.

9- ALİBEYHÜYÜĞÜ: Konya'nın Çumra ilçesine bağlı Alibeyhüyüğü kasabası halkından kırk yıllık arkadaşım Ömer Zileli yanına birkaç tane de arkadaş olarak Vakfın şubasını açtı. 1985 yılında her türlü formalitesi tamamlanan şubemizin orada şu ana kadar yaptığı hizmet binaları takdire değer, olağanüstü bir gayretin meyveleridir. Önce imam Hatip Okulu ve yurdu sonra camisi yaptırıldı. Yetmediği için yeni bir okul binası ilaveten yapıldı,

üzeri de yurt olarak kullanılıyor. Mutfak, yemekhane, fırın ve kütüphane tamamlandı. Ayrıca yatılı Erkek Kur'an Kursu, gündüzlü Kız Kur'an Kursu ve lojmanı yapıldı. Bizzat vakfa ait olmak üzere özel bir yurt, bir aşevi ve 8 tane de lojman tamamlanıp hizmete sunulmuştur. Hem Ömer Zileli kardeşimin, hem de çok değerli kardeşim Halit Güler Beyefendi'nin ciddi katkılarıyla ve büyük gayretlerle toplanan meblağlar, Cenâb-ı Hakk'ın yardımı ile de, çok önemli hizmet binalarının devreye girmesine vesile olmuştur. Şu anda hizmete devam ediyor. Allah hepsinden razı olsun.

10- AKŞEHİR: Bu şubemiz 1991 yılında kuruldu. Kamil Balcı kardeşimizin, heyecan, hareket ve ısrarına dayanamadık. Peki dedik. Bu süre içerisinde camilerin, tekkelerin ve evliya türbelerinin pek çoğunun tamiratını yaptırdılar. Yeni kaynak ve proje peşinde koşuyorlar. İnşallah başaracaklar Kamil Balcı ve ona destek olan yaşlı ve genç tüm arkadaşlara Cenâb-ı Hakk'tan başarılar niyâz ediyorum.

11- ESKİŞEHİR: 1995 yılında Eskişehir merkez vaizlerinden benim de eski talebelerimden meslektaşım muhterem Enver Töre hoca efendi kendisini seven insanlardan bir heyetle geldi ve çok ısrar etti. Başka bir ilde şube açmak niyetimiz olmadığı halde, onların ısrarına da peki dedik. Uzun bir soruşturmada sonra şubemiz resmen açıldı. Şu anda güzel ve ileriye dönük hazırlıklar var. Böyle giderse ileride çok başarılı bir çalışma ortaya konulacağını ümit ediyorum. Allah'ın kendilerine yardımcı olmasını niyâz ediyorum. Rayına oturmak üzere çalışmalar devam ederken şube yöneticileri ile aramız açıldı. Şu anda onlarla irtibatımız yok. Ancak hizmetlerin devam ettiğini ümit ediyor ve kendilerine başarılar diliyorum.

TÜRKİYE'DE KARIŞIKLIKLAR ve MECZUPLARDAN HABERLER

Konya'mızın değerli meczûblarından Bityemezli Ali Hoca, Parsanalı Mustafa, Silleli İsmayıl vs. Bunlardan Ali hoca, konyunda bir sürü kitap taşırdı. Bu zatın pek çok menkıbeleri vardır. Ben bunlardan bir tanesi kendi başımdan geçtiği için burada an-

latacağım ama, bunlarla ilgili tüm hatıratımı "Hayatımın Tasavvuf Boyutu" isimli kitabımda anlattım. Oraya da bakabilirsiniz.

1956 yılında askerden geldim. Kur'an Kursunda görevliyim. Sol gözümde müthiş bir sancı var. İsabet-i Ayn denilen "nazar" olmuş meğer. Fakat ben bilemiyordum. Bir mektup atmak için PTT'ye gittim. Gelirken içimden "ah şimdi bir ikibin lira param olsa da şu işleri yapsam" diye geçiriyordum. Çıkrıkçılar içerisinden geçiyordum. Baktım Ali Hoca orada oturuyor. Kendisine 25 kuruş verdim ve arkasından "hocam, gözüm çok ağrıyor, bana bir dua et" dedim. Bana şöyle bir baktı ve: "Allah'tan ikibin lira isteyeceğine, sıhhat iste, sıhhat" dedi. Allah rahmet eylesin.

Parsanalı Mustafa... Ben Sultan Selim Camii'nde görevdeyken farkına vardım. O her Cuma oraya gelir, namazı camiin doğu kapısının orada kılar. Selamı verince "faatiha" diye bağırır gider. Sair günler Kapu Camii'nde durur.

İşte bu Mustafa bir gün, rahmetli Mehmet Arıkan'ın dükkanında cumadan sonra otururken yanıma geldi. Biraz konuşurken, kimse de yoktu, sadece ikimizdik. Bana "Cuma günü imamı değiştireceğim" dedi. Bizler bunların sözüne pek değer vermez, güler geçerdik. Yine onlardan birisidir diye önem vermedim. Konuştüğümüz gün Cuma günüydü ve cumadan çıkmıştık. Bir hafta sonra cuma günü imamı değiştireceğini söylüyordu. Mustafa. Ben unuttum gittim. Cuma günü mutad olduğu üzere camiye geldim. Sarığımı cübbemi giydim. Oturdum, hutbeyi gözden geçiriyordum. O sırada bir genç geldi. Elinde bir yazı. Açtım, baktım, İmam Hatip Okulu Müdürü Bayram Başpınar'dan geliyor? "Hocam, bunlar bizim bu yıl mezun olacak öğrencilerimizdendir. Tatbikat için gönderiyorum. Lütfen bu gencin hutbeyi okumasına ve namazı kıldırmasına yardımcı olursanız memnun olurum" diyor. Ne yapalım, sarığı cübbeyi çıkardım, yeni bir sarık-cübbe verdim ve o delikanlıya buyurun dedim.

Cumayı kıldık, ertesi günü yani Cumartesi günü, Aziziye Camii'nin oradan geçiyordum. Parsanalı Mustafa beni gördü. Kılıcı Nuri'nin dükkanının önünde. Bana seslendi "Hoca, gel çay

içelim" dedi. Ben de "Yahu Mustafa işim var" dedim. Bunun üzerine "Yahu sen benim çayımı neden içmiyorsun?" dedi. Düşündüm bu söz deli sözü değil. Hemen geldim ve içeri girdik. Bu dükkân da aynı Mehmet Arıkan'ın dükkânına benziyordu. Dar, uzun ve arka tarafında bir hücre vardı. Hücreye oturduk, dükkân sahibi bize çay söylemeye gitti. Sadece ikimiz vardık, başka kimse yoktu. Bana hemen: "gördün mü? İmamı nasıl değiştirdim" deyince hemen bir hafta evvel söylediğini hatırladım. "Vay alçak vay, demek öyle yaptın ha!" deyince hemen dışarı kaçtı. Neyse çayımız geldi, Mustafa çayı eline aldı, dükkânın önünde içeri girmiyor, sağ tarafa geçerken kapıda durur bana bir "haa" der, sonra sol tarafa gider gelir yine yapar aynı şeyi. Böylece çayı içtik. Sonra ben müsaade alıp gittim. Ama bir daha Mustafa'yı dikkate almamazlık etmedim.

1979 yılında Kapu Camii'ne nakledildim. Göreve orada devam ediyorum. 12 Eylül 1980 ihtilalinden bir ay kadar önceydi. Bir gün öğle namazından çıktım. Parsanalı Mustafa koluma girdi. Ve bana, "Hoca, seni askere göndereceğim" dedi. Mustafa'nın boşa laf etmediğini daha önceki tecrübemle anlamıştım. İçime bir endişe düştü, hemen kendisine "Mustafa! Uslu dur, ben askerliğimi yaptım" dedim. "Olsun, bir daha yapacaksın" dedi. Arkasından sanki benim onayımı alır gibi, "tamam mı?" diye sordu. Ne diyeyim "peki" dedim. Aradan bir ay zaman geçti. İhtilal oldu ve biz tekrar askere gittik. Yani tutuklanıp askeri kışlaya gittik ve orada tam bir askerlik disiplini içerisinde bir ay geçirdik.

Arkadaşım Emrullah Ünal anlatıyor. Silleli İsmail'i bir gün arabasına bindirmiş. Epeyce gezdirdikten sonra, İsmail'e benim hapisten çıkmam için yalvarmış. Uzun bir ikna turundan sonra nihayet, İsmail: "Hoca, bu hafta Cuma günü salınacak" demiş. Ve aynı gün Parsanalı Mustafa sabah namazı sonrası Kapu Camii imamı Hasan Altun ile müezzin Hüseyin Arı'ya, "bugün, Hasan Hoca salınacak" diye haber vermiş. Gerçekten o gün ikindi vaktinde tahliye edildim. Onlar da akşam ziyaretime geldiler ve Mustafa'nın haberi üzerine geldiklerini söylediler.

GERÇEKLEŞEN RÜYALAR

Rüyalardan birisini ta 1950 senesinde görmüştüm. O zaman Tahir Büyükkörükçü Hocam'da Arapça okuyordum. O günler yasaktı. Birisi bizi ihbar etmiş, onun üzerine baskına uğradık ve götürüldük. Bununla ilgili gördüğüm rüyayı orada anlattım. Tekrar anlatmama gerek yok, istenirse o bölüme bakılabilir.

Rüyalardan ikincisini ise 1980 yılında görmüştüm. O yıllarda Türkiye gerçekten çok karışık. Bendeniz o günlerde bir rüya gördüm. O güne kadar görmediğim bir rüyaydı. O nedenle yorumunu yapamamıştım. Fakat hoşuma gitmemişti. Şöyle ki:

Evin orta yerinde sofrada oturuyorum. Bir anda başım döndü ve olduğum yere yığıldım. Bir müddet geçti, kendime geldim. Ayıldım ve ayağa kalktım, uyandım. Ancak ne anlama geldiğini anlayamadım.

Tesbit ettiğimiz hedeflere ulaşabilmek için çok hızlı bir çalışma temposu tutturmuş gidiyorduk... Fakat Türkiye'de ideolojik temele dayalı sosyal kaynaşmalar, öldürmeler, isyanlar genişleyerek devam ediyordu. Devrimci, ülkücü ve akıncı gruplar boğuşuyorlardı. Biz Vakıf olarak Konya'da ikinci bir İmam Hatip Lisesi yaptırmak üzere bir dernek kurmuştuk, onunla ilgili çalışmalarımız devam ediyordu. O sırada İsrail'liler Mescid-i Aksa'yı Kudüs'ü işgal ettiler. Milli Selametçiler, bunun üzerine Konya'da Kudüs Mitingi yaptılar. Bu olay bardağı taşıran son damla oldu. Aslında bu karışık ortamda böyle bir olayın etkisinin büyük olacağı belliydi. Türkiye yanıyordu. Ve her olay sanki bu yangına su yerine benzin sıkmak gibi bir şeydi.

Ben o günlerde Konya Kapu Camii'nde görevliydim. Kudüs mitingi yapıldığı gün nöbetim yoktu, ama camideydim. Kapu Camii tam anlamıyla dolmuştu. Hırslı kalabalıklar, heyecanlı insanlar görüyordum. Ülkenin üzerinde kara bulutlar dolaşıyordu. Bir gün sabah namazına kalktım. Abdest almaya giderken uzaktan hoparlörle bir şeyler söylendiğini duydum. Dikkatimi çekti, lâkin ne olduğunu anlayamadım.

Camiye gitmek üzere yola çıktım. Bir süre gittim. Bir şey unutmuşum. Eve döndüm, Evdekiler sordular. "Bir şey unutmuşum onu almaya geldim" dedim. Sonra tekrar camiye gittim. Çarşıya yaklaştığım sırada önümde askeri bir araç durdu. İçerisinden bir subay indi. Nereye gittiğimi sordu? Görevli olduğumu ve camiye gittiğimi söyledim. Bana, "Sayın Hocam, askeriye idareye el koydu ve sıkı yönetim ilan etti. Bu gün camiye sabah namazına gitmeyiniz" dedi. "Peki" dedim ve teşekkür ettim. Eve tekrar geldim. Tabi evdekiler tekrar gelişimden ve yüzümdeki halden heyecanlandılar. Durumu anlattım.

12 Eylül 1980 ihtilali olmuştu. Herkeste bir korku vardı. Nitekim bütün politikacılar tutuklandılar. Toplumda kavga eden devrimciler, ülkücüleri ve akıncılar, bu arada bazı din görevlileri de tutuklanmıştı. Sanki bir ben kalmıştım dışarıda. Bütün bilinen şahıslar içeri alındılar. Bir yerde oturduğumuzda, gece eve gelirken belli tabancalı gençler, bana eve kadar refakat ediyorlardı.

İhtilalin 10. günüydü. Gece saat 24:00'den sonra sokağa çıkma yasağı vardı. Bilal Acar beni arabasıyla eve bıraktı ve gitti. Saat gece 02:00 sıralarıydı. Kapının zili çaldı. Zaten bekliyordum. Çünkü rüyasını görmüştüm. Kapıyı açtım. İçeriye sivil polisler, subaylar ve resmi polisler girdiler. Evin her tarafını didik aradılar. Bu aramalar sonucunda bir MSP flaması, bir ustura bir de kına buldular, ve bir de mektup.

Rahmetli Babam hasta MSP'liydi. O flamayı bir mitingden sonra eve getirmiş. Onu da bizim hanım bohça yapmış, "Hocam, bu sizin evde bulunmasaydı" dediler. Ustura rahmetli kayınpederinmiş. Kızı hatıra olsun diye saklamış. Onu da aldılar. Kadın polis bir naylon torba içerisinde kınayı bulmuş. Eroin sanmış, heyecanla getirdi. Subay, bana sordu, ben de "komutanım o kınadır, bizde kadınlar ellerine yakarlar" dedim, onu bıraktılar.

Mektuba gelince: Oğlum Tahsin Varol, Ankara Siyasal Bilgiler fakültesinde okuyordu. Akıncılar derneği Ankara Şubesi yönetim kurulundaydı. Ortalığın karışıklığı nedeniyle kendisine bir mektup yazmıştım. Büyük boy kağıtla toplam sekiz sayfadan oluşan bir mektuptu. İçerisinde o gün piyasadaki parti başkanları

hakkında ve Türkiye'deki fikir akımları hakkında geniş bilgiler yazmıştım. Sonunda kendisine bir babanın evladına yapması gereken tavsiyelerde bulunmuştum. Mektubun içerisinde başkalarının eline geçmemesi gereken bilgiler vardı. O nedenle baş tarafına "bu mektubu okuduktan sonra imha et" diye yazmıştım.

Tahsin, mezkur mektubu okumuş. Arkadaşlarına da okutmuş. Fakat imha etmemiş. Sonra o mektubu başka mektuplarla beraber, fermuarı bozulmuş bir çantaya koyup evin dolabının tabanına atıvermiş. O mektupları oradan buldular. Subay olan zat, sandalyeye oturdu ve bu mektubu baştan sona okudu. Diğerleri de evi aramaya devam ettiler. Sonuçta diğer mektupları tekrar çantaya koyup atıverdi. Ama benim yazdığım o mektubu cebine koydu. "Tamam arkadaşlar" dedi ve dışarı çıktı. Telsizle konuşuyordu: "Arama neticesinde herhangi bir suç unsuruna rastlanmamıştır. Ne yapalım?" diye sordu. Karşı taraftan "bize adam lazım, getirin" dendi. Bunun üzerine yüzbaşı "Hocam, giyecek eşyalarınızı bir valize koyun gideceğiz" dedi. Zaten hazırlanmıştım. Bir abdest aldım. Araca bindik giderken gördüm ki üç tane cemse dolusu asker. Meğer evin etrafı sarılmış.

Gece saat 04:00 sıralarıydı, bir kışlaya geldik. Nereye gittiğimi bilemedim. Meram Yeni Yol üzerindeki uçaksavar taburuna gelmişiz. Beni deftere kaydetti bir er, biri önümde biri arkamda iki asker beni bir kapının önüne getirdiler. Büyükçe bir kapı. Fakat, kapının birisinde bir de kuzuluk kapısı var. Üzerinde kalın bir de zincir. Asker, büyük kapıyı değil de bizim "kuzuluk kapısı" dediğimiz küçük kapıyı açtı ve beni içeriye saldı. Arkamdan tekrar kapattı.

İçeri girdim. Uzun ve geniş bir bina, ortasında bir metre yüksekliğinde bir duvar var. Sağ tarafa baktım. Yukarıda bir floresan lambası yanıyor. Yerde bir sürü insan uyumaktadırlar. Sol tarafa baktım aynı. Ortadaki duvarın dibinde de bir grup yatıyor. Birkaç tane sandalye var. Birisine oturdum. Bunlar kim? neden böyle ayrı ayrı olmuşlar? Ben bunları düşünürken yanımdan bir genç kalkıp geldi. "Geçmiş olsun" dedi. "Ne iş yapıyorsunuz?" dedi. "Cami görevlisiyim" dedim.

İkimiz oturuyorduk. Herkes uyuyordu. O gence sordum. "Bunlar kim?" "Şu duvarın arkasındakiler, ülkücüler, şunlar da devrimciler, şu duvarın önündekiler de sizinkiler" dedi. Tam o sırada kalktım. Duvarın dibindekilerden bizim Hacı Ali Kap... Şöyle bir kendini yokladı. Tekrar yatacağında beni gördü. Yanında Abdullah Büyük Hoca, Metin Köse, Nevzat Arabacı ve diğerlerini gördüm.

Fakat benim kimliğimi deftere kaydederken katip asker sordu: "Suçu nedir?" diye. Bizi getiren subay ise "suçu meçhul" diye cevap verdi. Beni zora sokan işte bu kelime oldu. Yardımcı olmak isteyenler, bu sözcükten ürktüler ve geri durdular...

Hacı Ali hepsini uyandırdı. Ben hemen yanlarına gittim. Hoş-beşten sonra sabah namazını kıldım. Oturuyoruz. Karşı tarafta başka tanıdık simalar gördüm. Mehmet Emiroğlu ve oğlu Seyit Emiroğlu. Milli eğitim müdürü Ömer Kaya, Halil Uslu vs.

Burası uçaksavar taburu imiş. Yüzlerce defa önünden geçtiğim halde hiç ilgimi çekmeyen bu yere getirip bizi dıktılar. Eni on metre, boyu ise kırk metre olan bu binanın ortasında, bir metrelik bir duvar var. Meğer bu duvar, Sedd-i Zülkarneyn görevi yapıyormuş. Bizim "İslamcılar" grubu duvarın dibinde, duvarın öbür yüzünde yine bizden bir grup var. Ta Edirne'den getirilmişler. Şimdi bizim karşımızda devrimciler var. Duvarın öbür yüzündeki kardeşlerimizin karşısında da ülkücüler var. Toplumun huzurunu kaçıran bu iki kavgalı grubun arasında da biz "İslamcılar" grubu varız.

Kendisiyle karşılaştıkları zaman, Hz. Zülkarneyn'e dert yanan topluluk, Kur'an diliyle şöyle diyordu. "Ya Zülkarneyn! Ye'cüc ve Me'cüc adındaki bu iki kutup ülkeyi karıştırıyor. Sana bir şeyler versek, bunların arasına bir set yapabilir misin?"

Zülkarneyn hazretleri yapıyor. Aynı ülkenin insanları, aynı milletin çocukları olan fakat birbirine düşman edilen bu insanları güzel bir eğitimden geçiriyor ve bir otorite altında topluyor. Bu sağlanan birlik ve bütünlük asırlarca devam edip geliyor. Şimdi bizim toplumumuza da böyle birisi gerekiyor. Bu insanlarımızı bütünleştirecek birisi. İnşallah ileride böyle birisi gelir...

UÇAKSAVAR KIŞLASINDA GÖRDÜKLERİM

İçeride bir ay kadar kaldım. İlk gün sabah saat 10:00 sıralarında beni sorguya çağırdılar, içeri girmeden önce gözlerimi bağladılar. Bir asker götürüp içeriye bıraktı. Seslerden ve konuşmalardan birkaç kişi olduklarını sandığım kişilerden birisi sordu. "İmam Hatip Lisesi yaptırmak için bir dernek kurdunuz, neden İmam Hatip Lisesi de başka lise değil?"

"Şu anda böyle bir okula ihtiyaç olduğundan dolayıdır. İmam Hatip Lisesi yapmak veya yapmayı düşünmek diğerlerine karşı çıkmak anlamına gelmez, biz onu da yaparız!"

- "Mitinge katıldınız mı?"
- "Hayır, o gün camideydim"
- "Camide cemaat kalabalık mıydı?"
- "Evet"
- "Neden cemaate, mitinge katılmayın demedin?"
- "Bu, bizim görevimiz değil ki"
- "Abdullah Büyük Hoca Kapu Camii'nde konuşuyordu.

Halkı tahrik ediyordu. Onu neden uyarmadınız?"

- "O da benim görevim değil. O vaizdi. Ben imamdım. Konu müftülüğün görevleri dahilindedir."

- "Tamam! Çıkınız!"

Ve asker beni alıp koğuşa götürdü. Geldim ki, arkadaşların hepsi "Ayete'l-Kürsiye" sarılmışlar durmadan okuyorlar. Nevzat Arabacı üzüntüsünden yüzüstü bükülmüş ağlıyor. Bu manzara manevi dayanışma ve yardımlaşmanın bir tezahürüydü. Her zaman olsa bile, oradaki kadar insana tesir etmez. Çünkü orası bambaşka bir hayat, bambaşka bir dünyaydı.

Bizim adımıza bazı yanlış bilgiler verebilecek bazı ikiyüzlü insanlar vardı karşı bölümde. Orayı koruma altına almamız gerekti. Hemen aramızda bir kombinezon oluşturduk. Beni reis olarak görevlendirdiler. Ben de hemen arkadaşlara görevlerini ve nasıl davranacaklarını anlattım. Hacı Ali Kap Bey'i o tehlikeli gördüğümüz yere gönderdim ve "onlara yalvar-yakar, ağla-sızla, orada yatacak bir yer edin" dedim. Sağolsun çok güzel becerdi ve gediği korudu.

Bizden Nevzat Arabacı'ya çok işkence ettiler. Devrimcilerden bazı çocuklara da öyle yaptılar. İçeriye sapasağlam giden insan, askerlerin kolunda sürünerek geliyordu. Bu durum diğer tutuklular üzerinde ürkütücü etki yapıyordu. Bazıları intihara teşebbüs ediyordu. Bunun üzerine hemen işkence yerini değiştirdiler.

Arkadaşımız Nevzat Arabacı, mitingde İstiklal Marşı okunurken oturanların başıydı. Ona çok bozuluyorlardı. Ser verip sır vermiyordu. Onu alıp götürdüler. On beş gün işkencenin her çeşidini uyguladılar. Bütün çabaları oturanların kim olduklarını söyletmekti, ama o bir türlü söylemiyordu. Fakat Ali Galip Doğan korkudan çözülmüştü ve sırrı vermişti. Nevzat'ın ısrarı boşunaydı. Lâkin ondan konuyu öğrenmeden harekete geçemiyorlardı. Sonunda anadan üryan soymuşlar, epeyce bir dövdükten sonra polis, elindeki copu makatına dayamış. "Ya söylersin ya da" deyince ne yapsın o da çözülmüş.

On beş gün sonra yanımıza geldiğinde Nevzat'ı tanıyamadım. Sol dizi bükülmüyordu. Yardım ettik bir abdest aldı. Namaz kılarken ayağının altını gördüm, delinmişti. Sordum: "Çok dayak attılar, ayaklarım şişti. Sonra odanın içerisine tuz serptiler ve onu da ıslattılar. Ah hocam ah işte bu ayaklar böyle oldu" dedi. Sonra onu tekrar götürdüler. Helalleştik. Belki bir daha görüşemeyiz diye... İşte o gidiş. Nevzat şimdi nerededir bilmem. Bir hanım daha almış diye duydum. Helal olsun Nevzat 'a... Aylar sonra bir dolmuşta karşılaştım. Beni görmemişti. Arkasından onu yakalar gibi yaptım. Hemen hopladı, korktu, kuçaklaştık.

Devrimcilerden bir arkadaş vardı. Onu da Nevzat'la beraber götürmüşlerdi. İşkence yerinde yan yana bulunan odanın birinde Nevzat, diğerinde O bulunuyormuş. Adamlar döve döve yorulurlarmış, dinlenirler bir daha döverlermiş. İki oda arasında kapalı bir kapı varmış. Onlar dövmeyi bırakıp gittiklerinde bu kapıya Nevzat bir tarafından o arkadaş da bir tarafından bir birlerine moral verirler, ve "sakın çözülme" derlermiş. Bunları bana hem Nevzat anlattı hem de o devrimci genç. Bu arkadaş çok dövmüşler. Biraz revirde yatırdıktan sonra tahliye etmek üzere

gönderdikleri sırada onunla biraz volta attım. O sırada zoraki nefes alıyordu. Ve bana "Hocam, bu zalimler beni çok dövdüler, iç organlarım harap oldu. Benim öleceğimi anladılar da elimizde kalmasın diye hemen tahliyemi verdiler. Ben biraz sonra gidiyorum. Fakat, kurtulacağımı sanmam" diyordu.

Kanaatim o ki, MİT elemanları normal zamanda kimin ne yaptığını araştırma işinde ihmalkar davranıyorlar. Böyle olağanüstü durumlarda ise, işkenceyle suçlu bulmaya çalışıyorlardı.

İçerisinde kaldığımız binanın tam ortasında onu bölen bir metre yüksekliğindeki duvarın arka yüzünde ülkücüler ve duvarın dibinde Trakya'dan getirilen İslamcı kardeşlerimiz, bu tarafta devrimciler ve duvarın dibinde Konya'dan toplanan İslamcılar olarak da biz bulunuyoruz. Yukarıda söylemiştim, birbirine tam anlamıyla zıt iki kutuptan ve Kur'an diliyle Ye'cüc ve Me'cüc'ün ikisinin arasında biz İslamcılar tam bir Sedd-i Zülkarneyn oluşturuyorduk. Bu iki grup birbirleriyle devamlı hırlaşıyorlardı, ama biz mani oluyorduk.

Kapılar üzerimize kapatılmış, önüne askerden nöbetçi konulmuş, bekliyoruz. Sorgulamalar bitmiş, suçlu-suçsuz belli olmuş, kalanlar kalmış gidenler gitmiş. Bizi bekletiyorlardı. Bu durumda içeride ne yapılabilirdi.

Devrimcilerle bizim yataklarımız arasında sadece bir ayak uzunluğunda mesafe vardı. Onların arasında Atila Yalın adında Konya Ereğli'sinden bir arkadaş vardı. TİKP'nin bölge müfettişi olan bu genç, benimle konuşmak ve bana Komünizm'i mantıksal örneklerle anlatmak istiyormuş. Halbuki ben İslamcıyım. Ama bilimsel verilere dayalı, bilinçli bir İslamcıyım. Ayrıca Komünizm'in, Sosyalizm'in ne olduğunu da epeyce bir araştırmadan sonra iyi öğrenmiş birisiyim. "Felsefenin Temel İlkeleri" isimli kitabı ve yine onun açıklaması olan "Marksist Felsefenin Temel İlkeleri"ni, Karl Marks ile Engels'in de eserlerinin pek çoğunu okumuştum. Komünizmin ve Sosyalizm'in püf noktalarını biliyordum. Ayrıca İslam sisteminin gerek inanç, gerekse hukuki ve ekonomik yönlerinin de nasıl olması gerektiğini tesbit etmiştim.

Benim bu durumumu bilmeyen Atila Bey, bana kendi görüşlerini empoze edebileceğini sanmış. Onların tezlerine göre, Sosyalizm'i insanlara silah zoruyla değil de, önce fikri planda anlatıp, onları ikna etmek gerekiyormuş.

Ben oturuyordum. Bana bir genç geldi. "Sayın Hocam, sizinle tanışmak ve konuşmak istiyorum, izin verirsiniz" dedi. "Buyurun" dedim. Oturdu, konuşuyoruz. Onun arkadaşları da benim arkadaşlarım da bu durumu çok garipsediler. Bir İslamcı ile bir sosyalist, nasıl oluyor da böyle oturup konuşabiliyorlar?

Onların tezi önce ikna etmekmiş. Biz İslamcıların zaten vazifesi de budur. İslam'ın ilk zuhurundan hayatın sonuna kadar bu vazife her müslüman için geçerli olacaktır. Kendisiyle konuşurken önce onu dinledim. Söylediği şeyler bildiğim şeylerdi. Değişen bir şey yoktu. Benim asıl hayretime giden, bir lise talebesinden tutun, yaşlanmış bir solcuya kadar hemen hepsi aynı şeyleri söylüyor, aynı şeyleri düşünüyor ve ne yapacağını biliyor. Ama bizde her kafadan bir ses çıktığı gibi, kimin ne yaptığı, ne yapacağı da belli değildir. Bizimkiler okumuyorlar, düşünmüyorlar. İslam'ın çağımızın konularını nasıl çözeceğini, nasıl çözmesi lazım geldiğini, işçi-işveren konusu, nasıl bir üretim metodu, mülkiyetin nasıl ve hangi çerçevede olması lazım geldiğini, altyapı-üst-yapı meselesinin ne olması lazım geldiğini, düşünene rastladım bizde...

Atila Yalın'la kısa bir görüşme yaptık. Daha doğrusu o beni şöyle bir yokladı. Ben de onu yokladım. Ama bu arada onun anlayacağı dilden bazı konulara değindim. Boş birisi olmadığımı anlayınca, akşam 15 kadar arkadaşıyla toplanıp bana geldiler. Tam üç saat onlar sordu ben anlattım. Bu toplantılar her gün akşam devam etmeye başladı. Onlara, "Sosyalizm'e gerek yok. İslam hem Sosyalizm'in iddialarına hem de Kapitalizm'in iddialarına en güzel şekilde cevap veren bir sistemdir" konusunu ayetler, hadisler ve geçmiş olaylarla belgeleyerek anlattım.

Son oturumda Atila Yalın bana; "Hocam, ne güzel tarihiniz var, bu günkü olayların açıklamasını bile geçmiş bir olayla yapıyorsunuz" diyordu. Bir başkası, "Hocam, bu devrimci gençler var

ya, bunların bu duruma gelmesinden sizler sorumlusunuz. Böyle güzel bir dinimiz varken, bizim nemize gerek Komünizm, Sosyalizm" deyiverdi.

"Evet, doğru söylüyorsunuz, fakat, Türkiye'yi yönetenler bunları bilerek yapıyorlar. Şu anda sizlerle burada bu süngülerin gölgesinde beraber oluyoruz. Ama dışarı çıkınca sizlerle bizleri birbirimizin en azılı düşmanıymışız gibi gösteriyorlar. Biz İslamcılar bunun farkındayız. Fakat diğer gruplar henüz farkında değil. Birbirimizle görüşüp anlaşma zemini olmayınca, işte böyle oluyor" dedim.

Bir diğeri: "Hocam, siz yerinizde oturuyorsunuz. Namaz kıyor ve Kur'an okuyorsunuz. Sizin bu uslu halinize bakıp içimden, yahu bu kapitalistlerde hiç akıl yok, şu adamı da buraya alıp getirmişler demiştim. Sizinle birkaç gündür yaptığımız bu görüşmelerden sonra anladım ki siz, iyi bir rejim düşmanı, iyi yetişmiş bir İslam militansınız. Adamlar sizi buraya getirmekte haklıymışlar" dedi.

Devrimcileri çok iyi etkilemiştim. Çünkü onların anladığı dilden İslam'ı anlatmışım. Her şeye rağmen bu çocuklar bu ülkenin çocuklarıydı ve dini motifler taşıyorlardı. Sosyalizm'in şablonunda, İslam'ın konulara bakışını daha net bir şekilde onlara sunmuştum. O nedenle çok etkilendiler.

Konya'da meşhur Ziya Efendi diye bilinen "İslah-ı Medaris" muallimlerinden Ziya Efendi'nin torunlarından, adı da Ziya olan bir devrimci arkadaş bizim Metin Köse hocaya, "ben hiç böyle imam görmedim, hayatımda camiye gitmedim. Ama buradan çıkınca ilk defa bu hocanın arkasında bir namaz kılmayı düşünüyorum. Eğer on sene önce bu hocayla tanışsaydım, iyi bir İslamcı olurum. Fakat, şimdi yapamam, beni yok ederler" demiş.

Atilla Yalın ise, Kasım 1980'den yani içerden çıktığı andan itibaren benimle irtibatını sürdürmektedir. Bizim Ereğli Şubemizle ilgili olarak bazen oraya gittiğimde kendisiyle görüşürüm. İçerden yeni çıktığımız günlerdi ki, Ereğli'ye gitmişim. Babasıyla görüştüm. Çantamı eline aldı ve beni otobüse kadar uğurladı.

"Hocam, benim oğlum dini ve din adamını sevmez, fakat, sizi hiç dilinden düşürmüyor, Allah aşkına siz ne yaptınız bu çocuğa, doğrusu çok etkilenmiş, şimdi eskisi kadar sert bakmıyor dine de, din adamına da. Size çok teşekkür ediyorum" dedi.

İçeride bir sabah, bir öğle, bir de akşam olmak üzere yemek veriyorlardı. Her yemekten sonra yemek duası yapardım. İlk günlerde ülkücüler ile bizimkilerden "amin" sesi gelir, solculardan gelmezdi. Beni rejimin adamlarından birisi biliyorlardı. Fakat yapılan sohbetlerde anladılar ki ben onlardan da hızlıyım rejime karşı olmakta. İşte bundan sonra onlar da yüksek sesle benim yaptığım duaya "amin" demeye başladılar. Bu durum çok dikkat edilmesi gereken bir durumdu.

Bizim ülkücü gençler, benim onlarla böyle sıkı-fıkı konuşmama razı olmadılar. Bana bir grup geldi ve "onlarla konuşma" diye adeta ihtar çektiler. Onlara: "benim işime karışmayın işinize bakın" dedim, gittiler. Halbuki bu devrimci çocuklar, beni tanıdıktan sonra, bana çok hürmet ettiler. Örneğin: Her yemekten sonra bizi gruplar halinde tuvalete götürürlerdi. Tabii, içerisi çok kalabalık olduğu için herkes acele yer kapıyor ve uzun kuyruklar oluşuyordu. Ben rahat yemeğimi yer ondan sonra da gider en arkada sıramı alırdım. Bir gün yine öyle yaptım. Ta ön taraftan bir genç geldi bana: "Hocam, siz benim yerime geçin ben burada, bekleyeceğim" dedi. Çok duygulandım ve öyle yaptım. Benim oradaki durum ve tutumum onlar için iyi bir örnek oluyordu.

Dedim ya, bizim ülkücüler benim onlarla ilişkimden rahatsızdılar. Bir gün akşam yemeğinden sonra ben duaya kalkacağım da, iki askerden biri hemen dua yaptı. Askerlerin kendi aralarında yaptığı dua imiş. Benim canım sıkıldı bu işe... kılığın nereden geldiği belliydi. Ertesi gün sabah duayı yapmadım. Öğle yemeğinde de yapmadım. Fakat akşama doğru devrimci gençlerin ileri gelenlerinden üç kişi geldiler; "Hocam, siz duayı neden yapmıyorsunuz? Eğer sizin dua yapmanıza ülkücüler veya idare mani oluyorsa bunu bize söyle, vallahi burada kan gövdeyi götürür. Akşam yemeğinde de siz duayı yapmazsanız, neler olur bakalım" dediler.

Onlara: "Biraz rahatsızdım da onun için yapmadım. Ama yaparım inşallah" dedim. Tabi orada devletin istihbarat örgütünden elemanlar vardı aramızda. Duayı benim yapmamın engellendiği kanaati hızla yayılmış ve içeride hava çok tehlikeli hale gelmiş. Bir kavga çıkacağı belli hale gelmiş. Devrimciler bu işi ülkücülerin yaptığını biliyorlarmış ve bana arka çıkıyorlarmış. İçeriye haber gidince akşam olmadan bana bir başçavuş geldi. "Hocam, sizinle görüşmek istiyorum" dedi. Ayağa kalktım, yanıma kimse yaklaşmadı. Bana "Nedir bu dua meselesi" diye sordu. Anlattım. "Hocam, dedi. Siz o duayı yapmaya devam edeceksiniz. Siz bilmiyorsunuz ama burada hem moral, hem de sükunet yönünden bize önemli bir hizmet yapıyorsunuz" dedi ve teşekkür ederek gitti. Akşam yemeği esnasında yemek dağıtan ve dua eden o iki askerden birisinin kolu, birisinin ayağı sarılı olarak geldiler. Ben inanmadım ama, o askerler sanki dövülmüşler gibi bir pozisyon sergilediler. Ben de yemekten sonra coşkulu bir dua yaptım. Hepimizin morali düzeldi.

Devrimcilerden bir arkadaş geldi. Şişman fakat kabadayı birisiydi. Kendisi Akşehir'den gelmiş. Yanıma yaklaştı; "Hocam, dedi. Sizinle görüşebilir miyim?" "Buyurun" dedim. Ayakkabılarını da çıkarmadan şöyle uzanır gibi oturdu ve Sayın Hocam ben Akşehir'den geldim. Emekli Astsubayım. Radyo, teyp, televizyon satışıyla meşgulüm. Sizin bu yemekten sonra yaptığınız dua çok hoşuma gidiyor. Ben hiç böyle bir şey görmedim. Bana bu duayı yazarsanız, onu çocuklarıma yemekten sonra okutacağım, ömrüm olduğu müddetçe bunu sürdüreceğim. Size söz veriyorum" dedi. Ben de "olur" dedim ve yazdım. Ondan gören daha başkalarına da yazdım.

Bir gün yine oturuyordum. Kendisini hiç görmediğim birisi, devrimciler kısmından geldi. "Hocam, sizinle çok özel bir görüşmem olacak. Yanınızda kimse olmasın" dedi. "Peki" dedim ve arkadaşları uzaklaştırdım. Yanıma geldi ve Sayın Hocam, ben MiT'ten değilim, resmi bir görevim de yok. Fakat o arkadaşları tanıyorum. Onlar, sizin buraya suçsuz olarak getirildiğinizi söyle-

diler ve benim size yardımcı olmamı istediler. Şimdi size söyleyeceklerime dikkat edin. Hiç kimseye göstermeden isminizi küçük harflerle tırnak üstü kadar bir kağıda yazınız. Onu da iyice yuvarlayınız. Tırnak ucu kadar bir şey olsun. Onu da bana sakalsız bir gençle gönderirseniz ben onu idareye ulaştıracağım ve sizi tahliye olanlar listesine yazacaklar" dedi ve müsaade alıp gitti.

Ben onu, dediği şekilde hazırladım. Konya'nın merkeze bağlı köylerinden Kızılviranlı ve Yüksek İslam Enstitüsünde okuyan Mustafa Karabıyık adında bir genç vardı. O, benim kuryemdi. Onunla kendisine gönderdim. Hayret, ertesi gün akşam, tahliye olacakların listesinde ismim okundu. Sabah tahliye olacağımı ümitte beklerken, Hava Subaylarından bir binbaşı gelmiş Ankara'dan. Bazı şikayetler almış, onları araştırmak üzere bir heyet olarak gelmişler. Biz tutuklularla uzun uzun konuştu. Bazılarıyla tartıştı. Sonunda adamı kızdırdılar, o da tahliyeleri durdurduğunu açıkladı. Tabii bizim umutlar suya düştü.

Uçaksavar taburunda bir ay kadar kaldım. Bizimkiler ben-den önce toplanmışlardı. Sonra ben vardım. Onlara her türlü moral takviyesi yaptım. Sonra onlar tek tek gittiler, en sonunda da ben çıktım geldim. İçeride bunlar olurken, dışarıda da tedirginlikler sürüyormuş. Allah'ü Zülcelâl bir daha böyle günler göstermesin. Amin...

Bir de şunu anlatayım da bu konuyu bitirelim. Uçaksavar taburunda pek çok olaya şahit oldum. Ama, bazılarını anlatmaya değer bulmuyorum. Tutuklu olduğumuz binayı size anlatmıştım. 40 metre uzunluğunda ve on metre eninde bir binaydı. Ortasında iki kanatlı bir kapı, bu kapının ortasında da bizim "kuzuluk kapısı" dediğimiz bir küçük kapı vardı. Askerler tutup getirdikleri kişileri bu kapıdan içeriye salıverirlerdi. Binanın tam ortasında bir metre yüksekliğinde bir duvar vardı. Bu duvarın bir tarafında devrimciler, bir tarafında ülkücüler ve ikisinin arasında da duvarın dibinde biz İslamcılar kalıyorduk.

İçeriye yeni bir adam girdi mi, hemen ülkücülerden birkaç kişi ve devrimcilerden birkaç kişi koşarlar, içeri yeni girmiş ne olduğunu bilemeyen şoke olmuş adama hemen sorarlar: "Ülkücü

müsün?" diğerleri sorar "devrimci misin?" Dışarıdan bu iki gruptan birisiyle irtibatı varsa hemen: "ben falanım" der ve hemen onu ya ülkücüler ya da devrimciler alır götürürler. Bazıları ilk defa böyle bir şeyle karşılaşılıyorlar. Onların hali görmeye değer. Şayet bizden birisi gelirse o zaten gelip bizi buluyor veya biz gidip onu alıyoruz.

Bu manzarayı görünce ben, mahşer yerini hatırladım. Kimin hangi zümreden olduğunu bu dünyada ayarlaması gerekiyor. Yoksa arasatta kalmaya mahkum olur. Nitekim birisi gelmişti ve ona da öyle yaptılar. O "ben biraz düşüneyim" dedi. Bir kenara çekip düşündü. Neden sonra gitti devrimcilere katıldı.

YURT BİNASI İNŞAATI

1979 yıllarıydı. Konya'nın uygun bir semtinde yurt yaptırmayı düşünmüştük. O dönemde Mehmet Keçeciler Belediye Başkanı idi. Kendisini ziyaret etmek ve yurt alanı olan yerleri sormak istemiştik. Fakat Mehmet Başkan'ın acil bir işi çıkmış ve oraya gitmiş. Ben de yardımcı Hüseyin Polat'la görüştüm.

Hüseyin Bey, hem mühendis hem de benim ihvanım ve arkadaşımıydı. İsteğimi ve düşüncemi anlattım, yardımcı olmasını rica ettim.

Şehir imar planında nerelerde yurt arsası varsa hepsini bana gösterdi. Birkaç tanesinin fotokopisini istedim, sağolsun hemen verdi. Vakıf Yönetim Kurulu olarak onlar içerisinde Fatih Işıklar mahallesindeki arsayı tercih ettik ve arsanın vakıf üzerine alınması için çalışmayı başlattık.

Özel idarede çalışan Mehmet Sönmez adında birisi vardı. Oğlu Hüsamettin Sönmez bizim gençlerdendi. O vesileyle kendisiyle yakın ilişkimiz vardı. İşte bu Mehmet Sönmez kardeş, Harmancık denilen yerdeki bir arsasını bize verdi. "Burayı satın orayı alın" dedi. Biz de öyle yaptık. 1982'lerde oraya 1000 kişilik bir yurt temeli attık. Adını da "Hüsamettin Çelebi Öğrenci Yurdu" koyduk. Çünkü Mehmet Sönmez aynı zamanda Çelebi Sülâlesindendi.

Fakat büyük bir yapı olacağı için, finansman takviyesi gerekiyordu. Kendi imkanlarımız buna elvermiyordu. Bu finansmanı da sağdan-soldan toplamak zorundaydık.

Cemalettin Sancar adında çok sevdiğim bir kardeşim vardı, O'nun haberi oldu. Bendenize, "Hocam Suudi Arabistan'da benim biraderim var. Bahaüddin Sancar. O çok önemli bir dairede çalışıyor. Üstelik te Suudlular onu çok seviyorlar. Ben ona bir mektup yazayım ve sizi gönderelim. İnşallah bereketli olur" dedi. Gerçekten çok sevindim. Hazırlıklarımı yaptım, yola çıkmak üzereyken, Hac günleri geldi. "Gitmişleyin bir de Hac yapayım" dedim, ama yollar kapandı, uçak ve bilet bulamadım. Vizeyi alamamıştım. Hac'dan 5 gün sonra hem vizeyi aldım, hem de yollar açıldı ve gittim.

Mekke'de Hoca'nın oğlu Abdurrahman Büyükkörükçü ile buluştum. Onunla Riyad'a gittik. Orada Bahaüddin Sancar kardeşimle buluştuk. Abdurrahman Mekke'ye geri döndü. Ben de aslen Türk olan birisinin otelinde kaldım. Ertesi gün beni götürdüler Suud ülkesinin Şeyhu'l-İslam'ı olan Şeyh Abdülaziz Bin Baz ile tanıştırdılar.

Şeyh Abdülaziz Bin Baz anadan doğma ama bir zattı. Fakat kendisine bir telefon geliyor, herhalde fetva isteniyor ki, bir ayeti kerime okuyor, o ayette fetva veriyor. Bir başka telefona bir Hadisi Şerif okuyor ve onunla fetva veriyordu. Oldukça dikkat çekiciydi.

Odasında biraz oturdum. Dünyanın değişik yerlerinden gelen gençlerden müslüman olmak isteyenlere, onların dillerinden konuşuyor ve İslam'ı anlatıyordu. Onlar da müslüman oluyorlardı. Akşam oldu ve bizi yemeğe götürmek istediğini söyledi. Yardımcısı bir zat vardı. İbrahim en-Nahaî. Ona beni getirmesini söyledi. Onun arabasına bindik ve bir yere geldik. Saray gibi bir yerdi. Çok geniş bir salona geçtik. Çepeçevre koltuklarla donatılmış. Ortasında uygun bir yerine yer sofrası açtılar. Büyükçe bir sini koydular. Tepside güzel pişirilmiş pirinç pilavı, üzerinde de tüm olarak duran parçalanmamış bir et vardı. Yemeğe başlaya-

çağımızda Şeyh Bin Baz, "Şeyh Hasan'a kaşık verin, o eliyle yiye-
mez" dedi. Bana bir kaşık geldi, fakat onlar, ellerini pilava daldı-
rıyorlar, pilavı avuçlarında sıkıyorlar, çevirip öylece ağızlarına atı-
yorlar. Bir parça da et koparıp onu da çiğneyip yutuyorlar. Hepi-
miz bağdaş kurup yere oturmuştuk. Son derece doğal ve samimi
bir oturuş...

Bana bir yazı verdiler. Altında Şeyh Bin Baz'ın mühürü
vardı. Elime 10 tane de zarf verdiler. Üzerlerinde kimlere verile-
ceği yazılıydı. Yanıma da Abdullah Eş-Şüveyr adında bir genç ver-
diler. Onunla beraber o zarfları dağıttık, verdikleri rüyaları aldık.
Böylece Riyad'da tam 45 gün kaldım. Sonra işim bitti ve döndüm.
1983 yılı sonlarıydı. 50.000 Dolarla dönmüştüm.

Konya'ya geldim. Üç gün sonra beni savcılıktan çağırdılar.
Gittim. Savcı ifademi aldı. M.T.T.B. salonundaki konuşmalarımın
hemen hemen hepsini M.İ.T. dinlemiş. Onların içerisinden tes-
bitler yapmış ve beni suçlayıcı ifadeler koymuşlar. İfademi aldı-
ktan sonra bana gidebilirsin dediler. Vakfa geldim lâkin içimde bir
endişe belirdi. 12 Eylül ihtilalinde gördüğüm rüyaya benzer bir
rüya görmüştüm. Her an tutuklanabiliyordum. Çünkü bekliyordum.

Bir gün vakıfta büromda oturuyorken, tanımadığım iki kişi
geldi. Durumlarından şüphelendim. Dışarı çıkmak istedim, sal-
madılar. "Hocam, kusura bakma, şu andan itibaren tutuklusun-
uz, haydi gidiyoruz" dediler. Çıktık. Koridordan geçerken arka-
daşlara: "Arkadaşlar ben karakola gidiyorum, avukat Hasip Bey'e
haber verin" dedim.

Karakola getirdiler ve bir odaya koydular. O geceyi orada
geçirdim. Sabahleyin mahkemeye götürdüler. Hakim beni tutuk-
ladı. 1983 yılının son aylarıydı. Yılbaşı dolayısıyla vakfın ve şirket-
lerin genel kurulları, hesapları ve önemli işleri vardı. İlgili ele-
manlarla çok sık görüşmem gerekiyordu. Bu sebeple tutukluluk
süresini hastanede geçirmeyi istemiştim. Sağolsun avukatım
bunu halletti, iki ay kadar hastanede yattım.

İki ay sonra çıktım. Fakat sıkı yönetim mahkemesinin iste-
ğiyle iki ay sonra tekrar tutuklandım. Dört ay kadar da hapisha-
nede tekrar yattım. Bu müddet içerisinde mahkeme sonuçlandı.

3 sene 4 ay gün verdiler. 1,5 sene de Sivas'a sürgün verdiler. Bu esnada sıkıyönetim mahkemesi dağıldı. Biz davayı temyiz ettik. Temyiz bozdu ve ağır cezaya intikal ettirdi. Mahkeme bilirkişiye havale etti. Bilirkişi raporuna istinaden mahkeme, beraatime hükmetti ve kurtuldum. 1984 senesi Mart ayı idi.

VAKFIN VERGİ MUAFİYETİ

Vakfın, kamu yararına çalışan bir kurum olması ve bazı vergilerden muaf tutulması için bir vergi muafiyet belgesi alınmasına dair tüzükte gerekli değişiklik yapıldı. Diğer formaliteler tamamlandı ve Başbakanlığa müracaatta bulunuldu. Fakat bir türlü netice alınamadı.

Ecevit Erbakan hükümeti bozuldu. Arkasından Demirel hükümeti kuruldu. Konya'da çok eski dostluğumuz olan Adnan Ağırbaşı, o dönemde Adalet Partisi il başkanıydı. Onunla görüştüm. Bizi Başbakan'la görüştürmek üzere Ankara'ya götürdü. O günlerde Cumhurbaşkanı seçimi vardı. Turlar arka arkaya devam ediyordu. Biz Başbakan'la oturuyoruz. Arada bir telefon geliyor, Sayın Başbakan Süleyman Demirel, "savsaklayın, savsaklayın" diyor ve tur devam ediyordu.

Başbakan bize güzel güzel sohbetler ediyordu. Söylediği şeyler içerisinde benim için son derece önemli olanlar şunlardı: "Ben" diyordu Demirel, "üç yere politikanın girmesine karşıyım, cami, okul, kışla... Kışlaya politika girerse, Devletin savunma gücü zayıflar. Okula politika girerse, toplumun temeli sarsılır. Camiye gelince, camide her şeyin doğrusu söylenir. Politika ise bazı şeyleri yalandan söyleme sanatıdır. Yani biz politikacılar bazı şeyleri söyleriz. Fakat o söylediğimiz doğru olduğundan değil, öyle söylenmesi gerektiğinden dolayı söyleriz" dedi. Yıllarca kafamı kurcalayan bir takım sorular, bu sözlerle çözümlüverdi. Demek ki bazı şeyler öyle söylenmesi gerektiği için söyleniyor, doğru olduğu için değil...

Başbakan'ın özel Kalem müdürü vardı. Kemal Bey. Ona telefon etti ve bizi ona gönderdi. Vardık. Kemal Bey hapla yaşıyor sanki. Biz oradayken bile değişik birkaç tane hap attı. Bizi çok

dikkatlice dinledi. Dosyamızı getirtti ve; "Siz 15 gün sonra Cuma günü gelin alın" dedi. Sevine sevine geldik.

İkinci hafta Cuma günü arkadaşımız Abdullah Büyüksütçü ile Mehmet Güneş. Ankara'ya gitmek üzere Otogara gelince 12 Eylül darbesinin yapıldığını ve hükümetin düştüğünü öğreniyorlar. Vakfa geldiler. Toplantı yapıp bir durum değerlendirmesi yaptık. Vergi muafiyeti belgesinde bu ikinci hükümet düşmesi oldu. Allah üçüncüsünden korusun.

Aradan zaman geçti, ihtilalcilerin kurduğu hükümet milleti seçime götürdü. 1983 seçimlerinden sonra kurulan Başbakan Turgut Özal'ın hükümeti tarafından bize vergi muafiyeti belgesi verildi. Uzun bir uğraşından sonra Allah'a şükür o belgeyi aldık. Halen devam ediyor. Muhafaza şartları çok ağır olsa da onu devam ettiriyoruz. Çünkü bizim için çok önemli faydaları var. Şu anda tarih 2011 yılı. Şartlar o kadar değişti ki, vergi muafiyeti belgesinin pek bir faydası kalmadı. Ama arkadaşlarımız korunmasının devamını istiyorlar.

HAYRA HİZMET VAKFI TEMEL HİZMETLERİ

Gerek kuruluş döneminde, gerekse ihtilal döneminde Vakfın son derece hızlı bir çalışma temposu vardı. Bizim bu hareket içerisinde temel hizmetlerimizi, sosyal yardımlar, eğitim öğretim hizmeti, kültür hizmeti ve Tebliğ hizmeti bölüm başlıklarında devam etti ve ediyor.

Seydişehir'de öğrenci yurdu, Seyrantepe Kur'an Kursu, Çayırbağı Kur'an Kursu, Karapınar öğrenci yurdu, Ereğli öğrenci Yurdu ve Kursu, Saatçi Kız Kur'an Kursu, Gökçeşar Kur'an Kursu gibi kurs ve yurtlar o dönemde yaptığımız hizmet binalarıdır.

Şu ana kadar gerek bizim kendi yaptıklarımız, gerek halkın yaptırıp bize devrettiği kurs, cami, ev, arsa ve tarla gibi taşınmazlar üzerinde ayrı bölümler halinde hizmetler devam ediyor. Buna göre şu anda 1996 sonu itibarıyla 22 tane Kur'an Kursu, 20 tane cami, 7 tane yurt, 4 tane okul ve 5 tane de kütüphane, 57 tane

tarla, 44 tane arsa, 101 tane dükkan, 60 tane ev veya daire olmak üzere taşınmazlarımız mevcuttur. Görüldüğü üzere bunlardan bazıları hizmet binası bazıları gelir getirici cinsten taşınmazlardır.

VAKFIN GELİRLERİ

Hayra Hizmet Vakfı'nı kurmak için harekete geçtiğimde, elimde tahsis edebileceğim bir şey yoktu. Sadece kendi kitaplarım ve Fatih Çarşısı'nda sonradan Ahmet Efendi Çarşısı'nda çalışırken edindiğimiz kütüphane malzemeleri vardı. Vakfı kurarken sermaye olarak işte bu 10.000 TL.'lik kitap ve kütüphane malzemesini tahsis etmiştim. Hakim: "Vakfın gayesi çok geniş, bu tahsisat bu gayenin gerçekleştirilmesi için yetersiz, bunun artırılması lazım" diyerek bizi geri çevirmişti.

Bunun üzerine Erenköy'de 2.000 m² lik bir arsam vardı. Celâleddin Çelikkol Ağabey'in zorlamasıyla almıştım. Onu o günkü değer üzerinden 50.000 TL.'ye sattım. Müracaattaki tahsis maddesini buna göre düzeltip tekrar verdim. Vakfın kuruluşu tamamlanmış oldu. Fakat öyle ki, vakfın bir karış dahi toprağı yoktu.

İLK GENEL MERKEZ BİNAMIZ

Ahmet Efendi Çarşısı'ndaki yerimize sığamıyorduk. Yeni bir yer bulmak üzere sağa sola müracaatta bulunduk. Arkadaşımız Ziya Ercan'la birlikte onun dayısına gittik. Durumu anlattık. O da: "Sizin arka tarafınızda Çalışkanlar'ın bir yeri var, boş, kiraya verecekler. Oraya bir bakın" dedi. Geldik, baktık, kapısı kapalı olduğu için içeriye giremedik.

Çalışkanların bir kardeşi intihar etmiş. Kendileri de Top-tancı Gıda sitesine taşınmışlar. Oraya "Kiralık" diye bir kağıt asmışlar. Zamanla o kağıt düşmüş, onlar da her nedense unutmuşlar. Biz Mustafa Çalışkan'a vardık, durumu anlattık. Mustafa Çalışkan beni çok iyi tanır. Ben de onu tanırım. Vakfın ne olduğunu, ne iş yapacağını da anlattım. Kendisiyle hemen, orada bir kira sözleşmesi yaptık. Her sene 30.000.-TL olmak üzere 3 yıl geçerli bir sözleşme imzaladık. Anahtarı aldık ve alelacele gelip binanın

içerisine girdik. Ne görelim? Özel olarak sanki bizim için yapılmış. Sevinçten uçuyoruz. Fakat, içerisi öyle kir-pas içindeki, bir yere dokunmamız mümkün değildi.

Ertesi gün bütün arkadaşlar toplandık, yeni idare merkezimizi temizliyoruz. Ben de başlarındayım. O esnada Mustafa Çalışkan çıkageldi. Ben onu görünce endişelendim, içimden "Acaba vaz mı geçti ki?" dedim. Fakat geldi ve şöyle çalışmalara bir baktı. Sevinci yüzünden okunuyordu. Bana: "Hocam, bir görüşebilir miyiz?" dedi. "Tabi ağabey buyrun" diyerek onu odama götürdüm. Orada kütüphaneyi ve öğrencileri görünce bir daha değişti. Oturduk. Hemen bana: "Hocam, bu binanın üçte bir hissesi benimdir. Ben bunu vakfa bağışlamak istiyorum. Fakat bunu kimseye duyurmadan hemen yapmamız lazım" dedi.

Allah Razı Olsun. Çalışkan ailesi tarafından vakfımıza bağışlanan ve bizim neşvü nema bulmamıza sebep olan, ilk taşınmazımız bu binadır. 15 sene kadar içerisinde oturup çalıştık. Halen kira geliri devam etmektedir.

Bunu üzerine bir dilekçe aldım ve bir de karar alıp Mehmet Güneş arkadaşımızı Ankara'ya T.C. Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne gönderdim, o yetki belgesini getirdi. Biz de muamelesini hazırladık ve tapuyu aldık. İşte bu olayı hiç unutamıyorum. Kiracı olarak girdiğimiz bir yere üç gün sonra hissedar olduk. Bu durum, bütün arkadaşlarımız üzerinde bir doping etkisi yaptı.

Ramazan Çalışkan benim sohbetlerime devam eden arkadaşlarımızdan birisiydi. Bu binanın 1/3 hissesi de onun babası-nındı. Gittim kendisiyle görüştüm ve durumu anlattım. Babasını ikna ederse hissesini bize vermesini rica ettim. O da hemen devreye girdi ve o iş de oldu. Biz, o binada 16 sene oturduk. Halen üçte ikisi bizimdir. Büyük miktarda kira gelirimizin kaynağı oluyor.

Bu intikallerin ikisi de 1976 yılı başlarında oldu. Şu anda ben bu notu yazarken yıl 2011'dir. Mezkur binanın kalan kısmı bize 2010 senesinde geldi. Şimdi artık o binanın tamamı vakfın olmuştur.

Eğer bize intikal eden taşınmazların hepsine ait hatıraları yazmaya kalksam, büyükçe bir kitap olur. Fakat enteresan olanları var, yeri geldikçe sadece onları yazmak istiyorum.

YENİ GENEL MERKEZ BİNAMIZ

Vezir-i Azam Piri Mehmet Paşa merhumun Konya'da ve diğer yerlerde yaptırmış olduğu hayırlar, insanı gerçekten hayrete düşürüyor. Bunlardan birisi de Konya'daki Piri Mehmet Paşa Cami, Aşevi, Zaviye ve diğerleridir. Bu zaviyenin bulunduğu yerin hikayesi şöyle:

Vakfiyesinde gördüm. Burada geniş bir bahçe varmış, Piri Mehmet Paşa Hazretleri bir cami yaptırmayı düşünmüş. Mahkeme-i Şer'iyye'ye müracaatta bulunmuş. Mahkeme kendisine "bahçeyi bir yandan bir yana kesip geçen yol açılması lazım. Değilse izin verilmez" demiş. Bunun üzerine şimdiki Selimiye Caddesi ile Cıvıloğlu sokak arasında ve caminin önünden geçen Piri Paşa Sokak açılmış. O zaman bahçe ikiye bölünüyor, Siyavuş Sultan Türbesi'nin bitişiğine cami yapılıyor. Yanına bir de aşevi, burası küçük bahçe adını alıyor. Caminin karşısına da zaviye yapılıyor. Orası da büyük bahçe ünvanını alıyor. Bir de orada hamam olduğundan bahsediliyor. Ama ona dair hiç bir emare görünmüyor. Yıllarca hizmet etmiş olmasına rağmen bu Piri Mehmet Paşa Vakfiyesinin Mütevellisi kalmamış. Caminin mülkiyeti Vakıflar Müdürlüğüne geçmiş. Fakat diğer yerler nasıl olmuşsa satılmış alınmış.

Şu anda Genel Merkez binası olarak kullandığımız yer, 950 m² bir yerdi. Şoför Cemal diye bilinen bir adam burasını Vakıflar Müdürlüğünden ikibin liraya satın almış. Kendisi ölünce varislerine kalmış. Onlar da derici esnafına kiraya vermişler. Onlar da önüne ve yanına ilave barakalar yaparak tarihi eserin her tarafını örtmüşler. Bu vaziyeti ile buranın satılık olduğunu öğrendim. Şoför Camal'in oğlu Arif Demirel adında bir adam. Üç sene kendisiyle uğraştım. Nihayet 1982 senesinde 8.000,- TL.'ye anlaşmak suretiyle satın aldım.

Tapuyu alırken gördüm ki, Arif Demirel, kardeşi Halit, anneleri ve iki kız kardeşi hepsi akıldan noksan. Hatta kardeşleri Halit, en küçükleriymiş. O'nun temlik ve tasarrufa ehliyeti olmadığından onun hissesini, bankaya yatırdılar. Akıllanırsa kendisine, akıllanmaz da o şekilde ölürse devlete kalsın diye. Öyle akıllanacak gibi falan değil. Demek ki Vakıf bu aileyi ne hale getirmiş.

Sene 1990'lı yıllar. Yeni. Genel Merkez binasına ihtiyaç duyduk. Yaptığımız istişareden sonra buranın üzerinde durduk. Gerçi 1982'den 1990'a kadar, buradan, verdiğimiz parayı almıştık. Bizim için iyi bir gelir kaynağı idi. Belediyeden bir imar çapı çıkarttık. Ne görelim, burası sit alanıdır, inşaat yapılamaz yazıyor.

Meğer içerisinde tarihi eser varmış. O güne kadar ben bilmiyordum. Konuyu belediye başkanı ile görüştüm. Anıtlar Kurulu ve Vakıflar Bölge müdürlüğü ile de görüşüp, bir proje hazırladık. Bütün bu kurumlarla mutabakat sağladıktan sonra, yeni bir genel merkez binası inşaatını başlattık. Himtaş A.Ş. Başkanı değerli kardeşim Latif Başaşçı'nın ciddi gayretleriyle hamdolsun neticeye ulaşmış olduk. Şu anda zeminde 15 adet dükkan, 1. katta kütüphane ve 2. katta bürolar olmak üzere güzel ve rahat bir idare merkezine kavuşmuş durumdayız. Her yıl artmakla beraber 1997 yılı itibariyle, bu işyerlerinden 200.000 TL.'lik gelir elde etmiş durumdayız.

Tarihi eser Zaviye, tarafımızdan restore edildi. İlk yapıldığı şekilde ortaya çıktı. Buna biz çok sevindik. Herhalde Piri Mehmet Paşa merhumun ruhu da mesrur olmuştur. Orayı da kiraya veriyoruz. İlk yıl için 950.000 TL. yıllık kira bedeli tutuyor. Böylece iki yılda amorti ediyor.

Bu önemli bir tarihi eser olan zaviyeyi, ölmüş durumda iken, bu şekilde diriltmek bize nasip oldu, elhamdülillah...

Vakfımıza kira geliri sağlayan pek çok yerimiz var. Bunların

hepsinin kendilerine göre güzel hikayelerini anlatırsam çok uzun sürecektir... Onları benden sonra gelenler, dosyalarındaki bilgileri inceleyerek, öğrenebilirler. Bu konuyu burada bitirmek istiyorum.

ÇAĞIMIZA SELAM DERGİSİ

1982 yılı başlarında imamlıktan emekliye ayrıldım. Bu esnada şirketlerimizin hepsi tam bir faaliyet içerisindeydi. Hibaş Hizmet Basın Yayın A.Ş. bünyesinde kitaplar neşreliyorduk. Bir de dergi çıkartmayı düşündük ve adını "Çağımıza Selam" koyduk. Fakat bizi bir türlü hazmedemeyenler, başka bir şey bulamayınca, bu defa derginin ismine taktılar. "Böyle bir çağa selam mı verilir?" kabilinden eleştiriler yaptılar. Gerekli cevapları verdik ama fitne durmadı. Güzel, muhtevalı bir dergi olma yolunda giderken, benim bir yazımı askeri mahkemeye ihbar ettiler. Bin kişilik bir yurt inşaatımız için yardım toplamak üzere Suudi Arabistan'ın Riyad kentine gittim. 40 gün kadar oralarda dolaştım. Değerli kardeşlerim Bahattin Sancar'ın ve Abdurrahman Büyükkörükçü'nün yardımlarıyla 50.000 dolar ile döndüm. Fakat ertesi günü savcı beni çağırdı. Gittim. Sıkıyönetim mahkemesinin isteği üzerine sorgulandım. 20 yıllık geçmişimin hesabını aldılar benden. 1983 yılı sonlarına doğru tutuklandım. Hem vakfın hesapları hem de şirketlerin hesapları yılbaşında yapılıyordu. Yerime bıraktığım Abdullah Büyüksütçü'nün bu işteki yardımlarını unutamam. Görüşmelerimizin rahat devam edebilmesi için hastaneye sevk edildim. Tam iki ay süreyle orada kaldım. Sayın Mehmet Keçeciler'in gayretleriyle tahliye edildim. Hem Abdullah Büyüksütçü'ye ve hem de Mehmet Keçeciler Bey'e teşekkür ediyorum.

Aradan çok kısa bir zaman geçti, yeniden tutuklandım. Bu defa hapishaneye gittim. 4. koğuşta hemşehrilerimizden Efe Dayının oğlu Ali Rıza ile tanıştım. O, bana sahip çıktı. Yemeği beraber yedik. Benim suçumun ne olduğunu bir türlü öğrenemeyen mahkumlar kuşkuda kaldılar. Çünkü oraya düşenler ya adam öldürmekten ya da ırz namus meselesinden, hırsızlık vs. gibi konulardan düşüyorlar. Bizi de onlardan biri gibi düşünüyorlardı.

Neyse, sonunda idare bana bir kimlik verdi. Orada suçumun "la-ikliğe aykırı yazı yazmak" olduğu anlaşılınca hepsi şaşırdılar. "Yahu, bu ne biçim suç? Böyle suç mu olur?" gibi sözler söylediler.

Genç insanların yanından ömrünü zindanda geçirmiş yaşlı insanlar. Bazen kahkahalar bile duyarsınız, ama onun sahibiyile görüşürseniz, O'nun, içerisinde müthiş ıstıraplar dolu birisi olduğunu görürsünüz. Fakat, insanoğlu bulunduğu ortama hemen uyum sağlama yeteneğini gösteriyor. Canı istese de istemese de oraya alışıyor. Çok enteresan olaylara şahit oldum. Ama, anlatmayacağım. Görmeden ve oraya girmeden, o olaylardan kimse bir şey anlamaz.

Yüksek kademededen gelenim gidenim çok olunca, bana güven duygusu yaygınlaştı ve haftanın pazar günleri camide vaz etmeye başladım. İlk günlerde 5 kişi idik, bir ay sonra 150 kişiye ulaştık. Pek çoğu namaza başladı. Tövbekâr oldu. Bana bütün ko-ğuşlara girip çıkma ve orada insanlara nasihatte bulunma imkânı verdiler. Sanıyorum oraya Cenâb-ı Hakk bizi bu iş için gönderdi.

Tam altı ay onlarla konuştum. Çok canlı ve tatlı hatıralar meydana geldi.

Fakat şu anda adını unuttum? Herhalde Murat olacaktı. Başgardıyan olan bir arkadaş benim çalışmalarımın rahatsızlık duymaya başladı. Sosyalist düşüncedeki insanlar bile bana sempati duyarken, ülkücü olduğunu söyleyen bu zatın, hareketlerini anlayamadım. Bir gün bana, "Hocam, siz siyasi suçlusunuz. Sizin çalışmalarınız bizleri rahatsız ediyor" başınıza bir şey gelmesinden korkarım. Camideki konuşmaları bırakırsanız iyi olur" dedi.

Bir rüya görmüştüm, bana umut veren... Bir de avukat Hasi Bey ile görüşmüştüm. Hemen o günlerde tahliyemi bekliyordum. Gerçi 3 sene 4 ay gün almıştım... 1,5 yıl da Sivas'a sürgün cezasına çarptırıldım. Kararı temyiz ettik, mahkeme bu kararı bozdu. Davayı sivil ağır cezaya havale etti. Bizim de tutuksuz olarak yargılanmamıza hükmetti. İşte ben bunun gelmesini bekliyordum. Baş gardıyana "merak etmeyin kardeşim, bir-iki gün içerisinde ben buradan çıkacağım" dedim. Şaşırdı. Kabul etmez bir tavırla yüzüme baktı. Hiç bir şey söylemeden gitti. Gerçekten de iki gün sonra tahliye oldum. Davaya ağır cezada bakıldı. Bilirkişi raporu geldi ve beraat kararıyla bu iş sona erdi.

Tabii ki ben cezaevindeyken dergi kapandı. Arkadaşımız Ahmet İyibildiren yazı işleri müdürümüz olarak o da aynı cezayı almıştı. O da kurtuldu. Toplumdaki havamız aksiyonumuz kırıldı. Enflasyon ve benim hapishaneye düşmem sonucu şirketlerde ve vakıfta bir durgunluk yaşandı. Ben hapisten çıkınca arkadaşlar, işi kendilerinin götürebileceklerini, bana ihtiyaçlarının kalmadığını ihsas ettirmeye başladılar. Halbuki benim vakıf tüzüğündeki yetkimi bilmiyorlardı. O yetkiyi kullanmaya da hiç bir engel yoktu. Fakat, bu tavır benim için iyi bir fırsattı. Çünkü ben bu arkadaşları yetiştirmek istiyordum. Onlar henüz farkında değillerdi. Onların bana daha çok ihtiyaçları vardı. Elbette benim de onlara ihtiyacım vardı. Fakat ince bir farkla ve küçük bir ayrıntıyla farklıydık.

Ben yetkimi kullansaydım, belki hepsi çekilip gider ve işler üzerimde kalırdı. Ben onların yerine eleman bulabilir ve işleri

omuzlayabilirdim. Ama ben gidersem, onlar benim yerime kimseyi bulamazlardı. Onları bir arada tutan bendim. Ben çekilince birbirlerine düşerlerdi. Hemen hepsi aynı ayardıydı. Sonra aralarında kıskançlıklar da vardı. Ama bütün bunlara rağmen bu gençlerin dirayetini, tecrübesini ve gayretini görmem gerekiyordu. Ben hemen geri plana çekildim. Kafamdaki bazı projeleri uygulamaya koymak için sanayi dalına geçtim. Uzaktan kumanda kabilinden vakfı gözetliyordum. Toplantılara katılıyor bilgi ve görüşlerimi aktarıyordum.

Vakfın gidişi iyi değildi. Şirketlerin tasfiyesine gidildi. Mağazalar içinde ekmek parasına çalışan arkadaşlara ihale yoluyla devredildi. Emanet Sandığı asgariye indi. Yardımlar kesildi. Çünkü halk, "Hasan Hoca vakıftan ayrılmış" tarzında bir duyguya sahip oldu. Toplumun güvenini ayakta tutmazsanız bu iş çok zordur.

Maddi sıkıntı başlayınca arkadaşlar birbirlerine düştüler. Benden sonra Abdullah Büyüksütçü başkanlığı yürütüyordu. Ondan bu görevi almak için çalışmalar başlamış. O da bundan son derece tedirgin oldu. Kongrede vakıf başkanlığına arkadaşımız Mustafa Öztoklu seçildi. Abdullah bey de çok uğraştı ve neticede Al-Baraka Türk özel finans kurumuna geçti. Bazı arkadaşları da yanında götürdü. Şirketler kapatılınca çalışanların hepsi gittiler. İşlerin iyiye gitmediğini gören idareci arkadaşlar da gittiler. Ben se bütün bunları seyrediyordum. Bakalım Hayra Hizmet Vakfı ne-reye kadar dayanabilecek? Ben asıl buna bakıyordum.

Arkadaşımız Mustafa Öztoklu da ayrıldı ve yerine Emrullah Ünal kardeşimiz geldi. Arkadaşlarımızın hepsi hakkında benim bir kanaatim var. Onu burada zikretmem gerekmez. Vakfın gelir kaynakları itibarıyla mevcut hizmetlerini götürmesi mümkün haledir. Ama onun çok titiz bir tavırla gelir-gider dengesini iyi ayarlamak gerekiyor. İşte bunu yapamadılar.

Ayrıca vakfın en önemli hizmet birimlerinden birisi olan kütüphane hizmetinin bile tasfiye edilmesine niyetlendiler. Saatçi Kız Kur'an Kursu'nu yaşatmak için vakfın neredeyse tüm gelirlerini oraya kanalize etmeye başladılar. Artık işe el atmak ve

duruma müdahale etmek zamanı geldi. Toparladım arkadaşları ve durumu kendilerine anlattım. Vakfın idaresine geleceğimi duyurdum. Zaten kimse de idareye gelme noktasında istekli de değildi.

1992 yılı başlarında tekrar başkanlığa seçildim. Fuzuli giderleri dururdum. Bazı üniteleri kapattım. Gelir kaynaklarının bir envanterini çıkarttırdım. İşinin ehli olan elemanları alıkoydum. İç bünyede bunları yaparken dış dünyada da vakfın ismini yeniden duyurmanın yollarını zorladım. Epeyce büyük bir borç altında olan vakfın borçlarını ödedim. 1996 yılı başından itibaren borcu olmayan bir müessese haline geldim. Bu süre içerisinde hem genel merkez binasını ve hem de Celaliye Kız Kur'an Kursu'nun inşaatını tamamladım. Piri Mehmet Paşa zaviyesinin tamiratını yaptırdım. Ayrıca "Hayra Hizmeti" destekleme fonu isminde bir fon oluşturdum. Bu fonda biriken meblağ ile vakfın ulaşamadığı hizmetleri desteklemek istiyordum. Fakat bu fonu çalıştıramadım, sonra vazgeçtim.

Piri Mehmet Paşa zaviyesi yanına yaptırmış olduğumuz yeni Genel Merkez binamıza taşındık. Burada uzun süre kalırız diye düşünüyordum. Fakat sadece on yıl ancak kalabildik. Biz bu genel merkez binasını yaparken özel olarak gelen bir yardımla Akçeşme mahallesindeki kurs ve eğitim binasını da yaptırdık. Saatçi'deki yatılı bölge Kız Kur'an Kursu'nu buraya taşıdık. Faaliyet başladı fakat üstesinden gelemedik. Sıkıntılı günlerden geçiyorduk. O nedenle Kur'an Kursu'nu bir başka ele devretmek istiyordum. Öylece de oldu. Karatay müftülüğünde şef Hüseyin Demirci istedi, biz de verdik. Kursun adını Saatçi Kursu'ndan Celaliye Kursu'na çevirdik. Çünkü bağışlayanlar Mevlana Hazretleri soyundan gelmişler. Merhum Celal ve kardeşleri Hayri ve Hafize Büyükkapancı olunca kursun adı da "Celaliye" olmuştur. Yeni arkadaşlar da onu muhafaza ederek hizmete on yıl devam ettiler.

İşte bu esnada bizim oturduğumuz genel merkez binamız bize hem dar gelmeye başladı ve hem de şehir içerisinde kalınca, gürültü, hava kirliliği, otopark sorunu gibi sorunlar ortaya çıkmıştı. Bu sırada kurstan da pek de iyi haberler gelmiyordu. Bizim

yeni bir genel merkez binasına ihtiyacımız olmuştu. Oturup arkadaşlarla uzun uzun konuşup, kursun başka bir yere taşınıp, binamızı bize teslim etmeleri yönünde bir yazı yazmayı uygun bulduk. Kararı kurs idaresine bildirdik. Tartışmalar ve sürtüşmelerden sonra, onlar yeni bir yere taşındılar ve biz de yeni genel merkez binamıza gelmiş olduk.

Orada önemli tadilat ve tamirat ile binayı oturabilecek şekle getirdik. İnşallah hizmete burada devam edeceğiz. Merkez ve şubelerde bazı yenilikler yapıyoruz. Onları uygulamaya koyuyoruz. Ayrıca ben Kur'an eğitimi derslerimi hem bay ve hem de bayanlara olmak üzere devam ettiriyorum. Sağlığım elverdiği sürece bu hizmetler de devam edecek inşallah.

Celaliye Kız Kur'an Kursu başka bir binaya taşındıktan sonra, onlardan boşalan binaya vakfı taşımış olduk. Kütüphane, yurt ve benim yürüttüğüm Kur'an eğitimleri de aynı binada bulunuyordu. Bir de "aşevi" açmıştık. Çalışmalar devam etti. Sanıyorum 6 yıl orada çalıştık. Piri Paşa'daki binayı da komple "Gözyaşı FM" e kiraya vermiştik. Galiba çok masraflı gittiler ve götürmediler.

Binayı boşalttılar, bir süre boş yere kira ödediler. Sonra biz devreye girdik ve tamamen boşalttırdık. Akçeşme'deki binayı da aslında biz iyi değerlendiremedik. Ne yapacağımızı düşündüğümüz bir ortamda "Fethullah Hoca Cemaati"ne bağlı hizmet grubundan bazı arkadaşlar geldiler. Bizden okul olabilecek bir bina istediler. Kendilerine "içerisinde oturduğumuz binanın okul olması mümkünse, bir bakın size verelim" dedim.

Bir grup mühendisle gelip baktılar. İncelediler. "Ciddi bir tadilattan sonra, ancak okul standartlarına uydurulabilir" diye ifade ettiler. Biz de razı olduk. Şartlarımızı sordular, onlara : "Piri Paşa'daki binayı bizim oturabileceğimiz şekle getireceksiniz, aşevi için falan yeri bize alacaksınız, bir de aylık şu kadar TL. kira vereceksiniz" dedik. Bunları kabul ettikleri takdirde o bina onların kullanımına verilebileceğini söyledik.

Kabul ettiler ve şartlarımızı yerine getirdiler. Şimdi Akçeşme sokaktaki o bina özel kız lisesi oldu. Devam ediyor. Biz de

Piri Paşa sokaktaki binamıza geldik. Zemin kata vakfı oturttuk, 1. kat yine kütüphane, ikinci kat ise bizim Kur'an eğitimi devam ettirdiğimiz dershanemizdir. Bu haliyle çok güzel ve huzurlu bir hizmet binası olarak hizmete devam etmektedir.

Son bir not: Furkandede Cadde'sindeki, "Eşenler İşhanı"nın yerine 6 kat bir inşaat yapılacak. Şayet bu inşaat yapılırsa genel merkez binasını oraya taşımayı düşünüyoruz. Dershane işini bitirmek zorundayım. Yaşım 80'i geçince artık kafam kaldırmıyor. Kütüphaneyi de biraz küçülteceğim. Çünkü artık internet denilen imkan ceplere kadar girdiği için, insanlar kitaplara ihtiyaç duymuyorlar.

Gördüğüm ve anladığım kadarıyla zaman içerisinde pek çok şey değişiyor. Hizmet etmek düşüncesiyle pek çok dernek ve vakıf kurulmaya devam ediyor. Tasavvuf ve Tarikat cemaatlerinin hemen hemen hepsi, vakıf kuruyorlar. Cemaat fertlerinden veya toplumdan elde edilen imkanlar, tamamen onlar tarafından kullanılıyor. Artık bizim gibi kuruluşlara kimse yardım etmiyor. Biz şu anda kendi gelirlerimizle hizmetlerimizi sürdürmeye çalışıyoruz.

Vakfın tüzüğünü hazırlarken, ileride böyle bir ortam doğabilir düşüncesiyle, tedbirlere imkan verecek maddeleri de derç etmiştim. Ortada kimseler yok iken, halkın şahsıma olan itimat ve itibarını, vakfa gayrimenkul bağışı yaptırma yönünde kullanmıştım. Şimdi onların bize sağladığı gelirlerle, hizmetlerimizi devam ettirmeye çalışıyoruz.

Allah'a güveniyoruz. O'nun bize bahsettiği akıllı kullanıyoruz. Cenâb-ı Hakk'tan niyâzım odur ki; Hayra Hizmet Vakfı ile yapılan hizmetleri rızasına uygun kılsın...

Âmîn...

**HAYATIMIN
KUR'AN'A HİZMET BOYUTU**

ÖNSÖZ

"Hayatımın Kur'an'a Hizmet Boyutu" başlığıyla kaleme aldığım bu çalışmanın nedenini şöyle açıklayabilirim.

Çevremde beni bilen ve yakından tanıyan insanların pek çoğunun istekleri yanında yine talebelerimin pek çoğunun istek ve arzusunu bana iletip, bunda ısrar etmeleridir.

İmkân bulup da bu hatıralarımı okuyabilenler görecekler ki bazı ibret alınacak, örnek alınacak, mesaj niteliği taşıyan olaylar vardır. Bu meyanda Kur'an'a, Kur'an öğrenimine ve öğretimine hizmet babında sabırla, tahammülle ve her şeye rağmen ısrarla devam edebilme gayretinin bereketli bir sonucunu oluşturuyor, bu çalışmalar.

Şüphesiz ehliyet, inanç ve ideal sahibi her şahsın kendi gücü nispetinde bu doğrultuda hizmetleri vardır. Bu hizmetler ya ferden ferdâ ya da cemiyet veya cemaat olarak verilmektedir. Bu durum her zaman dile getirilmeyebilir. Kalemle de yazılabılır. Sessiz, gösterişsiz, reklamsız ve propagandasız yapılabilen çalışmadır bunlar. Ancak içerisinde "Süm'a" denilen yaptığı işi başkalarına duyurup ondan bir hazzı nefsanî elde etme hastalığına düşmemek, "ucûb" denilen kendini ve kendi yaptığı işi beğenme hastalığına düşmemek, keza "kibir, gurur" gibi insan kalbinde her zaman bulunabilen hastalıklara düşmemek şartıyla bir takım çalışmaları dile getirmek

"وأما بنعمة ربك فحدث" =Ve Rabbının nimetini minnet ve şükranla anlat" (Duha:11) ayetinin ışığında başkalarına faydalı olma gayreti ve çabası olarak görülmeli ve değerlendirilmelidir.

Her mü'min bir vesileyle Cenâb-ı Hakk'ın rızasını kazanma çabası içerisinde. Ama biraz evvel bahsettiğim hastalıklara yakalanmamak şartıyla... Bizim bu işimiz, yani Kur'an okuma ve okutma işi kalbde bulunan o hastalıklara her zaman açıktır. Allah'a şükürler olsun ki kendimizi bu hastalıklardan koruyacak kadar bir terbiye ve tezkiye tecrübemiz vardır. Fakat buna rağmen Cenâb-ı Hakk'ın koruması ve himayesi olmazsa, kişilerin kendi iradeleriyle yapabilecekleri şey son derece azdır.

18 yaşlarımdan itibaren kalb ve nefis tezkiyesi ve terbiyesi kastıyla kendisine teslimiyet gösterdiğim merhûm üstadım ve müşşidim, Mahmud Sami Ramazanoğlu hazretlerini ve ondan azami derecede istifade etmiş ağabeyim Celâleddin Çelikkol efendi hazretlerini birlikte giderken rüyamda gördüm. Bendeniz de bir adım geriden geliyordum. Celâleddin efendi Sami Efendi üstadıma soruyordu: "Efendim, bu Hafız Hasan cennete girer mi?" Diye. Efendi hazretleri kendisine "Bir kelimeyle" diye cevap vermişlerdi. Ertesi gün gördüğüm bu rüyayı Celâleddin efendi ağabey'e anlattım. Bana sordu: "O bir kelime nedir biliyor musun?" "Hayır efendim, bilmiyorum, onu sormak için bu rüyayı size anlatıyorum" dedim. "Ben sana söyleyeyim o bir kelime "Kur'an" kelimesidir. Bilesin ki senin hem dünya hem de ahiret hayatın Kur'an'a ve Kur'an hizmetine bağlıdır" diye cevap vermişti.

Bu olaydan sonra bende bir değişme oldu. Erkek, bayan öğrencilerimden kim olursa olsun onların okuyabilmeleri için gayretim arttı. Ve yorulma, sinirlenme, gazaplanma, usanma ve bıkkınlık gibi haller üzerimden alındı. Anlayışla, toleransla, sabır ve tahammülle dinlemeye, öğretmeye ve anlatmaya devam edegeldim. Pek çoklarının öğrencilerini döverek, hakaret ederek, baskı ve şiddet uygulayarak öğretmeye çalıştıklarını biliyorum. Onlardan bana getirilen bazı öğrencilerin gülmeyi, tebessüm etmeyi bile unutmuş olduğunu çok gördüm. Benimse prensibim öğrencilerimle konuşabilmek, onu çözebilmek, sevgi ve saygıya dayanan bir disiplin dahilinde derslere devam etmektir... Bu sistemin yüksek derecede verimli olduğu tarafımdan bilinmiş ve öğrencilerim tarafından da defalarca ifade edilmiştir.

Şüphesiz hayatımın başka boyutları da var. "Hayatımın Tasavvuf Boyutu", "Hayatımın Sosyal, Siyasal ve Kültürel Boyutu", "Hayatımın Ekonomi Boyutu" gibi birkaç boyutu bulunuyor. "Hayatımın Kur'an'a Hizmet Boyutu" elinizdeki çalışma da bunlardan birisi ve belki de birincisidir. Allah Celle Celâlihü Hazretleri imkan ve ömür verirse diğerlerini de bu şekilde ortaya koymaya çalışacağım, inşallah...

Derslerden artan zamanımın elverdiği ölçüde bu çalışmalarını sonuçlandırmak, parçaları birleştirmek, analizleri terkip etmek sûretiyle bütünü ortaya çıkarmak istiyorum. Belki okuyan birisi çıkar da ona faydalı olur, diye düşünüyorum. Cenâb-ı Hakk'tan başaracak imkan ve fırsat ihsan etmesini niyaz ediyorum.

Hasan Hüseyin VAROL

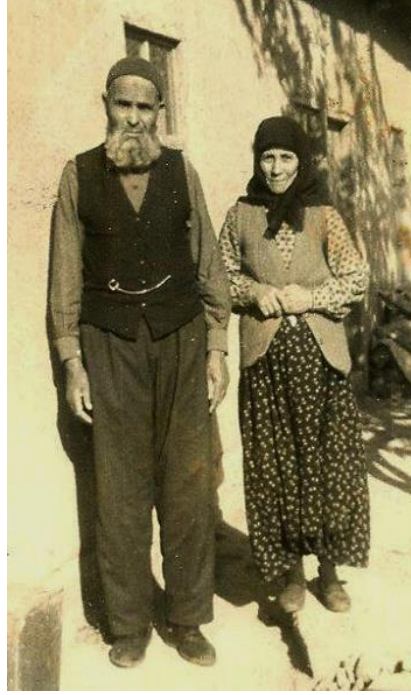
KUR'ÂN'LA İLK TANIŞMAM

Henüz beş yaşlarındayım. Rahmetli Babam'ın sehpa üzerinde Kur'an okuduğunu görüyordum. Ne olduğunu ve ne okuduğunu bilmiyordum. Ancak onun güzel sesiyle bir şeyler söylediği, önündeki kitaptan bir şeyler okuduğu belliydi. Ama ben anlamıyordum. Günlerden bir gün okuyuşu çok fazla dikkatimi çekti. Babam hem okuyor hem ağlıyordu. O esnada Anam da yanında oturuyor ve önünde bir işle meşgul oluyordu ama kulağı Babam'ın okuduğundaydı.

Anama sordum: "Babam ne yapıyor?" "Kur'an okuyor hem de ağlıyor" "Ben de okumak istiyorum Ana!" Anam: "Sen biraz daha büyürsen, inşallah Babam seni de okutur oğlum" di-

yordu. Her gün akşam gördükçe okuma merakım artıyordu. Bir gün anam benim bu arzumu Babam'a söyledi. "Efendi... Hasan da Kur'an okumak istiyormuş, bana söyleyip duruyor" dedi. Rahmetli Babam bu haberi dikkate almış olacak ki, beni kucağına aldı ve dizinin üzerine oturttu. Kur'an-ı Kerim'in en son sûresinden başladık. Önce o okuyor, sonra ben onun söylediğini aynen söylüyordum. O son sûreyi besmele dahil ayet ayet okuyup bitirdik.

Babam seviniyordu. Anam seviniyordu. Ben onlardan daha fazla seviniyordum. Çok büyük bir iş yaptığım inancı beni

Babam ve Annem
(Allah onlara rahmet etsin)

sevindiriyordu. Ertesi günün akşamını iple çekiyordum. Akşam oldu. Babam yemekten sonra kendi okuyacağı yeri okudu. Beni tekrar dizine oturttu. Bu defa da son sûreden bir evvelki sûreyi okutmaya başladı. Yine o bir ayet okuyor, sonra aynı ayeti ben tekrar ediyordum. Bu şekilde Felak sûresini de bitirdik. Arkasından Nâs sûresini tekrar okuduk. Babam camiye gitti. Çünkü o cemaate çok devamlı birisiydi. Artık biz Babam'la her gün bir sûreyi öncekiyle beraber okumaya devam ediyorduk. Hümeze sûresine geldiğimizde ben artık harfleri, harekeleri, şedde ve tutarları öğrenmiştim. Kur'an okumaya başlamıştım.

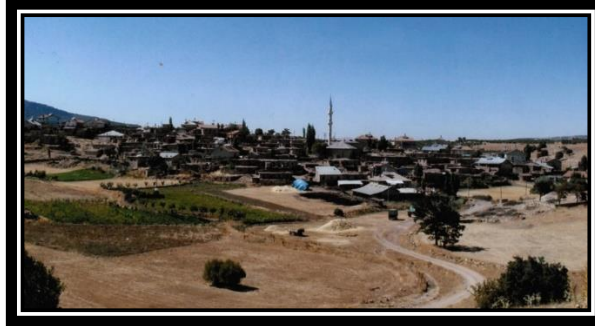
Zilzal sûresini okuduktan sonra Babambeni Kur'an-ı Kerim'in başından başlattı. Ve işte Fatiha sûresiyle Kur'an hatmine başlamış oldum. Kur'an okumak için abdest almayı öğrendim. Her gün akşam Babam'la beraber ben de dersimi okuyordum. İlk Kur'an hatmini yaptığımda henüz altı yaşımı bitirmemişim. Rabbime sonsuz şükürler olsun ki bana Kur'an okumayı çok küçük yaşlarda nasip etti, ölünceye kadar da inşallah devam edeceğim.

Babam rahmetlinin bu öğrettiği metod da Kur'an okumayı öğrenme metodlarından birisidir. Genel olarak "Elif Cüzü" diye tanınan ve "Elif, bâ, tâ, sâ..." şeklinde okunan bir cüz takip edilir. Ama ben böyle bir cüz okumadım. Babacığım neden böyle bir metod uyguladı onu hiç bilmiyorum. Aklıma gelmediği için de sormadım. Fakat konunun burasında bir olay anlatmak istiyorum. Bazı şeyleri bu metodla öğrenmenin mümkün olduğu anlaşılıyor.

Rahmetli Anam da Kur'an okumayı bilmiyordu. İleride anlatacağım... Biz köyden Konya'ya geldikten sonra, ben hafızlığa devam ediyordum. Ama bizim evde yine akşam yemeğinden sonra Babam Kur'an okumaya devam eder, ben de dersime çalışırdım. Babam biraz sesli okurdu. Anam da yanında oturur, hem el işi görür hem dinlerdi. Günlerden bir gün baktım anam eline Kur'an almış okuyor. İçimden "Anam Kur'an okumayı bilmiyordu. Acaba kimden öğrendi?" diye geçirdim. Sordum: "Ana yav, sen Kur'an okumayı bilmiyordun. Fakat şimdi

okuduğunu görüyorum, kimden öğrendin?" dedim. "Kuzum kimseden okumadım. Baban okurken dinledim ve okumaya başladım" dedi. Evet ben hayret ettim. "Aman ana bu durumu sakın kimseye söyleme" dedim. "Söylemem kuzum söylemem... Bir baban bir de sen biliyon, başkası bilmez" dedi.

Başka bir zaman da şuna şahit oldum. Rahmetli Anam komşu kadınları toplamış onlara "Kuddûsî Divânı"nı okuyordu. Bilenler bilir o kitap Osmanlıca. Yazılışı ve basılışı da pek net değil. Ama Anam okuyordu. Şöyle biraz dinledim, gayet güzel okuyordu. Yine bir başka zaman "Ahmediye Divânı"nı okuyordu. O da Osmanlıca'ydı. Bir başka zaman da "Muhammeddiye" isimli bir kitabı okuyordu. Sordum: "Ana maşallah sen bütün divanları gayet güzel okuyorsun, bunları kimden öğrendin?" "Kuzum Baban okurken dinledim, sonra da okumaya başladım" diye cevap verdi. Gerçekten de Babam bu divanları çok okurdu.

Kızılçakır Köyü'nden yeni bir resim

Babam'ın Hüseyin dayı diye hitap ettiği bir zat vardı. Lakap olarak "Kırîd Hüseyin" derlerdi. Köylüler bizim evde toplanırlar ve uzun kış gecelerinde "Kuddûsî Divânı"nı, Ahmediye ve Muhammeddiye divanlarını Kırîd Hüseyin okur onlar dinlerdi". Çok sık devam eden bu sohbetler bizim evde yapıldığı zaman ben de onların okudukları kitapları dinler ve zevk alırdım. 7-8 yaşlarımda iken "Serencâme" diye okudukları manzum bir kitap vardı. İnsanın ana karnına düşmesinden başlayıp ölümüne kadar

anlatan bir kitaptı. Onlar okurken ben onu ezberlemişim. Anama zaman zaman okurdum. Bundan anlaşıyor ki bazı şeyler dinleye dinleye ezberleniyor ve öğreniliyor. İşte rahmetli anam da Kur'an okumayı Babam'ı dinlerken öğrenmiş.

Doğup büyüdüğüm Kızılçakır Köyü'nden eski bir resim

KUR'AN'LA ARKADAŞLIĞIMIZ

İlk Kur'an hatmini yaptıktan sonra Anam benim üzerimde durmaya başladı. Benim her hâlükarda Kur'an okumamı, okumayı daha da ilerletmemi sağlamak için çeşitli vesileleri fırsata dönüştürüyordu.

Köyde yaşayan insanların sosyal hayatları, o köyün kendi hududları içerisinde gelişen ve bir bakıma zorunlu hale gelen bir hayat olmaktadır. Örneğin: Karasabanla tarlayı nadas yapacaksınız, sonra ekeceksiniz ve sonra harman kaldıracaksınız. Bizim çocukluğumuzda öküzler vardı, kağrı vardı. Karasaban vardı vs. ama şimdilerde hepsi değişti.

Bağlar budanır, çubukların dipleri temizlenir, üzümler yetişir ve sonra pekmez olmak üzere getirilirdi. Hayvanların yetiştirilmesi, dağlarda otlatılması sonra sağılmak üzere köye getirilmesi. Ve benzeri işlerin peşinde koşmak üzere erkekler, kadınlar, çocuklar herkes çalışır, çabalardı.

Bu hengâmede köylü insanlar ancak kış günlerinde köyde kalırlar. İşler çok hafifler, uzun kış geceleri sohbetler başlar, okumalar artar. Çocuklar Sıbyan Mektebi'nde Kur'an okurlar, namaz öğrenirler, dini bilgilerini almaya çalışırlar.

Bu bilgiler kışın alınır, fakat yazın unutulurdu. Kışın tekrar alınır yazın tekrar unutulur ve bu böyle sürer giderdi.

İşte bu noktada rahmetli Anam benim yakamı hiç bırakmadı. Eğer çift sürmeye, ekin ekmeye gidersek Kur'an-ı Kerim benimle giderdi. Orada belli zamanlarda ben bir ağaç gölgesine oturur. Kur'an okurdum. Eğer ekin dermeye gidersek yine Kur'an benimle giderdi orada da durum aynıydı. Belli aralıklarla ben yine Kur'an okurdum. Yani Anamın gayretiyle ben yaz günlerinde Kur'an'dan hiç kopmadım. Kış günlerinde zaten Sıbyan Mektebi'ne gidip okuyordum.

Bu anlattıklarımın şü akla gelebilir. Neden hep Anadan bahsediyorsun! Bu Ana da Baba nerede ki?

Evet, rahmetli Babam Sotur köyünde ve Aladiken köyünde bağ bekçiliği yapıyordu. Köyde yazın yapılacak işleri Anam yapıyordu. Kız kardeşim ve ben ona yardım etmeye çalışırdık. Babam arasıra gelir ve giderdi. O nedenle anam daha çok bizimle ilgileniyordu.

Şu örnek olayı burada anlatmalıyım: Allahu âlem yıl 1943 veya 1944 olsa gerek. İkinci cihan harbi yılları. Bendeniz 9-10 yaşlarındayım. Sokakta arkadaşlarla oynuyor, koşuşturuyoruz. Acıkıyorum. Anama geliyor, acıktığımı söylüyorum ve ekmek istiyorum... Bizim köylerde ekmek yufka ekmektir. Harp günleri. Ayrıca kıtlıkta var. O yüzden anam bana yarım yufka verirdi. Ama bana "git şuraya otur. 5 sayfa Kur'an oku ondan sonra gel ekmek vereyim" derdi.

Ben düşünüyorum dışarıda oyun bekliyor, karnım aç. Ekmeğe giden yol Kur'an'dan geçiyor. Anam Kur'an okumayı bilmediği için ben 3 sayfa Kur'an okuyorum. Anama gösteriyorum. O manzarayı anlıyor ama 5 sayfa okuduğumu sanıyor. Ben yarım yufkayı alıyorum, tekrar oyuna koşuyorum.

Fakat bu uzun sürmüyor yarım saat sonra ben yine acıkıyorum, "Ana ben acıktım" diyorum. O yine "git şuraya otur, 5 sayfa Kur'an oku ondan sonra gel" diyor. Bu durum kaç defa tekrar ederse her defasında Kur'an okumadan ekmek

alamazdım. Anamın bu gayretinin neticesini ben hafızlığa başladığımda gördüm.

Armutlu köyünden Süleyman Hoca isminde birisini köy imamı yaptılar. Sıbyan Mektebini o devam ettirdi. Bendeniz bir sezon o zatta okudum. Allah Rahmet eylesin.

Bir başka zaman amcam Koca Ahmet köy imamı oldu. Köyün çocuklarını o okuttu. Ben ondan da okudum. Allah ona da rahmet eylesin.

Amcamın hanımı doğum üzerine ölmüştü. Koçaş köyünde akrabalarımızdan Gökçelerin bir kızı vardı onunla evlendi. Bu esnada amcam o işlerle uğraşırken çocukların okutulması işine beni görevlendirirdi. Onun yerine köyün çocuklarını ben okuturdum. Halen o dönemden kalma öğrencilerim var. Bu esnada komşumuzun oğullarını okuttum. Ümmülü Alısı, Ümmülerin Memiş, Çatalların Mehmed, Zâdenin İsmayıl'ı da yine ben okuttum. Bu kişiler benden yaş itibariyle büyük insanlardı. Hatta Zâdenin İsmayıl askere gitmek üzereydi.

OSMANLICA'YI ÖĞRENİYORUM

Köyümüze yeni bir imam görevlendirildi. Bendeniz bu zattan çok istifade etmişimdir. Adı, Polatlı Yusuf Hoca'ydı. İstiklal Savaşı'na katılmış, yaralanmış ama ölmemiş. Bize zaman zaman anlatırdı. Kendisine Cenâb-ı Hakk'tan rahmet niyaz ederim. On yaşına gelmiştim. Arkadaşlarım vardı: Sarı Osman, Alıgalfaların Mehmet Ali, diğerlerini unutmuşum... Bir gün Sarı Osmangilin evinde ders çalışıyoruz. Sarı Osman bir numara yazmış, bana gösterdi. Lâkin bizim köyümüzde ilkokul yoktu. Kur'an'dan başka bir yazı okumayı ve yazmayı da bilmiyoruz. Numara yazacak yerde, Kur'an yazısıyla م م م = mümre diye yazmış. Acaba bu böyle mi yazılır. Başka türlü mü yazılır onu da bilmiyoruz.

En iyisi "bunu yarın hocaya soralım" diye karar verdik... Gerçekten Yusuf Hocamıza gösterdik ve "olmuş mu hocam?" diye de sorduk... Hocamız baktı ve tebessüm etti. "Bunu siz mi yazdınız" diye sordu... Biz de "Osman yazdı" dedik. "Tamam çocuklar bu olmamış amma bu işin zamanı gelmiş. Ben size bir

"hocalık" yazayım ona bakarak Osmanlıca'yı hem okur hem de yazarsınız" dedi.

Hatırladığım kadarıyla hocanın önünde büyük boy ve hacimli bir kitap vardı. Zaman zaman onu açar okurdu. Oradan bazı parçaları kağıda yazardı. Sonra o kağıdı dürer-büker nuska yapar ve sahibi kim ise ona verirdi. Bir defasında o yazarken ben onun yanına oturdum, o kitaptan yazdığı kısma baktım. Çünkü çok meraklıyım. Orada, Kalem sûresinin 20. ayeti olan " فَأَصْبَحَ كَالصَّرِيمِ " ayetini yazıyordu. Fakat ne için yazdığını bilmiyordum.²

Şunu anlatmak istiyorum ki hocam Osmanlıca'yı biliyordu. Biz Kur'an'dan başka bir kitap, Kur'an yazısından başka da yazı görmedik ve bilmiyorduk. Lâkin çok merak ediyorduk. Hocamız da bizim bu merakımızı tesbit etmişti. Bunun üzerine bizden birer parça kağıt istedi.

Biz de bir defter yaprağı bulup getirdik. Oraya aynen şöyle yazdı.

دار دنیا خوشدر آما عاقبت موت اولماسیدی
ذوق جنت خوشدر آما شدت نار اولماسیدی

Efendim bu yazıdaki harfleri biz zaten tanıyorduk, biliyorduk. Bunun üzerine ben Anam'a geldim. "Ana, bana para ver ben defter, kalem, silgi alacağım" dedim... "Kuzum para yok, ben sana yumurta vereyim, çerçeye git, onları al gel" dedi. Ben de öyle yaptım. Ve hemen kurşun kalemle yazmaya başladım.

Olağanüstü bir zevk alıyordum. Olağanüstü bir merakla yazmaya başladım. Ve devam ettim. Birkaç gün sonra hocam bana başka bir kitabı tavsiye etti. "Sen Mızraklı İlmihali'ni getir, ben sana bir yer göstereceğim orayı yazarsın" dedi.

² Aradan uzun yıllar geçti. Bayan talebelerime bu olayı anlatmıştım. İçlerinden bir bayan "Hocam, ben o köydenim. Hocanında akrabasıyım. O sizin söylediğiniz kitap Hoca ölünce oğluna geçti. Ben onun önünde ondan birşeyler yazdığını gördüm. Sonra o da öldü. Artık o kitap kimdedir bilmiyorum" dedi.

Buna devam ettim. Bir süre sonra kitabı yazdığım gibi okumaya başladım. Kur'an-ı Kerim'i okuyordum. Ama ne söylediğini anlamıyordum. Fakat Mızraklı İlmihali kitabını hem okuyor hem de anlıyordum. Her ne kadar çoğunu anlamıyorsam da bazılarını anlıyordum. O da benim merakımı artırıyordu... Öyle bir zaman geldi ki ben Osmanlıca kitaplardan o gün evimizde bulunan başta Mızraklı olmak şartıyla Kuddûsi Dîvanını, Ahmediye ve Muhammediye'yi bir de Karadavut diye büyük ve kalın kitabı okuyordum. Benim Mızraklı İlmihali'ni okuduğumu gören anam, bir gün bana "Hasan, hay kuzum sen o kitabı baştan oku da ben de dinleyeyim" dedi. "Olur ana" dedim. Sonra o işini önüne koydu ve o işle meşgul olmaya başladı ben de kitabı baştan okumaya başladım. Anam elleriyle iş görüyor, kulaklarıyla da beni dinliyordu. Böyle devam edip gidiyorduk. Bir defasında dedim ki "yav Ana! Ben bunların bazılarını anlamıyorum" "sen oku kuzum, sen oku ben anlıyorum" dedi. Sonradan anladım ki anam ilmihal bilgisini bu şekilde öğrenmiş. Şu anda ben bu bilgileri not ederken yıl 2011. İnsanlardan pek çoğu hem Osmanlıca'yı öğrenmek hem de ilmihal bilgilerini almak üzere hâlâ Mızraklı İlmihal kitabını okuyorlar. Halbuki kitabın içerisinde bugünün insanının anlayışına uymayan noktalar ve bilgiler bulunuyor. Daha çok güncelleşmiş bilgileri aktaran kitaplar var. Onlar tercih edilirse daha iyi olurdu.

Yusuf Hocam'a tekrar döneceğim. Lâkin Osmanlıca'nın yazımını da ilerletmeme sebep olan bir olayı burada anlatırsam daha uygun olacak diye düşünüyorum. Bu olay cereyan ettiğinde Yusuf Hocam halen köyümüzde imamdı... Osmanlıca kitapları okumayı öğrenince benim bir de ayrıca kitap sevgim oluştu.

Birisinin evinde kitaplar görsem, hemen bakıyorum. Acaba benim okumadığım bir kitap var mı? Diye. Köyümüzün camisinin minberine çıkıp bakıyordum: Oraya eskimiş kitapları koyuyorlardı. Onların içerisinde benim okuyacağım kitap var mı? Varsa alıyordum, yoksa geçiyordum.

Rahmetli amcamın düğünü dolayısıyla Koçaş köyüne gitmiştim. Herkes düğün evinde çalıp oynarken ben, hemen

köyün camisine gittim dolaplardaki ve minberdeki kitapları karıştırdım. Bu şekilde devam edip giderken bir gün, köyün eski imamlarından İshak hocanın evine girdim. Bu hocanın evinde de kitaplar vardır diye bir merakla girdim.

İçeride hanımı yufka yapıyordu. Kulakları pek duymazdı. Ama benim baktığımı gördü. Evin diğer odasındaki kitaplara bakıyordum. Cep kitapları boyutunda fakat kalınca bir kitap dikkatimi çekti. İçerisinde o güne kadar kitaplarda hiç görmediğim yazılar, rakamlar vardı. Bazı yazılar kırmızı mürekkeple yazılmış, bazıları siyah mürekkeple... Çok sonraları bunun bir HAVAS ilmi kitabı olduğunu anladım. Ama daha ilk karşılaşmada kitaba vurulmuştum. Çünkü Osmanlıca'ydı. Düzgün yazılmıştı. Renkli yerleri vardı. Cildi güzeldi. Hasılı beni tahrik eden pek çok yönü vardı.

Dayanamadım ve kitabı aldım. Eve getirip bir yere sakladım. Niyetim bu kitabı kimseye göstermeden baştan sona okumaktı. Ve öyle de yaptım. Aradan bir ay kadar zaman geçti. Bir akşam Babam, "Hasan, oğlum, İshak hocanın kitabını mı aldın?" dedi. "Evet Baba..." dedim. "Şu kitabı getir de bir bakalım" dedi.

Gittim ve kitabı getirdim. Ama ben kitabın ne kitabı olduğunu bilmiyordum. Ben sadece Osmanlıca oluşuna, yazılarının güzel, bir de albenisinin güzel oluşuna heveslenmişim. Lâkin kitap çok önemliymiş. Kitabı getirdim. Babam'la anam baktılar, tekrar baktılar. Sonra Babam "bu o kitap" dedi. Ben şaşkındım. Çünkü hiçbir şey anlamamıştım. Babam'a sordum, "ben sana sonra anlatırım" deyip kesti. Sonra "oğlum, Hasan, bu kitabı yazabilir misin?" diye sordu. "Yazarım baba" dedim. "O zaman yarından itibaren bu kitabın içinde ne varsa hiç atlamadan aynısını yazacaksın" dedi.

Ben hazırlıklarımı yaptım. Kalem, hokka, mürekkep çeşitlerini tamamladım ve kitabı yazmaya başladım. Yazma işi şöyle böyle üç ay sürdü... Bu arada ben de kitapla ilgili bilgileri topladım...

Efendim, aslında bu kitap Sarıoğlu köyü hatibi Kamil Tobbaş hocanınmış. İshak hoca, bir kadına o günün parasıyla on lira vermiş ve bu kitabı çaldırmış. Bu kitap havas ilmi üzerine yazılmış bir kitapmış. İshak hocanın İhsan diye bir yeğeni vardı. Onun bir kızı varmış. İshak hoca bu kızı oğluna istemiş, lâkin yeğeni vermemiş. Bunun üzerine hoca kitabı elde edince bu kitaptaki muhabbet artırıcı kısımdan o kıza büyü yapmış. Bu arada kızın babası Konya'ya göçmüş. Fakat kıza yapılan büyü ters tepmiş, kızcağız uzun süreli bir hastalıktan sonra ölmüş. Bütün köy halkı bunun böyle olduğunu biliyor ve hocaya kızıyormuş. Babam'ın yukarıda söylediği "bu o kitap" sözü bunun içinmiş.

Babam diyordu ki "İshak hoca benden bu kitabı istedi. Çocuk onu anlayamaz, kitabımı verin" diyor. "Sen bu kitabı yaz, eğer o bize bir şey yaparsa biz de ona yaparız, sen yazdıktan sonra ben onun kitabını kendisine vereceğim ve bunu da aynen söyleyeceğim" dedi. Elhamdülillah kitabı yazdım, bitirdim. İçerisinde bilgileri tılsımları, şekilleri vesaire ne varsa hepsini eksiksiz aynısını yazdım. Herhalde bir üç ayımı aldı. Babam söz verdiği üzere götürdü, kitabı İshak hocaya vermiş ve "Bak hocam, biz bu kitabı aynen yazdık. Eğer sen bize bir şey yaparsan biz de sana yaparız, haberin olsun" demiş. Hoca da gülmüş "Pek iyi Tahsin efendi" demiş.

Fakat kitap orada kalmamış. Bizim kitabı hocaya verdiğimiz Mehmet Ali hoca duymuş. Bu arkadaş İshak hocanın damadı idi. Hanımıyla arası açılmış, kadın İshak hocanın evinde imiş. Bu hoca bana bir kötülük yapar korkusuyla bir kadına 10 lira vermiş ve kitabı çaldırmış.

Mehmet Ali hoca okuttuğu çocukların önünde o kitabı devamlı okuyor ve karıştırıyormuş. Talebelerden Veysel'in Abdullah'ın dikkatini çekmiş. O da merak etmiş, yaz günü gelip herkes işlerine dağılınca Veysel'in Abdullah hocanın evine girmiş. O kitabı alıp Alanya'ya gitmiş. Orada Süleymanlıların kursunda hem okumuş ve hemde o kitabın bazı bölümlerini tecrübe etmiş. Bu arkadaş askere gidecekmiş, kitabı emanet edecek kimse bulamayınca bana getirdi ve bunları anlattı. Ben de kendisine

bunu kabul edemeyeceğimi ifade ettim ve gönderdim. İşte kitabın macerası bu! Ama, ben muradıma erdim ve Osmanlıca'yı hem okumayı hem de yazmayı 10 yaşında iken öğrenmiş oldum.

KARABAŞ TECVİDİ'Nİ YAZIYORUM...

Yusuf hocam bizim Osmanlıca'yı yazıp okuduğumuzu görünce "Karabaş Tecvidi" isimli kitabı elimize verdi. "Bunu hem okuyun hem de ezberleyin gelin ben dinleyeceğim" dedi.

Arkadaşlarla beraber önce okuduk, sonra bölüm bölüm ezberleyip hocaya dinlettik. Tecvidin ne olduğunu, Kur'an ile ilgisini oradan öğrendim. Medler bahsini, ihfa, ızhar ve idgamların uygulamasını öğrendim. Çok hoşuma gitmişti. Çünkü yeni yeni şeyler öğreniyordum. Bir gün hocama, "hocam, ben bu kitabı yazıp getirmek istiyorum" dedim. Hocam "yazabilir misin?" dedi. "Yazarım hocam!" dedim. "Haydi yaz getir, ben bir göreyim" dedi. Günlerce uğraştım fakat, yazdım. Hocama getirdim. Çok dikkatle baktı. "Maşaallah, maşaallah, tebrik ederim, sen inşallah bu işi becerecek gibisin" diyerek dualarda bulundu. Gerçekten çok istiyordum okumayı ve yazmayı. Kurallara uygun mu değil mi hiç bilmiyordum. Sadece yazıyor ve okuyordum, o kadar!

BAŞKA BİR YAZI GÖRDÜM

Bir gün sokakta büyükçe bir kağıt parçası buldum. Kağıdın bir yüzünde ayakta duran bir adam resmi var. Başında değişik bir şapka. Ceketinin arkası çatal, bacakları ince ve uzun. Çenesinde ucu sivri bir sakalı var... Kağıdın öteki yüzünde yazı var. Fakat bu yazı benim bildiğim yazıdan değil! Ben onu okuyamıyorum çünkü. O güne kadar gördüğüm Kur'an yazısına benzemiyor. Osmanlıca yazıya da benzemiyor. Harfleri tamamen değişik! Ne yaptım? Çözemedim. "En iyisi hocama götürüp göstereyim ve sorayım" dedim. Derse gelirken getirdim. Hocama gösterdim. O kağıt parçası Köroğlu gazetesinin bir yaprağıymış. Üzerindeki resim Sam amcanın resmiymiş. Yani Amerika'yı temsil ediyormuş. Üzerindeki yeni Türkçe yazıymış, harfler de yeni harflermiş. Bizim öğrendiğimiz harfler kaldırılmış yerine o harfler getirilmiş. Bundan sonra o harflerle yazıp okuyacaktık!..

Bunları hocamdan öğrendim. Fakat içimden "benim bu yazıyı öğrenmem lazım" diyordum.

"Hocam, bu yazının elif bâsını bana yazar mısın?" dedim. "Evladım ben onu bilmiyorum. Sen iyisi mi Baban'a bunu götür, ondan iste, sana yazsın!" dedi. Hoca beni Babam'a yönlendirdi.

Getirdim. Babam'a gösterdim. Ve "baba bu yazının bana elif basını yaz" dedim. Fakat, Babam bana kızdı. "At onu, o gâvur yazısı" dedi.

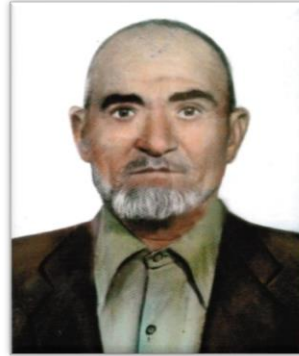
Babam kızdı ama ben vazgeçmedim. İçimden ben bu yazıyı öğrenmeliyim diyordum. O gazete parçasını bir yere sakladım. Birisini bulup ona o yazının elif basını yazdıracağım diye azmettim.

Bu sıralarda 10-11 yaşlarındaydım. Köyümüzde ilkokul yoktu. Ayrıca bu yazıyı henüz bilen de yoktu. Ancak, harf inkılabından sonra köyde bir kurs açılmış, oraya bazıları devam etmiş ve bu yazıyı okuyup yazmayı öğrenmişler. Meğer bunlardan birisi de Babammış! Fakat Babam da istemiyor.

Bekliyordum. "Dur bakalım belki bir gün birisini bulur yazdırırım" diyordum. Bir kış günü. Sokakta kar adam boyu. Bir ağlama ve hıçkırık sesine uyandım. Baktım Babam ağlıyor, anam ağlıyor, bir de asker var o da ağlıyor...

Bunlar neye ağlıyor?

Efendim sene 1944 harp zamanıymış. O asker Hasan dayım. O askerdeyken hanımı ve iki çocuğu ölmüş, yuva kapanmış. Hem kış günleri, hem harp günleri, hem de haber çok acı olunca haber ulaştırılamamış. Dayım evine gelmiş, kimseyi bulamayınca bize gelmiş ve durumu öğrenince ağlamalar ondanmış. Bana gelince içimden "bu dayım,

Hasan Hüseyin Dayım

askerden geldiğine göre bu yazının elif basını bilir. O bana yazsın" diye geçirdim, ben de ağlamaya başladım.

Allah hepsine rahmet eylesin, "sen şimdi yatta sabah olsun" demediler. Beni sevdikleri için sordular "ne diye ağlıyorsun?" diye. "Dayım askerden geldi bana elif bayı yazsın" dedim... Baktılar ki vazgeçmeyeceğim. Babam gitti bir kalem parçası buldu geldi. Eskiden nüfus cüzdanları cep defteri gibiydi. Kağıt bulamadılar. Babam'ın nüfus cüzdanının son sayfasına yardımlaşarak 29 harfi yazdılar. Hayatımın en mutlu anlarından birisini yaşıyordum. Onu aldım koynuma koydum, yattım. Hemen uyuyakalmışım. Sabah olunca yine gittim çerçiden bir defter bir de yeni kalem aldım. 29 harfi hem yazıyorum hem öğreniyorum. Bir gün ismimi yazmak istedim. Şöyle "hsn" şeklinde yazdım. Babam'a gösterdim. "Baba bak ismimi yazdım olmuş mu?" diye sordum. Babam kızmadı. Baktı ki ben vazgeçmiyorum o da insafa geldi. "Oğlum bak şunların arasına 'a' koyacan. Şöyle "hasan" yazacan o zaman olur" dedi. Tekrar yazdım, gösterdim. "Tamam, şimdi oldu" dedi.

Benim bütün okul hayatım işte bundan ibarettir. İsmimi düzgünce yazdıktan sonra o gazete parçasını sakladığım yerden çıkarttım. Okuya okuya su gibi işlettim. Bizim köylüler Bozkır'a ve Çumra'ya ya da Konya'ya pekmez, üzüm satmak için gittiklerinde, ya Köylü Gazetesi veya Köroğlu Gazetesi getirirlerdi. Köy odasında toplanırlardı, beni de çağırırlar, ben de onlara o gazeteyi baştan sona okurdum. Böylece hem okumamı ilerletiyor hem de yazmamı ilerletiyordum. 13 yaşlarındayken ben hem Osmanlıca'yı yazıp okuyor hem de yeni Türkçe'yi yazıp okuyordum. Köyümüzde okul yoktu. Biz Konya'ya göçtükten bir sene sonra yapıldı. Fakat benim okul çağım geçmişti, ben kendi kendimi yetiştirmek durumundaydım. Ve öyle de yaptım. Rabbime sonsuz şükürler olsun ki cahil kalmadım.

JANDARMA DEVRİ

1945'lerde benim hatırladığım kadarıyla ülkede jandarma egemenliği vardı. Özellikle köylerde her şey onlardan sorulurdu. Jandarmanın korkusu bütün köylülerin içine oturmuştu.

Caminin önünde namazdan önce köy halkı namazı beklerken oturlardı. Bir ara karşı sokaktan jandarmanın geldiğini gören köylüler, başlarındaki örmeden yapılmış takkayı, aniden başından alıp altına koydu ve üzerine oturduğunu gördüm. İyi ki asker bir şey demeden geçip gitti. Fakat adamların benizleri sapsarı kesilmişti.

Rahmetli Yusuf Hocam bizi, yukarı mahallede Halil eniştenin evinde okuturdu. Oda biraz geniş olduğu için çocukları içine alabiliyordu. Arı kovanı gibi uğultunun devam ettiği bir ortamda bir ses duyduk. Baktık ki kapıya bir köylü adam gerilmiş "Hocaam! Jandarmalar geliyor!" deyiverdi. Şöyle hocaya baktık ki hocanın korkudan benzi sapsarı oldu. Dili tutuldu. Bir şey söyleyecekti, fakat söyleyemedi. İki kolunu yanlara açarak bize dağılın işareti yaptı.

Hepimiz neye uğradığımızı bilmeden büyük bir korku içinde her tarafa dağıldık. Ahırlara, samanlıklara, çalıların arkasına, tuvaletlere saklandık. Bir müddet öyle bekledik. Sonra gördük ki jandarmalar , köyün diğer tarafındaki yamaçta gidiyorlar. Herhalde Ağras köyüne gittiler. Bizler de tehlike geçince saklandığımız yerlerden çıkıp evlerimize gittik.

Bu olaylar çocuk ruhumda çok derin izler bırakmış olacak ki hâlâ jandarmalardan korkarım.

KONYA'YA HİCRET

Yusuf hoca rahmetli hâlâ köyümüzde imamlik görevini sürdürüyordu. Ben de camide ezan okur, kamet yapar ve Kur'an okurdum. Yani müezzinlik vazifesini ben yapıyordum. Bir gün namazdan sonra aşır okudum. Taha sûresinin baş tarafından okuduğumu hatırlıyorum. Fakat nasıl bir tavırla, nasıl bir ağızla okuduğumu bilmiyordum. Meğer ben aynen Yusuf hocanın okuduğu gibi okumuşum.

Namazdan sonra cemaat dağılmış giderken Yusuf hoca Babam'ı çağırmış. Babam gelmiş,

- "Buyur Hocam" demiş.

Yusuf hoca Babam'a "Tahsin efendi beni iyi dinle sana diyeceklerim var"

-"Buyur Hocam!"

Yusuf hoca

-"Ben bu çocukta fevkalade bir kabiliyet görüyorum. Ağzı Kur'an'a çok yatkın, sesi ve nefesi çok iyi. Bu çocuğu götür Konya'da iyi bir hocaya teslim et. Zayi olmasın. Yetişirse Ümmeti Muhammede faydalı olur" demiş.

Bunun üzerine rahmetli Babam

-"Hocam! Bir kız bir oğlan iki çocuğum var. Bunu göndersem nasıl dayanacağız, başında bizim de gitmemiz lazım. Olur mu bilmem ki?" demiş.

Yusuf hoca hemen "Senin bu köyde ağır işin mi var, sen de başında git ve bu çocuğu yetiştir" diye cevap vermiş.

Babam eve gelmiş, ama düşünceliymiş. Rahmetli anam "ne o herif sende düşünceli bir hal görüyorum. Yoksa birisiyle kavga mı yaptın?!" diye sormuş. Babam "hayır avrat, kavga falan yapmadım. Lâkin Yusuf hoca Hasan'la ilgili "bu çocuğu götür Konya'da iyi bir hocaya teslim et orada yetişsin. Çocuk çok kabiliyetli, Ümmeti Muhammede faydalı olsun. Siz de başında gidin" dedi. Ne yapacağımı bilmiyorum, onu düşünüyorum. Sen bu işe ne dersin?"

"Bana sorarsan ben de Yusuf hocanın dediğini derim. Bizim, bu köyde terk edemeyeceğimiz bir şey yok. Alırız çocuklarımızı gideriz. Çocuğumuzun başında durur onu okuturuz. Sen hemen git bir ev bul da gidelim" demiş. "Bunu kimseye duyurmayalım. İnşallah ben yarın gideyim" demiş Babam.

Babam'ın babası Koca Hasan lâkaplı Hasan dedem, Çanakkale Savaşı'ndan alınmış, Süveyş Kanalı'nı savunmak üzere gönderilmiş. Oraya giderken dedem köye uğramış. Çocuklarını sevmiş, köylülerle görüşmüş ve birliğine gitmiş. Oradan bir daha dönmemiş. Çocuklar babasız kalmışlar.

Kısa bir zaman sonra anaları hastalanmış o da ölmüş. Çocuklar anasız da kalmışlar. Sonra neneleri bunlara bakıyormuş, ama o da ölmüş. En küçükleri bakımsızlıktan ölmüş. Babam İshak hocaya çırak durmuş. Amcam işleri evirip çevirmeye başlamış. Babam'ın küçüğü halamı da Konya'ya evlatlık vermişler. Allah rahmet eylesin Halam çok salih bir kadındı. Yüz yaşına yakın bir zamanda öldü. Halamın kayınvalidesi 107 yaşında vefat etmişti.

İşte BabamKonya'ya gelince doğruca Büyük Kumköprü mahallesinde bulunan Hasta Mehmetler diye anılan meşhur bir ailenin büyük oğlunun hanımı olan kız kardeşinin yanına geliyor, kardeşiyle ve eniştesiyle görüşüp konuyu anlatıyor. Onlar da sevinmişler, hemen o civardan bir ev bulup kiralamışlar.

Babam köye geldi. Hazırlıklar başladı. Her şey tamam olunca bir kamyonu eşyayı yüklettiler biz de üstüne oturduk, köye elveda diyerek yola çıktık. 10 Ekim 1947 yılı sonbahar günleriydi. Konya'ya geldik. Kız kardeşim ve ben ne oluyor ne gidiyor hiç bilgimiz yoktu. Sabah evin kapısından sokağa baktım. İnsanlar bisikletlerle, motorlarla, at arabalarıyla ve kimisi de yaya olarak çarşıya doğru gidiyorlar. Hiç bilmediğimiz, tanımadığımız bir şehire geldik. Yeni bir hayata burada başlayacağız.

HAFİZ ŞÜKRÜ EFENDİ HOCAM

Yeni evimize yerleştik. Henüz çevreyi ve kimseyi tanımadan iki gün sonra beni götürüp Sultan Selim Camii İmamlarından Hafız Şükrü Özaydın hocama teslim ettiler. Zayıf bedenli, seyrek sakallı esmer bir hoca idi. Sultan Selim Camii'nin batı tarafında Yusufaga Kütüphanesi var. Kütüphanenin yapısıyla aynı olan ve kütüphane ile arasında bir metre kadar bir boşluk bulunan üçgen biçiminde bir yapı vardı. İçerisinde büyük sallamalı saatler

Hafızlık Hocam Şükrü
Efendi

bulunuyordu. Şükrü efendi bu saatleri ayara koyardı. Birisi alafranga birisi alaturka iki saat çalışırdı. Her sabah oradan geçen bazı adamlar, cebinden saatini çıkarır, ayarına koyar ve giderdi. O nedenle o mekana "Saathane" denirdi. Şükrü hocam talebelerini orada okuturdu. Saathane ve Şükrü efendi ikisi sanki özdeşleşmişti. Hangisini anarsanız diğeri akla gelirdi. Hocaya yardım eden Kamil Efendi bir de Ali efendi isminde iki hoca daha vardı. Bu kadro ile hafızları okutuyorlardı. Ama işin ekseni Şükrü Efendi idi.

Ben beş-altı gün yüzünden okudum. Sonra hoca beni hıfza başlattı. Birinci cüzün son sayfasını ezberle gel dedi. Tabii ki seviniyordum. Hocamda okuyan 30-35 yaşlarında hafızlar vardı. Onlar okurken ben imreniyordum. İçimden "ah bir de ben şunlar gibi okuyabilsem" diyordum. Beyşehirli hafız Mehmet yeşil gözlü bir delikanlıydı. Çok güzel okuyordu. Hafız Ahmet Atıcı, uzun yıllar Sahibata camiinin imamlığını yaptı. Çok güzel okurdu. Hocam bu hafızlarla bazan şakalaşırdı. Belli ki onları çok seviyordu.

Hele bunlardan Buğdaycı Mehmet isminde bir hafız vardı. O zat okumaya başlayınca hocam da ağlamaya başladı. On sayfa okurdu. Sonunda hocanın mendili gözyaşından ıslanırdı. Herkes imrenirdi. Hele ben herkesten daha çok imrenirdim ve duâ ederdim. "Allah'ım bana da böyle okumayı ihsan et" derdim.

Evet hafızlığa başlamıştım. Teknik tabiriyle bir sayfadan gidiyordum. Evimizle dershanenin arası 4 kilometreden fazla gelir eksik gelmezdi. Yıl 1947. O dönemde insanlar sabahın erken saatlerinde çarşıya inerlerdi. Sonra sokaklarda kimseler kalmaz, ancak kediler, köpekler, tavuklar ve çocuklar kalırdı. Ben saathaneden çıkar o tenhalaşmış yolda evime giderdim. Elimde cep Kur'an'ı yolda hem yürür, hem ders çalışırdım. Rahmetli annemin köyde bana uyguladığı ve Kur'an'dan koparmadığı o hareketin faydasını görmeye başlamıştım. Daha eve gelmeden yolda dersimi ezberliyordum. Ve günde bir sayfa bana az gelmeye başladı. Ben de iki sayfa hatta bazen de üç sayfa getirirdim.

Kur'an-ı Kerim'im çok işlek olduğu için çabuk ezberliyordum. En zor sayfaları bile 20 dakika içerisinde ezberleyebiliyordum. Böyle böyle 4 sayfayı bitirmiştim. Bu defa hocam bana üç sayfa ham verdi. Oldu yedi sayfa. Yani dördü önceden ezberlenmiş, üçü yeni ezberlenecek yedi sayfa. Hocam biran evvel hafız olmamı istiyordu.

Burada bir hatıramı anlatmadan geçemeyeceğim. Bir sayfadan gidiyordum. 12. Cüzün son sayfasını ezberlerken sayfanın ikinci ayetindeki *وقال الذي نجي* şeklindeki ismi mevsûlü *وقال الذين نجي* diye bellemişim. Okudum. Hocam tekrar oku dedi. Tekrar okudum. Yine aynı değişen bir şey yok. Hocam Kur'an-ı Kerim'i açtı, önüme koydu. "Oku!" dedi. Ben de okudum ama önceki okuduğum gibi. *وقال الذين* şeklinde okudum. Yüzümün sağ tarafına bir tokat geldi. "İyi bak...!" dedi. Tokadı yedikten sonra baktım, orada "nun" falan kalmamış. Aslında orada "nun" yokmuş. Ama ben orada bir "nun" görmüştüm. Tokattan sonra sanki oradaki "nun" uçmuştu. Aradan şu kadar zaman geçti ben hala oraya gelince bu olayı hatırlarım. Zaman zaman öğrencilerime anlatırım.

TENEŞİRLİK OLAYI

Artık yedi sayfaya çıkmıştım. Her gün hocama yedi sayfa veriyordum. Hiç takılmadan 15. Cüze geldim. Fakat, orada ne olduysa oldu, ben o gün dersimi yapamadım. Çalıştım, ama hafızama girmede. Dersim olmadığı halde hiç bozuntuya vermedim. Sabah kahvaltımı yaptım. Doğru saathaneye geldim. Dış kapıdan içeriye girdim. Fakat, hocaya görünmeden tekrar çıktım ve eve geldim. Her günkü gibi yolda dersime çalıştım, evde çalıştım. Hayır olmadı. Ders kafama girmiyor.

İkinci günde aynen ilk günkü yaptığımı yaptım. Fakat, o gün merhum hocam, öğle namazından sonra, Babam'ın bulunduğu yere gelmiş. Merhum Babam Aziziye Camii'nin doğu tarafındaki pazarda bulunurdu. Hocam oraya gelmiş. Babam rahmetli hocayı görünce hemen varmış, elini öpmüş ve "hayrola hocam! Yapacağımız bir şey varsa yapalım!" demiş.

Hocam, Tahsin efendi hafız iki gündür dersine gelmiyor, acaba hasta falan mı? Diye sormuş.

Babam biraz öfkeli ve telaşeli adamdı. Heyecanlı bir şekilde "hayır hocam! Sabah kahvaltısını yapıp geliyordu" demiş. Onun böyle öfkелendiğini görünce hocam, "Sen çocuğa bir şey yapma, sadece hocan geldi, seni sordu, deyiver tamam" demiş.

Lâkin Babamdurur mu? Hemen birisiyle haber göndermiş. "İki gündür derse gitmiyormuş, akşam geldiğimde ondan bunun hesabını soracağım" demiş.

Durum az çok anlaşıldı. Ben bir sopa yiyeceğim, ama kimden? O henüz belli değil. O günlerde ben hasta Mehmet Camii denilen mahalle mescidinde müezzinlik yapıyordum. Seher vaktinde de camide mukabele okuyordum. Bu sebeple caminin anahtarı bende idi. Evden bir tandır ekmeği aldım, camiden bir rahle, bir mum, bir ibrik bir de post aldım. Hemen caminin bitişiğinde bulunan teneşirliğe girdim. Kapının üstündeki camdan dışarıya ışık sızmasın diye teneşiri getirip önüne gerdim. Altına da postu serdim.

Rahle var, mum var, ekmek var, suda var, elhamdülillah. Ben orada gece yarısını geçerken üç günlük dersimi yaptım. Rabbim lutfetti ezberledim. Camide biraz yattım olmadı. Sonra kalkıp Sultan Selim Camiine sabah namazına geldim. Hocamın arkasında namazı kıldım. Ders başlayınca içeriye girdim.

Hocam, bana, öfkeli öfkeli bakıyordu. Sonra sıram geldi ve oturdum. Hocam, o zayıf-naif parmaklarıyla kulağımı dürdü bükte ve bastırdı. Fırladım. Kulağımın kıkırdağı kırıldı sandım. Nitekim acısını iki ay çektim.

Okumaya başladım, birinci 7 sayfayı hiç takılmadan verdim. İkincisine başlamak üzere besmeleyi çektim. Hocam "bir daha mı var?" dedi. "Evet" dedim. O dersi de verdim. Tekrar besmele çektim. "Bir daha mı var?" dedi. "Evet" dedim. Allah'a şükür ki o dersi de verdim. Bunun üzerine hocam "Aferin... aferin... aferin" diyerek üç defa sırtımı sıvazladı. Ama kulak gitti. Dersimi alsa da veremez isem o zaman yapsaydı belki daha iyi

olurdu. Ama nasip böyleymiş. O gidişle hafızlık bitti. Elhamdülillah...

HOCAMIN HAKKIMDAKİ DÜŞÜNCELERİ

Şu kadar zamandır bendeniz de hocalık yapıyorum. Hiçbir hoca durup dururken herhangi bir talebesinin arkasını aramaz. Ancak o talebede bir cevher görürse o müstesna. Bendeniz iki gün derse gelmeyince hocam yaşlı haliyle Sultan Selim Camiinde öğle namazını kıldırdıktan sonra evine gitmemiş, Babam'ın kuru üzüm satmakta olduğu pazar yerine gelip benim hakkımda bilgi almış.

Hocamın böyle bir davranışta bulunmasının sebebi ne olabilir? Bendeniz bunları hiç düşünmedim. Aklıma da hiç gelmedi. Ben işin korkusu ve kulağımın acısını çekmekle meşguldüm.

Şükrü Bağrıaçık isminde bir arkadaşım vardı. Beraber hafız olduk. Hafızlık merasimimiz ve duası da beraber yapıldı. Bir de İsmail diye bir arkadaşımız daha vardı. O herhalde vefat etti. Uzun zamandır görmüyorum. Vefat ettiyse Allah rahmet eylesin. Bu hafız Şükrü o zamanlar saathanenin küçük bir odası vardı, orada kalıyordu. Hem dershaneyi temizler, hem sobayı yakar ve orayı açık tutardı. Konya'nın o günün meşhur hocaları saathaneye gelirler, orada çok güzel sohbetler yaparlardı. Bu nedenle Hafız Şükrü kardeşim onları tanıma imkanı bulmuştu. Orada onlara aynı zamanda hizmet ederdi.

Kamil efendi ve Ali efendi diye bildiğimiz iki hoca daha vardı. Onlar da Şükrü efendi hocama yardım olsun diye bazı talebelerin derslerini dinleyiverirlerdi... Bu esnada bir gün ben ders verip giderken Şükrü efendi hocam arkamdan oradaki hocalara beni göstererek "Bu çocuktan ümitliyim. Ağzı Kur'an'a çok yatkın. Zekası ve dikkati çok yüksek. Yerimi inşallah boş koymazsa bu koymaz" demiş. Bunu duyan Hafız Şükrü Bağrıaçık kardeşim söyledi ve "Hocanın senin hakkındaki düşüncesi ve ümidi böyledir, sen de bunu boşa çıkarma..." diye de arkadaş tavsiyesi yaptı. Hafız Şükrü Bağrıaçık'la hemen her zaman pek çok yerde beraber oluruz. Bana bazı şeyleri anlatır. Bir gün bir

verde üç beş arkadaş oturuyorlarmış. Bir sebeple söz dönmüş dolaşmış benim üzerime gelmiş. Oradakilerin bazıları da bendenizden pek hoşlanmayan kişilerdenmiş. "İyi ama o Şükrü efendinin talebesi, onda okudu" demişler. Bunun üzerine Şükrü Bağrıaçık da "Evet ama ben de Şükrü efendide okudum. Onun gibi okuyabiliyor muyum? Allah ona ayrı bir yetenek vermiş. Bunu kabul etmek zorundayız" diyerek sağ olsun beni savunmuş.

Hocamın şahsıma olan teveccühü, duası ve gayreti, hamdolsun netice verdi ve ben 1969'dan 1979 yılına kadar tam on yıl hocamın yerinde imamlık yaptım. Gerçekten yerini dolduramadıysam da yerini boş bırakmadım. Cenâb-ı Hakk'a

1949 Yılı Başlarında Hafızlık Merasimi
sonrasında Hocam Şükrü Efendi
Arkadaşım İsmail ve Şükrü Bağrıaçık

sonsuz şükürler olsun ki bu yönde verdiği kabiliyet ve yeteneği bendenizde ilk gören zat Allah rahmet eylesin Polatlı Yusuf

hocamdır. O zat bunun farkına varıp da rahmetli Babam'ı teşvik edip yönlendirmeseydi bugün bu yönde Ümmeti Muhammed'e hizmet edemeyecektim. Rabbim hepsine rahmet eylesin.

Allah'ın verdiği bu yetenek konusunda başka hocalarımın da tespitleri var. Ayrıca rahmetli annem ve Babam'ın dualarının da neticesi var.

Bizzat annemle Babamberaber otururken, rahmetli Babambana anlattı. "Oğlum Hasan, Biz annenle evlendiğimizde ilk zıfak gecesi dedim ki, "şurada iki rekat şükür namazı kılalım. Arkasından Allah'a niyaz edelim. Bize bir oğlan evladı versin. Ümmeti Muhammed'e hizmet etsin, faydalı olsun. İlk çocuğumuz olarak da sen doğdun. Bizim o duamız karşılığı inşallah sen olursun ve hizmet edersin" dedi. Ben de bu duaya layık olmaya çalışıyorum. On yaşındayken başladım. Şu anda seksene ayak basmak üzereyim. Hizmete devam ediyorum. Rabbim rızasına muvafık kılsın.

Akşehir müftüsü Süleyman Özus hocam Allah rahmet eylesin benim aşırımı dinledi. Elini öpmek için hüccesine girdim. Elini öptüm. Yanımda Akşehir'in ünlü zenginlerinden Uncu Recep ağa vardı. Süleyman hocam sordu soruşturdu bana döndü: "Evlat sen İstanbul'a git. Orada benim talebem vardır. Enderûnî İsmail Efendi. Ondan bir Ta'lim dersi al" dedi. Efendim gitmek isterim ama benim maddi durumum müsait değildir. Dedim. Hemen Recep ağaya döndü ve aynen şöyle söyledi. "Sen bu çocuğa yardım et gitsin. Orada okusun, ben bunda kabiliyet görüyorum yetişsin dedi. Allah razı olsun ve rahmet eylesin Recep ağa hemen tamam hocam giderse ben ona yardım ederim" dedi. Biz de işte bunun üzerine İstanbul'a gittik. Bu konu yeri gelince daha geniş biçimde anlatılacaktır inşallah...

HIFZI TAMAMLADIM

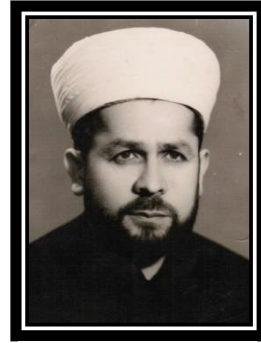
1947 senesinin sonlarına doğru başladığım hafızlığı Hocamın, Babam'ın, özellikle annemin gayretleri ile 1948 yılı sonlarında tamamladım. Hafızlık merasimimiz Sultan Selim Camii'nde merhum Hocam Şükrü Efendi ve o dönemin resmi Kur'an muallimi merhum Hafız Hakkı Özçimi hocamın huzurunda

yapıldı...O günün hatırasına bir resim çektirmek istedik ama, Şükrü efendi hocamı razı edemedik. Hakkı hocama duyurduk. Hepsi saathanede oturuyorlardı. O hemen Şükrü efendiye "kalk hoca kalk, şu çocukları sevindir, günah olmaz korkma" dedi gülererek... Allah hepsine rahmet eylesin, onun üzerine gittik Sultan Selim Camii'nin orta kapısının önünde bir resim çektirdik. Gerçekten şu anda elimizde hatıra olarak bir o resim var, başka yok.

TAHİR HOCA'DA ARAPÇA DERSİ

Hamdolsun hafızlığı bitirdim. Bununla da hayatımın çizgisini belli etmiş oldum. Çünkü hafızı Kur'an birisinin bu hafızlığını koruyabilmesi için mutlaka cami görevlisi olması lazımdır. Değilse farklı iş kollarında çalışan pek çok arkadaşım da gördüğüm gibi, hafızlığı korumak çok zor olacaktı.

Otuz yıl imamlık yaptım. Bunun 25 yılı resmi 5 yılı da fahridir. Bu müddet içerisinde özellikle sabah namazlarını hatimle kıldırımdı. Hadr tarzında okurdum. Birinci rekatta üç sayfa ikincide ise iki sayfa okurdum. Her 4 ayda bir hatim yapardım. Bunları yeri gelince genişçe anlatırım, inşallah.

Tahir Hocam

Bizim zamanımızda imam olabilmek için hafız olmak bir bakıma tercih sebebi idi. İkinci bir sebep de arapça bilmektir... Bizim hedefimiz de imamlık olunca hemen arapça okuyacak bir hoca aradık. O günlerde merhum Tahir Büyükkörükçü askerden yeni gelmiş ve merkez vaizi olarak görev yapıyordu. Kısa zamanda ünü-şanı Konya hududlarını aşmış Türkiye çapında duyulmaya başlamıştı... Çok güzel konuşuyordu. Ayetleri, hadisleri aynı konuda olunca arka arkaya sıralayıveriyordu. Gerçekten çok zeki, ihtiraslı, rekabeti seven, egosuna düşkün, mağlubiyeti asla sevmeyen bir kişiydi.

Beş arkadaş aramızda görüştük. Hocaya müracaatta bulunup ders almak istediğimizi söyledik. Ümidimiz pek yoktu. Lâkin hoca bizim durumumuza dikkatlice baktı. "Ama ben çok sıkırım siz dayanabilecek misiniz?" dedi. Biz de "nasıl isterseniz biz ona varız" dedik. "Hepiniz birer sarf cümlesi kitabı alın yarın benim imamlık yaptığım Hamza oğlu mescidine gelin, sabah namazından sonra orada okuyalım" dedi.

Bendeniz onaltı
yaşında iken

Bendeniz, Ermenekli İbrahim Koçaşlı, Eğisteli Kerim, Memiş Yöntem, Ahmet Küçük, Mehmet Cinkara, Bekir Doğanay, Mehmet Kabakçı vs. sonra bu rakam 16 ya çıktı. Sevinçten uçuyoruz. Hemen gittik hocanın dediği kitapları kitapçı Abdurrahman Etik'ten aldık. Sabah namazından sonra Hamzaoğlu mescidinde toplandık.

Sene 1949'un başları. Sarıyakup mahallesi, Sarıyakup caddesi, Kanara köprüsü karşısında olan Hamzaoğlu mescidi. Şimdi Cuma kılınan büyük bir camii olmuş. Hocanın evi oraya yakındı. Orada üç vakit imamlık yapıyordu. Bizim evimiz Mengene mahallesindeydi. Mengene Camii'ne yakındı. Ben de o camide müezzinlik yapıyordum. Evimiz yakın olunca ben herkesten önce gelirdim. Üç tane uzun rahle yaptırdık. Kitapları onların üzerine koyar okurduk. Arkadaşlarımızın hepsi zeki çocuklardı. Hocamız da gençti. Çok heyecanlı ve canlıydık. Emsile, Bina ve Maksud bitti. Arkasından doğrudan Avamil'e geçtik. İzzi ve Merah'ı okumadık.

O günlerde Konya'nın çeşitli semtlerinde bazı hocalar arapça okutuyorlardı. Batmanzâde, Nâsır Efendi, Cemil Efendi, İsa Efendi, Hacıveyiszade Hacı Mustafa Efendi, Tahir hoca ve emsali hocalar kendi çaplarında arapça okutuyorlardı. 1950 seçimleri yapıldı. Demokrat Parti kazandı. Lâkin CHP'nin kalıntıları bürokratlar hala duruyorlardı. Giderayak halkı sıkıştırıyorlardı.

Bir sabah ders okumak üzere toplandık. Derse başlamadan önce Hocam "çocuklar... biliyorsunuz bu memlekette arapça okumak yasak. Konya'nın çeşitli semtlerinden bazı hocaları emniyete götürmüş ve mahkemeye vermişler. Biz de bu derslere biraz ara versek mi acaba? Ne dersiniz?" dedi.

O gün bizim Avamil dersimizin sonuydu. Yani o gün Avamili bitiriyorduk. Hocam'a: "Hocam! Zaten bugün Avamil bitiyor. Onu bitirelim sonra tatil edelim dedik. Hocam da uygun buldu. Ve biz o gün Avamilin son dersini bitirdik. İ'rabla ilgili son cümle şöyleydi: "توكلنا على من لا يأتي الخير الا من جهته". "Hayır (ve şer) sadece onun tarafından gelen bir zata tevekkül ettik" biz bu cümleyi söyledik ve mescidin kapısı açıldı. İçeri girenler resmi polis, sivil polis, jandarmadan oluşan bir topluluk... kelimenin tam anlamıyla basıldık. Neye uğradığımızı bilemedik, ne diyeceğimizi de bilemedik. Benim başıma gelen ikinci olay oldu bu. Birisi de köyde sıbyan mektebindeyken olmuştu. Onu o bölümde ifade etmiştim.

Efendim, kitaplarımızı topladılar, listesini yaptılar hocamı ve arkadaşlarımdan Eğisseli Kerim'i kitaplarla beraber alıp cipe bindirip emniyete götürdüler. Ekip de onlarla beraber gitti. Polislerden birisi bizi önüne kattı, elinde tabancasıyla bizi yaya olarak çarşının içinden halkın korku dolu bakışları altında emniyete getirdi. O zaman da emniyet şimdiki Vilayet binasının altındaydı. Bir odaya bizi tıktılar. Birine de hocayı koydular. O gün akşama kadar orada bekledik. Savcının gelmesini beklemişiz. Savcı da kasıtlı olarak gelmesini geciktiriyordu. Bir taraftan acıktık, diğer taraftan WC'ye gitmemiz icap ediyor. WC birinci katta. Biz bodrumda duruyorduk. İhtiyacı gelen bir arkadaşımızı polis tabancasıyla götürüp getiriyordu. Hocanın ifadesini aldılar. Bize bir şey sormadılar. Akşam olunca bizi bıraktılar. Biz de evimize geldik. Hocayı mahkemeye verdiler.

Evet hocayı mahkemeye verdiler ve konuşmasını yasakladılar. Hoca kürsüye çıkamaz oldu. Konya karıştı. Seçimler yeni yapılmıştı. 1950 seçimini Demokrat Parti kazanmıştı. CHP

kaybetti. Lâkin CHP devrinin bürokratları henüz işbaşındaydı. Ne isterlerse yapıyorlardı. Taşrada halka olanca zulmü reva görüyorlardı. Giderayak ne yaparsak kâr diyorlardı.

BİR RÜYA

Konunun burasında gördüğüm bir rüyayı anlatmalıyım. Çünkü rüya bu konu ile ilgili. Biz son derse gelmeden üç gün önce sabah namazı vaktinden önceydi. Rüyamda Konya'nın Kapu Camisinin doğu kapısından içeri girdim. Arkadaşlarım yukarıda mahfeldelermiş, oraya çıktım. Onlar başta hocam olmak üzere hepsinin üzerinde sarık ve cübbe vardı. İmamların giydikleri kıyafetle mahfelin müezzinlere mahsus yerinin önünde oturuyorlardı. Daire şeklinde oturmuşlar, bir kişilik de yer vardı. Oraya da ben oturdum. O esnada başı foter şapkalı bir adam aramıza oturmaya çalışıyordu. Yer yoktu, ama o iki arkadaşın arasını açıp oraya oturmaya çalışıyordu. Arkadaşlar yer vermek istemediler. Fakat adam zorladı ve iki arkadaşımızın arasına oturdu.

Caminin kapısından girdiğimde gördüm ki caminin aşağısı ve yukarısı hınca hınc doluydu. Caminin müezzini kör Ali lakaplı birisiydi. Körali müezzin mihraba oturmuş gramafon çalışıyordu. Şarkı plağını koymuş halka onu dinletiyordu. Manzarada bir gariplik, bir terslik vardı. Ama bu bir rüya idi. Elimizde değildi. Ne murad edildiyse bize o gösteriliyordu. Föterli adam aramıza oturur oturmaz camide bir panik koptu. Herkes bağıırıyor ve kaçıyordu. Sanki deprem oluyormuş ve cami üzerlerine yıkılıyormuş gibi... herkes canını kurtarma çabasına girmişti. Bir anda cami boşaldı.

Sonra ben kendimi Alaaddin tepesinden iniyorken gördüm. Tepenin Mevlana'ya bakan tarafından şehit abidesinin yanında merdivenlerden iniyordum. Şu anda iş bankası olan binanın tam karşısında özel finans kurumlarının bulunduğu yerde bir sinema salonu vardı. Sinemanın dış boyası kan renginde kırmızı idi. Sahibinin adını taşıyor, "Ceylani'nin Sineması" denirdi. Veya "Kırmızı Sinema" denirdi. Ben tam kapının önünden geçerken içeriden bir ezan sesi duydum.

Hemen durdum. Arapça ezan okunuyordu. O dönemde ezan henüz Türkçe okunmaktaydı. Ama sinemadan gelen ses arapça ezan sesiydi. Rüya gösteriyordu ki Türkiye'de bazı değişimler olacaktı. Nitekim bizim yakalanmamız, hocamın susturulması, iktidarın değişmesi vs. ciddi bir fırtına etkisi yaptı.

Vali başta olmak üzere bütün eski ve yüksek dereceli bürokratlar alındı. Yerlerine yeni ve demokrat zihniyetli kişiler getirildi. Halkta içten içe bir kaynaşma ve dalgalanma oluşmuştu. Bu hareketle halk sükunete geçti. Gerçekten de çok önemli ve güzel gelişmeler meydana geldi.

Hocam tekrar konuşmasına başladı. Taşlar yerine oturuyordu. Biz arkadaşlarla görüştük. Acaba hocamız bizi tekrar okutmaya başlar mı? Diye. Üç arkadaş gittik, ziyaret ettik. Ve meselemizi anlattık. "Hocam biz okumak istiyoruz, derslere ne zaman ve nerede başlarız?" diye sorduk. Hocam, çocuklar biliyorsunuz büyük hadiseler atlattık. Ama deşifre olduk. Şu anda devletin emniyeti gece gündüz beni takip ediyor. Bu şartlar altında tekrar sizleri okutamayacağımı görüyorum" hocam bu işi son derece gizli yapabiliriz" dedik. "Fakat arkadaşlar yerlerin kulağı var bu gizli kalmaz" dedi. Biz de tekrar ısrar ettik. "ne yaparsan yap buna bir çare bul hocam dedik. Hocam merhum, Allah bilir ya, bizi başından uzaklaştırmak için "o zaman Es'âd Erbîlî'nin Kenzü'l-İrfân" isimli binbir hadisini bana 5 gün içerisinde ezberleyip gelin göreyim" dedi.

Biz büyük bir heves ve moralle gittik. Allah'a şükürler olsun ki üç arkadaş Kenzü'l-İrfân'ı üç gün içinde ezberleyip hocaya gittik. Hoca bizi görünce ne oldu? Diye sordu. Tamam hocam geldik bizi dinleyebilirsin, ezberledik" dedik. Hoca şaşırdı inanmadı. Biz de kendisine buyur hocam dinle dedik. Kitabı verdik. Durun çocuklar dedi. Hoca ağlamaya başladı. "Çocuklar zaten sizdeki cevheri ben daha önce tespit etmiştim. Boşa gitmenizi istemem. Lâkin şartlar ve Türkiye'nin durumu hiç iyi değil. Beni anlayışla karşılayın ben bundan sonra bu ders okutma işini yapamayacağım" diyor ve ağlıyordu. Biz de çok hüznümlendik ve oradan ayrıldık.

BİR ÇIKIŞ YOLU ARIYORUM

Hoca ağlıyordu. Biz de mahzun ve mükedder halde ayrıldık. O gidişle her arkadaş başka seçenek aramaya başlamıştı. Üç aylık bir ders okumanın verdiği dostluk ve arkadaşlık duygusunun şu ana kadar devam ettiğini söyleyebilirim. Arkadaşlarımızdan biri İbrahim Koçaşlı'ydı. Çok zeki ve gayretliydi. Sonraki yıllarda onun Edirne müftüsü olduğunu duymuştum. O bir yıldızdı gerçekten. Yıllar sonra bir toplantıda kavuştuk. Eğisseli Kerim, sessizliğini sürdürüyor. Memiş Yöntem Konya'nın Hacı Hasan Camii'nde imamlık yaptı. İyi bir hafızdı. Namazlarını hep Kur'an hatmiyle kıldırıyordu. Şimdi yaşlılık günlerini geçiriyor. Zaman zaman görüşür o eski günleri yâd ederiz.

Ahmet Küçük benim çok yakın arkadaşımdı. O da iyi bir hafızdı. Kur'an-ı Kerim'i güzel okurdu. Kendisini uzun zamandır görmem. Arkadaşlardan duydum bir tarikat şeyhinin yetkili müridlerindenmiş. İhvanın dersleriyle meşgul oluyormuş.

Ahmet Küçük ile bir maceramız var. Anlatayım belki hoşunuza gider. Konya'nın meşhur Alaaddin tepesinin tam güneyinde bir sinema vardı. Yanılmıyorsa Belediye işletiyordu. Ahmet'le beraber sinemaya gittik. Öğleden evvel filmin arasında öğleden sonraki filmin parçalarını gösterdi. "Cücelerin İntikamı" isimli bu film hoşumuza gitti. Öğleden sonra gidelim diye karar verdik. Ama paramız yoktu. Ne yapalım ne edelim diye düşünürken duydukki Hacıveyszade Mustafa Kurucu hocamızın mescidinde hatim okunuyormuş. "Biz de gidelim hoca bize para verirse hem karnımızı doyurur, hem de sinemaya gideriz" dedik. Gittik ve mescide girdik. Mescidin içi dolmuş. Girişte iki kişinin zar zor sığacağı bir yer kalmış. Biz Ahmet'le oraya sığındık. Mustafa Efendi hocam elinde tespih devir yapıyordu. Dolaştı tam sıra bize geldi. Kimse duymasın diye herhalde başını eğdi ve bize "sahtekarlar, siz bu parayı alınca sinemaya gideceksiniz biliyorum, lâkin hafız olduğunuz için veriyorum" dedi. Çok tatlı ve aynı zamanda acı bir tokat yemiş gibi olduk. Utandık, sıkıldık... ama yinede gençlik bizi sinemaya götürdü. Önce karnımızı

doyurduk. Zaten birer lira vermişti geriye sadece 25 kuruş para kaldı. Sinemaya gittik. Sinemaya giriş 25 kuruş... Biz iki kişiyiz... Yanımızda sadece 25 kuruş bulunuyor. Ama biz ikimiz girmemiz lazım. Ben Ahmed'e "sen içeriye girilecek kapının önüne var, ben gişeye yanaşayım. O esnada sen girersin adam sorarsa beni göster arkadaşım alıyor dersin. Gerisini ben hallederim" dedim. Sıraya girdim. Benim önümde üç kişi vardı. Biraz zaman geçti. Ben biletimi aldım giriş kapısına geldim. Bileti verip içeri girdim. Adam hiç farkına varmadı. Ahmet sanki içeride saklanmış. Beni görünce heyecanla "ne oldu?" diye sordu. "Bir şey yok işte geldim diye cevap verdim. Şu elini kalbime koy" dedi. Elimi kalbine koydum ki kalp neredeyse çatlayacak derecede çarpıntıya girmiş heyecandan. Filmi seyrettik. Fakat hoşumuza gitmedi. Ondan sonra da Ahmet Küçük'le bir daha görüşmek nasip olmadı. Onunla ilgili maceranın hikayesi burada bitti.

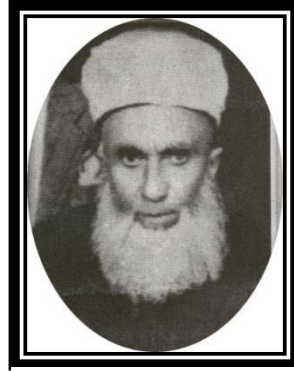
Hatırlayabildiğim arkadaşlardan birisi de Mehmet Cinkara'ydı. Çok cana yakın birisiydi. Sonra onun da Yalova müftüsü olduğunu ve oraya yerleştiğini duydum. Ama o günden bu yana onu hiç görmedim. Görsem tanıyabilirmiyim bilmem? Diğerlerini zaten hiç görmedim. Nerededirler, ne iş yaparlar ? Öldüler mi? Yaşarlar mı? Şayet öldülerse Allah rahmet eylesin. Hayatta iseler Rabbim sıhhat ve afiyetler ihsan eylesin. Duydum ki Bekir Doğanay felç olmuş, yatıyormuş. Kendisine Cenâb-ı Hakk'tan acil şifalar dilerim. Mehmet Kabakçı ile geçen bir yerde karşılaştım. Hukuku bitirmiş uzun yıllar hakimlik yapmış ve emekli olmuş.

Tahir hocam'dan sonra ne yapacağımızı bilemiyorduk. Her arkadaş kendine bir çıkış yolu bulup gitti. Ben de Kapu Camiinde namazdan önce mukabeleye başladım. Devam ediyorum. Akşamları Mengene camiinde üç vakit imamlık yapıyorum. Başka bir işim yok. Kim bana bir şey söylese ona bakıyorum. Yani bir yerde başsız kalmış birisiydim.

ŞEYHU'L-KURRÂ**POSTALCIZÂDE HACI ABDURRAHÎM EFENDİ**

Arkadaşlarımdan birisi Sefhavan mescidinde tecvid ve kıraat dersleri verildiğini söyledi. Orada Şeyhu'l-Kurrâ Postalcızâde Hacı Abdurrahim Efendi diye bir zatın olduğunu, onun bu dersleri okuttuğunu anlattı. Merak edip gittim.

Hacı Rahîm Efendi'yi tanıyordum. Çünkü Kapu Camii'nin Cuma imamıydı. Cuma günleri hutbeyi o zat okur ve namazı kıldırırdı. Çok güzel ve çok tatlı Kur'an okurdu. Kendisi Şeyhu'l-Kurrâ idi. Ama yakından bir tanışmamız olmamıştı. Sıkılgan birisi olsam da cesaretle Sefhavan mescidine gittim. Kapu Camii'nin batısına düşen tarafında odun pazarı denen bir bölge vardı. Onun biraz ötesinde

Şeyhulkurrâ Postalcızâde
Hacı Rahîm Efendi

bir mescid. O dönemde resmi olarak iki Kur'an kursu vardı. Birisi Bulgur Tekkesi Kur'an kursu, diğeri Odun Pazarı Kur'an kursu idi. Birisinde Hakkı Özçimi hocam, diğesinde Postalcızâde Hacı Rahîm Efendi bulunuyordu.

Mescidin adı "Sefhavan" diye bilinir. Aslı "Seb'a İhvân" dır. Bunlar yedi kardeşlermiş. O mescidin bahçesinde yatıyorlarmış. Halk "Seb'a İhvân" kelimesini dile kolay gelsin diye "Sefhavân" şekline getirmiş. Bunun tarihen incelenmesi lazım. Ama benim konum değil.

Mescide geldim. İçeri girdiğimde gördüm ki içerisi öğrenci dolu. Kapıdan girince tam karşıda solda bir hoca var. Onun yanında başka bir hoca var. Ortada mihrabın önünde oturan bir hoca var. En sağda minbere sırtını dayamış yaşlı bir hoca daha var. Ben de öğrenciler içerisine oturdum. Öğrencilerden birisine Hacı Rahîm Efendi hangisi diye sordum. "Şu minbere sırtını

dayamış olan yaşlı hoca efendi" dedi. Tamam dedim ve hoca efendiye vardım. Selam verip elini öptüm. Hafız olduğumu ve tecvid okumak istediğimi söyledim. Hocanın önünde beş tane yaşlı talebe vardı. Bana: "Evladım, bak ben bu hocalara aşere takrib okutuyorum. Çok da yaşlandım. Sen şu mihrabda oturan hocaya var. O benim talebemdir, ondan ders al" dedi.

AĞAZÂDE OSMAN EFENDİ

Tekrar elini öptüm ve ayrıldım. Gösterdiği o hoca efendiye geldim. Onun elini öptüm ve durumu ona anlattım. "Tamam hafız" dedi. Adımı soyadımı sordu. Kimde hafız olduğumu, nereli olduğumu ve halen bir vazifemin olup olmadığını sordu. Onun önünde de benim gibi gençlerden öğrenciler vardı. Onların arasına beni de aldı ve oturttu.

Bu hocanın kim olduğunu çok merak ediyordum. Cana yakın bir hocaydı. Belli ki hafızları çok seviyordu. Sonra öğrendim ki bu zatın adı Ağazâde Osman Nuri Koçbeker'miş. Gerçektende Şeyhu'l-Kurrâ Postalcızâde Hacı Rahîm Efendi hocadan çok güzel istifade etmiş. Onun tecvid ve Tashîhü'l Hurûf dersleri yönünden iyi yetişmiş öğrencilerinden bir zatmış.

Önde Osman Nuri Koçbeker hocam, bendeniz sağındayım ve diğer hafızlarla birlikteyiz. Kendisinden çok istifade ettim. Allah gani gani rahmet eylesin.

Konya'nın meşhur ağalarından bir zatın oğlu imiş. İlkokul öğretmenliğinden emekli İslami ilimleri öğretme hususunda olağanüstü bir gayreti olan zattı. Talebeyi çok sever, onların her ihtiyacını karşılama gayreti gösterirdi. Konya halkı içerisinde çok sevilen birisiydi.

Hoca efendi ile bizim ilgimiz ve ilişkimiz ölünceye kadar devam etmiştir. Kendisinden tecvid ve Tashîhü'l Hurûf derslerini aldım. Bu meyanda adabı muaşeret diye ifade edilen halkla ilişkiler konusunda kendisinden çok faydalandım. Konya'lıyı tanıdım geniş bir çevre edindim. Bir takım protokol terbiyesini ve kurallarını öğrendim. İmam hatip okuluna pek çok öğrenci yerleştirdi. Yaşı ilerlemiş öğrencileri öldü diyerek kütükten düşürdü. Sonra ketmi nüfus olmuş diyerek yeniden nüfus cüzdanı çıkartıp okula gönderdi.

Konya'nın Gödene köyünde öğretmenlik yaptığı sırada , resmi ders saatinden bir saat evvel çocukları toplar ve onlara hem ilmi bilgisi verir hem de Kur'an öğretirmiş. Bu çalışmayı sabota etmek için o günün CHP zihniyetli insanların ihbarı yüzünden çok teftiş geçirir ve ihtar almış. Bir defasında gelen müfettiş hocayı fazla sıkımsı ve terletmiş. Hoca zaten güçlü kuvvetli birisiydi. Bir ilkbahar mevsimiymiş. İdare odasının penceresi de açılmış. Hoca çok sinirlenmiş. Müfettişin bu hareketine karşı "ulan!" demiş, "biz bu memlekette ezanlar susmasın, Kur'an'lar kesilmesin, Camiler kapanmasın, müslümanlar tükenmesin diye göğüsümüzü düşmana siper ederek geldik buraya! Eğer sizin gibi ne idüğü belirsiz insanların karşıma çıkacağını bilseydim, düşmana ne göğüsümü gererdim ne de kurşun sıkardım!" demiş ve adamın yakasından paçasından tutmuş pencereden dışarı fırlatmış... Adam yuvarlanmış gitmiş ve bir daha gelmemiş. Ama , hocayı o köyden başka bir yere sürgün etmişler. Lâkin hoca durmamış, gittiği yerde de aynı çalışmayı sürdürmüştü. Hoca'nın çok talebesi vardı. Bazen çok yaşlı bir köylü gelir, hoca'nın elini öperdi. Bizler ona bakarken, bize döner ve "bu benim talebem" derdi. Bu olaydan olağanüstü haz alırdı... Hani bir tabir vardır ya: Yediden

yetmişyediye diye. Bu Osman Efendi hocam için aynen doğru bir deyimdi. Bendeniz uzun yıllar Osman hocayla yakınlığı devam edenlerden birisiyim. Beni çok severdi. Yeri gelmişken anlatayım. Başka nerede anlatacağım ki.

Başta en önemli işimiz olarak "Tashihül Hurûf ve Tecvid" derslerini okumaya devam ettik. Zaman zaman mevlid merasimlerinde buluşurduk. Zaman zaman hocanın Meram'daki bahçesine gider, oradaki işleri yapar, ve sonra da piknik yapar gelirdik. 5-6 arkadaş vardık, bizi yanından pek ayırmazdı. Bazı büyük zevatı ziyaret için bizi götürürdü. Görgümüz ve terbiyemiz artsın diye.

Sene 1950. Ben Kapu Camii'nde Ramazanın dışında öğle namazından önce mukabeleye başladım. Hocam zaman zaman gelir hem kontrol eder, hem dinlerdi. Konya'nın yerleşik adetlerindendir. Ramazan ayı gelince, seçkin hafızlar mukabele okurlar. Biz bir grup arkadaş Kapu Camii'nde okurduk. Ama bu iş Ramazan bitince biter, herkes işine giderdi. Fakat bendeniz namazdan önce tekrar başlar yıl boyu devam ederdim. Bu durum ben İstanbul'a ve sonrasında askere gidene kadar devam etti. Askerden geldikten sonra tekrar başladım. Sonra resmi imamlık görevini alınca bıraktım. Bütün bu faaliyetlerden hocanın haberi vardı ve bizimle beraberdi.

AKŞEHİR'E GİDİYORUM

Allah rahmet eylesin Osman hocam bir gün bana "sizi bu sene Ramazanda Akşehir'e göndereceğim, mukabeleyi orada okuyacaksınız" dedi. Halbuki hafızlık hocam Şükrü efendi, kendi camisi olan Sultan Selim Camii'nde okumamı istiyordu. Onu gücendirmekten korktuğum için, Osman hocama durumu anlattım. "Ben hocaya söylerim, sen merak etme. Siz evleneceksiniz, size çok para lazım. Konya'lılar parası olmayana kız vermezler" dedi. Ben de itiraz edemedim.

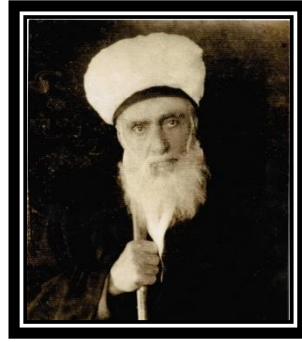
Hocam Akşehir'de Uncu Recep Ağa adında bir adama mektup yazdı. Arkadaşım Mevlid Çevikbaş'la beraber bizi Akşehir'e gönderdi... İlk defa şehir dışına çıkıyordum. Aslında

içine kapanık birisiydim. Sıkılğan ve utangaç birisiydim. Yanımda arkadaşım olunca gidebildim.

Akşehir'e vardık. Sene 1950. Recep Ağa'yı bulduk. Hocanın mektubunu verdik. Recep Ağa mektubu okudu. "Tamam hafızlar, siz abdestlerinizi alın, camiye gidiyoruz. Biriniz namazdan önce Kur'an okusun, diğeriniz namazdan sonra okusun" dedi.

Hafız Mevlid namazdan önce ben de namazdan sonra okumayı kararlaştırdık, ve öyle yaptık. Çarşının merkezinde İplikçi Camii bulunuyordu. O camide Akşehir müftüsü Süleyman Efendi diye anılan bir hoca namaz kıldırıldı.

Süleyman efendi kurradan bir zatmış. Ayasofya camiinde Cuma hatibiymiş. Ayasofya müzeye çevrilince imamı ile müezzinleri başka bir camiye vermişler. Süleyman efendiyi de Akşehir'e sürmüşler. O günün Diyanet İşleri Başkanı olan zat hocanın değerini bildiği için onu hemen Akşehir'e müftü olarak göndermiş. Çok sert mizaçlı bir zattı. Galiba Çerkezdi. Cüsseli heybetli ve zeki bir adamdı. Sırtındaki cübbesi başındaki

Akşehir Müftüsü Süleyman Efendi Enderûnî'nin hocası beni İstanbul'a yönlendiren Hoca Efendi

sarığıyla çok heybetli görünen bir zattı. Onun hücrelerinden çıkıp mihraba doğru gitmesindeki temkin ve vakar görülmeye değerdi. Ben aynı manzarayı bir de Sultanahmet Camii'nde imamken Sadettin Kaynak'da görmüştüm. Rabbim hepsine rahmet eylesin.

Namazdan sonra Recep ağa çok sevindi. Çünkü Süleyman Efendi hiç itiraz etmeden dinledi bizi. Bu durum onun hoşuna gitmişti. "Tamam hafızlar! Şimdi gidip hocanın elini öpelim" dedi... Beraberce hücreye gittik. Başkaları da vardı. Onlar çıktı biz girdik. Selam verip elini öptük. İşaret etti oturduk. Nereden

geldiğimizi kimde okuduğumuzu sordu. Biz de söyledik. Bize ilk sorusu şu oldu "İstanbul'a gitmeyi düşünür müsünüz?" Hafız Mevlid "ben düşünmüyorum" dedi. Ben "efendim gitmek isterim. Lâkin bizim maddi durumumuz müsait değildir" dedim. Süleyman efendi Recep ağaya döndü ve "Sen bu çocuğa yardım et İstanbul'a gitsin, orada yetişsin. Kendisinde kabiliyet görüyorum" dedi. Allah rahmet eylesin Recep ağa, "Hocam! Eğer giderse yardım ederim" deyince hoca bana döndü "Evladım sen git İstanbul'a, orada benim talebem vardır. Enderûnî İsmail Efendi. Onda oku. Başkasına gitme" dedi.

Elini öptük ve huzurundan ayrıldık. O anda içimde anlatamayacağım bir duygu belirdi. Bir yönüyle seviniyorum, bir yönüyle korkuyorum. Bir evin bir oğluyum iki kardeşiz. Kız kardeşim ve ben. Acaba annem Babamne diyecekler? Osman hocam çok sevinecek amma Şükrü hocamı küstürdük. Bakalım o ne diyecek? Polatlı Yusuf hocamın tespiti ve bizi Konya'ya yönlendirmesi, Şükrü hocamın üzerime düşmesi, Süleyman efendinin tespiti gibi önemli görüşler basit birer görüş değildir.

1950 yılında Akşehir'deyim.
Yanımdaki Recep Ağa'nın oğlu İzzet

Ramazanın başında bu olay, beni bir ay Ramazanda hep meşgul etti. Nihayet Ramazan bitti, bayram da bitti. Fakat Şükrü efendi hocam bana çok kırılmış, onun gönlünü yapmam gerekiyordu. Babam annem ve ben üçümüz gittik. Hoca elini zor verdi. Pek konuşmuyor... Babam rahmetli söze başladı "Hocam Hasan'ı İstanbul'a gönderiyorlar. Bu hususta sizinle istişare etmek istiyoruz. Bizim için çok zor olacak, ama siz ne dersiniz?" dedi. Hocam hemen sordu "kim gönderiyor?" Babam "biz bilmiyoruz, kendisi anlatsın" dedi. Hocam "anlat bakalım neymiş" dedi. Bunun üzerine bendeniz Süleyman Efendi'yi, okuduğumuz aşırıları, Recep ağayı anlattım... "Akşehir müftüsü Süleyman Efendi böyle mi söyledi?" dedi. "O Recep ağa denen adam zengin mi?" dedi. "Evet efendim kendisinin un fabrikası var" dedim. "O zaman hiç vakit geçirmeden git. Baban annen de senin hasretine sabretsinler. İşte şimdi ben de seni affediyorum. Değilse çok gücenmişim" dedi. Çok mutlu bir anımız oldu. Ayrıldık ve hazırlıklar başladı.

İSTANBUL YOLUNDA

Babam, annem ve ben gerçekten son derece memnuniyet içerisinde hocamın elini öptük ve helallaşıp ayrıldık. İstanbul'a gitmek üzere hazırlık başladı. Diğer hocalarımla görüştüm. Ağazade Osman Efendi hocam, sevinçten uçuyordu adeta... benim bir an evvel gitmem için gayret ediyor. İstanbul'da talebelerinden Ahmet Aydın Tarı ile irtibat kurdu. Benim geleceğimi ona söyledi. Onların yanında kalmam gerektiğini ona ısrarla tenbih etti.

Rahmetli Babamve annem bana zar zor bir 25 TL harçlık verdiler. Çamaşırlarım ve benzeri ihtiyaçlarımı temin edip valizimi hazırladım. Herkesle vedalaşıp Akşehir'e geldim. Recep Ağa ile buluştum. İki gün kadar onun evinde kaldım. Oğlu Ethem ve küçük oğlu İzzetile kardeş gibi olduk. Hanımı da benim annem oldu. Ben de evin çocuklarından birisi oldum.

Allah Rahmet eylesin Recep ağa tren biletini aldı. 75 TL de para verdi. Götürdüler beni trene bindirdiler. İstanbul'a da bir

telgraf çektiler. Benim hareket saatimi günümü bildirdiler. Yolculuk başladı.

Daha önce Ahmet Aydın Tarı ile görüşmüştük. Telgrafı ona çekmiştik. Neyse ki telgraf ulaşmış. Ulaşmasaydı çok sıkıntılı olurdu. Çünkü ben ilk defa uzak bir yola çıkıyordum. İçimde çok ciddi bir korku vardı. Henüz 17 yaşlarındaydım bir gencim. Yol bilmiyorum. Büyük şehirler görmedim. Nere gittiğim belli değil. Yol çok uzun. Kara tren neredeyse iki günde ancak varıyor. Aylardan Ekim ayı sonlarıydı. Haydarpasha garına geldik. Tren durdu. "Burası son durak herkes insin dediler. Çantamı alıp indim. Dışarıda lapa lapa kar yağıyordu. Ben hep Aydın arkadaşımı arıyordum. Hamdolsun buluştuk. Aydın kardeş beni aldı koşu koşu bir yere geldik. Gişeden bilet alıp vapura bindik. Lâkin ben ne vapur biliyorum ne gişe... Her tarafı ışıklı bir yere girdik. İçerisi hınca hınç dolu. Oturacak yer yok. Ayaktayız.

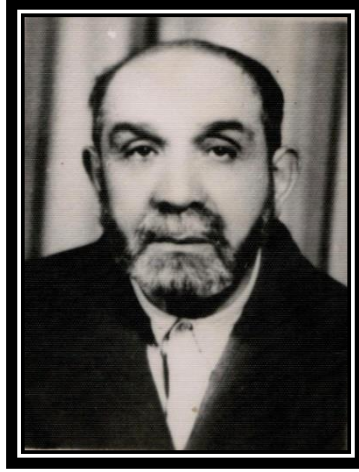
Tophane Nusretiye Camii

Bakınıyorum. Rüya gibi bir dünyadayım. İnsanlar birşeyler satıyorlar. Onu satarken de çok konuşuyorlar. Ama ben onların konuşmalarının pek çoğunu hiç anlamıyorum. Bir ara Aydın'a dedim ki" yahu ne duruyoruz, niye gitmiyoruz?" bana gülerek "aman sus biz vapurdayız, denizin üzerindeyiz ve gidiyoruz" dedi. Biraz sonra baktım bir telaş başladı. "İşte geldik haydi iniyoruz" dedi ve indik. Şöyle böyle bir 15 dakika yürüdük. Bir

camii avlusuna geldik. "İşte" dedi, Aydın. "Burası bizim ikametgahımız. Bundan sonra burada kalacaksın" dedi. Vapura bindiğimizde zaten akşam olmuştu. Kalacağımız yere yatsı namazını biraz geçe geldik.

Bilmiyorum uzun uzun anlatmama gerek var mı? Fakat tam iki yıl geçirdim ben orada. Camii Tophane Nusretiye Camii'dir. Padişah II. Mahmut tarafından yaptırılmış. Caminin giriş kapısı tophane caddesine bakıyor. Camii girişinin sağındaki odalarda Beyoğlu müftülüğü bulunuyordu. Solundaki odalarda birinci katın duvarları yok, camianları yok. İkinci katın altı tamamen boş. Yel geçti derler ya öyle... İkinci katta biz kalıyorduk. Bizim altımız birinci katın tavanı. Bu tavanın sıvaları da dökülmüş. Tavanın tahtaları açığa çıkmış. Bizim oturduğumuz odanın taban tahtaları da eskimiş, araları açılmış. Altımızda sergi yok. Dört arkadaş kalıyoruz. Odanın dört köşesine yataklarınızı serdik oturuyoruz. Kışın aşağıdan soğuk fırtına esince bizim odanın içerisine kar dolardı. Sobamız yoktu. Yemek yapmak için bir gaz ocağı vardı. Suyu da onumla ısıtıyorduk. Zaten çok zaman sıcak yemek bulamazdık. Zeytin, peynir, helva ekmek bulduk mu o iş tamamdı. Çok zaman gıda eksikliğinden ağzımız yara olurdu. Paramız olursa bir lokantaya gider, çorba veya kuru fasulye yerdik. Fakat bu her zaman olabilen bir şey değildi.

Dört arkadaş kalıyorduk. Aydın'la bir arkadaş imam hatip okuluna gidiyorlardı. Arkadaşın birisi de her halde çalışıyordu. Odaya yerleştüğimizin ertesi günü bizim Konya'lı arkadaşlarımızdan kendisine ağabey dediğimiz aslen Silileli Hafız Alaaddin Akcaba geldi. Beni aldı

Enderûnî İsmail Efendi Hocam

"Hasan haydi ben seni Enderunluya götüreyim" dedi. Beraber tramvaya bindik. Benim paramı da o verdi. Epeyce gittikten sonra bir cami önünde indik. Cami'nin adı Beşiktaş Barbaros Hayrettin Paşa Camii'ymiş. İçeri girdik. Ben henüz 17 yaşındaydım. Sütunların arasında bir pencere önünde şişman, dolgun, pala bııklı bir hoca oturmuş önünde 5 kişi var. Onlar da benim gibi gençler.

Hafız Alaaddin selam verdi, elini öptü ve oturdu. Ben de elini öptüm ve oturdum. Hafız Alaaddin'le hasbihalden sonra o beni gösterdi. "Efendim bu gencin adı Hasan, sizden talim dersi almak istiyor" dedi. Ben hemen "Hocam Akşehir Müftüsü Süleyman Efendinin size selamı var. Sizden ders almam için beni gönderdi" dedim. Süleyman Efendi hakkında bazı soruları oldu. Onları cevapladım. Görüşmemizin nasıl olduğunu sordu. Mukabele vesilesiyle olduğunu söyledim. Bunu üzerine hafız Alaaddin'e dönerek "pekiyi evladım her gün bu saatlerde buraya gelsin okutalım" dedi. Son derece sevindim. Hafız Alaaddin'e teşekkür ettim. Ders bitinceye kadar oturup dinledim. Ertesi gün gelmek üzere ayrıldım. Enderunlu İsmail Efendi'de derse başladığımızdaki durumum şuydu: Kurra Hafız Şükrü Efendi'de hıfzımı bitirmiştım. Osman efendi'de tecvid ve tashihul Hurûf derslerini bitirmiş ve Konya'nın en büyük camilerinden Kapu Camiinde öğle namazından önce mukabele okuyordum. Bu esnada Tahir Büyükkörükçü hocamızdan da Avamili bitirmiştım. O dönemlerde arkadaş ve akranlarım arasında ön sıralarda yer alıyordum. Bu donanım içindeyken İstanbul'a gittim ve Enderuni'ye başladım.

Her sabah Beşiktaş'ta Barbaros Hayreddin Paşa Camii'ne geliyor, ve dersimi alıp gidiyordum. Bu geliş ve gidişim aralıksız iki yıl sürdü. Enderunlu bir ara Selimiye Camiine oradan da Fatih Camii'ne imam oldu. Bendeniz de arapçamı ilerletmek için Ermenekli Saffet Efendi'de ızhar okumaya başladım. Sabah enderunluya gider, dersimi alır, oradan da Taksim'e çıkar, Saffet hocaya giderdim. Oradan da kaldığım yer olan Tophane Nusretiye Camii'ne gelirdim. Enderunlu Selimiye'ye imam

olunca geliş ve gidiş güzergahı değişti. Önce Saffet hocaya gider, onda ders okur, sonra Kasımpaşadan iner, Unkapanı köprüsünden geçerek Selimiye Camii'ne gelirdim. Dersimi verir ve oradan Nuru Osmaniye Camii'ne gelir, oradan da Gönenli Mehmed Efendiden bir lira alır ve doğru Nusretiye'ye gelirdim.

İki sene bu minval üzere derslere devam ettim. Enderunlu beni, sübhaneke'den başlattı. Tam kırkbeş gün bu sübhanekeye devam ettim. Sonrakiler biraz kolaylaştı ama iki senede duha sûresine gelebildim. Tabii derslerim zaman zaman kesintiye uğradı. İsmail efendi hocam bazen "Evlat bizim değirmen yavaş öğütür, daha çabuk öğütenler var, onlara gidebilirsiniz" derdi. Yavaş da öğütse biz ona razıydık. Çünkü Enderunlu'da ders okumak oğünkü İstanbul'da bir imtiyaz ve bir ayrıcalıktı.

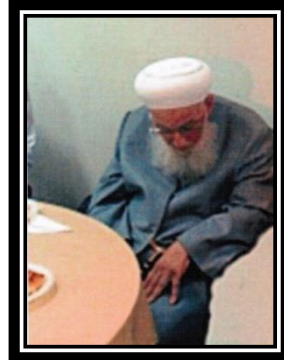
Hafızlık hocam Şükrü efendiye yazmıştım. Sübhanekeyi kırkbeş günde ancak geçebildim diye. Çok merak etmiş, izinli gelmişim ziyaretine gittim. Saathane de bulunuyordu. Talebeler vardı. Kendisine yardım eden hocalar vardı. Bana "hafız, şu kırkbeş günde geçtiğin sübhanekeyi çok merak ettim bir okur musun?" dedi. "peki hocam" dedim. Toparlandım. Enderunlu'nun önündeymişim gibi okudum. Hocam "Bir daha okur musun?" dedi. Tekrar okudum. Hocam "zahmet olmazsa bir daha oku" dedi. Birdaha okudum. Etrafındakilere döndü "üç defa değil üçyüz defa okusa hep aynı okuyacak. Çünkü hoca sanki demir üzerine yazmış" dedi. Bana döndü "Tebrik ederim evladım. Bu sübhaneke kırkbeş gün emek çekmeye değermiş." Dedi

Arkadaşım Hayreddin Ödevoğlu İstanbul'a okumaya gideceğini söyleyince Şükrü Efendi ona "Sakın başkasına gitme. Hasan'ın okuduğu hocada oku" diye sıkı sıkı tembih etmiş, o da bunu dikkate almış ve Enderunlu'da okumuş. Bir ara hafız Hayreddin Ödevoğlu'na takıldım "hoca, sübhanekeyi kaç günde geçtin" diye. "Hocam vallahi bilmem. Ramazan bayramında başladım, kurban bayramında geçtim" dedi. Anladım ki hoca, onun ununu biraz daha geç öğütmüş.

İstanbul'da geçen hayatımı detaylı bir şekilde burada anlatmayı düşünmüyorum. Burada sadece Kur'an boyutuyla ilgili kısımları anlatmaya çalışıyorum.

ERMENEKLİ MUSTAFA SAFFET EFENDİ

Hocalarımdan birisidir. Tahir Büyükkörükçü hocamda başladığım arapçamı, bu zatta devam ettirdim. Tahir hocamda Avamili bitirmiştım. Saffet hocamda İzharı bitirdim. *Mir'âtü'l-Usûl alâ Mirkâtî'l-Vusûl* isimli kitabı okudum. Bu hocamla ilgili daha geniş bilgileri diğer konulara bırakıyorum. İnşallah orada anlatırım.

Ermenekli Mustafa Saffet Efendi Kendisinde İzhar ve Mirkat Okuduğum Hocam

SAADETTİN KAYNAK

Kendisinden makam dersi aldığım hocalarımdandır. Münir Dede isimli bir zattan da ders aldım. Ama onu tam olarak bilmiyorum. Dede efendi diye meşhur olan zatın herhalde torunu veya oğlu olsa gerek. Yaşlı, kibar ve tatlı bir zattı.

Saadettin Kaynak Hocam, Sultanahmed Camii'nde imamdı. Biz birkaç arkadaş haftada birgün camide kendisinden ilahiler geçiyorduk. Eski talebeleri de gelirler ve hocayı coştururlardı. O da o coşkunluğuyla çok güzel Kur'an okurdu, biz de dinlerdik. İstanbul'da kaldığım müddet içerisinde bu dersler devam etti.

Sadettin Kaynak Hocam Sultanahmet Camii İmamı idi

Bir gün dersten çıktık, namaz vakti yakındı, hocanın cübbesini giydirdim, sarığını verdim. "Biraz oturayım" dedi. Ben çıktım. İki delikanlı geldi, hocayla görüşmek istediklerini söylediler. Kapıyı tıkladım ve "hocam iki genç sizinle görüşmek istiyor" dedim "gelsinler!" buyurdu, içeri aldım. Ben orada bekliyordum. Beş dakika geçmedi gençler çıktılar ve gittiler.

Birkaç dakika sonra hoca çıktı. Her zaman hücreden çıkınca mihraba doğru giderdi. Bu defa kapıya doğru gitmeye başladı. Koştum. "hocam yapacağım bir şey var mı?" diye sordum. "O iki genç nereye gitti?" dedi. "Hocam onlar gittiler" dedim. "ben bildim zaten, onların bu isteklerinde samimi olup olmadıklarını sınamak istedim. Hemen şuradaki sütunda musluk var. Orada bir abdest alın, namazı kılalım sonra görüşürüz, demiştim onlara, demek gittiler!" dedi

Şimdi de var mı bilmiyorum . 1952 yıllarında Sultanahmed Camiine orta kapıdan girince sağ tarafta hocanın hücreğine yakın olan sütunda bir musluk vardı. Şadıvanlar tâ dışarıda olunca bazen hoca âniden abdest almak üzere onu kullanırdı. O gençleri de oraya sevketti. Ama onlar çekip gittiler ve tabii ki sınavı kaybettiler.

Hocadan en son geçtiğimiz ilahi nikriz makamında şu ilahi idi:

*"Bana bu ten gerekmez cân gerektir
Ol baki cennete iman gerektir.
Eğer dergâhına ermek istersen
Dilinde zikir ile Kur'an gerektir
Hüdayı zikr edip daim namaz kıl
İnayet kuluna Hak'dan gerektir.
Eğer cennetine girmek istersen
Yolunda canını kurban gerektir."*

(bu ilahinin son dört satırını hocam kendisi ilave etmiştir.)

Hocanın burnunda bir et vardı galiba. Bazen nefes almakta zorlanırdı. Bu ilahinin tizlerinde bir an tıkanırdı. Arkasından bağıırıyordu "çatlayacam çatlayacam!" diye. Allah rahmet eylesin.

Yine bir gün ikindi namazını kıldık ve camiden çıktık. Görev olarak öğle ve ikindiye kılınca evi uzak olduğu için hoca giderdi. Diğer vakitleri öteki imam kıldırırdı. Dr. Haluk Nurbaki zaman zaman hocanın ziyaretine gelir görüşürlerdi. Birbirlerini çok severlerdi. Dr. Haluk Nurbaki son sınıfta okuyordu.

Camiden çıktık giderken onlar yanyana yürüyorlardı, ben de biraz geriden onları takip ediyordum. Hoca sordu "Haluk bey, sen boş durmazsın, üzerinde çalıştığın bir mevzu var mı?" Haluk bey "var hocam! Müsbet ilmin ölçüleriyle ölüm ötesini anlatmak üzere araştırmalar yapıyorum" deyince, hoca durdu ve hayret dolu bir bakışla "maşaallah doktor. Çok cesursun son derece müşkil ve muğlak bir işe girmişsin. Allah yardımcın olsun!" dedi ve yürüdü. Allah hepsine rahmet eylesin, bunun üzerine Dr. Haluk Bey; "Amin hocam, dualarınızla inşaallah başaracağım" demişti.

İstanbul'un farklı yerlerinde çok farklı sohbetler olurdu. Bazen bir alimin sohbeti, bazen bir tarikat grubunun zikir meclisi gibi toplantılar olurdu. Bizim gibi hafızları çağırırlar, biz de giderdik. Bu durum bizim hem olgunlaşmamızı sağlıyor, hem de adabı muaşeret denilen konularda yetişmemizi... Ayrıca orada bize sohbetin sonunda Kur'an okuturlardı. Ehli Kur'an dan kaç kişi varsa sıradan okuturlardı. İşte bu esnada hangi makamdan okunuyorsa o makamdan devam ettirilmesi bir usuldü.

Bazen usta hafızlar olur, onlar makamı değiştirebilirlerdi. Böyle bir yerde okuyabilmek için de biraz ehliyet gerekiyordu. Değilse teklif edilmezdi. Bu usûlde yetiştiğimiz için benim de bu hususta maharetim artmıştı. Böyle meclislerde hamdolsun teklif edilenlerdendim. Kısa zamanda pek çok imam ve müezzin tarafından da tanınır olmuştum.

Konunun burasında enteresan bir hatıramı anlatsam iyi olur sanırım... Tabiki biz Enderunlu İsmail efendi de okuyoruz. Okuyuşumuz dikkat çekiyordu. O günlerde ben Tophane Nusretiye Camii'ne müezzin olmuştum. Bir sohbette Kur'an okumuştum. Çıkışta birisi yanıma yaklaştı "sen nerede görevlisin" diye sordu. "Nusretiye camiinde müezzinim dedim.

Ben de Cihangir Camii'nin imamıyım dedi. Camilerimiz birbirine yakındı. Bizim cami deniz kenarında onunki Cihangir tepesindeydi.

"Hafız kardeş. Ben evlere, hanımlara mevlit okumaya gidiyorum. Arada Kur'an okuyacak birisine ihtiyaç var. Sen de maşallah güzel okuyorsun. Bana arkadaş olur musun? Bana Cihangir Camii imamı Hafız Mustafa derler" dedi. "Olur hafız ağabey dedim. "O zaman yarın öğle namazından sonra hemen benim camiye gel oradan gidelim" dedi. Bu anlattığım olay 1952 senesinde cereyan etmiştir. O dönemde Cihangir semti zengin, varlıklı ve aristokrat ailelerin oturduğu bir semtti. Hafız Mustafa da güzel okuyordu. Neredeyse her gün kadınlara evlerde mevlid okuyordu. Benimse paraya ihtiyacım vardı. Yeni müezzin olmuştum. Müezzinlik imtihanını kazandım lâkin yaşıma daha 18'e girmediği için resmi muameleyi bekletiyordu müftülük. Yukarıda söylemiştim Beyoğlu müftülüğü orada oturuyordu. Ben de müezzinlik yapıyordum. Hoşlandıkları için beni oraya tayin etmek istemişler, ama yaşıma tutmamış. Müftü Efendi "şimdilik fahri yapsın, yaşı 18'e girince hemen işlemini yapın" demiş. Üç ay sonra yaşıma 18'e girince resmen müezzin oldum. Maaş almamıştım. Paraya ihtiyacım vardı. Annem Babamfakir insanlardı, bana para gönderemiyorlardı. İstanbul'da ise her şey parayla oluyordu. Allah rahmet eylesin Gönenli Mehmet Efendi bana 1 lira verirdi. Ben de onunla idare ediyordum. Sağdan soldan küçük çaplı yardımlar olsa da ancak günü birlik idare ediyorduk. Hakikaten maddi desteğe çok ihtiyaç duyduğum bir sırada hafız ağabeyin teklifi imdadıma yetişmişti.

Öğle namazını kıldım ve koşa koşa Cihangir Camii'ne geldim. Hafız ağabey beni bekliyormuş. Hemen yürüdük. Şöyle böyle 500 metre kadar gittik, ve bir eve girdik. Ev geniş, içerisi son derece modern giyinmiş hanımlarla dolu. Bizi salonun münasip yerine aldılar. Hoş-beş ten sonra başladık. Bu arada ben etrafı göz altından inceliyorum. Maşallah Hafız Mustafa onlarla çok senli benli konuşuyor. Bense sıkılıyorum, utanıyorum. Hiç böyle toplantılara alışık değilim. Sığım sığım terliyorum.

Her neyse mevlidi okuduk, Kur'an okuduk şerbetleri içtik, pastaları yedik çok güzel bir alem oldu. İş bitti müsaade aldık. Çıktık. Hafız Mustafa ağabey bana bir zarf verdi. Aldım ve gittik. Ben ayrıldım, o sırada "yarın yine öğleden sonra bekliyorum bir mevlidimiz daha var" dedi. Peki ağabey dedim. Ondan uzaklaştım. Acaba zarfın içinde ne var diye çok merak ediyordum. Çünkü biz Konya'da iken de mevlid okurduk. Bazen hiç para vermezler, bazen de 5 ya da 2,5 lira verirlerdi. Bakalım İstanbul'lu ne vermiş? Zarfı açtım baktım içerisinde 50 lira var. Gerçekten çok şaşırdım. Bu kadar parayı hiç görmemiştim. 50 kuruşa ihtiyacı olan benim şu anda 50 liram vardı. Çok sevinmiştim. Doğru gittim lokantaya orada bir güzel karnımı doyurdum.

Müezzinlikten de ilk aldığım maaş da o kadardı. Ertesi gün tekrar gittim. Hafız ağabeyle buluştuk ve bir eve geldik. İçerisi yine kadın dolu. Biz yerimize geçtik ve mevlidi bitirdik. Ben yine sıkılgan ve utangaç bir tavırla başım önümde oturuyordum. Kadınlara hiç bakmıyorum. O sırada çok lüks giyinmiş bir genç kız tepside şerbet dağıtıyordu. Kadınlar mı işaret ettiler yoksa kız kendisi mi yaptı bilmiyorum tepsiyle bana dürttü. Yakınımdaki kadınların güldüklerini duydum. Bu hareketten öyle etkilendim ki titremeye başladım. Şerbet dolu bardağı aldım ama elim titrediği için tek elle tutamadım ve öteki elimle tuttum. Heyecandan şerbeti zor içtim. Fakat o durumu anlatamam. Çok perişan oldum. Neyse işimiz bitti, artık gidiyoruz. Hafız Mustafa bana yine bir zarf verdi. Yürüdük. Tam ayrılacağımızda bana "hafız unutma yarın yine mevlidimiz var seni bekliyorum" dedi. Ben "hafız ağabey ben gelmeyeceğim" dedim. "aman ne yapıyorsun hafız şöyle iyi gidiyorduk. Parayı az bulduysan artırabiliriz" dedi. Benden öyle bir cevap beklemiyordu. "hayır, ağabey ondan değil, ama ben artık gelmek istemiyorum beni bağışla" dedim ve ayrıldım. Biraz gittikten sonra zarfı açtım yine içerisinde 50 lira vardı. Durum iyiydi. İyi gidiyordu. Ama benim gururuma dokunmuştu. O defteri böylece kapattım.

İstanbul'da iki sene kaldım. Enderunlu'da Sübhanekeden Duhâ'ya kadar çıktım. Tahir Hocada başladığım arapçamı Saffet efendi de devam ettirdim. Önemli hocaların sohbetlerinde bulundum. Dergahlarda zikir halkalarına katıldım. İstanbul müftüsü Ömer Nasuhi Bilmen ile tanıştım. Hâki Efendi denilen hoca efendiyi tanıdım. Abdurrahman Şeref Güzelyazıcı hocanın sohbetlerinde bulundum. Hacı Cemal Öğüt hoca efendinin sohbetlerine katıldım. Gönenli Mehmet Efendinin vaazlarını dinledim. Bana günde bir lira verirdi. Belli bir zaman onunla idare ediyordum. Fuâd Çamdibi hocayla tanıştım. Zaman zaman sohbetinde bulundum. Abdurrahman Gürses hocayı dinledim. Ayrıca Kadiriler, Rifailer ve Şazeliler dergahlarına sık sık giderdim. Mahmud Sami Ramazanoğlu hazretlerinin elini öptüm. Zaman zaman abdest havlusunu tuttum. Konya'lı olup da İstanbul'da üniversite okuyan ağabeyler vardı. Onlarla toplantılara katıldım. Hacı Nazif Çelebinin evinde her hafta yapılan üniversite gençlerine yönelik sohbet toplantıları oluyordu. Bendeniz orada defaatle açılıştaki Kur'an okurdum. Allah rahmet eylesin Dr. Mehmet Hulusi Baybal o kadar kalabalık insana çay yapar, yetiştirirdi. İstanbul'un seçkin simaları orada konferanslar verirdi.

O dönem İstanbul bir ahlak ve edeb merkeziydi. Sosyal ve kültürel çalışmalar meyanında tasavvuf ve ilim merkeziydi. Ramazan ayında çeşitli camilerde mukabele okuyordum. Bu gün İstanbul'un en kalabalık semtlerinden birisi olan Sağmalcılar, o dönemde Topkapı'dan 30 km. uzaklıkta bir göçmen köyüydü. Ben oraya mukabele okumaya giderdim. Dönüşte Samatya yakınlarında Koca Mustafa Paşa Camii'ne uğrar, orada da mukabele okurdum. Yeni Camii'nin imamı Nuri Efendiden aşereye başlamıştım. Üç cüz okuduk. Hocam rahatsızlandı, derslere ara vermek zorunda kaldık. Sonra da ben artık Konya'ya döndüm. Nasip değilmiş bitiremedik.

1953 senesinin sonlarına doğru Konya'ya döndüm. Konya'nın merkez camilerinde ezan okuyordum. Aziziye Camii müezzini Mehmet Şimşir beni çağırırdı "hafız her gün öğle ve

ikinci ezanlarını okuyacak ve camide müezzinlik yapacaksınız. Sana ücretini vereceğim" dedi. Kabul ettim. Minaresinde hoparlör vardı. İstanbul tavrıyla orada ezan okumaya başladım. Askere gidinceye kadar bu devam etti. Ayrıca Sarı Yakup mahallesinde bulunan ve çiçekçiler mescidi denilen mescitte akşam, yatsı ve sabah namazlarını kıldırımdım. 1954 senesinin Ekim ayında askere gittim.

ASKERLİK HAYATIM

Eskiden askere gidenler bulundukları yerde asker elbisesini giyerler, sevk kağıtlarını alırlar, toplu olarak trenle veya otobüsle gidecekleri yere gönderilirlerdi. Yanımda Hasan Küçükaşçı ile beraber ikimiz ilk defa sivil kıyafetle sevk kağıtlarımızı cebimize koyduk ve Ankara'ya gittik. Cumartesi akşamı bir otele yerleştik. Pazar günüydü Hacı Bayram Camiine öğle namazını kılmak için gittik. Ezana beş-on dakika kadar bir zaman vardı. Minarenin önünde müezzin bekliyordu. Arkadaşım Hasan "Hafız, ben şu müezzine söylesem ezan okur musun?" dedi. "Olur ama izin vereceğini sanmam" dedim. "Ben bir söyleyeyim" dedi. Adamın yanına vardık. Selam verdik. Arkadaşım Hasan Efendi "Bu kardeş hafızdır. Ezan okumasına müsaade ederseniz bir ezan okusun" dedi. O esnada adam beni aşağıdan yukarıya, yukarıdan aşağıya iyi bir süzdükten sonra "okuyabilir mi?" dedi. Hasan da "okur, okur, korkma" dedi. Buna rağmen adam güvenemedi. "Nereden geliyor sunuz?" diye sordu. "Konya'lıyız, askere geldik" diye cevap verdik. Ezan vakti de gelmişti zaten. "Peki..." dedi. Ben hemen minareye çıktım. Orada da hoparlör vardı. Aziziye Camii'ndeki ezan gibi bir ezan okudum. Sonrasını arkadaşım Hasan anlattı.

Ben ezana başlayınca o zat ileri geri volta atmaya başlamış. Bir taraftan da söyleniyormuş. "Olmaz, bu Konya'da yetişmez, bu tavır İstanbul tavrı, bu ağız İstanbul ağzı" diyerek gidip geliyormuş. Ezan bitti, ben indim. "Tebrik ederim hafız nerede okudun?, kimde okudun?" diyerek sormaya başladı. Tanışmış olduk. Beraber Camiye girdik. Artık bütün görevi bana teslim etti. Ben de yaptım. Sonunda da bir Kur'an okudum.

Çıktık, o memnun oldu biz de memnun olduk ve ayrıldık. Arkadaşım Hasan Küçükaşçı bu hatırayı yeri geldikçe dostlarına anlatıyormuş sağolsun.

Pazartesi günü kışlaya gittik. 28. Tümenin bulunduğu kışlaydı. Bütün acemi erler orada toplandık. Bir elemeye tabi tuttular. Biz bir gurup asker çubuk ilçesinde 230. piyade alayına gönderildik. Cemselerle bizi Çubuk'a getirdiler. Arkadaşım Hasan Küçükaşçı nereye gitti bilmiyorum. Onunla ayrılmış olduk.

230. Piyade alayı, alay karargahı ile taburların arasını yol kesip geçiyordu. Çubuk ilçesine varmadan iki km. kadar bu taraftaydı. Yeni gelen askerleri bir alana topladılar. Omuzunda tek yıldız olan bir subay bize konuşuyordu. "Arkadaşlar sizler askere gelirken tenbih ediyorlar... Sakın tahsilinizi söylemeyin diyorlar. Bu çok yanlış bir harekettir. Burada tahsilli olan rahat eder. Değilse çok çalıştırılır. Şimdi ben sizi tahsil durumunuza göre ayıracağım" dedi. "Lise mezunu olanlar buraya gelsin" dedi. Beş yüz kişinin içinden on kadar asker onun gösterdiği yere toplandılar... "Ortaokulu bitirenler buraya gelsin" dedi. Şöyle böyle yüz kişiye yakın asker onun gösterdiği yerde toplandılar. Arkasından "İlkokul mezunu olanlar buraya gelsin" dedi. Herkes oraya toplandı. Bir ben kaldım. O kadar askerin içerisinde sadece ben kalınca adam şaşırdı. Benim yanıma geldi. "Sen niye kaldın?" dedi. Ben karşımdakine ne diye hitap edeceğimi bilmediğim için "Efendim," diye söze başlayacaktım, ama o, "komutanım diyeceksin" dedi. "Komutanım, siz sordunuz ama ben ne lise, ne ortaokul, ne de ilkokulda okudum. Bu sebeple burada kaldım." Dedim.

Komutan bana dikkatlice baktı. "Senin yüzün tahsilli olduğunu ve tahsilini gizlediğini gösteriyor. Bunların tahsilliyim dediğine, senin de tahsilim yok dediğine inanmıyorum. Sen sivil hayatta ne yapıyordun?" dedi. Ben "Hafızım, imamlık yaptım, müezzinlik yaptım" dedim. "Ben sana söyledim, sen tahsilini gizliyorsun demiştin, gördün mü? Bundan daha iyi tahsil mi olur?" dedi. "Eee... senin okuman yazman var mı?" dedi. "Var

komutanım" dedim. "o zaman sen de ilkokul mezunlarının arasına katıl bakalım" dedi.

Ertesi gün bir gurup acemi er topluluğunu 1.Tabur, 4. Bölükte topladılar. Biz orada üç ay acemi eğitiminden geçirildik. Bu süre zarfında alay taburlarını bağımsız bölükleri öğrendik. Zaten biz giderken Ekim ayında gitmiştik. Kış günleri geldi. Ankara'nın Çubuk ilçesinin kışı çok sert geçiyordu. Cuma günleri ben izin alıp ilçeye gidiyor, cumayı kılıp geliyordum. Alaya yakın yerlerdeki cami görevlileri ile tanıştım. Oralarda müezzinlik yapıyordum. Kendi bölüğümüzde de tanınmıştım. Gerek derslerdeki başarılarım gerekse hafız olmamdan dolayı çavuşlar, onbaşılar ve erler tanıyorlardı. Sonra bölük komutanımız Ömer yüzbaşı, onun takım komutanlarından Teğmen (ismini unuttum) tarafından da tanınıyordum.

1955 senesinin ocak ayı ortalarıydı. Eğitime gitmek üzere bölüğün önünde toplandık.çok şiddetli bir soğuk vardı. Tükürsen yere düşmeden donardı. Ama askeriz, dağa çıkacağız, hazırlandık. Komutan geldi yoklama yaptı, her şey tamamdı. Komutan: "Hüseyin Varol, hemen öne çık!" dedi. Hemen öne çıktım ve "Buyur komutanım" dedim. "Şimdi sen koğuşa gideceksin, techizatını çıkaracaksın, bir abdest alacaksın, hem benim geçmişlerime, he bu askerlerin geçmişlerine göndermek hemde bütün alayın geçmişlerine göndermek üzere Kur'an okuyacaksın. Senin bu günkü görevin budur" dedi... "Peki komutanım" dedim ve koğuşa geldim. İçeri girdim. Beni gören koğuş nöbetçisi "ne o, hasta mısın?" diye sordu. "Hayır" dedim. Komutan izin ve görev verdi. Herkesin geçmişine sevabını göndermek üzere Kur'an okuyacağım". "Yani sen eğitime gitmiyorsun öyle mi?" "Evet öyle" dedim ve hazırlığımı yaptım. Zaten abdestim vardı. Hemen Kur'an-ı Kerim'i açtım ve okumaya başladım. Bir taraftan da düşünüyordum. Bu hareket komutanın Kur'an'a inandığını, Kur'an'a saygı duyduğunu gösteriyordu. Çünkü benim eğitime giden o soğukta dağlarda dolaşan askerlerden hiçbir farkım yoktu. Beni onlardan farklı kılan bendeki Kur'an hafızlığıydı. Ve komutanı böyle bir karara

yönelten de o Kur'an'a olan saygısıydı. Komutan kazanmıştı ve kazandırmıştı. Öldü ise Allah rahmet eylesin...

Bana gelince kendi açımdan olaya baktım. Ve gördüm ki Ankara'nın o şiddetli soğukunda dağlarda dolaşıp durmaktan beni kurtarıp, bölüğün sıcak sobasının başında beni kendine çeken Kur'an-ı Kerim gerçekten bana şefaet etmişti. Arkadaşlığımızın dostluğumuzun karşılığını göstermişti. İnşallah aynı şefaati mahşerde de gösterir. Rabbim Kur'an'dan ve Kur'an'a hizmetten bizi geri bırakmasın.

Hayat devam ediyordu. 1.Tabur 4. Bölükteki acemi eğitimimiz bitti. Seçimler yapıldı. Ben bağımsız bölüklerden havan bölüğüne düştüm. Bizim bölükte 81 mm.'lik havanlar vardı. Ve bu havanlar cepheye katırlarla taşınıyordu. O nedenle bölükte yüze yakın katır vardı. Biz bir müddet bunların tımarını yaptık. Sonra onbaşı rütbesini taktık ve tıardan kurtulduk. Çavuş kursuna ayırdılar. 3-4 ay çavuş kursu gördükten sonra çavuşluk rütbesini taktık. Çavuş olduktan sonra işler epeyce kolaylaştı. Artık biz de usta erat durumuna yükselmiş olduk.

Manisalı Salih çavuş bölük yazıcısı idi. beni yerine almak istedi. Bölük komutanı da kabul etti. Ben bölük yazıcısı oldum ve askerliğimi orada bitirdim. Ancak henüz onbaşı olmadan önce bir olay yaşadım. Onu burada anlatmam lazım.

Yanılmıyorsam 1955 senesinin ortalarına doğru biz askerde ilk Ramazanı idrak ettik. Ramazan yaklaşıyordu. Bizim bölük komutanı Vedat Tuğcu yüzbaşı, alay komutanının emir subayı idi. Bir gün bölük yazıcısından benim hemen karargaha gelip kendisini bulmamı söylemiş. Bölük yazıcısı Salih Çavuş beni çağırırdı. "Hüseyin Varol, çabuk alay karargahına git, bölük komutanımız seni bekliyor" dedi. Koşa koşa geldim. Bölük komutanının odasına girdim. "Komutanım beni emretmişsiniz, geldim, buyurun" dedim. "Gel evladım" dedi. "Sen hafızdın değil mi?" "Evet komutanım" "Alay komutanı bir hafız istedi. Ben de benim bölüğümde bir hafız var, isterseniz onu çağırayım" dedim. "çağır" dedi. Şimdi seni onun odasına götürreceğim. Ne için

istediğini söylemedi. Sen oradan çıkınca bana gel ve bilgi ver" dedi.

Alay komutanı ile odaları yan yanaydı. Kapıyı tıkladı ve içeri girdi. Sonra beni çağırdı. O çıktı ben girdim. Hazırol duruşu yaptım ve buyur komutanım dedim. "Evladım sen nerelisin?" "Konya'lıyım komutanım". O dönemdeki alay komutanımız henüz yarbaydı. Daha Albay olmamıştı. Yarbay Muammer Ülgen olarak alay komutanlığı yapıyordu. "Ben Konya'lıyım" deyince "oooo.. Ben de Konya'lıyım" dedi ve söze başladı.

"Ben askeri liseyi yani Kuleli lisesini Konya'da okudum. Onun için Konya'yı tanıyorum. Ve Konya'yı çok seviyorum. Kapu Camiini bilirim. Şerafettin camiini bilirim. Aziziye ve Sultan Selim camilerini bilirim. Bu camilerde namaz kıldım, mukabele dinledim. Sen Kapu Camii'nde mukabele okudun mu?" "Okudum komutanım, hatta son hatmimi yaptım ve askere geldim" dedim. "Bak evladım beni alay komutanı yaptılar. Görevi devraldıktan sonra bu alaya bir jeneratör alıp geceleri her tarafı aydınlattım. Eratın temizlenmesi için bir hamam yaptırdım. Eğer bu alayda kalırsam buraya bir de cami yaptırmayı düşünüyorum. Fakat bunu şu anda hemen yapmam zor. Görüyorsun bir ay sonra Ramazan geliyor. Bu asker müslüman çocuklarıdır. Oruç tutacaklar, teravih namazı kılacaklar. Ben şimdi buna çare arıyorum. Seni çağırtmamın sebebi bu. Bütün erat sahura kalkacak, oruç tutmayanlar da onlardan artanı yesinler. Akşam iftar açacaklar. Sonra teravih namazı cemaatle kılınacak. Sen bu işi yapabilir misin?" "Yaparım komutanım, benim mesleğim bu" "tamam, peki, namazı nerede kılabiliriz?"

Ankara'dan Çubuk ilçesine giden yol alayın içerisinden geçiyordu. İlçeye giderken alayın karargah bölümü sol tarafta, taburlar bölümü sağ tarafta kalıyordu. Taburlar bölümüne giden yol geniş, iki tarafı çitlerle çevrilmiş yemyeşil ve düz bir alan vardı. Fakat tam orta yerinde bir kaide üzerinde Atatürk büstü vardı. Çayırılık alanın geniş kısmında teravih namazı kılabilceğimizi düşündüm. Komutanın "namazı nerede kılabiliriz?" sorusu üzerine:

"Komutanım taburlar bölümüne giden yolun sol tarafı geniş, hem de yeşillik. Orayı ayrıca bir aylık bir koruma altına alırsınız, çok güzel bir namazgah olur" dedim. "Tamam çok güzel ama tam da kiblemizde büst var. Onu ne yaparsınız?" dedi. Ardından sesini son derece kısıtı "onu oradan kaldırıp atalım mı?" dedi. Fakat ben o anda imtihan edildiğimi düşündüm ve şöyle cevap verdim. "Hayır komutanım! Namaza duracağımızda üzerine büyük bir bayrak örteriz bir şey olmaz" deyince, yüksek sesle "Bravo..." dedi. Ayrıca büyük ve kalabalık toplantılarda komutanın kullandığı bir kürsü vardı. Üç basamaklı bir kürsü. Onu kastederek "Komutanım sizin toplantılarda kullandığınız, konuşma yaptığınız kürsüyü önümüze kor, onu da mihrap yaparsınız. Hiçbir sakınca kalmaz" dedim. "Aferin asker... çok memnun oldum" dedi.

Şu andan itibaren başlatacağımız işler var. Ben hemen bir tâimim çıkarıp bütün tabur ve bölük yazıcılarına göndereceğim. O çayırıktan kimse geçmeyecek. Gerekirse dört tarafına nöbetçi koyacağım. Oraya ses düzeni yaptıracağım, aydınlatmayı yaygınlaştıracam. Subayları toplayıp onlara hem bilgi hem de emir vereceğim. Sen de kendin gibi üç hafız bulacaksın. Bir de sen dört kişi olacaksınız. Namazdan önce beşer sayfadan her gün bir cüz okuyacaksınız. Kur'an-ı Kerim'i bir hatim yapacağız ve son gün duasını sen yapacaksın. Ayrıca namazı sen kıldıracaksın. Bayram namazını ve hutbesini de sen yapacaksın. Yani sen bu Alayın imamısın" dedi. "Tamam evladım gidebilirsin... Belki zaman zaman seni çağırabilirim unutma..." dedi.

Ardından geçen zaman içerisinde beni iki defa daha aradı. Birisi Ankara merkez komutanlığına atanmıştı. Paşalardan birisinin mevlidi okunacaktı, beni istedi. Çubuktan getirdiler ve ben onlara mevlid okudum. İkincisi de Konya'ya bir işi düşmüş, gelirken beni aratmış ama ben Ankara'ya gelmiştim. Buluşamadık. Sonra görüşünce "Hüseyin Çavuş, seni Konya'ya götürecektim ama nasip değilmiş" dedi.

Tekrar konumuza dönelim. Ben komutanın odasından çıktım. Bölük komutanının odasına girdim. O merakla

bekliyordu. Sordu: "Evladım çok uzun sürdü görüşmeniz? Ne hayır..." dedi. Ben de teferruatıyla anlattım. Çok sevindi. "Aman evladım göreyim seni beni mahcup etme" dedi. Oradan ayrıldım. Bölüğe geldim. Ertesi gün alayın içinde haber yayıldı. Çayırılığın koruma altına alındığı, Ramazanda teravih kılınacağı, sahur yemeği meselesi gibi alay komutanının benimle görüştüğü bütün konular yazılı olarak dağıtılmış ve etrafa duyurulmuştu.

Daha önce tanıştığım iki hafız arkadaş vardı. Onları buldum. Konuyu gördüm. Üçüncü bir arkadaş var mı diye sordum. Adapazarlı bir arkadaşımız var dediler. Sonra onu da bulduk. Ben konuyu anlattım. Beni biraz hafife aldılar. İlk hamlede kabul etmekte zorlandılar. Birkaç gün sonra işin doğru ve ciddi olduğunu öğrenince geldiler ve kabul ettiler. Bekledik, gün geldi hareket başladı. Benim okuyuşumu da gördüler.

O sene Ramazan-ı Şerifi öyle geçirdik. Namazları ben kıldırardım. Bayram namazını da ben kıldırardım. Namazdan sonra bir masanın üzerine çıktım ve hutbeyi okudum. Hem ağladım hem ağlattım. Alay komutanı başta bütün tabur ve bölük komutanları vardı. Namaz bitti bayramlaşma oldu. Alay komutanı kürsüye çıktı ve "her bölük başında bölük komutanıyla beraber birer masa getirecek. Üzerinde şeker gülsuyu veya kolonya bulunduracak. Bizler de gelip onları bayramlayacağız. Böylece bayram bitmiş olacak" dedi. Saat 10.00 civarında herkes hazır. Namaz kıldığımız yeşil alanı çepeçevre bir çember halinde tabur ve bağımsız bölükler toplanmıştı. Alay komutanı, birinci, ikinci ve üçüncü tabur komutanları ve bazı subaylar toplanmışlardı. Bana komutanın yazıcısı geldi. Alay komutanının beni çağırdığını söyledi. Geldim ve ellerini öptüm. Beni onlara tanıttı. Bir ay Ramazanda bize teravih namazı kıldırان imamımız bu askerdir" dedi. Sonra hep beraber standları dolaşarak bayramlaşmayı tamamladık ve dağıldık.

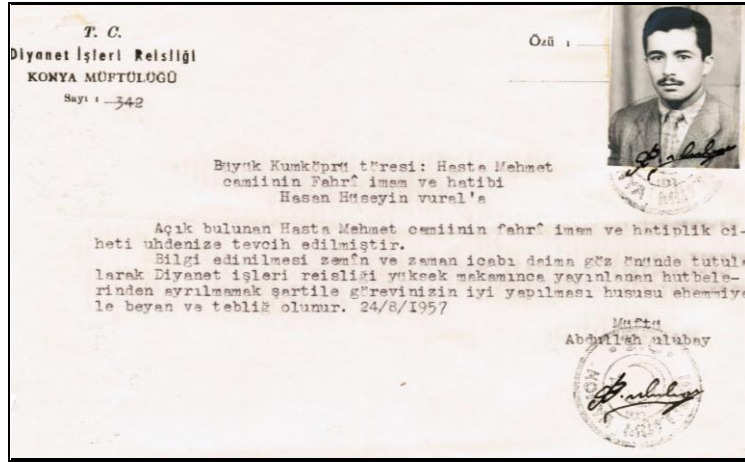
O sene böyle çok hoş bir Ramazan geçirdik. Alay komutanımız yarbaylıktan albaylığa terfi etti. Arkasından da Ankara merkez komutanlığına atandı ve gitti. Bu zat Albay Muammer Ülgen 27 Mayıs 1960 ihtilalinde emekli edildi.

Ardından Malatya valiliğine getirildi ve o esnada bir kaza geçirdi ve öldü. Allah rahmet eylesin iyi bir insandı.

Onun Ankara'ya atanmasından sonra yeni bir alay komutanı geldi. Fazıl Çiloğlu. Öncekinin yüz seksen derece zıttı bir adamdı. Din diyanet tanımazdı. Kur'an ve de İslam düşmanı birisiydi. İkinci Ramazanı da onun idaresinde idrak etmiştik. Orucu bile zor tuttuk. Bazı olayları anlatmak istemiyorum. Allah'ın kulları böyle oluyor işte... Ne diyelim.

KUR'AN HİZMETİ TEKRAR BAŞLIYOR

1956 yılında terhis olup askerden geldim. Resmen imam olmak arzusu içerisindeydim. Askere gitmeden önce görev yaptığım Çiçekçiler mescidinde tekrar göreve başladım. Mahalleli mescidi yıkıp yeniden Cami yaptılar. Kadro aldılar ve Camii oldu. Mescid iken Cuma kılınılmıyordu. O esnada büyük kumköprüde Hasta Mehmet Camiinde fahri hatiplik görevi yaptım, Cuma kıldırımdım.

Görevlendirme Belgesi

Bu görev devam ederken Konya Merkez Kur'an Kursunda Alaaddin Camii imamı Hüseyin Tekinbaş hocaya yardımcı olarak göreve başladım. Bu görevim bir yıl kadar sürdü. Sonra İmam Hatip okulunda Kur'an öğretmenliği teklifi aldım. Fakat ben ilkokulda okumadığımdan diplomam yoktu. Okul müdürü Bekir

Elam, "her ay Gazi Paşa ilkokulunda imtihan açılıyor. Oradan diploma veriyorlar. Sen de imtihana gir ve bir ilkokul diploması al gel" dedi.

Gittim Gazi Paşa İlkokulunda imtihan varmış. Bir dilekçe verdim. "Bir hafta sonra gel" dediler. Bazı derslere çalıştım lâkin imtihanı kazanacak kadar değil. Her şeyin bir zamanı olur. Onu o zaman içerisinde yaparsan faydalı ve verimli olur. Ben köyde yaşadım. 13 yaşında Konya'ya geldim. Okuma yazmayı kendi gayretimle öğrendim. Matematik, fizik vs. bilmiyorum. İmtihana girdim başka girenler de vardı. Kağıtları teslim ettik bekliyoruz. İçeriden beni çağırdılar. Girdim hesaplama ilgili sorunun neticesini yanlış toplamışım. Onu gösterdiler. Düzeltmek istedim izin vermediler. Öğretmenler daire şeklinde oturmuşlar. Bir müfettiş var. Bir de başöğretmen ve diğer öğretmenler. Onlar oturuyor, ben ayaktaım. Yanımda yine ayakta duran bir bayan öğretmen var. Müfettiş olan zat yaşlı birisi. Başöğretmen de onun gibi.

Müfettiş bana sordu: "Sen bu diplomayı ne için alıyorsun?" "İmam Hatip okuluna Kur'an öğretmeni olacağım, ama diploma istediler..." Müfettiş: "Sen Kur'an okumayı bilir misin?" "Bilirim efendim" Müfettiş Başöğretmene "Kur'an'dan bir şeyler sor bakalım" dedi. Başöğretmen bana sordu:

- "Kur'an- Kerim'de kaç sûre var?"
- "114 sûre var"
- "Kaç besmele var?"
- "113 besmele var efendim"
- "Kur'an-ı Kerim'de kaç tane secde ayeti var?"
- "14 tane secde ayeti vardır."
- "Kur'an-ı Kerim kaç cüzden oluşuyor?"
- "Otuz cüzden oluşuyor"
- "Bir cüz kaç sayfadır?"
- "20 sayfadır efendim"
- "Kaç hiziptir?"
- "Dört hiziptir"
- "Bir hizip kaç sayfadır?"
- "Beş sayfadır"

- "Kur'an-ı Kerim kaç sayfadır?"
- "Altı yüz sayfadır efendim."
- "Kur'an- Kerim kaç ayetten oluşur?"
- "Kur'an-ı Kerim 6236 ayetten oluşur efendim."
- "Bunların hepsi senin kafanda mı?"
- "Evet efendim..." dedim.

Bu esnada benim yanımda ayakta duran bayan öğretmen eliyle kafamı sıvazladı ve "Hocalar bu kafa sağlamdır... Buna diplomayı verin" dedi. Benden iki vesikalık resim istediler. Verdim. "Bir hafta sonra gel diplomanı al" dediler. Ben de öyle yaptım.

İLK ÖĞRENİMİ BİTİRME İMTİHANLARINA Okul dışından girenlere mahsus İLKOKUL DİPLOMASI	
DİPLOMA No: 7/1429	TARİHİ: 8. I. 1958
Adı ve soyadı	H. Hüseyin Varol
Babasının adı	Hasan
Okul numarası	—
Doğduğu yer ve yıl	Kızılcılar - 15. 2. 1934

Konya Maarif Müdürlüğünün 21.12.57 tarih ve 2/532 numaralı emri üzerine beş sınıflı Gazi. M. Kemal İlkokulunda İlk öğrenimi bitirme imtihanına giren Hüseyin Varol yapılan imtihanda muvaffak olduğundan bu İlk öğrenimi bitirme diplomasını almağa hak kazanmıştır.

8 / I / 1958

MAARİF MÜDÜRÜ Rıza Gürel	İLK ÖĞRETİM MÜFETTİŞİ Emin Yeşiner	BAŞÖĞRETMEN Muhiittin Kızgıncı
ÖĞRETMEN Osman Kırşur	ÖĞRETMEN Nihat Bektaş	

STOK No: 90

Gazipaşa İlkokulu'ndan aldığım diploma

İlkokul diplomasını aldım ve okul müdürü Bekir Elam'a verdim. Elime bir zarf verdi. Bunu götür müftü efendiye ver, neticesini bana getir" dedi.

O günlerde Konya müftüsü Abdullah Efendi adında bir zattı. Götürüp verdim. Açtı okudu. Bana "otur bakayım" dedi. "Bir aşır oku evlat" dedi. Okudum. Bazı tecvid kurallarından sordu. Hıfzımı kimde tamamladığımı sordu. Tecvid derslerini kimden aldığımı sordu. Onları cevapladım.

"Hafız evladım... Daha gençsin, büyük bir okula öğretmen oluyorsun. İlmini artır, tecrübeni artır, iyi bir hoca olmaya çalış. Ben uygun gördüğümü yazacağım. Bu yazıyı götür müdür beye ver" dedi. Ben de öyle yaptım. Yazıyı getirdim. Müdür beye verdim. Benim resmi formalitelerimi tamamladılar ve göreve başladım.

1958 senesinin ikinci dönemiymi. Derslere giriyordum. Birinci sınıftan yedinci sınıfa kadar derslere giriyordum. Son altıncı ve yedinci sınıflarda benden birkaç yaş büyük olanlar vardı. Ama ben tavır olarak sanki bir yaşlı hocaymışım gibi hareket ediyordum. 1963 yılı sonuna kadar orada çalıştım.

Kurumsallaşmış, resmi ve büyük bir okula gelmiş ve göreve başlamıştım. Fakat ben ilkokul bile görmedim. Okul hayatım yok. Resmi programdan ve onun uygulamasından hiç anlamam. Öğretmen-öğrenci ilişkisini bilmem, öğretmen idare ilişkisini bilmem. Sınıflar arası seviyelerden haberim yok. Derslere nasıl girilir, nasıl çıkılır, ders nasıl işlenir, çizelgeler nasıl tutulur... Bunlar ve daha niceleri benim dezavantajlarımdı.

Bütün bunlara karşılık avantajım da vardı. Birincisi aklımı kullanmayı biliyordum. İkincisi bütün hocalar ve öğrenciler benim o günkü Konya'da akranlarım arasında ön sıralarda bir okuyucu olduğumu biliyorlardı. Benden önce Konya'nın en iyi okuyucularından ve hocalarından olan Hakkı Özçimi hocadan boşalan yeri ancak benim doldurabileceğimi biliyorlardı. Bir bakıma acemiliğimden doğacak hatalar sebebiyle fitneye sebep olmaya-
cak ir atmosfer oluşturmuştum.

Bu ortamda müftü Abdullah Efendinin de bana tavsiyesi çerçevesinde hem kendi mesleğimde hem de genel görgü ve kültür alanında durmadan okuyordum. Eski yeni pek çok hocayla tanıştım. Beş yıllık zaman içerisinde hemen her şeyi öğrendim.

Çok okuduğum için bilgim arttı. Gençlerin sorularına isabetli cevaplar vermeye başladım.

Bu durum giderek etrafımda gençlerden oluşan bir halkanın oluşmasına sebep oldu. Zamanla bu halka genişledi. Sadece İmam Hatip Okulunda kalmadı.

Konya Yüksek İslam Enstitüsüne, Eğitim Enstitüsüne, Mimarlık Mühendislik akademisine sirayet etti. Onlara durmadan konuşuyordum. Geleceğe yönelik hedefler, hareketler sergilemekteydim.

İmam Hatip Okulu'ndan bir grup öğrencim

İmam Hatip okulunda beş yıl çalıştım. 1963 yılında ayrıldıktan sonra tekrar Kur'an Kurslarına döndüm. Kur'an öğretmeni olarak okula devam ettiğim esnada Çiçekçiler Camii'ne resmen imam oldum. O arada evlendim. Çiçekçiler camiinde bir yıl görev yaptım. Ardından Ulurmak Burhandede Camiine geçtim. Sene 1959. Tam on sene bu camiide kaldım. Caminin avlusuna bir cami lojmanı yaptırdım. Üstüne Kur'an Kursu ve toplantı salonu yaptırdım. Zaman zaman konferanslar verir ve verdirirdim, geniş toplantılar yapardım. Fakat asıl hareket olarak ben orada da

semtin erkek öğrencilerine Kur'an öğrettim. Ayrıca Çaybaşı kız Kur'an Kursu öğrencilerine Tashihü'l-Hurûf, Ta'lîm, Tilâvet ve tecvid dersleri verdim.

1969 senesinde Sultan Selim Camii'ne atandım. Orada göreve devam ederken Celal sokağında bulunan İrfaniye Kur'an Kursunda hem idareci hem de hoca olarak hizmete devam ettim. Kursun kızlar bölümünde de haftanın belli günlerinde aynı dersleri okuttum. Çankırılı hoca diye bir hoca hanım vardı. Onunla iyi geçinemedim. Benim oradan uzaklaştırılmam için Salat-i Nariye okutmuş. Herhalde ondan olsa gerek benim görevime son verdiler. Oradan ayrıldım. İrfaniye Kur'an Kursundan ayrıldıktan

Konya Merkez İmam Hatip Okulu Yönetim ve Eğitim kadrosu ve Öğrenciler

sonra Hayra Hizmet Vakfı'nı kurmak üzere çalışmalara başladım. Uzun araştırmalardan sonra bir tüzük hazırladım. Zaten 1969 yılı sonlarına doğru bir kütüphane kurmuştum. Çalışmalarım da son derece faydalı oldu. O esnada hafız yetiştirme derneği tarafından Cıvıoğlu Kur'an Kursunda bir süre hocalık yaptım. Köklü bir çalışma yapabilmem için bu işin kurumlaşması lazım geldiğini gördüm. Bütün hazırlıkları bitirince 1975 senesinde Hayra Hizmet Vakfı'nı kurmuş oldum.

Hayatımın önemli bir boyutu da işte bu sosyal ve kültürel çalışmalar boyutudur. O kısım da epeyce uzun bir çalışma alanıdır. 1969 yılı seçimlerinden sonra evdeki kitaplarımı getirdim. Bana bağlı gençlerle beraber Fatih çarşısının dördüncü katında bir araştırma kütüphanesi oluşturdum... Bir müddet orada çalıştım. Sonra bir vesile oldu Ahmet Efendi Çarşısına taşındık.

Manevi Değerleri Koruma Derneğince işletilen Cıvıloğlu Kur'an Kur-sunda benim sınıfımın öğrencileri

Kütüphane çalışması gittikçe geliyordu. Gençlerin ihtiyacını karşılamak için bir kuruluşa ihtiyaç vardı. İşte o esnada Vakfı kurdum. Ve kütüphanenin idare odasında aynı zamanda vakfı da idare ediyordum. Vakıf çok hızlı geliyordu. Kısa zamanda Ahmet Efendi çarşısından birkaç oda kiralamak zorunda kaldık. Bunun hikayesini inşallah Vakfı anlatırken uzun uzun teferruatıyla anlatırım. Vakfa bağışlanan ilk taşınmaza kiracı olarak girip ikinci gün üçte birinin bir hafta sonra da üçte ikisinin sahibi olduğumuz taşınmazdır ki, Konya'nın Aziziye Camii'nin doğusunda bulunan Şadırvanın kiblesindeki zemin ve üç katlı binadır. O binanın son

katı çekme kattır. Benim asıl hedefim bir an evvel orada Kur'an hizmetine başlamaktır.

Hamdolsun o hedefime kısa zamanda ulaştım. O çekme katı dersane haline getirdim ve hizmeti başlattım. Bana yardım eden bir arkadaşım vardı. Ali Kulu. Meşhur Fahri Efendi Hoca'nın torunlarından. Uzun müddet onun yardımını aldım. Ve orada kuran hizmetini sürdürdüm.

Sanıyorum o binada onbeş onaltı sene kadar kaldık. Sonra şu anda içerisinde bulunduğumuz binayı yaptırıldı. Kütüphane ve Vakıf idaresini burada topladık. Üst katta Vakıf oturuyordu. Zemin kat çarşıydı. Arada kütüphane vardı. Buraya 1993 senesinde gelmiştik. Kütüphanenin kuzeyinde bir odayı Kur'an hizmeti için ayırmıştık. 1993'ten itibaren de bu hizmet burada devam etmiştir.

Kütüphanenin ilk zamanlarından bir görüntü

Bu esnada başka yerlerde de Kur'an hizmetini sürdürebilmek nasip oldu. Şimdiki Meram müftülüğünün bulunduğu binanın üst katı salon şeklindeydi. Yanılmıyorsa 1967'li yıllar olsa gerek, o salonda Cuma günleri öğleden sonra olmak üzere, o gün Konya'da faaliyet gösteren Kur'an Kurslarının hocahanımlarına Kur'an okutuyordum.

Orada toplanıyor ve Tashîhü'l Hurûf, Ta'lîm, Tecvid ve Tilâvet derslerini veriyordum. Bu durum 1980'li yıllara kadar devam edegelmiştir.

Konya'da tek müftülük vardı. Sonra ilçe müftülükleri oluştu. Bu müftülükler kendilerine bağlı personel için hizmet içi eğitim semineri şeklinde Kur'an eğitimi ağırlıklı seminer çalışmaları yaptılar. Bendeniz de bu seminerlerde Kur'an hizmetini üstlendim. Bu durum hem cami görevlileri için hem de Kur'an Kursu görevlileri için devam etti.

Aziziye Camii doğusundaki şadırvanın kiblesindeki ilk Vakıf Genel Merkez binasının en üst katında Kur'an hizmeti

Maraşlı Müftü İsmet Karaokur dönemiymi. Diyanet İşleri Başkanlığı Türkiye genelinde Kur'an-ı Kerim'i güzel okuma yarışması düzenlemişti. Biz Konya'dan beş kişi gitmiştik. İstanbul da Haseki Eğitim merkezinde eleme sınavları yapıldı. İçlerinde ben kaldım, diğerleri elendi. Türkiye genelinde kırk kişi yarışmaya katılma hakkı kazanmıştı. Bir mübarek geceydi, bilmiyorum. Fatih Camiinde yarışma yatsı namazından sonra devam etti. Gece yarısını bulduk. 40 kişi okudu. Puanlar verildi. Komisyonunda Diyanet İşleri Başkanı Tayyar Altıkulaç, Abdurrahman Gürses, Fatih Müftüsü Selahaddin hoca vs. vardı. Cami tıklım tıklım doluydu. Tayyar Altıkulaç sonuçları ilan etti. Bana verilen puanı şu anda unuttum. Ama beni birinci, İsmail Biçer'i ikinci, bir diğer arkadaşımızı da üçüncü ilan ettiler. Güzel bir Kur'an-ı Kerim, bir kol saati ve

bir elbiselik kumaş verdiler. Kulların verebilecekleri ödül bu kadarmış, onu alıp Konya'ya döndük. Tabii ki durumdan rahmetli Babam çok memnun oldu. Herhalde annem de ruhen şâd olmuştur. Çünkü annem 1974 senesinde vefat etmişti. Ayrıca Müftü İsmet Karaokur, akrabalar ve bütün dostlar sevindiler.

KUR'AN-I KERİM

Lutfettin Allahım Kur'an-ı bana	Altı yaşındaydım aldım elime
Onu benden beni ondan ayırma	Virdeyledim onu her dem dilime
Hamdolsun ilahi binlerce sana	Onunla ulaştım kalbi selime
Onu benden beni ondan ayırma	Onu benden beni ondan ayırma

En güzel yoldaşım Kur'an'dır benim	Gece okumayı nasip eyledin
Sadık arkadaşım Kur'an'dır benim	Gündüz okumayı nasip eyledin
En büyük sırdaşım Kur'an'dır benim	Her dem okutmayı nasip eyledin
Onu benden beni ondan ayırma	Onu benden beni ondan ayırma

Gözümün has nuru Kur'an-ı Kerim	Kur'an'a saygım var onu severim
Gönlümün süruru Kur'an-ı Kerim	Kelamullah diye daim överim
Ruhumun onuru Kur'an-ı Kerim	Dilerim Kur'an'la sana ererim
Onu benden beni ondan ayırma	Onu benden beni ondan ayırma

Zihnimdedir onun bütün elfazı	Ne kadar söylesem azdır bilirim
Hayatımdır benim güzel ahkâmı	Medhü sena etsem sözdür bilirim
Hayran olduğum şey onun esrarı	Yaşamak bu işte özdür bilirim
Onu benden beni ondan ayırma	Onu benden beni ondan ayırma

اشراف الحق حافظ القرآن

Hafızı Kur'an Şahadetnamesi

Bitirme Kağıdı Sahibinin

Adı	H. Hüseyin Varol
Soyadı	Varol
Babasının adı	Hasan
Doğduğu yer	Kızılcakır kö.
Doğduğu tarih	1934-
Sıra No	29
Bitirme dersesi	Pekiyi

Mevkucun
İstisnası
Ağzında
H. Osman Nari
Kocaklar'ın
hafızasıdır.
Dip 6 mayı
3 imzalıdır.

Yukarıda Fotoğraflı yapıtık Adı ve Soyadı yazılı Hasan oğlu Kursumuza devam ederek Hıfzı Kur'an'ı ve tashihi ikmal ederek 30/12/1950 Perşembe gününü Konya Sultan Selim Camiinde Hafızlık dâvası verildiğini bildirir vesika kendisine verilmiştir.

30/12/1950
Konya Fahri Kurs Öğretmeni

1950 yılında aldığım Hafızı Kur'an Şahadetnamesi

1960'lı yıllardaydı. Müftülük eliyle açılan hizmet içi eğitim seminerlerinde bendeniz hep Kur'an'la ilgili hizmetleri üstleniyordum. Yani ben başkalarına ders verirken o kursa iştirak edenlerin dışında kalmıştım. Rahmetli Tahir Büyükkörükçü hocam Konya müftüsüydü. Diyanet İşleri Başkanlığından bir yazı gelmiş "Hizmet İçi Eğitim" kurslarına katılmamış olanların falan tarihte Ankara'da olmaları gerekiyor, şeklinde. Müftülük bakmış ki bu kadar personel içerisinde kursa katılmamış bir tek kişi varmış. O da benmişim. Beni çağırdılar, gerekli formaliteler ikmal edildi ve ben Ankara'ya gönderildim. Orada tam bir ay kursa katıldım. Sınav sonunda bana bir diploma verdiler. O diploma halen dosyamda bulunuyor.

Müftü İsmet Karaokur zamanında Kur'an'la ilgili bazı hatıralarımı da nakletmek istiyorum. Sultan Selim Camiinde görevliydim. Diyanetten bir genelge gelmiş hafız olduğu halde hafızlık diploması olmayanlar imtihan edilsin ve hafız iseler kendilerine

diploma verilsin deniyormuş. Ayrıca kendilerine bir derece verileceği de ifade ediliyormuş. Bunu bana da duyurdular. Ben de müftülüğe gittim.

T.C. DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI İMAN - RATİP, MUETTİZ ve KURAN ÖĞRETİCİLERİ TEKAMÜL KURSU BELGESİ		KİMLİĞİ		DERSLER		Aldığı Not
Adı	H. HÜSEYİN	Kur'anı Kerim (Kur'an ve Tefsiri)				10
Soyadı	VAROL	Akaid (İsmi Esmaları)				9
Baba adı	HASAN	Fıkıhî Bilgiler (Ahdet, Nisamek ve diğer İbadetler, Esm - İsmet)				9
Doğum yeri	KONYA	Hitabet (Harbe ile ilgili bilgiler)				10
Doğum tarihi	1934	Türkçe				9
Tebelli	İLİKOKUL	Tarih				10
İst. No.	13181	Coğrafya				10
Görevi	İMAN-RATİP	Yurttaşlık Bilgisi				9
Görev yeri	KONYA	İslahî Bilgi				10
Kurs elemanı	20 GÜN	İdari Bilgiler				10
Kursun başlangıç tarihi	20 TEMMUZ 1970					
Kursun kapanış tarihi	8 AĞUSTOS 1970					

Takamül kütüğü yazar: *H. Hüseyin Varol*. Tekamül Kursumu devran olarak: *R. İsmet*. Herkes bu belge alındığı hakkı kanunlaştırmıştır. 8 / 8 / 1970

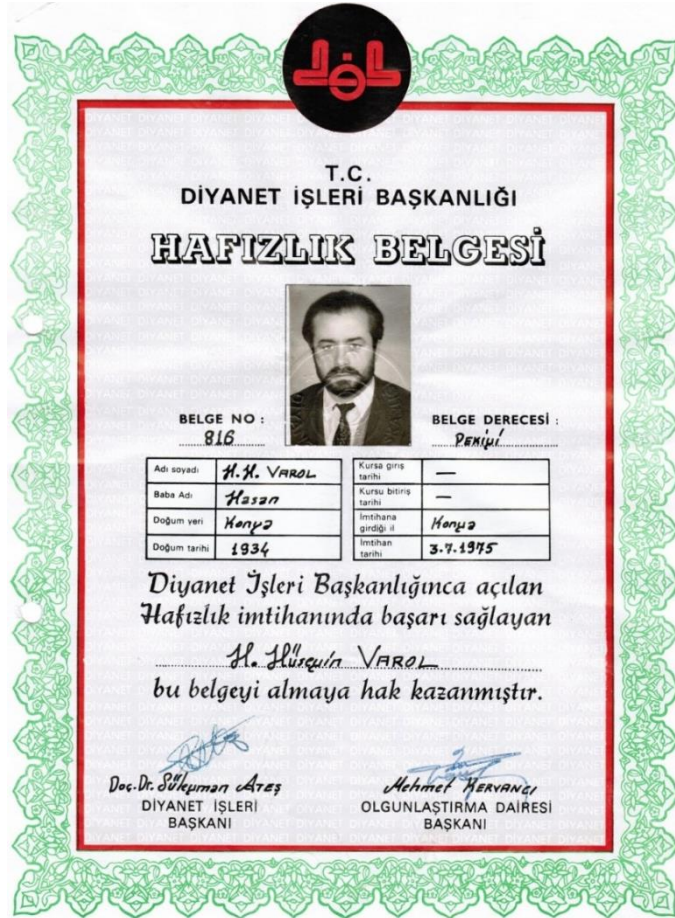
Öğretmene Mühür: *Özkan BALCI* Öğretmene Dairesi Başkanı: *Ahmet BALTAÇI* Dışişleri İşleri Müdürü: *Lufti DOĞAN*

Ankara'da Tekamül Kursuna katıldığım zaman verilen kurs belgesi

Daha önce, bendeniz sabah namazlarını hatimle kıldırıyordum. Aynı şeye Sultan Selim Camiinde de devam ettim. Merkez vaizlerinden Muzafer Hoca vardı. Erzurum'luydu. İyi bir hafızdı. İlim sahibi, güzel hitabeti olan bir zattı. Sabah namazlarını benim arkamda kılıyordu. O meyanda Müftü İsmet Hoca da ara sıra gelirdi. O da iyi bir hafızdı. İlim sahibi, ahlak sahibi, iyi bir insandı. Ben içeri girince "Anaaa! Yav hoca! Senin de mi diploman yok?" dediler. Selam verip "Evet, hocam, benim de diplomam yok..." Dedim. Otur dediler, oturdum.

Muzafer Hoca: "Efendiler! Ben sabah namazlarını bu zatın arkasında kılıyorum... O namazı hatimle kıldırıyor. Hafız olmayan birisi hatimle namaz kıldırılmaz bu sebeple ben bu zatın hafız olduğuna şahidim" dedi.

Müftü Efendi, "ben Muzaffer hoca gibi her gün gelemiyorum. Fakat, haftanın en az üç günü geliyorum. İmam efendi gerçekten hatme devam ediyor. Ben de onun hafız olduğuna şahidim" dedi.

Diyanet İşleri Başkanlığı tarafından verilen Hafızlık Belgesi

Müfettiş bey bana doğru döndü ve "Hocam! Görüyorsun. Birisi müftü, birisi merkez vaizi, ikisi de sizin hafız olduğunuza şahitlik ediyorlar. Şimdi ben sizi imtihan etmeye kalkarsam, bu iki önemli zata itibar etmemiş olurum. Sen bize bir aşır oku bu işi

bitirelim" dedi... Ben de bir aşır okudum ve müsaade aldım. Hafızlık diplomam sonradan geldi, gittim aldım.

HATIRA: Çok hoşuma giden bir hatıramı da burada anlatayım.

1970'li yıllardı. Sultan Selim Camiinde görevli olduğum bir gün sabah namazına geldim. Fakat caminin içi ve dışı insan dolmuş. Bir tabir vardır "İğne atsan yere düşmez her taraf insan" diye. İşte öyle... O günlerde kara yoluyla hacca gidiliyordu. Çeşitli nedenlerle turizm şirketleri Konya'ya uğrar bazı yerleri ziyaret ederler ve yola oradan devam ederlerdi. İşte öyle günlerden bir gündü. Camiye girdim. Ne göreyim! Caminin içi de aynen dışarısı gibiydi. Sabah namazlarında hatme devam ediyorum ya.. İçime bir korku çöktü. Ya namazda hata yaparsam. Bu kadar insanın vebalini nasıl çekerim?! Üstüne üstlük o günkü okuyacağım sûre de çok müşabeheti olan zor bir sûre... "Mü'minûn sûresi"... Kendi kendime "bu gün ben başka bir yerden okuyayım bir yanlışlık yaparsam, cemaatin vebali ağır olur" diye düşündüm. Fakat arkasından bir başka ses bana "sen hafız olduğunu söylüyorsun hem de böyle yapıyorsun, eğer hafız isen bu cemaatin önünde bu sûreyi okumalısın!" diyordu. İçimde bu savaş devam ederken bir yandan da mihraba gidiyordum. Mihraba yaklaştığım bir sırada sûreyi okumaya karar verdim. Mihraba geçtim. Tam arkamda bir zat duruyor. Boyu 1.90 var, neredeyse. Fakat ince beden değil, cüsseli, kalın, heybetli bir adam. Başında köylü tipi bir sarık var. Sakallı nur yüzlü bir adam. Adamı görünce tekrar tereddüte düştüm. Sakalı aşağı sarkmış, lâkin gövdesine uygun görünüyor. Müezzîn kameti bitirdi. Ben de Allah'a tevekkül edip namaza durdum. Mü'minûn sûresinden başka bir yer kalmadı aklımda. Ben de oradan başladım. Hadr tarzıyla yani biraz hareketli bir tarzla okudum. Cemaatin huzuru bana da yansıdı. Birinci rekatta beş sayfa okudum, ikinci rekatta üç sayfa okudum. Toplam sureyi sekiz sayfayla tamamladım. Hamdolsun hiç ne takıldım ne de yarıldım. Son derece rahat okumuş ve sûreyi bitirmiş oldum. Tesbihi çektik, duayı yaptık, Haşr sûresinin sonunu okudum. Arka-

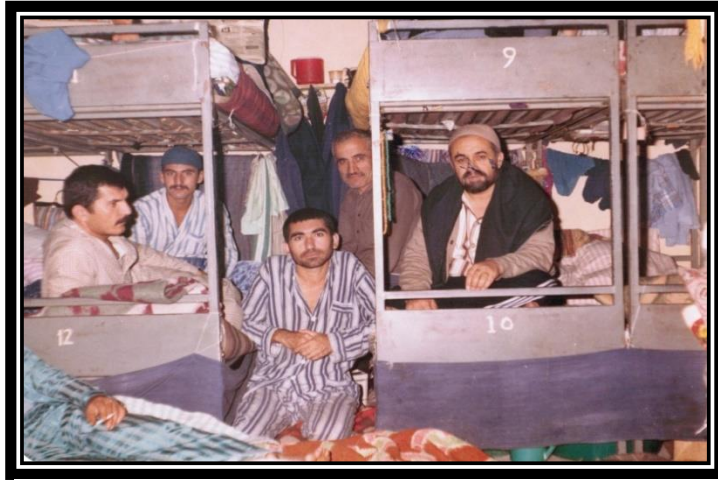
sından "Sübhane'l-Ebediyyil Ebed" Tesbihini okudum. Elhamdülillah hiçbir arıza olmadan vazifeyi bitirdim. Gitmek üzere ayağa kalkınca, arkamda duran o heybetli adam ellerimden tuttu ve "hay uşak! Ben de hafızumdur... Amma senin kadar cesur değilimsindir. Sen bu kalabalık cemaatin önünde bu sûreyi nasıl bir cesaretle okudun? Maşaallah. Gel senin şu alnından bir öpeyum da..." dedi. Öptü ve elimden tutup benimle biraz yürüdü. Cemaatin elime gelmesi sebebiyle bıraktı.

Bundan önceki bölümlerde yapageldiğim Kur'an hizmetini uzun uzun anlattım. 1975 yılında Hayra Hizmet Vakfı'nı kurdum. Bu vakfı kurmaktan asıl maksadım, Kur'an hizmetini daha rahat ve daha verimli biçimde yapmaktır. Ancak Vakfın kurulması tanıtılması ve yerleştirilmesi için pratikte çok meşgul olmak zorunda kalınca Kur'an Kurslarında görev almadım. Fakat, gerek camide gerekse vakıf merkezinde daima beş-on öğrenciden az olmamak üzere talebe okutmuşumdur. Hatta 1984'den 1990 senesine kadar sanayide bulundum. Orada dahi yedi öğrencim vardı. Onları okuttum.

Çağımıza Selam dergisinde bir yazım çıkmıştı, "İslam başka Hıristiyanlık başka" diye. İster istemez laiklik konusuna da değinmiştim. Beni aktif politikaya çekmek isteyen bazı kişilerin bu yazıyı Sıkı yönetime şikayet ve ihbar ettiklerini sanıyorum. Beni tutukladılar. Dört ay içeride kaldım. Orada da mahkumlardan bazılarını okuttum. Pazar günleri özellikle cezaevi mescidinde vaaz ve nasihatte bulundum. Kendi koğuşumuzda birkaç arkadaşımızı okuttum. Zevat Yaman bunlardan biridir. Beyşehir müftülüğünde imamlık yaptı. Şimdi arıcılık yapıyor.

Hapishaneden çıkınca bir merakım vardı, gaz yağıyla yanan bir soba yapmak. Allah rahmet eylesin ustam, ortağım ve arkadaşım Muzaffer Kirdiş, namı meşhur "Şih Usta". İşe onunla başladık. Epeyce mesafe de aldık. Beş-altı yıl sanayide kaldım. Çalıştım. Bu esnada eski dostlar gelip beni uyarıyorlardı. "Senin için bu değil, sen Kur'an okutmak zorundasın. Senin işin odur" diyorlardı. Bir gün Seydişehir'li Mürsel efendi namı diğer "Deli Mürsel" geldi. Fakir olmasına rağmen çok ihlaslı bir insandı.

Meczûbînden diyebileceğimiz birisiydi. Bu haliyle bile bazı öğrencilerin maddi yükünü üzerine alır onları okuturdu. Beni de çok severdi.

Cezaevi Günlerimden bir görüntü önde görülen Zevat Yaman'dır

Bir gün baktım tâ sanayiye gelmiş. Oturdum, konuştuk. Bana şöyle bir baktı ve "Hasan hoca!" dedi. "Eğer senin şu ana kadarki hizmetlerin olmasaydı bir tokat yiyecektin. Allah sana merhamet etti de kurtuldun. Sen bizim gibi dostların söylediklerini kale almıyorsun. Ama çok yakında bir zat gelecek seni rüyanda uyuracak, sen de Deli Mürsel demişti, diyeceksin" dedi. Ve izin aldı gitti.

Gitti amma o andan itibaren benim sanayiye olan meylim ve arzum da gitti. Gerçekten o günün akşamında gece uyurken Pîri Fânî, bembeyaz giysili sakallı ve son derece nurânî bir zatla görüştüm. Bana "evlat senin buradaki çalışman bitti. Bundan sonra sen sana verilenle hizmet et, başkaları da kendilerine verilenle hizmet etsinler" dedi. Mürsel kardeş haklıydı. Maneviyat erleri onun tarafını tuttular.

Ertesi gün ortağım ustayı çağırdım. Kendisine olayı anlattım. Ve "artık benim işim burada bitmiştir" dedim. 20 milyon lira

borcu ben üzerime aldım, atölyenin elektrik, su ve vergi ve benzeri yüklerini de üzerime aldım. Bunların dışında atölyede ne varsa hepsini ustaya bıraktım ve kendisiyle helalleşip ceketimi giydim ve çıktım. Vakfa geldim sene 1990. Lâkin arkadaşlarım bana çok yabancı gibi bakıyorlar. Neyse bir müddet öyle gitti. Kısa bir süre sonra arkadaşım Osman Endiz bana telefon etti. O kendisi Almanya'daymış. Beni de bulunduğu yere çağırıyordu. Orada imamlık yapacağım, sohbet edeceğim ve gençlerle meşgul olacağım... Hemen kabul ettim. Çünkü zaten mesleğim buydu.

Stuttgart'ın Ludwigsburg şehrine geldim. Üç katlı bir camileri vardı. Gerçekten cemaat çoktu. Ayrıca benim orada görev yaptığım birden çevreye yayıldı. Çok uzaklardan cemaat gelmeye başladı. Fakat ben, 1982 yılında emekliye ayrılmıştım. O

günden bu tarafa konuları unutmuşum. Konuşma yeteneğimi epeyce kaybetmişim... Mahcup olmamak için orada Osman hocanın elinde bulunan tefsir, hadis, fıkıh ve başka neler varsa hepsini gece sabahlara kadar okudum. Bir aylık Ramazan müddetince eski halimi kazandım elhamdülillah, ve rahatladım. O sene bana verilen marklarla borçlarımı ödedim. Değişik tipte insanlarla tanıştım.

Ertesi yıl Waiblingen diye bir şehre geldim. Orada iki sene Ramazanda görev yaptım. Sonra tekrar ilk geldiğimdeki ilk şehre geldim. 4. sene yine Almanya'ya geldim. Fakat bu defa ATİB Avrupa Türk İslam Birliği cemaatinden istemişlerdi. Oraya gittim.

Musa Serdar Çelebi'nin başkanlığında bir cemaatti. Orada fakat çeşitli şehirlerde görev yaptım.

1990 senesi ramazanında Almanya'ya ilk gittikten sonra tekrar Konya'ya döndüğümde Vakfın genel merkez binasının son katında bir dersane düzenledim ve Kur'an hizmetine tekrar başladım. Kırk tane öğrencim vardı. Aynı yerdeki bu çalışma 1993 senesine kadar devam etti. Sonra yeni yaptırmış olduğumuz Genel Merkez binasına taşındık. Şimdi hala oradayım. burada da hemen bir dersane hazırladım. Derslerime orada devam ettim. Bu arada onbeş tane hafız yetiştirdim. Şimdi bunların hepsi maşaallah imamlık yapıyorlar. Çalışmalar bir devri daim makinesi gibi devam ediyor. Hayat durmadan akıyor, biz de bu akıntı içerisinde sürüklenip gidiyoruz. Rabbim çalışmalarımızı rızasına muvafık kılsın.

BİR RÜYA

Yeni yeni öğrenciler geliyor, işi bitenler gidiyor. Rabbim sağlık ve sıhhat verdikçe bu devam edecektir. Biz yolumuza böyle devam ediyorken yine bir rüya gördüm. Ancak bu rüya hayatımın en önemli rüyalarından birisidir. Biliyorsunuz bir insan rüyasında kendisine ne gösterileceğini bilemez. Yani rüyalar kişilerin ellerinde değildir. Benim de elimde olmadan gördüğüm ya da bana gösterilen bu rüya benim Kur'an yolunda yapacağım çalışmaların sonuçlarını gösteriyordu. Fakat burada rüyanın gösteriliş şeklini söylemem mümkün değil. Onu ancak teşbih tarzıyla anlatmaya çalışacağım. Gösterilen şekliyle anlatılmasına müsaade edilmedi.

Rüyamda seccadenin üzerinde oturuyordum. Önümde bir rahle ve üzerinde bir Kur'an vardı, okuyordum. Bir ara durdum. Rahleyi biraz ileriye sürdüm. Rahlenin altından bana bir tas uzatıldı. İçerisinde beyaz bir madde vardı. Sonradan onun süt olduğunu gördüm. O tasın içerisindeki sıvı maddenin üzerinde küçük köpükler vardı. Onlardan milyonlarcası toplanmıştı. Fakat asıl hayret edilecek taraf her köpükte bir insan yüzü görülüyordu. Bazıları oğlan bazıları kız sûretinde idiler. Ben bunları seyrederken "onu iç" diye bir ses duydum ve onu içtim. Daha önce bir

benzerini görmediğim için o rüyayı yoramadım. Yorumunu geleceğe bırakmıştım. Bakalım nasıl bir tecelli olacaktı onu merak ediyordum.

SÜLEYMAN EFENDİ CEMAATİ

Bu rüyayı gördükten birkaç gün sonra yanında birisiyle Konya merkez vaizlerinden Ahmet Aygün Hoca Efendi geldi. Kendisi Süleymanlı cemaatinin ileri gelen simalarından birisiydi. Kendisini severim. Olgun, ağır başlı, vakarlı birisiydi. Kur'an ve İslam hizmetinde gayretliydi. Kur'an hizmeti konusunda pek çok şeyi feda edebilen bir zattı. Ben kayınpederi Sabri Yeşil amcaı tanırdım. Dostumdu. O da beni se-verdi. Zaman zaman görüşür sohbet ederdik. Fakat, Ahmet Hoca ile yakın bir irtibatımız yoktu. Onu hep camilerde kürsülerde konuşurken görürdüm. Biliyorum ki o da bizi camilerden tanıyordu. Evet, bu zat yanında birisiyle geldi. Hoş beşten sonra bana "Hocam!" diyerek söze başladı. "Bizi biliyorsunuz. Gücümüz nispetinde İslam'a hizmet etmek için uğraşıyoruz. Bizim cemaatimiz hakkında ileri geri pek çok kişi konuştu. Lâkin sizden hiçbir şey duymadık. Sizi yakından tanıyor ve biliyoruz. Kur'an ile ilgili hizmetlerinizi ve maharetlerinizi takdir ediyoruz. Size hüsnü zan besliyoruz. İslamî temel ilimler konusunda bizim cemaat olarak bir seviyemiz var. Fakat Kur'an-ı Kerim'in okunması konusunda bir eksikliğimizin olduğunun farkındayız. Eğer bildiklerinizi bizim hocalara aktarabilerseniz size şükranlarımızı arzedeceğiz. Sebebi ziyaretim budur. Biz bütün imkanları seferber etmeye hazırız. Sizden bir hizmet bekliyoruz."

Emekli Konya Merkez
Vaizlerinden Ahmet Aygün
Hoca Efendi

Hiç beklemediğim bir teklifti bu! Sene 1993 yeni genel merkez binasındayım. Hizmete devam ediyorum. Buradan bir

dal uzatmak gerekir mi? Düşündüm. Ahmet Efendiye "Peki hocam! İnşallah faydalı olurum. Gereken hazırlıklar yapılsın ben ona uyarım dedim.

Hazırlanan çalışma programına göre 1993 senesinin yaz ayında başlanmak üzere her yıl birer aylık seminer çalışması yapılacaktır. Konya'da bulunan İsmail Yakutlu yurdunda devam edilecek. Kimler seminere katılacaksa çağırılacak ve her seferinde altmış kişi olacak uygulanmakta olan usûl şöyleydi: Tek tek her şahısla ilgilenmem çok zaman alıyordu. Gruplar halinde bu işi götürmeliydim. Onun için önce on tane arkadaşı seçtim. Onları ağırlıklı olarak yetiştirdim. Sonra onlara grupları teslim ettim. Onlar hazırladılar ben de onları kontrol ettim. Bu noktada yıllarca yaptığım çalışmanın tecrübesiyle kulak ve ağız hassasiyetim vardı.

Süleymanlı kardeşlerle Meram Öğrenci Yurdu'nun bahçesinde.
Sol baştaki merhum Ahmet Kirdiş hocadır.

Onu kullandım. Arkadaşlarım da teyplerle çalıştılar. Öncülerden faydalandılar. Bu sayede son derece kolay ve çabuk netice aldık.

Uyguladığımız program ise:

1- Önce Esmâü'l-Hurûfi'l-Arabiyye dersini öğretmek oldu.

2- Tashîhü'l-Hurûf=harflerin düzeltilmesi dersi yani Ahvâlü'l-Hurûf dersini dikkat ve itina ile okuttum.

3- Ta'limü'l-Kırâeh=namaz duaları, kısa aşırılar ve kısa sûreler olmak üzere bunların hepsini toplu olarak okuttum. Sonra tek tek, bazen ikişer bazen de üçer kişilik gruplar halinde kontrol ettim.

4- Tecvid = nazari olarak tecvid bilgisi okutuldu. Zaten de bu konuda bilgi sahibi olmaları hasebiyle tekrarlanmış oldu.

5- Tilâvet = tek tek yüzünden okuma işi yapıldı. Altyapının uygulaması şeklinde olan bu ders aslında pek çok şeyi içerisinde barındırıyor. Seslerin kulağa hoş gelecek şekilde olması, musiki ve melodi itibariyle dikkat edilmesi, harflerin düzgün telaffuzu, tecvid kurallarının uygulanması, şarkı ve türkü havasına düşmeden Kur'an'a yakışır bir tavırla makamla okunması, manası göz önünde tutularak, sesin yükseltilmesi, alçaltılması, vurguların yerinde ve usûlünce yapılması gibi daha pek çok yönden Kur'an'ın okunabilmesi tilâvet dersinin ilkelerindendir.

Bu durum benim okuttuğum derslerin en üst seviyesidir. Bir ihtisas dersidir. Ancak bu seviyede Kur'an okuyabilmek için manaya aşina olmak, Kur'anı Kerim'in fesahatının yanında belâğatını da bilmek gerekiyor. Bu cemaat mensuplarının bu söylediğim konularda donanımlı olmaları benim işimi kolaylaştırdı. Şu ana kadar sürdürdüğüm Kur'an hizmetlerinde ilk defa

bu arkadaşlara bunu okutabildim. Bunların haricinde de çok talebe okuttum, fakat bu seviyeyi tutturamamıştım.

BİR HATIRA:

Burada beni çok sevindirmiş olan bir hatıramı anlatayım.

Arkadaşlarla tilavet dersi programını uygulayarak Kur'an okuyoruz. Ali İmran sûresinin 9. Sayfasını okuyorduk. O esnada bir zat geldi oturdu. Bizim okuduğumuzu dinliyordu. Ben tanımyordum. Şöyle tıknaz, kilolu karayağız, olgun bir zattı. Doğu bölgelerinde müfettişmiş, galiba emekli müftülerden biriymiş. Biz de bilebildiğimiz kadarıyla manaya uygun bir tilavette bulunuyorduk. Sırası gelip de okuyan arkadaşımız da benim tariflerimi çok iyi anlıyor ve güzel uyguluyordu. Gerçekten hem tatlı hem huzurlu bir atmosfer oluşmuştu. Bense böyle bir seviyeye ulaşmış olmanın hazzı rûhânîsi ile bazen ağlıyordum, bazen coşuyordum. Sübjektif açıdan bakıldığında herhalde Süleyman Efendi Hazretleri'nin rûhâniyetinin bir tecellisi olarak yorumlanabilirdi.

O günkü dersimiz bitti, Fatihayı çektikten sonra o zat ben-denize hitaben "Hocam! Maşallah ne güzel bir Kur'an okuma usûlüdür bu? Ben bu güne kadar hiç kimsede görmedim!" dedi.

"Muhterem hocam, çok teşekkür ederim. Aslında bu Kur'an'ı okuyan kimse bir vaiz gibidir. Vaiz kürsüde nasıl ayetleri açıklıyorsa, Kur'an okuyan kişi de tilavet esnasında tavrıyla, edasıyla, sadasıyla, mimikleri ve şimikleriyle okuduğu Kur'an'ı anlatmış olmalıdır." Diye cevap verdim.

Süleyman Efendi cemaatına beş-altı sene yaz aylarında olmak üzere Kur'an dersi okuttum. Senenin birisinde Mersine gittim. Yanımda rahmetli Ahmet Kirdiş de vardı. Bir ay orada kaldık. Ahmet Hoca da mûsikî üstadı olarak ilahiler geçiyordu. Gerçekten de çok güzel günler geçirdik.

Senenin birisinde İstanbul'a gittik. Yine Ahmet Kirdiş ile beraberdik. Bir aya kadar orada kaldık. O civarda hizmet veren hocaları topladılar onlara ders okuttuk. Yanımda yardımcılarım vardı. Birisini hatırlıyorum Halil Aslan'dı. Bir diğeri de yanılmıyor-

sam Muzaffer Erdiñ ve Muzaffer Ceylan'dı galiba. Onların hazırlaması sayesinde dersleri çabuk bitiriyorduk. Senenin birisinde de Almanya'da bu dersleri o civardaki hocaları topladılar ve onlara okuttuk. Köln'de İslam Merkezi diye bir yer var. Maşallah çok dikkat çekici bir merkez. Orada toplandık. Almanya'dan, Fransa'dan, Belçika'dan, Hollanda'dan, İngiltere'den hocaları toplamışlar. Orada onlara dersler verdim. Yine sağolsunlar yardımcılarımla sayesinde kolayca hallettik. Halil Aslan vardı. Süleyman hoca ve bazı arkadaşlar vardı. Onların isimlerini hatırlamadım.

Köln İslam Merkezindeki Camide 1996 senesinde yapmış olduğumuz çalışmaya katılan talebelerim

1995 senesi Ramazanında yine Almanya'nın Ludwigsburg kentindeydim. Çok da sıkılmışım. Bayramın ikinci günü yurda dönmek arzusu içerisindeydim. Halil Aslan hoca Türkiye'yi aramış, oradan benim nerede görev yaptığımı ve telefonumu öğrenmişler, sonra beni aradılar. Yılbaşı yaklaşmış olması nedeniyle bayramdan sonraya kalmak istemiyordum. Fakat Halil hocanın ısrarından kurtulamadım. Halil hocaya "peki hocam... Lâkin beni yarın sabah saat onda buradan alın. Ben cemaatimle vedalaştım" dedim. Ertesi gün iki delikanlı geldiler, ateş gibilerdi.

Benim ömrüm gençlerle geçtiği için öyle hareketli, zeki, kibar delikanlıları severim. Son model mercedes bir arabayla gelmişlerdi. Cemaat hemen etrafımıza toplandı. Ne olup bittiğinden kimse- nin haberi yoktu. Bize içinden karşı olanlar da vardı, bizi cân-ü gönülden sevenler de... Osman hoca ile Ekrem hocaya söyledim. "Ben önce Stuttgart, sonra da Köln İslam Merkezine gidiyorum. Orada bir ay kalacağım. O cemaatin hocalarına ders okutacağım, sizin haberiniz olsun" dedim. Arabaya bindim ve yürüdük. Stuttgart'da merkez Kur'an Kursuna geldik. Akşama kadar durduk. Akşam tekrar yola çıktık. Bana sorulan sorulardan anladığım kadarıyla bizim yapacağımız işten pek kimsenin haberi yok. Çok ani bir kararla bu iş tepeden inme bir iş olmuş galiba...

Köln'e geldik. Orada Halil hocayla karşılaşınca dünyalar benim oldu. En azından beni tanıyan birisi var artık. Sonra Süleyman hoca geldi. Onun soyadını hatırlayamadım. Benden olur alındıktan sonra çevre devletlere haber salınmış. Çok kısa bir zaman içerisinde hocalar toplandı. Program zaten hazır. Hemen derse başladık. Sağolsun Halil Aslan ve Süleyman hocalarım çalıştırdılar, biz de kontrol ettik. Hızlı bir eğitim öğretim yaptık.

Ders yaptığımız kursun müdürü yanılmıyorsa adı Vehbi olacak, bana "Hocam! Bize böyle bir ders okuyacağız diye haber gelince," yahu bizim böyle bir derse ihtiyacımız yok, bu da nereden çıktı? Demiştin." Fakat gördüm ki bizim böyle bir derse çok ihtiyacımız varmış, biz bilmiyormuşuz! Allah sizden razı olsun, ne güzel bir iş yaptınız. Çok teşekkür ederim." Dedi.

Bu bahsettiğim hatıraların hepsini resimleriyle belgelemem mümkündür. Hele Almanya'daki bu dersten sonra Türkiye'ye gelmek üzere ayrılışımız, göz yaşları içerisinde oldu. Kısa zamanda birbirimizi çok sevmiştik. Dersler bitti. Onlar görevlerinin başına döndüler. Biz de arkadaşlardan bir grupla Hollanda'da bazı yerleri, Fransa'da bazı yerleri gezdik ve yurda döndük.

Avrupa'ya da bir maya çalmış olduk. Konya'da kendilerine bu dersleri okutabileceklerine dair ruhsat verdiğim hocalardan Halil Aslan hoca, Mustafa, Ali, Muzaffer ve diğer hocalar, kurslarda hocalık yapmakta olan kızlarını yetiştirmişler. Muhterem

Ahmet Aygın hocamla birlikte olup, onları kontrol etmeye gittim. Meram'da kız kursunun üst katında geniş bir mekan vardı. Orası hem mescid hem de toplu ders yapmak üzere dizayn edilmiş.

300 kadar öğrenci kızlar iki grup halinde oturmuşlar. Önce hoca hanımları kontrol ettim. Sonra öğrencilerini kontrol ettim. Yanımda o günkü Konya müftüsü Habib Görün de vardı. Müftü de kendi alanında bir nevi imtihan etti. Benim okuttuğum dersler açısından son derece duygulandım. Çünkü çok güzel intikal etmiş, ben bu derece falsosuz intikal edeceğini hiç tahmin etmemiştim. Hem hocahanımlar hem de öğrenciler bu güzel neticeyi görünce, hayatımın en mutlu anını yaşadım. Anladım ki merhum Süleyman Hilmi Tunahan hazretlerinin bu cemaati gayretli ve o nisbette de bereketli bir cemaattir. Allah onları tehlikelerden muhafaza buyursun.

Bu cemaatin Türkiye dahilindeki kurslarını ve yurtlarının birçoğunu gördüm. Türkiye dışındaki kurs ve yurtlarının da epeycesini gördüm. Hemen hepsinde benim bu derslerim okutuluyor. Onlar eliyle dünyanın her yerine yayılıyor. Sadece erkek öğrenciler değil, kız öğrenciler de bu derslerden nasiplerini alıyorlar.

Bu gördüğüm manzara yukarıda size anlattığım rüyanın, rüya olmaktan çıkıp gerçek olduğunu göstermiyor mu? Rabbim rızasına muvafık ve mutabık kılsın. Amin.

KONYA MÜFTÜLÜKLERİ

Bu bölümde anlatacaklarım 1993 yılı ile 2000 yılları arasındaki çalışmalarımı yansıtacaktır. O günlerde yazmaya başladığım çalışmalarımı aynen aktarmak zorundayım. Eskiden Konya'da tek müftülük vardı. Konya Büyükşehir olunca üç tane yeni müftülük oluştu: Meram, Selçuklu ve Karatay müftülükleri. O yıllarda Konya'daki bu müftülüklerden birinden bendenize bir talep geldi. Meram müftülüğüne bağlı bütün Kur'an kursu hocalarından bir grup bayan, bir grup da baylardan olmak üzere, iki sınıf halinde, onlara da üç yıl üst üste seminer çalışması şeklinde ders verdim. Bu çalışma aynen Selçuklu ve Karatay müftülü-

ğünde görev yapan bütün personelin hepsine sınıflar halinde yapılmıştır. Öyle bir noktaya geldim ki: Konya'daki bay ve bayan görevlilerin hepsi bizim derslerimizi almış oldular. Lâkin eskiler emekli olup gidiyorlar, bazıları memleket değiştiriyor, durmadan yeni yeni eleman geliyor, gidiyor ve biz yenileriyle karşılaşıyoruz. Yaz aylarında hep bu işlerle meşgul olurdum. Gezmeyi bilmem, izin, istirahat bilmem, kaplıca veya içmece gibi yerleri bilmem. Hep öğretim işleriyle meşgul olup durdum. Fakat artık yaşlandı. Yeni gelen görevlilere ulaşamaz oldum. Müftülüklerin isteklerine de olumlu cevap veremez oldum. En son Konya il müftüsü muhterem Şükrü Özbuğday resmi olarak "Tashihul Hurûf, kursu açtı, ilk sene 20 hocahanım, ikinci sene 10, üçüncü sen de 10 tane hocahanım olmak üzere bu dersleri okuttum. Şimdi o kurs

Konya Müftülüğünün açtığı resmi kurstaki bir grup hocahanımlar.
Yanımda oturan eşimdir.

devam ediyor ama benimki tamam. Böylece müftülükler eliyle devam ettiregeldiğim hizmet de sona ermiş oldu.

ŞU ANDA NE YAPIYORUM?

Köklü çalışmalardan saydığım Süleyman Efendi cemaatiyle yaptığım çalışmayı anlattım. Yine köklü çalışma çerçevesinde kabul ettiğim müftülüklerle yaptığım çalışmaları da anlattım. Bunlar güzel ve verimli çalışmalardı. Yaşlandığım için gücüm

yetmez hale geldi, onları bırakmış oldum. Rabbim rızasına muvafık kılsın...

Asıl ve en köklü çalışmalarımın kabul ettiğim ve çok küçük yaşlardan beri devam ettirdiğim Kur'an hizmeti, benim kendi imkanlarımla yapageldiğim hizmettir. "Hayatımın Kur'an'a Hizmet Boyutu" diye isimlendirdiğim bu yazının genel gidişatı içerisinde yeri geldikçe anlattığım farklı farklı boyutlarda yaptığım çalışmalar hep süregelmiştir. Bazen hizmetin resmisi faydalı olur, bazen da gayri resmisi faydalı olur. Resmi hizmetler diplomalı hizmetlerdir. Gayri resmi hizmetler daha çok serbest, gizli, kaçak hizmetlerdir. Benim hayatımda diplomalı hizmetin pek yeri olmadı. Çünkü diplomam yoktu. Benim çalışmalarımın %95'ni gayri resmi çalışmalarım oluşturunuyordu. Diyebilirim ki piyasada bizden ders almış insanların çoğu böyle özel olarak okuttuğum gençlerden oluşuyor.

Bir idealim vardı: Kimsenin emri altına girmeden, kimseden yardım ve maddi destek almadan hizmet etmek... Çok zor da olsa buna ulaştım. Hamdolsun! 1975 senesinde Hayra Hizmet Vakfı'nı kurdum. İlk yıllarda beni çok meşgul etti, uğraştırdı. Fa-

Abdüllatif Başaşcı

kat şu anda Allah'a şükürler olsun ki asıl hedefime ulaşmış oldum. Beni tanıyan ve bana güvenen pek çok Konya'lı kardeşimin, Allah onlardan razı olsun, yaptıkları bağış ve yardımlar sayesinde Kur'an hizmetine devam edebiliyorum.

Bundan sonra anlatacaklarım özel, yani gayri resmi çalışmalarım olacaktır ve Hayra Hizmet Vakfı çatısı altında olacaktır. Şu anda içerisinde bulunduğum vakfa ait bir hizmet binasıdır.

1992 yılında Himtaş A.Ş. eliyle Abdüllatif Başaşçı kardeşimiz yapmıştı. Üç katlı binanın zemin katında vakıf idaresi, ikinci katında halka açık kütüphane, üçüncü katı da dersane olarak kullanılmaktadır.

Hayra Hizmet Vakfı Genel Merkez Binası

1993 yılından 2012 yılına kadar geçen zamanda yapılan çalışmaları burada anlatayım da yukarıdaki sorunun cevabını vermiş olalım: "Şu anda ne yapıyorum?"

1993 yılını ve devamını kastederek diyorum ki, şu anda 20 kişilik bir erkekler grubu, 10 kişilik bir kızlar grubu, yine 12 kişilik ikinci bir kızlar grubu, 13 kişilik üniversite öğrencilerinden oluşan üçüncü bir kızlar grubu öğrencilerim var. Malumunuz daha öncede söylemiştim, sabahları erkekleri, öğleden sonra kızları okutuyorum. Bu usûlümüz hâlen devam ediyor. Bunların iki grubu tashihul Hurûf, talim, tecvid ve tilavet dersi olarak Kur'an'la ilgili dersleri bitirdiler. Arkasından Arapça okumak istediklerini söylediler. Bunun üzerine onlara medrese usûlü ders vermeye başla-

dım. Birinci grup Emsile, Bina, Maksut, İzzi ve Merah gibi sarf ilminin temel kitaplarını okumuş oldular. Sonra Avamil, İzhar ve Kâfiye gibi nahiv ilminin temel kitaplarını okudular.

1993 yılından itibaren hizmet verdiğim dersane. Bir gurup kız öğrenci önce Kur'an sonra Arapça okuyorlardı

Sarf ve nahivden sonra uygulamalı dersler olarak İbni Kesir'in muhtasarına başladık. Bu arada hadis ilminden de Et-Tâc isimli Hadis kitabına başladık... Akâidden "Şerhu'l-Emâli" isimli kitabı okuttum.

İkinci gruptakiler de aynı yolu izleyerek devam ediyorlar. Bunlara ayrıca fıkıhtan "Nurul İzâh" isimli kitabı okuttum. Modern arapça sisteminden de bunlara ayrıca M.Antakî'nin "el-Minhâc" isimli kitabını uygulamalı olarak okutuyorum. Maalesef erkeklerden arapça okuma heveslisi arkadaşlara rastlamadım. Kızlar çok hevesli lâkin onlar da tam olgunlaşıp yetişme noktasına gelirken bir taliplisi geliyor ve onu alıp gidiyor. Gerçi Allah'a şükürler olsun ki Türkiye'nin çeşitli yerlerinde Kur'an hizmetini sürdüren 50'den fazla Kur'an kursu hocası öğrencilerim var. Aynı şeyi erkek öğrencilerim için de söyleyebilirim. Bu husus, yukarıda beyan ettiğim müftülüklerle Süleymanlıların dışında olanlarla ilgilidir. Yoksa rahle-i tedrisimizden geçenlerin sayısını bilemem.

Burada bir hatıramı anlatmak isterim. Zaman zaman sohbetlerime katılan, zengin, varlıklı, helva fabrikası olan bir arkadaşım vardı. Sözbirler sülalesinden adı Asım Sözbir. Bir fakir öğrenci için yardım istemek üzere işyerine gittim. Hoşbeşten sonra kendisine durumu izah ettim. Ve bir miktar yardım etmesini istedim. Bu arada bir taraftan mal satıyor, bir taraftan gelen paraları çekmeceye atıyordu. Ben içimden, bir beş lira verse de gitsem diye düşünüyordum. Fakat o, hiç beklemediğim bir şey sordu: "Hasan âbe!" dedi. Samimi ve art niyet olmayan ifade ile "Ben seni bildim bileli gece gündüz, yaz kış durmadan çalışıyorsun! Allah aşkına söyler misin ne kazandın?!"

Ben hiç böyle bir soruya muhatap olacağımı düşünmemiştim. Şaşırdım. Ve de üzüldüm. Sonra kendime geldim ve cevap vermem gerektiğini anladım.

"Asım kardeş, sen sabah geliyor, besmeleyle dükkânı açıyor ve işe başlıyorsun. Çekmecende ne kadar para var belli. Akşama kadar mal satıyor ve para alıyorsun. Akşam gideceğinde kasanı, keseni, çekmeceni kontrol ediyorsun. Sabah işe başlarken elindeki miktarı biliyorsun. Sonuçta akşama kadar yapmış olduğunuz alışverişten ne kazanmışsınız bunu bilir ve hemen söylersiniz."

"Fakat benim çalışmalarım sizinki gibi değil! Senin de bildiğin gibi yaz demeden, kış demeden, gece ve gündüz demeden ben de çalışıyorum. Ama ben insana yatırım yapıyorum. Necip Fazıl'ın dediği gibi, sonumun nereye varacağını bilmeden, bir kararlık âleme tohum atıyorum. Ümmeti Muhammed'in evladiyla meşgul olmaktan bir an bile geri kalmıyorum. Benim izinle istirahatle işim yok. Ekmeğin kaç kuruş olduğunu dahi bilmem. Çünkü çarşıyla pazarla ilgim yok. İmamlıktan aldığım maaşı eşime veriyorum. O da Babam'a veriyor ihtiyaçlarımızı karşılıyorlar. Benim bütün işim genç nesle yardım etmek yol göstermektir. Mümkün olsaydı da kendisine mihmandarlık ettiğim insanları bir meydana toplayabilseydim. O zaman sana derdim ki, Asım kardeş, işte bunları kazandım!"

Asım kardeşimiz üzüldüğümü ve duygulandığımı görünce, özür beyan etti. Ama ben Asım ile arkadaşlığımın arasına biraz mesafe koymak sûretiyle, hiçbir şey almadan çıktım ve gittim. Hakikati anlatmam gerekiyorsa derim ki "içimde bir ukde olarak kalan bu olay, hala devam ediyor. O günden bu tarafa içimdeki o soğukluğu atamadım. Allah beni affetsin!"

Şu anda yukarıda anlatmaya gayret ettiğim çalışmalar devam ediyor. Çark dönüyor, seneler ardı ardına geliyor. Öğrenciler gidiyor yenileri geliyor. Öğleden önce imamlar, müezzinler, Kur'an Kursu hocaları gelirler onları okuturum. Öğleden sonra imam hatip öğrencileri kızlar, ilahiyat öğrencileri kızlar ve Kur'an kursunda görev almak isteyen hoca hanımlar geliyor ve onları okutuyorum. Çok iyi yetiştirdiğim dört tane hoca hanım kızlarım talebeleri hazır hale getiriyorlar ben de haftanın belli gün ve saatlerinde kontrol eder ve onay veririm. Erkek öğrenciler için de durum aynıdır. M. Abdülkaki Akdeniz evladımız bu işi yapıyor, ben de kontrol ediyorum.

2012 senesinin son dönemindeyiz. Şu ana kadar son derece faydalı ve verimli bir çalışma sergilemekteyiz. Daha önce bizim bu derslerimizden haberi bile olmayan Diyanet İşleri Başkanlığı bu günlerde üzerine eğiliyor ve müftülükler eliyle çok güzel çalışmalar yapıyor. Biz de bu durumdan çok memnun oluyoruz. Bizim tashihül Hurûf dersi hocalarımız ve hafızları dinleyen hocalarımızla birlikte toplumdaki, müftülüklerden ve Diyanet'in resmi kurumlarından itibar görmemiz gerçekten bizleri mutlu ediyor. İşte burada son bir olayı yazmak istiyorum:

Bu günlerde yaz döneminde bir şahsın çocuk okutma işleminde görev alabilmesi için sınava girip, oradan yeterlilik belgesi alması gerekiyormuş. Müftülükler eliyle birkaç grup komisyon oluşmuş. Gençler, özellikle ilahiyat öğrencileri bu komisyonlarda sınava alınıyor ve yeterliyse belge veriliyormuş. Bu hareket gençler arasında duyulunca, bizim talebeler çoğalıyor. Şu anda 300 tane öğrenci müracaatta bulunmuş durumda.

Bu öğrencileri hazırlayan ve benim kontrolüme tevdi eden hocalarımdan birisi de yeterlilik belgesi almak için sınava girmiş.

Ancak, geç kaldığı için sırasını kaybetmiş ve en son girenlerden olmuş. Sormuşlar, soruşturmuşlar ve okutmuşlar... Eûzü besmeninin ustaca okunduğunu görünce, kimde okuduğu sorulmuş. Varol hocada okuduğu anlaşılınca dersin usulünü ve metodunu sormuşlar. Arkasından "harfin 65 halini" sormuşlar ve sin harfini bize oku demişler.

"Hocam, sin harfi kolaydır, ben size noktalı ha (حَا) harfini okuyayım" demiş. Peki demişler ve okumuş... Bu harfin 65 halini hiç falso yapmadan okuduğunu görünce şok olmuşlar ve hemen benim telefonumu almışlar.

İkinci namazı için abdest almıştım, ezanı bekliyordum. Telefonum çaldı, açtım. Selam kelâmdan sonra karşıdaki zat "hocam, ben yüksek ihtisas okulu müdürü Süleyman Sarı. Talebelerinizden Lütfiye kızımızı imtihan ettik, hayran olduk. Şu anda komisyonda bulunan arkadaşlarla size şu teklifi yapmak istiyoruz: Bizim bu binamız hizmete çok elverişli. Sizi talebelerinizle birlikte buraya alsak ve burada çalışmalarınızı sürdürseniz olmaz mı?" diyordu

Kendilerine bu davranış ve tekliflerinden dolayı çok teşekkür ettiğimi bildirdim. Ancak bunun mümkün olmadığını çünkü yaşlandığımı söyledim. "Bu yaştan sonra başkasının emrinde çalışamam. Ayrıca ben şu anda Hayra Hizmet Vakfı'nı yönetiyorum. Yine şu anda kurduğum düzenle daha iyi ve daha verimli çalışıyorum, beni bağışlayın!" dedim.

Sonra Lütfiye kızımı aradım. "Lütfiye neredesin? Ne yapıyorsun?" dedim. "Hocam sınavdan yeni çıktım, terimi siliyorum" dedi. "Ne o? Çok mu terlettiler?" dedim. "Ee biraz heyecanlandım, ama ben onlara ders verdim" dedi. "İyi ama, şimdi onlar hepimizi istiyorlar, oraya. Eğer hepimiz gitmezsek bizzat seni istiyorlar, ne yapacağız?" dedim. "Hayır, ben gitmem sizden ayrılamam. Hep beraber gitmeye de sıcak bakmam. Bizim şu an ki yerimiz usulümüz çalışmamız ve huzurumuz asla feda edilmemeli" diye cevap verdi. Lütfiye hoca hanımın bu ifadesi beni çok mutlu etti. İşte şimdi biz işimize devam ediyoruz. Rabbim çalışmalarımızı başarılı kılsın. Amin...

Görevli hocalar tarafından hazırlanan öğrenciler Perşembe günleri kontrol edilmek üzere bana gelirler. Bu resimler o çalışmalarını gösteriyor...

Hasan Hüseyin Varol ve Öğrencileri

Muhammed Abdülbaki Akdeniz ve Öğrencileri

Zübeyde Gürses ve Öğrencileri

Hatice Akar ve Öğrencileri

Halime Eken ve Öğrencileri

Meryem Özçelik ve Öğrencileri

Saadet Taşoluk ve Öğrencileri

Lütfiye Küçükçalık ve Öğrencileri

اللهم انفسك من النعمة تمامها ومن العصمة دورها ومن الرحمة شمولها ومن العافية حصولها
 ومن العيش اغنى ومن الانعام احمل ومن الازمان اتم ومن اللطف افعله ومن الفضل
 اعزبه اللهم لمن لنا ولائك علينا اللهم اختر لنا العادة اهلنا وضمير الزيادة اماننا
 واكرمنا بالعافية عذونا واصالنا وضميرته جلال عفوك عذونا ومن علينا يا ارحم
 رحونا واجعل التقوى زادنا وفي دينك اجتهادا عليك توكلنا واعتمانا وبقينا على الحق -
 الاستقامة واخذنا في الدنيا حوصيات النعمة فقوم القيمة وخفف عنا ثقل الاوزار وارزقنا
 عيشة الابرار والقنا واصرف عنا شر الابرار واعف عونا وقابلا يا ارحمنا وامرئتنا -
 واسانيدنا وجيراننا من ^{النهار} ~~الجنة~~ يا ذا الجلال والالام ^{جنتك يا غياثنا} اللهم اعطنا كل خير واعفنا
 من كل شر اللهم اعطنا جميع ما سئلك في السر والعلان بفضلك الواسع عظيم الامور
 يا غفور يا الله يا ربنا استجب دعواتنا ودعوات المسلمين وآخر دعوانا ان الحمد لله رب العالمين
 اللهم اني اعوذ بك من علم لا ينفع وقب لا يشبع وعاء لا يمتلئ وقبض لا يشبع ومن هؤلاء الاربعة
 اللهم يا محول الحول والاعوار حول حالنا الى احسن حال اللهم يا مقلب القلوب والافئدة
 ثبت قلوبنا على دينك واطاعتك جنتك يا غياثنا يا ارحم الراحمين يا ارحم الراحمين يا ارحم الراحمين
 في الدين اللهم سلمنا وسلم ديننا ولا تسلب وقت النعم ايماننا ولا تسلط علينا بدنيا من شام ولا يافك
 ولا يجنا وارزقنا خبري الدنيا والاخرة انك على كل شئ قدير اللهم انصرا فانك خير الناصرين
 اللهم انقم لنا فانك خير الناقمين اللهم اغفر لنا فانك خير الغافرين اللهم ارحمنا فانك ارحم الراحمين
 اللهم ارزقنا فانك خير الرزاقين واحسننا وخيرا من القوم الظالمين اللهم انقم لنا القدر ونقم لنا
 اللهم ارحمنا فانك خير الرزاقين واحسننا وخيرا من القوم الظالمين اللهم انقم لنا القدر ونقم لنا
 وارزقنا جنتك في عبادك الصالحين يا ربنا وارزقنا جنتك في عبادك الصالحين
 زفافنا على
 اللهم اجعل هذه العقد والزفاف ميمونا مباركا واجعل بيننا الفتنة ومحنة وقرارا
 ولا تجعل بيننا نفقة وفسنة وقرارا اللهم الق بيننا الفتنة لما التفت بين آدم وحواء اللهم
 ولا التفت بين محمد صلى الله عليه وسلم وخديجة الكبرى رضي الله تعالى عنهما ولا التفت بين علي
 رضي الله تعالى عنه وفاطمة الزهراء رضي الله تعالى عنهما ولا رادنا حالنا وعمرنا الطويل
 وزرنا واسعا ربنا هب لنا من حيث نشاء وربنا تفرق اعبين واجعلنا المتقين
 اما :

FARKLI ZAMANLARDA FARKLI KONULAR**SAATÇİ OSMAN EFENDİ**

Sene 1976...

Otostopla ilk hacca gittiğim yıl...

Son derece maceralı bir yolculuk olmuştu...

Rahmetli Eşim benden önce kardeşleriyle gitmişti. Onları orada buldum. Ve bir hafta orada kaldım. Kayın biraderim Hilmi Atçeken orada bana mihmandarlık yapmıştı.

Medine-i Münevvere'de hiçbir imar çalışması yoktu o dönemde. Eski yapı evlerde kalıyorduk. Yolumuzun üstünde bir hafız kursu vardı.

Merak ettim, bir gün içeri girdim. 10 ile 13 yaş arasında gençlerden kalabalık bir sınıf vardı. Talebeler bağdaş kurup yere oturmuşlar. Önlerinde Kur'an koyacak rahle falan yok. Gerektiğinde Kur'an-ı Kerim'i yere koyabiliyorlardı. Bu durum bizim hiç alışık olmadığımız bir durumdu.

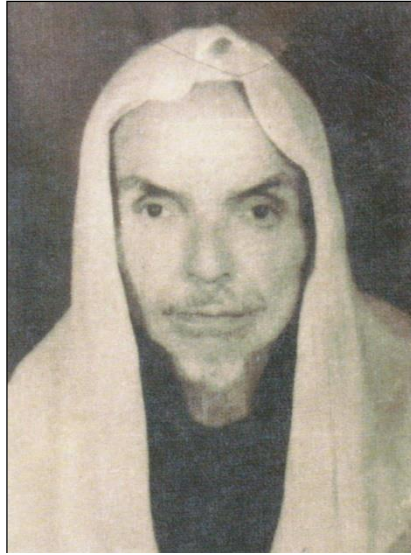
Hocaları ile tanıştım. Genç, siyah sakallı tıknaz, güzel bir Pakistanlı zât. Önünde 10 tane hafız var onları dinliyordu. Fakat bizim yaptığımız gibi değil. Hepsi aynı cüzü okuyorlar. Baştan birisini okutuyor, biraz gittikten sonra bir başkasını okutuyor. Bu usülle hepsini kısa zamanda kontrol etmiş oluyor. Hocadan bir aşır rica ettim, okudu. Maşaallah çok güzel okuyor. Neyse ki onlar da benden okumamı istemediler. İzin alıp çıktım.

Arkadaşlardan rahmetli, Kenanzade İbrahim, Halil onüçyıldız, rahmetli Azmi Acar ve kayın birader Hilmi. "Aslen Konya'lı olan Saatçi Osman Efendi'yi bir ziyaret edelim" dediler. Bendeniz 1949 senesinde hafızlığımı yeni bitirmiştım. Kapu Camii'nde öğle namazından önce mukabele okurdum. Hacı Veyis Camii'nin cemaatinden birisi beni götürdü, o camide bana bir mevlid okuttu. Kürsüye oturduğumda ancak başım görünüyordu. 15 yaşındaydım. İlk mevlidimdi. Babam'la beraber gitmiştik. Beni o gün götürüp mevlid okutan o adamı

tanımıyordum. Aradan uzun bir zaman geçmişti. Meğer o adamda oradaymış. O da hacca gelmiş. Orada tekrar tanıştık.

Osman Efendiyi ziyaret edeceğimizi o adamda duydu. "Ben de gitmek isterim" deyince, "tamam haydi gidelim" dedik ve yürüdük.

Saatçi Osman Efendi aslen Konya'lıdır. Bazı sebeplerle Konya'dan gitmişler ve Medine-i Münevvere'de ikamet ediyorlardı. Gerçekten büyük bir alim zâtmış. Dört mezhebe göre de fetva verebilirmiş. Suûd ülkesinin her tarafında şâni, şöhreti olan bir zâtmış. Biz bunları sonradan ve orada öğreniyoruz.

Saatçi Osman Efendi

Osman Efendi birkaç hac yapmış ve bir daha Medine'den dışarıya çıkmamış. "Belki Medine'nin dışında ölürüm de başka bir yere defnedilirim, Rasûllullah'tan uzak kalırım" korkusuyla hiçbir yere gitmezmiş... Onun bu düşüncesini, ondaki bu inceliği bilmeyen bizim Konya'lılardan birisi demiş ki "hocam! Sen Taif'e gittin mi?" "Hayır, gitmedim" "Hocam, inşaallah sizi Taif'e götürüp gezdirmek ve göstermek isterim" demiş. Hoca

Medin'den ayrılmayı hiç düşünmediği için bir bahane bulmanın yollarını arıyormuş. O sırada adam "Hocam, hani Konya'nın Meram bağları, bahçeleri var ya!.." "Eee... Evet..." "İşte Taif ona benziyor" demiş. Hoca hemen taşı gediğine koymuş. "Tamam tamam, ben Meram'ı da Meram bağlarını da biliyorum. Onun için Taif'e gitmeme gerek yok, sen zahmet etme" deyivermiş. Adamın yapacağı bir şey kalmamış.

Osman Efendi hem latife yapıyordu hem de çok hazır cevaplar veriyordu. Daha başka menkıbeleri de var. Lâkin burası yeri değil. (Bkz: Ali Ulvi Kurucu, Hatıralar, c.III. s.81. Burada çok güzel bilgiler bulunuyor.)

Biz hazretin evine geldik. Bizi içeriye aldılar. Daha başkaları da geldi. Sonra hoca efendi teşrif ettiler. Hepimiz ayağa kalkmak istedik, fakat müsaade etmedi. Yerine oturdu. Hoş beşten sonra, "biriniz Kur'an okusun sohbeti başlayalım" buyurdular.

Oradakilerin hepsi bana baktılar. "Hocamız okusun" dediler. Bendeniz o yıllarda Sultan Selim Camii'nde görevliydim. Osman Efendi hazretlerine baktım. "Oku hafız, nereden okursan oku" dediler.

Eûzû-besmeleyi çektim. Hûcûrât sûresinin başından 8 ayet okudum ve "Sadakallahûlazim" dedim.

Sordular "Hafız, nerelisin?"

"Konya'lıyım, efendim"

"Kimde okudun?"

"Sultan Selim Camii'nin imamı hafız Şükrü Efendi'de okudum, efendim"

"Ben Şükrü efendiyi bilirim, ama sen farklı okuyorsun, maşaallah. Benim buraya dünyanın her tarafından hafızlar gelir, onları okuturum. Lâkin senin okuyuşun onlardan çok farklı. Tebrik ederim" dediler. Sonra benim okuduğum ayetlerin birbir manasını vererek sohbet ettiler. Yatsı ezanı başlamak üzereyken sohbet bitti ve oradan ayrıldık. Allah rahmet eylesin...O gün orada okuduğum ayeti kelimelerin manası:

Hücurat Suresi (1-8)

(1) Ey inananlar! Allah'tan ve Peygamberinden öne geçmeyin; Allah'tan sakının, doğrusu Allah işitir ve bilir.

(2) Ey inananlar! Seslerinizi, Peygamberin sesini bastıracak şekilde yükseltmeyin. Farkına varmadan, işlediklerinizin boşa gitmemesi için, Peygambere birbirinize bağırdığınız gibi yüksek sesle bağırmayın.

(3) Seslerini Peygamberin yanında kisan kimseler, Allah'ın gönüllerini takva ile sınıdığı kimselerdir. Onlara mağfiret ve büyük ecir vardır.

(4) Sana odaların ötesinden seslenenlerin çoğu akletmeyen kimselerdir.

(5) Eğer onlar, sen yanlarına çıkıncaya kadar sabretselerdi şüphesiz onlar için daha iyi olurdu. Allah bağışlayandır, merhamet edendir.

(6) Ey inananlar! Eğer yoldan çıkmışın biri size bir haber getirirse, onun iç yüzünü araştırın, yoksa bilmeden bir millete fenalık edersiniz de sonra ettiğimize pişman olursunuz.

(7-8) Bilin ki, içinde Allah'ın Peygamberi bulunmaktadır. Eğer o, bir çok işlerde size uymuş olsaydı şüphesiz kötü duruma düşerdiniz; ama Allah size imanı sevdirmiş, onu gönüllerinize güzel göstermiş; inkarcılığı, yoldan çıkmayı ve baş kaldırmayı size iğrenç göstermiştir. İşte böyle olanlar, Allah katından bir lütuf ve nimet sayesinde doğru yolda bulunanlardır. Allah bilendir, Hakim'dir.

GEDERET KÖYLÜ HACI AMCA

Çumra'ya bağlı köylerden bir köy vardı: Gederet. Oradan arkadaşım Mustafa Gederet ısrar etti, beni köylerine götürdü. Arkadaşlarla beraber gittik. Maksudumuz tenezzüh ve teneffüs olsun idi. Şimdi insanlar bu tip hareketlere "piknik" diyorlar. Piknik yapmak için Gederet köyüne gittik. Öğle namazını kılmak üzere köy cemiine gittim. Bizi imam yaptılar. Namazdan sonra bir aşır okudum. Camiden çıkınca köylülerden birisi bana

"Hocam, siz 1976 senesinde Mekke'de Tahir Hoca'nın vaazından sonra Kur'an okuyan hoca değil misiniz?" diye sordu. "Evet, o hocayım" dedim. "Peki neden o zamanki okuduğun gibi okumadın!" dedi. Bu uzun bir hikayedir. Ben bunu bu adama nasıl anlatayım? Çok zor bir iş... Ona "inşaallah bir daha gelirim o zaman okuyayım" dedim ve uzaklaştım.

1976 senesiydi. İlk hacca gidiyordum. Gidişi de dönüşü de maceralı bir hac olmuştu. Otostop yolculuğu yapmıştım. Bir hafta Medine'de kaldım, sonra Mekke'ye gittim. Orada merhum hocamla buluştum. Tam iki ay Mekke-i Mükerrreme de kaldım. Hurma yedim, zezem içtim. Tavaf yaptım namaz kıldım, Kur'an okudum, evrâd ve ezkâr ile meşgul oldum. Böylece ruh dünyamız tertemiz bir dünyaya dönüştü. Muhterem hocam Tahir Büyükkörükçü son bir hafta oradaki Türk hacılarına vaaz-u nasihatta bulundu. Kabe-i Muazzama'nın karşısında çok geniş bir meydanda kalabalık bir cemaat vardı. Her milletin dikkatini çekiyordu. Hocamın en heyecanlı, en coşkulu günleriydi.

Evet, bir hafta sabah namazından sonra konuşuyordu. Ertesi gün Arafata çıkacağımız gün konuşmayı bitirdi. Sonunda "hafızlardan birisi bir Kur'an okusun" dedi ve kürsüden indi. Kur'an okuma arzusunda olan birkaç kişi ayağa kalktı. Hatta birisi kürsüye yapıştı, tam ayağını atacağı sırada bir ses duyuldu "Hasan Hoca! Sultan Selim'in imamı Hasan Hüseyin Varol hoca gelsin!" dedi.

Ayağa kalkanlar oturdu. Kürsüye çıkmak üzere olan arkadaş da oturdu. Bendeniz geldim ve kürsüye çıktım. Biraz soluklandım. O esnada baktım Kabe-i Muazzama karşımda. Cemaat çok, hoparlör güzel. Ayrıca ruhaniyette çok yüksek. Bu hâlet-i rûhiye içerisinde euzu-besmeleyi çektim ve Âli İmran suresinin 95. ayetinden 104. ayetine kadar aşağıda mealini dediğim ayetleri okudum:

95. De ki: "Allah doğruyu söylemektedir. O halde batıl olan her şeyden yüz çeviren, Allah'la birlikte başka şeylerin ilahlılığını da tanımayan İbrahim'in inanç sistemine uyun."

96. Gerçek şu ki; İnsanların ibadet etmesi için ilk kurulan ev, Mekke'deki o kutsal ve bütün alemler için hidayet kaynağı olan Kâ'be'dir.

97. O Kâ'be ki apaçık işaretlerle dopdolu olup, İbrahim'in makamı da oradadır. Kim oraya girerse huzur bulur. Bundan dolayı Kâ'be'yi hacetmek, gücü yeten tüm insanların yerine getirmek zorunda oldukları bir görevdir. Kim bu vazifeyi inkâr edip yapmazsa bilsin ki, Allah alemlerden bağımsız olup her bakımdan kendine yeterlidir.

98. De ki: "Ey bize de kitap verildi diyenler! Allah yaptıklarınızı görüp dururken, O'nun mesajını kabul etmekten niçin kaçınıyorsunuz?"

99. De ki: "Ey bize de kitap verildi diyenler! Doğru olduğuna bizzat kendiniz şahit olduğunuz halde, onu eğri göstermeye çalışarak mü'minleri Allah yolundan niçin çevirmeye çalışıyorsunuz? Allah yaptıklarınızdan habersiz değildir."

100. Siz ey iman edenler! Önceki çağlarda kendilerine kitap verilenlerden bir kısmına uyarsanız; imanınızdan sonra sizin Allah'tan gelen gerçekleri reddetmenize sebep olabilirler.

101. Size Allah'ın ayetleri okunurken, üstelik Allah'ın Rasulü de aranızda iken, bu gerçekleri nasıl örtbas edebilirsiniz? Kim Allah'a gönülden sımsıkı bağlanırsa, gerçekten o doğru yola eriştirilmiştir.

102. Siz ey iman edenler! Mutlaka yolunuzu Allah ve kitabıyla bulmaya çalışın ve ancak müslüman olarak can verin.

103. Hepiniz birden Allah'ın ipine yani Allah'ın kitabına sımsıkı sarılın, sakın ayrılıp bölünerek kitap bir yerde siz bir yerde olmayın. Allah'ın size verdiği nimetlerini hatırlayın. Siz birbirinize düşman iken, kalplerinizi nasıl uzlaştırdı da O'nun bu nimeti sayesinde kardeşler oldunuz. Siz ateşten bir çukurun kenarında bulunuyordunuz da, sizi ondan kurtardı. İşte cennete götüren doğru yolu bulasınız diye, Allah ayetlerini böylece açıklar.

104. İzinizden iyi ve yararlı olana davet eden, doğru ve iyi olanı emreden ve kötülüklerden sakındıran bir topluluk çıksın. İşte gerçek kurtuluşa kavuşanlar onlardır.

Nadiren okuduğum Kur'anlardan birisi tecelli etmişti. Türk-Arap bütün dinleyenlerden "teşyi ve tasvip" ifade eden sesler duyuldu. Yukarıda söyledim, iki ay Mekke-i Mükerrreme'de kaldım. Sadece tavaf, namaz, Kur'an, zikir, tefekkür ve niyaz ortamında yaşadım. Bu durumun hâlet-i ruhiyem üzerinde elbette bir tesiri vardı ve oldu.

Fakat ben bunu Gederet köyündeki hacı amcaya nasıl anlatabilirdim ki. O soruyor "neden oradaki gibi okumadın?"

RAHMETULLAH EFENDİ

1987 senesinde umre ziyareti için gitmiştim. Yanımda Celal ağabey, İbrahim Baş ve başka arkadaşlarım vardı. Şekerci Mustafa Büyükbayram ve oğulları orada ikamet ediyorlardı. Ramazan ayında Medine-i Münavverede idik. Yatsı namazını ve teravih namazını kıldıktan sonra Rahmetullah Efendi adında bir hocayı ziyarete gittik. Bu zât ülker bisküvilerinin bayiliğini yapıyormuş. Geniş bir mağzası vardı. Türkçeyi de biliyordu.

Oturduk, tanıştık ve konuşuyorduk. Ağabeylerden birisi benim güzel Kur'an okuduğumu söyleyiverdi. Bunu da orada çalışan arap işçileri duydu. Kafalarında "Türkler de Kur'an okurlar mı?" şeklinde bir saplantı olmalı ki, benim Kur'an okumamı ısrarla istediler.

Ben Arap tavrıyla Kur'an okuyanlara itiraz etmem. Fakat kendim onları taklit etmeyi sevmem. Orada Türkiye tavrıyla okuyunca da onlar beğenir mi onu bilmem. İçimde bir tereddüt vardı. Kendi kendime "varsın olsun, ben okuyayım, bakalım ne olur?" dedim.

Başladım. Vakıa sûresinin son kısmını okudum.

Vakıa Suresi (75-86)

(75-76) Hayır; yıldızların yerleri üzerine yemin ederim; ki bunun ne büyük yemin olduğunu bir bilerseniz!

(77-80) Doğrusu bu Kitap, sadece arınmış olanların dokunabileceği, saklı bir Kitap'da mevcutken Alemlerin Rabbi tarafından indirilmiş olan Kur'an-ı Kerim'dir.

(81) Siz bu sözü mü hor görüyorsunuz?

(82) Rızkınıza şükredeceğiniz yere onu vereni mi yalanlıyorsunuz?

(83-85) Kişinin canı boğaza dayanınca ve siz o zaman bakıp kalırken, Biz o kişiye sizden daha yakınızdır, ama görmezsiniz.

(86-87) Siz dirilip yaptıklarınıza karşılık görmeyecekseniz ve eğer bu sözünüzde samimi iseniz, o çıkmak üzere olan canı geri çevirsenize!

Baktım, çalışanların hepsi huşu içinde dinliyorlar. Okumayı bitirdim... Rahmetullah Efendi "Allah kabul etsin" dedi. Arkasından "galiba siz Kur'an muallimisiniz? Harfler tam ve kamil olarak yerinden çıkıyor. Tecvid kaidelerine de riayetiniz çok güzel" dedi.

"Evet efendim. Ömrüm Kur'an okutmakla geçiyor" dedim. Hemen sordu "Haremeyni Şerifeyn'in imamlarının okuyuşunu nasıl buluyorsunuz?"

"Bazıları güzel, ama bazıları çok galat okuyor" dedim.

"Sahh..." dedi. Yani "doğru söylersin" demek. "Fakat" dedim "dün gece İbrahim Ahdar adında birisi teheccüd namazı kıldırdı. Okuyuşuna hayran oldum. Huzur buldum. Her yönüyle mükemmel birisiydi."

"İbrahim Ahdar mı dediniz?"

"Evet İbrahim Ahdarım, adı" dedim.

"O benim talebemdir" dedi.

Meğer Rahmetullah Efendi kendisi de bir Kur'an muallimi imiş. Sevindik. Memnun olduk ve ayrıldık.

URFA'DA BİR TOPLANTI

Bendenizin bir prensibim vardır. Bir yerde eğer Kur'an okumam istenirse, orada yapılan toplantının mahiyetine göre mâna itibarıyla uygun bir aşır okurum: bu bir cenaze merasimi

olabilir, bir mevlid merasimi olabilir, bir nişan merasimi olabilir ya da herhangi bir konuda açılış olabilir. Kur'an-ı Kerim'de mutlaka bunlara uygun bir yer bulur ve orada onu okurum. Bu hususla ilgili birkaç hatıramı yazmak istiyorum.

İstanbul'da Gönüllü Kültür Teşekkülleri Vakfı diye bir vakıf kuruldu. Bu vakıf Türkiye genelindeki vakıf ve benzeri kuruluşları toplamayı, birlikte hareket etmeyi, hizmetin kalitesini artırmak için istişarelerde bulunmayı ön plana alan ve topluma faydalı olacak çalışmalara vesile olmak isteğiyle kurulmuştur. Oraya üye olan vakıf, dernek ve dost kuruluşları her ay Türkiye'nin bir ilinde olmak üzere, bir program çerçevesinde toplanmalarını sağlardı.

Biz ise Konya'da ki kuruluşları zaten bu hususta organize etmiş toplantılarımızı yapıyorduk... Bazı toplantılarımıza ilin valisi ve bazı üst bürokratlarda katılırlardı. Hareketi bendeniz başlatmıştım. Başka bazı vilayetler de bizden örnek almışlardı. Biz bu hareketin Konya'da çok faydasını gördük. Onları burada detayıyla saymama gerek görmüyorum. Şu kadarını söyleyeyim; birbirleriyle uğraşan kuruluşlar yerine, birbirleriyle yardımlaşan kuruluşlar haline geldiler. Ve her sene halen bu toplantılar devam ediyor.

İstanbul'da ki kuruluş da bizim çalışmalarımıza benzer bir çalışma başlattı. Fakat, biz Konya çapında çalışma yapıyorken onlar Türkiye çapında yapmaya gayret ediyorlardı. İşte bu mutad toplantılardan birisini Urfa'da yapmaya karar vermişler. Bu toplantıda ev sahibi Türkiye Yazarlar Birliği oluyordu. Konya'daki kuruluşları temsilen bendenizi davet etmişlerdi, gittim. Orada Türkiye'nin pek çok yerinden gelen ilim adamı, akademisyen, siyasetçi, bürokrat insanlarla tanıştım ve görüştüm. Daha önce tanıdıklarımla buluştum. Urfa'da bir devlet kuruluşunun misafirhanesinde üç gün kaldık ve salonunda toplandık. Toplantının açılışında her zaman olduğu gibi yine bendenizden bir Kur'an okumam istendi. Bendeniz de Âl-i İmran sûresinin 81. ayetinden 85. ayetine kadar okudum. Abdullah Parlayan'ın hazırladığı "özlü tefsir" isimli "meal"den mezkûr ayetlerin mealini veriyorum:

81. Allah geçmiş toplumlardan peygamberleri vasıtasıyla şöyle söz almıştı. "Eğer kitabı ve hikmeti size verdikten sonra halen sahip olduğunuz gerçekleri doğrulayan bir elçi size gelirse, ona inanmalı ve yardım etmelisiniz. Bu şarta dayalı olarak sözümü kabul ediyor musunuz?" Onlar da "Kabul ederiz" dediler. Allah: "Öyleyse buna şahit olun, Ben de sizin şahidiniz olacağım" dedi

82. Artık bundan sonra, her kim verdiği bu sözden dönerse işte onlar Allah'ın yolundan çıkan kimselerdir.

83. Şimdi onlar Allah'ın dininden başka bir din mi arıyorlar? Halbuki göklerde ve yerde olan her şey, ister istemez O'na boyun eğmiş ve teslim olmuş durumdadır. Çünkü, her şey sonunda O'na döndürülecektir.

84. De ki: "Biz Allah'a, bize indirilene, İbrahim'e, İsmail'e, İshak'a, Yakub'a ve onun neslinden gelenlere indirilene; Rableri tarafından Musa'ya, İsa'ya ve bütün peygamberlere Rablerinden verilenlere de inandık, onlar arasında hiçbir ayırım yapmayız ve biz O'na teslim olanlarız."

85. Kim İslam'dan başka bir din ararsa, bu kendisinden asla kabul edilmeyecek ve o ahirette de kaybedenlerden olacaktır.

Benim okuduğum bu Kur'an-ı Kerim'den sonra okunan ayetleri açıklamak üzere İzmir 9 Eylül Üniversitesi öğretim üyelerinden Prof. Dr. Mehmet Şeker hoca kürsüye geldi. Konuşmasının giriş kısmında hazırûna söylenmesi gereken protokol icabı ifadeleri söyledikten sonra: "Çok değerli ve saygıdeğer konuklar! Huzurunuzda muhterem hocama teşekkür ediyorum. İşin edası ve sedası bir tafa, okunan ayet-i kerimelerin bizlere ifade ettiği mâna ve mesaj o kadar önemli ki, biz üç gün boyunca burada yapacağımız toplantılarda kesin söylüyorum bu çerçevenin dışına çıkmayacağız. Ben size anlatayım" dedi ve uzun uzun anlattı.

Gerçekten de bu ayet-i kerimleri bendeniz aynı düşünce ve duygulara istinaden seçmiştim. Meydana gelen tevafuktan

dolayı da Rabbime şükrettim. Yanımda halazadem Ahmet İyioldu beyefendi de vardı. O benden daha çok sevindi sağolsun...

MÜ'MİNLERİN DOSTU KİM?

1980'li yılların bir yaz günüydü. Hâlen yayın hayatına devam etmekte olan ALTINOLUK dergisinin mutad tanıtım toplantılarından birisi yapılıyordu. Konya'nın meşhur DERE köyünde bulunan Elektrik Santralini bahçesindeydik. Henüz Dr. Mehmet Hulusi Baybal hayattaydı ve onun organizesiyle oraya üç bini aşkın insan toplanmıştı. Ağaçların altında sergilerin üstünde oturuluyordu. Ses düzeni ve konuşmacıların oturacakları sahne çok güzel ayarlanmıştı.

Hacı Musa Topbaş efendi hazretlerinin Konya'da ki sorumlusu Dr. Mehmet Hulusi Baybal'dı. Bendeniz kendisini, İstanbul'da ki tahsil hayatından beri tanırım. Bu tür işleri çok güzel becerirledi. Allah rahmet eylesin.

Protokol konuşması ve işin teşekkür faslından sonra sözü yine bendenize bıraktılar. O gün üzerinde konuşulacak konu "Müminlerin Dost Edinmesi Gereken Kişiler" şeklinde bir konuydu. Bendeniz de Kur'an-ı Kerim'in Maide sûresinin 51. ayetinden 56. ayetine kadar olan kısmı okumak üzere tespit etmiştim ve okudum. Okuduğum ayetlerin meali şöyleydi:

51. Ey iman edenler! Yahudileri ve Hıristiyanları dost edinmeyin. Onlar yalnızca birbirlerinin dostlarıdır. Ve hanginiz onları dost edinirse, kesinlikle onlardan olur. Allah yaratılış sebebine aykırı davranan toplumlara doğru yolu göstermez.

52. Kalplerinde inkâr hastalığı bulunan münafıkların, Yahudi ve Hıristiyanlara yardım etmekte yarıştıklarını ve başımıza bir felaket gelmesinden korkuyoruz diyerek onlar tarafını tuttıklarını görürsün. Ama Allah mü'minler için büyük bir başarı takdir ettiğinde veya kendi katından münafıklar için bir işi gerçekleştirdiğinde, o iki yüzlüler kendi içlerinde gizledikleri düşüncelerden dolayı vicdan azabı duymaya başlarlar.

53. O zaman iman edenler münafıklar için: "Bunlar mıdır olanca yeminleriyle Allah'a yemin edip, sizinle beraber olduklarını iddia edenler?" derler. Onların bütün yaptıkları boşa gitmiş ve kaybedenlerden olmuşlardır.

54. Ey iman edenler! Sizden kim dininden dönerse bilsin ki, Allah yakında öyle bir toplum getirir ki, O onları sever, onlar da O'nu severler. O toplum mü'minlere karşı alçak gönüllü, Allah'tan gelen gerçekleri örtbas edenlere karşı, onurlu ve şiddetlidir. Allah yolunda cihad ederler, hiçbir kınayanın kınamasından korkmazlar. Bu Allah'ın bir lütfudur, onu dilediğine verir. Allah lütfunda sınırsız olup, her şeyi bilendir.

55. Unutmayın ki, sizin dost ve yardımcınız sadece Allah, elçisi ve iman edenlerdir. O iman edenler ki, namazlarında devamlı ve dikkatlidirler, arındırıcı mali yükümlülükleri olan zekâtı da verirler ve Allah'ın karşısında da boyun eğler.

56. Kim Allah'ı o'nun elçisini ve mü'minleri dost tutarsa bilsin ki, galip gelecek olanlar Allah'ın taraftarlarıdır.

Altınoluk dergisinin yayın yönetmeni Abdullah Sert bey konuşmaya başladı ve "arkadaşlar! Muhterem hocam Hasan Hüseyin Varol'un okumuş olduğu bu ayeti kerimeler, bizim burada yapacağımız konuşmalara ve söyleyeceğimiz sözlere hacet bırakmayacak kadar açık ve net ifadelerle kimleri dost edineceğimizi bize anlatıyor. Ben size okunan bu ayetlerin

mânasını acizâne aktarmaya çalışacağım. Diğer konuşmacı arkadaşlarımız da derinliğine ve genişliğine sizlere anlatacaklardır." dedi ve ayeti kerimelerin mealini verdi.

Arkasından muhterem Ahmet Taşgetiren bey söze başladı. "Ben de muhterem Hasan Hüseyin Varol hocamıza teşekkür ve tebriklerimi sunarak söze başlamak istiyorum. Şüphesiz Kur'an-ı Kerim'in başka yerlerinde de konumuzla ilgili ayetler var. Fakat, burada derli toplu bu konu anlatılıyor. Gerçekten ufkumuzu aydınlattı. Ruhumuzu genişletti ve rahatlatmış" diyerek devam etti. Çok güzel açıklamalar ve örnekler verdi.

Arkasından Prof. Dr. Hasan Kamil Yılmaz söz aldı. Ve "çok değerli kardeşlerim. Şu anda karşımda üç bini aşkın insan görüyorum. Benden önce konuşan ağabeylerimin yaptığı gibi eğer muhterem Hasan hocama teşekkür etmezsem, hakkını teslim etmiş olmam. Kur'an-ı Kerim'in içinden böyle bir aşrı şerifi tespit edip okuması, onun bu konuda bir irfan ve idrake sahip olduğunu gösterir. Okunan ayeti kerimelerden 55 ve 56. ayetleri dilimin döndüğü aklımın erdiği nisbette sizlere anlatmaya gayret edeceğim" diyerek sözü devam ettirdi. Son derece ince, hassas ve tasavvufi bir neşve içerisinde dinleyenleri memnun etti. Allah hepsinden razı olsun, ölenlere de Rabbim rahmet eylesin.

Görüldüğü üzere, bir kere daha tesbit ve düşüncelerimizle konuşmaların tevafuk etmesinden dolayı Cenâb-ı Hakk'a sonsuz şükürler olsun...

UFKU AYDINLATAN BİR IŞIK

Yukarıda söylemiştim, herhangi bir konuda yapılan bir toplantıda Kur'an okumam gerekiyorsa orada okuyacağım aşrı şerifin o konuya ışık tutması lazım geldiğini göz önünde tutar ve ona göre okurum.

Yine bir gün Konya Selçuk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi hocalarından Prof. Dr. Ali Osman Koçkuzu beyin bir konferansı vardı. Konya'da ki eski mederselerin kapatılması, yeni okulların açılmasıyla ilgili bir konuşmaydı. Bana da açılıştaki bir Kur'an

okuma görevi verilmişti. Âli İmran sûresinin 100. ayetinden 109. ayetine kadar (aşağıda mealini verdiğim) olan ayetleri okudum

100. Siz ey iman edenler! Önceki çağlarda kendilerine kitap verilenlerden bir kısmına uyarsanız; imanınızdan sonra sizin Allah'tan gelen gerçekleri reddetmenize sebep olabilirler.

101. Size Allah'ın ayetleri okunurken, üstelik Allah'ın Rasulü de aranızda iken, bu gerçekleri nasıl örtbas edebilirsiniz? Kim Allah'a gönülden sınıksız bağlanırsa, gerçekten o doğru yola eriştirilmiştir.

102. Siz ey iman edenler! Mutlaka yolunuzu Allah ve kitabıyla bulmaya çalışın ve ancak müslüman olarak can verin.

103. Hepiniz birden Allah'ın ipine yani Allah'ın kitabına sınıksız sarılın, sakın ayrılıp bölünerek kitap bir yerde siz bir yerde olmayın. Allah'ın size verdiği nimetlerini hatırlayın. Siz birbirinize düşman iken, kalplerinizi nasıl uzlaştırdı da O'nun bu nimeti sayesinde kardeşler oldunuz. Siz ateşten bir çukurun kenarında bulunuyordunuz da, sizi ondan kurtardı. İşte cennete götüren doğru yolu bulasınız diye, Allah ayetlerini böylece açıklar.

104. İçinizden iyi ve yararlı olana davet eden, doğru ve iyi olanı emreden ve kötülüklerden sakındıran bir topluluk çıksın. İşte gerçek kurtuluşa kavuşanlar onlardır.

105. Kendilerine açık belgeler geldikten sonra, Allah ve elçileri ile ayrılığa düşüp parçalananlar gibi olmayın. İşte onlar için büyük bir azap vardır.

106. Bazı yüzlerin mutluluktan parladığı, bazı yüzlerin de ızdırab ile karardığı o hesap gününde, yüzleri kararanlara: "İman ettikten sonra Allah'tan gelen gerçekleri örtbas mı ettiniz? O gerçekleri örtbas ettiğinizden dolayı tadın bu azabı." denilecek.

107. Yüzleri pırıl pırıl olanlara gelince, onlar Allah'ın rahmeti içindedirler ve o rahmet içinde temelli kalıcıdır.

108. İşte bunlar Allah'ın mesajlarıdır. Hakikatı bildiren bu mesajları sana bildiriyoruz. Allah yarattıklarının haksızlığa uğramasını istemez.

109. Göklerde ve yerde ne varsa, hepsi Allah'ındır. Bütün işler döner dolaşır Allah'a varır.

Benden sonra Ali Osman hocam kürsüye geldi ve söze başlarken "Hasan hocadan Allah razı olsun. Şu âna kadar, anlatacağım konuya nereden başlayacağımı bir türlü tespit edememiştim. O öyle bir yerden okudu ki benim bütün ufku aydınlattı. Hani bilirsiniz, asker cepheye çıkınca, gece, piyadenin önünü aydınlatacak ışıktandırma mermileri atılır ya, ayeti kerimeler de aynen öyle oldu ve benim önümü aydınlatıverdi. Sizlere neleri anlatacağım belli oldu" dedi ve önce okunan ayetleri açıklayarak konuşmaya başladı. Uzun ve çok verimli bir konuşmaydı, doğrusu. Burada şunu ifade etmeliyim, Ali Osman hoca öyle kolay kolay kimseye iltifat etmez. Fakat bendenizi yakinen bilir ve sağolsun takdir eder.

MERHUM BAŞBAKAN NECMETTİN ERBAKAN

1969 seçimleri arefesinde biz, bir grup genç insan elimizde olmadan siyasete bulaşmıştık. Adalet partisine küsenler, CHP'ye küsenler ve MHP'ye küsenlerden oluşan bir grup insan... Merhum Necmeddin Erbakan hocam bağımsız adaylığını koymuştu. Bu konudaki daha teferruatlı bilgileri, "hayatımın sosyal, siyasal ve kültürel boyutu" isimli ilk bölümde yazdığım için burada sözü fazla uzatmayacağım.

Yapılan uzun bir görüşmeden sonra sayın hocamın bağımsız adaylığına karar verilmişti. Bir seçim bürosu tutuldu ilgili görevliler vazifeye başladı. Bizler de yukarda bahsettiğim küskünler grubu olarak anlaştık ve hocayı milletvekili yapmak için çalışmalara başladık. Çok güçlü, çok hareketli ve çok heyecanlı bir çalışma yaptık. Hocanın toplulukları ikna kabiliyeti sayesinde çevreyi cezbeden tam bir cazibe merkezi haline geldik.

O sırada bendeniz Konya Sultan Selim Camii'nde imamdım. Fakat, Konya'nın İslamcı gençlerinin lideri durumundaydım. Camide görevli olduğum için gündüzleri Konya köy ve ilçelerine gidemiyor ancak yatsıdan sonraları gidebiliyordum.

Bir akşam namaza yakın bir zamanda Erbakan hocam ve ekibi akşam namazı için camiye doldurdular. Onların bu hali beni çok duygulandırdı. Namazı huzurlu bir şekilde bitirdik. Sonunda ben haşr suresinin son sayfasını okudum. Lâkin nadir okuduğum Kur'an'lardan birisi zuhûr etti. Bazıları coşkudan nârâ attılar. Çok heyecanlı ve olağanüstü bir durum oldu.

Merhum Erbakan Hocam çok memnun olmuş ve duygulanmıştı. "Hocam, ben buraya ne zaman gelirsem senden

böyle bir Kur'an dinleyeceğim, haberin olsun" dedi. "İnşaallah hocam" dedim. Sonra gerçekten birkaç kez bu durum gerçekleşti.

Allah gani gani rahmet eylesin. Bana ikinci bir defa daha Cuma namazı kıldırıtan zât.

En son, merhum hocam başbakan olunca Konya'ya geldiler. Bir Cuma günüydü. Ben Cuma namazını Piri Mehmet Paşa Camii'nde kılmıştım. Onlar da Sultan Selim Camii'ne gelmişler. Biraz da gecikmişler. Camiye girerken "çabuk Hasan hocaya söyleyin gelsin ve namazdan sonra Kur'an okusun" talimatını vermiş. Ben de vakıfta çay içiyordum. Soluya soluya bir genç geldi. "Hocam, Erbakan hocam sizi istiyor Cuma namazından sonra Kur'an okumanız gerekiyormuş!" dedi. "Nerede?" dedim. "Sultan Selim Camii'nde" dedi. "Tamam da

ben cumayı kıldım yahu!" dedim. "Ben bilmem, Erbakan hocam beni gönderdi, sizi bekliyor" dedi.

Ben hocayı çok severdim o da bendenizi çok severdi. Hem de hocam yeni başbakan oldu, onu tebrik etmem lazımdı. Hemen kalktım, koşa koşa geldim. Ama mihraba kadar gitmem mümkün değildi! Hemen müezzinlerin yanına çıktım. Sonunda Kur'an-ı Kerim'i orada okudum. Cumayı da ikinci defa kılmış oldum. Cemaat hafifleyince vardım hocam beni kucakladı. "Sizi de sesini de çok özlemişim" dedi. Ve oracıkta kulağıma "hocam duaya çok ihtiyacım var. Beni başbakan yaptılar ama çok baskı yapıyorlar. Dayanma gücüm tükeniyor. Duaya çok ihtiyacım var" diyordu, yalvarırcasına...

Rabbim rahmet eylesin... İmkan bulsaydı çok önemli işler yapacaktı. Nasip bu kadarmış.

BİRAZ' DA GÜLELİM Mİ?

Tarihi pek net hatırlamıyorum ama 1983 yılları olabilir. Bizim devamlı oturup kalktığımız bir arkadaş grubu vardı. Bu grup sofraya oturduğunda ne varsa, Allah'a şükür, onu yer bitirirlerdi. Ve şöyle de bir sloganları vardı "tüketmek sünnettir" diye... İşin hep latifesindeydiler. Lâkin hayırsever kişiydiler. Yoksulu, fakiri, muhtaçları da gözetirlerdi. Fakat sofranın da hakkını verirlerdi.

Bir yaz günüydü bu ekibi, Konya'nın güneydoğu semtinde, merkeze biraz uzak bir eve davet ettiler. Maksat peynirden yapılmış bol tereyağlı çarşı böreği yemekti.

Gittik. Orada toplanıldı. Sofra hazırlanıncaya kadar bendeniz sohbet ettim. Ev sahibi "hocam buyurun!" dedi. Sohbeti bitirdik. Diğer odaya geçtik. Gerçekten mis gibi kokan çok nefis bir çarşı böreği... Arkadaşım, rahmetli Celâleddin İren, çok coşkun, şakayı çok seven, her şeyi abartan ve iştahları kabartan birisiydi. Önce yoğurt çorbası içildi. Arkasından çarşı böreği ortaya kondu. Böreği iki ucundan tuttu bana "bak hocam, bak! Abdülhamid'in kayığı da denizde böyle yüzerdi, diyerek, böreği erimiş tereyeği denizinde yüzdürüyordu. "Gülüşmeler ve

şakalaşmalar arasında börekler yendi. Arkasından evde yapılmış baklava tepsisi geldi. Elhamdülillah onun da hesabı görüldü. O gün bulunan meyvelerden de ne varsa geldi ve dua yapıldı. Eller yıkandı, çaylar içildi ve dağıldık. Saate baktım saat 10'du. Sabah saat 10.00 olmuş demekki. Bu sofraya o Pazar gününün kahvaltı sofrası olmuştu.

Kaltık. Nereye gidiyoruz? "Arkadaşlar Çayırbağı köyüne gideceğiz! Orada bir sohbet toplantımız var. Manisi olmayanlar gelsin" dedim. Bisikletlere bindik doğru Çayırbağı'na... Oraya geldiğimizde saat 12.00 civarındaydı. Oturduk. Abdestler tazelendi. Öğle namazını kıldık. Sohbet başladı. Bir ara ev sahibi arkadaş "hocam, sofrayı hazırlayayım mı?" diye sordu. Baktım saat 14.00 olmuştu. "Tamam hazırla" dedim.

Sohbeti bitirdik. Sofraya oturduk. Yine güzel bir çorba geldi... Arkasından hiç parçalanmamış, tandırdan çıktığı gibi önümüze gelmiş bir kuzu, çok güzel pişmiş. Ağzınıza layık, kuzunun hesabını gördük, elhamdülillah. Arkasından su böreği. Onun arkasından çok güzel yapılmış saç arası tatlı. Ondan sonra karpuz geldi. Sonra duamızı yaptık. Eller yıkandı. Çaylar içildi, ikinci namazlarını kılıp çıktık.

Akşam namazına şehre geldik. Namazdan sonra "arkadaşlar! Şimdi arkadaşımız Osman Öz beyin evine gidiyoruz. Orada yatsı namazından sonra sohbet var. Akşam yemeğini de orada yiyeceğiz, inşaallah" dedim. Bir arkadaş "yahu hocam! Daha acıkmadık ki, neremize yiyeceğiz" deyiverdi. Bir diğeri de ona cevaben "yahu Ahmet! Acıkmadıysan sen yeme, biz yeriz" diye seslendi.

Neyse, geldik Osman Öz arkadaşımızın evine. Meram'ın en güzel yerinde bir ev. Bahçesi yemyeşil. Ağaçlar gür ve yeşil. Balkonda gelecek olan diğer arkadaşları bekliyoruz. O esnada arkadaşımız Ali Güneri geldi.

Ali Güneri sevdiğimiz bir arkadaşımızdı. Bendeniz Ulurmak Burhandede Camii'nde on yıl imamlık yaptım. Ali beyin evi camiye yakındı. Her zaman görüşüyorduk. Özellikle rahmetli babası Rıza amca benim devamlı camaatimdi. Bendeniz, o

camide 1959 yılında gelmiştim. O tarihten sonra Ali Güneri ile dostluğumuz kesintisiz devam etti ve halen de ediyor. Merhum Erbakan hocamızın yanında çok bulundular. Şu anda Medine'de ikameli diye duydum.

Gelmesi beklenen bütün misafirler geldi. Büyük bir salona sofralar serilmiş, hazırlanmış. Misafirlere buyurun dediler. Sofraya oturduk. Konya'mızda adettir. Önce çorba konur. Öyle oldu. Çorbadan sonra Çayırbağı köyündeki gibi güzel kızarmış bir kuzu geldi. Diğer gelen yemekleri söylemeyeyim artık. Yemek yendi dua yapıldı. Eller yıkandı, çaylar, kahveler içildi. Ardından abdestler tazelendi. Bahçede o yemyeşil çayırın üzerinde yatış namazı kılındı. Namazdan sonra bendeniz Bakara suresinin son sayfasını okudum. Fakat gerçekten son derece nadir okuduğum Kur'an'lardan birisi zuhûr etti.

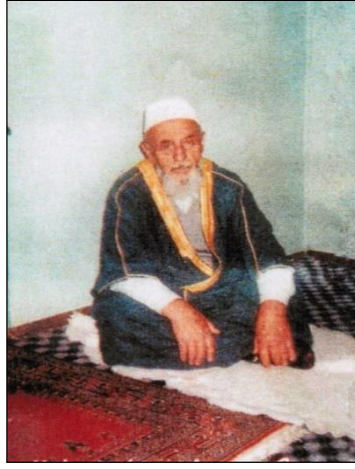
Bunun üzerine arkadaş Ali Güneri "Hocam! Eğer böyle bir Kur'an okursan, bir kuzu da ben keseceğim!" dedi. Ben de ona dedim ki "Ali bey Ali bey! Ben bu Kur'an'ı iki kuzu ve bir çarşı böreğinin üzerine okudum. Öyle bir kuzuyla olmaz!" deyince bütün arkadaşlar güldük. Ali kardeşimiz bu hatırayı zaman zaman etrafındakilere anlatırmış.

Eh, ne diyelim, ne yapalım! Hayat bazen de böyle geçermiş.

ALLAH SENİ HZ. MUHAMMED'E KOMŞU ETSİN

Konyamızın ileri gelen sofilerinden "Kılcı Nuri Ağabey" adında meşhur bir zât vardı. Aziziye Camii'nin orta giriş kapısının tam karşısında dükkanı vardı. Orada keçilerden kırılmış kılları ve o kıllardan dokunmuş o gün geçerli bazı ürünleri satardı. Sessiz bir insandı. Dedikodu bilmez, fuzûlî bir takım konuşmalar yapmaz, kendi halinde, lâkin her an zikirle meşgul bir zâttı.

Bendeniz 1953 senesi ortalarında İstanbul'dan dönmüştüm. Gençtim, nefesim uzundu. İstanbul tavrıyla ezan okuyor, kamet getiriyor ve müzzinlik yapıyordum. Bu durumu öğrenince Aziziye Camii'nin müezzini Mehmet Şimşir hoca beni öğle ve ikindi ezanlarını okumak üzere görevlendirmişti. Bu

Merhum Kılıcı Nuri Ağabey

nedenle Kılıcı Nuri ağabeyle çok görüşüyor ve sohbetlerini dinliyordum. Bir gün gördüm ki sessizce kalbî zikirlerle meşgul oluyordu. Benim de sofilerden olduğumu bildiği için yanımda zikre devam etti. Bendeniz de başımı öne eğip zikre katıldım. Tâki bir yabancı gelince durduk. İşte bu Kılıcı Nuri ağabeyin evinde geçen bir olayı burada sizlere anlatacağım.

Bugün 18 Kasım 2012 pazar. Benim İmam Hatip okulundan öğrencim Adil Küçükbezirci'nin oğlunun düğün davetiyesi üzerine yemeğe gittim. Meğer gelin kızımızın dedesi Ali Güneri bey de oradaymış. Bendenizi görünce çok neşelendi ve sevindi. Hem gelenlere "hoşgeldiniz" diyor hem de bana iltifat etmeye çalışıyor ve çok kısa bir zaman diliminde eski yıllarda kalmış bir olayı anlatıyordu. Hiçbir şeyden haberi yok, lâkin bana "madem ki bazı olayları hatıra olarak yazıyorsun, bunu da yaz" dercesine anlatıyordu. Dinledim ve işte onun anlattığını aynen yazıyorum.

Yıl 1953. Son bahara girmek üzereyiz. Bir haber geldi "Kılcı Nuri'nin evinde onun mürşidi olan zât varmış. Ziyaret etmek isterseniz gidecekmisiniz" diye. Aramızda görüştük ve "gidelim" diye karar verdik. Hatırladığım kadarıyla Celâleddin Çelikkol, Ahmet Atıcı, Ali Ağaççı, bendeniz ve birkaç arkadaş daha toplandık ve gittik.

Zafer çay bahçesi yanında bir evdeydi. Girdik. İçeride başka ziyaretçiler de vardı. Ali Güneri kardeşimiz de oradaymış. O bizden evvel gelmiş. Misafir zât, çok yaşlı, bucakta oturuyordu. Elini öptük ve "hoşgeldiniz efendi hazretleri" deyip biz de oturduk.

O sırada Konya'nın meşhur okuyucularından Dr. Ali Kemal Belviranlı, dış hekimi Nuri Yılmazgil, Fevzi Özçimi ve Nuri Baş geldiler. Onlar da hazretin elini öptüler ve "hoşgeldiniz" deyip oturdular. O misafir zat, zar zor biraz sohbet etti. O sırada bir çorba getirdiler. Hazret kendisi yiyemediği için, müridlerinden birisi yedirdi. Sonra abdestini aldirdılar. Kendisinin o işleri yapmaya gücü yetmiyordu. Arkasından tekrar sohbe başladı. Biraz konuştuktan sonra yoruldu ve sanki baygın gibi yığıldı kaldı. Biraz ilahi okuyun denildi. Dr. Ali Kemal bey ve arkadaşları güzel güzel ilahiler okudular. Hazretin o baygın gibi hali devam ediyordu. Hafızlar sırayla birer birer aşır okusunlar denildi. İki hafız okudu. Sıra bana gelmişti. Üçüncü olarak da benim okumam istendi.

Oradaki ortam huzurlu, ruhâniyeti galip bir ortamdı. Ayrıca hazretin de ruhâniyeti baskındı. Celâleddin Çelikkol ağabey de bendenizi çok sever ve ben nerede bir Kur'an okumaya başlasam bana "teveccüh" eder ve himmette bulunurdu. Orada da aynı şeyler oldu. Hatta bir ara cezbelendi müthiş bir titreme geçirdi. O esnada Ali Güneri'nin koluna bir dirsek darbesi gelmiş "acısını iki ay çektim" diyordu. Bütünöyle beni coşturan ortam içerisinde gerçekten fevkalâde bir Kur'an tilaveti tecelli etti. O âna kadar yerinden devinemeyen hazret, toparlandı, oturumuna geldi. Bendeniz "fatihâ" deyip okumayı bitirince

"Kur'an-ı Kerim'i kim okudu?" diye sordu.

"Bendeniz okudum efendim" dedim.

"Evladım, ben hayatımda bu kadar latîf, bu kadar lezîz bir Kur'an dinlemedim. Allah seni Hz. Muhammed'e komşu kılsın" dedi. Cemaat de amin deyip dağıldık.

Ve işte Ali Güneri kardeşimiz hem gelen misafirlere "hoşgeldiniz" diyor hem de bana bunları anlatıyordu. "Ali bey" dedim, "ben Kur'an ile ilgili hatıralarımı yazıyorum, bunu unuttuğumu da yazayım mı?" diye sordum. "Yaz hocam yaz! Hani şu iki kuzu bir börek üzerine okuduğun Kur'an olayı var ya, onu da yaz!" dedi. "Unutmadım unutmadım, onu da yazdım!" diye cevap verdim.

Rabbim rızasına muvafık kılsın... Bizleri dünyada ve ukbâda Kur'an'dan ayırmasın.

BİR HATIRA

Allah'a şükürler olsun, yüzlerce talebemiz bizden ders alıp gidiyor ve itibar görüyor. Hemen hepsinin bize karşı sevgisi ve saygısı var. İşte onlardan birisi bu duygu ve düşüncelerini satırlara döküp bize göndermiş. Bendeniz o methu senaya layık olmasam da onun arzularına Ve duygularına saygı göstererek bu mektubu kitabın sonuna eklemek suretiyle ona bir cevap vermek istiyorum. İnşalah onun düşündüğü gibi olurum. Yoksa Al-i İmran suresinin 188. Ayetine muhatap olmaktan korkarım. Rabbim muhafaza eylesin.

Ey Ömrünü Kur'an'a Feda Eden
Ey Canını Rahman'a Sunan
Ey Sevdası Rızadan Şaşmayan
Sevdası Sevdam, Yolu Yolu Olam..
Ve

Kur'an Üstadı Olan Üstadım...!

Alemlerin Rabbi tarafından inzal edilen Kur'an-ı Hakîm'in en güzel en doğru şekilde okunması için ömrünü Kur'an'a hizmetle bereketlendirip gönüllere taht kurdunuz.

Kelam-ı İlahinin hakkını vererek okumayı bizler sizden öğrendik. Kur'an'ın etrafında muhabbetleştik, onu güzel okumayı hayatımızın hedefi haline getirdik. Sizin hem diliniz, hem haliniz bize bu mesajı verdi. Bizlerde sizin Kur'an'a aşık kalbinize, onun nuru ile nurlanmış mütebessim simanıza, Fem-i muhsininizden tilavet olunan vahyin etkileyici ruhları cezbedici gücüne şahit olduk. Bu kutlu hizmetiniz inşallah biz talebeleriniz aracılığıyla gelecek yıllara ve yüzyıllara taşınacak. Konya semalarından Arş-ı Azam'a yükselen Kur'an dersleriniz, o hoş sedalar Anadolu'nun her köşesinde gök kubbemizde yankılanmaya devam edecek. Yıllarca sizden ders alan öğrencileriniz bir yıldız kümesi gibi manevi dünyamızı semalarını süsleyecek.

Siz onların ve bizim aramız da bir dolunay gibi hep ışık saçacaksınız. Yüzlerce yıldız bir dolunay gibi aydınlatamaz. Biz de sizin mükemmelliğinize ulaşamayız ama o ışığın bir parçası olabiliriz. İlerleyen yaşınıza rağmen yorulmadan, yılmadan, usanmadan her fırsatta bizleri yetiştirmek için bir baba şefkati ile hepimizle tek tek ilgilendiniz. Özellikle ailemin yokluğunu hissettirmeyerek, sevginizle yanımda olarak beni çok mutlu ettiniz. Yerlerin göklerin nuru olan Allah (c.c) sizi, Nur-i Mübin olan kitabının ve okunmasına hizmetle sizi serapa nur eylemiş. Bu nur yüklü ömrünüzle, sizi bir gün huzuruna çağırırsa, melekler üzerinize kanat gerip "Ey hadim-i Kur'an olan üstad! HOŞGELDİN" diyecekler. (İnşallah) Toprak Kur'an'la nurlanmış bedeninizi incitmeye kıyamayacak, zaman silgileri adınızı silemeyecek.

Dünya isminizi unutturamayacak. Sizden aldığı ilim mirasını onurla taşıyan talebeleriniz kendi talebelerine Hasan Hüseyin Varol Hocamız diye sizin derslerinizden bahsedecek ve manevi adresinize hep Kur'an'ın sevapları gelecek. Kur'an'a hizmet ömrü uzatır derler. İnşallah uzun yıllar bu hizmet sizinle devam edecektir. Dualarınızı hayatımızın tacı olarak kabul ettiğim için her zaman bereketli dualarınızı bekliyorum.

Mushaf-ı Şerif-i tutan ellerinizden hürmetle öper en güzel
duygu ve dualarımın size olduğunu bilmenizi isterim.

Sevgi, Saygı ve Dua ile...!

ÖMRÜNÜ HAKK'IN KELAMINI OKUMAYA

Ve

OKUTMAYA ADAMIŞ DEĞERLİ HOCAM'A...

Bu veliler şehrinde, kıraatın taç efendim
Okuyuşun o hoş seda, ruhlara ilaç efendim
Kur'an nefeslerin semalarda dolaşır
Gökler o sedayı alır, ta arşa kadar taşır

Fem-i muhsinizle, çekilirken besmele
Sanki harfler semaya uçuşuyor el ele
Bu şehir-i Konya için yüz akıdır adınız
Çünkü bütün bir ömrü, Kur'an'a adadınız

O güzel tilavete, melekler gıpta eder
Hem Medine, hem Mekke, Konya kardeşimdir der
Hasan Hüseyin Varol üstadımızdır demek
Bize bir ömür yeter, bu sözcüğü söylemek

Rabbim bendenizi bu evladımızın anlattığı hâl ve Kemâl'e
sahip kılsın...

Âmîn...

KUR'AN-I KERİM

"Gerçekten bu Kur'an, insanlara doğru yolu gösterir ve salih ameller işleyen mü'minlere, kendileri için büyük bir ecir olduğunu müjdeler." (İsra: 9)

"Şanı yüce Allah, bu Kur'an'la nice milletleri yüceltir, nice-lerini de alçaltır" (Muhtasarı Sahih-i Müslim, s.319)

KUR'AN'LA ARAMIZ NASIL?

Kur'an-ı Kerim ve Biz

Günlük hayatımızın 24 saati içerisinde kaç dakikamızı Kur'an'a ayırabiliyoruz? Lüzumlu, lüzumsuz pek çok iş bizi uğraştırıyor. Bazen problem haline gelmiş bir işi çözebilmek için sarfettiğimiz emek ve zaman ciddi bir muhasebeye tabi tutulsa, bizi hayrete düşürecek kadar taşkındır. Ama biz, onun hiç farkında olmamışızdır. Bazen çok basit şeylerle zaman öldürürüz. Fakat o bize çok önemliymiş gibi görünür.

Gençlik ve delikanlılık bazen üzerimize ağır bir atmosfer gibi çöker, onun altından kalkmakta zorluk çekeriz. O dönem arzularımız bizi hep başka şeylere alır götürür. Kur'an'la ilgi kura- mayız. Namaza gelemeyiz. Zira bize zor gelir. İrademize de hep olumsuz duygularımız tesir eder. Bunu her gün, her genç kardeşimiz yaşamaktadır.

Yaşı ilerlemiş olanlarımızın da omuzlarında başka yükler vardır. Onlar da o yükleri taşımaktan vakit bulamıyorlar ve Kur'an'la ilgi kuramıyorlar, namaza gidemiyorlar.

Kadınlarımızı meşgul eden sebepler de başkadır. Onların, içinde bulundukları aile toplulukları nasıl bir yaşantıyı benimsemişlerse, o yaşantının kendine has istekleri ve ihtiyaçları vardır. Onları giderebilme çabası tüm hayatlarını doldurur. Kur'an'la ilgi kurmaya zaman ve imkan bulamazlar.

Herkesin mü'min ve Müslüman olduğunu söylediği bir toplumda yaşıyoruz. Hayatın çilesi bitmez, sıkıntısı, sevinci eksik olmaz. Başarı ve başarısızlığın, kâr ve zararın kutupları arasında boğuşmaya mecburuz. Dünün mahrumiyetlerine karşı, yarının

ümitleri bize yaşama gücü verir. Hayatın dalgalarından ve onlarla boğuşmaktan kendimizi kurtaramayız. "bugün şu işi, yarın öteki işi bitireyim de biraz Kur'an okuyayım" duyguları bizi aldatıyor.

Saymakla bitmeyecek kadar çeşitli olaylar içerisinde boğuşmaya devam ederken Kur'an bizim hayatımıza girmeli, onunla ilgimiz, hayatımızın dışında değil, bilfiil içinde olmalı. Sabahdan akşama, akşamdan sabaha kadar süren hayatımızı oluşturan olayların birisi de Kur'an okumak olmalı. Yirmidört saatin içerisinde beş-on dakikalık bir zamanı da Kur'an doldurmalı. Ama bu her gün olmalı. Zaman ayarlamasını kişi kendisi yapmalı. Çünkü bu husus herkesin durumuna göre değişebilir.

Sözde değil özde Müslüman olmalıyız. Mabede de bağlı olmalıyız. Gerçek bir mü'minin hayatı mutfak, WC ve banyo üçlüsü arasında dönüp dolaşmamalı, onun zamanı ve ömrü çok daha ulvi amellerle süslenmelidir.

Bir Müslüman toplum olarak bizim Kur'an'la münasebetimiz pek çok yönden gereklidir;

-Hayatın sıkıntılarından biraz olsun uzak kalmak için Kur'an okumalıyız.

-Allah'ın kelâmını tekrar ederek o kelâmın sahibi ile irtibat kurmak için Kur'an okumalıyız.

-Bir zikirle meşgul olmak, Salih bir amel işlemiş olmak ve hayatımızı Allah kelâmıyla süslemiş olmak için Kur'an okumalıyız.

-Gerek fert ve aile olarak, gerek millet ve tüm insanlar olarak yükselmek için Kur'an okumalıyız.

İşin en güzel tarafı: Kur'an-ı Kerim'i kişinin bizzat kendisinin okumasıdır. Başkası okurken dinlemek bilfiil okumak gibi değildir. Bizim neslimizden ve cemaatimizden ısrarla istediğimiz şey, Kur'an-ı Kerim'i bizzat okumalarıdır. Bilmeyenler hemen öğrenmeli, çocuklarımıza ve hatunlarımıza da öğretmeli ve okutmalıyız.

Hem dünyada ve hem de ahrette kurtulmanın yolu Kur'an'a sarılmaktadır. Kur'an'la irtibat kurmaktadır.

Allah Rasülü buyuruyor:

"Size iki şey bırakıyorum. Ona tutunanlar, ona sahip çıkanlar yolunu şaşırmazlar :

Birisi Allah'ın kitabı, diğeri benim ehl-i Beytimin yoludur. "

(Süneni İbnü Mace: S-1)

Şanlı peygamberimizin Kur'an okuma işiyle ilgili buyurdukları o kadar çok ki, bu dar sütunlar onu almaz. Fakat bazıları şöyledir:

"Kur'an okumayı bilen mü'min, ağaç kavununa benzer. Tadı da güzeldir kokusu da. Kur'an okumayı bilmeyen mü'min hurmaya benzer. Tadı güzeldir ama, kokusu yoktur. Kur'an okumayı bilen münafık reyhan otuna benzer. Kokusu güzeldir ama, tadı acıdır. Kur'an okumayı bilmeyen münafık ise, Ebu Cehil karpuzuna benzer. Kokusu olmadığı gibi tadı da acıdır."

(Muhtasarı Sahihi Müslim: S-320)

"İki insana imrenilir. Birisi, Allah kendisine Kur'an okumayı nasip etmiş, onunla gecede ve gündüzde meşgul olan; diğeri, Allah kendisine mal vermiş, onu muhtaçlara dağıtan kimsedir."

(Muhtasarı Sahihi Müslim: S-321)

"Kur'an okumakta mahir olanlar, onu yazan değerli meleklerle beraberdir. Kur'an'ı heceleyerek ve meşakkat çekerek okuyanlara ise iki ecir vardır: Birisi Kur'an okuduğu için, diğeri meşakkat çektiği içindir." (Muhtasarı Sahihi Müslim:S-320)

Şimdi tekrar başa dönelim:

Kur'an-ı Kerim'le aramız nasıl?...

Ona eğilebiliyor muyuz? Onu ele alabiliyor muyuz? Onu iç huzuru ile okuyabiliyor muyuz?

Bu sorulara "evet, bunları yapabiliyorum" diyenleri tebrik ediyorum. Bu sorulara cevap vermekte zorluk çeken kardeşlerime de dua ediyorum ve şunu soruyorum:

"Kur'an okumaktan veya Kur'an'la meşgul olmaktan daha güzel, daha iyi işiniz hangisidir?"

Hayatını Kur'an'la süsleyebilenler mübarek insanlardır. Dünyanın çeşitli nimetlerine aldananlar, o nimetleri elde etmek için gece gündüz uğraşanlar, neden Kur'an gibi bir nimeti istemezler!

Kur'an'la dost olanları O, yalnız bırakmayacaktır. Kur'an'la arkadaş veya kardeş olmak isteyenler onu devamlı okumalıdır. Kur'an kendisine dost olanları, kardeş veya arkadaş olanları yalnız bırakmayacak ve onlara kıyamet gününde mutlaka şefatte bulunacaktır.

Kesinlikle inanıyorum ki, bugün mü'minler Kur'an okumakla ve namaz kılmakla kendilerini koruyabilirler. Başka bir çıkış yolu yoktur.

Kur'an Eğitimi Evde Başlatılmalı

-Hocam, bildiğiniz gibi **Kur'an-ı Kerim'i** bozmaya ve onu tahrif etmeye yönelik olarak yıllardır "reform" adı altında birtakım fikir ve düşünceler ortaya atıldı. İnsanımızın kafasını karıştırmaya, Kur'an'ı bozmaya ve aslından değişik başka manalara çekmeye ve Müslümanları Kur'an'dan soğutmaya yönelik çalışmalar hala devam ediyor. Bu konuda kamuoyunu doğru yönde bilgilendirmek ve aydınlatmak için, "Kur'an eğitimi ne zaman başlamalı?" Diye sormak isterim

Kur'an eğitimiyle ilgili sorularınızı cevaplandırmadan önce, başlangıçtaki hususla ilgili birkaç söz söylemek istiyorum. Çünkü sorunuz iki bölümlü bir soru oluyor. Önce birinci bölümü cevaplayalım. Şöyle ki: Kur'an-ı Kerim'in üzerinde reform yapma, tahrifat yapma veya Kur'an ehli insanları Kur'an'dan soğutma, onların kafalarını ve kalplerini karıştırma gibi birtakım çalışmalar, Kur'an-ı Kerim inmeye başladığı tarihten itibaren devam eder. Kur'an-ı Kerim'de birçok yerde bunu reddedici tavırlar ve ifadeler var. Ama insanoğlunun her gelen yeni şeye karşı çıkmak adettir. Onlar da bunu yapmışlardır. Ama bugüne kadar da yapabildikleri pek bir şey yok. Ancak şunu yapmışlardır: İnsanların

Kur'an üzerindeki o bir bütün olan ve parçalanmayan inançlarını dejenerasyona doğru götürmüşler, tereddütler ve şüpheleri artırmışlar, dolayısıyla bunda biraz başarılı olmuşlardır. Bir de Kur'an'la insan arasına bir mesafe ve engeller koymuşlar. Bu da insan soyunun maalesef kendi kendisini tahrif etmesi mânâsına gelir. Çünkü, Kur'an Allah'ın bir mesajıdır. Fakat Kur'an'ı müstakil olarak ele almak onu anlamaya yeterli değildir. Çünkü insanlık âleminde esas anlaşılması gereken, bilinmesi gereken, kabul edilmesi gereken peygamberdir. Tarih boyunca gelen bütün peygamberlerin hepsi o topluma örnek olarak gönderilmiş, elçi olarak gönderilmiş. Ve bu elçinin gerçekten Allah elçisi olup olmadığını göstermek için ona mucizeler verilmiş, kitaplar verilmiş, sayfalar verilmiştir. Hz. Muhammed (s.a.v.) son peygamberdir. Ve O'nun da Allah'ın gerçek elçisi olduğuna dair mucizeleri vardır. Ancak peygamberin elinden zuhur edebilecek mucizelerin yanında Kur'an-ı Kerim, asıl o zâtın gerçek peygamber olduğunu belgeleyen mesajdır. Ve Hazreti Peygamberin hayatı, sözleri, yani hadisi şerifler, Peygamberin bilfiil yapmış olduğu veya şöyle yapın diye ifade etmiş olduğu hareketler; Kur'an'ın anlamı ve uygulamasıdır. Eğer onlar diriltilmezse, elde tutulmazsa, temessül edilmezse, temsil edilmezse; Kur'an'ı anlamak mümkün değildir. Peygamberin hayatı söz konusu olmazsa, o zaman Kur'an sadece mânâsı anlaşılan bir nasihat kitabıdır, bir vaaz kitabıdır, bir zikir kitabıdır. Ama bir hayat kitabı olamaz! Onun için şimdi Kur'an-ı Kerim'i bozmak veya karıştırmak isteyenler, Kur'an-ı Kerim'le Müslümanların arasına girmek isteyenler Peygamber'i ayırıp onu siliyorlar! Evvela O'nu ortadan kaldırıyorlar! Sonra Kur'an ve ezan Arapça mıydı, Türkçe miydi? Arapça şu kelime bu manaya mı gelir, şu manaya mı gelir gibi laflar ediyorlar. İşte burada bozma hareketi başlıyor. Bugün insanlık âlemi bir örneğe, bir öndere ihtiyaç duyuyor. Bu önder Hz. Muhammed'dir ve Muhammed'i bize gerçek peygamber olarak gösteren de Kur'an'dır.

Bir gün ashâbtan birkaç kişi geliyorlar. Aişe validemize diyorlar ki; "**Rasulullah'ın ahlâkı nasıldı?**". Aişe validemiz onlara

soruyor: "Siz Kur'an okuyor musunuz?" Onlar "Evet. Okuyoruz." diyorlar. Aişe annemiz ise şu cevabı veriyor: "**O halde Peygamber'in ahlâkı Kur'an'dan ibarettir.**" Şimdi biz bir örnek arıyorsak, bir önder arıyorsak, bir bütünlük istiyorsak önce Hz. Muhammed'i tanımamız lâzım. Önce O'nu örnek almamız lâzım. Kur'an'ı da o zaman daha iyi anlarız. Çünkü Kur'an-ı Kerim'in muhatap kabul ettiği tek zat Hz. Peygamber ve O'nun şahsında inanmış insanlardır.

Sorunuzun ikinci bölümü olan Kur'an eğitime gelince...

Benim (Allah acılarının göstermesin) 14 tane torunum var. Bunlardan henüz okula gitmeyen ikisi altı yaşlarını bitirmek üzere. Her ikisi de Kur'an-ı Kerim'i okuyorlar. Bana göre Kur'an eğitimi 6 yaşın sonu itibarıyla 7 yaş içerisinde başlar. Zeki çocuklar 6 yaşında da Kur'an öğrenebilirler. Ama normal şartlarda İslâm'ın çocuk eğitimine verdiği değer bildiğiniz gibi ana karında başlar. Annesinin tavırları, çocuğun dünyaya geldikten sonraki hal ve hareketleri, çocuğun sağlık ve sıhhatine ve sonra konuşma devresine sıra gelir. Beş yaşını bitirdikten sonra ona güzel kelimeler öğretilir. Altı yaşın içerisinde de Kur'an öğretilir. Peki nasıl öğretilir? Kur'an öğrenmek o kadar zor değildir. Son derece kolay. Meselâ akli başında olgun bir insan Kur'an öğrenmek istese, bu kişinin sadece 5 saate ihtiyacı vardır. Bir elif cüzünü takip ettiğinizde bir insan beş saat içerisinde Kur'an okumaya başlayabilir. Doğaldır ki bu, Kur'an-ı Kerim'in metnini okumak anlamına gelir. Kur'an eğitim ve öğretimi benim kanaatime göre 6 yaşında başlamalıdır. Bu gittikçe geliştirilir. Ama bu öğretimin nasıl yapılması lâzım? Bu iş üzerinde çok ve önemle durulması gereken bir husus. Özellikle ülkemizde 8 yıllık eğitimin başlatılması döneminde daha bir önem kazanmıştır. Bizim memleketimizde Kur'an kursları vardır, gönderirsiniz çocukları Kur'an kurslarına orada okuturlar. Açık söyleyeyim, Kur'an kursları artık verimli olmaktan çıkmıştır. Çünkü herkes çocuğunu oraya göndermiştir ve orada da ciddi bir disiplin, ciddi bir eğitim ve öğretim sistemi ve güzel bir program henüz yoktur. Diyanetin orga-

nizasyonundaki kurslarda ise bir disiplin, en azından bir organizasyon söz konusu. Ama özel olarak açılan kurslarda bu yok. Oralarda çocukların Kur'an öğrenmesi epeyce zor. Ben şöyle ifade edeyim. Bir çocuğun çok çabuk bir şekilde Kur'an öğrenebilmesi için bir hocaya ihtiyacı var. Bu Hoca annesi olabilir, babası olabilir. Hadi bunlar olmadı. Bu hoca, mahallenin hocası veya özel tutulmuş bir hoca olabilir. Kadınsa kadın hocası, erkekse erkek hocası.. ama bu hocanın başına 10 taneden fazla talebe vermeyeceksiniz. Verirseniz verim son derece düşük olur. Bu on talebeyi hoca, günde 3-5 saat Kur'an'la birlikte ve usulüne göre meşgul edecek. O zaman bu çocuk çok rahat Kur'an okumayı öğrenebilir. Bir de anne ve babalar, maalesef çocuklarının Kur'an okumasıyla pek ilgilenmiyorlar, konuya çocuklar açısından baktığımızda Kur'an eğitimi ya anneden, ya babadan ya da mutlaka bir hocadan alınması gerekir.

Kur'an kurslarına vurulan darbeden sonra yeni bir şey gelişti. Dükkan sahipleri yanında çalıştırdığı işçilerin başına bir hoca tutuyor, belli bir saatte onları okutuyor. Gerçekten tebrik edilecek bir hareket bu. Mahallelerde, camilerde hocalara böyle bir görev verildi. Bu güzel bir şey. Resmî olarak da beşinci sınıfı bitirmiş çocuklara iki aylık kurs açılma imkânı da var. Henüz o safhaya geçilmedi. Ve evlerde, camilerde, işyerlerinde, özel ve bilhassa yaz dönemi yapılan bu çalışmalarla Kur'an öğrenimi ve eğitimi devam ediyor. Kilise evlerinin açıldığı bir ortamda bu tür bir çalışma da Müslümanların yapacağı gerçek bir çalışmadır. Türkiye Avrupa Birliği'ne girmek istiyor. Avrupa Birliği'nde aktif rol oynayan Vatikan diyor ki: **"Türkiye'de Müslümanlara mukabil belli bir hristiyan topluluğu olmadıkça, Türkiye'yi Avrupa Birliği'ne almayacaksınız."** Bunun da yolu Kur'an kurslarına, İmam-Hatip okullarına "siz durun"; onlara da "siz buyurun" kilise açın, evlerde hristiyanlaştırma hareketi yapın denmiştir. Ve şimdi bu mücadele devam ediyor. Müslümanlar artık İmam-Hatip Okulları açacağız, Kur'an kursları açacağız diye uğraşmalarına gerek yok! Mevcut kurslarla bu işi götürürken evlerinde, iş yerlerinde, camilerde ve belli yerlerde bu işi götürmeleri lâzım.

Bana halı tüccarlığı yapan bir arkadaşımız gelmişti. Hocam ben Kur'an okumak istiyorum dedi. Ben de kendisine sordum: "24 saatlik zaman içerisinde Kur'an okumaya ne kadar vakit ayırıyorsunuz?" Şöyle bir durdu ve cevabı "hiç ayırmıyorum" oldu. Peki sizin Kur'an'la olan münasebetinizi biz nasıl ayarlayacağız? Eğer siz 24 saatlik hayatınız içerisinde hiç olmazsa bir 15 dakikanızı veya yarım saatinizi Kur'an'a ayıramazsanız, Kur'an'la münasebetiniz nasıl devam edecek? Sizin rahleyi önünüze alıp, tatlı bir sesle Kur'an okuduğunuzu çocuğunuz görmezse; bu çocuk Kur'an okumaya nereden heveslenecek? Ve sizin bu şekilde Kur'an okuduğunuzu hanımınız ve aileniz görmezse; Kur'an'a nasıl imrenecek? Ve sizin çocuğunuz evinizde seccadeyi sererek namaz kıldığınızı görmezse; bu çocuk nasıl namaz kılacak? Tabii sen camiye gitmiyorsan, çocuğun da gitmiyor. Bu çocuk caminin yolunu nereden, kimden öğrenecek? Şimdi müslüman kendisini kaybetmiş! Müslüman İslâmî prensiplerle irtibatını kesmiş! Kur'an'la irtibatını kesmiş! Akşama kadar yoruluyor, evine geliyor, oturuyor, yorgunluğunu atacak televizyonun karşısına geçiyor. İyi, hoş da yani hiç olmazsa senin bir namazın olmalı. Hiç olmazsa yarım saat Kur'an'la bir münasebetin olmalı. Biz bunları ayarlayamamışız. İşte Kur'an eğitimi evde böyle başlar. Altı yaşından itibaren böyle bir eğitimi çocuklarımıza vermek zorundayız. Bu Kur'an kursunda olabilir. Camilerde olabilir. Özellikle ilk zamanlarda evde olması daha uygundur. Evde ya babada görecek çocuk, ya da annede. Ve böylece Kur'an'la bir münasebet kuracak.

-Aslında benim soracağım ikinci soruda bununla ilgiliydi. Yani "Kur'an'ın bir mü'minin günlük hayatındaki yeri ne olmalı?" idi. Buna bir nebze değindiniz. Biraz daha açıklık getirir misiniz?.

Benim inancıma göre; ehli Kur'an dediğimiz Kur'an'a bağlı ve Kur'an'a inanan insanlar, 24 saatlik hayatın içerisinde Kur'an'a mutlaka bir zaman ayırmaları lâzım. Rasulullah Efendimiz diyor ki: **"Evlerinizi mescid yapınız."**

Hız. Musa âleyhisselâm ile Harun âleyhisselâm, Mısır'da Firavun'la mücadele ederlerken, Firavun'un baskısından toplu ibadet yapma imkânları kalmamıştı. Cenâb-ı Hakk diyor ki;

"Biz Musa'ya ve kardeşine dedik ki: Kavminize birtakım evler hazırlayın. Bu evlerde namaz kılsınlar, bu evlerde dua etsinler, bu evlerde ibadet etsinler." Yunus-87

Şimdi bakıyorsunuz camilerde istediğinizi yapamıyorsunuz, Kur'an kurslarında yapamıyorsunuz, okulda yapamıyorsunuz. Fakat evinizde de kimse size müdahale etmiyor. O zaman gelelim evimize. Eğer evimizde bizim, Rasulullah'ın ifadesine göre; bir köşemiz yoksa, orada seccademiz serili değilse ve orada bir rahlemiz, bir tesbihimiz, bir takkemiz ve bir Kur'an'ımız yoksa; bu evin Müslüman evi olduğunu neyle ispat edeceğiz? O zaman bir mü'minin 24 saatlik hayatında mutlaka evinde bir yarım saat Kur'an ile, dua ile, ibadet ile meşgul olacak bir zamanı olmalı. Eğer bu yoksa; mü'minin artık Kur'an'la, İslâm'la irtibatını bulacak başka bir şey kalmamıştır. Haftalık bir Cuma namazına gidersiniz. Veya normal namazınıza gidersiniz. Ama ev çok önemlidir. Burada müslümanlığın özellikle evlerde, çocuklarımızın huzurunda çok güzel bir şekilde yaşanması lâzım. Onlara hazırladığımız yemek kadar, hazırladığımız rahat ortam kadar, onlara hazırladığımız gezme, bahçe, park kadar evlerimizde de çocuklarımıza bir Kur'an ruhu, bir namaz ruhu, bir dua ruhu aşılamağ mecburiyetindeyiz. İşte bizim hayatımızın en önemli unsurlarından birisi budur. Biz bunu kaybetmişiz. En kısa zamanda bunu kazanmak zorundayız.

Kur'an-ı Kerim'i Nasıl Okumalıyız?

Kur'an-ı Kerim'in tecvid ölçüleri içerisinde okunması gerekir. Çünkü tecvid kuralları üzerine okunması farz-ı âyn'dir. Peygamberimiz, Cebrail âleyhisselam'dan alırken tecvid kurallarına uygun olarak almış, Rasulullah da ashâba intikal ettirirken o şekilde okumuş, ashâb da tecvid kâidelerine uygun şekilde okumayı bize kadar ulaştırmışlardır. Bir kimsenin tecvid ilmini öğrenmesi belki mümkün olmayabilir. Ama hocasından alırken tec-

vid kurallarına uygun şekilde alması icab eder. Yani Kur'an-ı Kerim bir İngilizce, bir Almanca, bir Fransızca, bir Arapça gibi hocasız öğrenilmez. Gerçi onlarda hocasız öğrenilmez ama, belki bir dereceye kadar hocasız olabilir diyorum. Ama Kur'an-ı Kerim hocasız öğrenilemez. Sebebi nedir biliyor musunuz? Bizim tarihi gelişimiz içerisinde Kur'an-ı Kerim'in menşei ve kaynağı itibariyle şöyle bir belgemiz var. Cebrail âleyhisselâm Cenâb-ı Hakk'tan almıştır ve Peygamber Efendimiz'e getirmiştir. Peygamberimiz (s.a.v.) de Cebrail âleyhisselâm'dan almıştır. O da ashâbına öğretmiştir. Ashâb da Rasulullah'tan almıştır. Her sene Ramazan'da Cebrail âleyhisselâm ile Peygamberimiz karşı karşıya oturlurlar, o ana kadar gelmiş olan Kur'an âyetlerini Rasulullah Efendimiz okur, Cebrail âleyhisselâm da dinlerdi. En son Ramazan'da Peygamberimiz baştan sona iki defa okumuş ve Cebrail(as) de dinlemiştir. Kur'an'ın temelinde bu prensip vardır. Yani kendi kendine öğrenilmez. Mutlaka iyi bilen bir kişiden Kur'an öğrenilmesi lâzım. Bu usulle öğrenildikten sonra o kişi ayrıca zaman bulur da bu işin ilmini yaparsa bir şey diyemem. Değilse, bu aldığı ağızla Kur'an-ı Kerim'i okuması lâzımdır. Peki Kur'an-ı Kerim'i sadece metin olarak mı okumalı? Kur'an-ı Kerim metin olarak okunduğunda mutlaka bir sevabı vardır, bir eciri vardır, bir mükâfatı vardır. Efendim Kur'an okumak aynı zamanda bir zikir dir, hem de güzel bir zikirdir. Mânâsını anlasın veya anlamasın bu şekilde okumalıdır. Şimdi zamanımızda çok güzel Kur'an tercümeleri hazırlanmış. Kur'an-ı Kerim'i bir sayfa okuduktan sonra o sayfanın birde tercümesini okuyup anlamalı, anlamaya çalışmalı. Hanbeli mezhebinin kurucusu olan büyük âlimlerden Ahmed İbni Hambel diyor ki: "Rabbimi 99 defa rüyamda gördüm. Yüzüncü defa gördüğümde dedim ki; "Ya Rabbi sana bir kul ne ile yaklaşabilir? Hangi şeyi çok yaparsa yaklaşır?" diye sordum diyor. Cenâb-ı Hakk'ın cevabı bana şöyle oldu diyor: "Kur'an okumakla." Ya Rabbi mânâsını bilerek mi, bilmeyerek mi? "İster bilsin, ister bilmesin bir kulum Kur'an-ı Kerim'i ne kadar çok okursa, bana o kadar çok yaklaşır" dedi, diyor.

Kur'an-ı Kerim'i okumanın bir usûlü vardır. Ben bilhassa bunun üzerinde ısrarla duruyorum. Bazı kardeşlerimiz 10 sayfa,

20 veya 100 sayfa okuyorlar. Fakat bir işleri çıkıyor veya araya bir engel giriyor. Aradan zaman geçiyor ve Kur'an'a uzun zaman tekrar dönemiyorlar. Tekrar döndüğü zaman diyor ki; bu eskidi tekrar yeniden baştan başlayayım. İşte bu usul hatalıdır. Peki, o durumda nasıl hareket edeceğiz? Kaldığımız yerden devam edeceğiz. O başladığımız hatim mutlaka inilmelidir. Eğer böyle yapılırsa Kur'an-ı Kerim'le mü'min arasında bir ünsiyet meydana gelir. Her hatim inişte Kur'an ona biraz daha yaklaşır, onunla biraz daha dost olur, kendisine onu biraz daha celbeder. Kul biraz daha Kur'an'a sık gelmeye başlar.

Hafızlık Müessesesi Hakkında

Hafızlık müessesesi bana kalırsa bitmiştir. Hafız olmanın bir sebebi olmalı, bir nedeni olmalı, bir faktörü olmalı. Bir İslâm devleti düşünün, bu devlette ve bu toplumda parlamento düşünün. Bu parlâmentoda çıkarılacak olan kanunlar Kur'an'a dayalı olarak çıkacaktır. O halde Kur'an-ı Kerim'in ve Hadis-i Şeriflerin bilinmesi lâzım. Kur'an-ı Kerim'in aşere takrip diye ifade edilen bazı kelimelerin çeşitli okunuşu vardır. Bunun sebebi şudur. Arap lisanında o kelime bu şekilde değişik okunur ve her okunuşunda farklı mânalar çıkar. Bu mânalar toplumun hayatında ortaya konabilecek olan prensip ve kuralların alternatif alanını genişletir. Bu yüzden İslâm parlâmentosunda bulunan bir insanın hafız olması gerekir. Özellikle hukukçu bir insanın hafız olması lâzımdır. Bu şartla hafız olmayı esas almışlar. Hafız-ı Kur'an, Hafız-ı Hadis dememizin sebebi bu. Ama zamanla bu geçmiş, hafız olmayı bir manevi sevap ve ecir açısından düşünmüş müslümanlar. Pek çok aile çocuklarını hafız yapmış, yapma gayreti içerisinde. Ama, öyle bir an geliyor ki hafızlık bu çocuğa hiçbir yerde lâzım olmadığı için bu çocuk emek çekip yapmış olduğu hafızlığı unutuyor. Bu unutmanın çok daha büyük bir tehlikesi var. Öyleyse bugün çocuklarımızı biz büyük bir felâkete götürmek yerine, artık o noktayı zorlamamız lâzım. Ama hafız olacaksa şayet, çocuğunu hafız yapacaksa; bu hafız da bir camiye dolduracaksa, bir camide görev alacaksa, diyanette görev alacaksa ki hafızlığını o zaman koruyabilir. Ona da tavsiyem şudur:

Bir insanın hafızlığı başlamadan önce Kur'an-ı Kerim'i baştan sona 10 defa hatmetmesi lâzım. Bu, bir hocanın nezaretinde olmalı. Peki şu şartlar altında bunu nasıl yapacaksınız? Çocuk ilkokula gidiyor, orta okulu bitiriyor, arkasından hemen liseye gitmesi gerekiyor. Şimdi birde liseyi birleştirirlerse... Durum daha da zorlaşır. Size torunlarımdan misal vereyim. Bir tanesini hafız yapmak istiyordum. Beş-altı çocuğa 6 yaşındayken Kur'an okutuyorum. Okula gittiği dönemlerde günde birer sayfa, yaz döneminde ise beşer sayfa okutuyorum. Yani ortaokulu bitirdiği zaman bu çocuk Kur'an-ı Kerim'i 10 defa hatim yapmış olacak. Bu haldeyken çocuğun hafızlığı başlaması ve bitirmesi azami bir senedir. Çocuğun hafızlığı hazırlanması normal şartlarda ilkokuldan önce başlamalı. Yapılan çalışmalar neticesinde, ilkokul bittikten sonra Kur'an-ı Kerim'i çok rahat bir şekilde ezberleyebilecek seviyeye gelmiş çocuğa, haydi denildiği zaman bir çırpıda hafızlığını bitirmiş olur. Bu şekilde bir ön hazırlık yapılırsa hafızlık devam edebilir. Bir şey söyleyeyim: Hafız olmak kolay, ama hafız kalmak çok zordur. Ben 1 senede hafızlığımı bitirdim. O zaman 14 yaşındaydım. Şimdi 82 yaşındayım. Ben sırf hafızlığımı koruyabilmek için hayatımda birçok şeyi fedâ ettim. Ama herkes benim kadar fedakâr olamayabilir. O yüzden hafız kalmak çok zordur. Hafız olmak ise kolay...

Şimdi çocuğunu hafız yapmak isteyenler, bu çocuğun hafız kalmasını da garanti etmeleri gerekir. Hafızlık meselesi düşünülürken sırf manevi bir sevap olarak düşünülmemeli, düşünseniz bile çocuğu hafız olduktan sonra onun hafızlığını kaybetmeyecek şekilde garantiye almanız lazım. Bu bugünkü şartlarda çok zor bir şey. Ama her şeye rağmen çocuğunu hafız yetiştirmek isteyenlerin bir çok şeyi feda etmeleri gerekir. Ayrıca, bu hafız yaptıkları çocukların da hafızlığını ölünceye kadar ayakta kalabilmesini sağlayıcı tedbirler almaları lazım. Benim kanaatim budur. Burada bir hususu daha hatırlatayım. Üç esas vardır: Hafız olmak, Hafız kalmak ve Hafız ölmek... İşte bizim peşinden koştuğumuz gaye budur.

Hafızlık Müessesesi Artık Bitti mi?

Belki bu söylediklerim bazılarının hoşuna gitmeyecek ama, işin realitesi bu. Realiteden korkmamak lazım. Diyor ki Rasulullah Efendimiz:

"Hafız olan kimsenin annesine ve babasına bir taç giydirelecektir, mahşer yerinde. O tacın ışığından, şûlesinden güneş bile müteessir olacaktır. Ya kendisine ne verilecek" (Terğib ve't-Terhîb cüz 2, Hadis 13,28)

İyi ama hafız olacaksınız, mânâsını bileceksiniz, ahkâmını tatbik edeceksiniz, başkalarına da bunu öğreteceksiniz. Bunların bir çok şartı var. Bu şartları yerine getirirseniz bu iş olur. Mücerret hafız olmuşsunuz, bir tek kelimenin mânâsını bilmiyORSUnuz... Kur'an-ı Kerim'de Cenâb-ı Hakk diyor ki: **"Hırsız kadının ve hırsız erkeğin elini kesin"** diyor. Hafız bunu okuyor ama; elinin kesilmesini gerektirecek hırsızlık yapıyorsa, o zaman bu iş olmaz. Yani bu iş ciddidir, "ya bu olmazsa ne olur" demenin anlamı yok. İslâm'ın her şeyi ciddidir, şakaya gelmez. Bir sevap uğruna birçok şeyi ortadan atarsın ama karşılığında tehlike gelir. O yüzden hafızlık müessesesi diye bir müessese zaten Türkiye'de yoktur! Eğer ciddi olarak hafız yetiştirilecekse, bu hafızın bir hedefi olmalı. Ben hafız olarak yetiştirdiğim talebelerime hedef gösterirdim: Konya'nın en büyük ve en merkezi camisine imam olacaksınız hafızlığınız devam ettirmeniz için bu şarttır, olmayacaksanız boşuna uğraşmayın, derdim. Veya falan yerde büyük bir camiye imam olacaksınız, hafız olan adam oraya yakışır. Bir çocuğun hafız olabilmesi için sadece Kur'an'ı ezberlemesi yeterli değildir. Aynı zamanda Kur'an'ın mânâsını anlayacak ve onu okuyacak, onu okutacak ve onu tatbik edecek. Sırf bu meseleye kendisini vakfedecek. Bu olursa hafızlara bir diyeceğim yok. Peygamber Efendimiz diyor ki:

"Mahşer günü hafız birisini getirecekler, ve oku diyecekler. Okuyacak ve en son okuduğu harf kaçınıcı harf ise derecesi o derece yükselecek. Sağ eline bir şey verecekler, sol eline de bir şey verecekler. Açıp baktığı zaman birisinde Cenâb-ı Hakk'ın rızası, diğerinde de ebedi cennette kalma belgesi." (Kurtubi c.1, s.8)

Ben böyle hafız istiyorum. Olacaksa böyle hafız olacak. Bir unvan, hafızlık ünvanı ile olacaksa bunların hiçbirisi olmaz. Müslümanlar meseleye bakarken böyle bakmaları gerekir.

KUR'AN'IN HAFIZI OLMAK

1970'li yılların başında, Kur'an okuyan bayan öğrencilerimden birisi bir gün bana "Hafız olmak için neler yapmak lazım" diye sordu. Ben de ona bu notları yazarak cevap verdim.

Âlemlerin Rabbi, Kur'an'ın sahibi olan Allah'a hamdolsun...

Âlemlere rahmet, Kur'an'ın muhatabı Hz. Muhammed'e, âline, ashâbına ve tüm ümmetine salât ve selam olsun.

Değerli kardeşim,

Hafızlıkla ilgili bazı şeyler sormuştunuz. Onları size notlar halinde hazırlamaya çalıştım. Kısa zaman, fazla meşguliyet içerisinde, size faydalı olabilecek bazı görüş ve düşüncelerimi yazıyorum. Ayrıca sorulması gerekenler olursa onları da not ederseniz cevaplamaya gayret ederim, inşaallah.

Hafızlıkta Esas Olan Şeyler...

Örnek : 1 Kişi... Bu 5 kişi, 10 kişi de olabilir

Hafızlığa başlayacak kimsede aranan ilk şey, altyapı yahut hazırlık döneminin ikmalidir.

1) Hıfza başlamadan önce Kur'an-ı Kerim baştan sona en az 10 defa hatmedilmiş olmalıdır. Bunun için her gün kaç sayfa yüzünden okunması gerektiği tespit edilir. Bu ders mutlaka hocanın huzurunda okunmalı. Çünkü öğrenci kendi kendine okuyamaz. Daha doğrusu kendinde bıkkınlık doğar.

2) Şayet öğrenci daha önce bu miktar hatmi yapmışsa veya birkaç hatim yapmışsa, yüzünden okunması kontrol edilir. İhtiyaç varsa hatim yapılır. Kontrol şöyle yapılmalıdır:

3) Kur'an-ı Kerim'in herhangi bir sayfası açılır. Hafızlığa başlayacak öğrenciye okutulur. En az hatayla en kısa zamanda o sayfayı okuması lazımdır. En fazla 5 dakika, en az 3 dakika arası

bi zaman, bu işin ölçüsüdür. Böylece muhtelif yerlerden birkaç sayfa denenir.

4) Öğrencinin zekâ durumu da önemlidir. Süper zeki çocuklarla normal zekâdaki çocuklar bir problem çıkarmazlar. Aşağı seviyede zekâyâ sahip öğrencileri hafızlığa zorlamamak lazımdır.

5) Zekâ Allah'ın verdiği bir nimettir. Bizim elimizde değil. Fakat buna rağmen, hiç sezdirmeden öğrencinin üst ön dişlerinden "seniyye" denilen iki dişin arasının 1 milim veya 2 milim kadar açık olanları tercih edilmeli. Gözleri enerjik ve hareketli, anlayışı ve kavrayışı çabuk olanlar tercih edilmelidir.

6) Ayrıca 30. cüzden veya 29. cüzden bazı kısa sureler ezberletilmesi de bir zekâ testi olabilir. Kaç dakikada bir sayfayı ezberleyebiliyor? Bu süre 10, 15, 20, 25 ve 30 dakikadır. Mesela; bir sayfayı 30 dakikada ezberleyen bir öğrencinin ya yüzünden okuması çok zayıftır, ya da zekâ itibarıyla alt seviyededir. Daha az zamanda ezberleyenler tercih edilmeli.

7) Derse çalışma ortamı çok önemlidir. Gerek kursta gerekse evde, gürültüsüz, hocanın gözetiminde, evdeyse müstakil bir oda ve annenin gözetiminde ders çalışmalı. Evlerde kesinlikle iki üç çocuk bir odada bulundurulmamalı. Kursta da kendi kendine bırakılmamalı.

8) Ders çalışma hali. Mesela; tok karnına ders hafızaya girmez. Çok açlık halinde de ders hafızaya girmez. Pekmez, bal, reçel gibi tatlıların yenmesinden hemen sonra ders hafızaya girmez. Çünkü çok su içirir. Çok su içmek insanda gaflete, zekâ durgunluğuna sebep olur. Çok sıcak ve çok soğuk ortamlarda da ders hafızaya girmez.

9) Ders çalışma zamanı: Hıfza çalışan bir öğrenci, dersini sabahın ilk saatlerinde hocasına teslim etmelidir. En geç saat 10:00'da ders hocaya verilmiş olmalıdır.

10) Dersin hocaya verilmesinden sonra öğrenci ertesi günün dersine çalışmaya başlamalı. Sıcak yaz günlerinde öğle vakti öğrencinin biraz dinlenmesi, mümkünse biraz uyuması ondan

sonra ders çalışması sağlanmalı. İkindinin serinliğinde, akşamla yatsı arasında, biraz da yatmadan önce ders çalışmalı. Bu saate kadar ertesi günün dersi ezberlenmeli. Gece imsak vaktinde kaldırılmalı ve sabah namazından önce ve sonra ders pekiştirilmeli. Sonra gelip hocaya verilmeli.

11) Ders hocaya teslim edilirken ne çok yavaş ne de çok süratli olmayıp orta süratte okunmalı. Hoca da onu, hafız ise ezberden değilse yüzünden dikkatlice dinlemeli.

12) Öğrenci yeni ezberleyeceği sayfayı hoca'nın önünde iki üç defa okumalı. Eğer böyle yapılmazsa, öğrenci bazı kelimeleri yanlış ezberler. Bu yanlış da ömür boyu düzeltmek mümkün olmaz. O sebeple ezberlenecek sayfanın hoca önünde birkaç kez okunmasında zaruret vardı. Yanlış ezberlemeyi önlemek ancak böyle olur.

Hıfza Nasıl Başlanır?

13) Kur'an-ı Kerim 30 cüzdür. Her cüz 20 sayfadır. Hıfza başlayan bir öğrenci birinci cüzün son sayfasından yani 20. sayfasından başlatılır. Böylece her cüzün son sayfaları ezberletilir. Otuz cüz bitince tekrar başa, yani birinci cüze dönülür. Bu defa birinci cüzün sondan bir evvelki sayfası yani 19. sayfası ezberletilir. Daha önce ezberlenmiş olan sayfayla yani 20. sayfayla birlikte okunur. Bütün cüzlerde aynı metod uygulanır. Bu iki sayfayla otuz cüz bitince tekrar birinci cüze dönülür. Bu defa her cüzün 18. sayfası ezberlenir. Daha önce ezberlenmiş olan 19 ve 20. sayfalarla beraber 3 sayfa birden ezbere okunur. Ve böylece devam eder gider.

14) Hıfza çalışan öğrencinin zekâsı iyi ise, Kur'an'ı yüzünden işleke, dersine de çalışıyor ve erken ezberliyor ise, ona günlük sadece bir sayfa veya birkaç sayfadan oluşan bir ders az gelebilir. Öğrenciyi zorlamadan, onun gücünün üstüne çıkmamak şartıyla iki sayfa veya iki ders verilebilir.

15) Ezber nasıl yapılmalıdır? Bunun birkaç metodu vardır.

1) Öğrenci ezberleyeceği sayfayı,

- a) Önce hocaların önünde birkaç defa okur. Varsa hatalar düzeltilir.
- b) Sonra kenara çekilir ve sayfayı baştan sona 10 defa okur. Bu okuyuş 20, 30 hatta 40 defa da olabilir.
- c) Ondan sonra sayfanın sonundan beş satırı tekrar tekrar okuyarak ezberler.
- d) Sonra ikinci beş satırı ezberler ve birincisiyle beraber okur. Sonra 3. beş satırı ezberler öncekilerle beraber okur. Böylece sayfa aşağıdan yukarıya doğru ezberlenmiş olur.

2) Bir de şöyle ezberlenir:

- a) Birinci maddenin (a) ve (b) bendindeki okuma işi yapıldıktan sonra, sayfa baştan sona tekrar tekrar okunur. Bir süre sonra sayfanın zihne yerleştiği görülür. Ancak bu metod süper zekâlar içindir.

3) Bir de şöyle ezberlenir:

- a) Birinci maddenin (a) ve (b) bendindeki okuma işi yapıldıktan sonra;
- b) Ezberlenecek olan sayfanın önce ilk ayeti ezberlenir.
- c) Sonra onun bir altındaki ayet ezberlenir ve evvelkiyle birlikte okunur.
- d) Sonra bir altındaki ayet ezberlenir. Önce ezberlenen iki ayetle birlikte okunur.
- e) Böylece sayfa yukarıdan aşağıya doğru birkaç defa okununca öğrencinin zihnine yerleşir.

Bunlar içerisinde en uygun olanı şayet uygulanabilirse baştaki birinci metoddur. Bu metod her zekâ derecesine daha uygun ve verimlidir. Fakat ezberlemenin sırrı tekrar tekrar okumaktır.

4) Bir de şöyle ezberlenir:

- a) Birinci cüzün birinci sayfasından ezberlemeye başlanır.

b) Ertesi gün ikinci sayfa ezberlenir ve birinci sayfayla beraber okunur.

c) Sonra üçüncü sayfa ezberlenir. Önceki sayfalarla birlikte okunur. Fakat bu metod gözleri görmeyenler için çok faydalı bir metoddur. Onlar ancak bu usulle hafız olabilirler. Gözü görenler için hem çok zaman alır hem de unutma derecesi çok yüksek olur.

16) Genel olarak hafızların zihninde her Kur'an sayfası aynen bir klişe halinde ya da bir fotoğraf gibi bulunur. Bir kelime veya ayet sorulduğunda onu hafız kuvvetliyse hemen söyleyiverir. Eğer zayıfsa çok arar. Bugün herkesin kullandığı bilgisayar makinesinin hafızası gibidir hafızın hafızası. Ezberden okurken, zihnindeki o sayfaları görerek okur. Tıpkı yüzünden okur gibi. Bazılarının zihninde sayfalar olmaz. Onlar çok okuduklarından ağız ve zihin alışkanlığı ile okurlar. Bunlarda yanılma, herhangi bir kelimeyi hatırlayamama çok olur.

17) Günlerce, aylarca, hatta yıllarca emek çekilerek ezberlenen Kur'an-ı Kerim'i zihinde yani hafızada tutmak çok zor bir iştir. Sanki o bir tüpün içerisine doldurulmuş bir gazdır. O tüpün ağzı az da olsa açık kalınca nasıl uçup giderse Kur'an-ı Kerim de hafızın hafızasından aynı şekilde uçar gider. Rahmetli hocam Konya Sultan Selim Camii imamı Hafız Şükrü Özaydın: "Hafız olmak kolaydır evladım. Lâkin hafız kalmak çok zor bir iştir." Derdi. Evet, pek çok şeyi feda etmeden hafız olunamayacağı gibi, yine pek çok şeyden vazgeçmedikçe hafız kalınamaz. Rasulullah (s.a.v.) Efendimiz: "Kur'an hafızın zihninde, bağlanmış bir deveye benzer. Eğer sahibi onu sık sık yoklamazsa, bağı çözülür ve çeker gider" buyurmaktadır. Şu halde hafız olan kişi onu, bir ömür boyu korumak için uğraşmalıdır. Bu ise devamlı okumakla olur. Hocam şunu da söylerdi: "Hafız olmak, Hafız kalmak ve Hafız ölmek çok çaba isteyen bir iştir."

18) Hafız yetiştirmek için görevlendirilen hoca, aynen bir çoban gibidir. Çoban sürüsünün başından hiç ayrılmaz. Onları daima gözetir ve güder. Hafızlığa çalışan öğrencilerin de aynen böyle güdülmesi ve gözetilmesi gerekir. Onların ders çalışmaları,

yemeleri, içmeleri, istirahatleri, uyumaları ve oynamaları hep kontrol altında ve hocanın gözetiminde olmalıdır.

Rahmetli Anam eğer beni böyle gütmeseydi, rahmetli hocam takip edip gözetmeseydi, ben çok zor yapardım bu işi.

Bendeniz 13 yaşına kadar köyde yaşadım. Köylerde kışın çocuklar bir hocada okutulurdu. Fakat yaz ayları geldi mi, herkes dağa, bağa gider, kimse okuyamazdı. Fakat annem benim yakamı yaz-kış hiç bırakmazdı.

Hayatım Boyunca Unutamadığım Olay

Hiç unutamadığım bir olayı size anlatayım da, işin ciddiyetini ve titizliğini anlayınız. Bir gün sokakta çocuklarla oynuyoruz. İkinci Cihan harbi günleri. Ortalıkta son derece darlık var. Oyun oynarken acıkırdım. Rahmetli anneme gelir, ekmek isterdim. Bana: "Git beş sayfa Kur'an oku da ondan sonra ekmek vereyim" derdi. Çocukluk hali, dışarıda oyun çekiyor, içeride beş sayfa Kur'an okumak var. Karnım aç, ekmeğe ulaşmak Kur'an okumaktan geçiyor. Annem okuma bilmezdi. Onun bu halinden istifade etmek isterdim ve beş sayfa değil de üç sayfa okurdum. Çok zeki bir kadındı. Anlardı benim az okuduğumu. Ama yarım yufka verirdi. Yerdim ve hemen oyuna koşardım. Fakat yarım saat geçmeden yine acıkırdım yine gelirdim. Yine : "Git beş sayfa Kur'an oku, ondan sonra" derdi. Bu böyle devam eder, giderdi. Bu şekilde bazen onbeş sayfa okuduğum olurdu.

Konya'ya geldik. Hıfza başladım. Hiçbir yere gitmez, hep benimle ilgilenirdi. Gece çok tatlı, şefkat dolu bir sesle beni uykudan uyandırır. Abdestimi alıp Kur'an'ın başına otururdum. O da yanıma otururdu. Uykusu gelince, şöyle yastığa yaslanır, biraz kestirirdi. Şayet ben Kur'an'ın üzerinde başımı koyup uyumuşsam aynı şekilde uyandırır ve dersime çalıştırır. Eh, ben şimdi onlara hem rahmet diler, dua ederim, hem de bu yolda hizmet edip, başkalarının da onlara dua etmelerine vesile oluyorum.

Şimdinin anaları çocuklarıyla değil, kendi zevk-ü sefalarıyla meşgul oluyorlar.

Bir gün rahmetli hocam, cüz sonlarından dört sayfayı bitirdiğimde ham sayfa diye ifade edilen hiç ezberlenmemiş, yani ezberlenecek üç sayfa birden verdi. Dördü ezberlenmiş, üç tane de yeni ezberlenecek sayfa verdi, etti yedi sayfa.

Hiç zorlanmadan elhamdülillah 15. cüze geldim. Fakat ne olduysa oldu, o gün ders kafama girmedi. Ama ben durumu hiç sezdirmedim, her günkü gibi kahvaltımı yaptım ve derse gittim. Dershanenin dış kapısından girdim, hocaya görünmeden tekrar çıkıp eve geldim.

İkinci gün de aynı oldu. Aynı şekilde hareket ettim. Lâkin dersten sonra hocam, Babam'ın yanına gelmiş ve: "Tahsin Efendi! Çocuk hasta mı? İki gündür derse gelmiyor" demiş. Rahmetli Babam biraz sert tabiatlıydı. Çabuk öfkelenirdi. Çok gazaplanmış. Eve bir haber geldi ki felaket. Biz sopayı yiyeceğiz belli.

Hiç kimseye görünmeden bir tane tandır ekmeği aldım. Mahalle camisinin anahtarı bendeydi. Açtım. Bir ibrik, bir rahle, bir mum bir de post aldım. Kur'an'ım da yanımda, caminin teneşirliğine girdim. Kapının üzerindeki camdan ışık görünmesin diye teneşiri getirdim ve oraya gerdim. Altıma postu serdim. Mumu yaktım. Orada gece yarısına kadar 3 günlük dersi ezberledim.

Sabaha yakın çıktım, yolda bir camide namazı kıldım ve erkenden derse girdim. Hocam çok öfkeli bakıyor, belli ki bizi tokatlayacak. Oturdum. Derse başlayacağımda o zayıf, ince parmaklarıyla kulağımı dürdü, büktü, bastırdı. Kulağımın koptuğunu sandım. Acısını bir ay çektim. Dersi okumaya başladım. Birinci dersi hiç yanılmadan verdim. Sonra ikinci derse başladım. Onu da verdim. Üçüncüye hazırlanırken: "Bir daha mı var" dedi. "Evet" dedim. Hamdolsun onu da verdim. Dersi bitirdikten sonra hocam hem ağladı, hem sırtımı sıvazladı ve "Aferin, aferin, aferin!" dedi. Ama bizim kulak fena acıdı. Hafızlığım müddetince sa-dece bu olay vuku buldu. Allah'ım hepsine rahmet kılsın.

Hocanın dikkat etmesi gereken çok önemli bir husus var. Onu da size hatırlatayım.

Bir hoca'nın talebeleri içerisinde zeki ve çalışkan öğrencileri olabilir. Şayet hoca bu öğrencilerin gıyabında bazı kişilerin yanında överse o öğrenciye nazar olur. Yani göz değer. Ve o öğrenci, başına bir iş gelmedikçe dersini ezberleyemez ve okuyamaz. Bunu sakın yapmayın. O sizin kendinizde kalsın. Kimseye bahsetmeyin. Hatta öğrenciniz dahi bunu bilmesin. Ta ki hafız olsun, ondan sonra ona takdir ve tebriklerinizi sunarsınız.

Benim başıma gelen bu olay hocamın benim hakkımda si-tayışkâr konuşması sonucu olmuştur.

Beraber hafız olduğumuz Hafız Şükrü Bağrıaçık kardeşim anlattı: "Bir gün sen dersini verdin, giderken hocam yanındakilere sizi gösterdi ve "Bu çocuktan ümitliyim. Ağzı Kur'an'a çok yatkın, güzel ezber yapıyor. Yerimi doldurursa bu doldurur" dedi. Ertesi gün sen derse gelemedin. Biliyorum ki sana nazar oldu" dedi.

Aynı olay benim bir öğrencimin de başına geldi. Çocuğu çok seviyordum. Zeki-ydi, güzel ezber yapı-yordu. Güzel de okuyordu. Bir grup arkadaşla otururken, hiç isim vermeden ondan biraz bahsettim. O anda aklıma geldi: "Bir yanlışlık yaptım" dedim içimden. Ertesi gün çocuk geldi: "Hocam bugün dersi ezberleyemedim" dedi. "Peki evladım, yarın olsun" dedim. Ertesi gün geldi, çocuk ağlıyor: "Nedir evladım, ne oldu?" dedim. "Hocam bana bir hal oldu. İki gündür derse çalışıyorum, fakat ezberleyemiyorum" dedi.

Hemen anlamıştım! İçimden: "Ev-ladım, o hata benimdir" dedim. "Gel bakayım, ben seni bir okuyayım" dedim. Bir bardak ta su koydum ve ona nefes ettim. Bi iznillah şifa buldu ve hafız oldu.

Bu olaylar gösteriyor ki, bir hoca talebeleri hakkında, başkalarına karşı sevinmek veya övünmek kastıyla da olsa, bir şeyler anlatmamalıdır.

19) Kur'an-ı Kerim'i sadece lafzen ezberlemekle kalınmal. Onun manasını anlamak içinde gayret gösterilmeli. Hiç olmazsa tercümelerden okuyarak onunla konuşulmalı ki, insana Kur'an tesir etsin.

20) Kur'an'a nasıl davranılmalı, nasıl okunmalı, nasıl okutulmalı gibi daha pek çok konu var ki, bilinmesi lazım. Bunları da 1970'li yıllarda gençlere Kur'an'la ilgili verdiğim bir konferansı buraya eklemek suretiyle tamamlamak istiyorum.

Kur'an-ı Kerim İndiği Zaman

Arap Yarımadası'ndaki İnsanlar

Bilindiği üzere Arap yarımadasında Hristiyanlar, Yahudiler, Putperestler ve Hanifler diye bilinen Allah inancına sahip gruplar vardı. Ayrıca Allah'ı ve ahireti reddedenler, maddeye inananlar, seküler bir dünya tasavvur edenler, öldükten sonra insan ruhunun başka bir bedene girdiğine inanan insanlar vardı. Kur'an gelmeden önce hem o bölgede hem de dünyanın diğer bölgelerinde, inanç yönünden insanlar rengarenk, parça parça, grup gruptu.

Ölenlerin başka bir cesetle geri döndüğünü iddia edenler, kimisi cebr ve totalitarizme, kimisi ihtiyar ve serbestliğe inananlar... öyle bir insan yığını vardı ki, içerisinde müminler, müşrikler ve mülhidler, putperestler yaşıyordu.

İşte bunlar ve onlar bu karma karışık ortamda yaşarlarken Kur'an üzerlerine bir şimşek gibi parladı. Hayret ve şaşkınlıklarını dağıttı, ihtilaflarını ve aralarındaki korkunç kavga ve savaşları sona erdirdi.

İşte tam bu ortamda Rasulullah (s.a.v.) kalktı, şahsi ve beşeri kaynaklı olmayan, tamamen ilahi vahye bağlı bir davetle insanları Hak yola çağırdı... Çünkü O, vehimden, hayalden ve karma karışık bir takım düşünce ve görüşlerden uzak ve onlardan korunmuş bir zattı.

Kur'an-ı Kerim de öyle bir kitap olarak indi ki, bütün beşer bu yepyeni sese kulak vermek durumunda kaldı. Ve işte Rasulullah bununla ilgili şöyle buyurdu:

"İlerde, sizi dininizden, imânınızdan, Kur'an'ınızdan ve ahlâkınızdan uzaklaştırmak için son derece karanlık gece parçaları gibi fitneler olacaktır.

Ya Rasulallah! Böyle bir günde bizi hangi şey kurtarır? Diye sorulduğunda:

Sizi ancak Allah'ın kitabı Kur'an-ı Kerim kurtarır. Çünkü onda sizden önce geçenlerin haberleri olduğu gibi sizden sonra gelecek olanların hakkında da haberler vardır. Ayrıca yaşadığınız hayatın aranızdaki hükümleri vardır. O, her yönüyle açıklanmış olup çok ciddi bir kitaptır. Onu bilerek terk edenin Allah belini kırar. Hakkı, hakikatı ve doğruyu O'nun gayrında arayanın, Allah yolunu şaşırtır. O Allah'ın kopmayan ipi, parlayan nuru, hikmet dolu zikir ve dosdoğru yoludur. Duygular onunla korunur şaşırmaktan. Görüşler onunla kurtulur parçalanmaktan. Alimler ona doymazlar. Müttekiler ondan usanmazlar. Onun ilmini alan da-ima ileri gider. Onunla amel eden bol ecir alır. Onunla hükmeden adâletle hükmetmiş olur. Ona sımsıkı tutunan dosdoğru yolu bulur." (Ahmed ibn-i Hanbel, Müsned, 1,91)

Peygamberimizin bu hadis-i şerifinden anlıyoruz ki, bu gün bizim başımıza gelen olaylardan kolayca kurtulabilmemiz de Kur'an-ı Kerim'e sımsıkı tutunmamıza bağlıdır. Eğer Kur'an'ı okumaz, ona tam tutunmaz ve onunla amel etmezsek hem bu dünyada hem ahrette işimiz çok zor olacaktır. Ayrıca, tam bir câhiliye toplumu haline gelmemiz mümkün olacaktır.

Kur'an Okuyanların Mükâfâtı

İmam Kurtubi meşhur tefsirinin girişinde Kur'an okuyanlar için:

"Kur'an okuyanlar Allah'ın gizli sırlarının taşıyıcılarıdır. İlim hazinesinin koruyucularıdır. Peygamberlerinin halifeleri ve güvenilir kişilerdir onlar Allah'ın özel, seçkin ve temiz ehlü iyâlidir." (Kurtubi, c. 1, s. 1)

Yine İmam Kurtubi aynı konuda:

"Allah'ü Zülcelal'in, Kitabı'nı hıfzetmekle özelleştirdiği kimselere gereken, onu hakkıyla tilavet etmek, ibaresindeki hakikatleri iyi düşünmek, hayret verici kıssaları iyi anlamak ve manalarını açıklamaktır." (A.g.e. s-2)

Kur'an-ı Kerim Kendisini Tanıtıyor

"Elif, Lâm, Mîm... İşte o kitap; Kendisinde hiç şüphe yoktur; müttekiler için yol göstericidir." (Bakara, 1-2)

"Elif, Lâm, Mîm... Allah ki, Ondan başka Tanrı yoktur, da-ima diri, koruyucu ve yöneticidir... Sana kitabı hak ile ve kendinden öncekini tasdik edici olarak indirmiştir." (Al-i İmran, 1-3)

"Elif, Lâm, Mîm, Sâd... Bu sana indirilen bir kitaptır. Onunla insanları uyarman ve inananlara öğüt vermek hususunda göğsünde bir sıkıntı olmasın." (Araf, 1-2)

"Elif, Lâm, Râ... Bu bir kitaptır ki, hikmet sahibi, her şeyden haberi olan Allah tarafından ayetleri sağlamlaştırmış, sonra da güzelce açıklanmıştır." (Hûd, 1)

"Elif, Lâm, Râ...bu bir kitaptır ki Rablerinin izniyle karanlıklardan aydınlığa, o güçlü ve övgüye layık Allah'ın yoluna çıkarman için onu sana indirdik." (İbrahim,1)

"O Allah'a hamdolsun ki kuluna kitabı indirdi ve onda hiçbir eğrilik koymadı... Onu dosdoğru bir kitap olarak indirdi ki, kaptından gelecek şiddetli azaba karşı uyarsın ve iyi işler yapan müminlere güzel mükâfât bulunduğunu müjdelesin." (Kehf , 1-2)

"Gerçekten bu Kur'an, insanı en doğru yola iletir ve iyi işler yapan müminlere büyük ecir olduğunu müjdeler." (İsrâ, 9)

"Biz o Kur'an'ı hak olarak indirdik ve o hak ile inmiştir. Seni de ancak bir müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik." (İsrâ, 105)

"Biz ona şiiir öğretmedik, şiiir o peygambere yakışmaz da... O'nun getirdiği sadece bir öğüt ve apaçık bir Kur'an'dır... ki, diri olanları uyarsın ve inkâr edenlere de azap hak olsun." (Yâsin, 69-70)

"O Kur'an elbette bir peygamberin Allah'tan aldığı bir sözdür. O bir şairin sözü değildir, ne de az inanıyorsunuz!... Bir kâhinin sözü de değildir, ne az düşünüyorsunuz! Âlemlerin Rabbinden indirilmiştir." (Hâkkâ, 40-43)

Peygamberimizin Kur'an-ı Kerim Hakkındaki Sözleri

Abdullah ibni Mesûd rivayet ediyor: Rasulullah(s.a.v.): "Bu Kur'an, Allah'ın sofralarından bir sofradır. Gücünüz yettiğince ondan faydalanın." Buyurdu.

Hâkim rivayet ediyor: Peygamberimiz (s.a.v.): "Bu Kur'an Allah'ın kopmayan ipi, parlayan nûru, derde devâ şifâsıdır: O'na tutunan kimseyi korur, O'na uyan kişiyi kurtarır, azarlanacak duruma düşürmez, doğrultulması gereken kişi konumuna düşürmez, hayret verici olayları tükenmez, tekrar edilmesinden dolayı eskimez. O'nu okumaya devam ediniz ki Allah her harfine on ecir versin. Ben "elif, lam, mim" bir harftir demiyorum. Fakat elif bir harftir, lam bir harftir, mim bir harftir diyorum." Buyurdu.

Rasulullah (s.a.v.) bir kudsî hadiste: "...Kur'an ve benim zikrim, bir kulumu son derece meşgul eder de o kulum benden bir şey isteyecek vakit bulamazsa, ben o kuluma isteyenlere verdiğim her şeyi veririm." Buyuruyor.

Yine Rasulullah (s.a.v.): "Allah'ın kelâmı Kur'an-ı Kerim'in diğer sözlere üstünlüğü, Allah'ü Zül-Celâl'in, mahlukatına üstünlüğü gibidir" buyurmaktadır.

Sizden herhangi birinizi ayak ayak üstüne atmış ve Bakara süresini okumayı bırakmış vaziyette bulmak istemem. Çünkü eğer bir evde bakara süresi okunursa o evden şeytan bütün hızıyla kaçır... muhakkak bilirsiniz ki, evlerin en boşu, içinde Allah'ın kitabı okunmayan evdir."

Peygamberimiz (s.a.v.) Buyurdular ki: "Kur'an-ı Kerim'i okumakta, anlamakta ve anlatmakta mahir olanlar, Kur'an'ı yazan ulvî meleklerle beraber olurlar. Kur'an'ı zorlukla okuyanlara ise iki ecir vardır: Birisi Kur'an okuduğu için, diğeri de meşakkat çektiği içindir."

Yine Rasulullah (s.a.v.) : "Kur'an-ı Kerim'le arkadaş olan kimse cennete girdiği zaman ona denir ki: Oku ve yüksel... en son okuduğun âyet senin en yüksek derecen olacaktır..." Buyurur.

Yine Rasulullah (s.a.v.): Ashâbına hitaben "Sizden , hanginiz, Bathan veya Akik denilen yere her sabah gidip, günah işlemeksizin ve adam öldürmeksizin, yüksek hörgüçlü iki deveyle gelmeyi sever?"

Ashâb: "Ya Rasulullah! Biz hepimiz böyle bir şeyi çok severiz!"

Rasulullah (s.a.v.): "Bilesiniz ki, sizden birinizin sabah mes-cide gelmesi, bir şeyler öğrenmesi veya Allah'ın kitabından en az iki ayet öğrenmesi iki deveden daha hayırlıdır. Üç ayet üç deveden, dört ayet dört deveden, daha fazlası daha fazla deveden hayırlıdır." Buyurdu.

"Bir kimseye Kur'an'ın üçte biri verilmişse, nübüvvetin üçte biri; eğer üçte ikisi verilmişse, nübüvvetin üçte ikisi; ve eğer Kur'an'ın tamamı verilmişse nübüvvetin tamamı verilmiş olur. Şu kadar var ki ona vahiy gelmez... böyle bir kimseye, kıyamet gününde, Kur'an oku ve okudukça yüksel denir. O kişi okuduğu her ayette bir derece yükselir... Tâ ki kendisinde bulunan Kur'an bitinceye kadar... Sonra eline bir şey konur ve kendisine: Tut bakalım, denir. O da tutar. Sonra sorulur: Şu ellerinde tuttuğun nedir bilir misin? Bunun üzerine bakar ki: sağ elinde Huld cennetine, sol elinde ise Naîm cennetine girme beratı verilmiştir."

Ashâbın ve Alimlerin Kur'an Hakkındaki Beyanları

İmam Şafii (r.a.) :

"Müçtehid imamların söyledikleri her şey sünnetin açıklamasıdır...

Sünnetin ifade ettiği her şey ise Kur'an'ın açıklamasıdır...

Kur'an'ın beyan ettiği her şey ise esmâ-i hünsanın açıklamasıdır...

Esmâ-i hünsanın açıkladığı her şey ise ismi azamın açıklamasıdır" diyor.

Dârimi, Vehb ez-Zimâriden rivayet ediyor. O şöyle demiştir: "Allah bir kimseye Kur'an'ı nasip eder, o kimse de gecede ve gündüzde onu devamlı okursa, onda olan ahkamları da amel ederse, bu taat ve ibadetle de ölürse, Allah onu melekler ve peygamberlerle beraber haşredecektir."

Ebû Abdurahman es-Sülemi, Kur'an-ı Kerim'i hatmeden bir kimse kendisine geldiği zaman, onu önüne oturtur, elini de o zatın başı üzerine koyar ve şöyle dermiş: "Ey kişi! Allah'tan ittika et! Eğer bu Kur'an'dan bildiğin şeylerle de amel edersen, âlemde senden daha hayırlı bir kimse bilmiyorum."

İmam Kurtubi derki: "İlk iş, mümin bir insanın, Kur'an-ı Kerim'in âlemlerin Rabbi Allahü Zülcelal'in kelâmı olduğunun şuuru varmasıdır. Kur'an mahluk değildir. O, hiç bir şey kendisine benzemeyen zatın sözüdür. Yine o Kur'an, eşi ve benzeri bulunmayan kelâm sıfatının bir tecellisidir. Zatı İlâhi'nin bir nûru'dur... okunan Kur'an ise okuyucaların sesleri ve nağmeleridir... Emrolundukları bazı ibadetler de hâlin icâbına göre kazandıkları bir ameldir... Pek çok vakitte Kur'an okumaları mendûb amellerden, cûnup hallerinde yasaklandıkları, okudukça sevaba, terk ettiklerinde ise ikaba uğradıkları şeydir. Hak ehli bütün Müslümanlar ondan feyz alırlar, onunla meşgul olurlar, şayet Cenâb-ı Hakk bir kuluna Kur'an'ı taşıma gücü vermezse, hiç kimse kendinde o gücü bulamazdı. Çünkü O, "Eğer biz bu Kur'an'ı bir dağın üzerine indirseydik, Allah'ın korkusundan onun yığılmış hale geldiğini görürdün." (Haşr,21) buyuruyor... Şu halde nerede o kalb ki, dağlar kadar güçlü olsun... Allah kullarına öyle bir taşıma gücü ihsan etmiş ki o Kur'an'ı dinleyebiliyor, okuyabiliyor ve ezberleyebiliyor."

İbni Abbas hz.leri der ki:

"Kim Kur'an-ı Kerim'i okur da ondan Allah'ın hidayetine tâbi olur ve sapıklıktan korunursa, Cenâb-ı Hakk kıyamet günü o kimseyi hesabın kötüsünden koruyacaktır. Çünkü Allah cc. "Kim benim kılavuzuma, yani Kur'an'ıma uyarsa yolunu şaşırmasın, sıkıntıya düşmez." (Taha-123) buyuruyor. Bununla Cenâb-ı Hakk,

Kur'ana tâbi olan kulunu dünyada dalâletten, ukbada şakavetten koruyacağını garanti ediyor."

Kur'an-ı Kerim Sadece Allah Rızası İçin Okunmalıdır

Gösteriş hakkında

Rasulullah (s.a.v.) :

"Bu din, denizleri, deryaları aşıp dünyanın her tarafında ortaya çıkacaktır... Sonra bir toplum gelecek. Onlar Kur'an okuyacaklar. Ve "Bizden daha iyi okuyan var mı, bizden daha iyi bilen var mı diye övünecekler!.." dedi. Sonra Ashâbına döndü ve: "Şu adamlarda bir hayır görüyor musunuz?" diye sordu. Onlar: Hayır! Dediler. Rasulullah : Fakat, bunlar sizdendir. Bunlar: bu ümmettendir. Ve bunlar: Ateşin tutuşturucularıdır" buyurdu.

Cübbü'l-Hazen

Rasulullah (s.a.v.) şöyle bir olay anlatıyor:

"Cehennem'de bir vadi vardır. Cehennem bu vadinin şerrinden günde yedi kez Allah'a sığınır... Bu vadide derin bir kuyu var... Hem Cehennem hem kuyunun bulunduğu vadi, o kuyunun şerrinden günde yedi defa Allah'a sığınır... O kuyuda çok büyük ve o derece korkunç bir yılan var... O yılanın şerrinden hem Cehennem, hem o vadi ve hem de o kuyu günde yedi defa Allah'a sığınır... İşte bu yılan, hâmil-i Kur'an olup da Allah'a isyan içerisinde bulunan şakiler için hazırlanmıştır."

Hamil-i Kur'an Hakkında

Değerli kardeşlerim!... Bütün bunlar gösteriyor ki gerek Hâfız-ı Kur'an, gerek Hâmili Kur'an olan kişilerin üzerlerine vacib olan bazı hususlar vardır. Şöyle ki:

1) Âlim olan, hafız ve hamili Kur'an olan kişi kendi kendisiyle baş başa kaldığı zaman, Allah'tan tam bir ittika üzere olmalı, amellerinde de sadece Allah'ın rızasını murad eden ihlaslı bir kişi olmalıdır.

2) Beşer olarak bir hata yaparsa veya sevimsiz bir iş yapar da günaha girerse, hemen tevbe edip ve istiğfar edip Allah'a dönmeli, talebinde ve amelinde ihlase sarılmalıdır.

3) Başkalarının bile çekinmek durumunda bulunduğu işlerden, hamili Kur'an kişilerin çok daha fazla bir titizlikle çekinmeleri lazımdır. Sahip olduğu ilme ve Kur'an'a karşı kendisine verilen ecrin ve mükafatın fazla olması güzeldir. Fakat, ilmin ve Kur'an'ın kıymetini bilmeyip, onları asıl maksadın dışında kullanması da cezanın ve tehlikenin o nisbette büyük olacağını da unutmamalıdır.

4) Rasulullah (s.a.v.) şöyle beyan ediyor:

"Cenâb-ı Hakk bazı nebilere vahyetti: "Dini yönden insanları aydınlatmak için değil de, kendilerine dünyevi çıkar sağlamak için ilim sahibi olan kişilere söyle: Onlar, insanlara karşı koyun postuna bürünmüşler, fakat, kalbleri canavar kalbi gibidir... Dilleri baldan daha tatlı görünür, fakat, kalbleri, çok acı bir ot olan "sabır" otundan daha acıdır... Onlar, bu davranışlarıyla sanki beni aldatıyorlar ve benimle alay ediyorlar... Onlara öyle bir fitne hazırladım ki, kemâlde zirveye ulaşmış kimseler bile hayrette kalacaklardır."

Abdullah İbni Mesûd (r.a.) diyor ki:

"İçerisinde küçüklerin büyüdüğü, büyüklerin yaşlandığı fitneleri giydiğinizde, hâliniz nice olur? Bid'ad lerin sünnet kabul edildiği bir ortamda hayat süren insanlar, o bid'adlerden birisi değiştirilince, hemen hepsi itirazı basıp "Sünnet değiştiriliyor!" diye karşı çıkacaklar..." Bu dediğin olaylar ne zaman olur, yâ Ebâ Abdirrahman! Diye sorulunca: "kurrallarınızın çoğaldığı, fakihlerinizin azaldığı; keza amirlerinizin çoğaldığı, güvenilir kişilerin azaldığı; ahret ameliyle dünyevi şeylerin istendiği, dindışı bilgilerin derinliğine öğrenildiği zaman." diye cevap verdi.

Hamil-i Kur'an'la ilgili Abdullah İbni Abbas hazretlerinden şunu arzedip konuyu bitirmek istiyorum... İbni Abbas (raz.an-hüma) şöyle diyor: "Eğer, hamil-i Kur'an, Kur'an sahibi kimseler, onu hakkıyla tutup, onun gösterdiği yönde gitseler, onlara başka hiç bir şey gerekmez, Allah'ın sevmesi yeter... Fakat onlar, sahip oldukları Kur'an'ı öne tutarak onunla hep dünyevi şeyler talep ediyorlar. Bu sebeble de Allah onlara buğz ediyor ve halkın nazarında aşağılık insanlar durumuna düşüyorlar."

- Kur'an-ı Kerim kendisine uyulsun diye gönderilmiştir. Deniyor ki: "Rabbinizden size indirilene uyunuz. Ondan başkasına dost olarak uymayınız. Ne az hatırlıyorsunuz." (A'raf: 3)

"Elif Lâm Râ. Bu öyle bir kitaptır ki, hikmet sahibi, her şeyden haberi olan Allah tarafından ayetleri muhkem kılınmış, sonra da güzelce açıklanmıştır... Ta ki Allah'tan başkasına tapmayasınız. Şüphesiz ben onun tarafından size gönderilmiş bir müjdeleyici ve uyarıcıyım." (Hûd-1-2)

Kur'an-ı Kerim Nasıl Okunmalı?

Kur'an-ı Kerim'in okunuşunda dikkat edilmesi gereken bazı kurallar vardır. Bu kurallar çerçevesinde okunan Kur'an'ın eciri ve sevabı bol olur.

1 – Kur'an-ı Kerim tilaveti, mutlaka tecvid kaidelerine uygun olarak yapılmalıdır.

Çünkü bu kaideler, Rasulullah'ın (s.a.v.) okuyuşundan tesbit edilmiş kaide ve kurallardır.

Harflerde bulunan Sıfat-ı Lâzimeler vardır: cehr, hems, şiddet, rihvet, beyniye, istilâ, istifâle ve benzeri sıfatlar gibi. Bunlar gözetilmesi zaruri olan sıfatlardır.

Ayrıca Sıfat-ı ârızalar vardır: medler, ihfa, ızhar, idgam, iklap ve benzeri sıfatlar ki bunlar da dikkat edilmesi ve ölçülerinin muhafaza edilmesi gereken sıfatlardır.

Kendi halinde ve kendi kendisine okurken bir genişlik ve işin bir affedilen tarafı bulunsa da, halkın huzurunda okuyanların mutlaka üstad elinden geçmeleri lazımdır. Aksi halde bu kuralları hiç kimse kendi kendine bilemez. O nedenle de harflerin hakkını ve îstihkakını veremez. Ama bu bir ilimdîr ve son derece önemli ve kazanılması gereken bir melekedir.

2 – Kur'an-ı Kerim'in okunmasında "melodi" denilen bir prensip daha vardır. Buna ses ayarı da diyebiliriz. Kur'an okurken sesin yani melodinin de iyi ayarlanması lazımdır. Sesin nerelerde yükseltileceği, nerelerde indirileceği iyi bilinmelidir. Bu işin mânâ ile son derece sıkı bir ilişkisi vardır. Okuduğu yerin manası bilinmeden bu sesin ayarlanması kolay değildir.

Bu gün maalesef halkın huzurunda Kur'an okuyanların büyük çoğunluğu bu seviyeden uzaktır. Nicelerini biliyoruz ki, pes perdeden okunması gereken yerlerde tiz perdeden; tiz perdeden okunması gereken yerlerde ise pes perdeyi tercih ediyor. Bu durum Kur'an okuma âdabına uygun değildir.

Bazen da hiç lüzûmu yokken acı acı bağırmayı Kur'an okumak sananlar vardır ki, dinleyenlere bir hazzı rûhanî vermek yerine kulakları tırmalayıcı ve rahatsız edici anlar yaşatmaktadır.

Bu tavrın mûsikî ile de bir ilgisi yok maalesef. Halbuki Kur'an tilavetinde mûsikînin önemi çok büyüktür. Tecvid denilen güzelliğin önemli unsurlarından birisi de mûsikîdir... Çünkü Rasûlullah (s.a.v.): "Kur'an tilavetini seslerinizle güzelleştiriniz!" Bu yuruyor.

Bundan anlaşılıyor ki Kur'an-ı Kerim'in okunmasında ses ilmi olan mûsikînin yeri önemlidir.

Ancak şunu hemen belirtelim ki, Kur'an-ı Kerim okurken onda şarkı, türkû, kasîde ve gazel tavrında bir okuyuşu hiçbir ilim sahibi uygun görmemiştir. Hatta haram kabul edenleri çoğunluktadır... Evet, Kur'an okurken mûsikînin kurallarından faydalanılabilir ve makamdan makama geçilebilir. Fakat bunu uygularken Kur'an'ın ruhuna ve güzelliğine ters düşmeyecek şekilde uygulamak zorunludur.

Bu işin ehli muhterem zevât, bu konu üzerinde çok titiz davranmışlar ve Kur'an'a karşı, manası, te'vili ve tefsiri babında gösterilmesi gereken dikkat ve itinanın, onun tilavetinde de gösterilmesi gerektiğini söylemişlerdir... bu nedenle biraz evvel ifade edilen "Seslerinizle Kur'an'ı süsleyiniz" hadisini "maklûb" usûlünden hareketle "Seslerinizi Kur'an'la süsleyiniz" demek olduğunu da söylemişlerdir.

Nitekim, Ebû Hûreyre ve Hz. Ömer'den de öyle bir rivayet vardır: "Seslerinizi Kur'an'la güzelleştiriniz!"

Kur'an asliyyet itibariyle güzeldir. Hatta güzeller güzeli bir Kelâm-ı İlâhî'dir. Onun ayrıca güzelleştirilmeye veya ilave bir gü-

zelliğe ihtiyacı yoktur... Ama, beşer olarak bizim sesimizin güzel-
leştirilmesine ihtiyacımız vardır.. İşte bu hadisi şerif bize şunu
anlatıyor: Doğal olarak sizin, kulaklara hoş gelen güzel bir sesiniz
olabilir. Fakat, bu güzel sesle, şehvî duyguları, gafleti ve sapık-
lığı teşvik eden şarkılar, türküler ve gazeller okuduğunuz zaman
artık o ses, doğal güzelliğin içerisinde son derece çirkin, son de-
rece tehlikeli şeyleri kulaklara ulaştırmış olur. İşte bu yüzden o
çirkin bir ses halini alır.

Eğer doğal güzelliğe sahip olan bu ses, güzel olan ve içeri-
sinde insanlara güzel mesajlar ileten Kur'an okuyacak olursa,
hatta ses aslında çirkin bile olsa, Kur'an'la süslenmiş ve Kur'an
okumakla güzelleşmiş olur... Allahû âlem Rasûllullah (s.a.v.) de
bize bunu anlatmak istemektedir.

3 – Kur'an-ı Kerim tilavetinde dikkat edilecek hususlardan
birisini de "vurgu" denilen şeyin nerelerde yapılması lazım geldi-
ğini iyi bilmektir... Bu o kadar önemlidir ki, dikkatsiz ve bilinçsiz
bir okuyucu yaptığı yersiz bir vurgu ile mânâyı tamamen tersine
cevirebilir.

Şu halde, bu gün halkın önüne geçip Kur'an okumak iste-
yen kişilerin önce Kur'an-ı Kerim'in manasını öğrenmeleri gere-
kior. Onunla beraber Kur'an tilavetinin kurallarını ve bu kural-
ların uygulama yerlerini de öğrenmeleri gerekiyor.

Şimdi, bizim içinde yaşadığımız toplumun anlayışında or-
taya çıkan sakatlıklar var. Bu gün yüzlerce hafız yetiştiriyoruz. Ve
bunu bir övünç, hatta çoğu kez bir reklam aracı haline getirio-
ruz. Son derece baskıcı bir tutum ve metodla üç yılını verip hafız
yaptığımız bu genç neslin içerisinde, kaç tanesi Kur'an'ın mana
ve mesajını anlamak için uğraşıyor? Tilavetin özellikleri, hatta
Asım kıraatinin kendine has incelikleri hakkında kaç tanesi bilgi
sahibidir? İşin sadece hafızlıkla bitmeyeceğini kaç kişi biliyor?

Müsabakalarda, yarışmalarda, mezarlıklarda, işyeri açılış-
larında, merasimlerde okunan Kur'an'ların hangisinde, dinleyen-
lere verilen veya verilmesi gereken mesajın neler olduğunu kaç
tanesi biliyor?

Rasulullah (s.a.v.) bir hadisinde şöyle buyurmaktadır: "Kur'an-ı Kerim'i Arabın okuduğu ses ve tavırda okuyunuz. Ehli aşkın ve ehli kitabın okuduğu şekilde değil!... Benden sonra bir takım kimseler gelecek ve onlar Kur'an'ı şarkıcıların ve ağıtçıların okuduğu gibi okuyacaklar. Ama Kur'an onların boğazından aşağı inmeyecektir. Çünkü kalpleri başka şeylerle meşguldür. Onları dinleyenlerin kalbide öyle olduğundan, ne okuyan etkilenecek Kur'an'dan ne de dinleyen!..." Allah (c.c.) bizleri böyle olmaktan muhafaza buyursun!

4- Kur'an'ı öğrenmenin, öğretmenin ve onu okumanın mutlaka bir gâyesi vardır. Bu gaye ve maksat daima göz önünde tutulmalıdır.

Bir Kur'an okuyucusunun son derece dikkat edeceği ve kendisini koruyacağı hâl "riya" yani gösteriştir. "Ben iyi okurum, güzel okurum" duygu ve düşüncesine kapılan bir okuyucunun bu hali eğer onda yerleşir ve Allah korusun bir gaye halini alırsa, o kişinin okuduğu Kur'an kendisine ve dinleyenlere de tesir etmez, fayda vermez. Ayrıca o kişi, sadece insanları memnun etmek, onların övgülerini kazanmak gibi bir duyguya kapılırsa, asıl maksadı unutmuş olur ki Kur'an okumaktan asıl maksat, Allah rızasını kazanmak olduğundan, dinleyenleri Kur'an okumaya teşvik etmek, insanları Kur'an'ı anlamaya sevk etmektir. Bir vaiz, bir müfessir nasıl Kur'an'ı anlatmak için uğraşıyorsa, insanları Kur'an'a çağırıyorsa, bir Kur'an okuyucusunun görevi de aynıdır.

Tilâvetin kurallarına riâyet eden, edâ ve sadânın usulüne uygun hareket eden ve Kur'an'ı bu çerçevede okuyarak insanları ikaz ve irşada çalışan, bütün bunları yapmaktan maksadının sadece Hakk'ın rızasını kazanmak olduğunu bilen okuyucu olmak yerine, gösteriş için, kendisini üstün kılmak için, insanların iltifat ve tezahürünü kazanmak için Kur'an okumaya çalışan bir kimse olmak Allah korusun son derece tehlikelidir.

Bu konuda hem Allah (cc), hem Rasulullah (s.a.v.) ve hem de ehli ilim bakınız neler söylüyorlar!:

Gösteriş olarak bildiğimiz, İslam kaynaklarında "Riyâ" kelimesiyle ifade edilen bir hal var ki, bir mümin için en tehlikeli

hallerden birisidir. Hem Cenâb-ı Hakk, hem Rasulullah (s.a.v.) bu hale düşmekten bizleri son derece titizlikle sakındırıyor. Zira, başkalarına gösteriş için yapılan her ibadet, zikir, yardım, tilâvet gibi amellerde -hâşâ- Allah'a ortak koşmak durumu vardır. Özellikle Kur'an okuyucularının, yoksullara yardım yapanların ve Allah yolunda cihad edenlerin buna dikkat etmeleri ısrarla tavsiye edilmektedir.

Cenâb-ı Hakk: "Allah'a kulluk ediniz, O'na hiçbir şeyi ortak yapmayınız." (Nisa:36) buyurmuştur. Ve yine Allah, "Kim Rabbi ile karşılaşmak istiyorsa gösteriş bulunmayan amellerle onun huzuruna gelsin ve ona kullukta bir başkasını ortak yapmasın." (Kehf:110) buyurmuştur.

Ebu Hureyre rivayet ediyor: Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurdu: "Kıyamet gününde aleyhine karar verilen üç tip insan olacak. Bunlardan birisi, bir savaşta şehit olmuş birisidir. Bu adam huzuru ilahiye getirilir. Cenâb-ı Hakk verdiği nimetleri ona anlatır. O da onları bütünüyle hatırlar ve bilir. Bunun üzerine Allah(cc) sorar: Peki verdiğim bu nimetlerle ne yaptın? Derki: Ya Rabbi senin yolunda şehit oluncaya kadar savaştım... Cenâb-ı Hakk ona: Sen yalan söyledin. Çünkü sen "Şu adam ne kadar cesus adammış." desinler diye savaştın. Ve öyle de söylendi, der. Ardından bir emirle bu kişi yüzüstü cehenneme atılır... Çünkü bu adam Allah adına ve Allah için değil, başkalarının iltifatını ve alkışını kazanmak uğruna savaştı.

İkinci tip adam getirilir. Oda iyi bir ilim tahsil etmiş ve bu ilmi başkalarına da öğretmiştir. Aynı zamanda iyi Kur'an okuyan bu adama Cenâb-ı Hakk verdiği nimetleri bir bir anlatır. O da bu nimetleri hatırlar ve bilir... Allah (cc) ona sorar: Peki! Verdiğim bu nimetlerle nasıl bir amel işledin? Der ki: Yarabbi !... hem öğrendim hem de senin rızan için öğrettim ve de senin için Kur'an okudum... Cenâb-ı Hakk ona: Hayır. Sen, bana alim desinler diye, çok güzel Kur'an okuyor desinler diye yaptın. O nedenle yalan söylüyorsun. Ve senin istediğin gibi de oldu. Sana: Ne büyük alim adam dediler, ne güzel okuyor dediler. Buyurdu... Sonra bir emir geldi. O kimse yüzüstü cehenneme atıldı.

Sonra, Allah'ın kendisine bol imkan verdiği, mal mülk verdiği zengin bir adam tipi olan üçüncü bir şahıs getirilir... Cenâb-ı Hakk ona da verdiği nimetleri bir bir sayar anlatır. O da bunu bilir ve hatırlar... ve Allah (cc) sorar: "Bu verdiğim nimetlerle neler yaptın söyle." der. Der ki: ya Rabbi!... Senin infak edilmesini sevdiğin her yere infak ettim... Cenâb-ı Hakk ona: Hayır! Sen yalan söyledin. "Bu adam ne kadar yardımsever, ne kadar eli açık, cömert insan desinler, diye yaptın." der. Sonra bir emir verilir, bu adam da yüzüstü cehenneme atılır.

Ebu Hureyre şöyle anlatıyor: Rasulullah (s.a.v.) eliyle dizlerine dokundu ve : "Ya Ebu Hureyre! Şu üç adam var ya, bunlar, Allah'ın, kendileriyle cehennemi tutuşturacağı ilk yaratıklardır." Buyurdu.

İbnü Abdil Berr der ki: Bu hadisi şerif, ilmiyle ve Kur'an'ıyla Allah'ın rızasını kasdetmeyen kimseler hakkındadır.

Evet, değerli kardeşlerim: Mümin her işini Allah için yapabilmek yolunda çok ciddi gayretler sarfetmesi gereken kişidir. "Ameller niyetlere göre değerlendirilir" kuralına göre hepimiz buna son derece dikkat etmeliyiz... Zira Rasulullah (s.a.v.): "Her kim, bir ilmi, ya da bir ameli, Allah'tan gayrisi için ister ve yaparsa, ateşte yerini hazırlasın." Buyurmaktadır.

Kur'an'ın Sözlük Anlamı

-Arap lisanında bazen mastar bir kelime mefûl manasında kullanılır. Bu cümleden olarak "Kur'an" kelimesi her ne kadar "Okumak" anlamında mastar olsa da sonradan bu kelime "Okunan" anlamında Allah kelâmına isim olmuş ve "Kur'an" denilince okumak değil "Okunan kitabı ilahi" anlaşılır olmuştur.

- Kur'an kelimesi üzerinde başka ifadeler de vardır. Ancak fazla detaya inmeye gerek yok.

- Bazılarına göre de bu isim "Mürtecel"dir. Yani hiçbir kaide ve kurala tabi olmadan doğrudan doğruya ilahi kelâma "Kur'an" kelimesi isim olarak verilmiştir.

- Kelime olarak "Kur'an" hemzelidir. Ama "Kurân" şeklinde de söylenebilir.

Kur'an'ın İsimleri

- Kur'an-ı Kerim'in pek çok ismi vardır. Bazıları 55, bazıları da 90 küsür isim tesbit etmişlerdir. Fakat bunlardan yani bu isimlerden pek çoğu Kur'an-ı Kerim'in sıfatı durumundadır, doğrudan isim değildirler.

- Kur'an-ı Kerim'in meşhur olmuş iki ismi vardır. Birisi:

Kur'an, diğeri: Fırkan... Kur'an kelimesini anlattım.

- Fırkan kelimesi de mastardır. Lâkin fail manasına "Fırkan" denir ki hak ile batılı ayırdığı için... mef'ül manasına "Fırkan" denir ki ayrı ayrı indirilmiş sûreleri ve ayetler ayrı ayrı yapılmış olduğu için bu isim verilmiştir.

Bu iki isimden başka bir de "Kitab, Zıkr ve Tenzil" isimleri vardır. Bunlar da Kur'an'a ait isimlerdir. Fakat diğeri iki isim kadar meşhur değildirler. Bununla beraber en çok zikredilen isimlerdendirler.

Kur'an-ı Kerim'in Terim Anlamı

Kur'an-ı Kerim'in sözlük anlamını kısaca açıkladım. Şimdi de terim(istilah) anlamını açıklamak istiyorum.

Terim: İlim lisanında kullanılan tarif ve tanıtlarda kullanılan kelimelerdir.

Yani, ilim lisanında "Kur'an" denilince anlaşılan şey nedir?

Kur'an-ı Kerim'in istilahdaki tarifini anlatmaya geçmeden önce onun aslını ve mahiyetini bilmemiz lazımdır.

Malumdur ki, Kur'an Allah kelâmıdır. Kelam demek söz demektir. İnsanın da bir kelâmı bir sözü vardır. Fakat Allah'ın kelâmı beşerin kelâmına hiç benzemez. Ondan apayrı bir aslıyeti vardır. Bu mananın açıklanması gerekir.

Burada konumuz olan "Kelâm" yani "söz" meselesini açıklamak için insana ait kelâmdan ve onun açıklamasından hareket etmek istiyorum ki, o zaman daha iyi anlayabiliriz.

Beşere ait bir sözü yahut kelâmı anlamak istediğimiz zaman bunun iki şeyi ifade ettiği ilmen sabit olduğu bilinmelidir.

1-) el-kelâm, "söz" demektir. Yahut "söylemek" demektir.

2-) el-kelâm, ayrıca "söylenen şey" demektir.

Beşer hayatında her ikisi için birden "kelam=söz" kelimesi kullanılmaktadır. Fakat beşerin kelâmı, yani sözü iki kısma ayrılır: Birisi, "Lafzî", diğeri "nefsî"dir.

Beşere ait "Kelâmı nefsî ve kelâmı lafzî" denilen her sözün de anlaşılmasında yine mastar ve hasılı mastar açılarından hareket edilir. Şimdi bunun kısaca açıklamasını yapalım

1-) Beşere ait "Kelâmı lafzî" mastar manasıyla neyi ifade eder?

Harflerin çıkış yerleri demek olan mahreçlerin hazırlanmasına, gırtlığın, ses tellerinin, dişlerin ve dilin hareket ettirilmesine, harfleri çıkarmak için, kelimeleri yapmak için kullanılmasına yani bu kullanma işine mastar manasıyla "Kelâmı lafzî" denir.

Buna dilimizde insanın konuşması, kelâm etmesi, söylemesi denir. Ve bu iş zahirdir, fiildir, lafızdır. Gerçekten de bu durum boğazın, ağzın, dişlerin ve dilin kullanılmasıyla ortaya çıkar.

2-) Beşere ait "Kelâmı lafzî" mastardan hasıl olan şey manasıyla neyi ifade eder?

Yukarıda ifade edilen boğazın, ağzın, dişlerin ve dilin, ciğerin, ses tellerinin kullanılması sonucu ortaya çıkan sesler, harfler, kelimeler ve cümleler vardır. İşte bunlara da insan kelâmı, beşer sözü denir.

Bilimsel ifadesiyle "Kelâmı lafzî" denir. Bunlara dilimizde "konuşulan şeyler" denmektedir.

Netice:

Demek oluyor ki insanın konuşmasında, söz söylemesinde, söylediği sözlerde kullanılan "Kelâm" kelimesi iki şekilde anlaşılır.

Birisi, konuşmak için yapılan iştir. Ağzın, dilin ve dişlerin kullanılması gibi. Diğeri, konuşulan şeydir. Sesler, harfler ve lafızlar gibi.

Bunu anlamak kolaydır. Çünkü lafzı ve fiilidir. Buna açık konuşma, belli konuşma, lafzî konuşma, ilmi ifadesiyle "Kelâm-ı lafzî" denir. Fakat yukarıda da geçtiği üzere bir de "Kelâm-ı nefsî" vardır. Buna gizli konuşma, gönülden konuşma, içinden konuşma, ilmi ifadesiyle "Kelâm-ı nefsî" denir. Bunun anlaşılması zordur. Ama bu nokta önemlidir.

Kelam-ı nefsî denilen söze ve söylemeye gelince, onun da biri mastar manasına diğeri hasılı mastar manasına olmak üzere iki anlamı vardır.

1-) Beşer sözünün mastar manasında nefsî oluşu nasıldır?

Bir insanın, her hangi bir konuda, içinden, gönlünden yaptığı bir konuşma vardır. Kendisinde bulunan gizli, gönülden ve içten konuşma kabiliyet ve kuvvetiyle, hayal biçiminde harflerle, onlardan medyana gelen kelime ve cümlelerle tertipli düzenli bir konuşma şekli vardır. Dış dünyada ne bir ses, ne bir lafız, ne de bir kelime vardır. Hatta ne gırtlak hareket eder, ne dil söyler, ne de ses telleri titreşir. Ama bütün bunların ötesinde insan konuşur, kelimeler söyler, harfler çıkarır, olaylar çıkarır. Buna zihnen, kalben, ruhen konuşma denildiği gibi gönülden konuşma dahi denilir.

İşte insanın bu konuşma işlemine yahut işine "Kelâmı nefsî" denir ki mastar manasında "içinden konuşmak" demektir. Bir de bu konuşma işinden meydana gelen fakat görünmeyen harfler, kelimeler ve cümleler vardır. Bunlara da mastardan hasıl olan manasında "Kelâmı nefsî" denir ki "içinden konuşulan söz" demektir.

Netice:

Demek oluyor ki insanın içinden, kafasından konuşmasında da iki yön vardır. Birisi içinden konuşma işlemi ve fiili, diğeri içinden konuştuğu zihni olan harfler, kelimeler ve söylediği sözlerdir. İşte bunların her ikisine de birden "Kelâmı nefsî" denir.

Bunların yani insandaki kelâmı nefsinin ayetten ve hadisten delili çoktur. Ve herkesçe bilinen bir gerçektir.

Kelam-ı nefsî'ye örnek:

Yusuf peygamberin kardeşleri, aralarında geçen bir olay üzerine, Yusuf'u ve kardeşini itham etmişlerdi. Bunun üzerine Hz. Yusuf, içinden "Siz şu anda çok fena bir durumdasınız. Allah, sizin anlattığınızın iç yüzünü çok iyi biliyor." Dedi. (Yusuf:77)

Ümmü Seleme (r.a.) diyor ki: Bir adam Rasulullah'a soruştu onu işittim. Adam, "İçimden kendi kendimle bir şey konuşuyorum. Eğer onu açıktan konuşsam benim bütün ecrim yok olur." Dedi. Cevaben Rasulullah (s.a.v.) "İçinden bu şekilde yapılan tehlikeli konuşmalar sadece mümin kişilere gelir." Buyurdu.

Burada Hz. Rasûl, gönül yoluyla yapılan bu konuşmayı ve söylenen sözü "kelam" diye ifadelendirmiştir. Çünkü adam dışarıya hiç bir şey çıkarmamış ve zihnen konuşmuştur. Hz. Rasulün bu zihni konuşmaya "kelam" demesi mecaza değil hakikate hamledilir.

Buraya kadar anlatmaya çalıştığım husus neticede bizi şu soruya götürür:

Acaba insanda var olan bu Kelâm-ı nefsinin İslam'daki yeri, mevkii ve hükmü nedir?

Bu konu gerek İslam hukukunda, gerek beşer hukukunda ısrarla ve uzun uzun üzerinde durulan bir konudur. Ancak ilk Müslümanlar ile Rasulullah arasında geçen önemli bir müzâkereden sonra, insanın, "Kelâm-ı nefsi"den değil de "Kelâm-ı lafzî"den sorumlu tutulacağı kesinleşmiş olmasına rağmen Kelâm-ı nefsinin de iyi yönde olması, kötü yönden kaçınılması tavsiye edilmiştir. Hatta İslam tasavvuf dünyası kişinin önce "Kelâm-ı nefsi" sahasını ıslah ettiği ve terbiye ettiği bir gerçektir. Hz. Peygamberin en meşhur hadislerinden ve İslam hukukunun temel ilkelerinden birisi "Ameller niyetlere bağlıdır. Bir işten maksad ne ise hüküm ona göredir." ifadesinde niyet ve maksad kelimeleri "Kelâm-ı nefsi" dünyasına ait niteliklerdir.

Bu nokta gerçektir. Beşerin böyle bir dünyası vardır.

İnsanoğlu zihni faaliyetinde harfler, kelimeler ve cümleler yapar. Onlardan metinler ve lafızlar üretir. Mesela bir şair önce zihin aleminde şiirlerini yapar hazırlar, sonra onu dışarıya çıkarır.

Fakat önemli olan nokta işte bu dışarıya çıkmış olan harfler, sesler, kelimeler ve lafızlardır ki onlar zihindekilerin kalıpları durumundadırlar. Bir şair neden şu kelimeyi değil de şo kelimeyi tercih etmiştir? Çünkü onun zihnindeki kelimeyi ancak o kelime ifade eder de ondan... Şu halde lafızlar, harfler ve kelimeler zihindekilere uygundur.

Bu konuyu şu ayet-i kerime ne güzel açıklıyor.

"Göklerdekilerin ve yerdekilerin hepsi Allah'ındır. İçinizdeki şeyleri açıklasanız da gizleseniz de Allah sizi onlarla hesaba çekecektir. O, dilediğini bağışlar dilediğine azab eder. Allah her şeye kadirdir." (Bakara: 284)

İnsan üzerinden, bu konuda böyle bir ön bilgiyi arzettikten sonra Kur'an-ı Kerim'in nasıl bir kelâm olduğunu anlatmak istiyorum. Yine bir soru doğuyor ortaya:

Acaba Kur'an nasıl bir kelâmdır? Bir manada soru şu olur: "Kur'an, Kelâm-ı ilahi-i nefsi midir?" yoksa "Kelâm-ı ilahi-i lafzi midir?" (Yahut şöyle de diyebiliriz: Kur'an, Allah kelâmıdır. Fakat acaba Kelâm-ı nefsi mi, Kelâm-ı lafzi midir?)

Biz Kur'an-ı Kerim'e "Kur'an Allah kelâmıdır" derken ne demek istiyoruz?

İslam tarihinde en çok üzerinde durulan konulardan birisi işte budur. Hatta bu noktanın iyi anlaşılamamış olması İslam toplumunda Kur'an mahluk mu değil mi ihtilafının çıkmasına ve o uğurda nice insanın kanının dökülmesine sebep olmuşutr.

Kur'an-ı Kerim ıstılahtaki manasını sizlere derli toplu anlatmak için bu nokta üzerinde duruyorum. Fakat henüz neticeye gelemedim.

İslam âlimleri "kelâmullah" sözünü hem Kelâm-ı nefsi, hem de Kelâm-ı lafzi taraflarına hamlederler. Mesela:

Kelamcılar, Allah'ın zatını ve zatına ait sıfatlarını isbat sadedinde Kelâm-ı nefsiyi kabul ettikleri gibi, ebediyet ve ezeliyet açısından Allah'a ait sıfatların mahluk olmadığını isbat etmek için yine Kelâm-ı nefsiyi kabul etmişlerdir.

Keza usulcüler, fıkıhçılar, lisancılar ve edebiyatçılar ise Kur'an-ı Kerim'e Kelâm-ı lafzî açısından bakmaktadırlar. Bunlara aynı zamanda kelâmcılar da katılmaktadırlar. Özellikle hukukcu ve usulcüler hükümlerin belgelenmesi açısından lafızlara bakmaya ve lafızlardan delil bulmaya mecburdurlar.

Edipler, şairler ve hatipler ise Kur'an'ın edebiyatta en üstün dereceyi almış olduğunu isbat edebilmeleri için onun hem Kelâm-ı lafzî hem de Kelâm-ı nefsî oluşuna bakarlar.

Kelamcılar ayrıca Kur'an'dan önce inmiş olan Allah Kelâm-ı kitaplara ve sahifelere imanın farz olduğunu isbat edebilmek için yine Kur'an-ı Kerim'in lafızlarına bakmışlardır. Keza peygamberlerin gelmiş olduğunun isbatı ve onlara inanmanın farz olduğu hükmü için yine Kur'an'ın Kelâm-ı lafzî oluşunu kabul etmişlerdir. Sonuç olarak denebilir ki İslam alimleri Kur'an'a hem lafzî hem de nefsî kelâm olarak müracaat etmişlerdir.

İtikadi mezhebimizden birisi olan "Eş'ari" mezhebinin kurucusu Abdullah b. Kaysül Eş'ari el-basri'nin "Kelâm-ı ilahi" hakkındaki görüşü şöyle: "Manaya delalet eden ibareler, lafızlar, harfler, kelimeler ve yazılar; bunlar sonradan olmuş, mahluk şeylerdir. Ancak, bunların delalet ettiği, ifade ettiği, okunan ve anlaşılan "mana" ise Allah'ın ezeli kelâm sıfatının tecellisi olup bizlere ulaşan tarafıdır. Ve bu tarafı mahluk değildir." (Habietül Ekvân S.51)

Şimdi Kur'an'ın ıstılahtaki tarifine geçebiliriz.

Kelamcılar Kur'an'a iki açıdan bakarlar.

1-) Kur'an kelimesi Kur'an'a, yani Allah'ın öteki kelâmlarından özellikle ayırt edilmesi için Hz. Muhammed'e indirmiş olduğu kelâmına ait özel bir isimdir. Kur'an denilince bu anlaşılır, derler.

2-) ikinci olarak da Kur'an, ezeli ve ebedi olan Allah kelâmıdır, diye cevap verirler. Kur'an'ın mahluk olmadığını savunurlar. Bunu isbat için de Kelâm-ı nefsî cihetini ileri sürerler. Şöyle ki:

Kelâmı İlahî her şeyden önce Allah'ın sahip olduğu kelâm sıfatının bir görünümüdür. Allah'ın sıfatları ise ezeli ve ebedi olan Allah'ta yine ezeli ve ebedi olarak vardır.

Bizden bilemediğimiz ve bilemeyeceğimiz, aynı zamanda beşerin kendi iç dünyasında, zihin faaliyetlerine de hiç benzemeyen bir oluşla Allah'ın kelâm etmesi vardır. Allah'ın bu kelâmına "Kelâm-ı İlahî-i Nefsî" denir.

Bu kelâm, beşerdeki gibi zihni harflere, kelimelere ve lafızlara da bağlı değildir. Tertipli, düzenlidir. Ama bu tertip ve düzen için bizdeki gibi zamana ihtiyaç duyulmamıştır. Çünkü zaman mahluktur. Mesela aynada görünen bir sûret tertipli düzenlidir ama bu tertip ve düzenin oluşması için zamana gerek görülmez. Şu halde Kelâm-ı İlahî-i Nefsî ezeli ve ebedidir. Mahluk değildir... kelâmcılar böyle diyorlar.

"Kur'an, zihni ve ruhî harflerden mücerred, birbirini takip etmeksizin ezeli tertiple tertiplenmiş, Allah'ın iradesine ait kelimelerle Fatiha'dan Nas'a kadar olan sözdür." (M.A.Zerkani, Menahilül-irfan, S:10-11)

Kelâmcılar gayet öz ve kısa olarak bir de şöyle tarif yaparlar:

"Kur'an Fatiha süresinin evvelinden Nas süresinin sonuna kadar Hz. Peygamber'e indirilmiş olan lafızdır."

Bu tarife öteki İslam alimleri de katılırlar.

Kur'an'ın tarifinde bir başka bakışla da şöyledir. Deniyor ki: Mushaf'ın iki kabı arasında bulunan yazılmış ve işlenmiş harfler, kelimeler ve lafızlardır." Çünkü bu nakışlar, yazılar ve şekiller aslında o ezeli ve ebedi kelâm sıfatının tecellisi olan Kelâm-ı nefsiyle delalet eder. Peygambere indirilmiş lafızlara ve gayb alemindeki harflere işaret eder. Bu anlayış genel anlamda şeriataın anlayışıdır. .Zerkani, Menahilü'l-irfan, c.1-s.11

Bir şair düşünün ki, sezgi ve şuur etme kuvvetine sahip. Bu kuvvetle kaside veya beyitlerin mısralarını hazırlama imkanı bulur. Birisini övmek veya hicvetmek üzere şairliği harekete geçer ve bir yöne teveccüh eder. Bu durumda şüphe yok ki o kimse

gönlünde o şiiri tanzim eder. Manasını hazırlar, lafızları ve ölçülerini ayarlar. Ta ki, içinde bu kaside tam gelişir, temessül eder. Bu kaside önce onun kendisinde tam kıvamına gelir. İçinde onun eserini duymaya başlar. Bunun üzerine, içerisinde hazırlamış olduğu bu kasideyi vezniyle, kafiyesi ile sesler ve kelimeler hâlinde söylemeye başlar. Sonra bu sözler yazmaya geçer ve yazar. Bu meselede şu dört nokta vardır:

1-) Şair kuvvetin bir yöne söz söylemek üzere yönelmesi. Henüz ortada lafız, harf ve şekil yoktur.

2-) Zihinde harflerin, kelimelerin, lafızların doğması ve bunların tanzim ve tertibi.

3-) Zihindeki bu oluşumun dil ile, sesler ve lafızlar hâlinde dışarıya çıkışı. Ancak içteki tertip ve düzene göre bir çıkıştır bu.

4-) Sonra bu dışarıya çıkmış olan seslerin, lafızların ve şekillerin yazı ile bir yere yazılması...

Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasında da bu misaldeki gibi davranılmış ve böyle ifâde edilmiştir. (Zerkanî, Menahilül-irfan, c.1, s-12)

Kur'an-ı Kerim'in ıstılahtaki tarifi üzerinde ulemanın çeşitli görüşleri bulunuyor. Bazıları çok uzun tarif ediyorlar, bazıları çok kısa, bazıları da orta bir tarif yapıyorlar. Mesela usülcüler şöyle tarif ediyorlar:

"Kur'an, peygambere indirilmiş lafızlar olup, ondan tevâtür yoluyla nakledilen ve tilavetiyle de ibadet edilen kelâmdır." (Zerkani, Menahilül-irfan, c-1, s-13)

Uzun olmakla beraber İslam âlimlerince şu tarif de kabul edilmiştir.

"Kur'an, muciz lafızlardan meydana gelmiş, peygambere indirilmiş, sayfalarda yazılmış, tevâtürle nakledilmiş ve okunmasıyla ibâdet edilmiş olunan bir Kelâm-ı ilâhidir." (a.g.e. s-12)

Lugatta okumak veya okunan manasına olan Kur'an kelimesi, ıstılahta da yukardaki manada kullanılmıştır. İslam âlimleri çeşitli görüşlerle değişik tarifler yapmış olsalar da bu tarifde hepsi birleşmişlerdir.

Kur'an-ı Kerim'in Gelişi ve İnişi

Kur'an-ı Kerim'in bize kadar gelmesinde ta'kip edilen yolun başında Kur'an'ın indirilmesi meselesi vardır. Kur'an'a bağlı ilimlerden birini teşkil eden "Nüzûl İlmi" sırf bu olayın izahı için tedvîn edilmiştir. Zira Kur'an'ın Allah Kelâm-ı olduğuna, Rasûl'ün peygamberliğine ve İslam'ın hak ve hakikate bağlı bir din ve bir sistem olduğunun kabulüne iman ve tasdik ancak bununla mümkündür. Bu nedenle nüzûlün manası ve mahiyeti bilinmesi lazımdır.

Cenâb-ı Hakk Kur'an-ı Kerim'inde bu konuda buyurur ki:

"Biz o Kur'an'ı hak olarak indirdik ve o hak ile inmiştir. Seni de ancak bir müjdeleyici ve uyarıcı olarak gönderdik..." İsra: 105

Rasulullah (s.a.v.) de şöyle buyurur:

"Bu Kur'an yedi harf üzere indirilmiştir."

Buradaki yedi harften maksat yedi lehçedir. Kur'an'ın okunmasında sağlam delil ile Rasulullah'tan bize kadar gelmiştir. ve "Kıraeti Seb'a" ismiyle bir ilim ortaya çıkmıştır.

Yukarlarda geçtiği üzere Kur'an-ı Kerim'in Allah'a ait kelâm sıfatının bir tecellisi olması, Kelâm-ı nefsî olması, harflerden, lafızlardan, kelimelerden ve zamana bağlı tertip ve düzenden uzak bulunması, aşağı veya yukarı gibi mekân anlayışına bağlı olmaması sebebiyle Kur'an-ı Kerim'in "indirilmiş" veya "inmiş" kelimeleriyle ifâde edilişindeki manalar geçerli değildir. Yani sanki Kur'an yukarıdan aşağıya indirilmiş gibi bir anlayış doğru değildir. Çünkü Allah mekana bağlı olmaktan uzaktır. Hatta Kur'an-ı Kerim dahi madde veya cisim olmadığı için zaman ve mekan boyutlarına girdirilemez.

Şu halde "inme veya indirme" kelimelerinden neyi anlayacağız?

İslam âlimleri diyor ki, "Kur'an-ı Kerim'in indirilmesi" cümlesindeki "indirme" olayı mecâzi mânâda kullanılmıştır". Konuyu anlatabilmek ve beşer muhâkemesinin alabileceği noktaya indirgeyebilmek için kullanılmıştır. Yoksa hakikatte zaman ve mekan boyutları içerisinde bir gidiş geliş değildir, "inzal" olayı...

Kur'an'ın inzâlinden, yani indirilmesinden murad, O'nun bildirilmesidir. Demek oluyor ki Kur'an'ın indirilmesi mekan ve zaman çerçevesinden uzak olarak, onlara bağlı kalmaksızın Kur'an'ın bildirilmesi, kelâmın öğretilmesidir.

Eğer Kur'an lafzıyla ezeli ve ebedi olan kelâm sıfatı kastedilirse yahut onun alakaları kasdedilirse onun inzaliyle yine "bildirme" anlaşılır. Biraz sonra geleceği üzere levhi mahfuz, dünya göğündeki Beytül-izzet'le ve yerde Hz. Peygamberin kalbine indirilmesindeki deliller vasıtasıyla bir "öğretme" ve eğer Kur'an lafzından maksat, herkesi âciz bırakan manasında "lafzı mu'ciz" ise yine i'lam, yani bildirme anlaşılır. Levhi Mahfuz, Beytül-izzeh, kalbi peygamberi ve eldeki kitap vasıtasıyla bir i'lam yapılmış demektir.

Buraya kadar anladığımıza göre Kur'an-ı Kerim'in mahiyeti ve inşinin ne demek olduğu belli olmuştur. Şimdi de Kur'an-ı Kerim'in inşinde görülen safhaları bilmemiz gerekiyor. Çünkü Kur'an'ın bize kadar gelişinde uğradığı merhaleleri bilmeden onun elimize nasıl geldiğini bilemeyiz. Kur'an'a bağlanmış bir müminin, bağlı bulunduğu bu kitabın nasıl ve hangi yolla gelmiş olduğunu bilmesi gerekir. Eğer bilmezse körü körüne bir bağlanış ve inanış olur. Kötü düşünceli kimseler onu şaşırtabilirler.

Kur'an-ı Kerim'in Allah tarafından insanlara duyurulmak ve bildirilmek üzere üç yere uğradığı ifade edilmektedir.

1-) Levh-i mahfuz: ilmi ilahiden Levhi Mahfuz diye isimlendirilen yere Kur'an-ı Kerim yani "Kelâm-ı İlâhi" parça parça değil, toptan, yani bir bütün halinde belli bir yol ve usûl çerçevesinde indirilmiştir. Bu indirilişin yolunu, usûl ve zamanını bilemiyoruz.

"Hayır! O, şerefli bir Kur'an'dır. Levhi mahfuzdadır."
(burûc- 21,22)

Âyetiyle Kur'an-ı Kerim bu konuyu bize anlatıyor, haber veriyor. Fakat, Levhi Mahfuz nedir?

Levhi Mahfuz Nedir?

Allah'ın takdir ettiği ve hükmünü verdiği, olmuş ve olacak bütün işlerin yazılı bulunduğu bir sicil durumunda olan ve adına

"levhi mahfuz" denilen bir kütük, bir levhadır. Hiç bir şeyin kayıp olması veya silintiye uğraması gibi bir düşünceye yer olmayan bir bilgi hazinesidir.

"Biz, muhakkak ki Biz!, Ölülerini diriltiriz, önceden gönderdiklerini ve geride bıraktıkları şeyleri yazarız. Zaten biz her şeyi apaçık bir kitap olan Levhi mahfuzda detaylı olarak kaydetmişizdir." (yâsîn,12) Âyeti Kerimesi ile bu mana ifade edilmektedir.

"Yeryüzünde ve bizzat sizin kendiniz-de başa gelen belâ ve musibetlerden ne varsa biz onların hepsini daha önce bir kitapta yazmışızdır. Bu iş Allah 'a son derece kolaydır. (Hadid, 22)

Burada iyi veya kötü hiçbir şey yaratılmadan önce bir planda bütün detayıyla yazılmış olduğu bildirilmektedir.

Kainatın oluşunda bir plan ve programın olduğu Kamer süresinin 53. ayetinde anlatılmaktadır.

Beytül-İzzeh Nedir?

Kur'an-ı Kerim Kelâm-ı ilâhi olarak insanlara gelmeden önce ilk olarak ilmi ilâhiden Levhi Mahfuza indirilmiştir. Sonra oradan dünya semasında "Beytül-izzeh" denilen bir yere inmiştir.

Bu konuda şu belgelere sahibiz:

- 1-) "Hâ, mîm. Apaçık olan kitaba andolsun ki, biz onu mübarek bir gecede indirdik. Şüphesiz biz uyarıcıyız." (Duhan:1)
- 2-) "Biz O'nu(Kur'an'ı) kadir gecesinde indirdik." (Kadir:1)
- 3-) "Ramazan ayı ki onda Kur'an indirilmiştir." (Bakâra : 185)

Bu üç âyeti kerime, Kur'an-ı Kerim'in, mübarek bir gecede ve kadir gecesini denilen bir gecede indirilmiş olduğunu, bunun da Ramazan gecelerinden bir gece olduğunu açıklıyor.

Tarihen sâbit ve malumdur ki Kur'an-ı Kerim peygamberimize hepsi birden tek bir gecede inmiş değildir. Parça parça ve 23 senede inmiştir. Bu iniş Levhi Mahfuza olan iniş de değildir. Şu halde bu ayetlerde zikredilen toptan iniş başka bir zamanda

ve başka bir yere olmuştur. Bunu da bize Rasulullahtan naklen Ashâbı kîram haber veriyorlar.

Hakimin tahricine göre Said ibnü Cübeyr, ibnü Abbas'dan şöyle rivayet etmiştir. İbnü Abbas dedi ki: "Kur'an-ı Kerim bulunduğu ilmi ilahiden ayrıldı ve dünya semasında bulunan (beytül izzeh) denilen yere konuldu. Cebrail as. Oradan olayların durumuna göre peygamberimize indirdi." (Menâhil, C-1, S-37)

Nesâî, Hâkim ve beyhaki tahric ettiler. Yine ibnü Abbas:

"Kur'an-ı Kerim, kadir gecesinde dünya semasına toptan indirildi. Sonra da yeryüzüne yirmi küsur senede indirildi, dedi ve şu ayetleri okudu: "Onların sana getirdikleri hiçbir temsil yoktur ki, sana doğrusunu ve daha açığını getirmeyelim." (Furkan:33) "Biz onu, Kur'an olarak insanlara dura dura okuyasın diye ayet ayet, sûre sûre ayırdık, ve onu peyder pey indirdik." (İsrâ:106)

Bu konuda başka belgeler de vardır. Fakat, bu kadarı kafi gelir. İsteyen geniş bir araştırma yaparak daha geniş bilgiye ulaşabilir.

Kalb-i Peygamberî

Kur'an-ı Kerim'in Beytül-izzeh'den sonra indiği yer Hz. Rasûlün kalbi mübarekleridir. Beytül-izzeh'den parça parça, olayların durumuna göre ve zaman zaman Rûhul-emin, Rûhul-kuds denilen birisi vasıtasıyla indirilmiştir.

"Onu Rûhul emin, uyarıcılardan olası diye, apaçık arap diliyle, senin kalbine indirmiştir." (Şuara- 193,194,195)

Hiz. Cebrail'in, Kur'an-ı Kerim'i Beytül-izzeh'ten nasıl aldığı, nasıl getirdiği bilinmiyor. Çünkü bu bir gayb haberidir. Allah bildirmeyince bilinemez.

Hiz. Peygambere Kur'an-ı Kerim'in indirilişi sırasında Rasullullah'ın üzerinde görülen bazı haller vardır. Bunların uzun uzun anlatılması gerektiğinden burada sarfı nazar ediyoruz.

Zaman zaman ve çeşitli yerlerde Hiz. Cebrail tarafından peygamberimize indirilen Kur'an-ı Kerim Fatiha'nın evvelinden, nas süresinin sonuna kadar hakîkî lafızlar ve mu'cize kelâm ola-

rak Allah kelâmıdır. Onu Cebrail getirmiş de olsa, Hz. Muhammed söylemiş de olsa ve milyonlarca insan okumuş da olsa yine Allah kelâmıdır. Hiç birisi ne değiştirebilmiş, ne ilave edebilmiş, ne de bir benzerini getirebilmiştir.

Kur'an-ı Kerim sesleriyle, lafızlarıyla, kelimeleri ve ayetleriyle, tertibi ve tanzimi ile yani her şeyi ile Allah'a âit bir kelâmıdır. Onda Cebrail'in getirmekten gayri bir dahli yoktur. Keza Hz. Peygamberin ezberlemekten, halka okumaktan, onun tatbikatını göstermekten, manasını anlatmaktan gayri bir dahli yoktur. Cebrail ve ona bağlı bütün melekler, Hz. Peygamber ve bütün arkadaşları hepsi Allah kelâmının, Allah kullarına ulaşması yolunda birer hizmetçi olmaktan öte bir işleri yoktur.

Kur'an-ı Kerim Hz. Peygambere peygamberliğini ilân ettiği tarihten vefatından çok kısa bir zaman öncesine kadar 23 yıla yakın bir zaman içerisinde inmiştir.

Kur'an-ı Kerim Hz. Peygambere parça parça inmiştir. Bunun hikmetleri üzerinde alimler uzun uzun dururlar. Geçmiş peygamberlere inen kitaplar toptan indiği halde Kur'an-ı Kerim'in parça parça inişi dikkatleri çekmiştir. Bunun en büyük hikmeti, Hz. Rasûl'ün gönlünün rahatlaması, şevkinin artması, manasının iyi anlaşılması, ezberlenmesinin kolay olması, hükümlerinin tatbik edilmesi, düşmanlarına ve muârizlarına cevaplar teşkil etmesi, batılın sarsılması, müminlerin neşelenmesi, kâfirlerin korkutulması, savaşta İslam cephesinin takviye edilmesi, Müslüman toplumunun derece derece ilim ve amel yönünden olgunlaştırılması, olayların takip edilmesi, Kur'an'ın Allah Kelâm-ı olduğunun hadiselerle ve hükümlerinin isâbet etmesiyle anlaşılması ve benzeri hikmetler içindir.

Kur'an'ın Vahyi Nasıl Olmuştur?

Kur'an-ı Kerim'in Hz. Peygambere indirilişinde takip edilen usûle "Vahiy" denmektedir. Daha doğrusu Allah'ın, beşer âlemine duyurmak istediği emirlerinin ve nehiyelerinin ulaştırılmasına vahiy deniyor.

Vahyin İslam lisanındaki tarifi şudur: "Hidayet ve ilim nevinden, Allah'ın muttali kılmak istediği herhangi bir şeyi, kulları içerisinde özel olarak seçtiği kimselere öğretmesi usulüne vahiyy" deniyor.

Bu öğretme işinin yolları vardır. Şöyle ki:

"Allah cc. Bir insanla ancak vahiy yoluyla veya perde arkasından konuşur, yahut bir elçi gönderip izniyle ona dilediğini vahyeder. O yücedir, hakimdir." (Şûrâ - 51)

Rasulullah'a vahyin geliş yolları

- 1-) Rabbi ile kulun mükâmelesi şeklinde,
- 2-) İlmi zarûri halinde Rasûlün kalbine indirilmesi şeklinde,
- 3-) Ruyayı sadıka şeklinde ve
- 4-) Hz. Cebrailin gelmesi şeklinde.

Bu açıdan bakıldığında Kur'an-ı Kerim'in tamamı Hz. Cebrail vasıtasıyla indirilmiş bir vahiy ilâhidir.

Meleğin Rasulullah'a gelişi ve vahiy getirişi de değişik şekillerde olmuştur. Melek olarak aslî suretiyle, insan sûretiyle, hiç kimsenin görmediği gizli bir şekilde, bazen Rasulullahın kendinden geçer gibi bir hâle bürünmesi biçiminde, bazen da telefon zili gibi bir zil sesi şeklinde uyarıldıktan sonra gelmiştir.

Bu şekilde Rasulullaha gelen vahiy ile Kelâm-ı ilâhi olan Kur'an-ı Kerim, Rasulullah (s.a.v.) tarafından "Vahiy katipleri" denilen ve sayıları 40 kadar olan ashâbı kiram tarafından hemen yazılırdı.

Düz taşlara, deve kemiklerine, ceylan derilerine, tahta parçalarına ve nâdir bulunan kağıtlara yazılan Kur'an ayetleri hem ezberlenir, hem de evlerde muhafaza edilirdi.

Kur'an'ın Yazılışı

Hiz. Peygamber her sene inen ayetleri evvelkileriyle birlikte Ramazan ayında Hiz. Cebrail'e okur o da dinlerdi. Artık son olarak bütün Kur'an'ı iki defa baştan sona Rasulullah okudu, Cebrail a.s. dinledi. Ve "ben bu Kur'an'ı böylece getirdim." diye tasdik etti.

İlk zamanlarda Kur'an-ı Kerim bütününüyle yazılmış ve Müslümanlar tarafından ezberlenmişti. Ama henüz tek kitap haline getirilmemişti. Parçalar hâlinde herkesin elinde bulunuyordu.

Rasulullah'ın vefatından kısa bir zaman sonra, vahiy katiplerinin en genci olan Zeyd b. Sâbit'in başkanlığında bir heyet teşekkül ettirildi. Bu heyet herkese ısrarla ilân etti. Kimin elinde Kur'an âyetleri varsa, Hz. Peygamberden alınmış olduğuna dâir yanında iki tâne de şahitle birlikte getirmesini istedi. Böylece bütün âyetler bir bir toplandı. Sonra onlar tek kitap hâlinde aynen Rasulullahın verdiği tertiple yazıldı.

Bu ana kitap Hz. Peygamberin zevcesi Hafsa vâlidemize teslim edildi.

Hz. Osman r.a. zamanında yine Zeyd b. Sabitin başkanlık ettiği bir heyet o "Ana" kitaptan beş-altı nüsha çıkarttı. Onları imparatorluğun önemli merkezlerine gönderdi. Bundan sonra eldeki bütün Kur'anlar bu kitaplardan çoğaltılmak sûretiyle her tarafa yayıldı.

Zaman zaman Kur'an-ı Kerim'in hatasız okunması için harekeler, noktalar, medler, kasırlar, şedde ve cezmler icâd edildi. Cüzler, hizipler ve secde âyetleri belirlendi. Bugün elimizdeki Kur'an nushaları Hz. Osman devrinde çoğaltılan metinlerin aynısı olup "Hattı Osmânî" ismiyle anılmaktadır.

Kur'an'a herhangi bir şekilde hizmet edebilmek için Müslümanlar birbiriyle yarış etmişlerdir.

Kur'an-ı Kerim inişi ve yazılışı itibariyle nasıl böyle sağlam yollarla gelmiş ise okunuşu itibariyle de yine aynı şekilde sağlam yollarla gelmiştir.

Hz. Peygamberden öğrenenler çocuklarına, onlar da çocuklarına ve talebelerine, onlar da yine talebelerine öğretmişler, ezberletmişler ve bize kadar getirmişlerdir.

Geçmiş kitapları ezbere bilen kimse pek fazla değil iken, Kur'an-ı Kerim'i milyonlarca insan ezberleyerek gelmiş ve Allah kelâmının muhafazasında görev almıştır.

Çünkü Cenâb-ı Hakk, Hicir sûresi, âyet 9'da

"Zikri (Kur'an'ı) Biz indirdik, Onu yine biz koruyacağız" buyurmaktadır.

Kur'an-ı Kerim'i gerek hafızalarda, gerek satırlarda kıyamete kadar Cenâb-ı Hakk muhafaza edecektir.

Kur'an-ı Kerim'in Allah Kelâm-ı olduğunu kabul edenler, Allah'a ve onun elçisi Hz. Muhammed'e inananlar, önce kendi mukaddes kitabını tanımak durumundadırlar.

Kur'an-ı Kerim, belki en çok okunan bir kitaptır. Ama en az anlaşılan veya anlaşılması için en az gayret gösterilen bir kitaptır.

Kur'an-ı Kerim, daha önce bazı peygamberlere gönderilen kitapları tasdik eden fakat onları yürürlükten kaldırarak, insanlar alemine yeni prensipler getirerek yol gösteren tek kitaptır.

Kur'an-ı Kerim, bütün peygamberlerin sonuncusu olan Hz. Muhammed'e indirilmiş son kitaptır ve bütün dinleri yürürlükten kaldıran İslam'ı anlatmak, öğretmek ve tanıtmak için gelmiş kutsal kitaptır.

Kur'an-ı Kerim'in muhatabı bütün insanlar âlemidir. Gayesi, insanları fert, aile ve toplum olarak mutluluğa götürmektir. O nedenle Kur'an, sadece dünya hayatını değil, aynı zamanda, öldükten sonra dirilip yaşanacak olan ikinci hayatı da mutlu kılmak istemektedir.

Kur'an-ı Kerim, Hz. Muhammed'in Allah'tan gelen bir elçi olduğunu, O'nun güvenilir ve doğru sözlü olduğunu beyan eden önemli bir hüccettir.

Kur'an-ı Kerim, İslam nizamının kaynağı ve dayanağıdır. Zira İslam, inanç kurallarıyla, ibadet prensipleriyle, ekonomik ve politik ilkeleriyle, ahlak ve hukuk sistemiyle Kur'an'a bağlıdır. Kur'an var olduğu sürece İslam, bütün insanlar tarafından duyulacak ve tanınacaktır. Ve o sayede Müslümanlar mevcudiyetlerini sürdürebileceklerdir.

Nitekim İngiliz Baş Vekili meşhur Churchill, lordlar kamerasında yaptığı bir konuşmada, dünya üzerinde Müslümanların, özellikle Türklerin parçalanması için çeşitli yolları gösterirken,

eline Kur'an-ı Kerim'i alıp "Beyler, eğer Müslümanları parçalamak istiyorsanız, onları bu kitaptan koparmalısınız. Bu kitap onların elinde olduğu müddetçe parçalanmayacaklardır." demiştir.

Kur'an-ı Kerim, Arap dilinin dayandığı önemli bir sütundur. Varlığını sürdürebilmesinde ve tehlikeden korunabilmesinde ona borçludur. Arap lisanı, işaret ettiği ilimlerin çeşitliliği ve çokluğu nedeniyle Kur'an'dan yardım almaktadır.

Kur'an başlangıcından sonuna kadar beşeriyet dünyasının şeklini değiştiren kuvvetin sahibi ve kaynağıdır. Memleketlerin hududunu değiştirmiştir. Tarihin akışına başka bir yol ve yön vermiştir. Yolunu şaşırmış insanlar alemine yepyeni bir yol göstermiştir. Bir bakıma insanlık âlemi yeniden yaratılmış ve yeniden dirilmiştir.

Bütün bunlardan dolayı Kur'an-ı Kerim Hz. Rasûl'ün, O'nun değerli arkadaşlarının ve günümüz halkına gelinceye kadar halef ve selefin en büyük yardım kaynağını oluşturmuştur.

Sonra bu yardım çeşitli şekiller alarak kendini göstermiştir. Bir keresinde lafzına ve edâsına, diğerinde üslûbuna ve i'câzına, sonra da yazılışına, resmedilişine, tefsirine ve şerhine yönelmiştir. İnsanlar, âlimler ve araştırmacılar onun ülkesinde gezmiş, onun âleminde yaşamış, onunla konuşmuş ve ondan ilham almıştır.

Kur'an, ilimlerin kaynağına bir delik açmış, onu her tarafa güneş gibi saçmıştır.

Allah, her şeyin ilmini onda toplamış, bütün hal ve gidişatı ve onun hududunu onda açıklamıştır.

Fakihler ondan helal ve haramı gösteren hükümler çıkarmışlar.

Gramerciler, sözlerini hatadan korumak için onda kaideler ve kurallar bulmuşlardır.

Edipler, intizamlı bir söz dizisinin, belîğ mânâ taşıyan kelime ve kelâm yollarının örneklerini onda bulmuşlardır.

Hikayeciler, akıl ve idrak sahiplerine, ibret ve basîret kazandıran, va'z ve nasîhat sağlayan kıssa örneklerini yine onda bulmuşlardır.

Bilindiği üzere İslam âlimleri her taraftan hareket ederek araştırmalar, te'lif eserler verdiler ve ilimlerin en yücesi olan Kur'an ilimleri üzerinde kitaplar yazdılar. Bu geniş meydana uzun turlar atarak birbiriyle yarış etmişlerdir.

Bu gün dünya üzerindeki kütüphaneler, bu yarışın ortaya koyduğu İslamî eserlerle dolup taşmaktadır. Bizden önceki ilim adamlarımızın arkada bıraktıkları bu eserlerle biz, bütün çağlarda ve beldelerde, çeşitli din ve inanç sahiplerine karşı kıyamete kadar iftihar etmeye devam edeceğiz. Zira bu konuda hiç birisi bizi geçemeyecektir.

Çünkü Allah'ü Zülcelal En'am sûresinin 33.cü âyeti kerimesinde hemen her hususta ya işaret veya açıktan beyan ederek bir takım bilgiler getirdiğini ifade ediyor.

Keza Nahl sûresinin 89. âyeti şöyle diyor: "O gün her ümetin içinden kendilerine birer şahit göndereceğiz. Seni de hapsinin üzerine şahit olarak getireceğiz. Ayrıca bu kitabı da sana, her şey için bir açıklama, bir hidayet ve rahmet kaynağı ve Müslümanlar için bir müjde olarak indirdik."

Peygamber efendimiz (s.a.v.) de Süneni Tirmizi'nin tahrîf ettiği bir hadisinde şöyle beyan buyuruyorlar:

"İlerde gece karanlığı gibi fitneler ortaya çıkacaktır." Ondan çıkış nasıl olacak? Diye sorulunca "Allah'ın kitabıyla... Çünkü onda sizden öncekilerin bilgileri, sizden sonrakilerinde haberleri vardır. Ayrıca aranızdaki işlerin hükümleri de yine ondadır."

Bu hadisi şerif, konuşmamızın birinci bölümünde en son hadis olarak da sunulmuştu, biliyorsunuz.

Beyhakî'nin İbni Mesud'dan rivayet ettiği bir hadisi şerifte de Rasulullah (s.a.v.) şöyle buyurmuşlardır:

"İlim sahibi olmak isteyen kimseye Kur'an-ı Kerim'i tavsiye ederim. Çünkü öncekilerin de sonrakilerin de haber ve bilgileri ondadır."

Beyhakî'nin Hasen'den tahriciyle Rasulullah (s.a.v.) şöyle demişlerdir: "Allahû Zülcelal yüzdört kitap indirmiştir. Bunlardaki ilimleri de şu dört kitapta toplamıştır: Tevrat, İncil, Zebûr, Furkan... Sonra bu üç kitabın ilmini de Furkan'da toplamıştır."

Ashâb-ı Kiram, İslam âlimleri ve müçtehit zatlar bu konuda şunları söylüyorlar:

Said ibni Cübeyr (r.a.): "Herhangi bir konuda Rasulullah'tan bana bir hadis ulaşırsa, onun delilini Kur'an'da mutlaka bulurum." diyor.

İbnü Mesûd (r.a.): "Size rivayet ettiğim her hadisin karşılığını Kur'an'dan haber verebilirim." diyor.

İbnü Mesûd (r.a.): "Vücuduna dövme yaptırana ve yapana, kaşlarını ve yüzündeki tüyleri yolana, güzellik kasdıyla dişlerini yontturana, makyaj yapana Allah yardım etmesin." dedi. Beni Esed kabilesinden bunu duyan bir kadın, ona geldi ve: "Sen şöyle şöyle beddûada bulunmuşsun, doğru mu?" dedi.

İbnü Mesûd (r.a.): "Allah Rasûlünün beddûa ettiğinden bana ne, bu mesele Kur'an'dadır." diye cevap verdi.

Kadın: "ben Kur'an'ı baştan sona okudum, fakat böyle bir ifâde bulamadım." deyince, İbnü Mesûd (r.a.): "Eğer sen Kur'an'ı dikkatli okusaydın onu bulurdun. Çünkü Kur'an, Haşr sûresinin yedinci âyetinde: "Rasûl size neyi emrettiyse alınız, neyi yasak ettiyse bırakınız." buyurmaktadır."

Kadın bunun üzerine "Evet, Rasulullah bunları yapmayı yasaklamıştı" dedi.

İmam Şafii (r.a.): "Ümmetin söylediğinin hepsi sünnetin açıklaması, sünnetin hepsi ise Kur'an'ın açıklaması, Rasulullah (s.a.v.) in verdiği hüküm ve kararlar ise Kur'an'dan aldığı hüküm ve kararlardır. Çünkü o, "Kitap'ta Allah'ın helal kıldıklarını helal, haram kıldıklarını haram kıldım" buyuruyor." (Suyûtî, El-itkan Fi Ulûmil-Kur'an, c-4, s-24)

İmam Şafii (r.a.):

"Dinin bütün hükümleri hakkında Allah'ın kitabında deliller vardır." Eğer, "Hükümler önce sünnetle sabit olmaktadır" denirse, biz deriz ki: "Bu, hakikatte Allah kelâmından alınmadır. Çünkü ilâhi kitap, hem Allah'ın Rasulune tabi olmamızı bize farz kılmıştır, hem de onun sözlerini esas almamızı farz kılmıştır."

Yine İmam Şafii (r.a.) bir defasında Mekke'de şöyle dedi:

"Bana, ne isterseniz sorunuz. Size Allah'ın kitabından delili göstereceğim."

Denildi ki: "İhramlı iken eşek arısını öldüren hakkında ne dersin?" Besmele çekti ve "Rasûl size ne verdiyse alınız, neden nehyettiyse onu bırakınız" âyetini okudu ve devamla: Rasulullah (s.a.v.) "Benden sonra Ebûbekr ve Ömer'e uyunuz" buyurdu. Ömer ise: "İhramlının, eşek arısını öldürebileceğine emir vermiştir."

İbnü Berrcân diyor ki:

"Rasulullah'ın ifâde buyurdıkları her şeyin uzak-yakın Kur'an'da ya delili veya aslı vardır. Onu anlayan anlar, anlamayan da anlamaz. Keza bütün hükümlerin de durumu öyledir. Fakat araştırmacı gayreti, uğraşması ve anlayışı nisbetinde ondan bir şeyler alabilir."

Bazıları diyorlar ki:

"Allah'ın, üstün bir anlayış lutfettiği kimse için pek çok şeyi Kur'an'dan elde etmesi mümkündür. Bu sebeple bazıları Rasulullah'ın ömrünün 63 sene olduğunu el-Münafikun sûresindeki "Vakti gelince, Allah, hiçbir nefsin ecelini tehir etmez" âyetinden çıkarmışlardır. Çünkü bu sûre 63.ncü sûredir. Bu sûreden hemen sonra et-Teğabûn sûresi gelmektedir. Teğabûn bir şeyin yok olmasının ortaya çıkması manasındadır."

Buna göre Rasulullah'ın yokluğunun ortaya çıkacağını söylemişlerdir.

Ebul-Fâdıl el-Mürsî tefsirinde Kur'an'dan çıkarılan ilimler konusunda şunları anlatır. "Kur'an, evvelkilerin ve sonrakilerin ilimlerini toplamıştır. Çünkü o ilimler gerçekte kuşatılamayacak

ilimler değildir. Allah sübhânehû, kendisine ayırmış olduğu ilminden gayrisini Kur'an'da ve Rasulullah'da toplamış bulunuyor. Sonra ashâbın büyükleri ve önde gelenleri ki dört halife, İbnü Mesûd ve İbnü Abbas gibileri ona varis oldular. Hatta İbnü Abbas "Eğer bana âit bir deve yuları bile zayi olsa Kur'an'da onu dahi bulabilirim" demiştir.

Sonra bu ilme Rasûlün ve ashâbının yolundan giden Tâbiün varis oldular. Onlardan sonra himmet ve gayret kısaldı, azim ve irâde zayıfladı, ilim ehli kimseler azaldı, ashâb ve tabiünün sahib olduğu ilmi ve fenni taşıyanlar kayboldu. Kur'an'ın ilimlerini çeşitlendirdiler. Gruplar onun ilimlerinden her birisiyle uğraşmaya başladı.

Kur'an-ı Kerim'in lügatıyla, kelimeleri ve harfleriyle uğraşanlar; isimleri ve fiilleriyle, lazımı ve müteaddisiyle uğraşanlar; zahiri ve batınıyla, bir manaya geleni, iki manaya geleni ve bir çok manaya sahip olanıyla uğraşanlar; akla ve düşünceye hitap edenleriyle uğraşanlar; hakikat ve mecâzıyla, kinayesi ve istiâreleriyle meşgul olanlar; helâli, haramı ve mübahıyla uğraşanlar; hikayesi, haberi, temsil ve teşbihiyle meşgul olanlar; hikmetiyle, va'z ve nasihatıyla meşgul olanlar çıkmıştır.

Neticede bir zaman gelmiştir ki insanlar, hayatın zevklerine düştüler, ilim elde etmenin zorluğuna sabredemediler, kolay ve rahat yollara saptılar, Kur'an'ın ilimleri üzerinde tahsil yapmayı terk ettiler. Şimdi Kur'an bütün varlığıyla yavaş yavaş insanoglunun hayatından çekiliyor, kafasından çekiliyor, iman ve gönül dünyasından çekiliyor. Peygamberimizin verdiği bir habere göre belki bir gün sayfalarındaki yazıların Allah korusun uçtuğu da görülecektir.

İlmin kısaca bu şekilde anlaşılmasından sonra şimdi de Kur'an ilimlerinin neler olduğunu anlatmaya geçebiliriz.

Kur'an İlimleri

İlim adamlarının ifâdelerine göre "Ulûmi'l-Kur'an" yani Kur'an ilimleri denilince, Kur'an'a dayalı olarak ortaya çıkmış

olan ilimlerdir ki konularına gre toplanmış ve bilinmesi gerekli maddeler kabul edilmişlerdir.

Şu duruma göre ilim, gerek teorik gerek pratik olsun bilinmesi gereken meselelerin toplanmış olan şeklidir. Bu ise kitap veya eser diye bilinen şeydir.

Kur'an'a hizmet eden veya Kur'an'a istinâd eden ilimlerden bazıları meselâ şunlardır: Tefsir ilmi, Kıraat ilmi, Hatt ilmi, İ'câzül-Kur'an ilmi, Esbabü Nüzül ilmi, Nasîh ve Mensûh ilmi, İ'rabül-Kur'an ilmi, Garîbül-Kur'an ilmi, Lügat ve Din ilmi.

Ayrıca rüyalar ilmi, veraset ilmi, vakıfları tesbit etme ilmi, belâgat ilmi, tasavvuf ilmi ve akaid ilmi gibi ilimlerin yanında tıp ilmi, cedel ilmi, hendese, cebir ve benzeri ilimlere de Kur'an'da işaret bulanlar çoktur.

Bunların sayıları büyük bir yekûn teşkil eder. Meselâ bazıları şunlardır:

Kur'an ilimlerinin aslı-anası üç kısımdır: Tevhîd..., Tezkîr... ve Ahkâm...

1-) Tevhîd ilmi: Mahlukatın bilinmesini, Halik'in isimleriyle, sıfatlarıyla ve fiilleriyle bilinmesini içerisine alır.

2-) Tezkîr: Allah cc. Hz.lerinin va'dlerini, tehditlerini, cenneti, cehennemini; insanın iç dünyasını ve dış dünyasını tasfiye ve tezkiyesini ihtiva eder.

3-) Ahkâm ise: Allah-û zûl Celal'in bütün emir ve nehiyelerini, insanın faydasına ve zararına olan şeyleri ve benzerlerini açıklar.

Bunlardan :

1- "İlahınız tek ilahdır. Ondan başka ilah yoktur. O rahmandır, rahimdir." (Bakara: 163) ayeti tevhidi,

2- "Sen yine de hatırlat, hatırlatma inananlara fayda verir." (Zariyat-55) ayeti zikir ve hatırlatmayı,

3- "Aralarında Allah'ın indirdiğiyle hükmet, onların keyiflerine uyma..." (Mâide- 49) ayeti ise ahkamı ifade etmektedir.

Kur'an-ı Kerim bina yapmaktan, marangozluktan, gemicilikten, ip bükmekten, dokumacılıktan, dalgıçlıktan, kuyumculuktan, züccaciyeeden, fırıncılıktan, denizcilikten bahseder. Yazıcılıktan, yemek pişirmekten, temizlikten, kasaplıktan, alışverişten, boyacılıktan bahseder. Taşçılıktan, ölçü ve tartıdan, atıcılıktan ve binicilikten bahseder. İnsanlar için zaruri durumda olan âletlerden, yenilecek, içilecek, kullanılacak şeylerden bahseder. Bunlar Kur'an'ın işaret ettiği ilimlerdir.

Ebu Bekir b. Arabi "Kanunut-Te'vil" isimli kitabında Kur'an ilimlerinin sayısını, Kur'an'ın kelime sayısını dörtle çarparak 80.000 adet olduğunu söyler. Çünkü bir kelimenin zahiri manası vardır, Batini manası vardır. Tek olarak manası vardır, terkip olarak cümledeki manası vardır. Eğer kelime, cümle ve âyetler arasındaki bağlama edatlarını da düşünürsek adedini Allah'ın bileceği miktarda bir ilimler topluluğu ortaya çıkar.

Bütün bunlarla beraber şunu iyi bilmemiz lazımdır. Kur'an-ı Kerim hakikatte şu iki temel prensip açısından ele alınır: Hidâyet ve i'câz... Kur'an sırf bu iki şey için indi, bunlar hakkında konuştu ve bunlar üzerine delâlet etti.

Bütün ilimler Kur'an-ı Kerim'e ya Kur'an oluşu yönünden bağlıdır ya da hidayet ve i'caz yönlerinden... İşte "Kur'an ilimleri" denilen ilimler bunlardır.

Fakat, varlıklara mahsus ilimler, maarif ve sanayiye dair ilimler, insanlar aleminde var olan hendese, hesap, astronomi, iktisat ve içtimaiyat, tabii ve kimyevi, hayvanat ve nebatatla ilgili ilimler her ne kadar ilim iseler de bunları Kur'an ilimlerinden saymak istemeyenler vardır.

Çünkü Kur'an-ı Kerim hendese öğretmeye, yahut onun kanunlarından bir kanunu takrir etmeye gelmedi. Keza hendese ilmi de Kur'an'a hizmet etsin diye ortaya konmadı ki âyetlerini veya hikmetini açıklasın. Durum öteki ilimler için dahi aynıdır.

Fakat Kur'an-ı Kerim bu ilimlerin öğrenilmesine teşvikte bulunuyor. Bunu da hayatın ihtiyaçları açısından gerekli gördüğü

için yapıyor. Sırf bu sebeple Kur'an-ı Kerim'in bu ilimleri öğrenmeye teşvikte bulunması, bu ilimlerin Kur'an ilimlerinden sayılmasını gerektirmez. Bir ilmin Kur'an ilimlerinden sayılabilmesi için ona, ya anlaşılması için hizmet etmesi veya onun bizzat kendisinin yapısını ilgilendirmesi lazımdır.

Bu sebeple Kur'an ilimleri genellikle üç noktada toplanır: Kıraat ilmi, Kitabet ilmi ve tefsir ilmi...

Kıraat ilmi: Kur'an-ı Kerim'in okunmasıyla ilgili bir ilimdir. Çok geniş detayları vardır ve bir insanın bütün bir ömrünü doldurabilir.

Kitabet ilmi: Onun yazılmasıyla ilgilidir. Bu ilim de çok geniş bir ilim olup insan ömrünü bir güzel meşgul ederek geçirmesine vesile olur.

Tefsir ilmi ise onun anlaşılmasıyla ilgili önemli bir ilimdir.

Öteki ilimlerin hepsi işte bu üç ilime bağlıdır. Fakat ilim adamları, Kitabet ilmini de esas ilimden saymamaktadırlar. Bu sebeple Kur'an ilmi Kıraat ilmi ve Tefsir ilmi olmak üzere ikiye indirilmiş ve bu ikisi temel ilimlerden kabul edilmiştir. Yukarda geçen ve biri "i'caz" diğeri "Hidayet" iki prensip açısından Kur'an'ın indiğini ifade eden görüş bunu söylemek istiyor. Kur'an'ın okunmasında kendisini gösteren edebi yapı şairleri, edipleri ve söz söyleme ustalarını âciz bıraktığı için onun bu mertebesine "i'cazül-Kur'an ilmi" denmiştir. Kur'an'ın manasının açıklanması ise beşer hayatı için bir çıkış yolunun bulunmasını sağladığından dolayı "Hidayetül-Kur'an ilmi" denmiştir.

Kıraatü'l-Kur'an İlmi

Bu ilim, Kur'anı Kerim'in okunması ve tilâvet edilmesiyle ilgili bir ilimdir. Bu ilmi meydana getiren yüzlerce ilim bölümleri vardır ve bunlar uzun veya kısa madde madde bir konu üzerinde toplanır. Kur'an-ı Kerim'in metin olarak hatasız okunmasını öğretmeye gâye edindiği gibi okunuştaki metodu da anlatır.

Kitabetü'l-Kur'an İlmi

Bu ilim de Kur'an-ı Kerim'in yazılışıyla ilgili konuları içerisine alır. Bazıları şunlardır.

- Vahiy kâtipleri kimlerdir, kaç kişilerdir?
- İlk yazı aletleri ve yazı yazılan şeyler
- Hangi kelimelerin nasıl yazılacağı
- İlk yazı çeşidi hangisidir
- Noktalamalar, toplamalar ve tertipler
- Harekeleme işlemleri ve sebepleri
- İlk ana kitabın teşkili ve heyet üyeleri
- Çoğaltılan nüshalar
- Kur'an'da işaretler, tezhipler, süsleme ve rakamlamalar
- Kelime, harf, sûre ve âyetlerin sayısı gibi konular.

Tefsiru'l-Kur'an İlmi

Bu ilim, Kur'an-ı Kerim'in anlaşılmasında beşerin muhtaç olduğu bütün konuları içrisine alan bir ilimdir. Hatta kıraet ve kitabet ilimleri dahi bu ilmin yardımcılardır. Kur'an'dan çıkan ve ona dayalı olan bütün ilimlerin doğmasına bu ilim sebep olmuştur. Bu ilmin de kendine has kuralları ve usulleri vardır. Bunları toplayan ilim dalına "Usûlü Tefsir İlmi" denir. "Usûlü Hadis İlmi", "Usûlü Fıkıh İlmi" gibi ilimler de bu ilmin dallarıdır.

Tefsir ilminin bazı meseleleri de şunlardır.

- "İlmü Nüzûlil-Kur'an": Kur'an'ın inişi ilmi

Bu ilim ayetlerin iniş sebeplerinin bilinmesi gerektiği ilkesinden hareketle doğmuştur ve "Esbabı Nüzûl İlmi" diye başlı başına bir ilim haline gelmiştir.

Ayetlerin Mekke'de, Medine'de, hizada, seferde, gündüzde, gecede, yazda, kışta, uykuda, yatakta, yerde ve gökte, en evvel ve en sonra inenlerini tesbit eder. Ayrıca da;

Ashâbın bazılarının lisanı üzerine inen âyetler,
İnişi tekrarlanan âyetlerin tekrarlanma sebebi,
Önce hükmü, sonra kendisi inen âyetler,
Parça parça inen ve topluca inen âyetler,
Hz. Cebrail'in tek başına getirdiği âyetler,
Hz. Cebrail'in binlerce meleklerle getirdiği âyetler,

Öteki peygamberlerden bazılarına inen âyetler,
Sadece peygamberimize inen âyetler,
Kur'an'ın ilmi ilahiden levhi mahfuza, oradan Beytül-iz-
zey'e, oradan da Hz. Rasûl'ün kalbine inişiyle ilgili bilgiler.

- "Nasih ve Mensuh İlmi"
- "Kur'an'ın Müteşâbihleri İlmi"
- "Kasasul-Kur'an İlmi"
- "Elfâzul-Kur'an İlmi" Kur'an'daki Kelimeler...
- "Garîbül-Kur'an İlmi"
- "Sarf ve Nahiv İlmi"
- "Belâgat İlmi"
- "Cidalül-Kur'an İlmi"
- "Mübhemâtül-Kur'an ilmi"
- "Fezâilül-Kur'an İlmi"
- "Havassul-Kur'an İlmi"
- İlmi Kelâm
- İlmi Fıkıh
- İlmi Zikir
- İlmi Tefekkür
- Hikmeti Teşri İlmi
- Hitabet ve Mev-ıza İlmi
- Ahlak İlmi
- Ruya İlmi
- Mantık İlmi
- Rıyaziyye İlmi
- Heyet İlmi
- Tabîî İlimler: Fizik, kimya, elektrik
- Arzıyyat İlmi
- Hikmetüt-Tekvin İlmi
- Tarih ve Siyer ilmi
- Beraber yaşama ilmi (İlmü Hayatil İctimâiyye)

gibi daha nice ilimlere ya esas olmuştur, yahut öğrenilme-
sini teşvik sadedinde işârette bulunmuştur.

Kur'an-ı Kerim, biraz evvel ifade ettiğim gibi, ya bazı konu-
ları çok açık ifade ederek bir ilmin esaslarını bildirmiş veya işa-
retler vererek insan aklını araştırmaya sevketmiştir. İnsan ise bu

araştırma esnasında elde ettiği neticeleri ilim haline getirme imkanı bulmuştur.

Sizlere Kur'an-ı Kerim'in ortaya çıkardığı ilimlerin sadece birkaç tanesinin isimlerini söyleyebildim. Bunların sayısını ve mahiyetini anlatmaya ne benim gücüm yeter ne de zaman kafi gelir. Bunların nasıl anlaşılması lazım geldiğini hep birlikte şu âyetleri okuyarak ve dinleyerek anlamaya çalışalım.

"De ki: Rabbimin sözleri için deryalar mürekkep olsa ve bir o kadar da ilave getirsek dahi, Rabbimin sözleri bitmeden önce deniz tükenecektir." (Kehf-109)

"Şayet yeryüzündeki ağaçlar kalem, denizler de arkasından yedi deniz katılarak (mürekkep olsa) yine Allah'ın sözleri (yazmakla) tükenmez. Şüphe yok ki Allah mutlaka galip ve hikmet sahibidir." (Lokman-27)

Denizler mürekkep, ağaçlar kalem olsa insanoğlu Kur'an'ın ilmini bitiremez ve tüketemez... Biz işte bunun böyle olduğunu öğrenmiş oluyoruz. Yaptığımız bundan ibârettir.

Allah bizlere Kur'an'ın ilmini nasip eylesin. Kur'an onun dilinden anlayanı büyüler, teshir eder.

Kur'an-ı Kerim'in şiir olmadığı halde şiir havası verdiği, nesir olmadığı halde nesir havası verdiği, seci' ve kafiye sesleri verdiği görülür.

Bir hatibin heyecanlı konuşmasına elverdiği kadar bir sohbetçinin tatlı tatlı konuşmasına da elverir. Hasılı Kur'an hangi açıdan ele alınırsa alınsın ona uygun olduğu görülecektir.

Kur'an-ı Kerim'i Nasıl Bir Metodla Anlamalıyız?

Kur'an-ı Kerim'in bir âyetinin veya bir kelimesinin açıklanmasında iki yol vardır.

Birinci yol: Arap lisanına, onun kurallarına, kitap ve sünnetin rûhuna uygun olan yoldur. Her tefsir ve tevilin bu açılardan yapılması kabul edilmiştir.

Bazıları tefsir ve teville gidilmesini uygun bulmazlar. Halbuki buna ihtiyaç vardır. Fakat yanlış tefsir ve tevil hiçbir zaman kabul edilemez.

Şâyet Kur'an tefsir edilmezse neler olur?:

1-) Bizden öncekilerden kimsenin ortaya koymadığı bir takım mânâların açıklanması, hükümlerin çıkarılması, kelimelerin tefsiri, maksadın anlaşılması gerekmektedir. Eğer tefsir yapılmazsa bunların hepsi veya çoğu ortaya çıkmaz.

2-) Eğer tefsir yapılmayacak olsaydı Rasulullah'ın Kur'an'da ne varsa gelecek olayların hepsini kesin sonuca bağlaması gerekirdi. Bu olmadığına göre tefsire ihtiyaç vardır.

3-) Ashâbı kiram çok itidalli ve itinalı bir şekilde Kur'an'ı te'vil ve tefsir etmişlerdir.

4-) Kur'an'a iki yönden bakılır. Bir kesinleşmiş şer-i emirler, bir de Arapça kaynaklar açısından.

Kesinleşmiş değişmez emirler üzerinde tefsir ve teville gerek yoktur. Ama zamanla ortaya çıkan bazı olayları hükme bağlamak için kelimelerin anlaşılmasında kaynaklara ihtiyaç vardır.

İkincisi: Yani Kur'an'ın açıklanmasında ikinci yol da şudur: Arapçaya, onun kaidesine ve şer-i delillere uygun olmayan yol...

Bu yolla yapılan tevil ve tefsir hiçbir zaman geçerli değildir. Nasıl ki bu şekilde yapılan bir kıyas da geçerli sayılmaz. Çünkü bu tutum yalancılıktır, Kur'an'a uydurma yapmaktır. Allah'a iftira etmektir.

Ashâbı kiram ve İslam âlimleri bu davranışa çok şiddetli şekilde karşı çıkmışlardır. Bilmediği halde bilirmiş görünenleri ve Kur'an'a yanlış mana verenleri reddetmişlerdir.

Kur'an-ı Kerim'i bugün yanlış te'vil ve tefsir edenler çoğalmıştır. Bunlardan korunmak lazımdır. Bu korunma işinin layıkıyla yapılabilmesi için Kur'an-ı Kerim'in okunması, anlatılması ve tanıtılması icap eder.

Şâyet ehliyetli kimseler tarafından bu iş ele alınmaz ise, ehliyetsizce bir kısım gidişler ortaya çıkacaktır, çıkmaktadır.

Bu konuda Ashâbın davranışı şöyledir:

Hız. Ebubekir efendimiz kendisine Kur'an'dan bir hüküm sorulduğu zaman "eğer Allah'ın kitabında bilmediğim bir şeyi söylersem, beni hangi sema gölgelendirir, hangi arz barındırır?" diye cevap vermiştir.

Bir başka gün kendisine "Kelâle" kimdir, diye sorulduğunda: "Ben o konuda kendi görüşümü söylerim. Eğer isâbet ederse o Allah'ın lütfudur. İsâbet etmezse nefsimden ve şeytandır: Kelâle şöyle...şöyledir." demiştir. (Kasımî, Mehâsinüt Te'vil, c.1, s.76)

Abdullah İbnü Mesûd'un şöyle dediği rivayet edilmiştir: "Bir takım adamlar göreceksiniz, kendileri sırt döndükleri halde sizi Allah'ın kitabına çağıracaklardır. Size tavsiyem: İlim sahibi olunuz, bid'atlardan ve bilir-bilmez şeyler söylemekten kaçınınız." (a.g.e. s.165)

Hız. Ömer (r.a.) efendimiz de şöyle diyor: "Sizin için iki kişiden korkarım: Birisi Kur'an'ı yanlış tevil eden, birisi idareciyi kardeşi aleyhine kışkırtan."

Bir adam İbnü Abbas (r.a.)'a "Kur'an'da miktarı elli bin sene olan bir gün" nedir diye sordu. İbnü Abbas ona: "Onlar iki gündür ki Allah kitabında zikretmiştir. Mahiyetlerini daha iyi O bilir. Biz Allah'ın kitabında bilmediğimiz bir şeyi söylemekten çekiniriz" buyurdu.

Saîd İbnü Mûseyyeb "Ben Kur'an'da bilmediğim bir şeyi söylemem" derdi. Bir gün kendisine birisi geldi ve Kur'an'dan bir şey sordu. Ona cevaben "Sen onu bana sorma. Git de Kur'an'da her şeyi bildiğini iddiâ eden İkrime'ye sor!" dedi.

İbnü sirin diyor ki: Ubeyde'ye Kur'an'dan bir mesele sordum. Bana "Allah'tan kork, hükmün sağlamına yapış. Kur'an'ın hangi şey hakkında indiğini bilenler gittiler" diye cevap verdi.

Kur'an-ı Kerim'i tefsir ve te'vil etmekten bu derece sakınan ve çekinenler, acaba verdiğimiz manada yanlışlık yapar mıyız diye korkuyorlardı.

Harız Ebu Ya'lâ Huzeyfe (r.a.) 'den rivayet ediyor. Rasulullah (s.a.v.) buyurdu ki:

" Ümmetimden bir topluluk, Kur'an'ı okuyorlar ancak onu bozuk hurmaların etrafa saçıldığı gibi saçarlar ve onu yanlış yönde te'vil etmeye gayret ederler." (Sabûni, Muhtasar İbn-i kesir Tefsiri, C-1, S-265). Yani, Kur'an-ı Kerim'in manasını bilmezler, onun bütünlüğünü bozarlar, onu kelimeler halinde manalandırmaya çalışırlar ve ondan hüküm çıkarmaya gayret ederler.

Bu davranışı maalesef bugün toplumumuzda görüyoruz. Samimi müminlerin kendilerini korumaları gerekmektedir.

Kur'an-ı Kerim'de te'vil ve tefsir yapılır. Fakat yukarda geçen prensipler çerçevesinde olmalıdır. Sonra Kur'an-ı Kerim'de bilgiler ve hükümler genel olarak zikredilir. Bunları önce sünnet, sonra ictihat ve olaylar açıklar. Kur'an'ı tefsir ve te'vil ederken bunlardan birisini ihmal etmek zoraki te'vil yolunu açar. Mesela:

Her şeyi Kur'an'dan bulup çıkaracağım diye onun açıklaması olan sünneti bırakmak Kur'an'da te'vil yolunu açar. Te'vil ise her zaman isâbetli olmayabilir.

Bundan dolayı Rasûlullah (s.a.v.) şöyle buyurmuşlardır: "Ümmetim üzerine iki şeyden korkarım. Birisi Kur'an, birisi refah...Kur'an'a gelince: Münafıklar onu ümmetimle cedelleşmek için öğrenirler. Refaha gelince: Ona bağlanırlar, şehvetlerin peşinde koşarlar ve namazı terk ederler." (El-Kasımî, a.g.e., C-1, S-183)

Bir toplumda çeşitli bölümlere ve kollara ayrılmış çalışma hayatının tanzimi ve o toplumun bilgili bir atmosfer altında yaşaması her konuda iyi bilen yetişmiş elemanlarının bulunmasına bağlıdır. Evet, bir toplumda geniş ve derin bilgiye sahip kimseler olmazsa o toplum karanlıklar içerisinde bocalayan bir toplum olur.

İşte bizler Kur'an kültürüne sahip olabilmemiz için ya Kur'an'ı çok iyi bileceğiz veya bilenleri yetiştireceğiz.

Bütün bu tehlikeli durumlardan korunmak için Kur'an'la meşgul olmaya mecburuz.

Her sistem önce kitabıyla bilinir. İslam hayat nizamının da kitabı, Kur'an'dır. Şu halde önce onun her yönüyle bilinmesi lazımdır.

Kur'an'ın Büyüleyen Niteliği

Merhum Prof. Seyyid Kutup, doğuştan arap ve arabın diline ve edebiyatına vakıf bir insan... Dr. Süleyman Ateş tarafından dilimize çevrilmiş olan "Kur'an'da edebi Tasvir" isimli kitabında çocukluğunda Kur'an okurken duyduğu ve gördüğü canlı manzaraları anlatır. Sonra gençliğinde mekteplerde ve fakülterlerde, hocaların Kur'an'a bakışlarını, anlatışlarını gördükten sonra, çocukluğundaki o tatlı ve bağlayıcı sırrı yitirdiğini söyler. Bundan endişe duyar. Sanki iki ayrı Kur'an'la karşılaştığını zanneder. Çocukluğundaki Kur'an ve gençliğinde ona anlatılan ve öğretilen Kur'an...İkisinin arasını bir türlü bulamaz.

Sonra tekrar Kur'an okumaya başlar. Ama tefsirlerden değil. Doğrudan doğruya metin olarak okumaya koyulur. Ve şöyle anlatır:

"Tekrar Kur'an'a döndüm, okuyorum; lâkin tefsir kitaplarından değil, mushaftan okuyorum. Yine o güzel, sevgili Kur'an'ımı bulmağa, teşvik edici tatlı resimlerini görmeğe başlamıştım. Ancak bunlar eski sadeliğinde değildi. Anlayışım değişmişti. Şimdi bunların gayelerini ve hedeflerini anlamaya ve bunları vuku bulan bir olay değil verilen bir örnek olduğunu idrak etmeye başlamıştım...

Fakat onun sihri devam ediyor, cazibesi devam ediyordu. Elhamdülillah, Kur'an'ı tekrar bulmuştum." der. (S.Kutup, Kur'an'da Edebi Tasvir, S-11)

S. Kutup Kur'an'da bu tasvir konusunu incelerken yeni bir anlatış metoduyla karşılaştığını ve Kur'an'ın bu metodu gâyet üstün bir şekilde kullandığını tesbit eder. O bunu şöyle anlatır.

"Fakat ne göreyim?

Yeni bir hakikat karşıma çıkmıştı! Kur'an'daki resimler, onun, diğer vasıflarından ayrılan bir parçası değildi. Tasvir, bu güzel kitapta ifâde kuralı idi. Kanun koyma gâyesi hariç, bütün

gâyelerin ifâdesinde uyduğu temel kaide idi." (S.Kutup, Kur'an'da Edebi Tasvir, S-12)

Seyyid Kutubun da tesbit ettiği üzere Kur'an-ı Kerim, kendisiyle meşgul olan, kendisiyle konuşan bir kimseye en girift konuları bile çok rahatça ve kolayca anlatan bir uslûba sahiptir. Bundan dolayı Kur'an'ın anlatma uslûbu da bir ilim konusu olmuş ve konunun ana hatlarını tesbit işi de Prof. Seyyid Kutba nasip olmuştur.

Şimdi ben inşallah, Seyyid Kutubun temas ettiği konular üzerinden bazı örnekler vererek konuşmamı bitireceğim.

Aslında vereceğim bu örnekler, Kur'an-ı Kerim'in bizzat metnini okuyarak onun dilini anlamayı gerektiriyor. O zaman daha iyi anlaşılıyor ve gerçekten insanı büyülüyor. Örnek: Kuvvirat sûresi:

Bismillâhirrahmânirrahîm

- "1. Güneş katlanıp dürüldüğünde,
2. Yıldızlar (kararıp) döküldüğünde,
3. Dağlar (sallanıp) yürütüldüğünde,
4. Gebe develer salıverildiğinde,
5. Vahşi hayvanlar toplanıp bir araya getirildiğinde,
6. Denizler kaynatıldığında,
7. Ruhlar (bedenlerle) birleştirildiğinde,
- 8,9. Diri diri toprağa gömülen kıza, hangi günah sebebiyle öldürüldüğü sorulduğunda,
10. (Amellerin yazılı olduğu) defterler açıldığında,
11. Gökyüzü sıyrılıp alındığında,
- 12,13. Cehennem tutuşturulduğunda ve cennet yaklaştırıldığında
14. Kişi neler getirdiğini öğrenmiş olacaktır.
- 15,16. Hayır! Akıp giden, bir kaybolup bir etrafı aydınlatan yıldızlara andolsun,
17. Kararmaya yüz tuttuğunda geceye andolsun,
18. Ağarmaya başladığında sabaha andolsun ki,

19,20. O (Kur'an), şüphesiz değerli, güçlü ve Arş'ın sahibi (Allah'ın) katında itibarlı bir elçinin (Cebrail'in) getirdiği sözdür." (Küvvirat, 1-20)

Örnek:

"Görmez misin ki Allah bir takım bulutları (çıkarıp) sürüyor. Sonra onları bir araya getirip üst üste yığıyor. İşte görüyorsun ki bunlar arasından yağmur çıkıyor. O, gökten, oradaki dağlardan (dağlar büyüklüğündeki bulutlardan) dolu indirir. Artık onu dilediğine isabet ettirir, dilediğinden de onu uzak tutar, (bulutların) şimşeğinin parıltısı neredeyse gözleri aliverecek!" (Nur:43)

" Sâde o iri kemikleri değil, beden en ince teşkilâtına varıncaya kadar tamamıyla tesviye etmek şartıyla derleyip toplamaya kadiriz." (Kıyame:3-4)

"Parmaklarının uçlarının yaratılmasındaki inceliğe bu şekilde işaret edilmiş olması, basit bir şey değil, onların hilkatinde görüldüğünden çok daha derin ve önemli incelikler bulunduğu delâlet eder. Evvelâ insan en mühim işlerini elleri ile yapar. Onun için el, kudretin timsali sayılır. "Şu iş onun elindedir. Elin-den gelir, onun eli dardır, eli geniştir, eli uzundur, eli kısadır, eli açıktır, eli sıkıdır." gibi kudret mefhumunu ilgilendiren ifadelerin ele nisbet edildiği kadar, insanın hiçbir uzvuna nisbet edilmemiştir. Sonra elin bütün kıymeti ise parmaklardadır. Elle yapılan bütün işler parmakla alâkadardır. Onun için on parmağın diyeti iki el diyetine musavidir. "Falân işte onun parmağı var" denildiği zaman, parmağın tesir ve kudreti anlatılmış olur. Parmakların bütün incelikleri de uçlarındadır. Parmaklarda ve parmak uçlarında hayret verici öyle bir san'at ve öyle bir hassasiyet vardır ki biyolojinin ve doku ilminin incelikleri bile onu kuşatmaya kâfi gelmez. Dokunma duyusunun hemen bütün duyarlılığı onlarda toplanmıştır. Kaba bir misalle: Karanlık bir gece de meselâ bir kiler veya bir dükkânda gezinirken elinizdeki bir bastonla şuraya buraya dürttüğünce şu taş, şu toprak, şu tahta, şu un çuvalı, şu pirinç veya bulgur çuvalı, şu kahve veya fasulye çuvalı, şu şeker, şu kömür çuvalı diye bir çok şeyler ayırabilirsiniz ki bütün bunlar, baston-

dan gelebilen çeşitli titreşimleri parmaklarınızın sinir uçları ile aldığı bilgilerdir. Bir taraftan silâh gibi bir çok şeylere mukavemet eden tırnakların sertliğiyle mütenasip, adalelerin dayanıklı yapısı içinde böyle çeşitli incelikleri ihtiva eden ve büyük büyük çekiç ve külünk darbeleriyle, yazı, nakış, resim, tezhib taramaları gibi en ince çizgileri çizen, zarif kalemleri, fırçaları, iğneleri i'mal ve idareye âlet olan parmaklar ve uçları, hemen bütün insanlardan meydana gelen amellerin en mühimlerinin tecelli ettiği hilkat numûneleridir.

Eğer bunların tamamı okunabilse bir insanın yaptığı pek çok şeyi ifade ettikleri anlaşılır. Şu halde, parmaklarını bile tesviyeye kadiriz denilmesinde o insanın ellerinden çıkan iyi kötü bütün işleri ve eserleri ile beraber biliriz denilmek gibi derin ma'na vardır. Bunları Yaratan elbette derleyip toplamağa kadirdir. Evet Allah insanın bütün hususiyetlerini bir hücrede toplayıp temessül ettirmeğe kadirdir. Nasıl ki kuyruk sokumundan (acbüzzenebden) bir zerre içinde bir insanın bütün hususiyetlerini toplar. İnsanın o zannı, esas itibarıyla bu kudreti hiç hissetmediğinden değil fakat fâcir insan, önünde fücür etmesini ister. Fâcir insan, şehvetlerinden, ma'siyetlerinden, lezzetlerinden ayrılmamayı, ileride devam etmeyi ve hattâ ilelebet fisku fucûr ile Rabbına karşı terbiyesizlik etmeyi ister. Fücürda devamı salâha tercih eylerde istihza tarzında çapkınlıkla sorar: "Hani! Ne zaman o kıyamet günü?" Diye. Lâkin sonra o kıyamet başladı mı gözü açılır. Dünyanın her taraftan başına yıkılmakta olduğunu görür, deşetler içinde kalır. Yaptıklarına pişman olur. Kendini levh zamanı gelir çatar. Halbuki son pişmanlık fayda vermez, hak yerini bulur." (Hamdi Yazır, Kur'an Dili, c-7, s-5475)

Dinleyen ve okuyanlara faydalı olması dileğiyle konuşmayı bitiriyor ve herkese sevgiler ve saygılar sunuyorum.

***HAYATIMIN
TASAVVUF BOYUTU***

ÖNSÖZ

Bir insan, önce kendine, sonra da etrafındakilere bakmalı. Dikkatle ve ibretle baktığında hemen herkesin bir şeylerle meşgul olduğunu görecektir. Onları meşgul eden ve arkasında koşturan şeylerin büyük çoğunluğunun, sadece bu dünya ile ilgili olduğu, öldükten sonrası için geçerli ve faydalı şeyler olmadığı hemen ilk görüntüde anlaşılabacaktır.

Pek az kimsenin farkına vardığı bu akıntının içerisinde olup gitmek mi, yoksa hayatın bu dünyadan ibaret olmadığını, bunun geçmişinin var olduğunu, geleceğinin de sürüp gideceğini ve hiçbir zaman sona ermeyeceğini anlayıp tedbirini almak mı, gerektiği iyi bilinmelidir.

İslam'ın iman prensiplerine ve her Müslümanın tereddütsüz inancına göre, bu gidiş ya cennete ulaşip orada devam edecek veya bunlardan mahrumiyet içerisinde sürüp gidecektir. Biz hayatımızın cennette devam etmesini niyaz ediyoruz.

Sen, ey garip yolcu! Dünyaya gelirken yalnız geldin. Çocukken, gençken ve yaşlıyken yine de yalnızsın. Evet, seni sevenlerin varlığına inanıyorsun. Sana alkış tutanları, sana saygı gösterenleri, senin yüzüne gülenleri görüyorsun. Fakat buna rağmen sen yine yalnızsın, yine garipsin, yine kimsesizsin. Sen hastalandığın zaman, dostların belki üzülürler. Ama acıyı çeken sensin, onlar değil. Ameliyat masasına sen yatarsın onlar değil. Ölürsün onlar geçici üzülürler ama asıl ölen sensin. Uykuya yattığın zaman herkes gibi sen de kendin için uyursun, yalnızsın. Uyuyan sadece sensin. Kimse senin için uyumaz.

Dostların, tanıdıkların, iş hayatındaki insanların, sevenlerin, sayanların, alkışlayanların velhasıl kimler varsa sana gülen, seninle olan, bunların hepsi aslında seni aldatan, seni meşgul eden ve seni senden uzaklaştıran, seni sana unutturan ve sonunda koskoca bir ömrün boşa gitmesine sebep olan şeylerdir.

Hâlbuki şanlı Peygamberin sana diyor ki: "Dünyada bir garip kişi gibi ol! Yahut yoluna devam eden bir yolcu gibi!.. Ve de kendini ölmüşlerden say! (et-Tac, Kitabü'z-Zühd ve'r-Rekâik)

BİR YALNIZ ADAM

Diyar-ı gurbette dolaştım durdum	Nereden gelmişim nere giderim
Milyonlar içinde bir yalnız adam	Maderim bellidir belli Pederim
Gelene geçene yolumu sordum	Bundan değil evlat benim kederim
Yol gösterdi bana bir yalnız adam	Anlasaydı beni bir yalnız adam
Umarım bir ömrün sonuna ermiş	Yok olmaz bilirim hayat kurtları
Güzel amellerle bezemiş sermiş	Saldırırlar ona can düşmanları
Nefisle cihatta zafere ermiş	Mani olamazlar olsa dostları
Musalla taşında bir yalnız adam	Siğınmış Kabrine bir yalnız adam
Ulaşmak istersen ara sen beni	Kelebek gibiyim baş üzerinde
Çarşıda pazarda bulmazsın beni	Siyah bir kaş gibi göz üzerinde
Göklerde ve yerde arama beni	Bir çiçek düşün ki kalb üzerinde
Alem-i berzahta bir yalnız adam	Gönül köşesinde bir yalnız adam

Diyar-ı gurbetteki bir insan neyse, sen de öylesin. Bir yere gitmekte olan yolcu neyse, sen de aynen öylesin. Öyleyse şimdiden kendini ölmüşlerden say... Ve hayatının kıymetini iyi bil. Kendinin yalnız olduğunu iyi anla. Bu görüntüler seni aldatmasın. Asıl maksadından seni koparmasın. İnsanın asıl maksadı "ih-san" mertebesi denilen mertebeye ulaşmaktır. Şanlı Peygamberin bu mertebeyi şöyle anlatıyor: "İhsan, Allah'ı görürmüşçesine yaşayan şuurlu bir kul olmandır. Eğer sen O'nu görmediysen her an O'nun seni görmekte olduğunu bilerek yaşayan bir kul olmandır."

İşte, eğer sen, bu mertebeye ulaşırsan, dünyada seni hiç kimse tanımasa bile Allah ve Resulü çok iyi tanır... Allah'a iman, O'na muhabbet ve O'na bağlılık olmayınca ve insan ondan gaflete düşünce, tam bir yalnızlık ve gariplik içerisinde. Fakat Allah ile gönülden ve özden, şuurla irtibat sağlayınca yalnızlıktan ve gariplikten eser kalmaz. Huzur denilen şey oradadır. Gönül hoşnutluğu oradadır. Böyle olan birisini hiçbir şey meşgul edemez, hiçbir şey aldatamaz.

Bütün bir beşeriyet ve insanlık, nehir gibi akıp giden hayatın kendisidir. Nereye gidiyor? Önce gidenler nereye gittiler? Sonra gelenler nereye gidecekler?

İşte bu hengâmede sana, bana ve başkalarına gereken o ki; hayatın kıymetini bilelim. Tekrar gelmeyeceğimize göre ömrümüzü ve zamanımızı iyi değerlendirelim.

Şu hayatımızda öyle bir usul ve metod, öyle bir yol ve yöntem izleyelim ki; bu dünyada kimseye yük olmayalım, kimseye kul, köle olmayalım, işimizi ona göre düzenleyelim. Bu ölçü ve davranış içerisinde asıl ahiret hayatımızı kazanalım.

İhsan mertebesine ulaşabilmenin, dünyaya aldanmadan yaşayabilmenin sırrı Allah'ın zikri ile meşgul olabilmektedir. Allah'ı zikretmek için özel bir zaman ve özel bir mekân aranmaz. Her zaman, her yerde ve her hal ve ortamda Allah zikredilebilir. Fakat bu iş, bütün bir ömrü içerisine alan sürekli bir iştir. Kısa zamanda bir şeyler bekleyerek hareket etmek yanlış olur. En ağır şartlar altında bile olsa kalp ve gönül yolculuğuna devam etmelisin. Yılgınlığa, bıkkınlığa, bedbinliğe düşmemelisin. Yolundan dönmemelisin. Senin, İslam'dan başka bir yol bulman mümkün değildir. İnsan, İslam'la insan olur. Hayat, İslam'ın uygulaması değilse, hayat değildir. Ve insanın tek sıkıntısı İslam'ı bulamaması, İslam'ı bilememesi ve İslam'ı yaşayamamasıdır.

İslam'ı bulamayan Allah'a giden yolu bulamaz. İslam'ı bilmeyen Allah'ı bilmeye giden yolu bilemez. İslam'ı yaşamayan, Allah'a yaraşır hayatı, Allah'ın memnun olacağı bir hayatı yaşayamaz.

İnsanı Allah'a götürmeye çalışan salih insanlar elbette vardır. Onlar, imanlarıyla, amelleriyle, ahlak ve faziletleriyle, hatta ilimleriyle çevresindekileri aydınlatırlar. İnsanlara yol gösterirler. Onlara hürmet edebtendir. İstifade edebilmenin anahtarıdır.

Niceleri de vardır ki, onlar insanları kendilerine bağlamaya çalışırlar. İnsanların kendilerine bağlanması için nice hileli yollara başvurlar. Elllerinde mal, mülk ve servet bir oltadır. Şan, şöhret

ve unvanları bir tuzaktır. Bulundukları mevki, makam ve rütbe-ler, bir kementtir. Niceleri İslam'ı, Kur'an-ı, hayatın sıkıntılarını hiç bilmeden insanlara yol gösterdiğini sanır, fakat hem kendi sapıtır hem de kendisine gelenleri saptırır.

Allah'ın verdiği akıl ve idrak nimetiyle herkes dikkat etmeli bu tehlikelere düşmemeli. Düsturumuz ve temel ilkemiz: Kitap, sünnet ve ona bağlı ictihad olmalıdır.

Aslında bütün insanlar bir yarışma içerisindedirler. Çeşitli dallarda yapılan yarışmalara katılanlar hangi dallarda yarışacak-larsa o grupta yerlerini alırlar. İnsanlar da öyledir. Herkes bilir ki, yarışın yapılacağı yerde bir son çizgi vardır. Yarış orada biter. Ya-rışmacılardan hangisi o çizgiye önce varırsa o, yarışı kazanmış olur. Ve o yarışma için konmuş olan ödülü de o alır. Bunun böyle olduğunu hemen herkes bilir. Fakat hiç kimse Allah yolunda bir yarış yaptığının farkında değildir. İşte önemli olan, önce böyle bir yarışmada olup olmadığının bilincine varmaktır. Böyle bir bilince ulaşanlar, yarışı kazanmış mı, yoksa kaybetmiş mi daha iyi anlar-lar.

Cenâb-ı Hakk, "Hayırlarda yarışınız!" buyuruyor. **(Bakara: 148)** buradaki "hayır" kelimesi, bütün farzları, nafileleri, namaz, oruç, hac, zekât, cihat, zikir, dua ve hizmet gibi bütün güzel şey-leri içerisine alır. Dünyadayken hayırlara koşan kimse, ahirette de cennete koşar. Hayırlarda yarışı kazananlar, hem insanların hem de meleklerin nazarında üstün tutulurlar.

Gayet açık bir gerçektir ki, müslümanların nazarında ya-rışma iki çeşittir. Bunlardan birisi dünyevî, diğeri uhrevîdir.

Dünyevi yarışma: İnsanlar vardır kafaları, kalbleri dünya-nın geçici zevkleri ve nimetleriyle meşguldür. Çeşit çeşit paralar, senetler, son model arabalar, köşkler, saraylar, villalar, pahalı kumaşlardan elbiseler, her çeşit vitamini bol yiyecekler, arsalar, bağlar, bahçeler vs.

Yarışı bu yönde sürdürenler bilmezler ki bunlar, bu işler bütün ömrünü, zamanını ve bütün enerji ve gayretlerini tüketen işlerdir. Eğer bir kimse bunlarla Allah'ın rızasını kazanamazsa, o

kimse yarışı kazanamamış demektir. Çektiği bütün emekler, sarf ettiği enerji ve tükettiği ömür boşa gitmiştir.

Uhrevî yarışmaya gelince: Yine bazı insanlar vardır ki kalpleri, kafaları ve gönülleri, kendilerini Allah'a yaklaştıracak işlerle meşguldür. Namaz, oruç, zikir, dua, yoksullara yardım, anneye-babaya iyi davranmak, akrabalık bağlarını sağlam tutmak, Allah yolunda cihad etmek vs. O kadar ki bunların, neredeyse bütün yaşantıları, düşünceleri sadece Allah içindir. Örneğin; bir bahçeye girseler cenneti hatırlarlar. Meyvelerinden yeseler, sularından içseler, cennetin meyvelerini ve sularını hatırlarlar. Yatağa girip başını yastığa koyunca kabrin karanlığını, oradaki tehlikeli durumları düşünüp Allah'a yalvarırlar.

Bir cenaze görseler, aynı şeyin kendileri içinde olacağını, nasıl hesap vereceklerini düşünürler. Bir hastayı ziyaret etseler, sağlığının kıymetini bilip onunla Allah'a kulluk etme gayretlerini artırırılar. Yani onlar, her iş ve olaydan bir şeyler bulup onunla Allah'ı anmaya çalışırlar. Onların hali budur.

Yarışı bu yönde sürdürenler gayet açık şekilde bilirler ki bir gün bu yarış kazanıp ödülü de sevinç içerisinde alacaklardır. Çünkü bunların ömrü boşa gitmemiş, vakti ve zamanı boşa gitmemiştir.

Sen, ey yarışmacı! İyi bil ki, ahiret için yarışanlar ruhen yükselirler. Dünya için yarışanlar, ümitsizliğe, ruhsal çöküntüye, yok olmaya doğru giderler. Ahiret için yarışanlar dünyayı güzelleştirirler, verimlendirirler. Çünkü dünya onlar için bir fırsattır, bir nimettir. Dünya için yarışanlar ise, her şeyin burada olup bittiğine, bu sebeple hudutsuz bir yaşantı sürmeye, böylece de dünyayı harap etmeye çalışırlar.

Ey yarışmacı! Dünya için yarışanlar da, ahiret için yarışanlar da birlikte nefes tüketiyor. Ancak bu sarf edilen ömür ve enerji sonucu elde edilen şey gerçekten bu yarışmanın ödülü mü? Sen, altın madalya ve kemer dururken nikel veya bronzdan yapılmış bir ödüle talip olma...

SÜFİLERİN HAYATI

TARİKAT-İ ÂLİYYE-İ NAKŞİBENDİYYE SİLSİLESİ

Cemiyet içerisinde faaliyet gösteren değişik isimlerdeki tarikatlerin hemen hepsinin bağlı bulunduğu bir silsilesi yani bir kökeni vardır. Tasavvuf ve tarikatte bir müridin manevi yönde güç ve kuvvet sahibi olmasına bu silsiledeki zevat bir vesiledir.

Tarikat-i Âliyye-i Nakşibendiye'nin manzum olan bu silsilesini ihvanın hapsi bilir ve ders esnasında okur. Tasavvuf hayatının söz konusu edildiği bu kitabın her ne kadar içerisinde bulunuyorsa da, baş kısmında da bulunmasını gönlüm istiyor. Bu çalışmanın başında bu muhterem zevatın isimlerinin bulunması inşallah Rahmet-i İlâhî'nin nüzûlüne vesile olacaktır.

*Hâlık-ı arz u semâya eyleriz hamd ü senâ
Ahmedi Muhtârı kıldı aleme nûr-i hüda*

*Hazreti Sıddıyk u Selman Kâsım u Cafer gibi
Eylemiş neşr-i hakikat Bâyezîd-i Rehnumâ*

*Bü'l-Hasen Zâtı mükerrem, Bû Ali Kân-ı Kerem
Yusuf-i vâlâ-şiyem sâlâr-ı ceyş-i asfiyâ*

*Hâce Abdü'l-hâlık oldu Ârif ü Mahmûd'a pîr
Şeyh Ali Babâ Külâl etti cihânı rûşenâ*

*Vâris-i taht-ı tarikat şâh-ı âlem Nakş-bend
Eyledi hâce Alâu'd-dîn'i halka pîşvâ*

*Oldu Yâkub'a Ubeydullâh-ı Ahrârî halef
Hazret-i Zahid'le geldi âleme zevk u safâ*

*Nûr-i çeşm-i ma'rifet Derviş Mehammed Hâcegi
Feyz-i Bâkîle cihân-ı mâ'nevî buldu bekâ*

Hazret-i Ahmed Müceddid Urvetü'l-vüskâ olup

Şeyh Seyfû'd-dîn ü Seyyîd Nûr nûr-i i'tilâ

*Şâh-ı Mazhar şâh-ı Abdullâh-ı pîr-i Dehlevî
Hazret-i Hâlid'le oldu kalb-i sâlik pür-ziya*

*Seyyid-i âli-neseb Tâha'l-Hakârî'den sonra
Pîrimiz Tâha'l-Harîrî oldu kutb-i evliyâ*

*Eyleriz arz-ı dehâlet dergeh-i sâdâta biz
Es'ad u ihvân-ı dînî mağfiret kıl ey Hudâ*

*Sami dostun hürmetine ey Cenâb-ı Kibriyâ
Cümle ihvân-ı cemâlinle cinânda kıl bekâ*

*Ve sallallâhü alâ Seyyidinâ Muhammedinin-Nûrinnûr
Sübhânel Melikil Azîzil Kadîril Gafûr*

SİLSİLENİN AÇIKLAMASI

Yer ve göğün yaratıcısına şükreder ve O'na hamdederiz. Seçilmiş Ahmed'i, âleme hidayet nuru yaptı.

Hız. Ebû Bekir es-Sıddık, Selmân Fârisî, Kasım bin Muhammed, Cafer-i Sadık gibi, yol gösterici Bâyezid-i Bestâmî de hakikat neşretmiş, yaymış.

Ebu'l Hasan Harkânî mükerrem bir zat, Ebû Ali farmedî kerem kaynağı, Yûsuf-ı Hamedânî yüce huylu ve asfiya ordusunun baş kumandanıdır.

Hâce Abdülhâlik Gücdevânî, Ârif Rivgiri ve Mahmûd Fağnevî'nin piri şeyhi oldu onları yetiştirdi. Şeyh Ali Râmitenî, Muhammed Baba Simâsî ve Seyid Emir Külâl cihânı aydınlattılar.

Tarikat tahtının vârisi ve âlemin şâhı Hâce Muhammed Bahâüddin Nakşibend, Hâce Alâüddin Attâr'ı halka rehber kıldı.

Hâce Yâkup Çerhî'ye Ubeydullah Ahrâr halef oldu. Hâce Muhammed Zâhid'le âleme mânevi zevk ve safâ geldi.

Derviş Muhammed ve Hâcegî Emkenegî marifet gözünün nûrudurlar. Hâce Muhammed Bâkî ile mâneviyat âlemi bâkî oldu.

Ahmed Faruk Sirhindî Müceddid ve Urvetü'l-Vüska Muhammed Ma'sum, Şeyh Seyfuddin ile Seyyid Nur Muhammed Bedvânî'ye yükselme nûru oldu.

Habibullah Mazhar Cân-ı Cânân Şemsüddin, Şah Abdullah Dihlevî'nin şeyhi oldu. Mevlânâ Hâlid Ziyâüddîn Bağdâdi ile sâlikîn pür nûr oldu.

Yüce neseb sâhibi Seyyid Taha'l-Hakkârî'den sonra pirimiz Taha'l-Harîrî evliyânın kutbu oldu.

Seyyidlerin dergâhına girmek ve sığınmak isteriz. Ey Allah'ım, Es'ad ve onun ihvanına mağfiret kıl!³

ŞEYH MUHAMMED ES'ÂD ERBÎLÎ (K.S)

Biz Tarîkatı Âliye-i Nakşibendiye'ye intisap etmeden önce "muhibban" olarak sohbetlere katıldığımızda ismi çokça zikredilen tarîkat büyüğümüz Es'âd Efendi hazretleri hakkında genel olarak "pîr efendimiz" ifadesi kullanılırdı. Bazı sohbet ediciler de "pîrimiz Es'ad Efendi Hazretleri" diyerek anarlardı. Orada bulunanlar da bunun Es'ad Erbîlî olduğunu anlarlar ve sözlerini dik-katle dinlerlerdi.

Gerçekten Es'ad Efendi hazretlerinin hayatını okuyanlar, orada pekçok ibretli olaylara şahid olacaklar, çok güzel menkıbeler okuyacaklardır. Es'ad Efendi Hazretleri 1848 senesinde Erbilde dünyaya gelmişler ve 1931 senesinde de Menemende vefat etmişlerdir.

Çocukluk ve gençlik dönemi Erbil'de geçmiş olup küçük yaşta ilim, irfan ve tasavvuf yolunda ilerlemiştir. Her ne kadar dedesi ve babası meşîhat mesleğinin mensupları iseler de Es'ad Efendi'nin onlara intisabı nasip olmamış fakat, zamanın Şeyhi ve Kutbu olan Tâhal Harîrî hazretlerine intisap etmiştir.

1870 senesinde henüz 23 yaşlarındayken zâhirî ilimlerden de icazet almıştır. Tahal Harîrî Efendi Hazretlerine beş sene kadar hizmette bulunmuş, şeyhinin vefatı üzerine onun yerine geç-

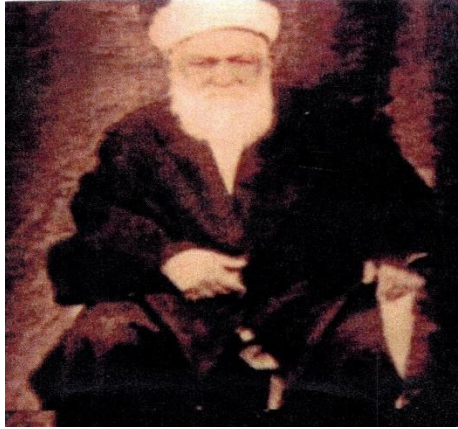
³ Divanı Es'ad Erbîlî, İstanbul 1991, Erkam yy.,s.174,175.

miş, uzun yıllar dergâhı idare etmiştir. Müridlerden oluşan kalabalık bir kabile ile hacca gitmişler, orada gördüğü bir rüya üzerine hacdan sonra İstanbul'a gelmişlerdir. Es'ad Efendi hazretlerinin macerâlı hayatı da işte burada başlamıştır.

Sonra onu "Kelâmî" dergâhının şeyhi olarak görüyoruz. Orada hem nakşi hem de kadirî usûlünde irşada devam ederken ünü, şanı yayılır ve zamanın padişahı II. Abdülhamid'e ulaşır. Padişah yaptırmış olduğu inceleme ve araştırma üzerine Es'ad Efendiyi Reîsül Meşayih olarak görevlendirirler.

Es'ad Efendi, Kelâmi dergahında irşada devam eder, pek çok insanın yetişmesine vesile olur. Bunlardan birisi de Mahmûd Sami Ramazanoğlu hazretleridir.

Es'âd efendi hazretlerinin şu an elimizde bulunan basılmış eserleri "Kenzü'l-İrfân", "Mektûbât", "Risâle-i Es'adiyye", "Fatihay-ı Şerif Tercümesi" ve "Dîvân-ı Es'ad"dır. Bunlardan "Fatihay-ı Şerif Tercümesi" Hayra Hizmet Vakfı kütüphanesinde yok diğerleri vardır.

Muhammed Es'ad Erbilî Hazretleri

Bendeniz pîr efendi hazretlerinin bu eserleri içerisinde en çok da Dîvânı'nı okurdum. Tarikat ihvanı kendi aralarında her

zaman sohbet ederler. O esnada bazen zikir meclisleri de olurdu. Bizler de ihvan ile böyle toplantıları çok yapardık. Ve o sohbetlerde hem üstadımız Sami Efendi hazretlerinden, eserlerinden hem de Es'âd Efendi hazretlerinden ve onun eserlerinden istifade ederdik. Çoğunlukla hazretin kasidelerinden sırasıyla içimizdeki arkadaşlarla okurduk. Erkam yayınları onu güzel bir şekilde bastırdı. Önceleri öyle değildi. En çok okuduğumuz kasidelerden bazıları şöyleydi.

*Tecellâyı cemâlinden Habîbim nevbahar âteş,
Gül ateş, bülbül âteş, sümbül âteş, Hak ü hâr âteş.*

*Şuâ-ı âfitâbındır yakan bil-cümle uşşâkı,
Dil âteş, sîne âteş, hem dü çeşm-i eşk-i bâr âteş.*

*Hayal-i şem-i rûyinle acep mi yansa can ü dil,
Nigârım gel de gör kalbimde âteş, ah ü zâr âteş.*

*Ne mümkün bunca âteşle, şehid-i aşkı gasl etmek,
Cesed âteş, kefen âteş, hem âb-ı hoşgüvar âteş.*

*Ben el çektim safay-ı hâtır u ârâm-ı cânımdan,
Safâ âteş, cefâ âteş, firâr âteş, karar âteş...*

*Ne yapsam bu dil-i mahzunu mesrûr eylemem şâhım
Gam âteş, gam-küsar ateş, temennây-ı mesâr âteş...*

*Ümîd-i âfiyet besler mi Es'ad yârdan hâşâ,
Saçar oldukça gözden ol nigâr-ı gül'izar âteş...*

GÖNÜL NUR-İ CEMALİNDEN

*Gönül nûr-ı cemâlinden habîbim bir ziyâ ister
Gözüm hâk-i rehinden ey tabîbim tûtiyâ ister*

*Safâ-yı sîneme zulmet veren jeng-i günâhımdır
Aman ey kân-ı ihsân zulmet-i kalbim cilâ ister*

Yetiş imdâda ey Şâh-ı risâlet rûz-ı mahşerde

Ki derd-i bî-devâyı ma'siyet senden şifâ ister

*Ne âb-ı dîdeden rahat ne âh-ı sîneden imdâd
Benim bâr-ı günâhım lûtf-ı şâh-ı enbiyâ ister*

*Sarıldım dâmen-i ihsânına ey Şâfi-i ümmet
Dahîlek yâ Muhammed hasta cânım bir devâ ister*

*Gül-i ruhsârına meftûn olanlar şüphesiz sensiz
Ne mülk ü mâl ü câh ister ne de zevk ü safâ ister*

*N'ola bir kerre şâd olsun cemâl-i bâ-kemâlinle
Ki kemter bendeniz Es'ad sana olmak fedâ ister*

MİN HİCRİKE

*Min hecrike yâ münyetî innî le-alîlu
Ve'd-dem'u mine'l-ayni ile'l-haddi yesîlu*

*Tellâhi lekad âsereke'llâhu aleynâ
An na'tike yâ Yûsufu innî lekelîlû*

*Derdinle zebûn olduğumu gizlemek olmaz
El-kâlû mine'l-bâl-i ale'l-hâl-i delîlû*

*Etsen nola bu bîmâra terahhum
El-kalbu esîrun leke ve'r-rûhu dahîlû*

*Vaktâki gelür hâtıra ol gözleri âhû
Er-Râhatü testevhişü ve'l-mevtü yemîlû*

*Kesmem beni öldürsen eğer vaslın ümîdin
Es-sabru cemîlün ve il'n-nasri sebîlû*

*Es'ad gibi sevdaya uyup çöllere düşmem
Allâhü Kerimün Samedün ni'Medâin vekîlû⁴*

⁴ Daha fazlasını arzu edenler bkz.: Divan-ı Es'ad, Erkam yayınları İstanbul 1991.

Nakşi ihvanı arasında en çok okunan ve bilinen hazretin eserlerinden birisi de "Kenzü'l-İrfan" isimli hadis kitabıydı. Bu kitap içerisinde 1001 hadis-i şerif vardır. Belli konularda seçilerek yazılmış. Hadis metinleri kısa kısa bulunuyor. Okunması ve ezberlenmesi çok kolaydır.

BİR HATIRA

Yeri gelmişken burada bir olayı anlatmalıyım: merhum hocam Tahir Büyükkörükçü'de arapça okumaya başlamıştık. Çok da güzel gidiyorduk. Sonra olumsuz pek çok olay Türkiye'yi karıştırdı. Dersleri devam ettirmek zorlaştı. Tam o günlerde bizi de okuduğumuz mescitte bastılar. Yakalanmıştık. Hocamın konuşmasını da yasakladılar. Kitaplarımızı derdest ettiler. Hepimiz dağıldık. Sonra ortalık düzelir gibi oldu. Biz üç arkadaş hocaya gittik. "Hocam bizi okut" diye yalvardık. Olmadı. Ama biz ısrar ettik. Hoca baktı ki bizden kurtuluş yok. "Çocuklar! Eğer Es'ad Efendi'nin Kenzül İrfanı'nı bir hafta içerisinde ezberler gelerseniz düşünürüm" dedi. Biz de "peki hocam" deyip gittik.

Üç arkadaş Kenzü'l-İrfan'ı üç gün içerisinde ezberledik ve tekrar hocaya geldik. Hoca bizi gülerek karşıladı. "Ne oldu gençler!" dedi. "Hocam biz geldik, işte kitap bizi dinleyebilirsiniz" dedik. Bizde bu azmi, istek ve arzuyu görünce hoca başladı ağlamaya... Bir süre sonra "Çocuklar, ben sizin isteğinizi, arzunuzu, hevesinizi, zeka ve gayretinizi çok iyi biliyorum. Lâkin ne olur siz de beni anlayın. Ben, gece-gündüz takibat altındayım. "yerlerin kulağı var" der atalar. Benim gizli işler yürütmem mümkün değil. Kusura bakmayın" dedi. Hocam ağlıyordu... Ve haklıydı... Ama biz de okumak istiyorduk. Kenzü'l-İrfân imtihanını kazanmıştık. Oradan ayrıldık. Her birimiz bir başka tarafa yürüdük, dağıldık gittik.

Rabbim, merhum hocama ve Pîrim Es'ad Efendi hazretlerine rahmet eylesin, cennetinde onlarla komşu olmayı nasib eylesin...

ŞEYH MAHMÛD SAMİ RAMAZANOĞLU (K.S.)

Mahmûd Sami Ramazanoğlu, nüfus kayıtlarına göre 1892 yılında Adana'da dünyaya geldi. Babası tarihte Ramazanoğulları diye bilinen aileden Mücteba Bey, annesi ise Ümmügülsüm Hanım'dır. Sami efendi'nin büyük ceddi Abdülhâdi Bey'in tesbit ettiği aile şeceresine göre, Ramazanoğulları aslen Türklerin Oğuz boyunun Üçoklar kabilesinden olduğu ve Hz. Halid b. Velid (r.a) nesliyle münâsebettar bulunduğu anlaşılmaktadır.

İlk, orta ve lise tahsilini Adana'da tamamlayan Sâmi Efendi, yüksek tahsil için İstanbul'a geldi. Darûl-fünun Hukuk Mektebi'ne girdi. Hukuk fakültesini birincilikle bitirdikten sonra askerlik hizmetini zâbit vekili (yedek subay) olarak yine İstanbul'da yaptı.

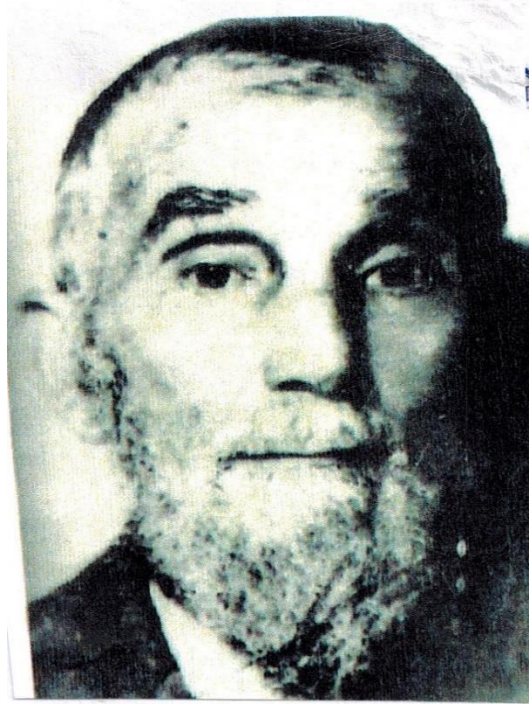
Zâhir ilimlerini devrin ulemâ ve müderrislerinden tamamlayan Sâmi Efendi için sıra manevi ilimlere ve bâtın imarına gelmişti. Fıtrat-ı necîbesinin şiddet-i meyli sebebiyle tasavvuf yoluna sülûk etti. Devrin meşhur Nakşi tekkesi Gümüşhane'li dergâhında bir müddet erbaîn ve riyâzatla meşgul olduktan sonra arkadaşı eski Beşiktaş Müftüsü Fuad Efendi'nin babası Rüşdü Efendi'nin delâletiyle Kelâmî dergâhı şeyhi ve Meclis-i Meşayih Reîsi Erbîlî Es'ad Efendi'ye intisab etti. Kısa zamanda kesb-i kemâlât eyleyip seyr-u sülûkunu ikmalinden sonra hilâfetle irşâda mezun oldu. Bir müddet daha mürşidinin yanında kaldı ve bilâhere memleketi Adana'ya irşâda görevli olarak gönderildi.

Mahmûd Sâmi Efendi Hazretleri tekkelerin kapatılmasından sonra memleketi Adana'da bir yandan Câmî-i Kebir'de vaaz ve husûsi sohbetleriyle irşad hizmetini yürütürken, bir yandan da maişetini temin için bir kereste ticâret hanesinin muhasebesini tutuyordu. O, babasından ve ailesinden kendisine intikal eden büyük serveti almamış ve "hiçbir kimse kendi kazancından daha hayırlı bir yiyecek asla yememiştir." (Buhari) hadîsi şerifi gereğince kendi el emeğiyle geçinmeyi tercih etmiştir. Sûfiler içinde baba mirasını almayanlar içinde ilk olarak Hâris Muhasi-bi'yi görüyoruz. O da Kaderiye mezhebine bağlı bulunan babasının mirasını almamıştı.

Adana'da uzun yıllar müştâk gönüllere aşk-ı ilahi şerbeti sunarak hizmet etti. Yazları Adana'nın Namrum ve Kızıldağ yaylası ile bazen de Kayseri'nin Talas'ında geçirirdi. Hac yolunun açıldığı 1946 yılında ilk defa hacca gitti.

1951 yılında İstanbul'a geldi. İki yıl kadar İstanbul'da kaldıktan sonra 1953 yılında hac mevsiminde önce hacca, dönüşte de arkadaşı Konya'lı Mehmet Saraçlı Efendi'yle Şam'a geldi ve oraya yerleşti. Bilahare ailesi, damadı ile birlikte yanına gitti. Ancak bu Şam hicreti 9 ay kadar sürdü. 9 ay sonra tekrar İstanbul'a geldi. İstanbul'a bu gelişlerinde önce Bayezid-Laleli'ye sonra da Erenköyü'ne yerleşti. Şamdan İstanbul'a bu gelişlerinde zevce-leri valide hanıma "İstanbul'a tekrar geldik. Gönlümüz Medine'de atıyor. Ahir ömrümüzde oraya hicret etmeyi arzu ederiz," buyurmuşlar.

İstanbul'da bulunduğu yıllarda da Adana'daki gibi bir yandan Erenköy Zihnipaşa Camii'ndeki vaazları ve hususi sohbetleriyle irşad hizmetini yürütürken, diğer yandan da Tahtakale'de bir ticârethanede muhasebesini tedbirle maişetini temin etmekteydi. O'nun bu vaaz, irşad ve sohbetlerinden cemiyetin her sınıfından, fakir, zengin, okumuş, okumamış, esnaf, işçi, memur, tüccar ve fabrikatör binlerce insan istifâde ederek feyz almış, istikamet bulmuş ve böylece etrafında yepyeni bir nesil teşekkül etmiştir. İhvanını mânevi himâye kanatları altında toplayarak onları cemiyetin her türlü kötü cereyanından korumaya çalışmıştır.

Mahmûd Sami Ramazanoğlu (Kuddise Sirruhu)

Ömrünün son yıllarında şöhretinin artması ve dışarının kendisine iltifatının nazar-ı dikkati celbedecek seviyeye ulaşması sebebiyle kûşe-i uzlete çekildi. İhvanı ile gerek devlethanesinde ve gerekse ramazan'da hatimle kılınan teravih namazlarında görüştüyordu. Bu vesile ile onlara, İslami düsturları, Muhammedi hakikatleri ve nebevî ahlakı anlatarak haliyle, kaliyle irşad ediyordu.

1979 yılında gönlündeki muhabbeti-i Rasulullah ateşi onu Belde-i Tahire'ye hicrete mecbur etti. Çünkü onun son arzusu Peygamber şehrinde Hakk'a varmaktı. Nitekim 1957 senesinde yakınları kendilerine Eyüp Sultan'dan kabir yeri almayı teklif ettiklerinde: "Herkesi arzusuna bıraksalar biz Cennetü'l-Bakî'i arzu ederiz." Buyurmuşlardır. Cenâb-ı Hakk sevdiği kulunun arzusunu kabul buyurdu. Nitekim İstanbul'da bulunduğu yıllarda mübtela oldukları amansız hastalık, orada da yakasını bırakmadı. Fakat en

acılı ağırlı zamanlarında bile o, hiçbir şikayette bulunmamış yü- zünden tebessümü eksik olmamıştır. Vefatı 10 Cemaziyelevvel 1404/12 Şubat 1984 Pazar günü saat 4:30'da vâkî olmuş ve Cen- netü'l-Bakî'e defnolunmuştur. Rahmetullahialeyh.

İNSAN-I KAMİL'İN GELİŞİ

İbrahim Hakkı Erzurumi Hazretleri "Mâ'rifetnâme" isimli meşhur eserinde, insanların dünyaya gelişini anlatırken "milyon- larca insan dünyaya gelir. Bunların bu kadar çok ve kalabalık gel- mesinin sebebi, birkaç tane insan-ı kâmil gelsin diyerdir." Diyerek durumu izah eder. İşte o birkaç tane insan-ı Kâmilden birisidir. Mahmûd Sami Ramazanoğlu, hazretleri...

Tarikat-ı Âliyye'i Nakşibendiye mensupları olarak bizim kökenimizdeki muhterem zevatın 33.südür.

Tarikat ve tasavvufun asıl gayesi olan "Emrazı Kalbiyyeyi" tedavide mahir, mütehasşis bir gönül sultanıdır. Kendisini gören- lerin, sohbetine erenlerin, onu dinleyenlerin ve onunla beraber yaşayanların ittifak halinde ifadelerinde onun gerçek bir insan-ı kâmil olduğu anlaşılmaktadır. Tahsil hayatı, dergah hayatı, in- sanlarla olan ilişkilerindeki hayatı hep başarılarla dolu, dopdolu bir zâttır.

İLK TOHUMLAR

Hayatımın önemli boyutlarından birisi, tasavvufla olan münasebetimdir. Genel anlamda hatıralarımı yazarken o kısmı anlatmazsam, bu yazma işi son derece eksik olur. O nedenle, bundan sonraki kısımda hayatımın boyutlarından birisi olarak onu anlatmaya çalışacağım, inşaallah.

Aile olarak Konya'ya Bozkır'ın Kızılçakır Köyünden 1947 senesinin Ekim ayında gelmiştik. Babam beni götürdü, Sultan Se- lim Camii imamı Şükrü Efendi hocama teslim etti. Ve ben hafız- lığa başladım. Bu esnada mahallemizde oturan ve Hadim'in Eğiste köyünden gelmiş bir aile vardı. Babaları ölmüş, üç oğlan ve bir de anneleri. Köyde onlara "İbişlerin Oğlanları" denirmiş. Bunların küçük oğlu Ali benim hafızlık arkadaşımı. Aynı yaşta- dık. Zaman zaman o bize gelir, ben onlara giderdim. Anneleri son

derece yaşlı ve salih bir hanımdı. Dilinden zikir hiç eksik olmazdı. Büyük oğlu Mehmet, ortanca oğlu Recep, küçük oğlu Ali. Ali ile ben hıfza çalışıyorduk. Mehmet Arapça okuyordu. Recep İstanbul'a gitti ve Süleyman Hilmi Efendi'de okuyordu.

Annelerine ben de anne derdim. Beni de oğlu Ali gibi se-verdi. Bir gün Ali ile bana nasihat ederken, Adana'da Mahmut Sami Ramazanoğlu diye bir zâttan bahsetti. Onun halinden, ke-rametinden, menkıbelerinden anlattı. O kadar tatlı ve güzel an-latıyordu ki imrendim. Ve işte o sohbetten sonra Sami Efendi hazretlerine karşı içimde bir muhabbet ve meyil doğdu. Onlara her gelişimde, ondan bir şeyler dinlemek isterdim. Hayatımın ilk tasavvuf tohumları orada ve o anne eliyle atılmıştı.

Hafızlığı bitirdim. 1949 yılı başlarında Hacı Tahir Büyükkö-rükçü hocamda Arapça okumaya başladım. Ermenekli İbrahim Koçaşlı, Eğisteli Kerim, Mehmet Çinkara, Memiş Yöntem, Ahmet Küçük ben ve diğer bazı arkadaşlar. Galiba 16 kişiydik.

Ders okuduğumuz mescide bizim evimiz yakın olduğun-dan ben erken gelirdim. Diğer arkadaşların gelmesini beklerken Tahir Hocam yönü kibleye dönük mihrapta otururdu. Onun ne ile meşgul olduğunu çok merak ederdim. Sonra öğrendim ki o da Sami Efendi hazretlerinin müridi imiş. Daha öncesinden o zata bir muhabbetim vardı. Hocamın da ona müntesip olduğunu öğ-renince muhabbetim daha da arttı. İçimden "İnşaallah" dedim, "Bir gün ben de o zâttan bir ders alırım" diye azmettim. Bir gün son dersimizdi. Avamil kitabını bitirmiştik. "Hayır ve şer her şey kendisinden gelen zâta tevekkül ettik." Cümlesini söyledik. Mes-cidin kapısı açıldı. İçeriye resmi ve sivil polisler girdiler. Yani bizi bastılar ve yakaladılar.

Sonra bir takım olaylar oldu. Bunları "Hayatımın Kur'an'a Hizmet Boyutu"nda anlattım. Bu sebeple Hocam bize ders okut-mayı bıraktı. Ben de bir vesile oldu, İstanbul'a okumaya gittim. Orada hafız Alaaddin, Ahmet Aydın Tarı, Ali Kemal Belviranlı, Feyzi Özçimi, Mehmet Baybal vs. bir takım Konya'lı ağabeylerle tanıştım. Bunların hepsi de Sami Efendi hazretlerini bilen, tanı-yan kimselerdi.

İslam'ın Nuru adında aylık bir dergi çıkıyordu. Sami Efendimizin damadı, merhum Ömer Kirazoğlu, Dr. Ali Kemal Belviranlı, Feyzi Özçimi, diş hekimi Nuri Yılmazgil ve benzeri pek çok kimse bu dergiyle meşgul oluyorlardı. Efendi hazretleri de derginin hesap işlerine bakıyordu. Dergi her ay çıktığında bizler gider, 3-4 gün orada çalışırdık. Dergiyi zarflara koyar ve postaya hazırlardık. İdarehanede önce geniş bir salon vardı. Sonra o salona açılan odalar. Biz salonda çalışırdık. Öğle vakti yaklaştığında efendi hazretleri kapısını açar, biraz dururdu. Biz de onun çıkacağını anlar, kendimizi toplar, hazırlanırdık. Camiden geldiğinde dışarıdan girmeden önce kapıyı vururdu. Biz yine kendimize çeki düzen verir ve kapıyı açardık. Selam verir ve odalarına geçerlerdi. Genellikle öğle ve ikindi namazlarını Sultanahmet Camii'nde kılarırdı. Yerimiz oraya yakındı.

Efendi hazretleri abdest alırken havlu tutmak için yarışır-dık. Bir defasında arkadaşla ihtilafa düşmüştük. Havluyu sen tutacaksın, ben tutacağım diye. O asılıyordu, ben asılıyordum. Biz böyle uğraşırken o abdesti bitirmiş gelmiş, biz boyuna uğraşırız. Baktık ki efendi bize tebessüm ediyor. Hemen bize: "Bir defasında biriniz, bir defasında biriniz" buyurdular. Ve problem çözüldü.

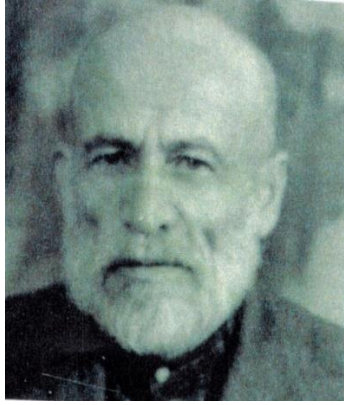
Ben her ayın sonu ile başında orada o yüce zatı görmek-ten büyük mutluluk duyuyordum. Henüz inâbe almamıştım ama teveccühlerine ve dualarına mazhar olmuş ve mânen kendimi ona nispet etmiştim.

Beyoğlu müftülük müsevvidi merhum Fuat Çamdibi hocam da onun müntesiplerindendi. Zaman zaman sohbetinde bulunmak nasip olmuştu. Abdülgani Uygun ağabey, Abdülmennan ağabey ve daha pek çok zevat ile görüşüyor ve efendinin menkıbelerini dinliyordum.

İLK TARİKAT DERSİ

MUSTAFA DOĞANAY HAZRETLERİ

Bu zât Sami Efendi hazretlerinin halifelerinden, mânevî gözü açık olan birisidir. Kabristanın içerisinde gidemezdi. Çünkü kabir azabında olanları görünce dayanamazdı. Ayrıca bazı kerâmetlerine de bizzat şahit olmuşumdur. O vefat edinceye kadar dersimi o kontrol etmiştir. Bendenizi severdi. Ve benim yetişmemde çok gayreti, hizmeti ve desteği olan bir zâttır. Onunla tanışmamız ve görüşmemiz şöyle oldu:

Demirci Mustafa Doğanay Efendi

İstanbul'dan 1953 senesinin sonuna doğru Konya'ya döndüm. Şimdi Sarıyakup mahallesinde Çiçekçiler Camii diye anılan cami henüz mescit halindeydi. Tahir Hocam evine yakın olduğu için orayı kıldırıyordu. O, bana devretti. Ben de orada vazifeye başladım. Cemaatimden –şimdi rahmetli oldu- Ali Ağaççı vardı. Beni sohbete götürdü. Orada Celal Ağabey, Ahmet Atıcı, Mustafa Gözükara, Yorgancı Hacı Süleyman, Ali Ağaççı, ben ve başka arkadaşlar vardı. Onlarla tanıştım. Onlar beni zaten tanıyorlardı.

Sohbette hep Sami Efendi hazretlerinden bahsediliyordu. Bir gün yine böyle oturduğumuz bir sırada, "Haydi Tahir Hocaya gidelim" dediler. Yatsıdan iki saat falan sonraydı. Atladık bisikletlere ve hocanın evine geldik. Hoca, hiç yüksünmeden bizi eve

aldı. Birer selam verdik ve oturduk. Fakat hiç kimse tek kelime konuşmuyordu. Herkes başını önüne eğdi, sessizce bekliyordu. Ben hiçbir şey anlamıyordum. Ama ben de onlar gibi yaptım. Fakat iç dünyamda enteresan şeyler oluyordu. Herhalde yanımdakilerin sahip oldukları manevî feyizden olacak, hiçbir şey düşünmiyordum. Sanki semada dolaşıyordum.

Bu hal devam ederken gece yarısı olmuştu. Hoca Efendi: "haydi, Mustafa Amcaya gidelim" dedi. Hemen kalktık. Yine bisikletlere bindik gidiyoruz. Ben kendi kendime; "Yahu bu Mustafendi Amca kim acaba?!" diye soruyorum. Yanımdakilerden kimseye de bir şey soramıyordum... Gittik. Konya'nın Aymanas semtine doğru epeyce bir yol gittik. Bağlar arasında bir eve geldik. Gece saat 02.00 idi. Kapıya hafiften vurdular. İçeriden kısa boylu, kısa beyaz sakallı, nuranî yüzlü, fakat üzeri giyimli bir zât kapıyı açtı ve "Buyurun" dedi, bizi içeriye aldı. Sanki bizim geleceğimizi biliyormuş gibi bir hali vardı. Hiç yatmamıştı.

Yine selam verip oturduk. Başlar eğildi, tefekkür başladı. Hiç konuşma yok. Fakat gerçekten müthiş bir mânevî hal var. Bendeki hal orada da devam etti. Ama ne olduğunu bilmiyordum. Ne yapmam gerektiğini de bilmiyordum.

Biz o şekilde devam ederken sabah ezanları okunmaya başladı. Bunu üzerine kalktık ve sadece "Allahaismarladık" diyerek oradan ayrıldık. Benim namaz kıldıracağım camiye geldik. Ahmet Atıcı ve birkaç ağabey kendi camilerine gittiler. Tahir Hocam, Celal Ağabey ve Ali Ağaççı ile birlikte biz sabah namazını kıldık, herkes evine gitti. Ben de evime geldim.

Geldim ama, bütün bir gece uyumadığımız halde gözlerimde uyku yoktu. Yattım, bir sağa bir sola dönüyorum, fakat uyuyamıyorum. İçimde tarif edemediğim bir hal vardı. Baktım olmayacak. Kalktım, bir abdest aldım, bisiklete atladım, doğru akşamki gittiğim zâta vardım. Yani Mustafendi Amcaya. Selam verdim, beni içeri aldı. Elini öptüm, bir müddet durdum. İçim içime sığmıyordu. Üzerimde hiç bilemediğim bir hal vardı. Sonra o hal geçti ve "Efendim, ben tarikat dersi almaya geldim" dedim.

Tarikat dersi almak için gelenlere istihare tavsiye ederlermiş. Bir hafta-on gün kadar düşünme zamanı verirlermiş. Allah'a şükür bana öyle bir şey yapmadılar. Hemen kabul ettiler ve dersimi tarif ettiler. Kısa-öz bir nasihatte bulundular. Nasıl hareket etmem gerektiğini tarif ettiler. Elini öptüm ve ayrıldım. Hayatımın en mutlu anlarından birini o gün yaşadım. Bu söylediğim olay 1953 yılında cereyan etmiştir.

Artık o günden itibaren sohbetlere devam etmeye başladım. Devamlı oturduğumuz arkadaşlar: Celâleddin Çelikkol, Ahmet Atıcı, Mustafa Gözükara, Ali Ağaççı, Yorgancı Süleyman, zaman zaman Tahir Hocam, Demirci Kadir, Abdurrahman Karagözler, dışçı hoca efendinin biraderi, Ali Efendi ve bendeniz...

SAAT KAVGASI

Dersim kalpteydi, çalışıyordum. Üç yıldız Peter marka bir saat vardı. Ben ders yaparken saatin çalışması beni meşgul ettiği için, ses duyulmasın diye üzerini örtmüştüm. Sonra bir gün açmayı unutmuşum. Rahmetli Babam, benim tarikat dersi aldığımı duymuş, çok öfkelenmişti. Bu saat olayını görünce öfkesi iyice kabarmış, bana olmadık sözler söyledi. Köylü olduğu için sövüp saymayı bırakamamıştı. Bana, arkadaşlarıma ve bana ders veren zâta da hakarete varan laflar ediyordu.

Mustafa efendi amcaya geldim. Durumu anlattım. Tebesüm ettiler ve "Üzülme, sabret, bu iş bir eve girerse o evdekilerin hepsine sirayet eder. Ayrıca bu yolun mensuplarına böyle dil uzatanların pek çoğu ileride, çok sadık mürid olurlar. Senin baban da öyle olacak. Fakat sen sakın onlara sert ve haşin davranma. Dövse bile seslenme, onlar senin baban ve annendir. İyi davran, sabırlı ol" dedi.

Gerçekten de öyle oldu. Aradan biraz zaman geçti. Bir gün Babam: "Oğlum! Sizin bağlı olduğunuz zatı ben rüyamda gördüm" dedi ve bütün şemailini bir bir anlattı. Gördüm ki içine bir ateş düşmüş. Onu Mustafendi amcaya götürdüm, tanıştırdım. O, tatlı tatlı gülüyordu. Sanki "Ben sana demedim mi?" der gibiydi. Ve Babamda inabe almıştı. Bir gün baktım ki saati o da saklıyor. "Babacığım ne oldu?" dedim. "Oğlum Kalbimi meşgul ediyor.

Ders yapamıyorum. Sessizlik istiyorum" diyordu. Ben de içimden "Sen bana kızıyordun, gördün mü senin de başına geldi işte" dedim. O andan itibaren Babamda kendine uygun arkadaşlarla sohbete devam etmeye başladı. Sonra annem de intisap etti.

Kız kardeşim de vardı, o da intisap etti ve evde kimse kalmadı. Hepimiz hamdolsun efendi hazretlerine intisap etmiş olduk.

NEFSİN MERTEBELERİ

Mustafa efendi amcaya zaman zaman ziyarete giderdim. Oraya yaklaşırken kalbimde müthiş bir çalışma başladı. Bana çok özel sohbetleri olmuştur. Bir defasında nefisten bahsettiler...Nefs-i emmare, nefs-i levvame, nefs-i mülheme, nefs-i mutmeinne, nefs-i razîye ve nefs-i merzıyye mertebelerini anlattılar. Şu âna kadar dâhi o anlatılanları unutmuş değilim. Cenâb-ı Hakk rahmet eylesin.

Mustafa efendi amca disiplinli, biraz sert mizaçlı, keşfi açık iyi bir âbid, salih bir kuldu. Bir gün dışçı Mehmet Efendinin evinde sohbet vardı. Seçkin ihvan ve büyüklerimiz de oradaydılar. Zikr-i cehrî başladı. Her zaman olmuyordu ama o gün böyle tecelli etti. Zikrin çok coşkulu bir anında, iki elimizden tutuyor ve zikre devam ediyor. Kaç kişi varsa hepsi onun elinden geçti. Herkes güçsüz kalıyor ve çekiliyor, fakat onda hiç böyle yorulma emaresi görülüyordu.

Zikir bitti, Kur'an okundu ve dua yapıldı. Sıcak bir çay getirdiler, onu içerken, Mustafa Efendi, Mehmet Efendi ve biraderi Ali Efendi zikir esnasında "Rasulullah (s.a.v.) efendimiz ve ashâbından bazı zevatla meclisimizi teşrif ettiler" diye haber verdiler. Zikir esnasında oradaki insanlarda görülen ve bizde tecelli eden halden, bir şeyler olduğu anlaşılıyordu zaten...

Yıllarca bu tür yaşantılar bizde devam etti. Bazen her gün akşam, bazen haftada bir-iki gün akşamları sohbetlerimiz devam etti gitti. Bazen bizzat kendimizde, bazen de toplu halde kardeşlerimizde meydana gelen enteresan manevi tecelliler oluyordu. Onları burada yazma yetkim olmadığından yazamıyorum... Fakat

tasavvuf hayatım, Mustafa efendi, dışçı H.Mehmet Efendi, Tahir Hocam, Celâleddin Çelikkol ağabeyim, Hafız Ahmet Atıcı, Ali Ağaççı, Ciltçi Ali Efendi, Dr. Mehmet Baybal, Hafız Nuri Baş ve emsali ihvan ile gelip geçti. Bunlardan pek çoğu ahirete irtihal etti. Cenâb-ı Hakk hepsine rahmet eylesin.

Mustafa efendi amcanın, bir sohbetimizde bana anlatmış olduğu nefis mertebeleriyle ilgili sohbeti Sami efendimizin "mükerrem insan" isimli eserinden buraya aynen alıyorum. Çünkü bana anlatılan aynen orada vardı.

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى
نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ

MÜKERREM İNSAN

Cenâb-ı Hâlık Teâlâ ve Tekaddes Hazretleri milyarlarca mahlûkat ve mevcudât içinde "insan"ı en güzel kıvamda, müm-taz ve mükerrem olarak yaratmıştır.

Âyet-i kerîmede:

لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ

"Hakîkaten biz insanı ahsen-i takvim üzere yarattık" buyurulmuştur. (Tîn:4)

Kezâ:

وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ

"Biz Âdem oğullarını mükerrem kıldık" buyuruluyor.(İsra:70)

Bu mükerremiyet insana takvâ muvâcehesinde ihsân olmuştur. O da:

إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتْقَاكُمْ

"Sizin Allah indinde en mükerreminiz, en muttakî olanınızdır." (Hucûrat:13) âyetiyle belirtilmiştir ki:

İttikâ: Allah'a şüphesiz inanmak, emirlerini tutmak, nehyettiklerini yapmamak, iyi sakınmak, tam korunmak, vikayesine girmektir.

Kevnî kanunlara muvafık hareket etmek, musahhar kılınan eşya ve kanunlardan meşrû olarak istifâde etmek, haramdan kaçınmak, helâle rağbet eylemek; aksi halde, azâba düşer olunacağını bilmek ve dehşetli hallerin zuhurundan korkmaktır.

اَتَّقِي Mübalâğa ile en çok ittikâ eden demektir. İnsanın bütün mevcûdiyetiyle Hakk'a yönelmesi, her an "Allah" ile olmak şuûruna ermesidir.

"İşte bu insan en mükerremdir. Yoksa türâbî, hayvânî ve zulmânî bir cesetten ibaret olan hayvân-ı nâtık tâbir edilen mevcûda, mükerrem itlâk-ı caiz değildir. Bu vücud, koyun gibi yer, içer, uyur, ölür.

"Mükerrem itlâkına şâyân olacak benî âdem, ancak tâlim-i nefis ve tezhîb-i ahlak ile tezyîn-i zahir ve bâtın eden hâdimân-ı serâperde-i şerîat ve mahremân-ı nâzeninân-ı tarîkat olan bah-tiyâran-ı ümettir."⁵ Böyle bir varlık insanî, ruhânî, nurânî vasıfları hâiz, hitâb-ı ilâhiye mazhar bir varlıktır. Âyetteki murâd-ı Sübhânî de budur.

Böylece en güzel kıvamda ve mükerrem sıfatta yaratılan insanın nefsini tezkiye, kalbini tasfiye etmesi lazımdır.

Kur'an-ı Kerim'in beyânına nazaran:

İnsanda (6) nefis mertebesi vardır.

1. Nefs-i emmâre. (Sûre-i Yusuf'ta)
2. Nefs-i levvâme. (Sûre-i Kıyâme'de)
3. Nefs-i mülheme. (Sûre-i V'eşşems'de)
4. Nefs-i mutmeinne. (Sûre-i Fecr'de)
5. Nefs-i râziye. (Sûre-i Fecr'de)
6. Nefs-i merziyye. (Sûre-i Fecr'de) beyan olunmuşlardır.

⁵ M.Es'ad Erbîlî (K.S.), Mektûbât, Birinci Mektup.

Bunların tarifleri:

1. Nefs-i emmâre:

Hakkın emirlerine uymayan, men'ettiklerini fütursuzca yapan, şeytana uyan, keyfine, zevkine, günaha düşkün nefistir. Cühelâ, süfehâ ve erbâb-ı meâsinin nefsidir. (Hemen her insanın, içerisinde bulunduğu bu hâl, nefs-i emmâre mertebesini ifade eder ki tezkiye ve terbiye çalışmasıyla yükselmeye müsait bir hâldir.)

2. Nefs-i levvâme:

Hakkın emirlerine kısmen uymayan, men ettiklerini bazen yapan ve yaptığı zaman da pişman olan, kendini zaman zaman kınayan, levv eden nefistir.

Hasenâtıyla mesrur, seyyiâtıyla mahzûn olan nefistir. (İnsanın, usûlü dairesinde yapacağı bir çalışmayla yükselmeye devam eder.)

3. Nefs-i mülheme:

Hakkın emirlerine mümkün mertebe uyan, men ettiklerinden mümkün mertebe sakınan ve bu hallerinden dolayı bazı ilâhî ilhamlara nâil olan nefistir. (Kendisine iyi duyguların da, kötü duyguların da hücum ettiği bir savaş meydanı haline gelir, insanın gönül dünyası. Tezkiye ve terbiye çalışmasıyla yükselmeye devam eder.)

4. Nefs-i mutmeinne:

Hakkın emirlerine tam uyan, men ettiklerinden sakınan, kuvvetli iman ve itmi'nân sâhibi nefistir. Bunlar hitâb-ı ilâhiyyeye mazhardırlar.

Âyet-i kerîmede:

يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ ارْجِعِي إِلَىٰ رَبِّكِ رَاضِيَةً مَّرْضِيَّةً
فَادْخُلِي فِي عِبَادِي * وَادْخُلِي جَنَّاتِي

"Ey itmi'nâna ermiş nefis, sen Rabbinden, Rabbin de senden râzî olarak Rabbine dön! Kullarımın arasına katıl! Ve cennetime gir" buyurulmuştur. (Fecr:27-30)

İbadetlerin âdet olmadktan çıkıp, gerçek ibadet olduğu dönem. Sûrîlikten hakîkiliğe, alışkanlıktan uyanıklığa, taklitten tahkîke yükselmiş olma hâli...

Görülüyor ki mutmeinne'den aşağı derecedeki nefisler hitâb-ı ilâhiyeye lâîk olamamışlardır. Ancak itmi'nâna ermiş olan nefs-i mutmeinne; râziye ve merdiyye nefisleri hitabullahı mazhar olmuşlardır. Ve Allah mutmeinne nefis sahiplerini râziye ve merdiyye makamlarına dâvet buyurmuştur. Bu dâvete icâbet, insana tâlim-terbiye ve seyr-u sülûk gerektirir.

5. Nefs-i râziye:

Her vechile Hakk'ayönelen, dâima Allah ile olmak şuûruna eren, hikmetine ve hükmüne râm olarak Hak'dan râzı olan nefis-tir.

Âyet-i kerîmede:

وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِّنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِّنَ الْأَمْوَالِ وَالْأَنْفُسِ
وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِيرٍ الصَّابِرِينَ

"And olsun sizi biraz korku, biraz açlık; biraz da mallardan, canlardan ve mahsullerden yana noksanlaştırma ile imtihan edeceğiz. Sabredenlere (rızâmı) müjdele!" buyurulmuştur. (Bakara:155)

6. Nefs-i merziyye:

Bütün mevcûdiyetiyle hakkânî durum ve tâatta bulunan, böylece Hakk'ın kendisinden râzı olduğu nefistir.

İnsanın mükerrem olabilmesi için, nefisini tezkiye etmesi şarttır.

Nefsini tezkiye insana farzdır.

Nefsi tezkiyeye çalışmak ve bu uğurda seyr-u sülûke girmek cihâd-ı ekberdir.

Bu tâbiri Peygamberimiz Hz. Muhammed Mustafâ (s.a.v) "Tebûk Gazvesi"nden dönüşlerinde bizzat kullanmışlar ve ashâbına:

-"Şimdi küçük cihaddan (muhârebeden), en büyük cihâda (nefsi islâh etmeye, kâmil insan olmak cihâdına) dönüyoruz bu-yurmuşlardır. (Beyhâkî)

Mustafa Efendi amcadan dinlediğim bu sohbeti Sami efendimizin "mükerrerrem insan" isimli kitabından aynen aldım. Mustafa Efendi amca Sami efendi hazretlerinin halifelerinden birisiydi. Bir diğer halifesi de merhum Dişçi Hacı Mehmet Efendi hazretleriydi.

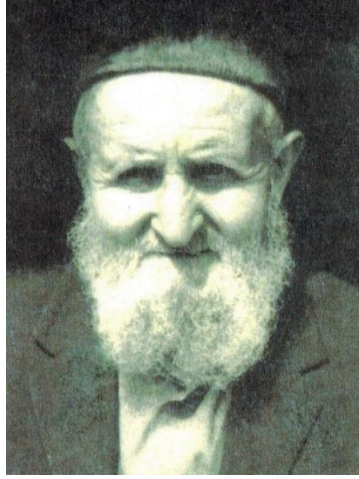
DİŞÇİ HACI MEHMET EFENDİ HAZRETLERİ

Bu muhterem zât gerçekten Hakk aşığı bir insandı. Her hali zikirdi. Sohbetlerinde gençler çok bulunurdu. Hem neşeli hem çok tatlı birisiydi.

Konya'nın eski tellâl pazarı içerisinde bir dükkânı vardı, orada dişçilik yapardı. Ekmeğini oradan çıkarıyordu. Konya'nın Aksinne denilen semtinde otururdu. Kendisine "Dişçi Hoca Efendi" denirdi. Es'ad Erbîlî hazretlerinin müridlerinden birisiydi. Çok iyi yetişmiş, keşfi açık ve kerâmet ehliydi. Mahmud Sami Efendi hazretlerinin Konya'daki halifelerinden birisiydi.

Yaşlı olmasına rağmen her sohbetinde cehrî zikir yaptırır, hatm-i hâce yaptırırdı. Bu iş ne kadar uzarsa uzasın Hoca Efendi yorulmak nedir bilmezdi. Seyitlerden olduğu rivayet ediliyor. Annesi de aynı şekilde "keşf ve kerâmet" sahibi salih validelerimizden birisiydi.

Kardeşi Ali Efendi de öyleydi. Zikir hali onu meczûb hale getirmişti. Ali Efendi trende kondüktör olarak çalışıyordu. Biz bir grup arkadaş Konya'nın herhangi bir yerinde akşam bir evde toplanıp sohbet ederdik. Trenin Konya'ya gelmesinden sonra Ali Efendi oraya çıkar gelirdi. Kendisine sorardık: "Bizim burada olduğumuzu nereden bildin?" derdik. "Yahu bilemeyecek ne var? Trenden inince şöyle bir bakarım, sizi burada görür, kokunuzu alırım, gelirim" diye cevap verirdi. Bunu söylerken son derece tabî bir tavırla söylerdi.

Dişçi Hacı Mehmet Efendi Hazretleri

Mübarek gecelerden birisindeydi. Dişçi Hoca Efendi'nin Aksinne'deki evinde geniş tabanlı bir sohbet oldu. Arkasından hatm-i hâce yapıldı, onun ardından zikir başladı. Bir taraftan Dişçi Hoca Efendi, diğer taraftan Demirci Mustafa efendi, ihvânın birisinin elinden tutuyor, zikrin temposuyla bir sağa bir sola kollarımızı sallıyorlardı. Oradaki ihvânın hepsi yoruldu, iki kişi müstesnâ; birisi Dişçi Hoca Efendi, diğeri Demirci Mustafa efendi. Bunların ikisi de Sami efendimizin halifesiydi, ikisi de Es'ad Efendiden kalmışlardı.

O günkü mecliste olağanüstü bir durum vardı. Rûhen hepimiz farkındaydık. Lâkin ne olduğunu bilmiyorduk. Zikir durdu, Kur'an okundu, duâlar yapıldı. İhvân'a sıcak bir çay ikrâm edildi. O çayları içerken Dişçi Hacı Mehmet Efendi "Kardeşlerim, müjdelersun, meclisimize Peygamber efendimiz ve yanında sahabeden bazıları teşrif ettiler. Sizlere selam ettiler ve tebriklerini bildirdiler" diyerek bir haber verdi. Bizler de sevindik ve şükrettik.

Bendeniz tarîkat dersini Mustafa Efendi'den almıştım. Ölünceye kadar da derslerimle o ilgilenmişti. Onun vefatı üzerine Dişçi Hoca Efendiye geldim, durumu anlattım, derslerimle ilgilenmesini istedim. İlgilendi, Allah rahmet eylesin...

Bir defasında ziyaretim esnasında bana "Sen abdest alırken suyu yüzüne çarpıyorsun. Hayır öyle yapma, o mekruhtur. Suyu alnından dök aşağıya akarken yüzünü yıka" buyurdu. Bu uyarı üzerine dikkat ettim, gerçekten öyle yapıyormuşum, düzelttim.

Bir başka zaman da kalbimin atışlarını yine kalbimde takip etmem gerekirken, yanlışlıkla kalbimin atışlarını alt ön dişlerimin dip etlerinde takip etmekteymişim, fakat ben farkında değildim... Bir ziyaretim esnasında Mustafa Efendi "Sakın yanlış yapmayın" diyerek dersimi düzeltti.

Görülüyor ki bu insanlar ihvân ile böyle ilgileniyorlardı. Bizler de böyle tâkip edildiğimizi bilerek hareket ve davranışlarımızı düzeltiyor ve olgunlaştırıyorduk.

SEYR-İ SÜLÜKTA YAPILACAK DERSLER

Ders almak için gittiğimde bana tarif edilen ve öğretilen tarikat derslerimi teferruatıyla aşağıya alıyorum. Bu benim hayatımda önemli yeri olan bir hatıradır. Zaman zaman onu kontrol ederim, unuttuklarım olursa yeniden hatırlarım.

1. İstiğfar
2. Kelime-i Tevhid
3. Salâvat-ı Şerife
4. Surelerin Okunup Bağışlanması
5. Tefekkür-ü Mevt (Ölümü Düşünmek)
6. İlahi Feyzin İstenmesi
7. Rabîta-i Şerife
8. Silsilenin Okunması
9. Allah İsminin Tekrarı
10. Gündüz Evradının Okunması
11. Kadiri Dersinin Yapılması

Ders Almadan Önce Kişinin Hazırlanması

Bir mürşide intisap edip ondan ders almak isteyen kişi Muhip adını alır. Muhibbin ilk yapacağı hazırlık işleri şunlardır. Aslında bunlar her kişi için lazım olan prensiplerdir. Ders alsın almasın herkeste bulunması lazım olan güzel hasletlerdir.

1- Kur'an okumayı bilmiyorsa, en kısa zamanda bunu öğrenmeli ve günde birkaç sayfa okumayı prensip edinmeli. Tercümesi ile birlikte okursa daha faydalı olur.

2- Namazlarını vaktinde ve gücü yettiğinde cemaatle kılmalı, daha önce geçirdiği namazlarını ve oruçlarını kaza etmeli.

3- Ehl-i Sünnet itikadına göre itikadını tashih ederek, ibadetle ilgili ilmihalini öğrenmeli ve İslam peygamberini örnek alıp onun ahlakıyla, edebiyiyle süslenmeye gayret etmelidir. Bu iş için okunabilecek kitap Hamdi Döndüren'in İslam İlmihali isimli kitabıdır. Her ne kadar, bu konuda başka kitaplar varsa da biz bunu tavsiye ediyoruz.

4- Üzerinde (maddi ve manevi) kul hakkı varsa onları izale etmeli. (Gıybet etmek, sövmek, dövmek, mal gasp etmek, iftira etmek, yalan söylemek, yalan yere yemin etmek veya yalan yere şahitlik etmek gibi.) Bir takım kul haklarını ya helalleşerek ya da onun namına sadaka vererek üzerinden düşürmelidir.

Dersin Vakti ve Zamanı

Müminlerin, Ramazanda sahur yemeği için kalktıkları saatler seher vakti saatleridir. Takvimlerde yazılan "imsak vakti" aynı zamanda seher vaktinin de sonudur. Bu dersi yapmak isteyen kişi, imsak vaktinden çok önce kalkmalıdır. Erken kalkabilmenin ilk şartı akşam, vaktinde ve erken yatabilmektir. Geç yatanlar geç kalkarlar. Ders almış bir kimse erken yatmalı ki, erken kalkabilsin. Özellikle akşamları az yemeli. Az yemek hem sıhate, hem de erken kalkmaya elverişli olur. Herhangi bir sebeple erken kalkamayan kimse, mutlaka sabah namazına erken kalkmalıdır.

Ders almış kimse, seher vaktinde kalkınca güzelce abdestini almalı, seccadesini serip varsa kaza namazını kılmalı. Üzerindeki kaza namazlarını ikmal etmeden teheccüd namazına ağırlık vermemeli. Şayet isterse kazadan sonra sadece iki rekât teheccüd namazı kılabilir. Malumdur ki, teheccüd namazı 10 rekâttır. İki rekâta bir selam verilir. Eğer zaman müsaitse hepsini, değilse en az iki rekât kılması kâfidir. Ancak kaza namazı olanların önce onu kılmaları daha isabetlidir.

Dersli kimselere, tarikat lisanında "mürîd" veya "müntesip" denir. Cenâb-ı Hakk'ın rızasından başka bir şey istemeyen kimseye bu isim verilmiştir.

Mürîd, yorgunluk, hastalık gibi mazeretleri sebebiyle kalkamaz ve bu saatte dersini yapamazsa, sabah namazından sonra veya gündüzün herhangi bir saatinde ve mutlaka yatmadan önce dersini yapmaya gayret etmelidir. Manevi istifadesi buna bağlıdır.

Nefsin Hesaba Çekilmesi

Dersli bir kimse hayatının her anında mümkün olduğu nisbette dünyevi duygu ve düşüncelerden, içtimai ve iktisadi her türlü meşgul edici şeylerden, zaman zaman sıyrılıp kendine dönmeli. Her an Allah'ın huzurunda bulunduğunu tefekkür etmeli. O ana kadar işlediği günahları göz önüne getirmeli. Hayatının her anından hesap vereceğini düşünmeli ve Allah'ın affına muhtaç bir kul olduğunu bilmelidir. İster gündüz, ister gece bu tefekkür ve düşünce içerisinde her zaman iyi bir "nefs muhasebesi ve murakabesi" altında olmalıdır.

DERSİN YAPILIŞI

1- İstiğfar

Mürîd, ister erken kalkıp başlasın, ister sabah namazından önce veya sonra başlasın ders şöyle yapılır:

Tesbih elinde:

"Estağfirullah el azim, Estağfirullah el azim" cümlesi 111 defa söylenir. Manası: Allah'ım! Affını talep ederim, demektir. Arkasından bir defa da:

استغفر الله العظيم الكريم الرحيم الذي لا اله الا هو الحي القيوم
واتوب اليه ونساله التوبة والمغفرة والهداية والرحمة لنا انه هو التواب
الرحيم انه هو التواب الرحيم انه هو التواب الرحيم

"Estağfirullah el-azîm el-kerim er-rahim ellezî lâilâhe illâ hüve'-Hayyü'l-Kayyüme ve etûbü ileyh. Ve nes'elü hü't-tevbete ve'l-mağfirate ve'l-hidayete ve'r-rahmete lenâ. İnnehü hüve't-tevvâbü'r-rahîm, İnnehü hüve't-tevvâbü'r-rahîm, İnnehü hüve't-tevvâbü'r-rahîm" denir.

Bunun ardından bir defa seyyidül istiğfar duası okunur.
Şöyle;

اللَّهُمَّ أَنْتَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ، خَلَقْتَنِي وَأَنَا عَبْدُكَ وَأَنَا عَلَى عَهْدِكَ
وَوَعْدِكَ مَا اسْتِطَعْتُ، أَعُوذُ بِكَ مِنْ شَرِّ مَا صَنَعْتُ، أُبُوءُ لَكَ بِنِعْمَتِكَ عَلَيَّ،
وَأُبُوءُ بِذَنْبِي فَاغْفِرْ لِي فَإِنَّهُ لَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ

"Allahümme ente rabbî. Lailâhe illâ ente halaktenî ve ene abdûke ve ene ala ahdike ve va'dike mesteda'tü euzü bike min şerri ma sana'tü. Ebü-ü leke bini'metike aleyye ve ebü-ü bizenbi fağfirli feinnehü la yağfiruzzünübe illa ente."

Anlamı:

"Allahım! Sen benim Rabbimsin. Senden başka ilah yoktur. Beni sen yarattın ve ben senin kulunum. Ve ben iman ve ubudiyetimde gücüm yettiği kadar senin ahd-ü misakın üzereyim. Ya Rabbi! Yaptıklarımın şerrinden sana sığınırım. Ve senin bana in'am ve ihsan ettiğin nimetleri ve günahımı ikrar ve itiraf ederim. Ya Rabb! Sen beni afv-ü mağfiret eyle. Zira senden başkası günahları afv-ü mağfiret edemez."

Eğer mürid büyük bir günah işlemişse veya işlediği zannı içerisinde bulunuyorsa, o günün dersini yaparken, seyyid-il istiğfar okuduktan sonra arkasından bir defa da:

"Allahümme innî ürîdü en üceddide'l-imâne ve'n-nikâha tecdîden bi kavli Lâ ilahe illallâh, Muhammedü'r-Rasulullah" cümlesini okumalıdır. Sonra bunun arkasından kelime-i tevhide geçilmelidir.

2- Kelime-i Tevhîd

Yine elinde tesbih:

"Lâilâhe illallahü'l-melikü'l-Hakk'ul mübîn"

cümlesi 111 defa okunduktan sonra 1 defa da

"Muhammedü'r-Rasulullah Sa'diku'l-Va'dil Emîn" denir ve arkasından salâvat-ı şerifeye geçilir.

3- Salavat-ı Şerife

"Allahümme salli alâ Muhammedin ve âli Muhammedin ve sahbihi ve bârik ve sellim." Salâvat-ı şerifesi de keza 111 defa okunur.

4- Surelerin Okunup Bağışlanması

Salâvat-ı şerifeden sonra sırasıyla aşağıdaki sureler euzü-besmele çekilerek başlanır, okunur ve bağışlanır.

- Fatiha-i Şerife 1 Defa
- Ayetül Kürsî 1 Defa
- Elem Neşrahleke 1 Defa
- İnna A'taynâke 1 Defa
- İzacâe Nasrullah 1 Defa
- İhlas-ı Şerif 3 Defa
- Felak Suresi 1 Defa
- Nâs Suresi 1 Defa

Bağışlama şöyle yapılır:

"Ya Rabbi. Okumuş olduğum bu surelerden hâsıl olan ecir ve sevabı Peygamber Efendimizin ruhu şeriflerine, Alü ashâb-ı kiram efendilerimizin ruhlarına, Ebû Bekir siddık efendimizin ruhuna, Piran-ı İzam ve meşayih-i kiram efendilerimizin ruhlarına, merhum şeyhim Mahmut Sami Efendi hazretlerinin ruhuna hediye eyledim. Ruhlarını şad eyle, mekânlarını cennet eyle, bana da himmet ve şefaathlerini nasib eyle" dedikten sonra Tefekkür-ü Mevt dersine başlanır.

5- Tefekkür-ü Mevt (Ölümü Düşünmek)

Mürid, dersin bu kısmını yaparken; bir gün hayatının sona ereceğini, ölümün geleceğini, dünyaya bir daha tekrar gelmeyeceğini, hayatını ve ömrünün çok iyi değerlendirilmesi gerektiğini düşünmeli. Annesinin, babasının, kardeşlerinin, eşi ve çocuklarının, arkadaşlarının ve en yakın dostlarının dahi kendisine faydalarının dokunmayacağını, herkesin derdinin yine kendisine yettiğini, insana her türlü yardımın sadece Cenâb-ı Hakk'tan olabileceğini, malın, mülkün ve servetin hiçbir işe yaramayacağını çok iyi düşünüp kendisini derleyip toparlamalı ve hayatını ona göre tanzim etmelidir. Bir gün Cenâb-ı Hakk'ın huzuruna varıp hesap vereceğini, ölümün her an kendisine gelebileceğini, Allah'tan gayrı yardımcısının olmadığını tefekkür etmelidir. Bu dersin süresi 5 veya 10 dakika kadardır.

6- İlahi Feyzin İstenmesi

Tefekkür-ü Mevt dersini bitirdikten sonra şöyle bir dua yapılmalıdır. "İlahi Ya Rabbi! Peygamber efendimize vermiş olduğun feyzi kalbiyi, anın kalbinden Âl-ü ashâb-ı kiram efendilerimizin kalblerine, andan Ebû Bekir Sıddık efendimizin kalbine, andan piran-ı i'zam ve meşayih-i kiram efendilerimizin kalblerine, andan merhum şeyhim Mahmut Sami Efendi Hazretlerinin kalbine ve andan da benim kalbime lutfeyle, ihsan eyle Ya Rabbi" dedikten sonra Râbita-ı Şerif dersine geçilir.

7- Rabita-i Şerife

Müridin yetişmesinde çok önemli bir ders olması ve özel bir dikkat istemesi itibarıyla Rabita, bir müridin mürşidi ile "ruhi" ve "kalbi" irtibatını ifade eder. Mürid, "murakabe" derslerine gelince orada bu ders değişir. O zaman doğrudan Allah ile irtibat başlar ve kılavuza ihtiyaç kalmaz. Belki zaman zaman mürşide rabıtaya ihtiyaç duyulabilir. Fakat Cenâb-ı Hakk'a rabita esastır, hep onu hatırlamaya, hep onu zikretmeye gayret eder.

Ancak bu hale ulaşınca kadar, mürşidin kılavuzluğuna müridin mutlaka ihtiyacı vardır. Rabita işte bunun için önemlidir. Şurası iyi bilinmelidir ki; aslında "rabita", yani "ruhi" ve "kalbi"

bağlılık peygamber efendimize yapılır. Fakat bu halin ilk eğitiminin yapılması için onun vekili ve varisi olması itibarıyla bir müddet mürşide yapılır. Çünkü tarikat anlayışına göre mürşit, onu temsilen bu vazifeyi yapmaktadır. Rabita içinde önemli olan, cesedin bilmesi değildir. Yani her ne halde olursa olsun rabitada meydana gelen ilgiyi cesedin bilmesi şart değildir. Ruhi ve kalbi bir irtibattan ibaret olan bu işten "Ruhaniyetin yüce peygamberimizin ve Allah'ü zü'l-Celâl'in haberi ve bilgisi bulunmaktadır" diye düşünülür.

Mürid, mürşidi olan zatın huzurunda oturduğunu tasavvur edebilir. Onun simasını, isterse hayalinde canlandırmaya çalışabilir. Mürşidiyle karşı karşıya otururken Allah-ü zü'l-Celâl'in ona verdiği manevi feyizden almaya çalışır. Bu durumda mürid, gözleri açık veya kapalı olarak mürşidin önünde oturduğunu düşünmelidir. Şayet mürşidin sureti, hayalinde doğmuyorsa kendini zorlamamalıdır. Onunla beraber olduğunu düşünmesi yeterlidir. Bu esnada kendisine manevi bir feyz akımı başlar. Bu akım müridin kalbini ve diğer letaifini doldurur. Ayrıca, mürşidin hali kendisine yansır. Sadık ve çalışkan bir mürid gerçekten bu feyzi alır ve çok açık şekilde farkına varır. Bu da müridin sadakatının ve gayretinin artmasına vesile olur. Bu şekilde 5–10 dakika kadar durulur. Sonra Silsile-i Şerife okunur. Rabıtayı bir ibadetmiş gibi telakki ve tasavvur etmek, çok büyük bir hata ve yanıltır. İnsanoğlunda bulunan tahayyül ve tasavvur yeteneğinin iyi hal sahibi birisini, zikir sahibi birisini tahayyül etmek için odaklanmak ve ya kendisini o cihete teksif etmektir.

İnsanların büyük çoğunluğu bu yeteneklerini şehvetlerini hareketlendirecek yönlere kullanıyorlar. Bu anlamda rabita ne tapmaktır, ne kulluk manasında ibadettir!.. Bu sadece rûhî ve kalbî bir irtibat çabasıdır başka bir şey değildir.

8- Silsile-i Şerifenin Okunuşu

Tarikat-ı Nakşîyye büyüklerinin isimlerini ihtiva eden manzum bir metin vardır ki, buna "**Silsile-i Şerife**" denir. Cenâb-ı Hakk'tan başlayarak son mürşide kadar Nakşî tarikatının büyüklerinin isimleri zikredilmektedir. Bunun okunması, o

muhterem zevatın ruhaniyetlerinden müridin feyz ve kuvvet almasına vesile olur.

Bu metinde diğerleri gibi düzgün ve hatasız öğrenilmelidir. Bilen bir zatın önünde öğrenmekte fayda vardır.

SİLSİLE-İ ŞERİFE

Ezü besmele ile başlanır ve şöyle okunur:

*Hâlık-ı arz-û semâya eyleriz hamd-ü senâ
Ahmedî Muhtârı kıldı âleme nûr-i hüdü*

*Hazretî Sıddıku Selmân Kâsımû Cafer gibi
Eylemiş neşr-i hakikat Bâyezidi Rehnumâ*

*Bül Hasen Zâtı mükerrem, bû ali Kânı Kerem
Yûsufu Valâşiyem sâlâr-ı ceyş-i asfiyâ*

*Hâce Abdülhâlık oldu Ârifü Mahmûde pîr
Şeyh Ali Baba gülâl etti cihânı ruşenâ*

*Vârisi tahtı tarikat şâh-ı alem Nakşibend
Eyledi hâce Alaeddini halka pişuvâ*

*Oldu Yâkûbe Ubeydullah Ahrâr-ı Halef
Hazreti Zahidle geldi aleme zevk-ü safâ*

*Nuri çeşm-i ma'rifet Derviş Mehmed Hâcegi
Feyzi Bâkiyle cihanı mânevi buldu bekâ*

*Hazreti Ahmed Müceddid Urvet-ül Vüskâ olup
Şeyh Seyfeddînü Seyyid nur nûri i'tilâ*

*Şâh Mazhar Şâh Abdullah Piri Dehlevi
Hazreti Halidle oldu kalbi Sâlik pür ziyâ*

*Seyyid âli Neseb Tâhal Hakâriden sora
Pirimiz Tâhal Hariri oldu kutbü evliyâ*

*Eyleriz arz-ı dehâlet dergehi sâdata biz
Es'adü ihvanı dîni mağfîret kıl ey Hüdâ*

*Sami dostun hürmetine ey Cenâb-ı Kibriyâ
Cümle ihvanı cemalinle cinanda kıl bekâ*

*Ve sallallahü ala Seyyidina Muhammedinin nurinnûr
Subhânel Melikil Azîzil Kadiril Gafûr*

9- Allah İsminin Zikredilmesi

Silsile-i Şerife okunduktan sonra her mürid kendisine tarif edilen ve Kalb, Ruh, Sır, Hafa, Akfa, Nefs, Ceset ve Nefyü İsbat denilen Letaifden hangisinde ise o Letaifde yine kendisine tarif edilen miktarda "Allah" ismi şerifini tekrar tekrar söyleyecektir. Bu husus dersi veren kişi tarafından izah edilecektir.

Ancak, hayatın her saat ve dakikasında dersi hangi letaifde ise mürid, orasıyla meşgul olacak ve bu İsm-i Şerifi zikretmeye devam edecektir. Dersin yalnız seccade başında olduğu sanılmamalıdır. Mürid, dersi hangi letaifteyse orasının çalıştığının farkına varıncaya kadar başlangıçta bu ismi cehren sesli olarak söyleyecek, sonra sessizce devam edecektir. Bu husus dersi tarif eden zat tarafından gösterilecektir.

10- Gündüz Evradının Okunması

Her letaifin bir de evradı vardır. Mürid hangi letaifte ise hem o letaifin evradını hem de ondan önceki letaifin evradını okuyacaktır.

Bunlar :

Kalbte: Yâ Bâkî ente'l-bâkî 100 adet
 Ruhta: Yâ erhame'r-râhimin irhamnâ 100 adet
 Sırda: Hasbünallâh ve ni'me'l-vekîl.....100 adet
 ve sonunda

"Ni'melmevlâ ve ni'me'n-nasîr. Gufrâneke rabbenâ ve ileyke'l-masîr"

Hafada: Yâ Selâm 100 adet
 Ahfada: Selamün kavlen mir rabbir rahîm 100 adet
 Nefiste: Lâ havle ve lâ kuvvete illâ billahî'l-aliyyî'l-azîm 100 adet
 Buraya kadar anlatılanlardan ayrı "Sultân-ı Ezkâr" veya

"Zikr-i Sultani" diye ifade edilen letaifle ilgili bir evrad yoktur. "Zikr-i Sultani" bütün Cesedin zikretmesi demektir. Bu ise Nefs letaifinden sonra gelir. Bu da başın ön kısmından başlayıp bütün vücudu kaplayan bir zikir halidir. Bu derste, çalışan bir müridin giderek bir gün bütün vücudunun zerrelere "Allah" ismini zikrettiğini duyması demektir. Sonra vücudunu da taşarak, bütün eşya ve varlıkların da onunla birlikte bu ismi söylediğini, yani İsra suresinin 44. ayetinde anlatılanları yaşamasıdır.

Bundan sonra Nefyü İsbat dersi gelir. Onun zikri ise "Lailahe illallah" cümlesi olup nasıl yapılacağı Mürşid veya Halifesi tarafından tarif edilir.

11- Murakabeler

Tarikatta "letaif-i aşere" yani "on letaif" diye ifade edilen latifeler ikiye ayrılır: Letaifi Hamse-i Zahiriye ve Letaifi Hamse-i Batıniye. Bunlardan Letaifi Hamse-i Zahiriye: "Kalb, ruh, sır, hafa, ahfa"dır. Letaifi Hamse-i Batıniye: Nefs, sultan-ı zikr, nefy-ü isbat, murakabe-i ahadiyet, murakabe-i maiyet"tir. Bunlardan ayrı ve asıl murakabe olarak bilinen ve müridin artık doğrudan Allah c.c. ile irtibatının şuur ve bilinciyle yaşaması halidir ki, Murakabe-i

Kurbiyyet, Murakabe-i Mahabbet ve Murakabe-i Vahidiyyet halidir.

Müridin, "alem-i nasut"tan kurtulup "alem-i lahut"ta yaşaması dönemidir. Bu dem ve dönemin, bu hal ve alemin nihayeti yoktur. İnsan-ı kamilin, kemal aleminde cevelan etmesi dönemidir. Burasını merhum Süleyman Çelebi, Peygamber efendimizin miraçta, sidretül munteha makamındaki halini şöyle ifade etmeye çalışır:

*Söyleşürken Cebrail ile kelâm
Geldi refref önüne verdi selâm
Aldı ol şah-ı cihanı ol zamân
Sidreden gitti ve götürdü hemân*

*Bir fezâ oldu o demde rûnümâ
Ne mekan var anda ne arz-u semâ
Kim ne hâlidir ne mâli ol mahal
Akl-ü fikr etmez o hâli fehm-ü hal*

Artık Müridin, muradına erdiği demdir bu dem. Bunu izah etmek için uzun uzun yazmak konuşmak gerek. Ancak, derim ki, "arif olan anlaya"...

12- Kadiri Dersinin Yapılması

Bu dersi mürid, murakabelere geldiği zaman yapacaktır. Şöyle ki: 1 fatiha 3 ihlas okunur, peygamber efendimizin ruhu şeriflerine bağışlanır. Sonra yine 1 fatiha 3 ihlas okunur, Abdülkadir Geylani hazretlerinin ruhuna bağışlanır. Sonra hafif sesle 500 adet "**lailahe illallah**" çekilir. Her 100 adetten sonra 1 defa "**Muhammedür Rasulullah**" denir. Dersin bu kısmı üç ayların dışında yapılır.

Kadiri dersi üç ayların girmesiyle değişir ve günde 1000 adet olmak üzere "**lailahe illallah**" tevhidi çekilir. Arefe günü sabahına kadar bu devam eder (bunun vakti 24 saatin boş olan bir zamanıdır) ve her gün biter. Ertesi gün yine aynıdır.

Mürid, kalbinin çalıştığına kendisi kanaat getirinceye kadar başlangıçta hafif sesle zikreder, zikretmeyen kalp olmaz. Kafirlerin kalbi başka... Ancak dört unsurdan oluşan vücudumuzun gereği toprak, su, hava, ateş unsurlarının hangisi müessirse ve galipse insan üzerinde onun sıfatı galip olur. Mesela; toprak müessir ise tevazu ve sükunet, su müessir ise akıcılık ve mailiyet, hava müessir ise telaş ve uçarılık, ateş müessir ise cezbelenece, çabuk gazaplanma, yüksek heyecan öne geçer. Bunları mürid, hizaya sokmaya gayret etmelidir. Vücudunda toprağın tesiri fazla olan kişi kalbinin zikrini oldukça zor hissedebilir. Bu derslerin hepsi ya bizzat mürşid-i Kâmilin veya halifesinin izni ile geçilir. Kendi kendine geçilmez.

RABITA HAKKINDA BİR AÇIKLAMA

Rabita nedir? Rabitayı nasıl ve hangi ölçüde yapacağız? Bunu birkaç misalle anlatmaya çalışalım. Önce şunu bilelim ki, Rabita bir ibadet değildir. Allah ve Rasul'ü tarafından emredilen bir şey olmayıp, sadece tarikatın esaslarından bir prensiptir. Lâkin gönül yoluyla mürîd ve mürşit arasında yapılan sevgi, saygı ve feyz alışverişidir. Bunu bu çerçevede devam ettiren mürid aldığı mânevî ve rûhî güçle yol almaya çalışır.⁶

Suya ihtiyacı olan bir adam, bir kuyu başına gelir. Elindeki kovayı kuyuya salar ve kovayı doldurup çıkarır. Yahut bir çeşme başına gelir, çeşmenin kurnasını açar , suyunu doldurur, ihtiyacını giderir.

Burada; suya ihtiyacı olan adam müridi temsil eder. Su ise, müridin ihtiyacı olan manevî feyzi temsil eder. Suyun bulunduğu kuyu veya çeşme mürşidi temsil eder. Çünkü mürşit, kendisinde manevî feyzin bulunduğu kimsedir. Su isteyen kişinin kuyudan suyu çekmesi veya çeşmeyi açıp testisini doldurması müridin, mürşitte bulunan ve Allah tarafından verilmiş olan manevî feyzi alması için rabita yapması demektir. Kuyuya kovayı salmadan veya çeşmeyi açıp kabını doldurmadan suyu almak nasıl

⁶ Râbita, tevessül, teberrük, istimdat ve istiğâse gibi konularda aydınlanmak isteyenlere Prof.Dr. Orhan Çeker hocanın "Tasavvufî Meselelere Fikhî Bakış" isimli kitabını tavsiye ederim.

mümkün değilse, rabita yapmadan da mürşitten feyz almak mümkün değildir.

Ancak, burada bilhassa şuna dikkat edilmelidir: Mürşitte bulunan manevi ve ruhani feyz, onun kendisine ait değildir. Onun kendisinin ürettiği bir şey olmadığı gibi onun kendisinden de kaynaklanmıyor. O, bir vasıta. Feyz ise Cenâb-ı Hakk'ın nuru, kullarına bir lutfu ve ihsanıdır ve Allah'a aittir. Mürşide görevi dolayısıyla emanet olarak verilmiştir. Bu duruma göre kim daha iyi rabita yaparsa, daha bol feyz alır. Ancak bunu, mürşidin kendisinden bilmemek, ona bir güç ve kuvvet sahibiymiş gibi bakmamak şartıyla bunu yapmak gerekir. Mürşit bir alet, bir vasıta. Asıl olan, güç ve kuvvet sahibi olan Allah'ü zü'l-Celal'dir. Mürşidin kendisinde böyle bir güç ve kuvvet olduğunu sanmak yanlış, böyle olduğuna inanmak ise şirktir. Kişi bundan, kendisini korumalıdır. Ancak mürşidin bu emaneti taşımaya ehil birisi olması itibarıyla onun çok değerli birisi olduğunu unutmamak lazımdır. Çünkü bu emanet rastgele herkese verilmez.

Herhangi bir konuda ilim sahibi olmak isteyen bir talebe, o konuyu iyi bilen bir alim zata gider, ve ihtiyacı olan bilgiyi usulüne uygun, ondan öğrenir. Bu bir kanundur. Hiç kimse hocaya gidip ders almadan, alime gidip tahsil yapmadan ilim sahibi olamaz. Hatta okuduğu her kitap bile bir ilim sahibinin eseri olduğundan, yine o zattan yani o kitabı yazan kimseden o ilmi almış olur. İşin aslına bakılırsa ilim, insana manevi yönden kuvvet veren, onu bilmediği konularda aydınlatan bir feyzdur.

Bunun tarikatındaki misali şudur: Müridin kendi kaprisleri, duyguları, iyi veya kötü düşünceleri ile mücadele edip iradesini güçlendirmesi ve kötü duygularını frenleyip iyi duygularını geliştirmesi için bir ilim gücüne, manevi bir kuvvete ihtiyacı vardır. Bu manevi ilim kuvvetini elde etmek için, bir hocaya ihtiyaç vardır. O alim ve hocayla devamlı irtibat halinde olmadan o ilim, o manevi kuvvet elde edilemez. Bu manevi kuvvete talebelikte ilim kuvveti denildiği gibi tarikatda da feyz kuvveti denir. Bu, rabıta ile ve zikirle elde edilir. Şu halde müridin böyle

bir kuvvete ve onun vasıtası olan bir mürşide ihtiyacı vardır. Bu hususta ondan aldığı feyz ve bilgileri ve onları nasıl uygulayacağını da onun gözetiminde ondan öğrenecektir. Ondan alacağı manevi güç ve feyizle de bu işi kolayca başaracaktır. İşte müridin, mürşitle olan bu ilişkisine de rabıta denir.

Anne sütüyle beslenme döneminde olan bir çocuk düşünelim. Çocuk annesinin sütüyle beslenmezse büyüyemez, gelişemez, olgunlaşamaz. Süt onun en hayâtî gıdasıdır. Bu gıdayı almak için anneye ve onun göğüslerine ihtiyacı vardır. Anne ve göğüsler süt için bir vesiledir. Allah tarafından o anneye verilmiş olan o sütü çocuk emerek gıdasını alır. İşte burada anne, kendisinde ilâhî feyzin bulunduğu mürşidi, çocuk ise o feyze ihtiyacı olan müridi, göğüslerin emilmesi ise rabıtayı temsil eder. Bu örnekte bunların hepsi vardır. Yani mürşid, mürid, rabıta, feyz...

Herhangi bir hastalığa tutulmuş bir kişinin ilk işi mütehasıs bir tabibe gitmektir. Tabip onu muayene ettikten sonra, kendisine bazı ilaçlar yazar. Sonra bu ilaçları nasıl kullanacağını, ne zaman kullanacağını da ona anlatır.

Tarikatta bunun misali şudur: Manevi hastalıklara tutulmuş bir adam, bu işin mütehasısı olan bir mürşidi kamile varır. Mürşit, ona hangi şeyleri yapacağını, nasıl yapacağını ve ne zaman yapacağını anlatır. Mürid, o zatın gözetiminde bunları uygulamaya koyar ve tedaviye devam eder. İşte müridle mürşit arasında devam etmesi gereken bu münasebetin bir ismi de "rabıta"dır.

İlim tahsili için bir muallime gitmeyen kimse, nasıl ki hiç bir şey öğrenemezse; hastalıktan kurtulmak için bir tabibe gitmeyen kimse nasıl ki hastalıktan kurtulamazsa, manevi hastalıklardan kurtulmak için de bir mürşide gitmeyen ve Allah'ın ona verdiği feyz ve bereketten istifade edemeyen kişi de rabıta yapmadığı için derdinden kurtulamaz.

Burada en çok dikkat edilecek husus şunlardır: Bu derste kendisine mürşit adı verilen kişinin bizzat kendisinden bir şeyler

beklemek yanlışır. Hatta bu, Allah korusun şirk olur. Çünkü İslam itikadına göre Allah'tan başka hiç kimseden bizzat bir şey beklenmez. Bu sebeple mürşit sadece bir vasıttır. Nasıl ki ilim sahibi ilme vasıtaysa, tabip hastalığın teşhis ve tedavisine bir vasıtaysa, mürşitte feyz ve maneviyat için bir vasıttır, bir öğreticidir. Bu sebeple herkes mürşit olamaz. Fakat çok iyi, çok ehil lâkin, çok nadir bulunan iyi ve kamil mürşitlerin yanında zamanımızda sahte mürşitler de pek çoktur. Onlar, hem kendilerini hem de etrafındakileri saptırmaktadır. Çünkü büyük çoğunluğu cahildir. İslami ilimlerle ilgileri olmadığı gibi maneviyatla da ilgileri yoktur. Bunlara ve bunların söylediklerine karşı çok dikkatli olmak lazımdır.

Tarikata giren ve bir mürşide intisap edip ondan ders alan kişi, bu düşünce ve anlayış içerisinde İslam'ın emir ve yasaklarına dikkat ederek hayatını yaşamaya gayret etmelidir.

Tarikat veya tasavvuf, İslam'dan ayrı bir şey değildir. Ona ilave edilen bir şey de değildir. Hâşâ İslam'ın eksikliğinden de değildir. Fakat, bir kamil zatın idaresinde, gözetiminde İslam'ı, hem iç dünyasında hem de dış dünyasında yaşayabilme yoludur. Ancak, özel bilgi gerektirir. Dikkat ve itina gerektirir. Rasgele bir hareket değildir. Hassas ve tehlikeli bir yoldur.

İnsan hayatında "Tezkiye ve Tasfiye" esastır. Farz, vacip, haram ve helal gibi insan hayatını şekillendiren ve devamını sağlayan fıkıhtır. Fıkıhın özüyse zevki batınının tasfiyesi ve tezkiyesiyle kalbin ihyasını sağlamaktır. Bu ise ancak tarikatla ve onun prensipleriyle mümkündür. Kalbin ıslahı, azaların ıslahını, kalbin fesadı da azaların fesadını artırır. İşte kalp bu yönüyle en kıymetli uzvumuzdur. Ve bunu Allahü zül Celal ve Rasulullahın emir ve beyanları nurlandırır. Duygular, niyetler, ibadetler, saf ve rızaya uygun olurlar. Aksi halde yapılanlar ya bir yük olur ya da büyük bir vebal olur.

Bu çerçevede yapılan sohbetlere devam ederek, bu hususta bilgi ve becerisini artırmak için de çok ciddi gayret sarf etmek gerekmektedir. Her türlü başarı ve hak yolda yürüme ve yürütme işi Allah (c.c.) hazretlerine aittir.

Hülâsâ:

Tarikat, tasavvuf, ihsan ve zühd kelimeleriyle ifade edilen bu çalışma, hemen her aklına gelen kişinin yapabileceği bir iş değildir. O halde buna karar verenlerin, bu konunun kendisine has prensiplerine uyarken İslam'ın iman ve itikat prensiplerinden kopmamaya dikkat etmesi önemli bir görevdir. İşin ve konunun ciddiyetini hafife almak gibi bir gevşeklîğe de düşülmemelidir. Çünkü felaket ve hüsrân olur. Ya Rabbi! Sen bizleri riyadan, süm'adan, cehalet ve körlükten muhafaza eyle!... Amin.

ASKERLİK DÖNÜŞÜ İLK ZİYARET

1956 yılı sonlarına doğru askerden gelmiştim. İçimde şiddetli bir arzu: Şam'a gidip orada iyi bir Arapça öğrenmek ve ilim tahsil etmek... Bir türlü kendimi kurtaramadım bu düşünceden. Peder ve valideme açtım bu konuyu, pek razı olmadılar. Bunu gidip Sami Efendimize arz etmeyi uygun gördüm. Annem-Babamdan izin aldım ve İstanbul'a geldim. Fakat ben, meselemi yolda giderken efendiye arz ettim. Âdetim böyleydi. Huzurunda konuşmıyordum. Yazıhanesine çıktım, izin verildi ve girdim. Halimi, hatırımlı sordular. Efendinin oturduğu yere yakındı, "Balık Pazarı" denen bir yer vardı. Körfezin kenarında uzar giderdi. Rahmetli Menderes 1957 senesinde oraları yıktı-yumdu, temizledi. İşte, o yıkım sırasındaydı benim ziyaretim. Buyurdular ki; "İnsanoğlu dünyaya geldiğinde melekler kendisine: "İdû lil-mevti vebnû lil-harâb" yani, ölmek için doğunuz, yıkmak için yapınız" derlermiş.

İşte, görüyorsunuz, dün buraları yapıyorlardı, bugün yıkıyorlar. Doğanlar ölüp gidiyorlar. Dünya hayatı böyledir. Bunun kıymetini bilmek en iyisidir. Siz şimdi hemen dönersiniz, peder valideniz sizi bekliyor. Konya'da kalırsınız" buyurdular. Biz hemen döndük ve Konya'da kaldık. Varsa bir şeyimiz burada kazandık, burada sarf ettik. Eğer Efendi hazretleri "hemen dönersiniz" demeseydi, birkaç gün kalmak arzusundaydım, fakat olmadı. Bir hikmeti vardır deyip hemen döndüm.

BABAMLA İLK ZİYARETİM

Merhum pederim, günlerden bir gün Sami Efendimizi bir ziyarete gidelim diye tutturdu. Yıl 1959'du. Ben, Konya İmam Hatip Okulu'nda Kur'an muallimi idim. İzin aldım, gittik. Zıvarıklı Hacı Nuri Efendi Hoca da katıldı. Üçümüz otobüsle Ankara'ya kadar geldik. Ankara'da öğle ve ikindi namazını kıldık. Trene binip İstanbul'a gideceğiz. Nuri Efendi birinci mevkiye binelim dedi. Bizim kesemiz müsait olmadığı için üçüncü mevkiye bineceğimizi söyledik. Fakat hocayı ikna edemedik. Artık o birinci mevkiye, biz de üçüncü mevkiye bindik. Haydarpasha'da buluşalım diye kararlaştırdık. Kuşluk vaktine doğru geldik. Hoca efendi çok ağlamış ve hâlâ da ağlıyordu. Hemen yanına koştum. "Hocam nedir? Hastalandınız mı? Bir eşyanızı, yoksa paranızı mı aldırdınız?" dedim. "Hayır evlat, keşke ben de sizinle gelseydim. Bulduğum mevkide insanlar çok kalabalıktı. Abdest alamadım, namaz kılamadım. Rahat oturacak yerde bulamadım, çok huzursuz oldum" dedi. O yaşlı adam nerdeyse sarsıla sarsıla ağlıyordu.

Neyse o hal içerisinde Eminönü'ndeki Yeni Cami'ye geldik. Abdestlerimizi yeniledik, camide kuşluk namazlarımızı kıldık. Efendinin yeri oraya yakındı. Yürüdük. Yazıhaneye geldiğimizde efendinin orada olduğunu öğrendik. Önce Hacı Nuri Hocam ziyarete çıktı. "Yukarı buyurun" denilince, kendisinde bir heyecan ve titreme başladı. Rengi sapsarı oldu. Ben koluna girdim, merdivenleri çıkardım. Kapıyı açtım, o içeriye girdi. Ben geri döndüm. Bir süre sonra geldi. Hâlâ aynı hal üzerinde devam ediyordu.

Sonra Babam'ı yukarıya gönderdik. Babam da aşağı indi. Onun da hali hemen hemen aynıydı. Sıra bana gelmişti. Bende de heyecan yükseldi. İçeri girdim, selam verdim, elini öptüm. İşaret ettiler oturdum. Efendi halimizi hatırımızı sordular. Ardından: "Hacı Nuri Efendi iyi bir zâttır. Kendine hizmet ve hürmet edersiniz. Duâsını alırsınız" buyurdular. Bende izin isteyip huzurlarından ayrıldım. Aşağıya indiğimde Nuri Efendi

kendine gelmiş tebessüm ediyordu. "Evliyaullahın huzuruna çıkmak pek kolay değil" diyordu.

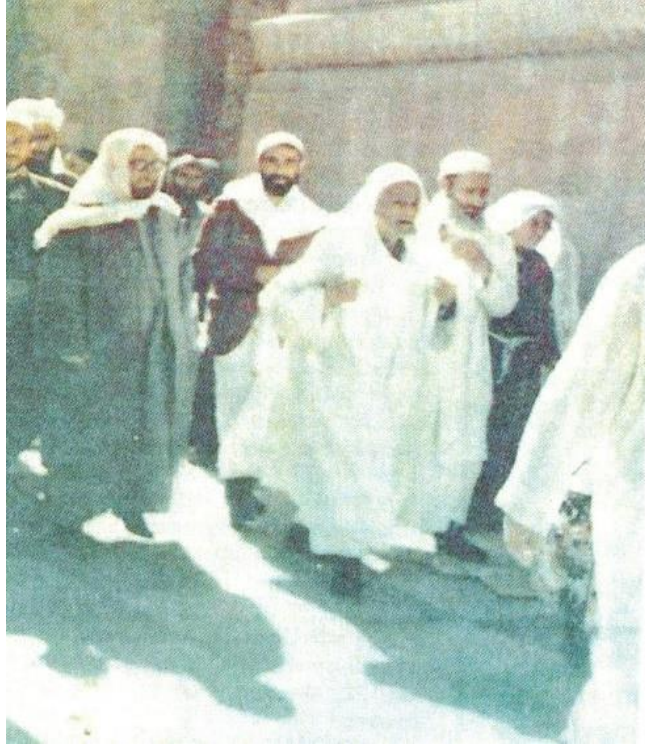
Konya'ya dönmek için ertesi günü beklememiz gerekiyordu. Otele yazılmak için geliyorken, Nuri Efendi bir dükkâna girdi, bir şey alıyordu. Fakat çok ısrarlı pazarlık yaptı. Benim biraz garibime gitti. "Neden acaba" dedim, "birkaç kuruş için bu kadar ısrarlı pazarlık yapılır mı" diyerek kendi kendime konuşmuştum.

Nuri Hoca aldığı malı paket yaptırdı. Parasını da verdi. Ben paketi elime aldım ve yürüyerek otele geldik. Bize odamız gösterildi. İçeri girip yatakların üzerine oturduk. O esnada Nuri Efendi konuşmaya başladı: "Bir daha buralara geleceğimi sanmıyorum. Gelmişken şuradan kendi elimle kefenimi alayım, dedim. Bu paketteki kefendir" dedi. Arkasından bana: "Sen kefen biçmeyi bilir misin?" dedi. "Hayır" dedim. O sırada, oturduğu yatağın çarşafını şöyle bir avuçladı. Sağına-soluna baktı. Sonra Babam'a baktı ve güldü. "Hocam ne oldu?" dedim. "Sana, Kefen nasıl sarılır göstermek istedim. Kendim yatıp göstersem olmayacak. Babanı yatırıp göstermeyi düşündüm fakat onun da henüz genç sayıldığını görünce vazgeçtim, ona güldüm" dedi.

O yıllarda ben Konya İmam Hatip Okulunda Kur'an muallimiydim. Onun da, orada okuyan bir torunu vardı. Ara sıra ona gelirdi. Bu beraber İstanbul yolculuğundan –yanılmıyorsam- iki sene falan sonraydı. Okula gelmişti. Elini öptüm, hoş geldiniz dedim. Bana: "Hoca Efendi, çarşıya gidecekseniz beraber gidelim" dedi. "Pekiye efendim" dedim. Okuldan çıktık. Yoldan bir fayton arabası geçiyordu, onu durdurdu. Ortalık kış günüydü. Hem soğuk, hem kar vardı. Arabacıya sordu: "Çarşıya kadar bizi götür. Kaç lira evladım?" dedi. Arabacı: "150 kuruş efendim" dedi. Arabaya bindik giderken, hocanın İstanbul'daki pazarlık yaptığı aklıma geldi. İyi ki dedim içimden, bunda ısrar etmedi. O sırada parayı çıkararak arabacıya uzattı. İki buçuk lira veriyordu. Arabacı paranın üzerini vermek istedi. "Kalsın evladım, kalsın" dedi. Hemen arkasından bana döndü ve; "Ben zenginlerden mal

alırken çok sıkı pazarlık yaparım. Onlardan koparabildiğimi koparmaya çalışırım. Ama bunlara fazla fazla para veririm. Çünkü onlar, çok kazanırlar, bunlar pek bir şey kazanamazlar. Zenginden alıp fakire vermenin bir yolu da budur" dedi.

Bu olay bana, muhterem Hacı Nuri Efendinin gerçekten boş birisi olmadığını gösteriyordu. İrfan ve idrak sahibi insanlar böyle olur. Ben bunlardan pek çoğuyla sohbetlerde bulundum. Elhamdülillah.

Hacda bir sa'y esnasında Efendi Hazretleri

İhvanla beraber bir toplantıda

Yine ihvanla bir toplantıdalar

BENİM İÇİN ÖNEMLİ BİR SOHBET

Yıl 1966... Felsefî konularla biraz fazla ilgilendiğim dönemlerdi. Kur'an-ı Kerim'de Âl-i İmran suresinin 191. ayetinde "...Göklerin ve yerin yaratılışı hakkında düşünürler..." ifadesine aklım takıldı. Zaman zaman, "Bu nedir? Nasıl olur?" gibi düşüncelere dalıyordum. O günlerde merhum üstadım Sami Efendi hazretlerinin Konya'yı teşrif edeceklerini öğrendim.

Kardeşlerden birisi geldi: "Yarın sabah namazından sonra falanların evinde kahvaltıda bulunacaksınız, üstadımız da bulunacaklar" dedi. Gittim. Orada yapılan sohbette üstadımız bu

konuyu ele aldı ve bu ayeti okudu. Diğer bazı ayetlerle birlikte sohbete devam etti.

الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ
السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

"O salim akıl sahipleri, öyle insanlardır ki otururken, yanları üstünde (yatar) iken, Allah'ı hatırlayıp zikrederler. Göklerin ve yerin yaratılışı hakkında inceden inceye düşünürler ve "Ey Rabbimiz! Sen bunları boşuna yaratmadın; seni tesbih ederiz. Bizi ateşin azabından koru!" derler" buyuruluyor. (Ali imran:191)

Kezâ:

رَجَالٌ لَا تُلْهِهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ...

"Öyle ricâl vardır ki, onları Allah'ın zikrinden ne ticaret alıkoyar, ne alışveriş!" buyuruluyor. (Nur:37)

Kezâ:

تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ
وَلَكِنْ لَا تَفْقَهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ خَلِيمًا غَفُورًا

"Yedi semâ ve arz vebunların içinde bulunanlar, Allah'itesbih ederler. Hiçbir şey yoktur ki ona hamd ile tesbih etmesin! Fakat siz onların tesbihini anlamazsınız. O, hakikaten halîmdir, Gâfûrdur." (İsrâ: 44)

Muhyiddîn İbni Arabî hazretlerinin beyanına göre:

Bütün mevcudat lisân-ı hâliyle "Allah'ı" zikir ve tesbih ederler. Yalnız bunların uyanıklık dereceleri farklıdır. Şöyle ki:

1. Cemâdât:

Hakkı zikir ve tesbih etmekte en uyanık olanlardır. Hiçbir maîşet ve mâsivâ düşüncesi olmadan Hakk'a uyan, hükmüne râm olan, emre mutî' ve münkad bulunan varlıklardır. Taş, toprak, su ve madenler gibi...

2. Nebâtât:

Bunlar Hakk'ı zikir ve tesbih etmekte cemâdâtтан bir derece noksandırlar. Zira neşv-ü nemâ veya hayatını idame,

meyvesini(tohumunu) yetiştirmek için suya, toprağa, güneşe, havaya ihtiyaçları vardır.bu ihtiyaçları temin esnasında gaflete düşer olabilirler.

3. Hayvanât:

Bunların Cenâb-ı Hakk'ı zikir ve tesbih etmekte dereceleri nebâtâtta da aşağıdır. Çünkü, büyümeleri, doğum ve çoğalmaları, hastalıkları, hareketleri, mâişet için çabaları, ihtilafları ve çeşitli ihtiyaçları bunları daha ziyade gaflete düşer ediyor.

4. İnsanlar:

Nebatlar ve hayvanlarda olan ihtiyaçlarla beraber, akılları itibarıyla de benlik, hayalât, havâtır, hafıza, şüphe ve vesveseleri ve dünyevi hırsları, hareket ve ihtilafları onları devamlı gaflete düşer eder. Bunun için Cenâb-ı Hakk insanları irşâd kasdıyla "Vahiy" inzâl buyurmuş. Nebi ve Rasul göndermiş, hakkı bildirmiş, tarîk-ı hidâyeti göstermiştir. Mevcûdât içinde en çok gaflete mâruz olan insanlardır.

Tefekkür Hususuna Gelince;

"Arzın, semanın, yaratılışında, Cenâb-ı Hakk'ın kuvvet, kudret ve varlığına deliller vardır. Bunları tefekkür etmek, tefekkürün ednâ derecesidir."

"Her nefis, bir gün gelip ölecektir. Ölürken imanla mı, imansız mı gideceğini düşünüp Cenâb-ı Hakk'a niyaz ve ilticada bulunmak ise tefekkürün evsat derecesidir.

"Mahşer günü bütün insanlar hayatının hesabını vereceklerdir. Bir insanın, o gün hesabını nasıl vereceğini düşünerek bu dünyadaki hayatını ona göre tanzim etmesi tefekkürün âla derecesidir. Zira peygamber efendimiz(s.a.v.) "Hesaba çekilmeden önce kendinizi hesaba çekiniz" buyuruyor" diye uzun uzun izah ettiler.

MUHABBETİN SEVKİYLE BİR ZİYARET

Hayatımın tasavvuf boyutunu anlatırken her şeyi uzun uzun anlatmam mümkün değil. Bazı önemli ve sır olan hadiseleri

anlatamayacağım. Ancak bende tesir bırakan bazı canlı olayları anlatmayı uygun buluyorum.

Yıl 1976... Üstadımı ziyaret kastıyla İstanbul'a gittim. Bir Pazar günüydü. Gerçi çok sıkılgan, çok çekingen bir halim vardı. Pek bu tür şeylere tek başıma gitmeye cesaret edemezdim. Ama o gün, adeta bir rüzgâr beni arkamdan itelercesine sürüklüyordu. Hiç bir şey düşünmeksizin Erenköy'ünde hane-i saadete doğru yürüdüm. Trenden inmiştim. Yavaş yavaş oraya doğru vardım. Fakat ne göreyim! Rahmetli Ömer Kirazoğlu ağabey, bir arabaya eşya yerleştiriyordu. Kendisine doğru yaklaştım, selam verdim. Beni görünce selamı aldı, neşeli bir halde: "Hasan hafız, iyi oldu geldiğin. Biz efendiyle bir tenezzüh için çıkacaktık, seni de götürelim" dedi. Beni içeriye aldı. "Sen şu ağacın altında oturadur. Biraz sonra efendimiz aşağıya inecekler, görüşürsünüz" dedi. Ağacın altında üç tane sandalye var. Birisine ben oturdum. Biraz sonra baktım üstadım hazretleri ve arkasında Mûsa Topbaş ağabey geliyorlar. Ayağa kalkıp bekledim. Geldiler, selam verdiler ve oturdular. Üstadımızın elini öptüm. İşaret buyurdular, oturdum. Halimi, hatırımlı sordular. Sohbetlere devam edip etmediğimi sordular. Başka ne işle meşgul olduğumu sordular.

Kendilerine imamlık görevimin devam ettiğini, bu arada Hayra Hizmet Vakfı adında bir vakıf kurduğumu, onun işleriyle de meşgul olduğumu ifade ettim. "Hayra Hizmet Vakfı, güzel bir isim olmuş" buyurdular. "Bir hayra vesile olan onu yapan gibi ecir alır" buyurmuş Peygamberimiz... Cenâb-ı Hakk hizmetinizi kabul buyursun, tehlikelerden korusun, rızasına muvafık hizmetler nasip eylesin" diyerek çok güzel bir dua yaptılar. Beni çok sevindiren bir dua olmuştu bu...

Bizim sohbetimizin devam etmekte olduğu bir sırada Ömer ağabey geldi. Edepli bir tavırla; "Efendim, yola çıkabiliriz" dedi. Efendi hazretleri ve Musa Topbaş Efendi hazretleri kalktılar. Bendeniz de peşlerinde dışarı çıktık. Üç araba hazırlanmıştı. Bindik arabalara ve bulunduğumuz bölgenin kuzeyine doğru gittik.

Tabelasında Şehler yazan bir bölgeye geldik. Ağabeyler arabadan inip sağa sola bakındılar. Münasip bir yer bulamadılar. Tekrar arabalara bindik. Biraz gerilere gelince bir tepe gördük. Balıksırtı bir tepe... Tam sırt kısmında sık bir ağaçlık ve ormanlık vardı. Tepenin yamacında düzgün bir yer bulundu. Hepimiz koşuştuk ve arabalardaki sergileri ve malzemeleri getirdik. Yer hazır olunca Ömer ağabey arabaya gitti, Sami efendimizle Musa ağabeye "Buyurun efendim" dedi.

Arabadan inişleri ve tepenin yamacında bize doğru yavaş yavaş gelişleri son derece güzel bir manzaraydı. Bu olay 1976 yılının yaz günlerinde olmasına rağmen hala gözümde tazeliğini ve canlılığını koruyor.

Mahmut Sami Ramazanoğlu Efendi Hazretleri

Oturduk. Biraz sonra sohbet başladı. Ömer Kirazoğlu ağabey "Mecelle"den bir şey sordu. 15 kişi kadar varız. Diğer kişileri ben tanımıyorum. Ancak, sohbetin feyzi hepimizi kuşattı. Birbirimize bakacak boş bir zamanımız yoktu. Dikkatle dinliyorduk.

Ömer beyin sorusunu cevaplayan üstadımız sadece onunla kalmadı. Mecellenin maddelerini arka arkaya okumaya ve izah etmeye başladı. En fazla üzerinde durduğu ve izah ettiği madde "Def-i mefsedet, celb-i maslahattan mukaddemdir" maddesi oldu.

Ömer Bey, o güne kadar böyle bir sohbette bulunmamış olacak ki; efendi maddeleri okudukça heyecanla "Allah" diye nara atıyordu. Çevremdekilere baktım, hepsinde olağanüstü bir hal vardı. Üstat hazretleri oradan tasavvufa geçti. Tasavvufu anlattıktan sonra Tarikat-ı Aliye-i Nakşibendiyeye intisap eden bir insanın nasıl çalışacağını ve "letaifler" de, dersin nasıl yapılacağını anlatmaya başladı.

Kalpten başladı, ruh, sır, hafa, ahfa, nefis, sultan-ı zikir ve nefy-ü isbat dersine geldi.

O gün benim dersim "nefy-ü isbat"taydı. Bu dersin nasıl yapıldığını bizzat üstadımdan görmek istemiştım. Cenâb-ı Hakk lütfetti de efendi bu dersi orada çok açık ve net olarak birkaç defa tekrar ederek gösterdi. Hayatımın nadir saatlerinden birini yaşıyordum.

Sohbet bitti, kahvaltı yapıldı, çaylar içildi. Tekrar hane-i saadete dönüldü. Gelirken bizim arabadaki arkadaşlar, kendi aralarında heyecanla konuşuyorlardı. Arkadaşlar, "Biz bugüne kadar hiç böyle bir sohbet görmedik, bu nasıl oldu" diye soruyorlardı. İçlerinden birisi bana "Yahu kardeşim, sen kimsin, Allah aşkına, nereden geldin? Bu sohbet olsa olsa senin içindir" dedi. Ben de kim olduğumu, nereden geldiğimi onlara anlattım. Tanıştık, biliştik ve sevindik.

BU BİR KERAMETTİR

Yukarılarda bahsetmişim. Arabalar hazırlanırken efendimizle ve Hacı Musa efendiyle ağacın altında otururken bize ve yeni kurduğumuz vakfımıza dua etmişlerdi. Biz o duanın bereketini daima yaşadık, yaşıyoruz ve inşaallah yaşamaya devam edeceğiz.

Bu kitabın ilk bölümünde "Emanet Sandığı"yla ilgili anlattığım konular sırasında başımıza gelen sıkıntılı bir günün gecesinde gördüğüm bir rüyayı hatırladım. Onu yeniden yazmak yerine oradan iktibas ederek buraya alıyorum.

"Emanet Sandığı halen devam ediyor. Fakat epeyce küçüldü. Yani özel finans kurumları çıkınca millet parasını orada değerlendiriyor. Biz denememizi yaptık. Alacağımız sonucu da aldık. Önemli olan da bu idi zaten.

Burada unutamadığım bir olayı anlatmam gerekiyor:

Yıl 1982'nin Şubat ayı. Turgut Özal kara parayı aklamak ve sermaye artırımını sağlamak için bir karar aldı. "15 Şubat 1982 günü bankaya hesap açtıran veya varsa bu hesabına para yatırıp maliyeye dekontunu ibraz eden kimselerin bu paraları, kendilerinin resmi sermayesi olarak tescil edilecek ve herhangi bir vergi tahakkuk ettirilmeyecektir" şeklinde.

Bizim sandığımızdaki paranın tamamı kara paraydı. Böyle bir kapı açılınca korkmaya başlamıştım. Tedbirimi aldım ama yine de mevduatın %20 sine yakın bir para uzun vadeli hizmet yatırıma gitmişti. O gün kasamızda 110.000 TL görünüyordu. Bunun sadece 90.000 TL si vardı. Şubatın 12 sinden itibaren çekim başladı. 13 ünde hızlandı. 14. ve 15. günler çok çok hızlandı ve 15. gün öğle vaktiydi. Sandıkta 200 TL olması gerekirken sadece 50 TL vardı. Durum çok fena. İşte o sırada hesabında 350 TL olan bir mudi 150 TL çekmek üzere gişeye geliyor fakat para yok... Veznedar Ahmet Denizkuşları'nı o güne kadar hep güler yüzlü görürdüm. O gün odama geldiğinde o tebessümden eser yoktu. İçim burkuldu, yıkıldım. Abdullah Büyüksütçü yoktu. Yanımda Latif Bey vardı. O dayanamadı ve hemen gitti. Denizkuşları'na: "Ahmetçiğim, o zata bir çay söyleyin, biraz sonra bir fütihat olur inşallah" dedim ve gönderdim. O anda tek başınaydım. Hemen secdeye kapandım ve "Ya Rabbi! Ben bunu şan, şöhret için yapmadım. Kendime menfaat sağlamak için yapmadım. Niyetim iyi ve halistir. Sen bunu benden daha iyi biliyorsun. Beni mahcup etme, beni rüsvay etme" diye yalvardım ve ağladım. O esnada telefon geldi.

Kalktım, büyük bir korku ile ahizeyi kaldırdım. Ahmet Denizkuşları: "Hocam, geçmiş olsun. 900 TL geldi ve bekleyen kişiyi gönderdim" dedi. Beş dakika sonra yine telefon etti Ahmet. "Hocam şu anda elimizde 3.500 TL var" diyerek beni rahatlatmış. Elhamdulillah o günden sonra bir daha o sıkıntıyı yaşamadım. Böyle bir fütuhatin olacağını o gece gördüğüm bir rüyadan anlamıştım.

Köyümüzde oluyorum. Tam da sabah namazı vakti. Abdest almak istiyorum. Fakat sırtımda bir ceket var. Kollarımı sıvadım. Ceket dar olduğu için sıkıntılıyım. Abdest alacağım yer de kabir gibi bir çukur, orası da dar. Bu sıkıntılı hal içerisinde çok zorlandım fakat abdestimi aldım. O sırada karşıdan bir taksinin farları yüzüme vurdu. Baktım bana doğru geliyor. Ayakta duruyorum. Arabanın içerisinde üstadım, müşşidim Mahmut Sami Ramazanoğlu Efendi hazretleri, yanında dışçı Hacı Mehmet Efendi ve Demirci Mustafa Efendi merhumlar var. Bana selam verdiler ve tatlı bir tebessümle gittiler.

Ben bu rüyayı sıkıntıdan unutmuşum. Secdeden kalktığım zaman hatırladım. Zaten ben hatırlamadan problem çözülmüştü. Kendilerine manen bağlı bulunduğum bu zevat eliyle Cenâb-ı Hakk bana yardım edeceğini tebşîr etmişti. Bundan sonra da çok çok rahatladım.

TOPBAŞZÂDE ŞEYH MÛSÂ EFENDİ (K.S)

Musa Topbaş 1917 yılında Konya'nın Kadınhanı ilçesinde dünyaya geldi. Tüccârlardan Ahmet Hamdi Efendi'nin oğludur. Büyük dedesi Topbaşzâde Ahmed Kudsî Efendi, Mevlânâ Halîd-î Bağdâdî hulefâsındandı. Babasının işi sebebiyle İstanbul'a yerleştikleri için Musa Efendi'nin çocukluğu ve hayatı İstanbul'da geçti. İlk eğitimine Erenköy'de başladı. Daha sonra Nûru Osmaniye'deki İnkılâp lisesine devam etti. Orada iki yıl kadar okuduktan sonra ayrıldı. Ailesinin dîni bir eğitim almasını istemesi sebebiyle Elmalılı M. Hamdi Yazır'dan Kur'an ve din dersleri okudu. Bir ara âyân meclisi azâsı Mustafa Asım Yörük hocadan eski usulde arapça ve dini bilgiler aldı. Dört beş yıl kadar

özel fransızca dersleri gördü. Fransızcasını bu dilden tercüme yapacak seviyeye getirdi. Nitekim onun imzasıyla yayınlanmış bir fransızca kitap da bulunmaktadır. Küçük yaşlardan itibaren güzel sanatlar ve özellikle hüsn-ü hat meraklısıydı. Hatta Hamit Aytaç'dan hat dersleri aldı. Hat ile meşgul olduğu dönemlerde oluşturduğu zengin hat koleksiyonunu tasavvuf yoluna girince kalbimi meşgul etmesin düşüncesiyle çevresindeki hat meraklılarına dağıttı. İlim ve hizmet özellikleri ile tanınan Topbaş ailesi, ailenin İstanbul'daki ilk büyüğünün Ahmet Hamdi Efendi'den itibaren dîni ve ilmî muhitlerin destekçisi oldu. Elmalılı M. Hamdi Yazır ve âyân azâsı Mustafa Asım Efendi gibi alimlere maaş tahsis ederek sıkıntılarını gidermeye çalıştı. Daha sonraki dönemlerde ailenin büyükleri İlim Yayma Cemiyetinin kuruluşunda ve hizmetlerinin devamında müessir rol oynadılar.

Mûsâ Efendi gençlik yıllarında Bekir Hâkî Efendi, Ali Yektâ Efendi ve Ömer Nasuhî Bilmen gibi devrin önemli alimleri ile görüşür, ziyaretlerine giderdi. İstanbul'a geldiği zamanlarda Bediuzzaman Said Nursî'ye de arabasıyla hizmet ettiğini kendisi anlatırdı.

Sultanhamamı'nda babası Ahmet Hamdi Efendi ile başladığı ticarî hayatını, kardeşleri ile sürdürdü. Daha sonra kardeşleri ile tekstil sanayine yöneldi. 1970 yılına kadar fiilen ticaret ve sanayinin içinde bulundu. Tasavvufî ifadesiyle *halvet der-encümen* temel esas çerçevesinde iş hayatı ile manevî hizmetleri birlikte yürüterek *el kârda, gönül yârda* ilkesini kendi hayatında fiilen gerçekleştirdi. 1970 yılından sonra sanayi ve ticaret işlerini oğullarına devrederek kendisini tamamıyla hizmete verdi. Vâkıa yine de ticari hayattan bütünüyle kopmadı. Kardeşi ve oğullarının yönettiği fabrikasının üretimi ve ticarî işleri ile yakından ilgilenirdi.

Mûsâ Efendi'nin hayatındaki en büyük değişiklik Ramazanoğlu M. Sami Efendi'yi tanıdıktan sonra gerçekleşmiştir. Kendisi ile ilk defa 1950 yılında Bursa'da tanıştı. Bu tanışmadan sonra zaman zaman Sami Efendi'nin ziyaretine gitse de esas intisabı 1956 yılındadır. Kendisi manevi tecrübesini ve

intisabını şöyle anlatır: "Muhterem Üstâdımızın huzur-i âlîlerine girdiğimizde tasavvufa dair hiçbir malumatım yoktu. Bize evrad verecekler yapacağız, o kadar sanıyordum. Mânevî terakki gibi şeyleri bilmiyordum. Maneviyatı zâhirî ders gibi telakki ediyordum. Oysa kalbe kuvvetli bir aşk aşısı yapılıyor. Sâlik, zeki ve anlayışlı ise onun farkına varıyor, kıymetini biliyor ve o hali muhâfaza ile terakki ediyormuş."

Sami Efendi'yi tanıdıktan sonra hizmete ve insanlığa bakışı daha derin bir anlam kazanan Musa Efendi, 1980 yılında Erkam Yayınları'nın kurulmasına öncülük etti. 1986 yılında da Altınoluk dergisinin çıkarılmasına önayak olduğu gibi, aynı yıl Üsküdar'da Aziz Mahmûd Hüdayî Vakfı'nın kuruluşuna maddî ve mânevî katkılar sağladı.

Musa Efendi'ye göre: tasavvufun gâyesi kalbi olgunlaştırmak ve insanı Hakk'a vâsıl eylemektir. Tasavvuf bir derya ve çok dereceleri var. Meselâ, kalp, ruh, sır, hafî, ahfa diye gidiyor, muhabbetle bitiyor. Ama o kâfî mi? Hayır kâfî değil. İlla fahr-i kâinat Efendimizin ahlâkıyla ahlaklanmak, edebiyale edeplenmek yani her an Cenâb-ı Hakk'la beraber olabilmek.

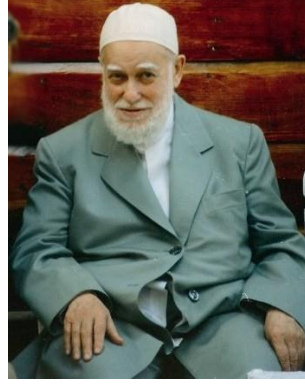
Tasavvufun aslı istikamet üzere olmaktır. Çok insan istikamet ehlidir ama onlara kerâmet verilmemiştir. Aksine bazen de istikamet ehlinin daha alt seviyesinde bulunanlardan kerâmet sâdır olabilir. İstikamet Cenâb-ı Hakk'ın emirlerini yerine getirmek, ahlâki bakımdan durumunu düzeltmektir.

Musa Efendi'nin ömrünün son demlerinde hasta yatağında ara sıra gözünü açıp yakınlarıyla göz göze geldiği anlarda dudaklarından dökülen bazı sözleri: "Bütün mahlûkatı sevdim. Hayvânâtı, nebâtâtı sevdim, her şeyi, herkesi sevdim. Bir insan yanlış söylese de onu yine sevmek lazım. Allah düşmanları müstesna."

"Hizmetle yorulan, hizmetle dinlenir."

"Merhamet her şeyin başıdır."

"Dünya da boş, Ukbâ da; illâ Hakk'ın rızası."

Topbaşzade Şeyh Musa Efendi Hz.

ESERLERİ

Musa Efendinin bütün eserleri, İstanbul'da Erkam Yayınları tarafından ve Sâdık Dâna Müstear ismiyle yayınlanmıştır.

1. İslam Kahramanları, üç ciltlik bir eserdir.
2. Altınoluk Sohbetleri, beş ciltlik bir eserdir.
3. Sultan-ul Ârifîn eş-Şeyh Mahmud Sami Ramazanoğlu, müşşidi Mahmud Sami Ramazanoğlu Efendinin hayatı, ahlakı ve tanıyanların dilinden bazı hatıralarını ihtiva eden bir eserdir.
4. Allah Dostunun Dünyasından, Hacı Musa Topbaş Efendi'yle Sohbetler, ömrünün son yıllarında kendisiyle yapılan ve peyderpey Altınoluk dergisinde yayınlanan röportajların bir araya getirilmiş şeklidir. Hayatı ve dünya görüşüyle ilgili en mühim bilgiler bu eserde bulunmaktadır.

Son günlerini büyük hastalıklar içinde geçiren Musa Efendi'nin en zor zamanlarında bile dilinden sadece Allah kelimesi dökülmüş, böylece zikir terbiyesinin en güzel örneğini sunmuştur. Ömrünün son üç yılında ve bilhassa vefatına yakın aylarda sıhhî, iptilâ ve sıkıntılar üst üste geldi. Evvelâ böbreklerini kaybetti. Devam eden iptilâlarla ıstırap, halsizlik ve dermansızlıktan konuşamaz hale gelmişti. Buna rağmen bütün gücüyle: "Allah, Allah..." diye zikir hâlindeydi. 16 Temmuz 1999

Cuma günü Cuma ezanları okunurken Hakk'ın rahmetine kavuşmuştur.

BİZE GÖRE HACI MUSA EFENDİ HAZRETLERİ

Uzun yıllar Sami Efendi hazretlerine çok ciddi ve samimi hizmetler yapmış bir ağabeyimizdi. Zaman zaman efendimiz tarafından Anadolu'daki ihvana sohbet etmek üzere gönderiliyordu. Sami Efendimizden sonra ihvanın en çok tanıdığı bir zattı. Son derece halim selim birisiydi. Asaleti vardı. Zengindi ve bu zenginliğini Allah yolunda harcayabiliyordu. İstikbal vaad eden bir zattı. Biz kendisini böyle tanıyor ve biliyorduk.

İrşada ehil birisi olarak yetkili kılınan, Sami Efendi hazretleri tarafından mektup bırakılan birisiydi. Nitekim efendi hazretlerinin vefatından sonra ilk ve hemen harekete geçenlerden birisiydi. İhvanın bir kısmı Hikmet Efendiyle, bir kısmı da Yahyalılı Hasan Efendiyle yola devam ederken büyükçe bir kısmı da Musa Efendiyle yola devam etmeye başlamıştı. İhvandan, ileri gelen bazıları da henüz birisine intisap etmeyip beklemek niyetindeydiler. Ben hapishaneden çıktığımda durum bu idi.

Bendeniz mevcutlardan birisine intisap etmek niyetindeydim. Yahyalılı Hasan Efendi beni celp etmek için epeyce uğraştı. Ama nasip değilmiş. Ben olmayınca Abdullah Büyük hocayı aldı ve onu görevlendirdi. Fakat Hasan Efendi vefat edince oğlu Ali Ramazan babasının postuna oturdu. Bendeniz o zâtı yani Ali Ramazan Efendi'yi hiç görmemiştim, bilmiyordum. Onun irşada başlamasından sonra hareket devam etmiş ve şu anda bir cemaat oluşmuş. Allah feyizlerini bol eylesin.

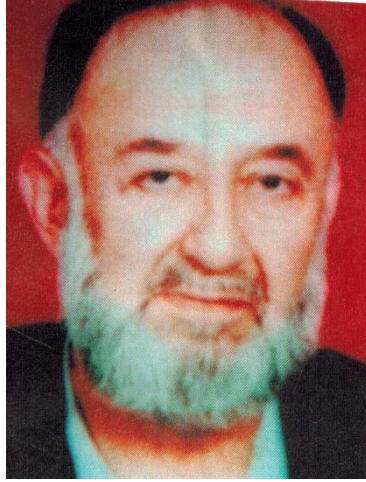
Hacı Musâ Efendi hazretlerinin irşada başlaması üzerine ihvanın pek çoğu onun etrafında toplandı. Çeşitli vilayetlerde yeni halifeler görevlendirildi. Bu esnada Konya'mızda da Dr. Hulusi Baybal'ın bu iş için görevlendirildiğini öğrendim.

Dr. MEHMET HULUSİ BAYBAL

Konya'da herkesin bildiği, tanıdığı bir kişiydi: Dr. Mehmet Hulûsî Baybal... Tarikat ve tasavvuf meydanında da aktivitesi

vardı. Gayretli, atılgan, hizmet etmeyi bilen bir kardeşimizdi. Ben kendisini 1952 yıllarında İstanbul'da okurken tanıyordum. Onlar da bir grup arkadaş tıpta okuyorlardı.

Sonradan İstanbul Müftüsü oldu. Abdurrahman Şeref Güzelyazıcı hem âlim hem mutasavvıf bir zattı. Haftanın Çarşamba akşamları onun evinde sohbet edilirdi. Çeşitli semtlerden insanlar oraya gelirler ve sohbe katılırlardı. İşte o sohbetlerde çay işini Dr. Mehmet Hulusi Baybal yürütürdü. Hatta Abdurrahman Hoca ona "doktor, sen baybal mısın, çaybal mısın?" diye latife ederdi.

Dr. Mehmet Hulusî Baybal

Hacı Nazif Çelebi isminde zengin bir armatör zat vardı. Onun evi İstanbul Üniversitesi'ne yakındı. Geniş bir salonu vardı. Her Cumartesi günü akşamları da orada konferanslar verilirdi. Çok kalabalık olmasına rağmen Dr. Ağabey herkese çay yetiştirirdi. Yani hizmeti çok seven birisiydi. Allah rahmet eylesin.

ÖNEMLİ BİR HATIRA

Dr. Ağabey beni sever, sayardı. İtibar ve itimat ederdi. Ben hapisten yeni çıktığım günlerden birinde bana geldi. Yanında bir

iki kişi de vardı. Ama onları şu anda bilmiyorum. Hal hatır sorma işinden sonra konuya girdi:

"Hocam biliyorsunuz, Efendimiz vefat etti. Arkasından Hacı Musa Topbaş efendimiz görevlendirildi. Musa efendimiz bana da Konya ihvanının dersleriyle ilgilenme görevini verdi. Sizin içeride bulunduğunuz günlerde bunlar oldu. Şu anda pek çok ihvan Musa Efendiye intisap ediyor. Fakat. Tahir Hoca Efendi intisap etmedi. Kendisine gidip durumu arz ettim. "Benim intisap etmemi isteyen arkadaşları topla, ben onlarla görüşmek istiyorum" dedi. Ben de Pazar günü yatsıdan sonra olmak üzere bazı arkadaşları çağırdım. Sizin de bulunmanızı, bize destek olmanızı, hatta hocaya karşı bizi savunmanızı istiyoruz" dedi.

Dr. Ağabeyin, beni hocaya karşıymış gibi bir görüntü içerisine çekmek istemesini hoş görmedim. Hem de hocayı dinlemeden bu arkadaşları ne diye savunayım.

"Dr. Ağabey" dedim. "Biliyorsunuz Tahir Hoca benim kendisinden ilim tahsil ettiğim hocamdır. Ayrıca bacanağımdır. Bir de hocam ne söyleyecek onu da dinlemem lazım. Eğer, hocanın Musa Efendiye intisabı gerekiyorsa o zaten bunu bilecek bilgi, tecrübe ve şuura sahiptir. Hele bir dinleyelim, sonra görüşümüzü söyleriz" dedim.

Dr. Ağabey bu ifadelerimden pek hoşlanmadı. Ama bozuntuya da vermedi. Gitmek üzere izin istedi ve gitti. Pazar günü gittim. Yatsı namazını orada kıldım. Epeyce kalabalık insan vardı. Ama hiç birisi Tahir Hocayı anlayacak kapasitede değildi. Neyse ki bir süre sonra hoca efendi yanında oğlu Abdurrahman olduğu halde geldi. Hoş beşten sonra konuya geçildi.

Hoca efendi, Sami Efendimizin vefatı sebebiyle herkesin üzüldüğünü, hayatın mutlaka son bulacağını ve hepimizin buna hazırlıklı olmamız gerektiğini anlattı ve: "Kardeşlerim! Geçenlerde bana Dr. kardeşimiz geldi. Musa Topbaş ağabeyimizin görevlendirdiğini, herkes gibi benim de ona intisap etmem gerektiğini söyledi. Ben de kendisinden böyle bir toplantı tertip etmesini, orada arkadaşlara durumu izah etmek istediğimi söyledim. Sağ olsun bu toplantıyı tertip ettiler. Bizler de sizler de

geldiniz. Üzerinde duracağımız mevzuu: Tahir Hoca Musa Efendiye intisap edecek mi, etmeyecek mi? İntisap etmeyecekse neden? Bunları görüşeceğiz."

"Arkadaşlar, görüyorum ki içinizde çok gençler de var. Ben Sami Efendi Hazretlerine Adana'da bulundukları zaman intisap etmiştim. Henüz askere bile gitmemiştim. Benim intisabım Musa Ağabeyden çok öncedir. Ayrıca tarikatta bir yere gelirsiniz. Orada sizin bir mürşide ihtiyacınız kalmaz. Artık irşad oldunuz ve Allah'la olan irtibatınızda bir başkasının yardımına ihtiyaç duymazsınız. Durumu bu olan birisinin, bir başkasına intisabı caiz değildir. Şu anda benim içinde bulunduğum durum budur. Bu bir...

Bir de, Hacı Musa Ağabeyi görevlendiren zat beni de görevlendirdi. Sami Efendimiz vefatından önce bazı kardeşlerimize verilmek üzere mektuplar bıraktılar. Musa Efendi de bunlardan birisi olduğu gibi bendeniz de bunlardan birisiyim" dedi ve koyun cebinden bir kâğıt çıkarttı. Bu bize efendimizin bıraktığı mektup. Efendinin yazısını tanıyan arkadaşlar baksınlar, sonra ben size okuyacağım" dedi.

O topluluğun içerisinde efendinin yazısını tanıyan ben vardım, bir de Nuri Baş Vardı. Bir üçüncü arkadaş var mıydı bilmem...

Şeyh Mûsâ Efendi Hazretleri

Sonradan Erkam Yayınevinin bastırıldığı "Musahabeler" serisi kitaplar henüz yazılıyordu. Onlar defterler halinde Konya'ya gelirdi. Ben, Nuri Baş, Agâh Efendi bunları çoğaltırdık. Efendinin yazısını oradan tanıyorduk. Hocanın bize gösterdiği mektup, gerçekten efendinin bizzat yazdığı mektuptu. Nuri Baş'ta baktı, o da onu tasdik edince hocaya verdi.

Şeyh Mûsâ Efendi Hazretleri ve Dr. Mehmet Hülûsî Baybal

Tahir Hoca Efendi mektubu okudu ve oradakilere izah etti. Sonra beni duygulandıran şu tarihi sözleri söyledi: "Görüyorsunuz. Bu mektup âcizane bizim de bu yolda görev yapabileceğimizin belgesidir. Fakat size şunu söyleyeyim, ben böyle bir vazifeye Rasulullah'tan teyit almadan başlamayacağım. Hepiniz biliyorsunuz ki, 40 yıldır bu memlekette şeriatı anlatıyorum. Milyonlarca sevenim var. Eğer bir irşat hareketi başlatsam, Sami Efendimizden arta kalan cemaatten kimse gelmese dahi benim cemaatim hazırdır. Yine de söylüyorum. Peygamberimizden açık ve net bir emir almadıkça bu işe başlamayacağım. Üstadımın bu mektubunu da bir şeref belgesi olarak evladına bırakacağım" dedi. Hepimiz ağlıyorduk. Duygu yüklü bir meclis olmuştu. Hoca en son: "Ben Musa Ağabeyi çok severim. Kendisinin muvaffakiyeti için dua ediyorum. Hepiniz hakkınızı helal edin, benden yanı da helal olsun" deyip izin aldı ve gitti.

1984 senesinde vukuu bulan bu olaydan sonra şu anda 2013 olmuştur. Tahir Hocam o söylediği söz üzerine aynen durmaktadır. Yeni mürşitler zuhur ediyor, ama hocam öylece duruyor. Şu anda o da Hakk'ın rahmetine kavuştu. Allah rahmet eylesin...

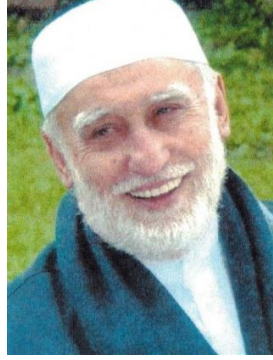
Bu olaydan sonra Dr. M. Hulusi Baybal'ın bir daha hocayla ilgili bir harekette bulunduğunu duymadım. Fakat, hem kendisi hem de şeyh Musa Topbaş Efendi hazretleri vefat edinceye kadar çok güzel hizmetler yapıldı. Şeyh Musa Efendi'nin Konya'da tek halifesi idi. Konya ihvanı da çok kalabalıktı. Bir problem çıkmadan uzun zaman devam etti: sonra hem doktor, hem Musa Efendi vefat etti, Allah rahmet eylesin...

TOPBAŞZÂDE ŞEYH OSMAN NÛRİ EFENDİ (K.S)

1942 yılında İstanbul Erenköy'de doğdu. Babası Musa Topbaş, annesi de Fatma Feride hanımdır. Osman Nûri efendi evli ve dört çocuk babasıdır.

İlk öğrenimini Erenköy Zihnipaşa ilkokulunda tamamladı. İlkokul yıllarında özel Kur'an eğitimi aldı. 1953 yılında İstanbul

imam-hatip okuluna girdi. O yıllarda bu okul, Osmanlı'nın ulu çınarlarının bakîyeleri sayılan M. Celâleddin Ökten, Mahir İz gibi üstadların, Nurettin Topçu gibi Batıda eğitim almış mütefekkirlerin hocalık yaptığı önemli bir kurumdu. Amcası ve akranı Abidin Topbaş ile bu okulu 1960 yılında tamamladı. İmam-hatipli yıllarda M.Zekai Konraba, Yaman Dede (Abdülkadir Keçioğlu), Ahmet Davutoğlu, Mahmut Bayram, Ali Rıza Sağman hocalardan da ders aldı.

Topbaşzade Osman Nuri Efendi

İmam-Hatipli yıllarında üstâd Necip Fazıl'ı tanıdı, onun yakın çevresinde bulundu. Sohbetlerinin müdâvimi, Büyük Doğu dergisinin takipçisi, eserlerinin okuyucusu, fikirlerinin maddî ve mânevî destekçisi oldu.

Askerlik dönüğü kendini sanayi ve ticaretin içinde buldu. Ancak o, ilim ve hayır hizmetlerinden hiç kopmadı. İlim Yayma Cemiyetinde faal olarak çalıştı. Kendi işyeri bir hayır kurumu ve vakıf gibi talebelere burs, fukaraya yardım merkeziydi. Ailenin hayır hizmetleri âdeta onun uhdesindeydi. İşyerinden yürüttüğü bu hizmetleri Hüdayi Vakfı'nın kuruluşundan sonra vakfa taşıdı. Türkî cumhuriyetler başta olmak üzere bütün akraba, ulus ve topluluklardan gelen gençlere de maddi ve mânevî destekte bulunarak yetişmelerinde yardımcı oldu.

Tarih, edebiyat, dînî ilimler ve şiire ilgisi sebebiyle 1990'lı yıllardan itibaren yazı hayatına başladı. Yayınlanan eserlerinden bazıları şunlardır:

1. Bir Testi Su
2. Rahmet Esintileri
3. Nebîler Silsilesi
4. Tarihten Günümüze İbret Işıklar
5. Abide Şahsiyetleri Ve Müesseseleriyle Osmanlı
6. İslam, İman, İbadet
7. Muhabbetteki Sır
8. İmandan İhsana Tasavvuf
9. Vakıf-İnfak-Hizmet
10. Son Nefes

Kitapları birçok dile çevrilen Osman Nuri Topbaş, bu dillerin konuşulduğu ülkelerden gelen seminer, konferans ve panel tekliflerini kabul ederek, fikirlerini paylaşmakta ve bunu insanlığa hizmet anlayışı içerisinde sürdürmektedir.

Bildiğim kadarıyla Hacı Musa Topbaş efendi hazretleri vefatından önce oğlu Osman Efendi'yi görevlendirdi. Kısa bir zaman sonra da ahirete irtihâl etti. Cenâb-ı Hakk rahmet eylesin.

Sami efendimizin cemaatinin büyük bölümü Musa Efendi hazretlerinden sonra oğlu Osman Nûri Efendiye bağlandı. Osman Nûri efendi maneviyatın kuvvetli olduğu bir evden ve çevreden geldiği için göreve geldiği günden beri hergün biraz daha manevi tekamül ve terfi içerisinde olduğunu, kemal ve temkin hâliyle göstermektedir.

Kur'an'a ve İslam'a hizmet hareketi, insana hizmet duygu ve düşüncesine sahip, elindeki maddi ve manevi bütün imkanları bu yönde çekinmeden kullanabilen bir zâttır. Bendenizin bu zâta karşı bir saygım ve sevgim vardır. Özellikle insana dönük çalışmaları onun gerçek bir mücahid olduğunu gösterir. Konya'ya her geldiklerinde bendenizi çağırırlar ve kendisiyle görüşmek nasib olur. Çok kalabalık bir cemaatin yükü omuzlarındadır. Rabbim kolay getirsin...

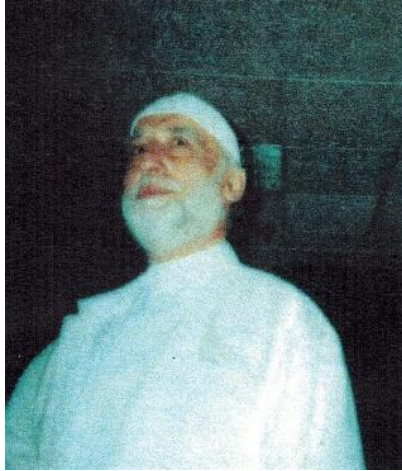
KENDİSİYLE İLK GÖRÜŞMEM

1976 yılında Hayra Hizmet Vakfı için yardım toplamak maksadıyla İstanbul'a gitmiştim. Yolum, Eyüp Körfezindeki halı fabrikasına uğradı. Sordum Osman Efendi oradaymış.

Kendisinden randevu aldım ve saatim gelince yanına girdim. Hoş beşten sonra sebep-i ziyaretimi anlattım.

"Hocam" dedi, "Biliyorsunuz, gerek Rasulullah zamanında gerekse onlardan sonra, hatta Osmanlı ecdadımız döneminde, herhangi bir şahıs, sahibi olduğu bir âkârâtı vakfeder ve onun geliriyle hizmet ederdi. Hâlbuki bugün vakıflar aslında dernek yapısında kuruluyorlar ve halktan bağış toplayarak hizmet ediyorlar. Bu durum vakıf esprisine uygun değil. Keşke vakıf değil de dernek kursaydınız" dedi.

Ben de kendisine "1973 senesinde yeni çıkan dernekler kanununa göre, herhangi bir derneğin gayrimenkul edinip akarata dönüştürmesinin mümkün olmadığını, hâlbuki bizim kendileriyle meşgul olduğumuz genç neslin her yıl ihtiyacının biraz daha arttığını, bununsa devamlı olarak halktan toplanamayacağını, o nedenle vakıf sistemini tercih ettiğimi anlattım.

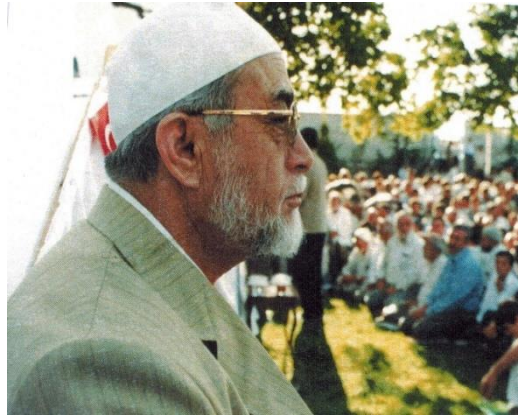

Topbaşzâde Osman Efendi Hazretleri

İşin bir başka yönü de Konya halkının önündeyim. Onlara Kur'an okuyarak ve okutarak geldim. Namaz kıldırarak, sohbet ederek geldim. Cenazelerinde, düğünlerinde, mevlitlerinde bulundum. Konya gençliğine konferanslar vererek geldim. Toplumda bana karşı oluşan bu güveni politikacılar kullanmaya

kalktılar. Bense bir vakıf kurup halkın bu itimadını oraya kanalize etmek istiyordum. Bir söz vardır: "Nice kerem sahipleri var, ama dirhemleri yok; kimi dirhem sahiplerinin de keremi yok" diye. Bizim şu anda keremimiz var ama dirhemimiz yok. Lâkin bu hep böyle olmayacak. Bir gün gelecek Hayra Hizmet Vakfı da hizmet edecektir inşaallah" dedim.

O da inşaallah dedi ve geçmiş gün bir yardımda bulundu. İzin istedim, ayrıldım. Söylediği şey doğrudu. Ama Konya'daki realiteyi bilmiyordu. Sonraki yıllarda Konya'ya her geldiğinde buluştuk. Her defasında vakfı sorarlardı. Verdiğim cevaplardan o da memnun olur ve dua ederdi. Bir defasında "merhum pederim sizin Kur'an okumanızı çok severlerdi ve her zaman, fırsat buldukça hep sizi dinlerlerdi" diye ifade etmişlerdi. Kendileri de, sohbetlerde benim bulunmamı, Kur'an okumamı ve cemaate namaz kıldirmamı hep arzu etmişlerdir. Hatta rahatsızlığım dolısıyla da olsa bunu yapmadığım zaman sorarlar ve üzülürlerdi. Merhum babası gibi o da çok kibar, efendi ve halim-selim bir zattır. Rabbim muvaffak kılsın.

Bendeniz Topbaşzade Osman Nuri Efendinin bir sohbetini dinlerken

Görüyorum ki her gün gençleşen ve artan çok kalabalık bir cemaatle yola devam ediyorlar. İhvanın dersleriyle ilgilenen genç halifelerle dikkat çeken bir cemaatları var. Allah feyzlerini

bol kılsın... İhvanın dersleriyle ilgilenen görevlilerden birisi benim yakınımıdır. Zaman zaman kendisiyle görüşüp konuşmalarda bulunurum. Dünyanın hemen her yerinde, özellikle Asya, Afrika, uzak doğu ve benzeri ülkelerde İslamî kurum ve kuruluşlar eliyle insana, İslam'ı ulaştırmaya çalışıyor ki, bu durum bir büyük zatın cihad tarifine çok uygun düşüyor. O zat diyor ki: "Cihad, İslam'la insanın arasındaki bütün manileri bertaraf etmektir."

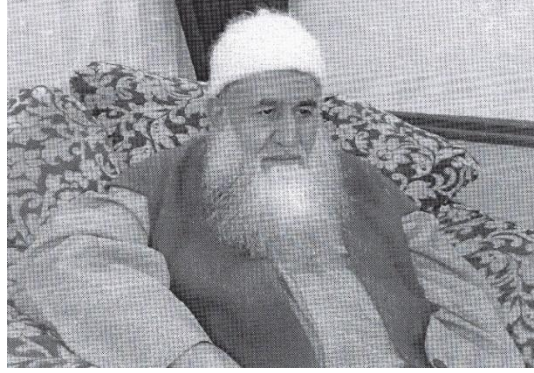
Bendeniz bu yönde olaylara şahit ve muttali' oldukça göz yaşlarıma hakim olamıyorum. Rabbim başarılı kılsın...

ŞEYH MUHAMMED HİKMET EFENDİ (K.S)

Hikmet Efendi , Nevşehir'in Gülşehir Terz köyünde 1927 tarihinde doğdu. Babası Şevket Efendi, annesi Fatıma sultandır. Babası Cihetinden Seyyit'tir. Kore gazisi olan Hikmet Efendi, askerlik dönüşü Kayseri'nin maneviyat erlerinden Hacı Şaban Efendi'yle tanışmış olup uzun yıllar hazretin yakın hizmetinde bulunmuştur. Daha sonra Mahmut Sami Ramazanoğlu ile tanışan Hikmet Efendi, otuz yıla yakın bir zaman Mahmut Sami Efendi hazretlerine hizmet etmiştir. Kur'an'a ve sünnete olan bağlılığı itibarıyla Sami Efendi hazretlerinin teveccühüne mazhar olmuş ve 1971 yılında kendisine yazılı olarak icâzetnâme verilmiştir.

M. Hikmet Efendi bir yandan halkı Hakk'a irşâd ile meşgul olurken bir yandan da aşağıda adı geçen eserleri yazmıştır.

- 1- İslam'da Edep ve Ahlak
- 2- Kur'an-ı Azimüşşân Sünnet-i Nebiyy-i Zîşan
- 3- Mârifet-i İlâhiyye Tarîkatı Âliyye
- 4- İslâm'da Kadın
- 5- Kırk Hadis
- 6- Aklın Tarifi Kaza-Kader ve Cihad
- 7- Muhammed Aleyhisslâm ve Ashâb-ı Kirâm
- 8- Dîvân-ı Hikmet

Şeyh Muhammed Hikmet Efendi

Sami Efendi hazretleri 1984 yılının başlarında vefat etmişti. Bendeniz o gün hapishanede tutuklu bulunuyordum. Devlet hastanesinin tutuklular bölümünde kalıyordum. Kardeşlerimizden orada görevli bir arkadaşımız bana geldi ve Sami Efendi hazretlerinin vefat ettiği haberini verdi. Çok üzülmüştüm. Tansiyonum yükselmiş, doktora haber verildi. Hemşireler gelip bana iğne yaptılar. Bir süre uyumuşum, daha doğrusu baygın yatmışım. Sonra kendime geldim. Fakat yapabileceğimiz hiçbir şey yoktu. Ben hapisteydim, efendi ise Medine'de vefat etmişti.

Kısa bir zaman sonra hapisten çıktım. Hayra Hizmet Vakfı'na geldim. İhvan arasında çok ciddi kaynaşmalar oluyordu. Efendinin yerine kim geçecek diye beklentiler de var, o makama göz dikenler de var...! Kulağımıza gelenler: Yahyalılı Hasan Efendi, Hikmet Efendi, Ahmet Atasayar ağabey, Tahir Hocam ve Hacı Musa Topbaş gibi gerçekten Sami Efendiden istifade etmiş insanların isimleri dolaşıyordu.

Bunlar içerisinde Hikmet Efendi'yi pek az tanıyor, Atasayar Ahmet ağabeyi de pek derinliğine tanı mıyordum... Merhum üstadımız hali hayatında Hikmet Efendi'yi bazen posta olarak görevlendirmişlerdi. Birisine veya bir yere özel haber gidecekse onunla gönderirlermiş. Üstadımızdan çok iyi istifade edenlerden birisi olduğu söylenirdi. Efendi hazretleri vefat ettikten sonra irşada başlayanlardandı. Hatta, Tahir hocamın

oğlu Abdurrahman'ın da onun Konya'daki görevlilerinden olduğunu öğrendim. Hikmet Efendi hakkındaki bazı bilgileri de bizzat ondan aldım. Fakat, bendeniz daha çok kendi müşahadelerimi burada dile getirmeye çalışıyorum.

BİR HATIRA

1988 senesi Ramazan ayında umreye gitmiştim. Bir yatsı namazı sırasında onunla yan yana durmuştuk. Zaman zaman titreyerek cezbelendiğine şahit oldum.

Hacı Tahir Efendi hocam vitir namazını Suudilerin arkasında kılmıyordu. O oturunca cemaati de oturuyordu. Fakat herkesin namaz kıldığı esnada onların kalabalık bir şekilde oturmaları hoş olmayan bir görüntü veriyordu.

Ben, diğer yanımda duran Hüseyin Pekyatırmacı'ya sordum: "Hocam vitri neden cemaatle kılmıyor? Diye. O da: "Benim mezhebimde tek rekâtlı namaz yoktur" diye kılmıyor dedi. Ben de kendisine bir latîfe hâletinde: "Benim mezhebimde var!" dedim. Ve arkadaki ikinci safa geçtim. Ve onlarla beraber imama uyarak vitri kıldım. Suudiler vitri, önce iki rekât kılıyor, sonra tek rekât kılıyorlardı.

İbn-i Hazm Endülüsî, el-Muhalla isimli 11 ciltten oluşan önemli eserinde vitir namazını 13 kanaldan rivayet ederek nasıl kılındığını anlatır. Sonunda vitrin iki şekilden birisinin Ebû Hanife'nin kıldığı gibi, diğer şeklinin de Hanbelî'nin kıldığı gibi olduğunu beyan eder. Bu duruma göre Hanbelî mezhebine mensup olan Suudilerin kıldığı şekilde kılmak da doğrudur. Ebû Hanife'nin kıldığı da doğrudur. Fakat Tahir hocamın mezhep taassubu göstermesi ilmin tabiatına uygun düşmüyordu.

Konuyu dağıttığım sanılsın. Hikmet Efendi üzerinde duruyoruz, ona döneceğim. Ancak burada vitir konusuyla ilgili bir hatıramı daha anlatmalıyım. Tahir Hocamın bu şekilde hareket ettiğini Sami Efendimizin damadı olan Ömer Kirazoğlu ağabeye anlattım. Bunun üzerine şunu anlattı:

"İmam Şafii hazretleri Bağdat'a gelmiş. Orada bir buçuk yıl kalmış. Fakat kendi mezhebiyle değil de, Ebû Hanife'nin

mezhebiyle amel etmiş. Kendisine sormuşlar: "Efendim, siz neden kendi mezhebinizle amel etmiyorsunuz da, Ebû Hanife'nin mezhebiyle amel ediyorsunuz." Diye. "Burası Ebû Hanife'nin mezhebinin vatanıdır. Onun şahsına, ona uyanların şahsına ve mezhebine hürmeten böyle yapıyorum. Benim edebim bunun böyle olmasını gerektiriyor." buyurmuş dedi ve muhterem hocam Tahir Efendi de böyle yapsaydı iyi olurdu dedi.

Hikmet Efendinin Tahir Hocamla yakın ilişkisi vardı. Ama ben kendisini işte ancak bu kadar tanıyordum.

Mahmut Sami Ramazanoğlu üstadımız, ahirete irtihalinden önce, irşat görevi yapabilecek bazı ağabeylere birer mektup bırakmış. Vefatından sonra bu mektuplar sahiplerine verilmiş. Bunu ileride anlatacağım inşaallah. İşte kendisine mektup verilenlerden birisi de bu Hikmet Efendi imiş. O, bu mektuba istinaden irşada başlamış ve devam ediyor. Allah muvaffak eylesin. Âmin... Duyduğuma göre ihvanın bir bölümü ona intisap etmiş ve onunla yola devam ediyorlar. Rabbim feyzlerini bol ve mübarek kılsın.

ŞEYH AHMET ATASAYAR EFENDİ (K.S)

Ahmet Atasayar ağabeye gelince, İstanbul'un Eminönü veya Tahtakale semtinde bir işyeri vardı. Sami Efendi üstadımız oraya gelirlerdi. Sanıyorum o işyerinin muhasebesine bakıyorlardı. Anadolu'dan ziyarete gelenler orada efendi hazretlerini ziyaret ederlerdi. Ahmet Atasayar ağabey de her gelen ziyaretçiyi sıraya koyar ve ziyaret ettirirdi. Bu durum uzun yıllar devam etti. Sonra o da Medine'ye hicret etti. Umre veya hac için gittiğim zamanlarda kendisini ziyaret ederdim. Kibar insandı. İstanbul terbiyesi almış bir zattı. Birkaç kez evinde ziyaret ettim. Kendi eliyle yaptığı yemeklerden yedim. Mescid-i Nebi'de oturur, devamlı Kur'an okurdu. Kendisine irşad için yetki verilen, mektup verilenlerden olduğu söylenirdi. Fakat bu yönde hiçbir teşebbüste bulunmamıştı. Öylece ahirete irtihal etmiştir. Allah rahmet eylesin. Âmin...

YAHYALILI ŞEYH HACI HASAN EFENDİ (K.S)

Hacı Hasan Efendi 1914 yılında Kayseri'nin Yahyalı ilçesinin Kavacık mahallesinde dünyaya geldi. Büyük dedesi seyyitlerden Hacı Osmanzâde, dedesi H.Ahmet Efendi, babaannesi de Halime hanımdır. Babası Erbîl Muhammed Esat Efendi hazretlerinin halifesi Mustafa Hulusi Efendi'dir, annesi Hacı Mehmet Hoca'nın kızı Aişe Hanımdır.

Her iki yönden Peygamber'imizin nur nesline dayanan asil bir ailedendir. Böyle bir ana babanın evlatları olan Hacı Hasan efendi, daha çocuk yaşlarda, gelecekte insanlara büyük bir örnek olacağına işaret eden tavır ve hareketleri ile herkesin dikkatini çekiyordu.

Ondördünde vurdular mânevî aş

Durmadı akardı gözümün yaş

Dizeleriyle başlayan şiirlerinden anlaşıldığına göre ondört yaşında babalarından vazife alarak fiilen tasavvuf yoluna girdiler. Giyim-kuşam ve temizlik konusunda son derece dikkatlidirler. Dışlarında da içlerindeki gibi bir düzen ve tertip hakimdi. Zamanın hakimlerinden Mustafa Hoca Efendi'nin fıkıh derslerine katıldılar. Dini eğitimin yasak olduğu dönemdir ve pederleri Mustafa Hoca Efendi endişelidir. Anneleri Aişe Hanım: "Telaş etmeyin efendi, ben evladımı rüyamda Efendimizin dizinin dibinde okurken gördüm" buyurmuştur. Zaman hızla akıp gitmektedir. Hacı Hasan Efendi babası Mustafa Hulusi Efendinin medreseden arkadaşı, Adana yöresinden Ali Hoca'nın kızı Meryem Hanım ile izdivaç eder. Çeyiz eşyası olarak bir yorgan, halı, heybe, yastık ve birkaç parça kap...

1939'da askerlik münasebetiyle Adana Dört Yol'a gitmiş ve sonrasında İstanbul Yalova'ya geçmiştir. Bu arada da manevî hizmetlerine devam etmiştir.

Yahyalı Hacı Hasan Efendi

Sami Efendi hazretlerinin Kayseri'nin Yeşilhisar ilçesindeki içmeceye teşriflerinde, babası Mustafa Hulusi Efendi, kayınpederi ve Kılavuz Hafız ile ziyaretlerine giderler. Orada Sami Efendi hazretleri, Mustafa Hulusi Efendiye hitaben: "Hasan Efendiye icazet veriyorum, bundan sonra ihvanın derslerini sormaya, vazife vermeye kendisini tayin ediyorum." Der. Kadiri icazetini de yine aynı yerde 1965 yılında alırlar. Hacı Hasan efendi Adana Şeyhoğlu Camii, sonraları da Ceyhan, Kozan, Niğde, Develi gibi çevre yerleşim yerlerinde vaazlarına devam etmiştir.

1976 yılında çok ciddi bir şekilde şeker hastalığına yakalanmışlardı. Şekeri 450'ye çıkmış olmasına rağmen ihvana sohbete devam ederlerdi. 1982'de gözlerinden katarakt ameliyatı oldu. 1987 yılında kalp rahatsızlığı sebebiyle, Kayseri Tıp Fakültesi Hastanesi'nde yoğun bakıma alındı. 27 Ocak 1987 akşamı bir ihvanın evinde, elleri semaya açık iken dünya hayatına veda etti. Ertesi gün yurdun dört bucağından gelen gönüldaşların eşliğinde kendi yaptırdığı, Yahyalı Kavacık mahallesindeki, Kalemдар Camii'ne defnedildi. Cenâb-ı Hakk şefaatlerine mazhar kılsın.

ŞÂHİD OLDUĞUM HASAN EFENDİ

Merhum Hasan Efendi kendisine genç yaşta irşad yetkisi verilenlerden birisiydi. Devam etmekte olduğu irşat hareketiyle, çevresinde pek çok insana yol göstermiştir. Feyizli, bereketli, mütevazı birisi olup, kendine has tatlı üslubu ile güzel, feyizli sohbetler ederdi.

Kendisini uzun zamandan beri tanırım. Konya'ya çok gelirlerdi. Her gelişlerinde bizi de sohbetlerine çağırırlardı. Babasının da "Şeyhu't-tarikat" olduğunu öğrendim. Yani Hasan Efendi aynı zamanda şeyhzâde birisidir. Henüz 20 yaşlarındayken manevi gözü açılmış birisi olduğu söylenirdi.

Konya'da Adil Efendi hoca diye tanıdığım bir zat vardı. Kupkuru, son derce zayıf bir zattı. Sami Efendimizden gerçekten istifade etmiş, ehli zikir, ehli hal bir şahıstı. Aynı zamanda medreseden geçmiş âlim birisiydi.

Benim yetişmemde önemli tesiri olan Celâleddin Çelikkol ağabeyle çok sıkı ilişkileri vardı. Celal ağabeyin dükkânına sık gelir giderdi. Bir gün: "Ülen Celal! Adamlar 500 tane veya 1000 tane kelime-i tevhid çekerlermiş. Bunlar nasıl dayanıyorlar. Ben üç defa söylesem, dördüncüsünde yanarım" demişti. İşte Adil Efendi böyle birisiydi.

Yahyalılı Hasan Efendi, cin taifesinden tarikat mensubu olanların derslerini kontrol etmeye görevlendirilmiş. Onların tarikatla ilgili sorularını cevaplarken, bazen de fıkıhla ilgili soruları olurmuş. Böyle zamanlarda Hasan Efendi hemen cinleri: "Konya'da Adil Efendiye gidin, ondan sorun" diyerek Adil Efendiye gönderirmiş. Hemen hepsi gelir ve odaya doluşurlarmış. Sorularını sorarlar, cevaplarını alırlar, ama çekip gitmezlermiş. Adil Efendi buradan seslenirmiş; "Hasan Efendi! Şu adamlarını çağır, başımdan gitsinler!" dermiş. Bunun üzerine çeker giderlermiş. Bunu bizzat kendisinden dinlemiş, bir büyüğümün duymuştum.

1976 senesinde ilk hacca gitmiştim. Orada Ali Ulvi Kurucu ağabeyin evinin alt kısmında kalıyordu Hasan Efendi... Bir gün

ziyaretine gittiğimde sırtında beyaz bir entari, üzerinde kahverengi bir ceket, başında bir takkeyle bize kapıyı açmıştı. Onun o giyim tarzı da benim çok hoşuma gitmişti. Çünkü çok sâde ve mütevâzıydı.

HUZUR DOLU BİR ZİYARET

Aradan yıllar geçti. Bir akşam sohbetimiz esnasında Yahyalılı Hasan Efendi söz konusu oldu. Sohbetteki genç arkadaşlar: "Hocam bizi Hasan Efendiye götür. Onu ziyaret edelim, duasını alalım" dediler. Bir minibüse doluştuk, gittik. Ancak, yola çıkmadan önce, evde arkadaşların gelmesini bekliyordum. Seccadenin üzerinde tefekkür halindeydim. Gözlerim kapalıydı. O esnada son derece canlı vaziyette, o Medine'deki gördüğüm şekille karşıma çıkıverdi. Sevinmişim. Çünkü kendi irademle değil, âniden karşımda belirivermişti.

Kayseri'nin Yahyalı'sına öğle namazı vaktinde geldik. Hazretin evine yakın bir yerdeki camide abdestlerimizi yeniledik, namazlarımızı kıldık. Ancak, evi bilmiyorduk. Orada genç, sakallı

bir arkadaş vardı, ona sorduk. "Kardeş, Hasan Efendi'nin evi neresi, bize gösterebilir misin?" Dedik. "Ben damadıyım. Sizlerin geleceğinizi söyledi. Git onları getir diye beni gönderdi" dedi.

Hasan Efendi Hazretleri

Bir hac dönüşü Hasan Efendi Hazretleri

Arabaya onu da aldık ve eve geldik. Bizi içeriye aldılar. Salon diyebileceğimiz bir yere oturturdular. Bir müddet bekledik. Sonra kapı açıldı ve Hasan Efendi önce Medine'deki, sonra ben yola çıkmadan önceki gördüğüm şekilde giyinmiş haliyle içeri girdi. Ayakta elinde bastonu ile biz de ayağa kalktık. "Maşallah, La Havle vela Kuvvete İlla billahil aliyyil azim" cümlesini hep birlikte üç defa tekrar ettikten sonra: "Kardeşlerim, hepiniz hoş geldiniz, sefalar getirdiniz. Şu

üzerimdeki giysileri 1976 yılı haccında giymiştim. Geldikten sonra sandığa koymuştum. Bana dendi ki o giysileri giy ve misafirleri onunla karşıla. Neden dolayı olduğunu ben bilmiyorum. Kızıma söyledim. Bana misafirlerim gelecek ta Konya'dan. Şu sandıktaki giysilerimi çıkar, onları giymem söylendi, dedim. Ve böyle oldu" dedi ve yerine oturdu.

Çok feyizli bir sohbet başladı. Fakat hazretin gözü hep benim üzerimde. Bakışlarını bütünüyle bana teksif ediyordu. Tasavvuf dilinde buna "Teveccüh" denir. Hasan Efendi hem sohbet ediyor, hem de bana teveccüh ederek iç dünyamda fırtınalar estirmeye çalışıyordu. Sohbet bitti. Ben sonunda bir aşır okudum. Ama hayatımın nadir okumalarından bir okumaydı. Hane sahibi tarafından yapılan ikramlar da alındıktan sonra izin alıp ayrıldık. Bu ziyaretimiz hem benim için hem de yanımdaki gençler için çok faydalı olmuştu.

İyice bilemeyeceğim ama, sanıyorum bu ziyaretimden 7–8 sene sonra Celal Ağabey, İbrahim Baş ve birkaç arkadaşla birlikte yine Hasan Efendi'yi ziyarete gittik. İbrahim'in Mercedes arabasıyla... Hasan Efendi Yahyalı'nın bir köyüne sohbete gitmiş. Biz de oraya gittik.

Evet bir köye geldik. Orada asfalt yol bitti. Arabamız asfalt yol olmazsa gitmiyormuş. O köyde bir kardeşimiz: "Arabayı buraya koyacaksınız, ben üzerine halı seccadeleri örteceğim. Başına da bir delikanlıyı dikeceğim. Siz gelinceye kadar emniyet altında duracak" dedi. Bizi bir at arabasına bindirdi, daha ileride bir köye gönderdi. Oraya vardık, Hasan Efendinin sohbetine katıldık. Namazlar kılındı, yemekler yenildi ve artık biz ayrılmak üzere izin istedik. Vedalaşırken kulağıma: "Kardeşim hakkını helal et, ben üç ay içerisinde ahirete gideceğim. İnşallah cennette buluşuruz" dedi. Kendimi tutamadım. Bu hal üzere oradan ayrıldık. Üç ay henüz dolmamıştı ki, Hasan Efendinin rahmeti Rahman'a kavuştuğu haberi geldi. Cenâb-ı Hakk rahmet eylesin. Âmin...

Gerçek ifadesiyle o bir yıldızdı. Nurlu ve geniş ufuklu birisiydi. Her sohbeti mânevi yönüyle pek feyizliydi. İyi insandı.

Allah dostu bir veli ve salih bir kuldu. Allah rahmet eylesin. Onun o hazz-ı rûhanî yüklü sohbetlerinde sık sık dile getirdiği vasiyeti, şiir halinde tesbit ve tescil etmek istiyorum.

Yahyalılı Şeyh Hacı Hasan Efendi'nin Nasihatidir

Okuyanlara Selâm:

Besmele geçsin başına
Gelsin mü'minler hoşuna
Geçirme ömrün boşuna
Kur'an'ına devam etmek lâzım

Allah'a hamededer kulu
Peygamber göstermiş yolu
Şükre devam eyle ulu
Bu nimeti bilmek lazım

Gelip kaldırdı dumanı
Kula öğretti imanı
Resul'dür etme gümeni
Salâvata devam etmek lazım

Bilin Muhammed Mustafa(sav)
Vazifeyi etti ifa
Al-i Ashâb ruha safa
Yollarından gitmek lazım

Namaz İslâm'ın binası
Şehadet oldu hanesi
Tenvir etti, uyan nası
Tevhide çalışmak lâzım

Savm ile kır nefsin belini
Hak severzekât veren kulunu
Hacc et gör Mekke ilini
Farz olana gitmek lazım

Evvelâ ilim olmalı
Amel nehrinden dolmalı
İhlas bahrine dalmalı
Bu işe ihtimam lazım

Kardeş gel benliği bırak
Gerek gayret temiz yürek
Yakın sanma, yol çok ırak
Tedarikin görmek lâzım

Şeytan dünyaya hücum eder
Meyledersen zikir gider
Yetişen var etme keder
Hazrete çağırmaq lâzım

Nefesini çeken içe
Tek olacak varın üçe
Yirmi bire yol aç
Maksut, matlup, rıza lâzım

Yazmakla bu iş bilinmez
Sadr'a yazılır silinmez
Bu ders herkeste bulunmaz
Lâkin tarif etmek lâzım

Gir murakabe içine
Katıl ebrarlar içine
Bunlar gelmesin hiçine
Hedefin gözetmek lâzım

Kalbin arşa tam açmalı
Allah'ın feyzini içmeli
Fenâ ahlâktan geçmeli
Nefsini çiğnemek lâzım

Üç şey bu derslere zarar
Hasta derde deva arar
Üstadımız vermiş karar
Reçetesin tutmak lâzım

Şeriatsız iş yapmak
Fenalık ardına kopmak
İğne kadar haktan sapmak
Zararın bilmek lâzım

Şeriatsız tarîk olmaz
 Cahil sofu dinin bilmez
 Belki camiye de gelmez
 Bu kavimden kaçmak lâzım

Böyle olur kerametten azan
 Şeriat eldebir mizan
 Aldatır, "sen de keramet kazan"
 Her şahsı bir tartmak lâzım

İkinci gafille sohbet
 Aman, bu işten et nefret
 Sana lazım gözüm uzlet
 Halvete çekilmek lâzım

Üçüncü dünyayı sevmek
 Kalbine sevgisin koymak
 Daima lafını etmek
 Bu sözlerden hazer lâzım

Kalemdâr, kusurun dolu
 Bu üç şey var sende belî
 Öyle ise niden eli
 Kendini düşünmek lâzım

ŞEYH SÜLEYMAN DÖNDÜREN HOCA EFENDİ (K.S.)

1948 yılında Balıkesir'de dünyaya geldi. İmam-Hatip lisesini bitirdikten sonra imamlık, vaizlik gibi görevler yaptı. "Medrese Usûlü" denilen bir sistemle arapçayı geliştirdi. İlk tasavvuf neşesini dayısı Hacı Ahmed Efendi'den aldı. İstanbul Yüksek İslam Enstitüsünde okurken, Cenâb-ı Hakk'ın büyük bir lütfu olarak "Sultânül Arifîn" Mahmud Sami Ramazanoğlu hazretleri ile tanıştı. Onun sohbetlerine devam etti. 1968 yılında onun takip ettirdiği "Nakşîbendilik" yoluna intisâb etti. Hazretin hem âlim hem veli (zül cenâhayn) olması, sukûtî ve edebî hâli, kendisini çok etkiledi. Özel sohbetlerine katıldı, Cuma namazlarına beraber gittiler. Enstitüde okurken; Mâhir İz, Ömer Kirazlıoğlu, Ali Üsküdarlı, Ahmed Davutoğlu, Zekâi Konrapa,

Bekir Sadak, Mehmed Sofuoğlu gibi kıymetli hocalardan zahirî-batınî istifade etti. (Cenâb-ı Hakk hepsine rahmet eylesin.)

Sâmi Efendi hazretlerinin ahirete intikâlinden sonra Mûsâ Efendi hazretleri ile de mânevî irtibatı devam etti. Onun verdiği irşad görevlerini sürdürdü. 1971 yılında başladığı "Meslek dersleri öğretmenliği" nden 1997 yılında emekli oldu. Soyu Emir Sultan hazretlerine dayanır. Ancak "üstünlük soy ile değil, takvâ ile dir" düsturunu benimsedi.

2003 yılından itibaren ise, yine Cenâb-ı Hakk'ın daha ayrı bir lütfu, tecellisi olarak, mânen "Seyyid Tâhâl- Hakkârî" hazretlerinden aldığı icazet ve târife ile "Seyyidiyye" adı verilen nakşibendilik kolunu devam ettirmeye başladı. Nasibi olan değişik kardeşler bu mübarek ve feyizli yoldan istifade etmektedirler. Rabbimiz kabul buyurup muhafaza eylesin.

Öğretmenlik yıllarında "İsmail Hakkı Bursevî" hazretlerinin "Rûh'ül Beyân" adlı tefsirinin yedinci cildini bir yayınevi adına tercüme etmiştir.

Süleyman Döndüren Hoca Efendi

Merhum üstâdımız Mahmud Sami Ramazanoğlu hazretlerinin âhirete irtihalinden sonra yetişmiş müridlerinden Hikmet Efendi, sonra Yahyalılı Hacı Hasan Efendi, arkasından Hacı Musa Efendi hazretleri halkı irşada başlamışlardı.

Sâmi Efendimize bağlı bulunan ihvan, bu muhterem zevat tarafından götürülmek isteniyordu. Sonra Hacı Mûsa Efendi hazretleri oğlu Osman Efendiyi görevlendirdi. Kısa bir zaman sonra da rahmet-i Rahman'a kavuştu.

Hikmet Efendi sağdır irşad görevine devam ediyor. Yahyalılı Hasan efendi vefat etti. Yerine oğlu Ali Ramazan geçti. O da şu anda sağdır ve göreve devam ediyor. Osman Efendi babasının yerine geçti. Sağdır ve göreve devam etmektedir. Merhum üstadımız Sami Efendiden kalan ihvanın büyükçe bir bölümü yola onunla devam ediyor.

Süleyman Efendiye gelince, bendeniz kendisini eskiden beri tanıyorum. Halim-selim bir insan... Zâhir ve batın ilimlerde seviyeli bir zâttır. Böyle olanlara "zülcenâhayn" yani iki kanatlı tabiri kullanılır. Bu tabir bu zât için de geçerlidir.

Süleyman efendi hem hoca olması hem de bir tarikat görevlisi olması itibarıyla kendisine "Şeyh Süleyman Efendi" şeklinde hitap edeceğim. Her ne kadar kendisi bunu tevazu nedeniyle arzu etmese de...

Şeyh Süleyman Efendinin biyografisinde iki nokta benim dikkatimi çekmiştir. Birisi, temsil ve takip ettiği yolun isminin "Seyyidiyye" olduğu, diğeri ise, silsilemizde mevcut olan Seyyid Tâhâl Hakkârî hazretlerinden tebligat ve talimat almış olduğudur.

Müntesibi olmakla iftihar ettiğimiz Tarikat-ı Âliyye-i Nakşibendiyye, erbabının ve ehlinin mâlumudur ki, EbuBekir Sıddık (r.a) Efendimizden Bâyezîd-i Bestâmî'ye kadar "sıddıkiyye" ismiyle Bâyezîd-i Bestâmî'den, Hacı AbdülHalik Gucdüvani'ye kadar "Tayfûriyye" ismiyle, Hacı AbdülHalik Gucdüvani'den, Hacı Muhammed Bahaüddîn'e kadar "Hâcegâniyye" ismiyle, Hacı Muhammed Bahaüddîn'den Hacı Ubeydullah Ahrar'a kadar "Nakşibendiyye" ismiyle, Hacı Ubeydullah Ahrar'dan İmam-ı Rabbânî'ye kadar "Nakşibendiyye-i Ahrâriye" ismiyle, İmam-ı Rabbânî'den Habibullah Mazhar-ı Cânî Cânân'a kadar "Müceddiyye", Mevlâna Halid-i Bağdadî'den sonra ise "Halidiyye" ismiyle anılmaktadır.

Bu silsilei şerifedeki muhterem zevattan bazıları keşf-i sahih ile tebşir edilmişlerdir ki bu silsile dünya durdukça devam edecektir. Ancak bazı zamanlarda farklı bazı isimlerle anılabilmektedir. Temel, kök ve köken olarak aynı olsa da isimlerinde değişiklik olabiliyor.

Şeyh Süleyman Efendi de aynı silsile ve aynı kökten gelmekte ancak takip ettiği yolun ismi "Seyyidiyye" veya "Seyyidiyye-i Halidiyye-i Nakşibendiyye" şeklinde ifade edilebilecektir.

İkinci noktanın açıklamasına gelince, Şeyh Süleyman Efendi, merhum üstadımız Mahmud Sami Ramazanoğlu hazretlerine hizmet etmiş, ondan feyz almıştır. Onun irtihalinden sonra Şeyh Musa Topbaş efendi hazretlerine intisab etmiş, ona hizmet etmiş ve ondan feyz almıştır. Onun da ahirete irtihalinden sonra Topbaşzâde Osman Nûri Efendi ile sohbet etmiştir.

Bu esnâda Silsile-i Şerif'deki büyük zevattan birisi olan ve "Seyyîd Tâhâl Hakkârî" ismiyle zikredilen Tâhâl Hakkârî'den talimat ve tebligat almak suretiyle halkı Hakk'airşad etme görevi verilmiştir. Böylece de "üveysî" ünvanıyla anılabilecek zevattan olmuştur.

Çünkü yine erbabınca ve ehlince bilinmektedir ki, yolumuzun büyüklerinden "Muhammed Bahaüddin Nakşibent" hazretleri, kendisinden çok önce yaşamış ve vefat etmiş AbdülHalik Gucdüvani hazretlerinden feyz ve talimat aldığı için "üveysî" ünvanı verilmiştir.

Ayrıca yine yolumuzun büyüklerinden "Ebul Hasen Harkani" de kendisinden önce ahirete irtihal etmiş olan "Bayezîd-i Bestâmî" nin ruhaniyetinden talimat almış ve o da yine "üveysî" diye anılmıştır. Bu yolda ruhaniyetten feyz alma tarîkiyle yetişene "üveysî" denir.⁷

⁷ Bkz: Muhammed b. Abdullah Han, el Behcetüs'seniyye, tercüme;Ali Hüsrevoğlu, Erkam yy. 1982

Kendisini uzun zamandır tanıdığım Şeyh Süleyman Efendi kendisine Seyyid Tâhâlhakkâri hazretlerinden verilen icazet halini fakire anlatmışlardı. Bendeniz de kendilerini tebrik etmiş ve başarılar dilemişim.

Şimdi ise görüyor ve biliyorum ki az bir mevcutla yola çıkan bu zatın etrafında büyükçe bir grup olmuştur. Bazı mübarek gecelerde beni de çağırırlardı. Şimdilerde artık gidemiyorum. Bay ve bayan ihvanın sadece Konya merkezinde üç-beş bini aştığına şahit olmuşumdur. Gerçi bizim Konya toplumu çok verimli bir toplumdur. Her bayrak açanın bayrağının arkasına düşenler çoktur. İşin gerçeği o ki önemli olan sayı değil kalitedir. Bu zâtın cemaati içerisinde samimi ve gerçekten kaliteli insanlar gördüm. Her gün biraz daha genişlemektedir.

Rüyasında görüp çok uzaklardan gelenleri bendeniz de biliyorum. İstihareye yatıp bu yöne işaret edilenler de çoktur. Bundan anlaşılıyor ki insanın manevi nasibi nedir, nerededir ve kimdedir, bilinmez. Allah Celle Celalühû her kulunun feyzini bol, maneviyatını güçlü kılsın...Şeyh Süleyman efendiye ve ihvanına muvaffakiyetler niyaz ederim.

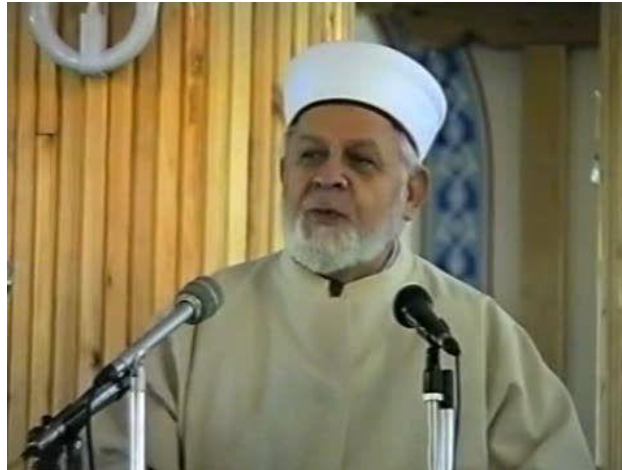
ŞEYH HACI TAHİR BÜYÜKKÖRÜKÇÜ HOCA EFENDİ (K.S.)

1925'te Konya'da dünyaya geldi. İlkokulu mahalle okulunda okudu. Konya'da karma ortaokulu olarak bilinen meşhur okula devam etti. Bu esnâda hoca olmak istedi. Konya'nın meşhur hoca efendilerinden Hacı İsa Efendi'de okudu. Ve Hacı Veyiszade Mustafa Kurucu hocadan hadis dersleri aldı. Hayran olduğu Mahmud Sami Ramazanoğlu hazretlerinden de mânevî ders alan Tahir Büyükkörükçü, 1945'ten sonra askerlik dönüşü, eski garaj civarındaki Boncuk Camii'nde imamlığa başladı. Vaizlik ve müftülük yaptı. Zamanın diyanet işleri başkanı Ahmet Hamdi Akseki'nin Konya'ya gelişinde vaazını dinlediği Tahir Hoca, prosedür gereği yapılan bir imtihanla, 1951 yılında Konya merkez vaizliğine tayin edildi. 1965 yılında da Konya müftüsü oldu.

1965'te Denizli'de başlayan salon konuşmalarıyla tanınmaya başlayan Büyükkörükçü, 1960'lı ve 70'li yıllarda Türkiye'nin hemen her vilayetinde vaaz ve konuşmalar yaptı.

Yedi yıla yakın devam eden müftülük görevinden sonra kendi arzusu ile tekrar kısa bir süre vaizlik yaptı ve 1973 yılında emekliye ayrıldı. 12 Eylül darbesinden sonra tekrar Kapu Camisi'ne dönerek 2000 yılına kadar vaaz vermeye devam etti... 5 Mart 2011 günü tedavi gördüğü hastanede Hakk'ın rahmetine kavuştu.

Konya'nın mânevî dinamiklerinden olan İslam alimi Tahir Büyükkörükçü, 86 yaşında vefat etti. Evli ve dört çocuk babasıydı. Allah rahmet eylesin...

Eserleri:

- Hakikî Vechesiyle Mevlâna ve Mesnevi
- İslâm'da edeb
- Mevlâna ve Mesnevi Gözüyle Peygamber Efendimiz
- Mübarek Ramazan ve Oruç
- Müslüman Peygamberini Tanımalısın

BİR HATIRA

Sami Efendi hazretleri Medine-i Münevvere'ye hicret etmişlerdi. Vefat edinceye kadar da orada kaldılar.

1980'li yılların başındaydı. Konya'nın Işıklar semtinde 1000 kişilik bir yurdun temelini atmıştık. Finansman temini düşüncesiyle Süleyman Ergen'le birlikte Medine'ye gittik. Onun Mercedes bir arabası vardı. Ona bindik ve ikimiz birlikte gittik. Birkaç defa karayoluyla hac ve umre yapmıştım.

Suriye üzerinden yolları biliyordum. Yine de bazı yerlerde sorarak Medine'ye vardık. Orada Tahir Hocam ve bazı arkadaşlarımızla buluştuk. Sami Efendi hazretlerini de ziyaret etmek istedik. Fakat nasip olmadı. Bunun sebebi diyebileceğim bir olay, benim için önemliydi.

Biz Türkiye'den gelmiştik. Kolumuzdaki saatler buraya göre ayarlıydı. Hâlbuki Medine'ye gelir gelmez saatlerimizi oraya göre ayarlamamız gerekiyordu. Bunu unutmuştuk. Orada fazla kalmayacak ve Mekke'ye gidecektik. Bir umre yapıp Medine'ye dönecektik.

Muhterem Hocam'ın yaşlılık zamanlarından bir hatırası

Bir akşam Ali Ulvi Kurucu'nun evinde oturduk. Herhalde 7–8 kişi vardık. Biz hep dinleyici olduk. Bir ara gündeme Tahir Hocam geldi. Lehte ve aleyhte konuşanlar oldu. Herhalde bu

konuşma İslam'ın şiddetle yasakladığı "gıybet" seviyesine çıkmıştı. Ama biz hiç farkına varamadık.

Ertesi gün efendiyi ziyarete gideceğiz. Ama ne olduysa oldu, biz ziyaret saatini karıştırdık. Kolumuzdaki saate göre mi, oranın saatine göre mi randevu almıştık. Gayet açıktır ki oranın saatine göreydi. Ama bizim hiç bilemediğimiz bir tasarrufla biz yanıltılmıştık. Ziyaret saatini bilemedik ve ziyarete gidemedik. Araya kimler girdiyse bu ziyaret işini çözemedi. Hatta Hacı Musa Efendi devreye girdi ve olmadı. Bizim bir hatamız oldu, ama neydi, onu bilemiyorduk.

Ertesi gün biz Mekke'ye gittik. Orada hocanın oğlu Abdurrahman'la Adil Küçük vardı. Üniversitede okuyorlardı. Biz umremizi yaptık. Birkaç gün onlarla kaldık. Medine'ye döneceğiz ve bir gün sonra da Konya'ya hareket edeceğiz. Geleceğimiz gün gece rüyamda bana bir telefon geldi. Telefon Peygamber efendimizden geliyordu. Bana: "Sami Efendi 15 gün ziyaretleri durdurdu. Sen bundan üzüntüye kapılma, çözülecek." diyerek haber verdi. Ben arkadaşlara bunu söylemedim. Ama üzülmedim diyemem. Neyse, Medine'ye geldik.

Öğle namazından önce Mescid-i Nebi'ye geldim. Ashâb-ı Suffe'nin yerinde Tahir Hocamı buldum. Ona, oğlundan ve Adil'den selam getirmiştım, onları tebliğ ettim ve ziyaret konusunu sordum. "Dün" dedi, "Efendi beni çağırmış , gittim. Beraber arabaya bindik ve bazı yerleri ziyaret ettik. Biraz tenezzüh ve teneffüs yaptık. Hazreti evine bıraktım, eve geldim. Ziyaretlerin 15 gün kaldırıldığını duydum." dedi ve beni teselli etti.

Hayatımın en tehlikeli imtihanına tabi tutuldum. Eğer Rasulullah'ın telefonu olmasaydı, her şeyi reddedebilir, Allah korusun inkâra düşebilirdim. İşte o telefonla ben kendimi frenledim, sabrettim. Bu esnada manevî ve ruhî bağımnda bir kopma oldu. Feyz alamıyordum, şiddetli ve tehlikeli bir bunalıma düşmüştüm. Bu durum birkaç ay sürdü.

Günlerden bir gün Dr. Mehmet Hulûsi Baybal bir haber göndermiş. "Hocamı bugün gece saat 12.00'de arabayla alıp bize

getireceğiz, sarık ve cüppesini de getirsin" demiş. Bir genç gelip bana bunları söyledi. Ben de "Peki" dedim. Çünkü önemli bir durum olmasaydı Dr. bunu yapmazdı.

O gün gece saat 12.00'de kapının zili çaldı. Hazırlanmıştım, indim. Dr. Baybal'ın evine geldik. Bir de ne göreyim. Musa Topbaş Ağabey gelmiş. (Biz o zamanlar kendisine ağabey derdik) elini öptüm, kucaklaştık, hal-hatır sorduk, çaylar hazırlamış içtik.

5 veya 6 kişiydik. Işıkları kıstık. Dar bir halaka yaptık. Yavaş yavaş ve hafif sesle cehr-î zikre başladık. Bu durum bir saat kadar sürdü. Ben Hacı Musa Efendinin cehr-i zikr yaptığını orada gördüm. Bunu yapmazlar sanıyordum. Çünkü Nakşî Tarikinde böyle bir şey nadiren olurdu. Bu da onlardan birisiydi. Ama ben hala bu zatın bu aylarda burada ne işi var acaba, diye düşünüyordum.

Zikir bitti, Kur'an okudum, o da uzunca bir dua yaptı. Tekrar ışıkları yaktık. Sıcak bir çay içelim buyurdular. Allah rahmet eylesin, Dr. Ağabeyin evinde her an çay hazır bulunurdu.

İşte bu esnada asıl mesele çözüldü. Hacı Musa Efendi anlatmaya başladı. "Biz" dedi, "Bir gün İstanbul'da Efendi hazretlerinin bir sohbetinde bulunduk. Sohbet bittikten sonra efendi odasına çekildi. Biz de diğer arkadaşlarla konuşmaya daldık. Bu esnada birisi üzerinde söz toplandı. Onu konuşuyorken efendi yanımıza geldi ve bize "Falanca kişi burada mı?" diye sordu. Biz de "Hayır efendim, o burada yok" dedik. "İyi ama siz onun üzerinde konuşuyorsunuz. Bu gıybettir, bunu yapmayınız" dedi.

Hakikaten biz çok zor duruma düştük. Efendinin sorduğu kişiyi konuşuyorduk. Meğer iş gıybet derecesine varmış. Geldi, bizi uyardı. Benim bildiğim kadarıyla Sami Efendimiz hazretleri gıybeti hiç sevmez. İhvanından birisi böyle yaparsa onu bir şekilde ikaz eder" dedi ve sözü bitirdi.

Bunları söylerken de hep bana bakıyordu. Ben artık çok iyi bir şekilde anlamıştım. Çünkü Medine şehrinde değerli bir hoca

efendiyi çekiştirmişiz. Hiç Rasulullah'tan ve üstadımızdan çekinmeden bunu yapmışız. O da Tahir Hocayı yanına almış, Medine'yi dolaşmış, Rasulullah'ı ziyaret etmiş, ardından da ziyaretleri 15 gün kapatmış. Bütün bunlar bize bir cevap ve bize bir uyarma olmuştur. Hacı Musa Efendi de ta buralara kadar gelip durumu bize anlatmıştır.

Bu olayda benim için hem sevindirici hem de dövündürücü pek çok mana var. Ben alacağımı aldım. O günden sonra kimseyi arkasından çekiştirmemeye ve başkalarına da engel olmaya gayret ve dikkat ediyorum. Ancak, kendimi çok zor tutuyorum. Çünkü çevremdekiler hep bu hastalıkla malul.

Vefatından bir sene kadar önceydi. Hocamı ziyaret ettim bir müddet sohbet ettik ve o esnada kendisiyle helalleştim. Ondan sonra da zaten hocamın hayatı hep hastanelerde geçti. Evde de kendisini ziyaret etmeye doktorlar izin vermediler.

Sami Efendi hazretleri 1984 yılının başlarında vefat etmişti. Ben o gün hapishanede tutuklu bulunuyordum. Devlet hastanesinin tutuklular bölümünde kalıyordum. Orada görevli bir arkadaşımız bana geldi ve Sami Efendi hazretlerinin vefat ettiği haberini verdi. Çok üzülmüştüm. Tansiyonum yükselmiş, doktora haber verildi. Hemşireler gelip bana iğne yaptılar. Bir süre uyumuşum, daha doğrusu baygın yatmışım. Sonra kendime geldim. Fakat yapabileceğimiz hiçbir şey yoktu. Ben hapisteydim, efendi ise Medine'de vefat etmişti.

Kısa bir zaman sonra hapisten çıktım. Vakfın başına geldim. İhvan arasında çok ciddi kaynaşmalar oluyordu. Efendinin yerine kim geçecek diye beklentiler de var, o makama göz dikenler de var. Kulağımıza gelenler: Yahyalılı Hasan Efendi, Hikmet Efendi, Ahmet Atasayar ağabey, Tahir Hocam ve Hacı Musa Topbaş gibi gerçekten Sami Efendiden istifade etmiş insanlar.

Bunlardan bazıları zaten hemen harekete geçmişlerdi. Hocama gelince, onun bu konu ile ilgili sözleri şöyledir: "İhvan içerisinde bazı kardeşlerimiz Sami Efendimiz Tarafından bir mektup verilerek halkı Hakk'a irşad etme görevi verilmiştir. Bu

mektuplardan birisi de bendenize verildi. Fakat ben buna rağmen Rasulullah'tan bu hususta bir teyid almadan böyle bir harekete geçmeyeceğim. Böyle bir hareketi başlatsam, Sami Efendi'den arta kalan cemaatten hiç kimse gelmese bile kırk yıldır kendilerine İslam'ı anlattığım insanlardan meydana gelen büyük bir cemaatim olurdu." diyor.

Not: bu konuda Şeyh Musa Topbaş Efendi hazretlerine ait bölümde, onun Konya'daki görevlisi merhum Dr. Mehmet Hulusi Baybal'la aramızda geçen olayı orada okumanız mümkündür.

İLK HAC YOLCULUĞUM

Yıl 1976... Aziziye Camii'nin doğusunda bir şadırvan bulunuyor. Şadırvanın da tam güneyinde, Hayra Hizmet Vakfı'nın genel merkez binası var. Binanın zemininde dükkanlar, ve ikinci katlarında vakfın büroları bulunmaktadır. Binanın son katı çekme kat yapılmış. Bendeniz orasını derslane haline getirdim. Pek çok öğrenciye Kur'an okuttum ve okutmaya devam ediyordum. Bir taraftan imamlık bir taraftan hocalık yapıyor, bir taraftan da Hayra Hizmet Vakfı'nı yönetiyordum.

Tahir Hocam o yıl da hacca gitmişti. Ayrıca kayınbirader Hilmi hanımıyla, hocanın damadı Rahmi Atçeken hanımıyla gitmişlerdi. Bizim hanım da kardeşleriyle gitmişti. Ben kalmıştım. Kesreti nüfus sahibiydim. Maddi durum itibariyle de müsait değildim. Çok arzu ediyordum, lâkin gidemiyordum. Sultan Selim Camii'nde görevliydim. Yakınlarımla gidip de benim gidemeyişim bana çok dokunmuştu. Fakat öğrencilerimle teselli buluyordum.

Bir gün dershaneye bir arkadaşım geldi. Ders bitince benim odama geldik. Hoşbeşten sonra sebebi ziyaretini sordum. "Hasan ağabey" dedi. "Bildiğim kadarıyla senin yakınların hacca gittiler, sen neden gitmiyorsun?" dedi. "Valla kardeş, aşkımla, muhabbetim olmadığından değil, maddemin olmadığından gidemedim" dedim. Bunun üzerine koyun cebinden bir tomar para çıkardı "ağabey şunu al. Bunu sen bilecen, Allah bilecek bir

de ben bileceğim. Başka kimse bilmeyecek ve sen bununla hacca gideceksin" dedi. Sevindim, teşekkür ettim, parayı aldım.

Çünkü kendisini yakından tanıyordum. Samimi bir arkadaştı varlıklı birisiydi aynı zamanda hocamın sohbetlerine devam eden, ona yakın olanlardandı. Her ne kadar kendisi bu durumu idrak edecek ruh ve şuura sahipse de ben bu hususta hocamın bir teşvikinin veya bir işaretinin olduğu kanaatini taşıyorum. Çok sevindim, teşekkür ettim o gitti. Ben parayı saydım. On bin liraydı. Bir onbin lira da kendim denkleştirdim.

Müftülüğe gittim iki ay izin aldım... o güne kadar ben hiç izin kullanmamıştım. Pasaporta müracaat ettim onu da aldım. Bir taraftan da yolculuğa hazırlanıyordum. Elime valizimi aldım otogara geldim. Bir Gaziantep otobüsüne bindim "ya Allah bismillah" yürüdüm. Oto-stop sistemiyle, aktarmalı olarak gidiyordum. Gaziantep'e geldim orada geceyi geçirdim. Sabahleyin bir minibüsle Kilis'e geldim. Öğle vakti yaklaşmıştı. İçimden "İnşallah öğleyi kılalım bir de yemek yiyeyim doğru hudut kapısına gidip muameleyi yaptırayım ve gideyim" diye düşünüyordum. Elimde valizim camiye doğru gidiyorken aniden yanımda iki kişi belirdi. Biri sağıma diğeri soluma geçti. "hocam çantayı biz taşıyalım" dediler. Baktım, lâkin ben onları tanımadım. "Ben sizleri tanı mıyorum" dedim. "Biz dediler, şu ilerdeki caminin imamı ve müezziniyiz. Sizin yabancı olduğunuzu anladık. Bizim burada adettir, yabancılara mihmandarlık yaparız, korkma" dediler. Ama ben korktum "elin memleketinde ne olur ne olmaz" diyerek endişelendim.

Derken camiye geldik. Gerçekten de caminin görevlilerindenmiş. Benimde meslekten olduğumu öğrenince rahatladık, iyi oldu... Orada namazı kıldım. Onlar benim karnımı doyurdular ve çıkış kapısına getirdiler.

Gereken muameleyi yaptırdık çıkış damgasını vurdular. Arkadaşlar bana bir dolmuş ayarladılar parasını ben verdim. Onlarla vedalaştık. Dolmuşa bindim Suriye hududuna geldim. Bir ağaç uzatmışlar ağacı kaldırıp Suriye tarafına geçtim. İşte o anda

bir ürperti geldi bana. Türkiye topraklarından Suriye topraklarına geçmiştim. Yabancı memleketlerde ne yapacağımı düşünüyordum, bir taraftan da ileriye doğru gidiyordum. Biraz ilerde karakol binası var oraya varmam lazım diyordum. İlk defa yurt dışına çıktığım için hem şaşkınlık var hem kuşku var. Ne yapacağımı bilememe hali var.

Bendeniz bu hal içerisindeyken döndüm ve Türkiye tarafına baktım. Tam o sırada üç kişinin Türkiye'den Suriye topraklarına girdiklerini gördüm. "Onları bekleyim belki tanıdık birisi olabilir" diye düşündüm ve durdum. Karakola da epeyce yaklaşmıştım. Geldiler. Selam- kelâmdan sonra içlerinden birisi "sen" dedi "Sultan Selim Camii'nin imamı değil misin?" "evet, öyle" dedim. "nereye gidiyorsun?" "hacca gidiyorum" "çok iyi benim adım Mustafa Körpe, ben de Mekke'ye gidiyorum. Orada oto tamir atölyem var, bunlar da yeğenlerim oraya götürüyorum" deyince dünyalar benim oldu. Rabbime şükrettim "artık rahat giderim" dedim.

Karakola geldik giriş işlemlerini yaptırarak. Oradan bir cipe bindik doğru Halep'e geldik. Öğle vakti olmuştu, yemek yedik, namazları kıldık. Bir taksi kiraladık, doğru Şam'a geldik. Bizi getiren taksinin şoförü Ermeniymiş. Parasını verdik o hemen Halep'e döndü. Biz bir taksi tuttuk Ürdün'e geçilecek hudut kapısına geldik. Orada bizim gibi Türkiye'den gelmiş işçilerden bir kafile bulduk. Bir otobüse binip tam çıkış mahalline geldik fakat bizi salmadılar.

İçimizde Türkiye'nin hudut bölgelerinden binmiş, doğulu adamlar var. Hem arapça hem Türkçe konuşuyorlar. Komisere bağırıp çağırıyorlar "biz işçiyiz, bizi salmazsanız işimizi kaybederiz gibi sözler söylüyorlar. Sonunda komiser patladı "dönün Şam'a sizi götürecek bir arabayla gelin değilse gidemezsiniz!..." dedi. Çaresiz biz de Şam'a döndük. Şam'da Camii Ümeyye yakınında bir otelde kaldık. Sabah namazını Cami-i Ümeyye'de kıldık. Namazdan sonra orada bulunan bir turizm şirketiyle görüştük. Bize tâ Suud'dan bir pikapla şoför geldi, akşama doğru bu pikapla tekrar yola çıktık. Suriye'den Ürdün'e geçiş kapısına geldik. Fakat

benim yüzümden adamları salmadılar. Epeyce bir uğraştık. Niha-yet arabadaki arkadaşların hepsi bana kefil oldular bunun üze-rine saldılar. Güya ben hacca yalnız gidiyormuşum bu şekilde ol-mazmış vs.

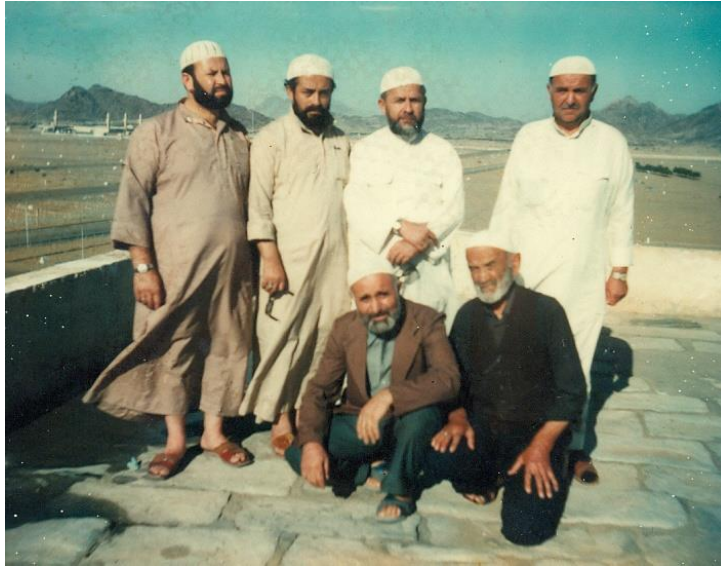
Her neyse yola çıktık. Lâkin Suud'lu şoför o yolları bilmi-yormuş. Sol taraftan gitmesi gerekirken sağ taraftan gitmiş. Me-ğer o yol bizi Golan Tepelerine götürürmüş. Orası da İsrail işgali altındaymış. Sorduk bize öyle söylediler. Epeyce bir gittikten sonra çölün ortasında bir ev gördük. Oradan bir arap çıktı. Gece karanlık, elinde bir lüks fener vardı. Fenerin ışığından adamın boyu çok uzun görünüyordu. Entarili ve belinde büyükçe bir sal-dırma vardı. Adam bize yolu tarif etti. Onun tarifine göre yolu takip ettik ve sabaha yakın bir zamanda ana yolu bulduk.

Yol kenarında büyükçe bir çadır kurulmuş "burada biraz yatacağız" dediler. Bir gemici feneri var. Etrafa loş bir ışık veriyor. Ama yatan adamlar var. Hayal meyal görünüyorlar. Rahat değil, lâkin yol yorgunluğundan olacak biraz uyumuşum. Uyandım. Bir abdest aldım. Sabah namazımı kıldım. Bir çay, biraz bir şeyler ye-dim. Haydin gidiyoruz dediler, yürüdük. Suud'a giriş yaparken bana dediler ki "sen yalnız gidiyorsun seni böyle salmayız", "peki ne olması lazım?" Dedim. "Şuraya git 200 mark yatır, makbuzunu bize getir" dediler. Gittim, o dediklerini yaptım, makbuzunu ge-tirdim. Oradaki asker memur bir mühür bastı, bir de imza attı bana verdi. "Dönüşte bu makbuzu gösterip bu parayı alacaksın" dedi. Eğer sen kafiyleyle gitseydin buna gerek kalmazdı. Ama sen yalnız gidiyorsun. Paraya ihtiyacın olabilir" dedi...

Hemen söyleyeyim ki, gerçekten yanımda hiçbir kuruş pa-ram kalmamıştı. Dönüşte gişeye geldim. O makbuzu gösterdim. Memur bey çıkardı bana 200 markı verdi... O anda ben dünyanın en zengin adamı gibi hissettim kendimi. Halbuki hiç beklemiyor-dum. Son derece isabetli bir iş yaptılar. Bu yolculukta unutama-yacağım bir hatıra oldu bu olay.

Sözü uzatmayayım, uzunca bir yol gittikten sonra Medi-ne'ye geldik. Orada bulduğum Konya'lılara sordum. Eşim beni bekliyordu onu buldum. Sonra kayınbiraderim Hilmi Atçeken

geldi. Biraz dinlendim. Bir abdest alıp Mescid-i Nebî'ye gittik. Hilmi bana kılavuzluk yaptı. Babü's-Selâm'dan girdik. Tavanda vantilatörlerin dönüşleri bana ilk bakışta Melekler uçuşuyorlarmış gibi geldi. Rasulullah'ın kabrini ziyaret edip salat ve selam okuduk. Cennet bahçesinde namaz kıldık ve eve geldik.

1976'da Hac'dan önce Arafattaki Cebeli'r-Rahme'de Hocam, akraba ve hısımlarıyla...

Bu ilk ziyaretimdeki hazzı ruhani bambaşkaydı. Bir hafta kaldım. İhrama girdim, eşim ve kayınbiraderim, hanımı ve diğerleriyle birlikte Mekke-i Mükerrreme'ye geldik. Otele yerleştik, umremizi yaptık ve ertesi gün muhterem hocamla buluştuk... Kucaklaştık. Sevinç göz yaşları döktük. Rahmetli hocam çok sevinmişti. Çünkü bacanağı bendeniz yanındaydı. Damadı, kızı, kayınbiraderi yanındaydı. Onların salimen orada olmaları onu çok neşelendiriyordu.

On gün Medine'de elli gün de Mekke'de kaldık, tam iki ay oranın tadını çıkardık elhamdülillah... Hac günleri yaklaştıkça Harem-i Şerif'te Türk hacıları çoğalıyordu. Harem-i Şerif'in neredeyse her köşesinde bir yabancı milletin vaizi konuşuyordu. Biz Türkler de hocamın konuşmasını istiyorduk. Fakat hocama

henüz izin vermemişlerdi... Müracatımızı yaptık bekliyoruz. Bendeniz sabırsızlanıyordum. Hocama "hocam" dedim. "Eğer izin vermezlerse bana müsaade et, burada şu anda iki yüz bin Türk var. Ben onları iki günde organize ederim. Harem-i Şerif'i işgal edelim."

Ben bu işi yapabilir miydim? Yapardım. Çünkü o dönemlerde bendeniz Konya'da İslamcı gençlerin önderi durumundaydım. Bu işleri çok iyi yapıyordum... Hocamı herkes tanıyordu. Beni de tanıyanlar çoktu. Rahatlıkla bu işi yapardım... Hocam da bunu yapabileceğimi biliyordu.

Ben kendisine bu teklifi yapınca "sakın ha böyle bir şey yapma!" demedi... Ben öyle söyleyince şöyle yüzüme baktı. Ciddiyetle söylediğimi görünce "Hasan Efendi! Yarını bekleyelim. Eğer bir netice çıkmazsa sen bilirsın" dedi... Ertesi gün biz ailecek toplandık. Arafat meydanındaki ağaçların altında piknik yapmak üzere gittik. Dünkü gün akşam vakti hocama "yarın öğle namazından önce falan saatte Mescid-i Haram idare hanesine geleceksiniz" demişler. Benim haberim yoktu. Piknik yerine vardık. Hocam "çocuklar siz yemekleri hazırlayadurun biz bir Mekke'ye gidip gelelim" dedi. Bana döndü "hafız Hasan haydi gidiyoruz" dedi. Arabaya bindik ve geldik.

Ben müftülük diyeyim, siz de anlayın. Hocamla Mekke Müftülüğü'ne geldik. "Biraz oturun, sonra çağıracağız" dediler. Orada bize birer tane "mırra" dedikleri acı kahve verdiler... Genç vaizlerden olduğumu sandığım bir Arap hocamla konuşuyor: "Sizin konuşmalarınızı dinledim. Çok güzel konuşuyorsunuz. Ayrıca ayet-i kerimeleri ve hadis-i şerifleri yerinde ve güzel getiriyorsunuz" diyordu. O esnada içerden çağırdılar. Hocam girdi ve on dakika sonra çıktı. Müsaade istedik ve çıktık. "Hocam ne oldu?" diye sordum. "tamam hafız, inşaallah yarın sabah konuşmaya başlıyoruz" dedi.

Hac günleri yaklaşmıştı. Sabah namazından sonra hocam konuşuyordu. Fevkalade kalabalık cemaat vardı. Bir hafta kadar konuşma devam etti. Son konuşmadan sonra bendeniz de bir aşır okudum ve ertesi gün Mina'ya oradan Arafat'a gittik...

Bu konuyu "Hayatımın Kur'an'a Hizmet Boyutu" isimli bölümde "Gederet Köylü Hacı Amca" başlığı altında anlatmıştım. Oradan okunabilir... Ayrıca bu yolculuğumun dönüşü de gidişi gibi maceralı olmuştur. Onu burada anlatmaya gerek görmüyorum.

Tahir Hocam askerden geldikten sonra vaaz etmeye başlamıştı. Ben onun vaazını ilk dinlediğimde Alâaddin yolu üzerindeki küçük camide konuşuyordu. Camiye Asri Cami deniyordu. Pencerelerinde dahi insanlar asılmışlar vaaz dinliyorlardı. Aynı manzarayı bir de Kapu Camii'nde görmüştüm. Caminin her tarafı dolmuş, yer kalmayınca insanlar pencerelere dolmuşlardı. Hocam için "Genç Vaiz" ünvanı verilmişti.

Bendeniz o yıllarda hıfza çalışıyordum. 1949 yılı sonlarına doğru hafızlığı bitirdim. Arapça okumak istiyordum. Birkaç arkadaşla buluştuk ve Tahir hocama gittik. Çok popüler bir vaizdi, iyi bir hocaydı. Onda okumak istemiştik. Cenâb-ı Hakk rahmet eylesin. Bizi kabul etti. Ve biz 16 kişi olduk. Hocada derse başladık.

Emsile, Bina, Maksut okuduktan sonra doğrudan Avamil'e geçtik. Hocamız çok gayretliydi. Bizler de hocaya uygun öğrenciler olmaya çalışıyorduk. Çok hızlı, çok çalışkan çok gayretli bir çalışma içerisindeydik. Fakat yaptığımız iş yasak bir işti. Türkiye'de bu tür çalışmalara hiç müsaade edilmiyordu. Buna rağmen okuyorduk.

Bir gün maalesef zihniyeti bozuk bir adam bizi polise ihbar etmiş... Aniden basıldık... Kitaplarımızı aldılar, hocamızı aldılar götürdüler. Bizi de bir polis önüne kattı karakola getirdi. Akşama kadar orada kaldık. Akşam saldılar. Ama hocayı mahkemeye verdiler. Hocanın konuşma iznini kaldırdılar. Hocayı susturdular. Genel seçimler yeni yapılmıştı. İktidar değişmişti.

Çok fazla sürmedi. Lâkin hocanın susturulmasının yankıları ve sarsıntısı çok şiddetli oldu. Toplumda ciddi kaynaşmalar başladı. Hemen hocanın konuşmasına izin çıkardılar. Hocam konuşmasına kaldığı yerden başladı. Fakat bizler okuyamadık. Ne kadar yakardıysak da hocayı razı

edemedik. Çünkü hoca büyük bir bedel ödemişti. Ayrıca gece ve gündüz takip ediliyordu. Hepimiz her bir yere dağıldık.

Bu tarihten itibaren benim hayatımın hemen her döneminde Tahir hocam vardır.

Hocam cezaevine konuşmaya giderdi. Ben sarık ve cübbesini taşırdım. Konuşacağında onları giydirdim. Konuşma bitince tekrar dürer camiye getirirdim. Bir gün ceza evine giderken hocamın sağından gidiyormuşum. Bana "Hafız Hasan!" dedi. "Buyur hocam!" dedim. "Yolda giderken talebe hocasının, kadın kocasının, mürid müşşidinin solundan ve bir ayak gerisinden gider" dedi.

Bendeniz bu söz üzerine hemen hocamın soluna geçtim. Her ne zaman ki hocamla yürüyecek olsam bu usûle uyar ve öyle giderdim. Hiç gaflete düşmedim.

Hocam sarığını kendisi sarardı. Ben ona yardım ederdim, ben de kendi sarığımı kendim sarardım... Sarığı başına giyerken nasıl tutulacağına varıncaya kadar bana göstermiştir. Çabuk kirlenmesin diye titizlik gösterirdi... Ben de ondan öğrendiğimi aynen öğrencilerime öğrettirdim.

Hocamla ve arkadaşlarla beraber 1953 yıllarında Ereğli'deki İvriz suyunun çıktığı yerdeyiz

İvriz suyunun dağın altından geçişi

Suyun başında önde Hocam, yanında Kağnıcı Hafız Ahmet, yanında Veysel Öksüz, arkasında Mustafa Gözükara. Hocamın arkasında bendeniz. Yanımdaki kasketli kişi bizi oraya götüren orali bir İmam

Ladikli Hacı Ahmet ağayı çok severdi. O nedenle de sık ziyaret ederdi... Diyebilirim ki eğer otuz defa ziyaretine gitmiş isem bunların sadece iki tanesi hariç diğerlerinin hepsini hocamla yapmışımdır. Hiç unutmadığım bir olay olmuştu orada...

Bir keresinde yine ziyarete gittik. Ahmet ağa yatsı namazından sonra göreve gitti. Biz orada kaldık, gece biraz uyuyup kalktık. Hepimiz Sami Efendi hazretlerinden dersli olduğumuz için sabaha kadar ders yaptık. Benim dersim kalpte idi. O gece bende bir hâl oldu, doğru Mustafa efendi amcaya geldim. Durumu anlattım. "Tamam Hasan efendi senin dersini değiştireceğiz" dedi ve kalpten ruha yükseltti.

Merhum hocam bana "Hafız Hasan, camiye girerken ve camiinin içerisinde ayakkabılarının altlarını birleştireceksin ve sol eline alıp beli hizasına götüreceksin" dedi ve gösterdi. Bendeniz de ne zaman, nerede camiye girsem hemen ayakkabılarımı hocamın bana gösterdiği gibi yapar öyle girerim... malum biz Kapu Camii'nde bir grup hafız arkadaş Ramazan-ı Şerifte mukabele okuruz. Kur'an okuduğumuz kürsü orta kapının tam karşısında Hafız Şükrü Bağrıaçık hoca da hafızları dinler orta kapıdan girenleri görür.

Bir gün bana "Hasan efendi" dedi. "orta kapıdan giren onlarca adamın içinden iki kişi var ki ayakkabılarının altını birleştirir, sol eline alır ve öyle girer. Bunun biri Tahir Hoca efendi biri de zat-ı alinizdir" dedi.

Merhum hocam, Sancioğullarının yaptırdığı Boncuk Camii'ni kıldırıyordu. Merhum Hafız Ahmet Kağnıcı da orada müezzindi. Hocam'ın bir işi çıktığı zaman bana söylerdi görevi ben yapardım.

Bir gün Hocam Hafız Ahmet'le bendenize "hafızlar, siz hafızlığınızı sağlayın ben de hafızlığımı bitireyim az bir şeyim kaldı. Sabah namazından sonra Sarıyakup Camii'nde toplanalım, birkaç arkadaş daha gelecek orada birbirimizi dinleyelim" dedi. Bu işi neden o camide yaptığımızı unuttum. Bendeniz Mengene Camii'ni üç vakit kıldırıyordum, oradan gelirdim. Nuri Baş da vardı. Gayet güzel devam ettik... Merhum hocam her gün ham sayfalarından olmak üzere beş sayfa getirirdi. Bir gün Ahkâf suresinin başından beş sayfa okuyordu... Üçüncü sayfanın son ve sureninse yirminci ayetinde bir kelime var, "وَاسْتَمِعْهُمْ" kelimesi... Hocam ezber yaparken bu kelimeyi acelesinden olacak

"وَاسْتَعْتَمْتُ" şeklinde ezberlemiş. Ben düzeltmeye çalıştım, lâkin bizi bir gülmek tuttu. Kelimenin tam anlamıyla gülme krizine tutulduk... Uğunuyoruz. Baktık olmayacak hemen dışarı çıktık. Ama o gün dersi tamamlayamadık... Hocam "Hafızlar! Galiba bize nazar oldu. Bugün duralım, inşaallah yarın okuruz" dedi. Ve dağıldık...

BİR İMTİHAN

İmamlardan bazı talebeleri dinliyordum. Birisinin önünde bir kitap gördüm. Baktım ki kitap sarf cümlesi yazıyor... Sarf ilmi konusunda eski medreselerde okutulmuş bu kitap, bizler de aynı kitabı okumuştuk Tahir Hocamda. İçerisinde Emsile, Bina, Maksut, İzzi, ve Merah kitapları var. Onları görünce çok eski bir olayı hatırladım. Hocamla ilgili hatıralarımı yazıyordum. Cenâb-ı Hakk yazmamı murad etmiş ki bana hatırlattı.

Konya'nın merkeze bağlı köylerinden Dereköyü vardı. Şimdilerde Konya'nın Dere mahallesi oldu. Konya merkezine 18-20 km mesafede bir köydü. Orada Ali Elmas adında bir arkadaşımız vardı. Tahir Hocamı çok severdi. Bir gün sanırım 1953 senesi. Kış günleriydi. Bazı hocalarla beraber Tahir hocamla beni de davet etti.

Ancak at arabasıyla gidilebiliyordu. Biz de öyle yaptık. Bir arabaya doluştuk. Dere'ye Ali Elmas'ın evine geldik. Bu zat hem imamdı hem hafızdı hem de çok misafirperver bir zattı. Sonradan Dereli Memiş hocanın kayınpederi oldu.

O gün Tahir hocam, Mustafa Derbentli, Hasan Hüseyin Kulak vardı. Birkaç kişi daha vardı. Ben unuttum. Yemekler yendi. Camiye gittik. Ben müezzin oldum Mustafa Derbentli namaz kıldırdı. Hasan Hüseyin Kulak, kendisine "Kuli Hoca" denirdi. O da namazdan sonra vücûhat yaparak aşır okudu. Hocam da konuşma yaptı. Cami doluydu. Yukarı mahfelde kadınlar vardı. Çok güzel bir gece olmuştu. Eve geldik. Kışgünü, Konya'ya dönmek mümkün görünmedi. Orada kaldık.

Çaylar da içildi. Artık geceyarısı oldu. Yatma zamanı geldi. Hane sahibi herkese bir yatak hazırlamış. Oda çok geniş bir

salon. Hepimiz yatağa girdik. Tam başımızı yastığa koyacağımız anda Tahir hocam "hoca efendiler! Size bir kelime söyleyeceğim herkes onu çözsün sabahleyin soracağım" dedi. Neymiş dediler "ايسناسوا" kelimesidir. Bu kelimenin kökünü, babını, bu şekle nasıl geldiğini düşünün, bulun, sabahleyin söyleyin" dedi. On dakika geçmeden ben "hocam söyleyeyim mi?" dedim. "buldun mu?" dedi. "evet hocam" dedim. "şimdi yat sabah söylersin" dedi.

Orada o gün bulunan hocaların hepsi de ilmi sarf okumuş hocalardı. Hiç umurlarında olmadı. Hepsı mışıl mışıl uyumaya başladılar... Neyse sabah oldu. Kahvaltı yapıldı. Hocam "kim söyleyecek akşam sorduğum kelimeyi" dedi. "kimseden ses çıkmayınca ben el kaldırdım. "Hocam izin vererseniz ben söyleyeyim" dedim. "Söyle bakalım Hafız Hasan" dedi.

Efendim "ايسناسوا" kelimesi rubâî bir kelime olup aslı "اوسنوس"dir. Bu kelimeyi "افعلل" babına nakledersek "اوسنوس" olur. İ'lâl yaptığımızda birinci vâv harfi illet, mâkabli esreli, vav yâ olur. Kelime "ايسنوس" olur. İkinci vâv'ın harekesini mâkabline veririz ve vâv'ı elife kalbederiz "ايسناس" olur. Sonra kelimeyi mâzînin malum kısmına çekeriz. Kelime "ايسناسوا ايسناسا ايسناس" olur" dedim. Hocam oradakilere: "Hocalar ne diyorsunuz?" Diye sordu. Hepsı "maşallah, aferin" dediler. Ve onların hepsi benim hocanın talebesi olduğumu biliyorlardı. Hocam olağanüstü bir memnunluk duymuştu.

DİPLOMANI BEĞENMEDİM

Hocam Konya müftüsüydü. Hizmet içi eğitim seminerleri yapılıyordu. Bendeniz de bu seminerlerde Kur'an derslerine giriyordum. Aslında imam olmam nedeniyle benim de kursiyer olmam gerekiyormuş. Fakat ben hocalık yaptığım için kurslara katılmamıştım. Birkaç dönem böyle devam etti. Kurslar bitti. Bir gün Diyanet İşleri Başkanlığından bir yazı gelmiş. "Hizmet içi kurslara katılmayan görevlilerin isimlerini bildirin" diye.

Yapılan inceleme sonucu bir tek ben kalmışım. Ankara'ya bildirmişler. Tekrar bir yazı gelmiş "Bir aylık bir seminere katılmak üzere kurslara katılmamış olanları falan tarihte Ankara'ya gönderiniz" diye. Beni çağırdı müftülük. "Hemen Ankara'ya gidecek ve orada bir aylık seminere katılacaksınız" diye bana tebligat yaptılar. Gittim. Bir ay Ankara'da kurs gördüm. Sonunda imtihan oldum. "Siz gidin, belgeleriniz gönderilecek" dendi. Biz de geldik.

Bir gün yine beni müftülükten çağırdılar. Vardım. "Hoca efendiyle görüş" dediler. Hocamın odasına girdim. Hocam: "Hafız Hasan Ankara'daki kurstan aldığı belgen geldi. Ama ben beğenmedim. Böyle belge mi olur? Şuna bak" dedi. Ve belgeyi bana uzattı. Utandım ve de heyecanlandım. O anda yüzüm kızarmış fakat arkasından: "tebrik ederim, latife yaptım, Pekiyi ile almışsın" dedi ve güldü... Hocamın sevindiğini gördüm.

CAMİYİ DEĞİŞTİRELİM

1956 senesi sonlarına doğru askerden geldim. Askere gitmeden önce üç vakit kıldırduğım Sarıyakup caddesindeki Çiçekçiler Mescidi cemaati beni tekrar imam yapmak istediler. Ben onlara: "Eğer kadrolu bir cami bulursam ben orada görev almak zorundayım. Sizin burası mesciddir. Benim işime gelmez. Fakat siz bu mescidi cami haline getirirseniz, bir de kadro alırsanız o zaman buraya imam olurum" dedim.

"Tamam hocam" dediler ve hemen o mescidi yıktılar, biraz da genişleterek bir cami yaptılar. Arkasından bir de kadro aldılar ve Cuma kılınan bir cami haline getirdiler. O zaman Konya Müftüsü Abdullah Ulubay isminde bir hocaefendiydi. Mahalleli mescidi cami yapacağız diye uğraşırken bendeniz Büyük Kumköprü caddesi üzerinde bulunan Hasta Mehmet Camiine fahrî hatip olarak görevlendirildim.

Önce Kur'an kursunda sonra da İmam Hatip Okulunda Kur'an öğretmenliği yapıyordum. O esnada evlendim. Bunlar olurken Çiçekçiler mescidi cami haline getirildi. Orada önce fahrî olarak başladım. Kısa zaman sonra da imtihana girdim ve resmi

imam oldum. Cemaat memnun, ben memnun, Babamve annem memnun bir ortamda Çiçekçiler camiinde görev yapıyordum.

Ailevî hayatımda bir takım huzursuzluklar olmaya başladı. Bu durum maalesef düzelmedi. Ayrılma noktasına doğru geldik. Bunun hikayesi uzundur. Burası da bunun anlatılacağı yer değildir. Geçiyorum.

Cemaatımdan birisi vardı. Kasap koca Yusuf denirdi. Bu adam kayınpederimle dükkan komşusuydu. Adam benimle hiç konuşmadığı halde beni suçlayarak aleyhimde dedi-kodu yapıyordu. Hiç aldırış etmemiştim. Fakat bir olay oldu. Ondan sonra ben orada durmak istemedim. İmamlığım müddetince camiye ezandan sonra gelmişliğim yoktur. Erkenden gelir ve içeride oturur, vakti beklerdim. Bir gün yine böyle yaptım. Ezana bir dakika kala camiden çıktım. Baktım Koca Yusuf aleyhimde cemaatten Semerci Mehmet Efendiye bak diyor. Ezan vakti geldiği halde daha camiye gelmedi diyor. Bunu buradan attıralım" Bunu söylerken arkası bana dönük olduğu için benim içeriden çıktığımı görmedi. Fakat Mehmet Efendi beni gördü. Ona: "utan be utan...! Kocaman adamsın! Bak hoca içeriden çıktı ezan okuyacak! Deyince, döndü beni gördü. Fakat koşarak kaçtı gitti. Artık ben anladım ki benim o camide görev yapmamın tadı kalmadı.

O günlerde müftü Abdullah Efendi emekliye ayrılmıştı. Yerine hocam Tahir Efendi müftü oldu. ertesi gün vardım. Hocamın elini öptüm ve durumu anlattım. "Hocam, mümkünse en kısa zamanda beni başka bir camiye naklet" diye yalvardım. "Tamam hafız Hasan hemen çaresine bakalım" dedi. "Kimseye duyurma Ulurmak Burhandede Camiine seni, oradaki imam Atçeken Hacı Rahim Efendiyi de buraya nakledelim. O emekliye ayrılacak, buradan ayrılınsın" dedi. Ve öyle de yaptı. Onbeş gün sonra bendeniz Ulurmak Burhandede Camii'ne geldim ve orada tam on sene görev yaptım. Hocama Allah rahmet eylesin.

HOCAMDAN SON BİR HATIRA

Bir Umre ziyaretimde Harem-i Şerif'e geldim. Henüz hocam gelmemişti. Onun her zaman oturduğu bir yer vardı. Tahiyetü'l-Mescid kıldım. Onun oturduğu yerin yakınına oturdum. O her zaman Kâbe'nin batı tarafına ve Rukn-i Yemânî ile rukn-i Şâmî arasında ancak rukn-i Yemânî tarafına daha yakın bir yere otururdu.

Kolunda seccadesiyle çıkageldi. Ben hemen kalktım. Sec-cadesini aldım ve sermek üzere hazırlanırken "maşallah insaf-
lı gençlermiş" diye bir şeyler söyledi. Yüzüne baktım "ne hayır ho-
cam" dedim. Şimdi gelirken birkaç gencin Kâbe'ye karşı ayakla-
rını uzatıp oturduklarını gördüm. Kendilerini uyarmak için bu şe-
kilde oturmanız uygun değil dedim. "Delilin nedir?" dediler. Ben
de Hâc sûresinin 32. Ayetini:

"ذَٰلِكَ وَمَنْ يُعَظِّمْ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ"

(Hâc: 32)

"Her kim Allah'ın sembollerine hürmet gösterirse bu ger-
çekten kalplerin takvasındandır" diyerek okuyuverdim. "Teşek-
kür ederiz" diyerek toplandılar. Her zaman böyle olmazdı. Lâkin
bunlar insaf-
lı gençlermiş" diye anlatmıştı.

MERHUM HOCAMI SON ZİYARETİM

Vefatından bir yıl kadar önceydi. Ziyaret etmek istemiş-
tim. Damadı Rahmi'ye söyledim. "beni götür de hocamı bir gö-
reyim" dedim. Beraber gittik. Benim geleceğimi duyunca hocam
sevinmiş. Varınca neşelendi. Fakat hocam koltukta oturuyordu.
Halsizdi, durgun bir hali vardı... Hocam enerji doluydu, hareket
doluydu, konuşma, heyecan doluydu. Lâkin bunların hiç birisi
kalmamıştı. Sessizdi hareketleri çok yavaşlamıştı. Onun önceki
haliyle bu günkü halini düşününce ben şok oldum... Endişelen-
dim. İçerisinde bulunduğu durumu îmâ etmek için

"وَمِنْكُمْ مَنْ يُرَدُّ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمُرِ " "İçinizden kimileri de, ömrü-
nün en düşkün çağına ulaştırılır" (Nahl.70) ayetini onun duyacağı

bir şekilde okudum. Edebe aykırı olmasın diye ayetin arkasını getirmedim. Fakat o gayet güzel hafif bir sesle ayetin arkasını "لَيْسَ لَكَ بِهَا عِلْمٌ شَيْئًا" *"bilgili olduktan sonra hiçbir şeyi bilmesin diye"* diyerek tamamladı. Elhamdülillah ki şuûru ve bilgisi yerindeydi... Çok fazla durmadım. Lâkin eski günlerden ve bazı olaylardan konuştuk ve helallaştık, ayrıldık... Bu ziyaretimden sonra onu hep rahatsızlık hali içerisinde ve hastanelerde diye haberini alıyordum. Ziyaretine müsaade edilmiyordu... Rabbim Cennet'inde beraber olmayı nasib eylesin...

MEÇHUL ASKER

ŞEYH MUSTAFA CELÂLEDDİN EFENDİ (K.S.)

Mustafa Celâleddin efendi Isparta ili Yalvaç ilçesi nüfusuna kayıtlı olup 1923 yılında Konya'da dünyaya gelmiştir. Yusuf Ziya ve Fatma çiftinin en küçük oğludur. Ağabeyi vefat etmiştir. Kız kardeşi ise halen sağdır. İstanbul'da yaşamaktadır. İlkokulu Konya'da, liseyi ise Kütahya'da ağabeyinin yanında bitirmiştir. Geçenlerde Ablası da vefat etmiştir.

1941 yılında Nazmiye hanımla evlenmiş halen hayatta üç kızı ve bir oğlu bulunmaktadır. Kızlardan ikisi ekiz olarak dünyaya gelmişlerdir. Babaları hakkında bazı bilgileri onlardan aldım. Katkılarından dolayı kendilerine teşekkür ediyorum.

M.Celâleddin efendi 1944 yılında askere gitmiş o günün şartları içerisinde Çorlu'da dört yıl askerlik yapmıştır. M.Celâleddin efendi hem kendisi hem eşi Nazmiye hanım, Mahmut Sami Ramazanoğlu Efendi Hazretlerine intisablıydılar.

Kızları anlatıyor:

"Askerlik sonrası çeşitli yerlerde muhasebecilik yapmış, hayatının büyük bir kısmında da ticaret, taşınmaz ve antika halı, kilim alım satımı gibi işlerle meşgul olmuştur. 1985'li yıllardan itibaren Selçuklu ilçesi Erenköy mahallesinde bağ evinde yaşamaya başlamış ve 25.01.2006 tarihinde vefat etmiştir.

Babam'ız bizlere, Allah ve Rasûlünü, Ehli beyt ve Ashâb-ı Kirâmı, Evliyâullahı sevmeyi, Sami efendimize bağlı kalmayı, kanaatkar yaşamayı, her zaman zikir ve tefekkürle meşgul olmayı tavsiye ederdi. Bizlere çocukluk yıllarımızda gökyüzündeki ayı gösterir, bizler de Sami dede! Diye bağırırdık. Babam'ız çocukluk yıllarımızda Sami Efendimizi çeşitli vesilelerle bize sevdirmiştir.

Bizlere daima İnşirah suresi ile Sâffât suresinin ilk 6 ayetini okumamızı tavsiye eder "Kur'an-ı Kerim de bir zikirdir. Onunla hem dem olun" derdi.

Annemizin vefatından sonra Babam'ızın yanında kızları olarak bizler sürekli hizmetinde bulunmaya çalıştık. Bu zaman içerisinde güzel hatıralarımız olmuştur. Bunlardan bir kaçını aktarmak istiyoruz:

Kış günlerinde bağ evinde kalmak biraz zahmetli geçerdi. Bahçeden odun kömür getirme işi bizi bazen zorlardı. Bir defasında: "Baba merdiven altından kömür çıkarmak çok zor oluyor" diye serzenişte bulunmuştuk. "O iş kolay kızım" dedi. Sabah olduğunda kömür çuvallarının kapının önünde olduğunu gördük. Durumu anlattığımızda bir şey söylemedi. Sadece tebessüm etti.

Erenköy'de bulunan bahçemiz normalde barajdan gelen su ile sulanırdı. O yıl su gelmemişti. Hava sıcak yağış yoktu. Mevsim kurak geçiyordu. Bir gün bahçenin sulanmış olduğuna şahit olduk. Herkes "galiba burada artezyen kuyusu var bahçeyi sulamışlar" diyorlardı. Halbuki öyle bir şey yoktu, olmamıştı da...

"Min hecrike yâ münyetî innî le alîlu" Ehlullah'ın kelâmı gülüm, ele gelesi değil..." şeklindeki ilahileri zaman zaman söylerdi. Halen söylediklerini duyar gibiyiz.

Muhterem hocamız Hasan Hüseyin Varol Efendi Babam'ızın en yakın arkadaşı ve bir çok konuya vakıf olan birisidir. Bir çok hatırası da beraberinde mevcuttur. Teferruatını da inşallah o anlatacaktır. Dileğimiz; iman ile ölmeyi, sevdiklerimizle birlikte Cennete girmeyi Allah bizlere nasip etsin... Amin.

BİRAZ BEKLEYECEĞİZ

1984 senesinde bir Pazar günü akşam Dr. M.Hulusi Baybalın evinde merhum ve muhterem Tahir Büyükkörükçü hocamla yapılan toplantıyı merhum Baybal'ın sayfasında anlatmıştım. Burada onu tekrar anlatmam uygun düşmez. İhtiyaç duyulursa oradan tekrar okunmalıdır.

Bu olaydan sonra ben de eve geldim ve düşündüm. "Yarın Pazartesi, inşaallah bir gusül abdesti alayım ve Dr. Ağabeye gidip dersimi yenileyeyim" diye karar verdim. Düşündüğümü aynen uyguladım ve her günkü gibi vakfa erkenden geldim. Gideceğim saatin gelmesini bekliyordum. Tam kalkmak üzereydim ki Celal Ağabey geldi. Yani Mustafa Celâleddin Çelikkol... Ben kendisine hep Celal Ağabey diye hitap ederdim.

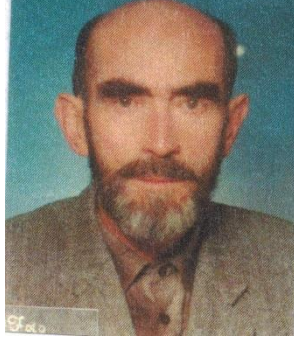
Bundan sonra hep bu ismi, yani Celal Ağabey ismini duyacaksınız. Çünkü bu zatla 1953 senesinde karşılaşmıştım. O günden bu yana hiç ayrılmadık. Zaman zaman kesintiler olduysa da kopma olmadı elhamdülillah...

Merhum üstadım Mahmut Sami Ramazanoğlu'ndan çok iyi istifade etmiş birisidir. Kimse bilmez ama seyyidlerdendir. Maneviyatı çok güçlüdür. Pek çok enteresan olaylara ve haberlere şahidim. Ama onların hepsini anlatmaya yetkim yok. Şu anda kendisi 85 yaşlarındadır, hayattadır. Hafıza ve idraki çok sağlamdır. Duası müstecap olan Allah dostlarındandır. Benim terbiye ve tezkiyemde özel gayreti olmuştur. Hala da üzerimde durur. Ben onu çok sever ve saygı gösteririm, o da beni çok sever. Darda kaldığım zamanlar gelir ve bir çıkış yolu gösterir. Şu an yıl 2013, O da rahmetli oldu.

İşte o sabah Dr. Baybal Ağabeye gidip ders yenilemeyi düşündüğüm ve gitmek üzere saatini beklediğim bir anda çıka geldi vakfa...

"Ağabey hoş geldiniz. Hayırdır inşaallah, sabahın bu erken saatinde nereden böyle?" dedim. "bir konuda karar verme noktasındasınız. Sizinle o hususu görüşüp konuşmaya geldim..."

"Evet ağabey, öyle. Buyur, bu mesele hakkında ne dersiniz" diye konuyu yukarılarda anlattığım şekilde izah ettim.

Mustafa Celâleddin Çelikkol

Benim bu izahatımdan sonra biraz düşündü. "Hasan Efendi, biz biraz duracağız. Acele etmeyeceğiz. Günü gelince, intisap edilmesi gereken şahıs ortaya çıkınca, hep beraber gider, ona intisap ederiz" dedi.

Mustafa Celâleddin Efendinin son zamanlarını hatırlatan bir resim.

O günlerde piyasada Yahyalılı Hasan Efendi vardı. Bir de Hacı Musa Efendi vardı. İhvan bu zevat arasında bölünmüştü. Bir kısmı da bizim gibi Sami Efendi hazretlerine bağlı olarak duruyordu. Zaman içerisinde Yahyalılı Hasan Efendi vefat etti. Arka-

sından bir müddet sonra Musa Efendi de vefat etti. Hasan Efendinin yerine oğlu geçmiş. Ben kendisini tanımıyorum. Musa Efendinin yerine oğlu Osman Topbaş efendi geçti. Hikmet Efendi de zaten göreve devam ediyordu... Biz ise bekliyorduk. Beklememiz gerektiği söylenmişti.

MEÇHUL ASKER

M.Celâleddin Çelikkol ağabey ve arkadaşlarla 1988 senesi Ramazan ayını geçirmek üzere umreye gitmiştik. Sami Efendi hazretlerinin vefatından sonra bazılarının, tarikatta yeni yeni hareketlere başlaması üzerine, maneviyattaki seviyesini az çok bildiğim için, Celal Ağabey'e "Ağabey, sizin de bu yolda, bu cemaatte bir seviyeniz var. Bir irşat hareketi başlatmayı düşünmez misiniz?" Diye sordum.

O durdu, düşündü. "Bu konuyu" dedi, "Ali Ulvi Beye iletelim. O benim çocukluk arkadaşım. İlkokulda beraberdik. Gerçi o benden bir sınıf öndeydi. Ama tanışıyorduk. Beraber oyun oynuyorduk. Benim tarikat ve tasavvuf yolundaki gayretimi de bilir. konuyu ona iletelim. Rasulullah (s.a.v.) efendimize sorsun. Benim böyle bir işe teşebbüs edip etmeyeceğim hususunda bize bir haber getirsin" dedi.

Yatsı namazından önce Mescid-i Nebi'ye gittik. Ali Ulvi Ağabeyin çok zaman gelip oturduğu bir yer vardı. Oraya gittik. Uzaktan gördük ki bağdaş kurmuş oturuyordu.

Selam verip yanına oturduk. Sağına Celal Ağabey, sol yanına da bendeniz oturdum. Hoş-beş, hal-hatır sorma faslı bitince Celal Ağabey: "Üstadım" dedi, "Şu hafız Hasan Efendi var ya, bana ısrar ediyor. Tasavvuf yolunda bir irşat hareketi başlat diye. Benim de size itimadım var. Böyle bir işe teşebbüs edeyim mi, etmeyeyim mi? Bu hususu Rasulullah efendimize bir sorar mısınız?" dedi.

Ali Ulvi Ağabey hemen diz üstüne geldi. Gözlerini yumup ciddi bir teveccüh tavrıyla Rasulullah'ın kabrine irtibata geçmek üzereyken, Celal Ağabey hemen "Hayır, Şimdi değil, iki gün sonra

bayram. Siz görüşürsünüz. Biz sizin eve bayram ziyaretine geleceğiz. Orada bize söylersiniz" dedi. Ali Ulvi Ağabey: "Peki, olur, hay hay beklerim" dedi. Biz müsaade aldık ve yer değiştirip başka bir bölüme gittik.

Celal Ağabey bana: "Bak Hasan Efendi, aslında ben bizzat Rasulullah ile görüşüp neticeyi sana bildirebilirdim. Ama o zaman, araya nefsin ve şeytanın vesvesesi ve iğvası girer de seni rahatsız ederdi. Sizin Ali Ulvi Kurucu'ya itimadınız var. Benim de arkadaşımıdır. Ben de güvenirim. Onun vasıta olması seni de beni de rahatlatır. Hiçbir ihtimale imkan bırakmaz" dedi. Düşündüm ki bu tavır doğrudur, isabetlidir.

Bayram günü geldi. Namazdan sonra arkadaşlarla beraber Ali Ulvi Ağabeyi ziyarete gittik. Tam biz içeri girerken Ömer Kırzoğlu Ağabey ve Şekerci Reis Mustafa Büyükbayram da geldiler. Hep birlikte içeri girdik. Bayramlaşma faslı bitmişti. Tatlı bir sohbet başladı. Aynı yolun yolcuları, aynı ülkenin insanları, sevginin, saygının son derece güzel olduğu bu kişilerin kaynaşması ve sohbetleri de aynı güzellikte oluyor. Her türlü güzelliğe rağmen başka bir ülkede bayram yapmak, bir burukluk getiriyor insana. Ama, bizim beklediğimiz bir haber vardı. Aklımız hep oradaydı. Sohbet esnasında Ali Ulvi Ağabey, rahmetli amcasından bahsetti. "Amcam rahmetli meçhul askerdi" dedi ve bize doğru baktı. "Meçhul asker olmak lazım" dedi.

Bizim onun bu sözünden anladığımız: "Sizin böyle bir harekete geçmenize izin yok, siz meçhul asker olarak görevinize devam edin" şeklinde oldu. O günden itibaren ben o düşünceden vazgeçtim. Şu anda Celal Ağabey de ben de birer meçhul asker olarak hizmetimize devam ediyoruz. Bu davranışımız da zaten Müslüman olmamızın bir gereğidir.

MÜDÜRÜ DEĞİŞTİRELİM Mİ?

Bendeniz 1956 senesinin sonuna doğru askerden geldim. Bu günkü merkez İmam Hatip okulunun batısında bir Kur'an Kursu vardı. Alaaddin camii İmamı Hüseyin Tekinbaş orada hocaydı. Dernek beni ona yardımcı olarak görevlendirmişti. Bir yıl

kadar orada görev yaptım. Aynı zamanda sarı Yakup Mahallesindeki Çiçekçiler camiinde de imamlık yapıyordum. Bir gün beni İmam hatip Okulu müdürü Bekir Bey'in çağırdığını söylediler, gittim.

Müdür Bey beni görünce "çok gençmiş" dedi, yanındakilere. "Hoca Efendi! Okulun Kur'an öğretmeni Hakkı Özçimi hoca efendi ayrıldı. Bir Kur'an öğretmenine ihtiyacımız var. Bir araştırma yaptık sizi tavsiye ettiler. Bu işi yapar mısınız?" dedi. "Efendim benim mesleğim bu. İnşallah yaparım" dedim.

"Peki ilkokul diploman var mı?"

"Hayır yok efendim"

"O zaman Alaaddin'in aşağısında Gazi ilkokulu var. Orada iki ayda bir imtihanla ilkokul diploması veriyorlar. Oradan bir diploma al gel" dedi.

Oraya dilekçe verdim. Bir hafta sonra imtihana girdim ve diplomayı alıp geldim. Müdüre verdim. Sonra Konya müftüsü Abdullah efendiye bir yazı yazdı ve "bunu götür müftüye ver. Neticesini bana getir" dedi.

Götürdüm müftüye verdim. Müftü bana Kur'an okuttu, çeşitli yerlerden sordu. Tecvid bilgimi de kontrol etti. Bana "Hafız evladım... Hafızlığın, okuyuşun ve tecvid bilgin güzel. Sen büyük bir okula Kur'an öğretmeni olacaksın. Oku, çok oku, araştır ve kendini geliştir. Mahcup olma. Hayırlı olsun" dedi. Bir yazı verdi. "Bunu götür müdür beye ver gerekeni o yapar" dedi.

Muamele tamamlandı ve ben E cetvelinden İmam Hatip Okulu Kur'an öğretmeni oldum. Haftada 33 saat dersim vardı. Son sınıf hariç bütün sınıflara derse girdim. 23 yaşındaydım. Yukarı sınıflara derse girdiğimde 50 yaşındaki bir insanın psikolojisine bürünürdüm. Çok okuyordum. Hem mesleğimle ilgili kitapları hem de bilgimi, kültürümü artırmak için başka kitapları okuyordum. Yaşlı-genç pek çok önemli insanlarla beraber çalışıyordum. Örneğin Bedüzzamân hazretlerinin kardeşi Abdülmecîd Efendi ve emsâli insanlardan çok faydalandım.

Sultan Selim Camii önünde Celâl ağabeyle beraberiz.

Beş yıl orada hizmetim oldu. Sonra Kur'an dersini okutabileceğini söyleyen hocalar geldi. Benim görevim sona erdi. Göreve gelişimin dördüncü senesine girerken bir anormallik oldu. Müdür bey kemalist zihniyetli birisiydi. Öğretmenler odasında çok ileri-geri laflar etti. Okulun aleyhinde öğrencilerin aleyhinde konuştu, çok da ileri gitti. Neden öyle yaptığını bilemedik. Lâkin bana çok dokundu. Üzüldüm, kederlendim. Neredeyse istifa etmeyi düşünmeye başladım.

Okuldan çıktım eve geliyordum. Ama canım çok sıkındı. Olacak ya yolda Celal Ağabey ile karşılaştım. Selam kelâmdan sonra "Seni çok üzgün görüyorum... Ne hayır?" Dedi. "Sorma Ağabey, müdür bey bu gün şöyle şöyle yaptı" dedim. "Ne yani sen şimdi buna mı üzüldün?" Dedi. "Evet Ağabey çok üzüldüm"

dedim. "Peki müdürü değiştirelim mi?" Dedi. "Ağabey bu adamın arkası çok kuvvetliymiş. Şimdiye kadar kimse yerinden oynatamamış" dedim. "Olabilir, bir de biz bakalım" dedi.

Bendeniz okula 1957-1958 ders yılının ikinci yarısında girmiştım. 27 Mayıs 1960'da ihtilal olmuştu. 1961-1962 yılı içerisinde olmuştu bu olay. Ertesi gün Celal Ağabeyle tekrar buluştüğümüzda "Hasan Efendi, müdürün tayinini çıkarttım. Yalnız bir kadın biraz uğraştırdı. O yapmak istemedi ben se bastırdım. Sonunda imzalamak zorunda kaldı. Birkaç güne kalmaz yazısı gelir" dedi.

Yazı gelmeden müdür beye herhalde telefonla haber gelmiş olacak ki yanıma geldi. "Hasan hoca beni başka bir okula gönderiyorlar. Tekerimin önüne birisi taş koydu. Lâkin onu bir türlü kaldıramadım" dedi. Ve kısa zaman sonra okuldan ayrıldı. Ben de Celal Ağabey'e durumu anlattım ve teşekkür ettim. Bana: "Hasan Efendi, bunu kimseye söyleme" diye tembih etti. Ben de bu güne dek söylemedim. İşte şimdi anlatıyorum. Çünkü olayın kahramanları hep gittiler. Artık anlatılmasında bir mahzur kalmadı.

27 MAYIS 1960 İHTİLALİ

Rahmetli Celal Ağabeyle Karakurt caddesinden gidiyorduk. Akşam yakındı. Onun evi o yol üzerindeydi. Ben de Uluırmak Burhandede camiini kıldırıyordum. Tahtatepen camiinin önüne geldiğimizde hafiften esen bir rüzgar vardı. O rüzgarla önümüzde küçük bir hortum oluştu. Hortumun içinden bir takım sesler duyduk. Ben anlamadım. Lâkin Celal Ağabey bana "Bak Hasan Efendi, bu rüzgar ne diyor!" "Ağabey ben anlamadım ne diyor?" "Yakında Türkiye'de ihtilal olacak" diyor dedi. Ben şaşırmıştım. Çünkü ihtilal nedir hiç görmedim. Ayrıca Türkiye'de güçlü bir iktidar vardı. Rahmetli Menderes çok çalışıyordu. Bu şartlar altında bu olur muydu?

Fakat aradan ya 5 ay geçti ya 6 ay. Burhandede camii cemaatinden rahmetli Yatağanlı Mustafa Özdemir çok yakın arkadaşım. Evinde radyo da vardı telefon da. Sabaha yakın gelmiş

bizim evin kapısının tokmağıyla kapıya vuruyordu. Hemen koştum, baktım o... "Mustafa efendi ne hayır?" dedim. Hocam askerler ihtilal yaptılar. Menderes ve arkadaşlarını topluyorlar. Radyoyu aç da bir dinle... Ben sana haber vermek için geldim" dedi ve gitti.

Okuldan ayrıldıktan sonra bir saatçi dükkânı açmıştım. Dükkândan bir hatıra.

İçimden "Ben 6 ay evvel haber almıştım" diye geçirdim. Gerçekten Türkiye'de bir ihtilal oldu. ondan sonra da çok kötü şeyler meydana geldi. Acısını millet halâ çekiyor. Rabbim bir daha göstermesin.

İKİ BÜYÜK ZÂTIN TEŞRÎFİ

Bendeniz iki yıl İstanbul'da özel hocalardan ders alıp Konya'ya dönmüştüm. Yıl 1954'ün ortalarıydı. Sarı Yakup caddesi üzerindeki Çiçekçiler mescidinde görev yapıyordum. Cemaatimden Ali Ağaçcı adında bir ağabey vardı. Cemaate çok devamlıydı. Bir akşam beni evine davet etti. "Arkadaşlar, ağabeyler gelecek, sen de gel, onlarla tanıştırayım" dedi. Evi yakındı yatsıdan sonra gittim. Orada o gün için bulunanların başında Celal Ağabey vardı. Ayrıca Sahipata Camii imamı Hafız Ahmet Büyükatıcıgil, Hafız Mustafa Gözükara, ev sahibi Ali Ağaçcı, makineci Süleyman, Abdurrahman Karagözler, dışçı hoca efendinin kardeşi Ali efendi vardı.

Bunlarla tanıştım. Orada oturdum. Ondan sonra her sohbetlerine benim gelmemi istediler. Celal Ağabey bana özel ilgi

gösteriyordu. Bir bakıma onunla tanışmamız böyle başlamıştı. Onun vefatına kadar da kesintisiz devam etti. O dönemde ben de ders aldım ve kardeşler arasına katıldım. Haftanın belli günlerinde sohbetlerimiz olurdu.

Celal Ağabey Kur'an okuyanlara karşı özel bir sevgi beslerdi. Fakiri de çok sevmişti. Bazen özel olarak bana uzunca Kur'an okutur ve huşû içerisinde dinlerdi.

Bir gün bana: "Hasan Efendi! Hiç kimseye duyurmadan bu gün bize gel" dedi. "Peki ağabey" dedim. Yatsıyı kıldırımdım, bisiklete atladım gittim. Evleri Furkandede caddesine paralel bir sokaktaydı. Yanılmıyorsam sokağın adı ipekçi sokağıydı. Tam köşede eski bir evdi. Vardım, içeri aldılar. Oturdum. Ben daha başkaları da gelecek sanıyordum. "Hayır" dedi ağabey, "ikimiz oturacağız". "Şöyle uzunca bir Kur'an okuyacaksın. Doyasıya ben de dinleyeceğim" dedi. "Senden Yusuf suresini baştan sona okumanı istiyorum, haydi bakalım" dedi. Başladım. Okuma ölçülerinden "tedvîr" tarzıyla okudum. Olağanüstü durumlar olduğunu seziyordum. Çünkü çok huzurlu bir ortam oluyordu. Zaman zaman kendimden geçtiğimi hissediyordum. Gözlerim kapalı, loş bir ışık, dar bir oda içerisinde olsak da fezada cevelân ediyor gibiydim. Gözlerimi açmadığım için ağabeyin halini görmüyordum. Süreyi bitirdim ve mührü vurdum.

Çaylarımız geldi. Onu sıcak sıcak içiyorken "Hasan Efendi dedi Ağabey, Es'âd Efendimizle Üstadımız Sami Efendi Hazretleri teşrif ettiler. Onlar da dinlediler. Seninle benim arkadaşlığım ve ilerde yapacağımız işlerle ilgili bir şeyler konuştular. Ne söylediklerini sen şimdi istersen söylerim. İstersen sonra söylerim" dedi. "Sonra söylersiniz ağabey" dedim. Zaman zaman hatırlattı ise de ben hep erteledim.

Yıllar sonra bana "O gün Es'âd Efendimiz üstadımıza beni sordu. Sonra seni sordu. Bunlar iki evladımızdır. İlerde beraber hizmet edecekler, beraber çalışacaklar" dedi. "Şu âna kadar beraber geldik. Ben ölünce yerime torunum İbrahim sana yardımcı olacak. Onun çalışması da benimle beraber çalışman mesabesinde olacaktır" dedi.

Evet şu anda benim Vakıftaki idârî yükümü İbrahim Ethem taşıyor. Ben de Kur'an hizmetini götürüyorum. Elli sene önce söylenen bu sözler bu gün pratikte aynen devam ediyor. Not: Şu anda yıl 2015'dir. Bendeniz yaşlılık dolayısıyla yöneticiliği Genel Kurul'a devrettim. Onlar da oğlum Mustafa Varol'u seçtiler. O başkan oldu, bendeniz de Kurucu Başkan olarak göreve devam ediyorum. Ancak İbrahim Ethem kendi işleriyle ilgilenmek üzere ayrıldı.

HASAN CELAL İSMİ

Başımdan üç evlilik geçti. İlk evliliğimden bir kızım bir oğlum oldu. İkinci evliliğimden iki oğlum ve bir kızım oldu. Üçüncü evliliğimden bir çocuğum olacaktı. Lâkin eşim mutfakta bir yangın tehlikesi atlattı. Çok fazla korktuğu için düşük yaptı, nasip olmadı. Şu anda üç oğlum iki kızım var. Allah acılarını göstermesin.

Ekim 2005'de Celal ağabey'in evinde bir iftar sofrasında arkadaşlarıyız

Çocuklarımla çocuklarına gelince hamdolsun 15 tane torunum vardı. Birisini kaybettik. 14 tane kaldı. Diğer mümin kardeşlerimizin evlatlarıyla Allah onların da acılarını tattırmazın. Ortanca oğlum Mustafa'nın büyük oğlu dünyaya geldiğinde adını Hasan koymak istedim. Bu durumu Celal Ağabeye söyledim. "Ben olsaydım Hasan Celal kordum" dedi. Bendeniz de hemen

bu işaret üzerine torunumun adını "Hasan Celal" koymak suretiyle ağabeyin gönlünü almış oldum. Torunum Hasan Celal üniversiteyi bitirdi. İnşaat mühendisi olarak hayata devam ediyor. Kendisine başarılar diliyorum. Evlilik hayatımı, "Hayatımın Sosyal, Siyasal ve Kültürel Boyutu" bölümünde anlatmıştım.

ORADA İHTİLAL OLACAK... GİTME...!

Biz bir grup meslektaş mûsikî yeteneğimizi geliştirmek için ilahiler meşk ediyorduk. İstanbul'da iken rahmetli Sadettin Kaynak'tan ve bir de Dede Efendinin torunu Münir Dededen ders almıştım. Konya'ya geldiğimde merhum Ahmet Kirdiş'ten, merhum Emekli Albay Muammer Tolasa'dan ve yine merhum Dr. Ali Kemal Belviranlı'dan ders almıştım. Bir müddet bunu grup halinde yapmıştık.

Merhum Dr. Ali Kemal Belviranlı Bey çok renkli birisiydi. Hafız-ı Kur'an'dı. Biraz arapça biliyordu. Osmalica'yla ilgili kitapları vardı. Çok iyi İngilizce biliyordu. İngiltere'de kalmıştı. Mûsikîye de çok düşkünlüğü vardı. Pek çok ilahi bestelemiştir. Gayreti diniyye ve milliyesi vardı. Hareketli ve heyecanlı birisiydi. Güzel konuşurdu. Ancak son derece kıskanç birisiydi. Allah rahmet ve mağfiret eylesin.

Ben kendisinin çok iyiliklerini ve yardımlarını gördüm. Benim çok okuduğumu biliyordu. Özel bir itibar ve değer verirdi. Ehli Kur'an olduğum için de bazı çalışmaları beraber yapma arzusu vardı. Son döneminde kütüphanesindeki kitapların büyük bölümünü Hayra Hizmet Vakfı kütüphanesine bağışlamıştır. Zahirdeki görünüşü böyleydi. Kimsenin bir diyeceği yoktu. Lâkin mânâ aleminin ileri gelen zatları tarafından pek makbul görülmediğine şahit oldum. Hatta benim kendisiyle çok fazla ilgilenmemi dahi istemediler.

Dr. Ali Kemal Belviranlı, Azerbaycan'ın komünist bloktan bağımsız hale gelmesinden sonra oraya gitmek istedi. Kitaplarından bazılarını da oraya götürmeyi düşünüyordu. O günlerde oralarda karışıklıklar oluyordu. Ebulfez Elçibey'le diğerleri arasında sataşmalar, dalaşmalar vardı. Ali Kemal Bey bana teklif etti. Be-

raber gidelim diye. Ben de hemen durumu anlattım ve Celal Ağabeyden muvafakat almak niyetindeydim. Bana: "Hasan Efendi sen gitme. Çünkü iki üç gün içinde orada ihtilal olacak. Azerbaycan çok karışacak, senin için iyi olmaz. Ben müsaade etmem" dedi.

Evet iki gün sonra gördük ki ihtilal oldu. Elçibey Nahçıvan Özerk bölgesine kaçtı ve ortalık iyice karıştı. Ben gitmedim. Sonra arkadaşım Servet Akdoğan ile gittiler. Dönüşte Servet ile görüştüm. Çok sıkıntı çekmişler. "Gittiğime pişman oldum" dedi.

KABRİ NEBÎ'NİN PERDELERİ

Celal Ağabey aşağıda gelecek olan durumu bizzat bana anlatmıştı. Malumdur ki Rasulullah (s.a.v.) efendimizin kabri şerifini çepçevre kuşatan ve üstü kapalı olan dört köşe bir eve benzeyen kabrinin kenarına vakti zamanında bir perde çevrilmiş ve biraz aşağıya da sarkmıştı. Ben her defasında onları görüyordum. Başkaları da görüyordu. Lâkin o perdelerin çok eskimiş olduğunu neredeyse parçalarının aşağıya düşecek şekilde eskiyip yırtıldığını gören yoktu.

Bir İstanbul dönüşü Eskişehir'de bir mola vermiştik.

Ağabey anlatıyor:

"Hasan Efendi, bir gün baktım . O perdelerin artık orada durmasına gerek kalmadığını gördüm. Çünkü eskimiş lime lime

olmuş. Buna rağmen orada ya unutulmuş ya da kimse farkında değil... Tahir Hoca Efendi'ye gösterdim. Onun da hoşuna gitmedi. Ben ona dedim ki: "Bu gece bunlar kaldırılınsın" "Ah Celal efendi! Bunu sen mi söylüyorsun?" Dedi. Hocam oradaki idarecilerin çok duyarsız ve ilgisiz olduklarını bildiği için böyle söylüyordu. Yani "sen kimsin de onları kaldırtacaksın!" demek ister gibi bir tavırla bunu söylüyordu. Ben de ona: "Hoca efendi ben sana bunları kaldır demiyorum. Fakat kime söyleyeceğimi ben biliyorum" dedim.

Namazdan sonra eve geldim. Peygamberimize durumu arz ettim. Seherden önce geldim. Baktım hiçbir şey kalmamış. Perdeler alınmış ve oralar temizlenmiş. Sonra bir adamını bulup sordum. Gece yarısı bir takım adamlar gelip o perdeleri alıp götürmüşler. Sabah namazından sonra Tahir Hoca'ya gösterdim. memnun olsun diye. Fakat o "nefsaniyet gösteriyorsun" diyerek beni itham etti. "Halbuki aynı şeyi o da yapabilirdi. Ama Allah bana nasip etti elhamdülillah..."

MUHAMMED HARRÂNÎ (Hz.)

Hadis-i Şerifte Rasulullah s.a.v. efendimizin "müferridûn" diye ifade buyurdıkları zevâttan birisiymiş, Muhammed Harrânî hazretleri. Güneş sistemine bağlı olmayan seyyar yıldızlar gibiymiş bunlar. Menkıbelerini çok dinledim. Merhum hocamdan ve Celal Ağabeyden. Fakat kendisini görmek nasip olmadı.

Celal Ağabey anlatmıştı. Bir muhtıra dönemiymiş. Harrânî hazretleri Bursa'ya gidecekmiş, "biz götürelim" dedik. Erenköylü Remzi Bediz arabayı çekti, ben de yanına bindim, gidiyoruz. Eskişehir yakınlarına geldik araba durdu. Hafifçe yol kenarına çektik. Şoför arabadan indi. Benzin deposunu açtı baktı, "hiç benzin kalmamış" dedi. Bir bidon varmış, gelen otobüslerden birisine bindi ve benzin almaya gitti.

Biraz durduk "gitti mi?" diye sordu. "Gitti efendim" dedim. Arabadan indi. Üzerine sıkışmış. Bana "sen taş topla getir" dedi. Öyle yaptım. Taşları yanına koydum, geriye çekildim. İşini bitirdi geldi ve arabaya bindik. Oturuyoruz. Şoför arkadaş geldi. Bidonla getirdiği benzini depoya doldurmak için deponun ağzını

açınca baktı ki depo ağzına kadar dolu. Şoför şaşkın şaşkın geldi yerine oturdu ve yürüdük. Eskişehir'e girmek üzereyken askerler yolumuzu kestiler ve arabayı durdurdular. 1971 yıllarında askerler hükümete muhtıra vermişlerdi. Sıkıyönetim vardı. Her geçen arabayı durdurup arıyorlardı. Bizi de durdurdular ve arabanın içine bir yüzbaşı baktı. Fakat bakar bakmaz hemen hazır ola geçti ve selam durdu. "Affedersiniz komutanım yolunuz açık olsun" dedi. Biz de yürüdük. Harrânî hazretleri yüzbaşıya general olarak göründü herhalde ve yolumuza devam ettik.

HATMİN VE KIYÂMIN ZUHÛRU

9.9.2001 Pazar günü akşamı arkadaşlarımızdan İbrahim Baş'ın Erenköydeki evinde; Celâleddin Çelikkol ağabey, İlhan Armutçuoğlu, Bendeniz, Bilal Acar, ev sahibi İbrahim Baş ve Ahmet Gözükara bir sohbette bulunduk. Yemek esnasında, yemekten sonra çok güzel hatıralar anlatıldı. Celal Ağabey en eski hatıralarından Üstadımız merhum Mahmut Sami efendi hazretleri ile geçen hac ve umrelerinden, Şamdaki ziyaretlerinden, merhum Muhammed Harrânî'den güzel menkıbeler anlattı. Keza İlhan Hoca da yaşadığı tatlı olayları birer güzel hatıra olarak bize anlattı.

Bu hatıraların anlatılması esnasında benim de üzerinde araştırma yaptığım konuyla ilgili câlib-i dikkat bir olayı burada not ettim.

İlhan Hoca anlatıyor;

"Merhum pederimle beraber İstanbul'a gittik. Meşhur camileri ve mezarları ziyaret ediyorduk. Sultanahmet Camiini ziyaret ederken, yanımıza bir zât yaklaştı ve "Yıldız Camiini de mutlaka ziyaret edin" dedi. Benim Sultanahmet Camii'nin tezyinatı ile ciddi şekilde ilgilendiğimi gören bu zâtın tavsiyesine uyduk. Bir taksi çağırıp gittik.

Yıldız Camii'ne girdik, gezdik. Gerçekten caminin tezyinatı, ahşap oymalarıyla mihrabı, minberi, tavanı ve pencereleri bütünüyle el emeği göz nuru bir şaheser. Hayran kaldım. Adeta büyülendim. Minberdeki nakışları incelerken orada gözüme bir

levha görüldü. Güzel bir sülüs yazı ve güzel bir istifle şöyle bir ibare yazılıydı:

"قال شيخ الاكبر محي الدين ابن العربي: ان اصلح الدول بعد الصحابة
الدولة العثمانية فلا انقراض الدولة الي ظهور الختم و القيام"

Manası: "Şeyhu ekber Muhyiddin İbnül Arabî dedi ki: Ashâbdan sonra devletlerin en salihî Osmanlı Devletidir. Bu devlet Hatmin zuhûruna ve kıyâmın vukûuna kadar inkırâza uğramayacaktır."

Yazıdaki "Hatmin" ne olduğunu çözemedim. Fakat beni çok meşgul etti. Kime sordumsa cevap alamadım. Bir defasında merhum Abdurrahman Şeref Güzelyazıcıyla bir sohbetimiz olmuştu. Ona sordum. "Hazretin neyi kastettiğini bilemedim" diye geçiştirdi.

Celal Ağabey yeğenleriyle, önündeki çocuk
İbrahim Ethem Çimen'dir

Bir Hac yolculuğunda Medine-i Münevvere'ye gelmiştim. Merhum Konya'lı saatçi Osman Efendi'yi ziyarete gittim. Sohbet esnasında bu konu tekrar hatırıma geldi ve kendisine hadiseyi anlattım. Bu sözün Muhyiddin İbnül Arabî'ye ait olup olmadığını

sordum. "Evet onundur" dedi. "Peki burada Hatim'den murâd nedir?" Dedim. "Biliyorsunuz Rasulullah s.a.v. Hâtemül Enbiyâ'dır. Kıyamete yakın zamanda bir de Hâtemül Evliyâ gelecek tir. Muhyiddin İbnül Arabî hazretleri işte bu zatın zuhûruna işaret ediyor. Hâtemül Evliyâ olan zatın zuhûru ile birlikte Osmanlı devletinin yıkılmasına işaret ediyor" dedi. İlhan Hoca sözü burada bitirdi.

Fakat onun bu hatırayı anlatmasına sebep de şu oldu. Celâleddin Çelikkol Ağabey anlatıyor: "Bir grup arkadaşla hicaza gidiyorduk. Şam'da biraz kaldık. Orada merhum Muhammed Harrânî'nin ziyaretine gittik. Enteresan bir zâttı. Güzel şeyler anlattı. Bir ara orada bulunan bütün arkadaşlara hitaben "Siz buraya kendiliğinizden mi geldiniz sanıyorsunuz? Mürşidiniz Sami efendi çağırdı da öyle geldiniz. Ben doğuya bakıyorum onun gibi birisi yok. Batıya bakıyorum yok. Mısır'da ona yakın birisi vardı vefat etti. Şu anda başka yerde yok. Sami Efendi Hâtemül Evliyâ'dır. Nasıl ki Rasulullah Hâtemül Enbiyâ'dır. Bu da Hâtemül Evliyâ'dır. Mürşidinizin kıymetini bilin. Bundan sonra Sami Efendi'den bir derece aşağıda birisi gelecek. Fakat onu pek az kimse bilecek. Sami Efendi'nin zamanında ondan istifade etmeye çalışın" diye oradakilere nasihatte bulundu." İşte bunun üzerine İlhan hoca yukarıdaki hatırayı anlatmıştı.

Bu hatıranın beni ilgilendiren yönüne gelince: Kur'an-ı Kerim'in Kehf suresinde anlatılan Zülkarneyn kıssası -Kur'an'ın anlattığı diğer kıssalar gibi- son derece önemli bir kıssadır. Orada Zülkarneyn eliyle temeli atılan devletin parçalanmaları, bölünmeleri ve dağılmaları önlediği ve tevhid akidesine bağlı bir devlet olduğu anlaşılmaktadır. Aynı zamanda Türk kavimleri arasındaki dağınıklığı giderip bütün dünyaya nizam ve intizam veren bir devletin temelleri atılmıştır. İhtilaflar önlenmiş, parçalar bütünleştirilmiş, nizâm-ı âlem için hareket başlamıştır. Orada bu anlatılıyor.

Evet Zülkarneyn tarafından oluşturulan bu evrensel otorite Osmanlı ile zirvesine ulaşıyor. Fakat tâ o zaman Zülkarneyn: "Bu Rabbim'den bir rahmettir. Fakat Rabbim'in va'di gelince, o

bunu parça parça edecektir. Zira Rabbim'in va'di haktır, dedi. (Kehf:98)

Sultan Abdülhamid Han'ın tahttan indirilmesiyle başlayan parçalanma, va'di ilâhînin geldiğini gösteriyor. Tam da o yıllarda Mahmut Sami Ramazanoğlu Hazretlerinin zuhur ettiğini görüyoruz. Muhyiddin İbnül Arabî ifadesiyle Devleti Osmânî'nin yıkılması başlıyor. Hâtemü'l-Evliyâ'nın zuhûru vaki oluyor. Kıyameti de şu ayet haber veriyor.

"O gün biz onları (insanları) dalgalar halinde birbirine çarpıp duruma getiririz. Zaten Sûra da üfürülmüştür. Böylece hepsini bir toplayışla toplayacağız." (Kehf: 99)

Hâtemül Evliyâ'nın zuhûru olmuş, bütün insanlar aleminde anarşi başlamış, hepsi birbiriyle boğuşuyor. Kıyamet emri verilmiş, oraya doğru gidiliyor ve Osmanlı Devleti yıkılmıştır.

Hem Harrânî, hem Osman Efendi, hem de Muhyiddin İbnül Arabî, ümîd ediyorum sözlerinde isabet etmişlerdir. Allah bizleri muhafaza eylesin. Amin.

AĞABEY'İ SEVENLERDEN

AHMET GÖZÜKARA KARDEŞİMİZ ANLATIYOR

Bendeniz merhum abimi uzun zamandan beri tanırdım. Ama uzaktan tanırdım. Akli evvel bir zâttı. Sami Efendimiz Hazretlerinin sayılı bendelerinden olduğunu bilirdim. Hatta derslerimizde anlayamadığımız noktaları kendisiyle istişare ederdim. Uzun zaman kendisiyle komşuluk ve arkadaşlık yaptım. Bu vesileyle yanından hiç ayrılmadım. Hatıralarımdan biri şöyle oldu:

Bir dükkânımız vardı, ansızın çıkageldi. Ahmet! Bu yıl seninle ev halkın dahil beraber hacca gidelim ne dersin? Dedi. (Sene 1955)

Muhterem Abi: "Malumunuz bendeniz daha çalışıyorum, emekli olmadım, param da yok" dedim. Bana: "İstersen hanımınla beraber şu 1300 TL'yi al, müftülüğe yazıl, emekli olunca verirsin" dedi. O anda içime bir aşk ateşi düştü, hiç tereddüt etmeden parayı aldım, müftülüğe giderek yazıldım. Elden takip

ederek 19 günde emekli oldum. O zamanlarda hemen emekli olup para almak zordu. Allah bir kolaylık verdi emekli oldum, hac paramızı kendisine takdim ettim. Bunu hiç unutamıyorum.

İkinci unutamayacağım hatıra: 1986 yılı. Ahmet bizim bu mahalleye bir cami lazım, itiraz yok. Hay hay abi. Yerini kolaylıkla bulduk. Temelini atıyoruz, tanımadığım kimseler de var, kendisi şu taşı ver diyor. Aldığı taşı Bismillah bu Peygamberimiz için, şu taşı ver, Ebubekir Sıddîk Efendimiz için, ve böylece Cihâr-i Yâr-i Güzîn efendilerimiz için taşları temele attı. 3,5 ayda her şeyimiz tamam oldu, içine girdik, açılışını yaptık. Günlerden bir gün Sami Efendimizin torunu Mahmut Kirazoğlu geldiler. Celal Ağabey kendisine Kur'an okuttu. Hep dinledik, Fatihalardan sonra Mahmut kardeşimiz Celal ağabey'e: Abiciğim cami kubbeli falan değil ama ne kadar çok akustik var, bu nerden ileri geliyor? Hayretten dondum. Çok yerde biz bu akustik için uğraş veriyoruz dedi. Ağabey de bina olarak özel bir durum yok. Herhalde Allah'tandır dedi...

Yine bir gün Hacı Celal ağabey telefon etti. Ahmet sabah 7.30'da çarşıya gidiyoruz. Abi erkenden dükkanlar falan açılmaz. Sen gel gel dedi, çarşıya indik. Bedestende bütün dükkanlar kapalı. Bir dükkan açık. Başını iki elinin arasına almış bir kardeşimiz düşünüp durur. Hey falan... bir daha dengesiz hareket etme al şu paraları hemen borcunu ver! Ama şu günde de mutlak öde. Kardeşimiz parayı aldı dua ile birlikte eline sarıldı.

Sohbetlerimiz devam eder. Celal Ağabey çay molasında doğrulur, ey kardeşler, Hasan Hocam, Abim ve daha diğer arkadaşlar vardı. "Bu gece Hasan Hoca şu saatte, Reis şu saatte, Ahmet sen biraz geç kaldın" dedi. Bu manevi yolda böyle dostlar lazım efendiler, der ve bizi kamçılırdı.

Yine en önemli hatıramı anlatayım da hepimize ders olsun: Bir gün Celal Ağabey telefonla: "Ahmet bugün dolmuşa kadar yürüyeceğiz. "Emrin olur abi" dedim. Fakirhaneye kadar geldiler, ikimiz yola devam ettik. Bizim evin aşağısında köşeyi dönerken kasket şapkalı , şalvarlı orta boylu, sakallı, buğday tenli

bir zat önümüze dikildi. Selam verdi ellerimizi sıktı ve bana dönerek: "Sarraf bilir altının kıymetini, insan bilir insanın kıymetini" dedi ve ayrıldık. Biraz yürüdük, Celal Ağabey, "Ahmet" "buyur Ağabey" "Bu adamdan başka merkepli bir adam daha vardı onu sen görmedin mi?" "Hayır Ağabey görmedim, bu adam kimdi?" dedim. "Ahmet o adam Hızır Aleyhisselâm'dı dedi."

Yine bir sabah namazdan sonra beraber arabayla çıktık. Mevlana Türbesi'nin ilerisinde taş ekmek çıkaran bir fırın vardı. Oraya geldik. Ekmekleri sıcak sıcak aldık. Hasan Hüseyin Varol hocamın Vakfı'na geldik. Celal Abim de evden küp tereyağı almış, ekmeklerin içine koyduk ve üçümüz çayla yedik.

AĞABEY'İ SEVENLERDEN

İBRAHİM BAŞ KARDEŞİMİZ ANLATIYOR

Celâleddin Çelikkol abimiz İslam'a ve Müslüman kardeşlere çok büyük hizmetleri olan bir insandı. Bir gün sohbetimiz esnasında bu sene Ramazan-ı Şerif-i Mekke ve Medine'de geçireceğiz diyerek bizi teşvik etti. 1983 yılı Ramazan ayında umreye gittik. Öyle güzel bir Ramazan geçti ki o zamana kadar yaptığımız umreler sanki hiç yapılmamış gibiydi. Döndükten sonra sohbetlerde Ramazan umresi konuşulmaya başlandı. Nihayet ertesi sene bir otobüs arkadaş toparlandı ve rahmetli Dr. Hulusi Baybal abiyi teşvik ederek onlar da 40 kişilik bir grup oluşturdu. Artık Ramazan umresi dillere destan oldu. Ramazan umresi yaygın halde yaşanır ve bilinir hale geldi ve halen Ramazan umresi olanca hızıyla devam edip gidiyor. Ramazan umresi böylelikle Türk halkına abimizin bir hediyesi oldu. Daha önce bilinmeyen Ramazan umresi şimdi herkes tarafından bilinir ve yapılır oldu.

Celâleddin Çelikkol abimiz her işte bir hayır olduğuna inanır. Herkesin derdine çareler bulmaya ve yardım etmeye kendini vazifeli hissederci. Gene bir gün beni çağırdı, yanına gittim. Bu yıl umre görünüyor. Bu umreye bir barıştırma göreviyle gideceksin buyurdu. Tabi ki ben hiç bir şey bilmiyordum. Abi hayırdır inşallah dedim, devam etti. A. Naci Kağnıcı ile Ömer Kirazoğlu ara-

sında bir kırgınlık var ve devam ediyor. Medine de bu iki kardeşimizi kucaklaştırıp barışmalarına vesile olacaksın buyurdu. Tamam abi dedim.

Medine-i Münevvere ye geldik. Birkaç gün sonra vesile oluşturuldu ve Kağnıcızade Hafız Ahmet'le Ömer Kirazoğlu ağabeyi kucaklaştırdık. Hem aralarındaki soğukluk gitti hem de Celal ağabeyin niyeti gerçekleşmiş oldu. Cenâb-ı Hakk da bizi buna vesile kıldı hamdolsun.

Celal abi gerçekten dürüst ve güvenilen zatlardan biriydi. Ben antika tesbih meraklısıyım. Çok değerli bir koleksiyonum vardı. Bunlar bir mücevher hazinesi değerindeydi ve ben bunları banka kasalarında saklar, gelen gidenlerden görmek isteyenlere getirir, gösterirdim. Saatlerce zamanımı bu tesbihler alırdı. Birgün bana "otur bakalım" deyip yanına oturttu ve başladı. "Bu tesbihler senin kalbini ve gönül dünyanı çok meşgul ediyor. Rabbinla Rabitanı engelliyor. Aynı zamanda kalbinde bulunması gereken Allah ve Rasulullah sevgisini engelliyor. Bu tesbihlere bir müşteri bulup satalım. Birisi cami arsası verecek biz de camiyi yapalım" diye bir teklifte bulundu. Bu tesbihleri sattık parasıyla Erenköy girişine bir çeşme yaptık, bir de cami ve imam evi yaptık, artan malzemelerle arsaya 3 katlı bir Kız Kuran Kursu yapmaya karar verdik. Böylelikle bir çeşme, bir cami, bir imam evi ve bir de kurs yapmış olduk. Bunların hepsi şu anda faaliyetini sürdürüyor. Her konuda insanlığa ve İslam'a hizmet eden eşi bulunmaz bir insandı. "Sizin hayır bildiğinizde şer; şer bildiğinizde hayır olabilir. "Daima bu şuur ve duygu içinde olmaya çalış"derdi.

Celal abi küsleri barıştırmak, fakirlerin halini sormak, komşu haklarını gözetmek, darda kalanların halini sormak ve yardım elini uzatmakta çok hassas bir insandı. Bazı bazı beni yanına alır darda kalmış, borcu olan insanlara borçlarını kapatır hasta ve Allah dostlarını ziyaret ederdi. Usul usul ödeyin derdi. Yeni iş kurmak isteyenlere iş kurmalarında yardımcı olur, herkesin kimseye muhtaç olmadan yaşamlarını sürdürmelerine yardım ederdi. Çoğu zaman "bu kişilere hem yardım edeceksin hem

de satıp ödemelerini sağlayacaksın" derdi ve her konu da yardımlaşmayı öğretirdi.

Bir gün Yahyalı'ya gideceğimiz arabayı hazırla dedi. Gideceğimiz insan Yahyalılı Hasan Efendi'ydi. Yahyalı köyüne vardık ama arabamız yolun bozukluğu sebebiyle yürümedi ve bir kenara çekip ziyarete gittik. Döndüğümüzde ne görelim yeni dokunmuş bir çift halıyla arabayı örtmüşler hem arabayı korumuş, hem de güneşten zarar görmesini engellemişlerdi. Sordu: "Halıları kim örttü?" Köylüler "Biz örttük" dediler, bu halıları bize sattın, hakkın geçti bir çift halıyı bedelini verip aldı. İki halı bende 30 senedir hatıra durmaktadır.

Celal ağabey yine bir gün Medine'de bir ikindi namazını müteakip "Seninle bir yere gideceğiz" dedi. "Hay hay gidelim abi" dedim. Sami Efendi Hazretlerine ziyarete götürdü. Dönüşte Atasayar abiyi ziyarete girdik. Sohbet ve ziyaret sonrası bir yere daha uğrayacağız dedi. Ve Babu-l Mecit'te eski Osmanlılardan kalma bir hana geldik. İçeri girdik birçok insan halkayı zikir yapıyorlar. Usulca sordum "Abi bunlar kimler?" diye. "Bunların hepsi de meczuplar" dedi ve ortaya bir tepsi pilav getirdiler. Herkes kıtlıktan çıkmış gibi yediler. Fakat tepsi hiç eksilmiyordu. Bak oğlum bunları gördün bunlara kimse akıllı demez. "Deli olmayınca veli olunmaz." Bunlar da meczup dedi. Fakat hiç birisi abiye hürmette kusur etmiyorlardı. Sanki Şeyhleri gelmiş gibi hürmet ve saygı gösteriyorlardı. O kadar hayretler içinde kaldım ki ben şaşkın şaşkın onları izlerken birisi bana döndü dedi ki, "Ölmeden önce ölmesini bileceksin. Abine iyi sarıl, o sana şefaate edecek, kıymetini iyi bil" dedi. Günlerce bu sözün tesirinde kaldım hiç unutamadığım hal yaşadım. Gene bir gün Cennet-ül Baki'ye ziyarete girdik işte buradaki yatanlar ölmeden önce ölenlerdir. Verdiğimiz selamı hayatta imişler gibi alan Peygamber komşuları. Herkes burada ölemez, ancak ölmeden önce ölüp Allah'a kul, Peygambere ümmet olma şerefine nail olanlar ölebilir diye anlattı.

AĞABEY'İ SEVENLERDEN İLHAN ARMUTÇUOĞLU KARDEŞİMİZ ANLATIYOR

Yıl 1962, İmam-Hatip Okulunu bitirmiştım. Gidebileceğimiz ne bir fakülte ne de bir yüksek okul vardı. İlk okuldan sonra da hıfzımı tamamlamıştım.

Askerliğimi Yedek Subay olarak icra ederken 1961 yılında İstanbul Yüksek İslâm Enstitüsü açıldı, askerliğimi bitirdim, arz ettiğim gibi 1962 yılında da Konya Yüksek İslâm Enstitüsü açıldı. İmtihanlara girdim. Konya Yüksek İslâm Enstitüsünün ilk talebeleri ve 1966 yılında da ilk mezunlarından oldum

Çocukluk yıllarımdan itibaren türbeler çok nazar-ı dikkatimi çekerdi. Diğer kabirlerden bunların farkı neydi? Nihâyet anladım ki, oralarda yatanlar başka.

Hazret-i Mevlânâ'nın huzurlarına ilk vardığımda ney sesleri eşliğinde ziyaret esnasında başka bir âleme gidip gidip gelmiştim. Arayışlar başlamıştı. Aynı zamanda Meram Eski yol üzerindeki Mecidiye Câmiinin imamı idim.

Konya'nın Meşhur hafızlarından ve okuyucularından Hafız Hasan Hüseyin Varol Ağabeyimizi, dolayısı ile O'nun sevdiklerinden ve hürmet ettiklerinden Hacı Celâleddin Çelikkol Ağabeyimizi tanıma imkânını bulmuştum.

Konya'nın meşhur evliyasından Hacı Veyiszâde Mustafa efendiyi, Yedilerden Lâdikli Hacı Ahmed Ağa Hazretlerini, Adanalı Mahmûd Sami Ramazanoğlu'nu, Dişci Hacı Mehmed Efendiyi ve emsali zevatı onlardan işitirdim. Kısacası Konya'da talebeliğimin ilk yıllarında arz ettiğim zevatı tanımamda Hacı Celâleddin Çelikkol Ağabeyimizin dahli olmuştur.

Birlikte yaşadığımız bazı hatıratımı arz edeyim:

Yüce Mevlâmız 1964 baharında Mahmûd Sami Ramazanoğlu Hazretlerine derviş olmayı bendenize nasîb eyledi. Hacı Celâleddin Ağabeylerin bizlerden mukaddem Onun müntesipleri olduklarını zâten öğrenmiştim.

1970 li yıllarda, Karayolu ile hacca gittiğimizde Hacı Celâleddin Çelikkol Ağabey ile beraberiz. Hac tamamlandı.

Ka'benin huzûrunda, Altınoluk karşısında yatsı namazından sonra oturuyoruz. Önümüzdeki safta Hazret-i Sâmi, kıdemli dervîşân, arka safta bizler, Hacı Celâleddin Ağabey de yanımızda. Derken, bedevî kıyafetli bir zât sür'atle Efendimiz Hazretlerini görünce durdu. Ay da tam Ka'benin tepesinde ayın ondördü, on-beşi. O Zât bir aya bakıyor, bir Ka'beye bakıyor, bir de Sami Efendimiz Hazretlerine bakıyordu. Başladı ağlamaya. Bu bakışlar bir müddet devam ettikten sonra kendisini Sami Efendimizin kucağına bir attı, mübârek dizlerine başını koydu, kelâm yok, biz de seyr ediyoruz. Nihâyet Sami Efendimiz O kişinin sırtını sıvazladı, o kişi başını kaldırdı, dikkatle Sâmi efendimizin mübarek yüzüne baktı, ağlayarak Zemzem Kuyusuna doğru gitti..

Ağlayanları görmüştüm de böylesini pek görmemiştim. Göz yaşları gözlerinden sicim gibi dökülüyordu. Ne gördü de üç noktaya bakıyordu? Aya, Ka'beye, Sâmi Efendimize, Celâleddin Ağabeye "o Zât ne gördü de üç Noktaya baktı" diye sorduğumuzda: "Ayın nurunu gördü, Ka'benin nurunu gördü, Evliyânın (Sâmi Efendimizin) nûrunu gördü" diye Ondan duymuş ve öğrenmiştim.

Menemen Vak'asını Konya Delibaşı Vak'asını, Şeyh Saîd İsyânını, Dersim İsyanını. Anadolu Müslümanlarını târihten silmek için bunların birer tertîb olduğunu Hacı Celâleddin Ağabeyimizden dinlerdim.

Son Osmanlı Pâdişâhı Sultan Vahdeddin Han, artık Osmanlıya karşı bütün ehl-i küfrün ittifâkını (başta İngiliz ve Yahûdîler) olduğunu görüyor. Mübârek bir ramazan akşamı İstanbul'daki Meşâyih Sarayda iftara davet ediyor, bizzât Pâdişâh sofrada hizmet ediyor.

Bu meyânda bir dönem Reîsü'l-Meşâyih olan Kelâmî Dergâhı Postnişîni Muhammed Es'ad Erbîlî Hazretleri de sofrada mevcuttur. Yemekler yeniyor, yemek duasından sonra Osmanlı Haritası isteniyor masaya konuyor, masanın etrafındaki meşâyih şehâdet parmaklarını harita üzerinde birer noktaya koyuyorlar.

O Meclisten M.Es'ad Efendi Hazretleri ayrılırken, Menemen'de bayram var diye ayrılmış. Meşâyih'in Harita üzerine

şehâdet parmaklarını koydukları noktalar, bugünkü Türkiye Haritasının sınırlarıdır. Yâ Rab buradan içeriye artık düşman girmesin ma'nâsında bir hareket... Ma'lûmdur ki, öyle de olmuştur.

Menemen Vak'ası arz ettiğim gibi tamamen sun'î ve uydurmadır. Başta Muhammed Es'ad Erbîlî Hazretlerini ve yakınlarını târihten silmek içindi. Ama gördük ki, târihten silmek isteyenler silindi, Onlar, gönüllerde yaşamağa devam ediyorlar... Bizim yetiştığımız, cenâze namazında da hazır bulunduğumuz Karamanlı Hacı Osman Efendi vardı ve Es'ad Efendimizin ders ve killerindendi. Bir gün Es'ad Efendimize şöyle bir beyânda bulunuyor: "Efendim ! Cenâb-ı Hakk'a ne kadar şükretsek azdır. Bizleri sizin gibi bir mürşid-i kâmile mürîd eyledi."

Osman Efendi ne buyurdunuz? Aynı ifâdeleri tekrar ediyor. Es'ad Efendimizin cevâbı: "Osman Efendi ! Sizler teberrük dervîşisiniz. Mürîd diye kime derler bilir misiniz? Kendisini hizmete öyle adayacak ki dirliği it dirliği, yatağı it yatağı, hanımı dul, çocukları yetim olanlara derler. Hanımı var ama hanımı koca yüzü gördüğü yok, çocukları da var ama, çocukları baba yüzü gördüğü yok. Mürîd diye bunlara denir.

Celâleddin Ağabey Bendenizden Es'ad Efendimizin şu gazelini neredeyse her sohbetinde dinlemek isterdi :

*Tecellây-ı cemâlinden Habîbim nev-bahâr âteş..
Gül âteş..bûlbûl âteş..sûnbûl âteş..hâk ü hâr âteş...
Şüâ-ı âfîtâbındır yakan bi'1-cümle uşşâkı !..
Dil âteş..sîne âteş..hem dü çeşm-i eşk-bâr âteş...
Ne mümkün bunca âteşle şehîd-i aşkı gasl etmek,,
Cesed âteş..kefen âteş..hem âb-ı hoşgüvâr âteş...
Hayâl-i şem-i rûyinle aceb mi yansa cân ü dil !..
Nigârım !. gel de gör,kalbim de âteş,âh u zâr âteş...
Ben el çektim safâ-yı hatır u ârâm-ı canımdan...
Safa âteş..cefâ âteş..karâr âteş..fîrâr âteş...
Ne yapsam bu dil-i mahzunu mesrur eylemem Şahım !..
Gam âteş..gam-küsâr âteş..temennâ-yı mesâr âteş...
Ümîd-i afiyet beslar mı Es'ad yârdi hâşâ...
Saçar oldukça gözden ol nigâr-ı gil-izâr âteş...*

Lâdikli Hacı Ahmed Ağa Hazretlerini bizlere tanıtan vakit vakit ziyaretlerine götüren Hacı Celâleddîn Ağabeyimizdir. Ahmet Ağa Hazretlerini birlikte ziyaretimizde Ahmed Ağa Hazretlerinin anlattıkları: Müslüman esirlerden biri Rusyada bir dul kadına Ruslar tarafından uşak olarak verilmiş. Hayât memat meselesi. Kadın zamanla bizim esîre sarkıntılık etmeğe başlamış. Esîr ciddî manada ehl-i takvâ, ciddî bir Müslüman.

Bir gün Rus kadın ikinci kat evin merdiven başında esîri sıkıştırmış illâ. O da ben domuz eti yemem diyerek teklîfi reddediyor ve kadını iteliyor. Kadın merdivenden aşağı yuvarlanıyor. Kadının iftira ediyor, bana saldırdı diyor, resmî makamlara şikâyet ediyor.

Derken Esîr zindana atılıyor, görevliler tarafından işkencenin her çeşidine tabî tutuluyor, işkencelerden biri de şu :

Esîrin elleri ayakları bağlı, yukarı ki mekândan bir yerden esîrin üzerine işemeler dâhil her işkence yapılıyor.

Derken Hızır Aleyhisselâm tarafından Ahmed Ağa Hazretlerine bir görev veriliyor. Esîri zindandan kurtar diye.

Onlar için mânî yok, vardım diyor. Durumu perîşân ayaklarındaki zincirleri çözdüm, sırtıma aldım, Türkiye hudutlarına getirdim, bir çeşme başına bıraktım, üstü başı tamamen necis olduğu için taşımakta zorluk vardı diyor.

Sen yıkana dur, sana temiz elbise getireyim dedim, gittim. Elbise getirdim, giyindi, İzmirli imiş, yum gözünü aç gözünü memleketine teslim ettim, diyor.

Bir gün gene bir görevdeyiz, sabah namazını İzmirde bir camide kıldık, namazdan sonra bir çayhanede birer çay içtik, baktım o kurtarılan esîr de orada, başından geçenleri oradakilere anlatıyor. Ben de seni getiren bendim diye hatırlatmadım diyor.

Âlemde neler neler yaşanmış.

Hacı Celâleddin Ağabeyle yaşadığımız hâtıralardan birini bir lâtîfe ile bitireyim:

Hacı Veyiszâde Mustafa Efendi Hazretleri bir sofradadır. Konya sofraları ma'lûm.

Sofrada Ağazâde Osman Efendi, Kağnıcı Hâfız bir de Hafız Tâhir Karagöz var. Hoca Efendi Hazretleri Onlara soruyor:

Osman Efendi sesin dostu nedir, düşmanı nedir ?

Cevaplar lâtîfeli. Hocam ekmek kadayıfı üzerinde iki parmak kaymak olursa benim sesime iyi geliyor.

Kağnıcı sen söyle! Hocam ekşi, turşu dokunuyor, sütlüler iyi geliyor.

Karagözün oğlu! Sen söyle! Hocam sesin dostu aşktır aşk deyince, Hoca Efendi Hazretlerinde cezbeli bir hareket, pardon ! Sofraya konmuş bulunan çorba da devrilmiş.

Konya'mızın eski günleri de istikbâle doğru yürüyen günleri de güzelden daha güzel.

Muhterem Hafız Hasan Hüseyin Varol Hocamın kırâatını, makamâtını, sesini özlediğimi söylemeliyim. Dervîşlik yolunda, talebelik yıllarımızda bize rehberlik eden Hacı Celâleddin Ağabeyimizi ve emsalini rahmetle anmalıyım. Yüce Mevlâm sevenleri dünyâda ve ahirette ayırmassın...

GÜZEL İNSAN ÖMER KİRAZOĞLU (Rahmetullahi Aleyh)

1916 yılında Kayseri'de doğdu. Babası Kirazzâde H. Ahmed Efendi ile dedesi Ömer Efendi hoca olduğundan ilim muhitinde büyüdü. İlk dinî bilgileri babasından öğrendi. Babasının ticaretle de uğraşması ve zaman zaman İstanbul'da ikamet etmelerinden dolayı ilk ve orta öğrenimini İstanbul ve Kayseri'de tamamladı. Liseyi bitirdikten sonra dinî eğitim almak amacıyla Mısır'a gidip Ezher'de okumak istediysen de bu teşebbüsü sonuçsuz kaldı. Bu sırada İstanbul Mühendislik Mektebi'nde (İstanbul Teknik Üniversitesi) asistanlık yapan eski Beşiktaş müftüsü Fuat Çamdibi'nin teşvikiyle bu okula girdi ve 1946 yılında mezun oldu. Talebe iken bazı ulemâ ve meşâyihin sohbetlerine katılmak suretiyle dinî bilgilerini geliştirdi. Elmalılı Muhammed Hamdi Efendi, Fâtih Camii imamı Ömer Efendi, Fatih Müftüsü Bekir Hâki

Efendi, Ömer Nasuhi Bilmen. Ali Haydar Efendi, Tâhir Efendi onun feyiz aldığı âlimlerden bazılarıdır.

Yüksek öğrenimini tamamladıktan sonra Nakşî şeyhlerinden Mahmut Sami Ramazanoğlu'nun kızıyla evlenip Adana'ya yerleşti. Karayollarında ve diğer bazı kuruluşlarda mimar-mühendis olarak çalıştı. 1951'de kayınpederi ve ailesiyle birlikte İstanbul'a geldi. Burada 1952-1953 yıllarında Ali Kemal Belviranlı ile birlikte aylık İslâm'ın Nuru dergisinin yayın çalışmalarına katıldı. Bu dergide gerek kendi adıyla gerekse takma isimle yazı ve şiirler yazarak basın hayatına girdi.

1953'te Mahmut Sami Efendi'nin ardından Şam'a gitti, altı ay kadar kalıp İstanbul'a döndü. 1959 yılında Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından gerçekleştirilen Süleymaniye Camii onarımı sırasında şantiye şefliğine tayin edildi. Klasik Osmanlı mimarisine ilgi ve merakı da bu sırada başladı. Ekim 1960'ta görevine son verildiyse de, Süleymaniye'yi tanımak suretiyle daha da geliştirdiği klasik mimarinin zevk ve üslûbunu bir taraftan sanat tarihi hocalığı yaparak, diğer taraftan bu üslûp özelliklerini aksettirecek mâbedler inşa ederek yaymaya ve yaşatmaya çalıştı.

Ömer Kirazoğlu 19 Temmuz 1989'da Medine'de vafat etti. Allah Rahmet Eylesin.

Eserleri. Çoğu devrin dinî gazete ve mecmualarında yayımlanmış öğüt verici, dinî-millî heyecan uyandırıcı manzumelerle bazı makaleler kaleme alan müellif 1980'li yıllardan itibaren bunları Ömer Kirazlı adıyla kitap haline getirmiştir.

1. Birinci İstişare: Manzumelerinin toplandığı kitabıdır.
2. İkinci İstişare: Niyâzî-i Mısırî ve Şeyh Galib gibi mutasavvıf şairlerin gazellerinin tahmisinden oluşmaktadır.
3. Hakk Elçisi Hz. Muhammed: Eserde Hz. Peygamberle ilgili yazılarıyla bazı na'atlar yer almaktadır.
4. Güzel Ahlâk: Güzel ahlâkı âyet ve hadislerle anlatan kırk hadis özelliğinde bir eserdir.

ONUNLA TANIŞMAMIZ

Herkesin bildiği gibi Ömer Kirazoğlu Mahmut Sami Ramazanoğlu Üstadımızın damadıdır. Ben kendisini İstanbul'da okuduğum yıllarda "İslam'ın Nuru" mecmuasındaki yazılarından ve derginin idarehanesine gelip gitmesinden tanıyordum.

Güzel konuşurdu, güzel yazardı, güzel insandı. Son derece edebliydi. Bir büyük insana damat olmaya yakışırdı. Bazen edebi zayıf, ahlakı zayıf insanlara karşı da Efendi Hazretlerini koruyordu. İhvan arasında sevilen birisiydi. Şikayet edenler de oluyordu. Lâkin bu durum ya Efendiyi, ya tarîkatı ya şerîatı veya herhangi bir önemli şeyi koruma zorunluluğundan kaynaklanıyordu. Asla kendi şahsıyla ilgili değildi.

Merhum Ömer
Kirazoğlu Ağabeyim.

Bendenizi oldum olası çok severdi. Genellikle "Hasan Hafız" diye seslenirdi. Ayrıca fakire karşı bir "teveccühü" vardı. Kendisiyle mektuplaşıyorduk. Bendenize hitaben yazılmış çok içli mektupları bulunuyor. Bu mektuplar Osmanlıcayla yazılmış, içerisinde Arapça metinler bulunan muhtevası hikmetli mektuplardır. İnşallah bunları buraya alacağım. Böylece hem başkaları da faydalansın hem de Ömer Bey Ağabey'in bizzat kendi eliyle yazdığı yazılar tescil edilmiş olsun.

Birinci Mektup

Ve alekümü's-selam ve rahmetullahi ve berakâtühû ve envâruhû

Mektubunuzu aldım. Hadiseleriniz geçmiş olsun. Hikmetinden sorulmaz Mevlâ'nın; kimbilir oralarda kimlere faydanız dokunmuştur.⁸

Konya'da değişik sesler duyduğunuzu yazıyorsunuz... onların mahiyetini bilmemekle beraber "Biz nasıl hareket edelim?" suâlinize cevap olarak "sabrediniz, sekînetinizi muhafaza ediniz! Hatta sükût ediniz... Mükafatını göreceksiniz..."

Ömrümüzü merhum Üstadı Mükerrerimizin yanında geçirdiğimizi beyanınızdan takviye alarak yukarıdaki altı çizili marûzâtımı arz ediyorum...

Merhum Üstadımız Adana'da 14 sene sabır ve sükût etmişler... Ve hemen her mühim işini de sabır ve sükût ile halletmişler... 45 senedir biz buna vakıfız elhamdülillah...

Çatlak seslere kulak tutma, değer verme! Her söz söyleyene râcîdir. "Onlar, Allah'ın, gönüllerini takvâ ile imtihan ettiği kimselerdir" (Hucurat:3)

Üstadımızdan aldığınız derslere ve eserlerine devam!... Tamam!...

Bâki Hakk'a emanet eyler gözlerinizi öper, Kur'anınızı dinlemek isterim.

Ömer Kirazoğlu

İmza

7 Cemaziyelâhir 1405

⁸ Açıklama: Hapishaneden çıktığımı yazmıştım. 1984 senesinin başlarında içerideydim. Hapisteyken Sami Efendimiz vefat etmişti. Onun yerine kim geçecek? Gibi söylentiler oluyordu da beneniz onu sormuştum.

Ömer Kirazoğlu bir konuşma anında.

Ömer Ağabey Şekerci Reisle.

İKİNCİ
MEKTUP

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

14/1/1433 هـ

Sevgili kardeşim, kıymetli mektubunuzu yeni aldım. Memnun ve mesrûr oldum. Halâsınızın tebşîrâtı bizleri sevindirdi. El-hamdülillah...

Sabrınızın mükafatını gördünüz. Daha da göreceksiniz. El-hamdülillah... diğer işlerde de hep öyledir. Maşallah...

سؤالیں قردہتم حافظہ عزیزین وارول !
و علیکم السلام ورحمتہ اللہ وبرکاتہ وانورہ
قیمتہ مکتوبتو بہت اچھا آلمی مجھ کو و مسرور اولم
خلاصتو کے تبشیرات بھلے سے دیکھ رہی ہوں الحمد للہ !...

جیتلے مکافاتیں گور دیکھو ، دھارہ گورہ جیتلے
الحمد للہ ۔ دیگر اس قدر وہ سب اویلمہ ۔ ماشاء اللہ !

بویہ کمالک بیکلہ وہ عیوق مجھ کو اولم ۔ رتیز
خیرک وکیلہ لہ قلمو شدوز انشاء اللہ !...

بقامہ بولق بوردہ مسئلہ وہ ۔ خاطرہ ۲ احتمال کلہ
۱۔ عیوق مجھ کو بوردہ و طاقتہ اولہ بخارہ ذائقہ ۔
اونلہ ولا لیلہ اولایہلہ ۔

۲۔ سن اہل قرآن اولدینہلہ احکون ، غفیلک ولا لیلہ مرجعت
ایدرلہ ، بوردہ لا (۲) قدر قرآنہ عائہ کمالہ واردر
اونلہ تدقیق ایتلہ اونرہ صراحت اولایہلہ ۔

۳۔ معطفی طوبی باشی کلہ بوردہ بولہ برات ایتلہ
آلمد اونلہ گیتلہ کلہ ذائقہ میاںمہ کرمہ امعان اولایہلہ
عقدن اذہ خیرلہن طیبایدرہ ۔

باقی حقہ امانت ایلم مولونوون صلا اللہ علیہ وسلم سیریلہ
ایدرہ الی یوم البقا فیضدن استفادہ بہ جناب و اہل القیادہ استجم
ایدرہ کوریکوئی اویرم قردہتم ۔ صوراںمہ سلام ۔ تحریک زور

İkinci Mektup

Sevgili kardeşim, Hasan Hüseyin Varol,

"ve aleykümü's-selam ve rahmetullahi ve berakâtühû ve envâruhû..."

Kıymetli mektubunuzu yeni aldım. Memnun ve mesrûr oldum. Halâsınızın tebşîrâtı bizleri sevindirdi. El-hamdülillah...

Sabrınızın mükafatını gördünüz. Daha da göreceksiniz. El-hamdülillah... diğer işlerde de hep öyledir. Maşallah...

Buraya gelmek niyetinize çok memnun oldum.⁹ Rabbımız hayırlı vesilelerle kavuşuruz inşallah...

İkâme bulmak burada meseledir. Hatırıma üç ihtimal geldi. 1.Hacı Tahir hocamızın burada ve Taif'te olan Buhârî zâtlar var. Onların delâletiyle olabilir.

2.Sen Ehli Kur'an olduğun için müftülük delaletiyle müracaat edilerek burada (Arif Hikmet Kütüphanesinde bulunan) 60 kadar kırâata dair kitaplar vardır. Onları tetkik etmek üzere olabilir.

3.Mustafa Topbaş Beyler burada büyük inşaat işi almışlar, onların getireceği zâtlar meyanına girmek imkan olabilir... Haktan en hayırlısını talep ederiz.

Bâkî Hakk'aemanet eyler, Mevlid-i Nebevî (s.a.v.) nizi tebrik eyler ilâ yevmi'l-bek feyzinden istifadeyi Cenâb-ı Vâcibü'l-Atâyâ'dan istirham eder, gözlerini öperim. Kardeşim.. soranlara selam...

Ömer Kirazoğlu

(İmza)

2 Rabiulevvel 1406

⁹ Açıklama: Bir ara bendeniz ikâme almak niyetiyle Medine'ye gitmek istemiştin ve mektupta bu hususu kendisine arz etmiştim. Bu satırlar ona cevaben...

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Üçüncü mektup

محترم سۆگلی قردوتم حاسان وارول خوجام
السلام عليكم ورحمة الله وبركاته!
رئیس گلده، سلافلاری گیتدی، منقوی اولدم.
شباط ده بورایم گلده گلکیزی بیلدیرمیشکیزی... کلمه ده
ذیقب هانگه نایا قالم... خیرکیزی قاقو کونسانا و الله

بیم سامی بوله بایرام سیزدن دهره کیشلا میس
بوکا حوق... عینیم... او یاورو یورده برایی شه
قالدی، ناکا و استعدادینه واقفیم: «بویر اهلند»
آلینه دهره دهره ییتیشله «ادیویردق... الحمد لله
اوده اولمده بوله... قوچکلنه تلم ایتمده
انشاء الله اکی طرفلی مستفید و مستفیض اولور.

رئیس خیری خبرلره گلده... مبارک اوچ آیلرینه
و اسلامی یولده یی غیرت و خذقلرینه حاسان اجرلر
احسان بیورم... «الله ولی التوفیق» و الله ولی المؤمنین
سوال ایمن قردوتمره سلام و تبریکلری
بیلدیریر، حقه امانت ایدرله گوزلرینی او بوم سۆگلی
قردوتم.

5/عجبیته

عمر کریم

Üçüncü Mektup

Muhterem Sevgili Kardeşim Hacı Hasan Varol Hocam...

es-Selâmü aleyküm ve rahmetullahi ve berakâtühü...

Reis geldi selamınızı getirdi. Memnun oldum. Şubatta bu-
raya geleceğinizi bildirmiştiniz... Bekledik... Nasip hangi zaman
bakalım... Hayırlısıyla kavuşuruz inşallah...

Bizim Sami Büyükbayram sizden derse başlamış, buna çok
sevindim. O yavru burada bir-iki sene kaldı. Zekâ ve isti'dâdına

vakıfım: "Bu bir ehlinin eline düşse de yetişse..." diyorduk. El-hamdülillah o da olmuştur. Büyük himmet ve teveccühünüze teslim edilmiştir. İnşallah iki taraflı müstefid ve müstefiz olunur.

Reis hayırlı haberlerle geldi. Üç aylarınıza ve İslamî yoldaki gayret ve hizmetlerinize hesapsız ecirler ihsan buyura... "Allahü veliyyüt-tevfik, vallahü veliyyül müminîn..."

Suâl eden kardeşlere selam ve tebriklerimizi, bildirir, Hakk'a emanet ederek gözlerinizi öperim. Sevgili kardeşim...

Ömer Kirazoğlu

İmza

5 Recep 1406

"İ'lâü's-Sünen" kitabından istifadelerinize çok sevindim. Bu cihetten bizler sizlere minnettarız, müteşekkiriz. Hayra delil oldunuz elhamdülillâh bârekallah...

İhvân-ı kiram ile irtibatınızı artırınız... Netice hep iyi olacaktır. Herkes kadrince hizmettedirler... Yanlış anlaşılacak bir söz bile sarf edilmemelidir. Sabah namazına gidişiniz beni de orada bulundurmuş gibi sevindirdi... maşallah... elhamdülillah...

Aşkullah ve mahabbetullahı vesile olacak zât-ı kudsiyyu's-sıfât rûhâniyyetiyle daima yanınızdadır. Elhamdülillah...

Bayramınızı tebrik eder, hayırlı muvaffâkiyetler diler, gözlerinizi öperim. Kur'anınıza göresim geldi...

Ömer Kirazoğlu

İmza

30 Zilkâde 1406

(Beşinci Mektup) عبدالله

(۶-۱۰) جیبجی

۱۱

سۆيلىن قردىمىم حافظ حسن حنين و رسول
و عليكم السلام و رحمة الله و بركاته و انوره !

ب/ مجازى الآخر : تاييخلى خالقيزى دون آلام : صميمي افاده ليلز ،
مجبازلر دوروى : ايجوسنيز بولمىنيز اونرچى : روحى خالقيزى : كلاتيوز ...
بو حال : نيم ده : تحسسى : ايتردى :
ماتويك رو : ديار غريته فامش : برقرده مشتمله : دعا وهفتلر الزمرد .
زيرا جنابى [اعتقادنا على البر والتقوى] : بوزمده :
ديوشكيز :
خالصانه طيليز : درجيه : دعا و استنشاده تولوق عرض دلوز :

بو « اولوش » : كاتانك خالقنك حكمتنه مئي تجليا تيدر . جناب
حق ا خلا ظلم ايتز :
انانده اعانه گورونما حاللر : اسلامى دوتوخريزه اونغون دكلر :
حقوريمز مسليط اولوبويسر : خالص مؤمن ادرق درحال حقه توبه
و تضرع ايدك حل و اصلاح چاره ليرنى ارمالىيز .
بو ايتلرده بزم مسئولتمز اولساده : اولماساده : بايقوب دورمايز .
بوتلر اصلاح : ايتك اخلاص ايله سعي و غيرت گوسترملك مجبورم ...
زيرا بو چرهدر : فرضدر .
الله افريرد !!!

بو چرهدر غيرت ده البته و سعي و حاقمق مقدارى اولاقدر .
مؤنلرلر صاحيلر : اخلاص ايله برسيرر ، يعنى جماعتلا كرده
برابر اصولنه اونغون سعي و غيرت گوستريرير : [بيدالله مع الجماعة]
سرى تجلى ايدر . حق طرفندن وعد بوزولان توفيق ، ظفر ، سلامت
واقع دلوز .

اسلام تاييخ بونك نوزهل مثاللر ايله دولودر ... هله عمر سعادتده
نذر اولماي : تل با شنه اللهك رسولى :
« برنغمده انانلقى غورتادى ...
او عصوم ،
بر حمله ده قهرلر ، كسرلر سري .
محيزه كه ازليلكى سون عقي : ديسلر
ظلمك كه زوال عقلنه حكمتنه دي : كه سري .

عالمه رحمتی . آوت ، شریع بیینی ،
 شریعتی عدل ایتمه نیک یوردینه گوردی
 دنیا نه به صاحب اوله برگیسدر هب
 مدیون اوکا جمیعتی ، مدیون اوکا فردی .
 مدیوندر او معصوم بتون بر بشارت
 یارب ! نزه محشرده بو اقرار ایلم حشر ایتمه !
 آمین ...

بو تحسیدن علقه سیک غیظه ایلمه جک دورومله هر نینزه تماس ایتمه ایتمه :
 ۱- دویاری اچودنیز قرآن کریم ایله دشا حشر شریکیز .. سنه سوز ایتمه ،
 اکلور دیرمکه کیمکه کوچنی ایتمه ؟
 ۲- مشغول اوله دینار خیری ایشدر (جمعیلر ، وقفیلر) بکون اوزرنده ، خدمتایکون
 ۳- یار ایکن دورولاق برنجی مئله لردندر . ربیز توفیق رقی بورد ...

۳- حق طریقتی سنه ازم اولونان عیترتی ، شریعی ، قایاتی دشا محافظ
 ایله محکم شیکدر . کیمسه سوزو ایتمه میشیکدر .
 عامی ؟ !
 بوندر گوره . سنه ، سلا ایکن برار اویاردی ایسم . بوندر
 بویله انشاءالله . بتون مئله لریمز برابر حل ایله بیلر .

شجری مکتا سندن حاجی :
 ۱- تبه « واقعه » سعده شریعتی ، بنی محتاجی آلره اوقو !
 ۲- لقا گوندیلم شرایکی شعری ده اوقو !
 ۳- بر من دیکله ، صکره بکا گوند . بن دیکله جم ..
 ایکنی جوابی بکله ! ...
 معز جانی تبریکه ایدر گوندیلم ادریم . بن معز جانی اولم .
 عذر ایشدر

Beşinci Mektup

Sevgili kardeşim Hafız Hasan Hüseyin Varol,

"ve aleykümü's-salam ve rahmetullahi ve berakâtühû ve berakâtühû..."

3 Cemâziyelâhir 1407 tarihli mektubunuzu dün aldım. Samimi ifadeleriniz, muhitinizin durumunu, içerisinde bulunduğunuz üzücü halet-i rûhiyetinizi anlatıyor... Bu hal bizim de tehas-süsümüzü artırdı: Mektubunuza "diyâr-ı gurbette kalmış bir kardeşinize dua ve himmetiniz elzendir. Zira Cenâb-ı Hakk "iyiliklerde ve takvada yardımlaşınız" buyurmuştur" diyorsunuz.

Halisâne talebiniz üzerine dua ve istişare olarak arz olunur. Bu "oluş" kainatın Hâlikının hikmetine mebnî tecelliyatıdır. Cenâb-ı Hakk asla zulmetmez!...

İnsanlara ait görülen haller, İslami düşüncelerimize uygun değilse, huzurumuz selboluyorsa, halis mümin olarak derhal Hakk'a tevbe ve tazarru' ederek hâl ve ıslah çarelerini aramalıyız...

Bu işlerde bizim sorumluluğumuz olsa da olmasa da bakıp duramayız. Bunları ıslah etmeye ihlasla sa'yü gayret göstermeye mecburuz.

Zira bu bir cihaddır. Farzdır... Allah emridir...

Bu cihat ve gayrette elbette vüs'atımız ve takatimiz miktarı olacaktır. Mü'minlerin mesâileri ihlas ile birleşirse, yani cemaatleşir de beraber usûlüne uygun sa'y ve gayret gösterilirse "Allah'ın gücü cemaatledir" sırrı tecelli eder. Hakk tarafından va'd buyrulan tevfiğ, zafer, selâmet vâki' olur.

İslam Tarihi bunun güzel misalleriyle doludur. Hele asr-ı Saâdetde neler olmadı!... Tek başına Allah'ın Rasûlü:

Bir nefhada insanlığı kurtardı o masum,
Bir hamlede kayserleri kisraları serdi.
Aczin ki ezilmekti bütün hakkı; dirildi
Zulmün ki zeval aklına gelmezdi geberdi.
Alemlere rahmetti evet şer'i mübîni
Şehbâlini adl isteyen yurduna gerdi
Dünya neye sahipse onun vergisidir hep
Medyûn ona cemiyyeti medyûn ona ferdi
Medyûndur o masuma bütün bir beşeriyet
Yâ Rab bizi mahşerde bu ikrar ile haşret. Amin...

Bu temhiden sonra sizin gıpta edilecek durumunuza bir nebze temas etmek isterim:

1- Duyarak okuduğunuz Kur'an-ı Kerim'le daima haşır neşirsiniz. Size söz etmeye, öğüt vermeye kimin gücü yeter?

2- Meşgul olduğunuz hayırlı işler (Cemiyetler, vakıflar) bu gün üzerinde hizmet için, cihad için durulacak birinci meseledir. Rabbimiz tevfiğini rafîk buyura.

3- Hakk tarafından size ikram olunan izzeti, şerefi, kabiliyeti daima muhafaza edegelmişindir. Kimseye baş eğmemişindir... Tamam mı?

Bunlara göre sizi, sizin için biraz uyardıysam, bundan böyle inşallah bütün meselelerimizi beraber halledebiliriz.

Şimdi sana senden ricam:

1-Teybe "Vâkıa" sure-i şerîfesini beni muhatap alarak oku.

2-Yukarıda yazdığım şiiri de oku. Bir sen dinle sonra bana gönder. Ben dinleyeyim... İkinci cevabımı bekle!...

Mîracını tebrik eder gözlerini öperim. El-Hâc benim Hafız Hasan Hüseyin Varolum...

Ömer Kirazoğlu

(imza)

10 Recep 1407

۳/۱۰/۱۴۰۷
 کلام وانتم بحسب
 وگلی فردنم الحج عن حین واول
 السلام علیکم ورحمة الله وبرکاته !
 ۱۰/رجب/۱۴۰۷ تاریخی مکتوبی تصدیق ایدیم
 سزیه ایکی مکتوبیزه جواب اولوق یازیلان
 او مکتوبده بعضی جا لردده یولوغش ، جواب
 اطف ایدیه کشکرت بوقیل حاللشمه ، دلاشمه
 ددوم ایدیزه دعیشم . جواب الادم
 تحیده بومرجبیا گوندیوریم . وجواب
 یکنیم
 رفقانکیزی تبریک ایدر ، سحت و سلامت دیر
 گوندانکیزی اویوم فردنم
 عذر انا

Son Mektup

Sevgili kardeşim el-Hâc Hasan Hüseyin Varol,
 es-Selâmü aleyküm ve rahmetullahi ve berakâtühû...

10 Recep 1407 tarihli mektubumu tasdik ederim. Sizin içli mektubunuza cevap olarak yazılan o mektupta bazı ricalarda bulunmuş, cevap lutfederseniz "bu kabil helalleşmeye, dilleşmeye devam ederiz" demiştim. cevap alamadım.

Şimdi bir "merhaba" gönderiyorum. Ve cevap bekliyorum.

Ramazanınızı tebrik eder, sıhhat ve selamet diler, gözlerinizi öperim. Kardeşim.

Ömer Kirazoğlu

(İmza)

3 Ramazan 1407

Açıklama:

Merhum Ömer Ağabey 10 Recep 1407 tarihinde uzunca bir mektup yazmıştı ve orada bendenizden bazı isteklerde bulunmuştu. O mektuba maalesef cevap verecek imkanı bulamadım. İş hayatımın bozulması, benim Almanya'ya gitmem sebebiyle çok zor ve sıkıntılı zamanlar geçirdim. O esnada da Ömer ağabey Hakkın rahmetine kavuştu ve istekleri yerine getirilemedi.

Son aldığım 3 Ramazan 1407 tarihli mektubu biraz da bu yüzden sitemli bir hava taşımaktadır. Fakat ben kendisini seviyor, sayıyor ve dua ediyorum. Umarım orada buluşuruz. Orada Cenâb-ı Hakk'tan kendisine rahmet etmesini dilerken, bizlere de hayırlı akıbetler ihsan etmesini niyaz ederim.

Merhûm Üstâdım Mahmut Sami Efendi Hazretlerinin yanında ve onun müridânı yanında farklı bir durumu ve çok farklı bir konumu vardı, Ömer ağabey'in. Son derece kibar, olgun, herkese faydalı olmaya çalışan birisiydi. Çok kuvvetli ve keskin bir gayreti diniyyesi, bir gayreti vataniyyesi vardı. Gücü nispetinde mücahit bir insandı...

Ayrıca ihvanın ihtiyaçları açısından da fevkalâde bir gayret ve himmet sahibiydi. Yukarıda geçen "mahabbetin sevkiyle bir ziyaret" başlığı altını tekrar okumanızı rica ederim. Zaman zaman anadoluya gönderilir ve ihvana sohbet ederek, onlara hizmet ederdi.

Hikmetli Bir Hikaye

Bir sohbetinde bahsettiği bir hikayeyi ben hiç unutmadım: "geçmiş asırlardan birinde bir mürşit, kamil bir zât varmış. Kendinden ders alan ihvanı içerisinde adı Mehmet olan birisi, hazrete hizmet edermiş. Evin çarşı Pazar işlerini, su işlerini, hayvanların bakımı işlerini o yürütmüş... Onbeş yıllık bir hizmet esnasında derviş Mehmet diğer arkadaşlarından dinlediği maneviyat

kıssalarına imrenirmiş. Fakat kendisinde hiçbir ilerleme olmadığı düşünerek de üzülmüş.

Bir gün kendi kendine "benim bu kapıda nasibim yok galiba, ben hazretten izin isteyeyim kendime başka bir mürşit bulayım" diye düşünmüş... Fakat bu düşünceyi taşıırken de çok hüznü, kederli ve aynı zamanda da suratı çok asıkmış.

Derviş Mehmet bu hal üzereyken Hazret balkondan görünmüş. Bakmış Mehmet oturuyor. Lâkin çok gergin, suratı asık, sıkıntılı bir hali var. Seslenmiş "Mehmet evladım evde un kalmamış, şu merkebe biraz buğday yükle de değirmende un yaptır getir" demiş. Mehmet içinden "bu hizmeti de yapayım helalleşip izin alayım gideyim" demiş. "Peki efendim" diye cevap vermiş...

Derviş Mehmet hemen harekete geçmiş. Eşeğin üzerine bir çuval buğday yüklemiş, değirmene doğru yola koyulmuş. Fakat derviş Mehmet hem gidermiş hem de içinden konuşmuş "Onbeş senedir bu kapıda hizmet ederim, ne doğru dürüst rüya görürüm, ne manevî bir hal taşıyım, hiçbir şeyim yok" diyerek hayıflanmış. Bir taraftan da yola devam edermiş.

Bir yere gelmişler. Karşılarına iki yol çıkmış. Mehmet tereddüt etmiş. "Hangi yoldan gideceğiz acaba?" Diye... Tam bu sırada eşek "Mehmet demiş bak eğer sağdaki yola gidersek bizi bir köye ulaştırır. Orada bizi misafir ederler. Sana pilav, yağ içinde yumurta ikram ederler, bana da arpası bol saman verirler. İkimiz de rahat ederiz. Eğer öteki yoldan gidersek yağmur yağacak afat olacak, mallar, canlar zayi olacak, büyük bir sel gelecek, taşları ve ağaçları alıp götürecek" demiş. Bunun üzerine Derviş Mehmet eşeğin dediği yoldan gitmiş. Bir müddet sonra gerçekten bir köye gelmişler. Birisi onları misafir etmiş. Gerçekten de akşam yemeğinde eşeğin dediği gibi yağ içinde yumurta, pilav ayran gibi yiyecekler sofraya gelince Mehmet içinden hayıflanarak geçirmiş. "Ulan onbeş senedir hizmet ederim fakat eşeği kadar olmadım. Bak ne dediyse çıktı" diyormuş.

Mehmet yemekten sonra gitmiş ahırda eşeğin yemine de bakmış. O da aynen eşeğin dediği gibi bol arpalı bir saman... Dervişin derdi artmış, hayıflanması yükselmiş. "Eşeği kadar olamadım" demeye devam etmiş...

Sonra onların kaldığı odaya köylüler gelmişler: Mehmed'e "Hoş geldin" demişler. Köylüler kendi aralarında konuşuyorlarmış: "Yahu ağalar bu gün dere yoluna yağmur yağmış, âfat olmuş, büyük bir sel gelmiş koca koca ağaçları kökünden sökmüş, almış götürmüş, kayaları yuvarlamış, dereleri kapatmış, bazı hayvanları almış götürmüş, insanlar canlarını zor kurtarmışlar" diyerek birbirlerine anlatıyorlarmış.

Bunları dikkatle dinleyen derviş Mehmet hep kendi kendine bunları sanki önceden bilen birisiymiş gibi o hep aynı şeyi düşünüyor "onbeş senedir bu kapıdayım lâkin, hazretin eşeği bile pek çok şeyi biliyor bende ise hiçbir şey yok. Hele bir dönem bir gün değil bir saat bile durmam" diyormuş.

Sabahleyin yola çıkmışlar. Değirmende buğdayı un yapıp eve dönmüşler. Mehmet bir taraftan hayvanın yükünü indirirken diğer taraftan da asık suratıyla düşünüyormuş. Tam o sırada hazret yine balkonda görünmüş. Bakmış Mehmet te bir hal var. Sormuş: "Mehmet bir derdin mi var? Yorgun musun? Yoksa başka bir şey mi oldu?" diye.

Mehmet "Hayır efendim yorgun değilim, lâkin onbeş senedir kapınızdayım, size hizmet ediyorum, ama eşeğin kadar bile olamadım" demiş. Hazret sormuş: "Eşek ne yaptı Mehmet?" Bunun üzerine Mehmet yukarıdaki olayları aynen anlatmış ve eşeğin söylediği şeyler aynen çıktı" demiş.

Hazret tekrar sormuş: "Mehmet evladım, eşek bunu sana nasıl söyledi ve sen eşeğin bu söylediğini nasıl anladın?" Demiş.

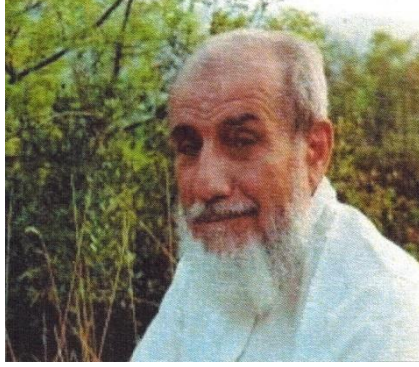
Mehmet durmuş ve cevap verememiş. Meğer derviş Mehmet hayvanların dilinden anlayabilecek seviyeye manen yükselmiş, fakat kendisinin farkında değilmiş.

Hazret "Mehmet evladım... Var git yolun açık olsun... Halkı irşad etme yolunda Allah yardımcın olsun. Kendine ve nefesine dikkat et...!" Demiş ve dervişi göndermiş.

Rahmetli Ömer ağabey bu hikayeyi anlattılar ve "maneviyat yolunda samimi ve ciddi olarak çalışanlar mutlaka karşılığını görürler. Ancak sadâkat gerekir, dikkat ve riâyet gerekir" diyerek sohbeti bitirdiler. Allah rahmet eylesin...

HAFIZ ALİ ULVİ KURUCU AĞABEY

Ali Ulvi Kurucu 1922'de Konya'da doğmuş, orta öğrenimini ve hafızlığını bitirdikten sonra, dini eğitimi daha iyi alabilmek için 1939 yılında ailesiyle beraber Medine'ye hicret etmiştir. Yüksek Tahsili Mısır'da el-Ezher'de devam ettirmiştir. Mısır'dan döndükten sonra Medine'ye yerleşmiştir. Medine'de "Sultan Mahmud" ve "Şeyhülislam Arif Hikmet" kütüphanelerinde uzun yıllar müdürlük yapmış ve 1985 senesinde emekli olmuştur. 2003 yılında 81 yaşında vefat etmiştir. Cenâb-ı Hakk rahmet eylesin...

Merhum ve muhterem Ali Ulvi Kurucu

İlk Tanışmamız

Allah rahmet eylesin. Kendisini önce şiirlerini okuyarak gıyabında tanıdım. Merhum Mehmet Akif tavrında iletiyordu duygularını, sezgilerini, dileklerini. Henüz kendisini görmemiştim.

Ama, hayalimdeki Ali Ulvi Kurucu, şiirlerindeki gibi hareketli, lezzetli ve çok düzgün konuşan birisiydi. Onu, her şiirini okudukça böyle sanırdım. Böyle tasavvur ederdim.

Kendisiyle ilgili önemli bir hatıramı Mustafa Celâleddin Çelikkol ağabey'in bölümünde nakletmiştim. Oradan tekrar okuyabilirsiniz. Orada bu zâtın Rasulullah s.a.v. Efendimizle hemen görüşebilecek kadar kâmil birisi olduğu anlaşılıyor.

Bir gün bir haber geldi: "Meram'da Ali Ulvi Kurucu ağabeyi ziyaret edeceğiz, gider misin?" Diye. "Elbette" dedim. Gerçekten çok arzu ediyordum. Yeğeni, Sarraf Ziya Küçükaşçı'nın evindeymiş. Gittik, görüştük. Ağabey sohbete başladı. Fakat ne göreyim. Konuşma esnasında tekliyor. Eskiler buna "rekaket" derlerdi. Yeni tabiriyle "kekeme" denecek kadar tutuk konuşuyordu.

Onun bu hali bana öyle tesir etti ki, şaşırdım, şok oldum. Hayalimdeki Ali Ulvi ağabeyle gerçeği, konuşma yönüyle hiç birbirine uymuyordu. O kadar bedime vardı ki, ben de konuşmalarımda kekelemeye başladım. Zamanla onun bu haline alıştım. Ama, ben de uzunca bir zaman konuşmam esnasında o rekaketi yaşadım. Şiir okurken veya Kur'an okurken öyle olmuyor, sadece konuşurken oluyordu.

Ali Ulvi ağabeyin Konya'ya her gelişinde mutlaka kendisiyle görüşürdüm, sohbetinde bulunurdum. Merhum Dr. Ali Kemal Belviranlı onu hiç bırakmazdı. Hatta bir ara "Gümüş Tül" adıyla ağabeyin şiirlerinden bazılarını bastırmıştı. İyi bir hafız-ı Kur'an'dı. Mısır'da okumuş iyi bir alimdi. Uzun yıllar Medine'de kütüphanede hizmet etti. Ve oradan da emekli oldu. Yazın Konya'ya, İstanbul'a ve benzeri yerlere gelirdi. Kamil bir mümin olmanın yanında yine kamil ve ehli hal bir mutasavvıftı.

BİR DAHA GÖRÜŞMEYECEK MİYİZ?

Ali Ulvi Ağabeyin vefatından 5-6 ay kadar önceydi. Kendisini hakikaten seviyordum. Saygı gösteriyordum. Ziya Özboyacı arkadaşımızın evinde bir akşam, maneviyatı bol bir sohbet yaptık. Sohbet bittikten sonra biz bir-iki arkadaşımızla aşağıya indik. Henüz aşağıda arabamıza binme hazırlığı içerisindeyken onlar da

indiler. Ben arabaya binmekten vazgeçtim ve onlara doğru yürüdüm. "Ağabey" dedim, "Gerçi yukarıda vedalaştık ama, son bir defa daha görüşelim diye düşündüm" dedim. Benim bu sözüm üzerine şöyle bir irkildi. "Bu son görüşmemiz mi, bir daha görüşmeyecek miyiz?" der gibi bir irkilmeydi bu.

"Hayır Ağabey, inşaallah daha çok görüşeceğiz. Ama bu gelişinizin son görüşmesi manasında söylemiştim" dedim. "Bu idrakinizden çok memnun oldum" dedi ve arabaya bindi.

Fakat hani bir söz vardır: "Söyleyene bakma, söyletene bak" diye. Gerçekten Ali Ulvi Ağabeyle, Medine'de bir telefon görüşmesi dışında, ne kadar gayret ettimse de görüşemedim. Bir müddet sonra o vefat etti. Şimdi artık onu şiirlerinde, sohbetlerinde görüyor ve rahmetle anıyorum. Ruhu şad olsun.

Hafız Ali Ulvi Kurucu

Sağ başta Dr. Ali Kemal Belviranlı, Yanında Hafız Ali Ulvi Kurucu,
Yanında Hattat Ali Rıza Efendi, Yanında Muhtar Bedir

Sağ başta eli başında zât Nuri Baş, diğer iki şahsı tanımıyorum.
Yanında beyaz gömlekli kısa boylu Dr. Ali Kemal Belviranlı.
Yanında uzun boylu sakallı Hafız Ali Ulvi Kurucu. Sol başta Diş Hekimi Nuri Yılmazgil. Oturanlar arasında bendeniz ve Hafız Ahmet Naci Kağnıcı.

MADDE VE ÖTESİ

*Madde oldukça bugün, felsefenin tek emeli,
Daha bir çok yıkılışlar gelecek.. Beklemeli!..
Çünkü, insanı bütün dış yapısından görüyor,
Mâneviyyatını ihmâl ederek öldürüyor!..*

*Sâde kan, sâde sinir, etden ibaretse yeri,
Nerde insanın ezel bezmine âid değeri?..
Ruh ve mânâyı bu âlemden ibaret sanmak,
Ne karanlık yola sapmak, ne kadar aldanmak?.,*

*Rabbin, insanlara ihsanı : İlâhî gerçek;
Bedenin, ruha olan aşkını te'mîn edecek!..
Görünen âlemin ardında, ne âlemler var;
Mü'min insan, onu ruhiyle temaşaya dalar!..*

*Hafızandan bulanık izleri artık sil de,
Melekût âleminin seyrine dal sahilde!..
Uyanın, çünkü bütün çevreyi yangın saracak,
Bu uyanmak, o kızıl tehlikeden kurtaracak!..*

*Hep bu azgın, şımarık, kanlı ve kaatil kişiler,
Bunların yaptığı korkunç ve karanlık işler,
Çiğnetir ülkeyi moskoflara, yüz bulsa yarın,
Müslümanlar!. Kara gün çatmadan evvel uyanın!.,*

TASAVVUF

*Gönül oldukça tecellîlere ma'kes ayna,
Belirir onda Tasavvufdaki aydın mânâ!..
Uyan ey kardeşim artık, bu uyanmakla olur;
(Ölmeden ölmek) onun zevkini tatmakla olur!.
Yenerek nefsinin kurtul, şu behîmilikden;
Çünkü cismine değil, rûh ile insansın sen!..
Uyanırsan, küçücük katreler umman olacak,
Şu harâb âlemin artık, bütün umrân olacak!..
Uyanırsan, şu şûûnâtdaki her bir kelime,*

*Erdilir ruhunu mutlak ve hakîkî ilime!..
Buna ermek, sana dünyâda gerekdir; zîrâ,
Perdeler sıyrılıyor, bilki ölümden sonra!..
Buna ermekle, tekâmül edecektir şerefî,
Hep kemâl olmalı gâyendeki ulvî hedefin!..
Sezilir, zevk ile ancak bu letâif bahsi,
Kalemin aczidir artık, tutulup inlemesi!..*

TASAVVUF

*Arzusuna nefsin, bilerek hâkim olanlar,
Ruhen, o büyük gayenin askiyle yananlar,
Peygamberi rehber bilen ermişler izinden,
İhlâsa ererler, geçerek aşk denizinden!..*

DUA

*Ne dilerseñ dile, dergâhı açıktır Hak'kın,
Olur olmazla azîz vaktini mahvetme sakın!..
Gelerek kendine, pâk eyle gönül aynasını,
Dökülen göz yaşı kalbin, siler ancak pasını!..
Düâ makbul olur zîrâ, çıkar bir anda Allah'a,
Melekler imrenir yandıkça âteşler saçan âha!..
Din uğruna candan geçebilmek ne saadet!
Yâ Rab, o şehidlerle beraber bizi haşret,
Lutfunla nazar kıl, bize Dîdârını göster,
Serden geçen âşıkların ancak Seni ister!..*

VATANIN GERÇEK SAHİBİNE

*Îmânına saldırmayı meslek edinenler,
Hâlâ buna rağmen, yine aydın geçinenler,
Asla, bu asıl millete önder olamazlar,
Fikrî kölelikden ebedî kurtulamazlar!..
Şen, gayeni şimşek gibi bir hızla yaşat da,
İlhamına, îmânının iclâlini kat da,
Düşman, o mehâbetli huzurunda eğilsin,
Herkes, vatanın sahibi kimdir, onu bilsin!..
Günden güne, ulvî seviyen yükseliyorken,*

*Millet, seni, îmana önder biliyorken,
Dâvada hedef kutbuna son hızla ilerle,
Şahlanmayı alkışlıyacak kaafilerle!..¹⁰*

BÜTÜN BUNLARDAN SONRA BEN NE HALDEYİM?

Hayatımın tasavvuf boyutunu anlatıyordum. Şu anda ben ne yapıyorum, ne durumdayım?

Yukarılarda anlattığım Celal Ağabeyin beyanına göre hareket ediyorum. Hiçbir yere intisap etmedim. Sami Efendi hazretlerine olan bağlılığım devam ediyor. Derslerimi ve evradımı bırakmadım. Üç beş arkadaş Celal Ağabeyle sohbetে devam ediyoruz. Bir sıkıntı yoktur. Tasavvuf yolunda İmam Ebû-l Kasım el-Kuşeyri'nin tefsirini ve risalesini ve ruhumu uygun bazı eserleri okuyarak yoluma devam ediyorum. Örneğin İmam Rabbânî'nin mektûbâtını severek, hem de istifade ederek okuyorum. Ayrıca merhum Üstadım Mehmud Sami Efendi Hazretlerinin "Musâhabe" isimli seri eserleri başucu kitaplarımdır. Bu arada bir de Niyâzi Mısırî'nin çok sevdiğim Dîvânı'nı okuyorum. O hazretin görüş ve ifadeleri de beni sarıyor.

Sohbetine gidebileceğim insan kalmadı. Benim bulunduğum yerlerde ise ben olduğum için de kimse konuşmuyor. Benim konuşmam lazım. Evet, ama kimse benim dilimi anlamıyor. Camide konuşan vaizler gibi konuşmam isteniyor. Bense başka bir dünyada yaşıyorum. Buna rağmen iki grup arkadaşım var. Onbeş günde bir onlara sohbet ediyorum. Günümün büyük çoğunluğu vakıfta Kur'an okutarak geçiyor.

Merhum üstadım Mahmut Sami Ramazanoğlu'nun vefatından sonra ondan kalan cemaatin durumunu biraz evvel anlattım. Bunlardan Osman Efendinin Konya'ya uzanan kolundan cemaatin ileri gelenlerinin çoğu benim yakınım olan insanlardır. Onlar, kendi cemaatlerine katılmamı isterler. Süleyman Döndüren'in kendi ve cemaatinin ileri gelenleri de benim yakınım in-

¹⁰ Ali Ulvi Kurucu, Gümüştü ve Alevler.

sanlardır. Onlar da kendi cemaatlerine katılmamı istiyorlar. Dernekler, vakıflar hatta siyasi partilerden sağdakilerden hepsi benim kendileriyle olmamı isterler. Artık benim için bunların hepsi bitmiştir. Sadece iki cemaat var: Osman Topbaş cemaati ve Süleyman Döndüren cemaati. Bunlardan birisini tercih etmem istendiğine göre ne yapmalıyım?

Ben, tam da bu ikilem içerisindeyken, Celal Ağabey bir gün bana: "Seni rüyamda gördüm. Sırtında çok geniş bir cübbe var. Herkesi içine alabilecek bir cübbe. Sen eline bir makas almışsın, o cübbeyi küçültüp sadece kendi vücuduna uyduracağım diye uğraşıp duruyorsun. Hasan Efendi bırak o cübbe senin sırtında geniş geniş dursun, herkesi içine alsın" dedi.

Anladım ki benim herhangi bir cemaate dâhil olmam gerekmiyor. Oğlum Mehmet Bahaüddin'le bir gün konuştuğumuz bir sırada: "Baba, sizin herhangi bir tarafa dâhil olmayıp herkesle iyi olmanız çok isabetli bir hareket oluyor. Bu durumu korumanızda fayda var" demesi de bana uygun gelmiştir. Ancak bunlara rağmen yine de içimden atamadığım bir düşünce beni rahatsız ediyordu.

Bir gün rüyamda, bir ovada oluyorum. Yanımda kalabalık bir topluluk var. Onlarla yürüdük. Bir yere geldik, önümüze bir dağ çıktı. Dağ, tam bir balıksırtını andırıyor. Keskin ve yalçın bir dağ. Dağın önüne gelince yanımdaki topluluk ikiye ayrıldı. Hepimizin elinde güzel, eğrlenmiş atlar var. Cemaatin birisi dağın sağ tarafına, diğeri sol tarafına doğru yöneldi. Ben atın üzerine bindim ve dağa tırmandım. Bir yere geldim, at daha fazla yükselmedi. Dağ çok yüksek, keskin ve yalçın kayalar olunca gide medi. Attan indim ve tırmandım. Tam dağın keskin yerine geldim. Göğsümün üzerine yaslandım. Atıma baktım, o da bana bakıyor. Ona: "Bak sen çıkamadın, ama ben çıktım" diyordum. Sonra arkadaşlara baktım, onları çok yakından görüyordum. Hepsinin atları elinde, garip ve pejmürde yolcular halinde birisi sağa gidiyor, diğeri sola gidiyor. Bu hal içerisinde uyandım.

Atlar, arkadaşlarımızın tarikattaki görevleridir. Yani bunlar, ihvanın sohbetiyle, dersiyle, terbiyesiyle meşgul olma görevi

olanlardır. Bunların hepsini tanıyorum. Onlar daha önce hepsi aynı topluluğu oluşturuyorlardı. Osman Efendiyle Süleyman Efendi ayrılınca bunlar da bölündü. Bense onlar beraberken de görevliydim, onlar ayrıldıktan sonra da görevliydim. Fakat onlar, kesin olarak ayrılınca benim onlarla da o yöndeki görevle de bir ilgim kalmadı. Şu anda hiçbir nam ve nişanım yoktur. Dağın sırtında olup bitenleri temaşa etmeye devam ediyorum. Gerçek anlamda bağımsız bir şahıs olarak yoluma devam ediyorum.

Zaten ben, anamdan yalnız doğdum, yalnız büyüdüm, yalnız okudum, yalnız yaşadım ve her şeyimde yalnızım ve sadece Mevla'ma bağlı gidiyorum. Bu sözlerimi şayet açıklamaya teşebbüs etsem, ne demek istediğim daha iyi anlaşılır. Ama boşver. Herkes aslında benim söylediğim gibidir de kimse farkında değildir.

Tarikat ve tasavvufta "Murakabe-i Vahidiyet" diye bir makam vardır. Fakir, şimdi bu makamda yaşıyorum.

"أَلَا هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ هُوَ اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ"

(Zümer:4-5)

Hem Kahrân olan Allah, aynı zamanda Gaffâr'dır da... Kahrından Gufrânına sığılıyor ve hayatıma böyle devam ediyorum.

قُلْ إِنَّمَا أَنَا مُنْذِرٌ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ * رَبُّ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ

(Sad: 5-6)

Ayetleri ışığında yaşamaya çalışıyorum. Rabbimden hayırlı akibet niyaz ediyorum. Ve aşağıdaki şiirle dua ediyorum.

GÜNDÜZ GECE

Bilmediğim bir âlemde
Geliyorum gündüz gece
Durmadan hiç dinlenmeden
Gidiyorum gündüz gece

Bir gafletin bucağında
Bir hasretin ocağında
Çilelerin kucağında
Gidiyorum gündüz gece

Nedir evren nedir dünya
Nedir evvel nedir uhrâ
Bendedir aşk bende sevda
Gidiyorum gündüz gece

Hayatım ki bana fırsat
Yaratandan bir iltifat
Yolculuksa yüce maksat
Gidiyorum gündüz gece

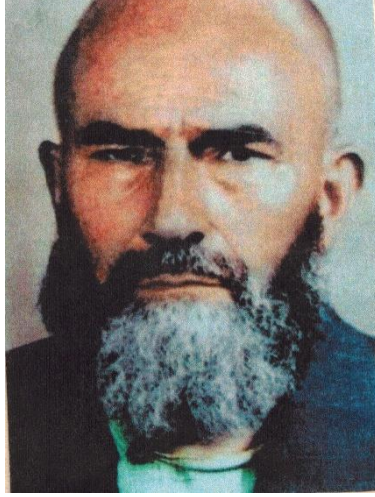
Bir sel aktı şu dereye
Soruyorlar yol nereye
Dönüşü yok bir ülkeye
Gidiyorum gündüz gece

Misafirim bu ülkede
Belkide bir kazazede
Rabbe dua ede ede
Gidiyorum gündüz gece

MEÇHUL ASKER HACIVEYİSZÂDE HACI MUSTAFA EFENDİ

Hacı Mustafa Kurucu, halk arasında kendisine Hacı Ve-yiszâde Hacı Mustafa Efendi denirdi.

Mustafa Efendi'yi yaşadığı dönemde Konya halkının yediden yetmişe hepsi tanırdı. Karşısına her çıkan kimseye selam verirdi. O dönemde Konya halkı arasında henüz müslüman olmamış bazı kimseler vardı. Müslümanlardan daha dikkatli ve terbiyeli idiler. Ben onlardan birisine dahi selam verip hatır sorduşunu gördüm.

Merhum Haciveyiszade Hacı Mustafa Efendi

Son derece sağlam bir hafız-ı Kur'an'dı. Rasulullah'ı Ehli Beyt'i ve Ashâb-ı Kirâmı çok sever, bütün varlığıyla aşkı ilâhî dolu olduğu belli olan bir zâttı. Son derece uyanık, her an şuûru yerinde alışkanlık gafletine düşmeyen birisiydi. Onu yazmak onu anlatmak çok zor. Ancak bizler müşahedelerimizin bize ulaştırdığı kadarını yazabiliriz. Onun yeğeni Ali Ulvî Kurucu merhumun ifadesiyle "O bir Meçhul Asker"di.

Bendeniz 14 yaşlarımda hafızlığa çalışırken o zât Pîri Mehmet Paşa Camiinde imamdı. Oğlu hafız Mehmet ve arkadaşları Cuma günleri onun arkasında cumayı kılmak için orada toplanırlardı. Cami küçüktü ama cemaat seçkindi. Hocanın oğlu Mehmet, Zoralı'nın Hüseyin, Çörekçi, Galatalı'nın Mahmut, Arif Etik, sonradan İzmir'e gitti bir hafız daha vardı ismini unuttum, bunlar orada müezzinlik yaparlardı, müthiş sesleri vardı. Herhalde onun adı da Arif'ti. İzmir'e giden zât bir gün bir iç ezan okudu ki hala benim kulaklarımda yankısı devam ediyor.

Hoca efendi Piri Paşa camiinde pek çok insana Arapça okutmuş, ben ona yetişemedim. Lâkin hocayla İmam Hatip Okulunda bir süre teşriki mesâîmiz oldu. Ayrıca hocanın zaman zaman hizmetinde bulunurdum. Bir defasında Kapu Camii'nde hafızlar merasimi yapılmıştı. Mehmet Ulucan müftü yardımcısıydı. Zihniyet olarak tasavvufa ve sufilere karşı bir anlayışı vardı. O gün hafızlar merasiminde müftü yardımcısı olarak konuşmuştu. Ondan önce de konuşmaları olmuştu. Bu konuşmaları hocaya taşıyanlar olmuş. Hoca da tasavvufu ve mutasavvıfları çok severdi. Namazdan sonra hoca efendi de Kapu Camii'ne geldi. Orada mihraba geçti ve ayakta konuştu. Kur'an'ın faziletini hafızların kıymetini, hafızlara verilecek olan mükafatı anlattı.

Haciveyisâde Hacı Mustafa Kurucu ve Konya'nın eşrâfından bazıları.
Hocanın sağında oturan zât benim kayınpederim Mehmet Atçeken'dir

Sözü Allah dostlarına getirdi. Onların kerametlerinden anlattı. Bu esnada Mehmet Ulucan'a çok sert cevaplar verdi. Bak-tım Mehmet Ulucan çok sıkıntılı bir hal içerisindeydi. Bir şey di-yemiyordu. Kelimenin tam anlamıyla Ulucan'ı yudu, yıkadı ve oraya serdi. Merasim bitince herkes Hoca Efendinin etrafını sardı. Elini öpmeye çalıştı. O hengamede Ulucan kayboldu.

Bana bir zât görev verdi. "Akşam namazından sonra hoca efendiyi bizim eve getir, orada yemek yiyeceğiz" dedi. Bunu hoca efendiye de söyledi. "Hocam Hafız Hasan sizi getirecek" dedi.

O yıllarda hoca efendi Azîziye Camiinde görev yapıyordu. Namazdan sonra oradan bir fayton ayarladım. Hocam Camiden çıktı faytona bindik gidiyoruz. Zefer'de bir evde yemek yiyeceğiz. Bendeniz hoca efendinin karşısındaki yere oturdum. Alaaddin Tepesinin yanından giderken "Hocam" dedim, "Bize Abdülaziz Debbâğ hazretlerini anlatır mısınız?"

"Hafız evladım sen bunu orada yemekten sonra sor, ben orada anlatayım olur mu?" Dedi. Tamam hocam dedim. Eve geldik. Orada gördüm ki Mehmet Ulucan var, kayınpederi Mustafa Derbentli var, daha başkaları var. Yemek yendi, eller yıkandı kahve içmek için oturunca daha ben sormadan Hoca efendi "gelirken Hafız Hasan benden Abdülaziz Debbâğ hazretlerini sormuştu da bunu orada anlatayım demiştim" dedi ve söze başladı. O zâtı uzun uzun anlattı. Bazen sevindirdi ve gönüllerdeki soğuklukları giderdi, bazen da ağlattı. Sonra vakit geldi ve camilere dağıldık. Hocayı tekrar camisine getirdim.

Başka bir zaman askere gideceğim gün rüyamda Hoca efendiyi gördüm. Bendeniz yanıdaydım. Ayakta arkamızda kalabalık bir cemaat vardı. Hocam beni askere uğurlama duası yapıyordu. O dua ile elhamdülillah askere sâlimen gittim geldim.

Yıllar sonra yine bir gün rüyamda Hocamla karşılaştım. Benim önüme düştü. Saray gibi bir yere geldik. Her tarafı yeşil halılarla donatılmış bir türbeye vardık. Besmeleyle kapısını açtı. Salavâtı şerife getirerek içeri girdik. Rasulullah s.a.v. Efendimizin kabri şerifleri imiş. "buraya herkes giremez, lâkin izin aldım seni getirdim" dedi. Tekrar geri geri çekildik ve çıktık, uyandım. Hayatımın en huzurlu anlarından birisini yaşadım.

Rahmetli Celâleddin Çelikkol ağabeyim anlatmıştı. "Hacıveyiszâde Mustafa Efendi hazretleri bir gün bana "Sami Efendi Hazretleri Konya'ya geldiğinde beni ziyaretine götür" demişti. Aradan epeyce bir zaman geçti. Sami Efendi Hazretleri Konya'ya

geldiler. Aradan bu kadar zaman geçmesine rağmen "Hoca unutmaz" diye düşündüm. Ve bir fayton tuttum hocanın evine geldim. Kapıyı tıkladım. Biraz sonra kapı açıldı ve Hocam beni gördü. "Babam, hemen bir abdest tazeleyip geliyorum" dedi ve içeri gitti. Hoca efendi bu "Babam" tabirini çok kullanırdı.

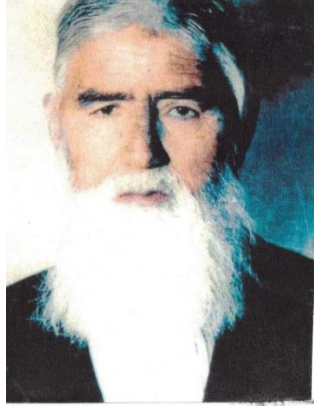
Biraz sonra geldi. Faytona bindik gidiyoruz. Ben içimden: "Hocam Sami Efendimiz hakkında bir şeyler söylese" diye geçiriyordum. Hocam da çenesini bastona dayamış sessiz duruyordu. Şöyle yüzüme baktı "Evliyaullah'ın huzurunda kalbini sağlam tutabilmek çok zordur. Beni bağışla" dedi. Hiçbir şey demedim amma ben utandım. Çünkü hocam da Allah dostlarından birisiydi. Allah rahmet eylesin.

Çok nafile namaz kılardı. Son derece tatlı sohbet eder, vaaz ve nasihatini dinletir. İhlas ve samimiyet örneği birisiydi. Yerini kimse dolduramamıştır.

Mustafa efendi Hocam, sabah namazlarından sonra Azîziye camiinde her gün kuşluk vaktine kadar konuşurdu. Arkasından kuşluk namazını kılarlar ve dağılırlardı. Ayrıca Kapu Camii'nde haftada bir gün öğleden sonra konuşurdu. Bir saatten sonra "şunu da söyleyeyim bitireceğim" derdi. Fakat bir türlü bitiremezdi. Epeyce bir konuşur yine aynı "şunu söyleyeyim bitireceğim" der lâkin bitiremez devam ederdi. Sonunda "evet kardeşlerim ben konuşmayı bitirmek istiyorum lâkin siz ceryanı kesmiyorsunuz, ben de bitiremiyorum. Siz ceryanı kesin ben de konuşmayı keseyim" derdi. Rabbim rahmet eylesin.

AKŞEHİRLİ AHMED EFENDİ HOCA

Konya'nın değerli hocalarından bir zâttır. Halk arasında "Akşehirli Ahmed efendi" namıyla maruf. Bendeniz 14 yaşlarımdayken hafızlığa çalışıyordum. Akşehirli hoca efendi Sultan Selim Camii'nin hatibiydi. Cumaları o kıldırıyordu. Sair zaman öteki imamlar idare ediyorlardı. İki imamı vardı caminin. Birisi benim hafızlık hocam Kurrâ Hafız Şükrü efendi idi. Diğeri de Mehmet efendi merhumdu.

Akşehirli Ahmed Efendi Hoca

Akşehirli Ahmed Efendi Kapu Camiinde haftanın bir gününde vaaz verirdi. Seçkin bir cemaatı vardı. Bazan ağlatır, bazan güldürürdü. İnzar ve tebşîr metodunu iyi uygulardı. Rahmetli Babam onun vaazını hiç kaçırmazdı.

Azîziye Camii'nin doğusu meydanlıktı. Babam merhum orada dağ köylerinden gelen "kuru üzüm" alır satardı. Aynı zamanda hocaların vaazını da hiç kaçırmazdı. Kendisi gibi üzüm alıp satan başkaları da vardı orada. Lâkin düşük fiyatlı üzümle biraz düzgün olan üzümü karıştırırlarmış ve onlar hemen satarlarmış. Fakat Babam böyle yapmadığı için bir çuval üzümü 3-5 günde ancak satarmış. Bir gün Kapu Camiinde Akşehirlinin vaazını dinlemiş Pazar yerine gelirken Hoca Efendiyle beraber yürümüşler. Yürürken Ahmet Efendi Babam'a: "Tahsin Efendi, işler nasıl?" diye sormuş. Babam da yukarıdaki durumu anlatmış ve çok üzüldüğünü söylemiş.

Akşehirli Ahmed Efendi Babam'a şöyle bir bakmış ve: "Tahsin Efendi, Tahsin efendi, üzülmeye kardeşim. Senin sattığın mal temizdir. Temiz mala temiz para gelir. Halkın cebinde temiz para az olduğu için sana birkaç günde ancak gelir" demiş. Hocanın bu açıklaması Babam'ı öyle sevindirmiş ki ondan sonra hiç üzüntüye düşmeden pazara devam etmiş.

Bir gün saathanede hocama dersimi verdim, üzüm pazarında Babam'ın yanına gelmiştim. Baktım Akşehirli Ahmed Efendi elinde "Zembil" oraya geldi. Zembil, biraz büyükçe bir torbaya deniyor. Şimdikilerin poşet dedikleri torbaya benzer. Ancak içindeki görünmesin diye iç yüzüne sonradan bezden bir astar geçirilir ve buna zembil denir. Evet Hoca Efendi elinde bir zembille oraya geldi ve bir manav vardı onun önünde durdu. Ben hocayı takip ediyordum. Hoca manava hitaben: "Evlat kereviz kaç kuruş?" Manav: "Altı kuruş hocam, fakat sana beş kuruş olur" dedi. Bunun üzerine hoca kızdı ve : "Evladım neden başkasına altı kuruş da bana beş kuruş oluyor. Eğer beş kuruş idare ediyorsa neden altı kuruşa satıyorsun?" dedi ve kerevizi almadan gitti.

Aslında adam hocaya ikram olsun diye bunu yaptı ama hoca "sanki ilmini satarmış gibi" düşündüğünden kızdı ve gitti. Dosdoğru bir adamdı, hiç taviz vermezdi.

Bir Cuma günü Sultan Selim Camiindeydim. Cuma namazını orada kılmak istemiştım. Müezzinler için hazırlanmış özel bölüme çıktım, oturuyorum. Cumayı Akşehirli hoca kıldıracaktı. Sünnetler kılındı hoca minbere çıktı oturdu. Müezzin iç ezanı okudu. Ezanın son cümlesi olan "Lâilâhe illallah" cümlesini söylerken cemaat de onunla beraber bu cümleyi sesli olarak söyledi. Caminin içine bir uğultu çökmüştü. Bilinen o ki, iç ezan okunurken cemaatin hiç bir şey söylememesi lazım. Fakat yüksek sesle camiye inletince, Hoca hutbenin girişini tamamlayıp konuşmaya başlarken bu konuyu cemaate ısrarlı bir şekilde anlattı. Ne yapılması, nasıl hareket edilmesi gerektiğini izah etti.

Ertesi hafta ben cumayı yine orada kıldım. Özellikle hocanın bu tembihatının cemaate ne nispette tesir ettiğini görmek istedim.

Aynı minval üzere Hoca Efendi minbere çıktı ve oturdu. Ezan okundu. Son cümleye gelince cemaat aynı şekilde yüksek sesle müezzinle beraber o cümleyi söyledi. Benim bütün işim o anda Hocanın durumunu gözetlemektı. Baktım hoca oturduğu yerde sarsıla sarsıla ağlıyordu. Hoca efendi o gün hutbeyi fazla

uzatmadı. Bendeniz dikkat ettim. Akşehirli Ahmed Efendi merhum emekliye ayrıldı ve o günden sonra bir daha hutbeye çıkmadı. Herhalde "söz dinlemeyen bu cemaate benim diyeceğim bir şey kalmadı" demiştir.

Ahmed Efendi hocanın gençliğinde avcılık yaptığını bazı arkadaşlarından duymuştum. Teknolojinin yeni ürünlerine karşı çıkan bir tavrı vardı. Mesela mikrofonla konuşmazdı. Bunun gibi bazı düşüncelerinin olduğu söylenirdi. Herhalde doğrudu...

Yanılmıyorsa 1950-1960 yılları arasında şimdiki Fatih ışıklar mahallesinde Kemal Sili adında bir adam halı fabrikası kurmuştu. Ahmed Efendi hocanın halıcılık yapmış birisi olduğunu iyi bir desinatör olduğunu duymuş ve hocaya teklifte bulunmuş, "Hocam biz bir halı fabrikası kurduk. Bir desinatöre ihtiyacımız var. Bu hususta bizimle çalışır mısınız? Sizin için her şarta biz varız" demiş.

Hoca efendinin ona verdiği cevap çok güzel bir cevaptır. Çünkü hoca çok yaşlanmış, dünya işiyle pek ilgilenmiyormuş. "Evlat, kusura bakma! Ben artık pazara değil mezara daha çok yakınım" demiş ve işi bitirmiş.

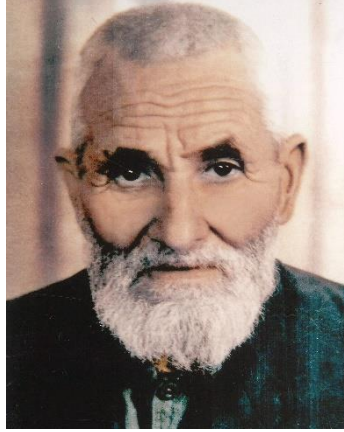
Ahmed Efendi bir vaazında cemaate "Muhterem Cemaat... ben bugün Allah'ın evliya kullarından birisini ziyaret ettim" diyerek başlamış ve devam etmiş.

"Adanalı Mahmut Sami Efendi Konya'ya gelmişler. Evlatlarından birisi beni götürdü, görüştüm. Hakikaten kâmil, alim, salih bir insan olduğu her halinden belli. Sizler de şahit olun ki ben böyle bir zâtı ziyaret ettim" demiştir.

Bunu o gün hocanın vazında bulunan bir ihvan bendenize böylece anlatmıştı. Allah rahmet eylesin. Aslında Ahmed Efendi'nin tasavvufa ve sofiliğe karşı olduğu söylenirdi. Demek ki onun da bu konuda bir takım yanlış hareket edenlerden dertli olduğu, gerçeğini bulunca da memnun olduğu anlaşılmaktadır.

LADİKLİ HACI AHMET HÜDÂÎ HAZRETLERİ

Konya velilerinden Ladikli Hacı Ahmed Ağa 1888 yılında Konya'ya bağlı Ladik kasabasında doğdu. Babasının adı Mehmet, annesinin adı ise Emine'dir.

Ladikli Hacı Ahmed Efendi

Gayet cömert, vakar, temkin ve itidal ehliydi. Sükûtu ihtiyar eder, ihtiyaç halinde konuşurlardı. Ümmi olmasına rağmen O'nun Hocası Hızır a.s. olduğu için ondan manevi ilimler almış olup, ilm-i hikmette yekta idi. Kendisini Hakk'ın rızasına, halkın hizmetine adanmış, her zaman ve her yönde halkımıza önder, rehber, teselli ve ümit kaynağı idi. kendisine bir şey sorulduğu zaman; "durun gardaşım şimdi cevabınızı getiririm" der, gider Hızır aleyhisselam'a sorar, cevabını alır getirirdi. Kimseyi kırmaz ve geri çevirmezdi.

Hacı Ahmet ağa, 8 Haziran 1969 tarihinde Cenâb-ı Hakk'ın rahmetine kavuşmuştur. Mübarek kabri şerifleri Ladik Mezarlığındadır. Her zaman ziyaret mümkündür.

Bendeniz,

Muhterem hocam Tahir Büyükkörükçü vesilesiyle kendisini tanıdım. Hocam, zaman zaman ziyaretine giderdi, beni de götürürdü. Ayrıca başka ağabeylerle de ziyaretine giderdim. Bunlar hep askere gitmeden önce yapılmış ziyaretlerdi. Tarikat

dersini yeni aldığım sıralardı, yıl 1953. İlk ders olan kalp dersini o zatın ilk ziyaretinde aldığım manevi füyûzat neticesinde geçmiştim.

Zemzem Olayı

Bir mübarek geceydi. 5-6 arkadaşımız vardı. Tahir Hocamla birlikte gitmiştik. Akşam yemek yedik, yatsı namazını da kıldık. Ahmet ağa bize: "Kardeşlerim, siz kalın. Ben göreve gideceğim. Sabah gelirim, görüşürüz" dedi, gitti.

Bir arkadaşımız: "Hacı baba nereye gideceksiniz, göreviniz nerede bu gece?" diye sordu. "Bugün Berat Gecesidir evlat. Zemzem kuyusunun başında bütün peygamberlerin ruhları ve bütün Allah erlerinin ruhları toplanacak. Kuyunun suyu ağzına kadar yükselecek. Rasulullah dua edecek, bizlerde amin diyeceğiz. Sonra o sudan herkes birer avuç içecek, dağılacağız. Bu merasim her yıl tekrar edilir. Zemzem kuyusunun suyu o sebeple tükenmez" dedi.

Ben "Hacı Baba, bize o sudan getirir misiniz" dedim. "İnşaallah evlat, inşaallah" dedi. Ve Ahmet Ağayı uğurladık. Tahir Hocam bize biraz sohbet etti. Sonra hepimiz üzerimize bir örtü alıp yattık. Gece erken kalktık, teheccüd namazlarını kıldık. Evradımızla meşgul olduğumuz sırada sabah ezanı okundu. Sünnetleri kıldık. Farzı kılmak için bekliyorken Ahmet Ağa abdestini almış çorapları elinde kapıdan girdi. Sünneti kıldı. Kamet edildi ve sabah namazını cemaatle kıldık. Her şey bitti, oturuyoruz.

Hacı Ahmet Ağa gitti, hemen elinde büyükçe bir şişe ile geldi. Bana bakarak; "Evlat, sana zemzem getirdim" dedi. Ben de aldım cemaate dağıttım. Kendim de içtim, ama dört parmak kadar arttı. "Hacı Baba, ben bunu götürebilir miyim?" dedim. "Götür götür, sevdiklerine içirirsin" dedi. Ben de getirdim. Büyük otelin altında Celal Ağabeyin bakkal dükkanı vardı. Hemen oraya girdim. Kapıdan girer girmez sevincimden "Ağabey bak, Hacı Ahmet Ağa'dan zemzem getirdim" diye bağırdım. "İyi olmuş, iyi olmuş getir içelim, şu çocuklara da verelim" dedi.

Biz içtik çocuklara da verdik. Çocuklar dediğim ağabeyin ikiz kızlarıydı. Çok küçüklerdi. Zemzem olayı onlarda da iz bırakmış olacak ki çocuklar beni gördüler mi: "Zemzemci amca geldi" derlerdi. Allah'ın hikmetine bakın ki bu kızlardan birisinin oğlu, diğerinin de damadı olan bir genç Hayra Hizmet Vakfında benim yardımcım olarak hizmet yapmaktadır.

Tayy-i Mekan ve Tayy-i Zaman Olayı

Rahmetli Ali Ağaççı ile, Kadınhanı'lı Hacı Bekir'in oğlunun düğününe gitmek üzere yola çıktık. Sanıyorum 1953 senesinin Eylül ayı sonları. Eskiden İstanbul yolu diye bilinen Musalla Bağları semtinde yol ağzına durduk. Şimdilerde orası eski sanayi ve motorlu sanayi sitesi diye biliniyor.

Saat 11:00 oldu, hiçbir araba geçmedi. Düğün zamanı geçti. Ali Ağabey: "Hoca nasıl olsa düğüne gidemeyeceğiz. Eğer bir araba gelirse doğru Ladik'e gidelim. Ahmet Ağayı ziyaret edelim" dedi. "Tamam Ali Ağabey, uygundur" dedim. Söz henüz bitmişti ki bir kamyon geldi. İşaret edip durdurduk. "Ladik'e kadar bizi götür" dedik. "Tamam" dedi. Atladık. Sarayönü-Ladik ayrımına geldik, araba durdu, indik. Ücretimizi ödedik ve Ladik'e yönelltik.

Çok acıkmıştık. Öğle olmuştu. Hem yürüyoruz hem konuşuyoruz. Ali Ağabey: "Hoca" dedi. "Buyur Ağabey" dedim. "Yeni pişmiş bir bulgur pilavı, yanında da bir ayran olsa ne dersin?" dedi. "Tamam Ali Ağabey, yalnız ayran değil de pilavın yanında, üzeri çörek otlu bir tas yoğurdu isterim ben" dedim.

Eve geldik. Ahmet Ağa var. Yanında rahmetli Mehmet De-deoğlu da var. Beraber oturuyorlar. Öğle namazını kıldık. Tekrar oturduk. Ahmet Ağa: "Kardeşlarım, karnınız nasıl" dedi. "Hacı Baba karnımız aç" dedim. "Hah şöyle! Bu oğlan da benim damardan" dedi. "Biraz evvel Ankara'dan iki kişi geldi. Karnınız nasıl dedim. Tok dediler. Sonra gideceklerinde şoför, karnım aç dedi. Kendilerine gönlüme göre bir ikramda bulunamadım, üzüldüm. Siz öyle yapmadınız" dedi ve gitti.

Yarım saat dolmadan Ahmet Ağa elinde bir sini ile geldi. Hemen sofrayı serdik ve dört kişi oturduk. Sininin üzerinde yeni pişmiş buram buram taze bulgur pilavı, yanında üzeri çörek otlu bir tas yoğurdu. Bunları görünce hemen "Hacı Baba biz gelirken yolda böyle istemiştik" dedim. Sadece tatlı bir tebessümle cevap verdi. Fakat sininin üzerinde bir de ağzı kapalı sahan var. Ben öyle söyleyince Mehmet Dedeoğlu "Ben de yağ içinde yumurta istemiştik" dedi. Sahanın ağzını açtık ki o da, yağ içinde yumurtaymış. Zaten sofrada yedi tane tandır ekmeği bulunurdu. Yine aynı sayıda ekmek vardı. Yedik, doyduk elhamdülillah.

Yemekten sonra çay geldi, içiyorduk. Ahmet Ağa rahmetli bir dizini dikerek otururdu. Konuşuyorken bir ara durdu. Sol tarafına baktı. O tarafta duvar vardı. Sonra bize döndü: "Kardaşlarım, biz bir yere gidecektik. Arkadaşlar dağa geldiler. Siz ister kalın, ister gidin. Ben yarın öğleye doğru geleceğim.

Ben, "Hacı Baba, nereye gidiyorsunuz?" dedim. "Evlat ben bilmiyorum. Ama şurada yazılısı var" dedi. Ayağa kalktı, bizler de kalktık. Duvara gömülmüş tek kapaklı bir dolabı açtı. İki parmak genişliğinde bir kağıt çıkardı. Bana verdi ve "Burada yazıyor, oku" dedi. Kağıdı elime aldım. Kağıtta hem Osmanlıca yazılmış hem de yeni Türkçe yazılmış iki satır: "New York – Washington" yazıyor.

"Buraya niçin gidiyorsunuz?" diye sordum. "Washington'da iki bin kadar Müslüman var. Büyük bir sıkıntıları var. Onun için gidiyoruz. New York'ta bir papaz Müslüman oldu. Onu tebrik edip ziyaret edeceğiz, onun için gidiyoruz" dedi. "Pekiye Hacı Baba oraya kaç dakikada varırsınız? Dedim. "Üç-beş dakikayı geçmez" buyurdular.

Biz izin aldık, tekrar ana yola çıktık, araba bekliyoruz. İkinci ve akşam namazlarını petrolde kıldık. Bekliyorken, alnında "Deli Osman" yazan bir kamyon geldi. Sağolsun bizi Konya'ya kadar getirdi. Evlerimize dağıldık. Aradan uzun zaman geçti. Bir gün bir münasebetle bu olaydan bahsettim, sohbette. Orada Ali ağaçcı da vardı. Ben konuyu bitirince Ali Ağabey "O kağıt bende"

dedi. "O gün ben onu almıştım, sandığıma koymuştum, ölünce kefenime koysunlar, diye vasiyet edeceğim" demişti.

Kutbü'z-Zaman Olayı

Hacı Ahmet Ağayı bir ziyaretimiz günlerinde Irak'ta askeri bir ihtilal olmuştu. Hatırladığım kadarıyla bu son ihtilaldi. Kral devrildi. Başbakan ve diğer hükümet üyelerinden bazıları kaçtı, bazıları yakalandı. Tahir Hocam, Ahmet Ağaya sordu: "Bu olayda Ricalullahın bir rolü var mı? Onlar bu işe ne diyorlar?" Diye.

Ahmet Ağa: "zamanın kutbu olan zat, Medine'de yaşıyordu. Çeşitli yerlerden çok ziyaretçisi gelip gidiyordu. Onun bu durumundan Suud Kralı endişelenmiş olacak ki, kendisine haber göndermiş, "Eğer dilerseniz, ülkenin idaresini size bırakabilirim. İstemezseniz durumu bir değerlendirmeye alırsanız memnun olurum" demiş. Hazret cevap vermiş: "Bizim görev alanımız başkadır. Ülkeniz size emanettir, biz başka bir yere gideriz" demişler.

Bunun üzerine biz, arkadaşlarımızla gönderildik. Kendisine: "Dilerseniz sizi İstanbul'a götürebiliriz" diye teklif ettik. "Şu anda nereye gideceğime dair bir emir bekliyorum. Emir gelince yardımınız olabilir" diye karşılık verdi. Birkaç gün sonra Bağdat'a gitmesi için emir verildiğini öğrendik. Hemen gidip kendisini Bağdat'a taşıdık. Yedi senedir Bağdat'taydı" dedi.

Konunun tam burasında ben devreye girdim ve "Hacı Baba, Es'âd Efendi hazretleri, kendisine kutupluk görevi verilince şöyle diyor:

"Ne yerden kârbân-ı gam göçer olsa konar bende

Belâ rahında şimdi bir muayyen menzil oldum ben"

Bundan anlaşılıyor ki, kutbü'z-zaman yer yüzünde vukû bulacak olaylardan ilk haberdar olacak kişidir. Bu zatın, bu olacak ihtilal olayından haberi olmadı mı?"

Ahmet Ağa: "bildiğim kadarıyla bu zat, çok halim selim bir insandır. Kendisine görev verildiğinden bu tarafa hiç tasarrufta bulunmadı. Kendisine gelen emirleri aynen uyguladı. Devamlı

ağlayan birisiydi. Bu haline rağmen Cenâb-ı Hakk ona önceden bildirmedi. Olay vuku bulduğu an haberdar edildi" dedi.

"Medine'deki gibi, hazretin ziyaretçisi burada da çoğalmıştı. Devletin ilgili elemanları onu ve durumunu çok iyi biliyordu. Bağdat'ta meşhur zatlardan birisiydi. Bir hanımı vardı. Bir de kendisine hizmet eden yakınlarından bir genç vardı. İhtilal günü bu zatı eşyasıyla birlikte evden alıp bir cami avlusuna pejmürde bir vaziyette bırakıverdiler. Tam o sırada bir gazeteci geldi, herkesin ziyaret ettiği, itibar ettiği meşhur bu zatın o perişan vaziyetiyle resmini çekmek istedi. Lâkin adamın makinesi patladı ve resim çekemedi. Kendisi de korkup kaçtı" dedi.

O esnada biz Hocam ve arkadaşlar yemek yiyorduk. Önümüzde sini vardı. Ve biz etrafında daire halinde oturuyorduk. Tahir Hocam: "Hacı Baba, o zatın bir resmini görsek olmaz mı?" Dedi. Ahmet Ağa: "Olur hocam, ben o zatın resmini sana getireyim, göstereyim" dedi. Fakat hocam, "Hay efendim! Büyükle şöyle ellerini cebine sokarlar ve gösteriverirlermiş" deyince, o köylü görüntüsü içerisindeki Ahmet Ağa, son derece ciddileşti ve "Hoca efendi, hoca efendi! Ben onu yaparım da siz buna dayanamazsınız!" Dedi. Bir anda hava değişti. Ve sanki tepemize bir kova soğuk su döküldü. Neye uğradığımızı bilemedik. Nutkumuz tutuldu, yemek de yiyemedik. Bir şey de diyemedik, donduk kaldık. Ama Ahmet Ağa büyük adam, hemen havayı yumuşattı: "Haydi hocam haydi, yemeğimizi yiyelim. Ben o resmi sana getireceğim. Şu anda resim kendisinde olan arkadaşımız görev başında, oradan ayrılamaz. Onun işi bitince ben sana getireceğim" dedi.

Bunun üzerine hepimiz rahatladık. Ama, işin hiçbir zaman şakaya veya şımarıklığa gelir bir iş olmadığını anladık. Ahmet Ağa hocaya o resmi getirdi mi getirmedi mi bilmem. Arkasını araştırmadım.

Muhtelif Olaylar

Ahmet Ağanın ziyaretine zaman zaman giderdik. Bize anlattığı pek çok olay vardı. Ben onların çoğunu unuttum. Mesela: Sahrayı Kebir diye ifade edilen çöl, "Sahrayı Tih" de denirmiş.

Orada yaralı ve baygın bir vaziyetteyken tanımadığı bir zat, onu at sırtında çok kısa bir sürede hastaneye getirmiş. Orada yattığı sürece zaman zaman ziyaret edermiş. Kim olduğunu sorar ama cevap alamamış. Tedavi olmuş ve trenle memleketine gelmiş. O zat yine gelir, Ahmet Ağayla görüşür, konuşurmuş. Sonra kendisini yediler denilen gruba almışlar. "Evlat, kırk yıldır bu hizmeti yapıyorum. Bir hata yapmadan bu görevi tamamlamak istiyorum. Bana dua edin" derdi. Bir de: "Biz askeriz, verilen emri aynen yerine getirmekle mükellefiz. İtiraz hakkımız yoktur" derdi.

Zemheride Yaş Üzüm

Yine bir ziyaretimizde hocam sordu: "Ahmet Ağa bugün görev ne tarafta?" diye. "Bugün Afrika tarafında görev verdiler hoca efendi" dedi. Her zamanki gibi yatsıyı kıldık. Gitme saati gelince o müsaade aldı ve gitti.

Sabah namazına yetişti. Namazı kılıp hoş-beşten sonra bir tepsinin içerisinde, henüz dalından yeni kopmuş yaş üzüm, yanında muz ve bazı meyveler geldi. Hiçbirimiz hayrete düşmedik. Kemali afiyetle ve neşeyle yedik. Çünkü o gün Konya'da zemheriydi. Ladik'te diz boyu kar vardı. Bizim ülkemizde o mevsimde böyle çubuğundan yeni koparılmış üzüm mümkün olmazdı. Bunda şüpheye düşmeye gerek yoktu.

İnsan Yetiştirme Olayı

Bir başka gün ziyaretimizde yine hocam sordu: "Bugün ne tarafta görev var?" "Hoca efendi, inşaallah bugün Bulgaristan, Yunanistan hududunda görev yapacağız" dedi.

"Yalnız mı görev yaparsınız, yoksa yanınızda başka arkadaş bulunur mu?" diye sordu.

"Bazen yalnız, bazen de yetiştirmek istenilen kişiler olur, onları yanımızda götürürüz" dedi. "Onları yetiştirirken ciddi imtihanlarınız oluyor mu?" "Evet hoca efendi! Çok ciddi imtihandan geçirirler. En son imtihan, en zor imtihandır. Eğer adam onu da kazanırsa yavaş yavaş görevlere yanımızda götürürüz" dedi.

"Bu en zor olan imtihan nasıl oluyor? Dünyevî bütün arzular, istekler, duygular, düşünceler, son derece güzel bir kadın suretinde getirilir. imtihan olacak adamlar da bir halaka, yani bir daire oluştururlar. Kadın onların gönlünü çelmek için bütün maharetini gösterir. Bu durum bayağı sürer. Eğer bunlardan birisinin gönlünde kadına karşı bir meyil doğarsa, merasimden sonra onu ayırırlar. Kadına karşı gönlünü sağlam tutanlar kazanırlar. İmtihani kazanamayan kişi yeniden eğitime tabi tutularak hazırlanmaya devam edilir."

"Bu imtihandan sonra görev hayatı başlar. Her arkadaşına bir tane yeni yetişecek kişi verirler. Ancak, bu yeni adam, emrine verildiği adama, itirazsız itaat etmek mecburiyetindedir. Bana bir genç vermişlerdi. Bir gün onunla göreve gidiyorduk. Bir üzüm bağının içinden geçmemiz icap etti. Giderken de bağın sahibi bizi gördü. Arkadaş üzümlere imrenmiş olacak ki ben dedi, bir salkım üzüm keseceğim, parasını da çubuğa bağlayacağım. Kendisine izin vermedim. Ama o, bana rağmen dediğini yaptı. Bağın sahibi bir Arnavut'tu. Bize sövdü, ağır laflar etti, hakaret etti. "Gördün mü, yaptığını beğendin mi?" Dedim. Ama olan olmuştu. Biz görev yerine gelir gelmez arkadaşları tutukladılar. "Ben hakkımdan vazgeçtim, bağışlayın!" dediysem de götürdüler. Şu anda arkadaşımız hapiste cezasını çekiyor" dedi.

"Kardeşlerim, bizim işimiz çok zor. Küçük bir hata, büyük bir cezayı gerektirir. Biz bazen uçarak gideriz göreve. Şeytanlar bizi görürler. Ve bize açıktan küfrederek. Biz, hiç sesimizi çıkarmayız. Belli olmaz, bakarsın bu da bir imtihandır diye düşünürüz.

Not: Demek oluyor ki bu insanların görevleri öyle her yiğidin yapacağı işler değil. Ben bunları dinledikten sonra onlara hiç heveslenmedim.

Kore'de Kunûrî Savaşı

1950'li yıllarda Kore Savaşı Türkiye'yi sarmıştı. İlk dönemlerinde kimse pek hevesli olmadı. Mecburi olarak gitti. Fakat harbin bitmesinden sonra gitmek isteyenler çoğaldı. 1954 yılı sonlarına doğru askere gitmiştim. Ankara'nın Çubuk ilçesinde 230. piyade alayında askerdim o günlerde. Kore'ye gitmek isteyenleri

biliyorum. Bir ara ben de heveslendim. Fakat peder validem izin vermediler. Bir evin bir oğluydum. İki körün bir değneği yerindeydim. Onlar izin vermeyince ben de gitmedim.

Henüz askere gitmemiştim. 1954 yılının başlarıydı. Hacı Ahmet Ağayı ziyarete gitmiştik. O günlerde Kore'de Kunuri Savaşı devam ediyordu. Cephede bizim tugayın sağında ve solundaki dost birliklerin geri çekilmeleri, bizim birliklerin de ilerlemesi sonucu bizim tugay çember içinde kalmış. O günkü dilde buna "muhasara" deniyordu. Yani çembere alma anlamında bir terim.

Türk tugayının topyekün imha edilmesi gibi bir tehlike belirmiş. Ahmet Ağa anlatıyor: "Bütün ricalullah bir emirle oraya gittik. Orada ellerimiz kılıçlarımızda bekliyoruz. Bir saldırı emri bekliyoruz ki, o muhasarayı yaralım ve askerlerimizi kurtaralım. Geceydi. Sabah yakındı. General Tahsin Yazıcı askere süngü taktırdı ve hücum başladı. Biz emir beklerken baktık ki gecenin karanlığını yırtarak gelen bir teveccüh var. "Kim bu acaba" diye baktık. Ta İstanbul'dan Sami Efendi hazretleridir. Onun teveccühü ile asker, manevi bir güç desteği buldu ve muhasara yarıldı, asker kurtuldu. Bunu ben de orada bulunanlar da hep gördük.

"Sizler Sami Efendiden feyz alma gayreti içerisindesiniz. Üstadınızın değerini ve seviyesini bilin" dedi.

Merhum Ahmet Ağayla ilgili anılarımı burada bitirirken kendisine Cenâb-ı Hakk'tan rahmet niyaz ederim.

MEDED YÂ RABBENÂ KULLARA MEDED

Okurum hikmeti tebdilim mekan
İbret nazar ile benimdir bakan
Geceler âhımdır eflâka çıkan
Meded yâ Rabbenâ kullara meded

Bir nazar eyledim yedi iklime
Ol nuru Muhammed düştü aklıma
Ben de ulaşaydım seher vaktına
Meded yâ Rabbenâ kullara meded

Sancağını açar Sıddîk'ı âzam
 Bunu temsil etmez âteş-i sûzan
 Sıratın üstüne kurarlar mîzân
 Meded yâ Rabbenâ kullara meded

Güvenme ey gönül dünya varına
 Mevt'in erişirse koymaz yarına
 Kabir ahvâlinin âh-u zârına
 Meded yâ Rabbenâ kullara meded

HACI DURAN AMCA

Aslen Buhârâ, Taşkent Belen Mescid mahallesindendir. İsmi Tölegen=Duran'dır. Babasının adı "Hacı Tölegen", Annesinin adı "Zöhre" hanımdır. Halk arasında "Çarkçı Baba" diye bilinir. Konya'ya gelmeden önce bulunduğu yerde ekmeğini çarkçılık yaparak kazanmış. O sebeple kendisine "Çarkçı Baba" denirmiş. 1845'lerde dünyaya geldiği tahmin ediliyor. 1971 yılında 127 yaşında vefat etmiştir.

Taşkent Ruslar tarafından işgal edilince bunlar bir grup arkadaş bir birlik oluşturmuşlar ve ülkelerini düşmanlardan temizlemek ve korumak üzere silahlanıp savaşa başlamışlar. Lâkin düşman ordusu her türlü güç ve kuvvete sahip olunca bunların büyük bir bölümü şehit düşmüş, bir bölümü düşmana yakalanmamak için dağlardan, ormanlardan kaçarak komşu ülkelere dağılmışlar.

Çok farklı memleketlerde kaldığı için oradaki insanların dillerini öğrenmiş, kazancından tasarruf ederek bir "çark" almış... Çarkı sırtına yüklemiş dolaşırken bir şehre gelmiş. Bu şehirde garip olduğu her halinden belliymiş. Bu esnada bir meczub kendisine yaklaşmış: "Sen buraların garibisin seni bir zâta göndereceğim" demiş.

Duran amca "peki efendim" deyince "tut elimi kapat gözlerini" demiş. O ne dediyse yapmış. Çok kısa bir zaman sonra "aç

gözlerini" demiş. Açınca o anda başka bir memlekette olduklarını görmüş. "Sen burada dur" demiş ve biraz ileride bir evin kapısına vurmuş. İçeriden bir ses: "Kim o?" Kapıya vuran kişi: "Emaneti getirdim, size teslim" demiş ve oradan kaybolmuş. Duran amca birkaç gün orada misafir olduktan sonra ayrılıp gitmek üzere hareket edince hane sahibi: "Sen buradan Türkiye'ye gitmelisin, başka hiçbir yerde sana yardım etmezler" demiş. "Peki nasıl gidebilirim" diye sorunca: "Bak şu ilerde tren var, onunla gidebilirsin" demiş.

Gelmiş, trenin 3. Mevkiinden bir bilet almak için gişeye yaklaşınca bir adam, "galiba sen bilet alacaksın! Ben birinci mevki bileti almıştım. Fakat vazgeçtim. Ben bu bileti sana vereyim, sen de bana dua et" demiş. İşte bu biletle Türkiye'ye gelmiş. Hangi memleketteyse orada kendisine Es'ad Erbîlî hazretlerini bul ona mürid ol" demişler. Duran amca bir eşek almış onunla çarkcılığa devam etmiş.

Bize bu bilgileri veren Duran Amcanın oğlu Ahmet efendi anlatıyor... Babam'ın anlattığına göre: "İçime bir ateş düştü. Lâkin param yok... Üç ay çalışayım, yol parasını ayarlayınca İstanbul'a gideyim ve Es'âd efendiye intizap edeyim" diye aklımdan geçirdim... Çalışıyorum. Yani çarkçılık yapıyorum... Biraz param oldu. Vadettiğim üç ay doldu. Bir gün birisinin bıçağını bilerken o anda Es'ad efendi hazretleri karşıma dikildi: "Hani üç ay demiştin. Üç ay geçiyor gelmedin..." Dedi.

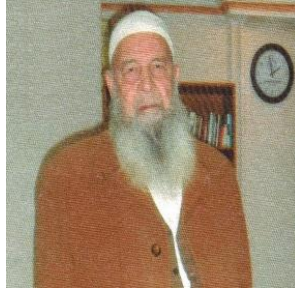
Hemen bıçağı tamamlamadan sahibine verdim. Parasını da almadım. Elimdeki çarkı da eşeği de sattım. Doğru İstanbul'a Es'ad efendiye gittim. Kendisine intisab edip döndüm. Konya'ya yerleştim elhamdülillah...

Bana gelince... Ağabeylerle beraber Hacı Duran amcanın ziyaretine geldik. Ben ise bu ziyarete niçin geldiğimizin sebebini bilmiyordum. 60 sene sonra oğlu Ahmet Gözönü bana babasının Konya'ya geliş macerasını anlatınca anladım. Çünkü Duran amca da bizim ihvanımızdanmış. Ve pir efendiden devam edip geliyor-

muş. O sebeple ziyaret etmiş oluyoruz. Allah hepsine rahmet eylesin. Çünkü şu anda hepsi gittiler, ben de gidiyorum. Rabbim akıbetimizi hayırlı eylesin.

Hacı Duran Gözönü (Çarkçı Baba)

Ahmet Gözönü (Hacı Duran Amcanın oğlu)

Biz kendisini duran amca diye tanırız. Bu zat aynı zamanda "Kadiri Tarikatından icazetli Şeyhmiş... Yaşlı Konya'lılar bilirler. Şimdiki nesil belki onun ismini duymuştur. Kendisini bilmez. Duran Amcanın halen hayatta Ahmet Gözönü isminde bir oğlu bulunuyor. Bu bilgilerin kaynağı da odur. O şu anda Konya Darülacezesinde yatmaktadır. Rabbim sıhhat ve afiyet versin.

Bu Muammayı Çöz

M.Celâleddin Çelikkol, Sahipata camii imamı Hafız Ahmet Büyükcıgil, Hafız Mustafa Gözükara , Ali Ağaççı ve bendeniz

toplandık "haydi Duran amca'yı bir ziyaret edelim" dediler. Gittik. Ben o zatı hiç görmemiştim. Sahipata Camii'nin orta kapısının karşısına rastlayan yokuştan yukarı çıktık ve sağda ilk sokağa girdik. Biraz gittikten sonra solda bir eski evin kapısını tıkladılar. Kapı açıldı: "Ziyaret için geldik" dediler. "Buyurun" dendi, içeri girdik. (Şu anda oralar tamamen yıkılmış, evler ve binalar yok olmuştur.)

Pek fazla geniş olmayan bir oda, karyola üzerinde yatan uzunca boylu bir zât. Başında bir Türkistan takkesi var. Gür sakallı, nur yüzlü bir adam. Selam verip etrafına oturduk. "Hoşgelmişsiniz", "Hoş bulduk" "Yahşimisiz" "Hamdolsun, sen nasılsın"? "Yahşiyem Elhamdülillah" dedi. Sonra eskiden yeniden konuşmalar sürdü gitti. Ben o zatı ilk defa gördüğüm için hep onu gözetledim. Konuşmasıyla, lehçesiyle ve Türkçesiyle hayalimde canlandırdığım Yunus Emre'yi gördüm onda. Konuşmaları esnasında bir yolculuktan bahsetti. Şöyle:

"Birkaç kardeşimizle Yalvaç'a gitmiştik." Tarih vermedi. Orada misafir olduğumuz hane sahibiyle sabah namazına camiye gittik. Caminin direkleri ağaçtandı. Dünya harbinde askerler oradan geçerken birkaç gün o camide kalmışlar. Onlardan birisi o ağaç direğin düzgün bir yerine bir şeyler yazmış ve MUAMMA başlığını koymuş. Diyorki:

MUAMMA

Derdim ondur, dokuzun diyemem ağyara ben
Sekizinde kaldı aklım, yedisinden âvâre ben
Altısı bende bulunsa, beşe çekmezem elem
Dördünü hakk nasib etse, üçe bulam çâre ben
Âh gönül, eyvâh gönül ikiden hâlî değil
Ânın içün, yalvarıram gece gündüz bire ben

Bendeniz yanımda daima kâğıt ve kalem bulundururum. O henüz muamma'yı okumaya başlamadan kalemi kâğıdı hazırladım. O okurken bir taraftan da yazdım. Benim yazdığımı görünce: "sen bu muammâyı çöz bakalım evlat" dedi. Bende Celal Ağabey'e baktım. "Hadi bakalım" dedi. Ondan güç alarak açıkladım.

"Derdim ondur dokuzun diyemem ağyara ben"

Tarikat erbabı bilir. İnsan vücudunda on letaif bulunur. Bunun beşine "Letâif-i Hamse-i Zâhiriye" diğer beşine "Letâif-i Hamse-i Bâtîniye" denir. Bunlar: kalb, ruh, sır, hafâ, ahfâ, nefis, sultan-ı zikir, nefyü isbat, murâkabe-i ehâdiyet ve murâkabe-i mâiyyet'dir... Görüldüğü üzere bunlardan letâif-i kalb herkes tarafından bilinir. Lâkin diğer dokuz tanesini ancak tarikat ve tasavvuf mensubu kişiler bilirler. Tarikata intisab etmiş bir kişinin bütün derdi, tasası, işi, gücü, gayesi ve maksadı işte bu letâifleri çalıştırmaktır. Bu muammâyı yazanın da böyle birisi olduğu anlaşılıyor.

"Sekizinde kaldı aklım, yedisinden âvâre ben"

"Aklım sekiz Cennette kaldı, yedi Cehennemde de ben istemem" diyor. Halk arasında meşhur alan şekliyle sekiz cennet, yedi cehennem görüşüne istinat ediyor.

"Altısı bende bulunsa, beşe çekmezem elem"

Eğer imanın altı şartı bende bulunsa İslamın beş şartına elem çekmem, o benim için kolaydır demek istiyor. Malumdur ki imanın şartı altı, İslam'ın şartı ise beştir. Bunlara işaret ediyor.

"Dördünü hak nasib etse, üçe bulam çâre ben"

Eğer abdestin şartlarını yerine getirmeyi Cenâb-ı Hakk nasip ederse, güslün veya teyemmümün şartlarını yerine getirmem hususunda ben bir çare bulurum, diyor.

"Âh gönül, eyvâh gönül, ikiden hâlî değil"

İnsan oğlunun son nefesinde iki ihtimal daima vardır. İmanlı ve şuurlu olarak ruhunu teslim etmek, veya Allah hepimizi korusun imansız olarak dünyadan ayrılmak. Kişi imanla giderse ebediyyen mutlu olacak, imansız giderse ebediyyen perişan olacaktır. Bu duruma göre olması gereken Allah'a yalvarmaktır ki onu da şöyle ifade ediyor:

"Ânın için yalvarıram gece gündüz bire ben"

Evet gecede ve gündüzde durmadan Allahü Zülcelâle yalvarmaya devam ediyoruz... "Efendim benim anladığıma göre bu

"MUAMMÂ'nın çözümü böyle olsa gerek" dedim. Duran amca: "Bess" dedi. "Tamam, kâfî" yeterli demekmiş.

Çok ibretli bir "muammâ" oluşu itibarıyla bir hatıranın tes-cili ve adı geçenlerin hepsinin Rahmet-i İlâhiyye'ye mazhar olma-ları düşüncesiyle buraya derc ettim.

Bir not düşmem gerekiyor:

Mürîdin rûhen, bedenen seyr-i sülûkünde, biraz evvel bahsettiğimiz "Letâifler'e" her ne kadar Murâkabe-i Kurbiyet, Murâkabe-i muhabbet ve Murâkabe-i Vahidiyet" isminde üç letâif daha ilave ediliyorsa da Allah'a giden yolculuk esnasında sayılamayacak kadar hal ve makam vardır. Ancak tarikat büyük-lerinin bizlere bildirdiklerinin isimleri sizlere arzettiğim gibidir. Bu durum, konusu Tasavvuf olan bütün kitaplarda vardır ve an-latılır. Detaylı bilgi arzu edenler sağlam ve sahih tasavvuf eserle-rini okusunlar...

MECZÛB DEMİRCİ MEHMET EFENDİ

Konya'mızın meczuplarından birisiydi. Bize anlatıldığına göre Es'ad Erbîlî hazretlerinin müridânından birisiymiş. Nefsin mertebelerini aşarak yükselirken nefsi mülheme makamında bulunduğu sırada galiba bir hata yapmış. Bu sebeple meczub hale gelmiş... Konya'nın hocalarından "Giyretli hoca efendi" diye bilinen hocaya göre "Ehlullah'a ait sırlardan birisini izinsiz olarak ifşa etmiş olması neticesinde bu hale getirilmiştir... Her ne hal ise Demirci Mehmet Efendi Konya'mızın Meczuplarından birisiydi. Allah rahmet eylesin.

Yaşlı insanların pek çoğu onu bilir. Elinde bir baston bir ib-rik ve sırtında bir çuval başında bir fotür şapka ile çarşılarında do-laşır dururdu. Sırtında taşıdığı çuvalın içinde ne olduğunu kimse bilmezdi. Fakat belli ki bir şeyler taşıyordu. En'am suresinin 31. Ayetinde Cenâb-ı Hakk haber veriyor: "İnsanlar sırtlarında gü-nahlarını yüklenmiş vaziyette gelecekler ve "yazıklar olsun bize aşırılıklarımızdan dolayı" diyerek hayıflanacaklar"... Sanki de-

mirci Mehmet Efendi de "insanlara "sakın yanlışlık yapmayın, sırtınızda günah çuvalı, sorumluluk çuvalı taşımayın" dercesine hal-kın arasında dolaşırdı.

Merhum Celâleddin Çelikkol ağabey anlatmıştı: "Bir gün baktım Demirci Mehmet Efendi ile Sahipata Camii İmamı hafız Ahmet Büyükaticıgil karşılıklı oturmuşlar, gözlerini de kapatmışlar birbirine teveccüh halindeler. Hafız Ahmed'in böyle meczublara karşı bir meyli olduğunu bildiğim için hemen müdahale ettim. Ve Hafız Ahmed'i oradan uzaklaştırdım.

Fakat o gün gece Hafız Ahmed rüyasında Demirci Mehmet Efendiyi görmüş. Hafız Ahmed'in arkasına düşmüş, o kovalamış, Ahmet kaçmış. Epeyce koştuktan sonra Hafız Ahmet uyanmış... Ertesi gün sokakta karşılaşmışlar... Demirci Mehmed Efendi Hafız Ahmed'e: "Ulan Ahmed, eğer seni yakalayabilseydim bu çuvalı sana devredecektim. O zaman sen benim yerime geçecektin ben de kurtulacaktım. Lâkin seni yakalayamadım" demiş. Celal Ağabey, "Eğer ben gündüz Hafız Ahmed'i onun elinden almasaydım kurtulması mümkün değildi" diyor.

Solumda Mehmet Savaş Hoca, Sağımda Hafız Şükrü Bağrıaçık Hoca

Mehmet Savaş Hoca anlattı: Malum Mehmet Savaş hoca Konya'mızın merkez köylerinden Kızılören köyündendir. Şam'da

okumuştur. Hem Konya'mızın, hem de Türkiye'mizin değerli ilim adamlarından ve hocalarından birisidir. Cenâb-ı Hakk, sıhhat, afiyet, saadet ve selamette kılsın.

"Şam'dan Türkiye'ye dönmeye karar vermiştim" diyor Mehmet Savaş Hoca... "Orada Türkiye'den gelmiş, yerleşmiş, değerli insanlardan Zeynel Abidin isminde bir zât vardı. Ona uğramıştım. Oğullarından birisi vardı Abdullah. O da meczûbînden birisi idi. Ayakkabılarıma baktı. "Bunlar olmaz sana iyisinden bir ayakkabı alalım dedi. Bana ayakkabı aldı. Ayrıca iki paket İngiliz çayı aldı. "Bunları İstanbul'da falancaya verirsın" dedi. Arkasından: "Konya'da Demirci Mehmet var ona da benden çok selam söyle" dedi.

Ben Konya'ya geldim. Meşguliyetten o selamı sahibine ulaştırmayı unutmuşum. Aradan biraz zaman geçmişti. Günlerden bir gün tuzcular içinde Türkistanlı tuzcu hocanın dükkanında otururken Demirci Mehmet oraya geldi. Bulgur tekkesinin sokağından gelirmiş gibi göründü ve anlatıyor: "Şu sokaktan geliyordum. Baktım birisi demir dövüyor. Ona dedim ki: "Demir öyle dövülmez, ben de eskiden demirciydim. Şöyle dövülür" diye gösterdim" dedi.

Ben hala anlamadım. Adam bana kim olduğunu anlatıyor, kendisine Demirci Mehmet dendiğini söylüyordu. Ama ben anlamamıştım. Gidiyormuş gibi yaptı. Sonra hemen geri döndü ve yanımıza geldi. Bana: "sende bana ulaştırman gereken bir emanet vardı, Şam'daki Abdullah'dan, ne oldu...?" Dedi. Ben hemen hatırladım ve meczub Abdullah'ın selamını Demirci Meczub Mehmet'e geç de olsa tebliğ ettim" diye anlattı.

Konya'nın meczûbları epeyce vardı. Bazılarını inşallah anlatacağım. İşte Demirci Mehmet Efendi onlardan biriydi. Allah Rahmet Eylesin...

BİTYEMEZLİ MECZÛB ALİ HOCA

Eski Konya'lılar bilirler, semt olarak bityemez mahallesinin sakinlerinden Ali hoca diye bilinen bir zât vardı. Konya'nın ileri gelen meczublarındandı. Çarşı içerisinde dolaşır gezerdi. Bu

arada kağıt parçalarını toplar, koynuna koyardı. Sonra onları nereye götürür bilinmezdi.

Kendisinde çok ileri safhada fıtık vardı. Bazen karnı bağırsağı aşağı dökülürdü. Sırt üstü yatar onu uğraşa uğraşa içerisine koyardı. Fakat bir müddet sonra tekrar dökülürdü. O tekrar kordu. Böylece öldü gitti Allah Rahmet Eylesin...

İncil Okuyorum

Bir gün Saray çarşısının duvarına sırtını vermiş elinde Osmanlıca basılmış bir kitap var. Kitabın her sayfasını kurşun kalemle çiziyor. Yanına yaklaştım "hocam ne yapıyorsun?" diye sordum. "İncil okuyorum" diye cevap verdi. Elindeki kitap gerçekten incil miydi değil miydi bilmem. Bakmaya cesaret edemedim. O okumaya ve çizmeye devam ediyordu, ben hemen gittim.

Allah'tan Sağlık İste Sağlık...

Askerden yeni gelmiştim. Bir arkadaşşıma mektup göndermek üzere postahaneye gittim. Sene 1956 idi. O zaman mektup göndermek için postahaneye kadar gitmek gerekiyordu. Fakat bu arada sol gözümde müthiş bir sancı vardı. Henüz doktora falan da gitmemiştim. Mektubu attım geliyordum. İçimden de "Şimdi ah ikibin liram olsa da şu şu işlerimi bir halletsem" diye geçirdim. Çıkrıkçılar içine yaklaşmışım. Ali hocayı gördüm. Yine sırtını duvara dayamış, koynunda parça kağıtlar, elinde bir kitap okuyordu. Cebimden 25 kuruş çıkardım hocaya verdim. Arkasından "Hocam gözüm çok ağrıyor, bir dua etsen de geçse" dedim.

Başını kaldırdı ve bana baktı. "Sen Allah'tan ikibin lira iste yeceğine sıhhat iste, sıhhat..." Dedi. Ben de peki hocam dedim ve oradan uzaklaştım. Tabii çok şaşırdım. Üç dakika evvel aklıma geleni yüzüme vurmuştu.

Arif Ağabey Anlattı:

Bizim çok sevdiğimiz ve "kitapçı Arif Etik" dediğimiz bir ağabeyimiz vardı. Aslen kürttü. Musikîden anlar, çok güzel ilahiler okurdu. Ayrıca Farsçayı, Arapçayı, Fransızcağı, Türkçeyi ve Kürtçeyi iyi bilirdi. Hazreti Mevlana'nın Mesnevî'sini nerdeyse ezbere biliyordu. Şimdiki sarraflar yer altı çarşısının üst kısmında

yol kenarında ve tam da köşede küçük bir kitapçı dükkanı vardı. Ben oraya çok uğradım. Baktım Ali Hoca oradan geçiyordu. Sordum: "Ağabey, bu Ali Hoca hakkında ne dersin?"

"Meczûbînden olduğuna inanıyorum. Bir gün ben şu tezgahın arkasında oturuyordum. Ali Hoca kapıya geldi ve durdu. Bana dikkatlice baktı. Ben de ona baktım. Ceketinin sağ tarafındaki yakasında sanki bir şey varmış da onu çırpıyormuş gibi eliyle iki üç kere çırpı. Sonra o şey yere düşmüş de ayağıyla eziyormuş gibi yaptı ve gitti. Ama hiçbir şey söylemedi. Benim dikkatimi çekti, lâkin hiçbir şey anlamadım. Akşam oldu eşyaları topladım. Ceketimi giydim dükkanın kapısını çektim. Bir de ne göreyim. Ceketimin yakasında kocaman bir akrep yapışmış duruyor. Hemen elimle çırpıtm yere düştü. Ben de ayağımla ezerken sabahleyin Ali Hoca'nın yaptığı hareketi hatırladım. Meğer akşam olacak olan bu hadiseyi o bana sabahtan hatırlatmış.

Kalk Ahmet Kalk! Evi Su Basacak...!

Ali hocayla aynı semtte oturan arkadaşım Mustafa Kirdiş anlattı. Bu zât aynı zamanda benim dava arkadaşımdı, hem de iş ortağımdı. Arkadaşlar arasında kendisine "Şih Usta" denirdi. O anlattı.

Şimdilerde pek bilen kalmadı. Fakat 1960'lı yıllardan önce Konya'nın her tarafı üzüm bağıydı. Geniş bahçeler vardı. Dolap beygirleriyle kuyulardan su çekilir, sebzeler sulanırdı. O dönemde Altınapa barajı, sille barajı henüz yapılmamıştı. Kış döneminde çok kar yağardı. Sonra havalar ısınmaya başlayınca karlar erir ve her taraftan sel gelmeye başlardı. Konya'nın dört bir tarafına suyu ulaştıracak kanallar vardı. Çoğu zaman önüne geçilemez ve pek çok yeri sel basardı. Hala da Lalebahçe tarafında bir semtin adı "Selbasan" dır. Çok tatlı ve güzel kavunu-karpuzu olurdu. Evet üzüm bağlarının içerisinde "puşta" diye tabir edilen tümsekler yapılır, aralarındaki boşluğa sular dolardı. Eğer o puştalar olmasaydı Konya'da her taraf sel baskınıyla büyük tehlike altına girerdi.

İşte yine böyle bir ilkbaharda sellerin gelip bağları suladığı bir gün, Bityemez'de Ahmet isminde bir adamın bağı sulanıyor-muş. Adam gece uyuya kalınca bağ puştaları dolmuş. Etrafa taş-maya başlamış. Biraz geç kalsa kerpiçten yapılmış ev çökecek...

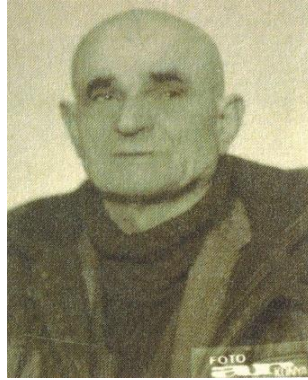
O sırada Ali hoca gelmiş adamı rüyasında uyarmış. "Kalk Ahmet kalk! Evi su basıyor..." diyerek uyandırmış. Hemen koşup suyu başka tarafa çevirmişler, ev kurtulmuş.

Ali hocanın dillerde dolaşan başka kerametleri de var. Lâkin bunları ben hiç değiştirmeden öğrendiğim için buraya alıyorum. Zamanla halkın dilinde çok değişiyor ve neredeyse aslı kayboluyor. Ali hocanın hayatı hakkında geniş bilgi almak isteyenler, yeni çıkarılan Konya Ansiklopedisi, C.I, s.188'e bakabilirler.

PARSANALI MECZUB MUSTAFA

Halk arasında maalesef "Deli Mustafa" diye meşhurdu. Lâkin asla deli değildi. Konya'nın diğer meczûbları gibi Parsanalı Mustafa da "Meczûbîn"den birisiydi. Mustafa Konya'lıdır. Parsana mahallesinde oturdukları için "Parsanalı Mustafa" diye tanınıyordu. Halk ona hep yardım yapardı.

Ama Mustafa dilencilik yapmaz. Verirlerse alırdı. Üstü başı temizdi. Kötü söz bilmezdi. Konya'nın merkezinde Kapu Camii diye bilinen caminin önünde otururdu. Onu herkes tanırdı.

Parsanalı Mustafa

Parsanalı Mustafa 108 yaşında 17 Şubat 2014 tarihinde vefat etti.

Allah rahmet eylesin.

İşte bu Parsanalı Mustafa'yla benim iki önemli maceram var. Onu size anlatmak isterim.

Hocayı Değiştireceğim...

Daha önce görev yaptığım Ulurmak Burhandede camiinden merkez Sultan Selim Camii'ne 1969 senesinde nakledildim. O camide kesintisiz 10 yıl görev yaptım. 1974 yılı içerisinde Hayra Hizmet Vakfı'nı kurma hazırlığı yapıyordum. Dikkatimi çekti. Mustafa haftanın diğer günlerinde Kapu Camii'nde bulunur, Cuma günleri Sultan Selim Camii'ne gelir. Doğu kapısından girer, sol tarafa oturur. Cuma namazı bitince yüksek sesle "Faaaatiha" der ve camiden çıkar, gider. Bendeniz orada on sene kaldım. Mustafa hiç teklemeyen aynı harekete devam etti. Bendeniz o Camiden Kapu Camii'ne geldim ve 1982 yılında emekliye ayrıldım.

Bir Cuma günü Selimiye Camii'nden çıktım. Çok sevdiğim Mehmet Tevfik Arıkan kardeşin dükkanına geldim. Eski ticaret odasının, şimdiki Karatay kaymakamlığının altında, ince uzun bir dükkan. Dip tarafına perde çekilmiş "oturanlar görülmesin" diye. Ben geçtim perdenin arkasına oturdum. Bir kahve geldi onu içiyordum. Yanımda başka kimse de yoktu. Aniden Mustafa yanıma geldi. "Çay içer misin Mustafa?" dedim. "Hayır içmem, içmem" dedi. "Ben hocayı değiştireceğim, hocayı değiştireceğim" dedi. Mustafa kelimeleri böyle tekrarlayarak söylerdi. Ben bir mana veremediğim için kendisine "Peki Mustafa" dedim. O He-men kayboldu.

Mustafa'yla bizim bu konuşmamız Cuma namazından sonra olmuştu. Ertesi Cuma geldi. Ben camiye geldim. Sarığımı cübbemi giydim, oturdum. O günkü hutbeyi gözden geçiriyordum. Bir genç elinde bir yazıyla yanıma geldi. Yazıyı okudum. İmam Hatip Okulu müdürü Bayram Başpınar'dan geliyor. "Ho-

cam bu gençler bu sene mezun olacaklar. Eğitim açısından görevlendiriyoruz. Eğer müsaade ederseniz Cumayı bu kıldırın" diyor... Peki, dedim. İçeriden bir cübbe ve sarık verdim, onu mihraba gönderdim. Ben de soyundum ve oturdum. O gün imamlığı bu genç yaptı.

Ertesi günü yani cumartesi günü Aziziye Camii önünden kütüphaneye gidiyordum. Bir ses duydum: "Hocaaaaa.. gel bir çay içelim..." Diye. Baktım Mustafa... "Yav Mustafa şimdi işim var sonra içeriz..." Dedim. "Yav sen benim çayımı neden içmiyorsun?" Dedi. Baktım ki bu deli teklifi değil... Ciddi bir teklif. "Peki Mustafa" dedim ve geldim.

Kılcı Nuri Ağabey diye bilinen meşhur bir zatın dükkkanı. Bu Kılcı Nuri Ağabey, olgun sûfilerden bir zâttır. Keçi kılından imal edilmiş eşyalar satar. Onun için "Kılcı Nûri" derler. Dükkkanı da aynen Mehmet Arıkan'ın dükkkanına benzer. İnce uzun bir dükkkan. Tâ dipte bir hücre cemekan var. Oraya gittim. Mustafa da geldi. Kılcı Nuri Ağabey "Ben bir çay söyleyeyim" dedi ve gitti. Hücrede ben ve Mustafa ikimiz varız. Bana şöyle bir baktı ve "gördün mü imamı nasıl değiştirdim?" dedi. "Ulan ne yaptın sen" diye yüksek sesle hitap edince kaçtı. O sırada çay geldi. Onun çayını Nuri Ağabey verdi. Çayı eline aldı, kapının karşısına geçti "Haaa", diyor, geçiyor sağa gidiyor, "Haaa" diyor, sola gidiyor, "Haaaa" diyor bize bakıyor "Haaa" diyor, geçiyor "işte ben böyle yaparım" der gibi bir davranış sergiliyordu.

Mustafa'nın bir hafta evvel Mehmet Arıkan'ın dükkkanında söylediği "imamı değiştireceğim" sözünü ben unutmuştum. Meğer Mustafa bir hafta evvelinden bu olayı biliyormuş. Haydi bakalım bu adama "deli" diyebilir misiniz? Bu olaydan sonra ben Mustafa'yı çok ciddiye almaya başladım.

Seni Askere Göndereceğim...

1979 senesinin sonlarına doğru Kapu Camii'ne nakledildim. Vazifeye orada devam ediyorum. Biraz evvel anlattığım olaydan altı veya yedi sene sonra bir olay daha yaşadım. Onu da size anlatayım. Bir gün Kapu Camii'nden çıktık. Gidiyorken Mus-

tafa koluma girdi. Biraz yürüdük. "Hocaaaa...! Seni askere gönderceğim" dedi. Ben hemen bir şeylerin olacağını anladım ve korktum. "Mustafa ben askerliğimi yaptım..." Diye cevap verdim. "Olsuuuuuun bir daha yapacaksın..." Dedi. Mustafa gitti.

O günlerde Türkiye'de bir takım karışıklıklar oluyordu. Toplumda yine fitne kazanları kaynıyordu. Sağ, sol, İslamcı gibi gruplar birbirleriyle boğuşuyordu. Çok sık hükümetler değişiyor ve kavgalara, anarşiye çare bulunamıyordu. O zaman idarede Süleyman Demirel Başkanlığında bir azınlık hükümeti vardı. Bir şeylerin olacağı az çok görünüyordu. Konya gerçekten hareketli günler yaşıyordu. O sıralarda bir de kudüs mitingi düzenlendi. O da bardağı taşıran bir damla oldu. O dönemde benim Erbakan grubuyla aram pek iyi gitmiyordu. Ama her şeye rağmen bizim her halimiz o cemaate mensup olduğumuzu gösteriyordu. Bir musibet gelecekse onlarla birlikte gelecekti. Parsanalı Mustafa'nın "Seni askere göndereceğim" sözünden birkaç ay sonra 12 Eylül 1980 ihtilali yapıldı. Pek çok arkadaşım ve meslektaşım içeri alındı. Etrafıma bakıyorum sanki dışarıda bir ben kalmışım, bütün arkadaşlar gitmiş. İhtilalden on gün sonra bir gece saat 24.00'da kapının zili çaldı. Çoluk, çocuk hepimiz ayaktayız. Kapıyı açtık... Asker ve polisler içeri daldı. Her tarafı aradılar ve beni alıp askere götürdüler. Bu konuyu burada noktalamak istiyorum. Bu olayları en geniş şekliyle, "Hayatımın sosyal, siyasal ve kültürel boyutu" isimli bölümde bulabilirsiniz.

O gidişle beni bir kışlaya götürdüler. Orada tam bir ay kaldım. Çok enteresan olaylar yaşadım. Mustafa'nın ifadesiyle gerçekten ikinci defa bir askerlik yaptım... Bir ikindi vaktinde ben tahliye oldum. Hiç kimsenin haberi yoktu. Akşam evime beraber mesai yaptığımız İmam Hasan Altun Hocayla müezzin Hüseyin Arı ziyaretine geldiler. Onlara: "Hocam kimsenin haberi yoktu, nereden duydunuz da geldiniz?" dedim. "Bize Mustafa söyledi, biz de geldik" dediler.

Bunlara "meczub" deyip geçmek ne kadar hatalıdır, görüyorsunuz. Cenâb-ı Hakk onlara bazı şeyleri bildiriyor ki onunla bazı kişileri uyarsınlar diye. Bizimki de öyle oldu.

BASTONLU MECZUB MEHMET AĞA

Onu hep Türbe caddesinde görürdüm. Hiç kimseyle konuşmazdı. Kendi halinde bir yukarı, bir aşağı gider gelirdi. Alaaddin tepesinden gelen caddeyi Mevlana müzesine bağlayan cadde sanki ondan sorulurdu. Bendeniz Sultan Selim Camiinde görevliydim. Namazlardan sonra şimdiki Altun çarşısının olduğu yer çay bahçesiydi. Ben orada oturdum. Mehmet ağa bastonunu kucağına almış oradan geçirdi. Beni görünce şöyle bir durur, bana bakar ve yüksek bir sesle "Hocaaamm, Allah'ın Muhammed'in adamı ne yapıyorsun?" Diye sorardı. Sanki onun selamı böyleydi. "Okuyorum Mehmet ağa..." Derdim. "Oku Hoca oku..." Der ve giderdi.

En belirgin hallerinden birisi, aynı cadde üzerinde gider gelirken sanki karşısında bir düşman varmış da ona vuracakmış gibi şiddetli bir öfkeyle bastonu kaldırır, birkaç vurma hamlesi yapardı. Sonra hiçbir şey yokmuş gibi yoluna devam ederdi. Bazen bendeniz bahçede otururken, o geniş caddenin karşı tarafından gidiyor olur, oradan beni görünce yüksek sesle bir nara atar ve bağırır: "Hocaaamm...! Allah'ın Muhammed'in Adamı nasılsın...?" Diye sorar, sonra yoluna devam ederdi. O anda caddede kimler varsa bir ona bir de bana bakarlardı. Alem böyle devam eder giderdi.

Sen Üzülme Ben Hazreti Pir'e söylerim...

Biz Mengene mahallesinde oturuyorduk. Evimiz oradaydı. Annem vefat edince Sultan Selim Camii'ne yakın bir ev bulup taşınmak istedim. Lâkin ev bulamadım. Üzüntülüydüm. Öğle namazına geliyordum. Camiye çok yaklaştım. Bir anda Mehmet ağa yanımda bitiverdi. Bana: "Hocam seni çok üzgün görüyorum! Nedir Derdin?" Diye sordu. "Yav Mehmet Ağa, camiye yakın bir ev bulamadım. Uzaktan gidip geliyorum" Dedim. Hem konuşuyor hem de yürüyoruz. Bana: "Hocam, sen üzülme... Ben şimdi gidiyorum. Hazreti Pîr'e bunu iletceğim ve sana bir haber getireceğim" Dedi ve O Hz. Mevlana'nın türbesine doğru yürüdü ben de camiye girdim.

Namazdan çıktım. Çay bahçesine doğru gidiyordum. Mehmet ağa hemen yanıma geldi. "Hocam, Hazreti Pîr'le görüştüm. Sana selamı var. "Hoca efendi üzülmessin, yarın ona bir ev haberi gelecek. O evi o tanıyacak diye söyledi" ben daha ötesini bilmiyorum" dedi ve gitti.

Bazı yerlere ve şahıslara haberler bırakmıştım. Ev aradığımızı duyurmuştuk. Bunlardan birisi ertesi gün bir haber getirdi. "Yorgancılar içinde Niyazi Yeşilkaya'nın evi kiralıkmış, bir bakacakmışsınız" dedi. Hemen gittim evi gördüm. Ve o evi tanıdım. Sahibiyle görüştüm ve evi kiraladım. Hemen temizledik, içerisine girdik ve oturduk...

Peki ben bu evi nereden tanıyordum? Hz. Pîr Mehmet Ağa'ya "O evi tanıyacak" demiş ya... Evet tanıdım. Bu tür olaylar insanın Allah'a olan inancını güçlendirir. Benim de öyle oldu. Şimdi hep birlikte tâ 1950 senesine gidelim. Ben hafızlığımı bitirdim, Tahir Hocamda Arapça okumaya başladım. Başka arkadaşlarım da vardı. Bazen dersi anlamakta zorluk çekerdik. Yorgancılar içinde bir mescid vardı. O mescidde Gezlevili Ali Hoca bulunuyordu. Hadim'in Gezlevî Köyündendi. "Gezlevîli Ali Hoca" denirdi. Yaşlı bir annesi vardı. Nur yüzlü bir anneydi. Devamlı zikir halinde bir anneydi. Ali hoca hem annesine hizmet eder, hem o mescidi kıldırır hem de bizim dersimize yardım ederdi. Neredeyse her gün oraya giderdik.

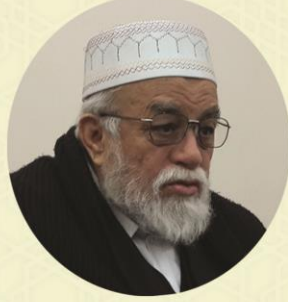
1974 senesinde kiraladığım o ev o günlerde yeni yapılmıştı. Ve ben ona imrenmişim de içimden "şöyle bir evim olsa" diye hayıflanmıştım. İşe bakın ki seneler sonra Cenâb-ı Hakk bana o evde oturmayı nasip etmiştir.

İşte bastonlu Meczûb Mehmet Ağa ile dostluğumuzun hikayesi bu...

Cenâb-ı Hakk hepsine rahmet eylesin...

Konya'mız bu yapıda pek çok insanı barındırıyordu. Bunlardan birisi gidince yerine bir başkası hemen gelirdi. Son dönemlerde maalesef bunlar gelmez oldu. Hikmetini ve sebebini bilmiyorum.

Allah hayırlara tebdîl etsin... Âmîn...

Hasan Hüseyin VAROL

Rabbimizin eşref-i mahlûkât olarak yarattığı insan, yaratıldığı günden itibaren dünyayı ve hayatı değiştiren, dönüştüren ve şekillendiren bir varlık olmuştur. Bu onun Yaratıcı'sının kendisine verdiği akıl-irade ile, görev ve sorumluluk alanıyla ilgilidir. Sonuçta her insan bu dünya hayatında kazandığı veya kazanamadığı şeylerin karşılığını görecektir.

İnsanlar hayatlarında kazandıkları ferdi ve içtimâî tecrübelerle sahiptir. Bu tecrübeler kimi zaman tikel ve özel iken, kimi zaman da geneldir. İnsanların bilgi ve birikimlerine olduğu kadar, çevre ve coğrafi şartlara göre de değişkenlik arz eden bu tecrübeler, kimi zaman siyasi, sosyal, kültürel ve dini değişmelerle eş zamanlı şekillenir. Aslolan ise, bu tecrübelerin paylaşılabılır olmasıdır. İnsanların büyük bir kısmının hayatları dünyevi arzu, istek ve amaçlar ile sınırlı kalırken, diğer bazı insanların hayatları ise inanç, fikir, ideal ve bunların gerçekleştirilmesi yolundaki gayret, fedakarlık ve mücadeleleri barındırır. İnsan nesline transfer edilmesi gereken, hayatı anlamlı ve değerli hale getirirken ahiret hayatını da kazandıracak olan işte bu ikinci hayat modelidir. Bu hayatlardan alınacak dersler, bilgiler ve tecrübeler geçmiş de olsa geleceğin şekillenmesinde bilgi, bilinç ve ideâl oluşumuna katkı sağlayacaktır.

Değerli Hocamız Hasan Hüseyin VAROL'un hayatı, Kur'an merkezli ve Sünnet eksenli bir mücadele, ideal ve azim açısından bizlere çok önemli bilgiler ile, yaşanmış tecrübeler sunmaktadır.

Değerli Hocamıza sıhhat, afiyet içerisinde hayırlı ve uzun ömür dileklerimizle...

